1 ff. Puente [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ATHANASII KIRCHERI
è SOC. JESU

ARCA NOË,

IN

TRES LIBROS DIGESTA,

QUORUM

I. *De rebus quæ ante* Diluvium,

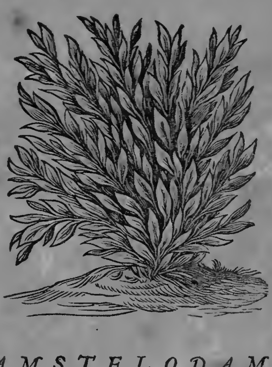
II. *De iis, quæ ipso* Diluvio *ejusque duratione,*

III. *De iis, quæ post* Diluvium *à* Noëmo *gesta sunt,*

Quæ omnia novâ Methodo,

NEC NON

Summa Argumentorum varietate, explicantur, & demonstrantur.

AMSTELODAMI,
Apud JOANNEM JANSSONIUM à WAESBERGE.
ANNO cIↄ Iↄc LXXV. *Cum Privilegiis.*

JOANNES PAULUS OLIVA,
PRÆPOSITUS GENERALIS SOCIETATIS JESU.

CUm Opus, quod inscribitur Arca Noë *à* P. ATHANASIO KIRCHERO *nostræ Societatis Sacerdote compositum, aliquot ejusdem Societatis Theologi recognoverint, & in lucem edi posse probaverint, potestatem facimus, ut typis mandetur, si iis, ad quos pertinet, videbitur. Datum Romæ* 20. *Novembris* 1669.

JOANNES PAULUS OLIVA.

Imprimatur,

FR. HYACINTHUS, Libell. Sacr. Palat. Apostol. Magist.

REGI CATHOLICO
CAROLO II.
AUSTRIACO,
MONARCHÆ HISPANIARUM
MAXIMO;

ATHANASIUS KIRCHERUS *è* SOC. JESU
FELICITATEM.

ARcam Sisto TIBI, *Rex Maxime, Arcam*, dico, non *Pandoræ* fanaticis Deorum muneribus locupletatam, non *Mausoli* Regis opibus cimeliisque confertam, non *Crœsi* inexhaustis opulentam thesauris, cæterasque haud absimiles, quas suis affinxit Regibus fabulosa antiquitas; sed *Arcam*, quâ quicquam Mundus non vidit grandius; Divinius nihil, nihil Mortalium admiratione dignius; cujus Architectus fuit DEUS *Opt. Max. Noë* faber, *Moses* Interpres, quam deindè omnium Seculorum Scriptores quà Sacri, quà profani, fæcundo calamorum profluvio immensis laudibus toti divulgarunt posteri-

 tati.

tati. Nosse vis hujus *Arcæ* Epigraphen? illa est Mundi Miraculum, Geocosmi compendium, totius viventis sentientisque Naturæ seminarium, pereuntis Mundi Asylum, renascentis felix, fortunatumque auspicium. Hanc ego, omni, quâ possum, submissi animi contestatione ante sublime *Majestatis* TUÆ Solium, suplex & venerabundus depono, veluti Monarchiæ TUÆ, qua patet, Orbis universus longè latéque exporrectæ absolutum omnibus numeris prototypon: Operum prægrandium munera non nisi supremos in Orbe Monarchas, quorum TU inter paucos singularis & unus es, apprime congruunt. Si enim Monarchiæ TUÆ amplitudinem exactiori trutina pondero, rem Orbi forsan paradoxam, attamen omni subducto dubio verissimam proponam; Monarchiæ, inquam, TUÆ, cui Sol nunquam occidit, Monarchiæ, quæ stellas, & sidera, veluti signaculo quodam claudit & aperit, nunquam, & nusquam deficiente luminis splendore. Nam ut rectè quidam:

—— Quocunque diem Sol Orbe reducat
Fessus obit tua Regna; tuo sese aureus offert
Oceano, conditque tuo; cui subdita parent
Imperia, Astrorumque Orbes, totumque quod usquam est,
Regales intra sedes, & limina cernis.

Mo-

Monarchiæ TUÆ, cui Oriens & Occidens, Polus alter & alter, nox, diesque quolibet temporis momento, alicubi semper jucundo fœdere junguntur in unum; Æstas cum Hyeme, cum Autumno Ver, singula cum omnibus & singulis exacta æquitatis & justitiæ sua jura exercent; atque adeò Æstatem hîc torridam, alibi horridam brumam justi ponderis æquilibria TUA in Monarchia experiaris; Nunquam TIBI recentes Violæ, Rosæ, Lilia cessant suum spirare odorem, fructuum peregrini cœli cupediæ TUÆ nunquam desunt Mensæ. *Noë* veluti in zootropheio quodam, omnes, quæ cœli ambitu continentur, animantium species suæ conclusit *Arcæ*; Verùm enim verò, quæ *Noë* strictim, TU REX SUMME, in TUA Monarchia sparsim tenes. Si denique Opum, Divitiarumque ubertatem penitiùs expendo, TIBI sunt aurei sine fundo montes, Argentei sine termino colles, uti rectè Poëta nonnemo:

— — — *Tibi victus subdidit* Afer
Littora; Te metuit Ganges; *tibi turbidus* Indus
Volvit opes; *Uni* Americe *tibi viscera pandit*
Fœta auro, quô semoti confinia Mundi
Non cessas ditare TUO.

Queis

Queis probè expensis sanctè jam affirmare ausim, nihil in antecedentium temporum Historiis quidpiam aut Monarchiâ TUA potentius, aut amplitudine diffusius, aut opum immensitate grandius, verbo, Divinæ Dominationi (si ita loqui fas sit) propius observatum fuisse. Hanc TIBI granditatem incomparabilem Majores TUI fortium gestorum Heroës *Fernandi, Caroli, Philippi*, & Cæsares & Reges stupente Mundo pepererunt. Quid enim ab Orbe condito, Mundo insolentius inclaruisse dici potest, quàm novos, & ne famâ quidem notos detexisse Mundos, nova novis adjecisse Regnis, Orientem Occidentemque, Austrum & Aquilonem TUÆ se fecisse potestatis; & quod omnibus excellentius est, incredibili Divinæ gloriæ studio, acquisitorum potentiam Regnorum DEO *Opt. Maxim.* subditam in Ovilis augmentum, & amplitudinem *Christo* subjugasse, tanto per Orbem Terrarum, animarum & fructu, & lucro, quantum non dicam sperare, sed ne animo quidem concipere, aut credere quisquam sibi persuadere potuisset. Quorum quidem omnium TU, REX MAXIME, ex alto Heroûm sanguine prognatus,

& Princeps es, & Hæres minimè degener; cùm Talia de TE efflorescentium in tantilla ætate virtutum specimina jam dudum dederis, ut extra communem hominum sortem, spiritus Heroïcos vel ex ipso Magnæ & Augustæ Matris TUÆ lacte suxisse videaris, Matris, inquam, ANNÆ Serenissimæ Reginæ, Parentis TUÆ, quæ pari felicitate ex præcelsa *Austriacorum* Cęsarum prosapia exorta, etiamnum Orba & Regni, & thori conjuge, magnis tamen, & grandibus rebus intenta, in tanta exulceratione temporum, hostiumque machinis, cogitationi fœmineæ masculum indens animum, quanto se Sola ingenii robore, quanto consilio, prudentiâ, ac Religionis ardore, in administranda Monarchia se gesserit, Orbis novit, & obstupuit. Haud imparem rerum gerendarum telam TU ordiri videris REX MAXIME, dum de vivida indolis TUÆ lætitia, de matura in tenello corpusculo prudentia, de præcoci animi fortitudine rerumque rectè agendarum dexteritate, de TE quidpiam humana sorte altius Mundus sibi polliceatur, atque adeò thema paulatim dictare incipias, quod acerrima Historicorum ingenia quandóque sit defatigaturum. Quæ quidem uti summa admiratio-

ratione celebrare non ſemel audivi, ita quoque, neſcio, quo felici omine iſthoc Monumentum, veluti Gloriæ Tuæ prodromum, glorioſi Nominis Tui immortalitati conſecrandum cenſui cedro perennius:

Quod non imber edax, neque Aquilo impotens
Poſſit diruere, aut innumerabilis
Annorum ſeries, & fuga temporum.

Vale Rex Maxime Auguſtæ Domus & Orbis delicium, vive in Spem magnam Deo, Regnis, Religioni Catholicæ, Tibi. E Collegio Romano Societatis Jesu, 24. Junii 1673.

PRÆ-

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

CUm, Benevole Lector, à quinque Lustrorum transacto curriculo, nullo non tempore vehemens ad ea argumenta, quæ in Sacrarum Literarum monumentis, Physicam potissimùm & Mathesin sapiunt, dilucidanda, animo meo insederit desiderium; inter cætera verò considerationе dignissima, nullum mihi præstantius, illustrius, celebrius, quodque curiosiora ingenia majori stupore & admiratione agitet, quàm vas illud admirabile, opus verè Excelsi, Arcam, *dico, à* Noëmo *Divino quodam ductu magisterioque, perdito jam mundo in cunctorum viventium conservationem salutemque exstructam; & uti fervor ingens modum nescit, ita is quoque eò me impulit, ut sine ulteriori prolongatione invisam Operis fabricam olim Geometricis, Staticis, atque Architectonicis rationibus stabilitam in publico phrontisterii Mathematici Synedrio demonstrandam susceperim; Auditores, ut id veluti exoptatissimum argumentum quantocyus prælo subditum publici juris ad multorum usum profectumque fieret, à me obnixis precibus contendere, non destitêre. Verum enim verò cum concepti operis thema grandius, fœcundius, rerumque in eo tradendarum ubertate, & opulentiâ fœcundius videretur, quam ut id exiguo paucorum foliorum libello comprehensum, instituti dignitatem, atque æstimationem non dicam congruè exponeret, quin potius rerum in eo explicandarum copiam, & varietatem inconcinna sua brevitate, vel quàm maximè obscuraret; undè illud opportuniori tempori reservatum, si* Deus *vitam viresque largiretur, ampliori, quoad liceret, eruditionum cumulo auctum nos edituros quod tunc temporis spoponderamus, id modò, qualecunque tandem judicio doctorum sit, in Reipublicæ Literariæ bonum emolumentumque, tum Sacrarum Literarum Interpretibus, tum aliarum quarumcunque artium & scientiarum eximiis Magistris, cultoribusque exhibemus. Est autem suscepti operis argumentum adeò grande, fœcundum, atque ob abstrusissimos in eo Divinæ providentiæ recessus adeò admirandum, ut nullum existimem dari posse, tantæ sublimitatis ingenium, nullam tam studiose affectatam Orationem, quæ hujusmodi præstantiam, mysteriorumque sub eo latentium profunditatem, non dicam sufficientibus verborum ampullis, sed ne profundiori quidem internæ mentis*

contemplatione comprehendere valeat; ut proindè à Mundi conditu nil huic fabricæ quid simile, nec visum sit, nec usque ad ejusdem consummationem visum iri, tutò asseverare audeamus; in qua nimirum exstruenda stupente Mundo, vel ipsos centenos annos omnis Divinæ humanæque Sapientiæ industriæque labor desudaverit; si finem tantæ machinæ consideres, in illa ἄρρητον καὶ ἀνεκφώνητον *Divinæ justitiæ & misericordiæ sacramentum contineri reperies, ut videlicet* DEUS Opt. Max. *veteri Mundo ob conclamatam scelerum peccatorumque enormitatem perdito, Mundum novum, novamque Terram per* Noëmum *virum justum & perfectum atque ob constantem ejusdem in* DEUM *fiduciam, charitatem, obedientiam, summumque meritorum cumulum, intra* Arcam *totius instaurandæ naturæ viventis seminarium, pro ineffabili suâ providentiâ, conderet. Sed hæc in hujus Operis decursu luculentius patebunt; cujus* ἰχνογραφίαν *paucis accipe.*

Dividitur Opus in tres Libros: quorum primus *rerum à* Noëmo *ante* Diluvium *sexcentorum annorum decursu gestarum historiam continet; Vitam nimirum* Noëmi, *continuumque virtutis & perfectionis studium; Fabricæ* Arcæ *à* DEO *sibi præscriptæ in nidos & mansiunculas divisionem, præterea animantium intra eam introducendarum modum & rationem, una cum rerum, tum hominibus, tum singulis animalibus ad vitam annuo spatio conservandam necessariarum comeatu describit.*

Liber Secundus *formidabilem Cataclysmi catastrophen exhibet, quo ruptis fontibus Abyssi magnæ, & Cataractis Cœli apertis, totus Terrarum Orbis obrutus, dum nulli hominum, animaliumque effugii locus datur, ad unum omnes miserabili morte, præter octo animas, vitæ naufragium fecerunt; describit præterea ea quæ intra* Arcæ *claustrum à* Noëmo, *& à filiis filiorumque Uxoribus gesta sunt circa officiorum distributionem; ac circa summam singulis speciebus animalium congruis alimentis conservandis curam, modumque à Sapientissimo* Arcæ *Navarchæ, exactissimis legibus præscriptum exponit.*

Liber tertius, Noëmi, *cessante jam* Diluvio, *extra* Arcam *egressum, animaliumque ad novæ lucis radium, & novæ auræ refrigerium, incredibile tripudium, hilaritatem, & ad fœcundæ propagationis motus concitationem, & promptitudinem declarat; Sequitur* Noëmi *in beneficiorum acceptorum recognitionem, oblatum* DEO *gratissimum sacrificium; reperiet hìc Lector novam Mundi faciem, oppidò à prioris Mundi constitutione difformem, stupebit vel intra trecentos*

annos

annos immensam humani generis propagationem à tribus Noë *filiis* Sem, Cham, *&* Japhet, *per universas Mundi regiones,* Noë *adhuc vivente peractam; cum innumeris aliis, quæ ibidem descripta cernentur; in quarum quidem hic recensitarum rerum expositione hoc unicum intendimus, ne ad unguem quidem à genuino* Geneseos *sensu recederemus, & proinde ad literalis sensus veritatem penetrandam, concordandasque opinionum varietates, post Latinam quintuplici linguarum,* Græcæ, Hebrææ, Chaldææ, Syriacæ, *atque* Arabicæ *versione, veritatem rimamur, & Authorum quidem in sententiis dissidentium nomina consultò reticuimus, ne videlicet ulli ex tot præstantissimis Doctoribus, peritissimisque Sacrarum Literarum Expositoribus, cultoribusque refellendi præjudicio forem. Quod deinde multa nonnunquam circa Sacri Textûs explicationes solis conjecturis fulta protulerim, id mihi condonari velim, cum id fecerim, quod Sacris quoque Interpretibus, Sanctisque Patribus in omnibus solitum usitatumque fuisse deprehendi. Quod deinde in Iconismis operi insertis, nonnullà libertate usus fuerim, ea prudentem Lectorem, tanquam certa & indubia, minimè censere velim; sed quod juxta rectæ rationis dictamen, ita fieri debuisse arbitrati simus. Quæ cum ita sint, nil jam amplius restat, nisi ut suscepti operis institutum Divini Luminis adspirante gratia, eâ quam ingenii mei inbecillitas permiserit ἀμεθοτέρως prosequamur; in quo si quidpiam tortum, hiulcum, ac expositioni meæ incongruum occurrerit, id non Patri luminum, sed meæ insufficientiæ, & incapacitati acceptum ferat. Vale Lector, & ausibus meis annue.*

SYNOPSIS OPERIS
IN
LIBRIS, SECTIONIBUS, & CAPITIBUS.

LIBER PRIMUS
EST
ISAGOGICUS,

Continens ea quæ centum ante Diluvium *annis commemoratione digna acciderunt.*

VII. *Noë*

LIBER SECUNDUS.

CATACLYSMUS sive DILUVIUM UNIVERSALE.

LIBER TERTIUS,

DE

EGRESSU NOË EXTRA ARCAM.

ATHA-

ATHANASII KIRCHERI

ARCÆ NOËMICÆ, LIBER PRIMUS ISAGOGICUS.

Continet ea quæ centum ante *Diluvium* annis commemoratione digna acciderunt.

PRÆFATIO.

HUmanum ingenium, uti naturæ pronitate, veluti pondere quodam fertur ad acquirendam intimam cognitionem earum rerum, quæ vel in Naturæ majestate reconditæ refulgent, vel quidpiam insolitum, sublime, peregrinum & arduum, in insanæ molis fabricis à veteribus humanæ artis industriâ quasi superiori extructis exhibetur, ita quoque inter cætera nullo non tempore satis admirari non potuerunt hanc, quam modò ordimur Noëmicæ Arcæ *fabricam; cujus comparatione meritò* Barbara pyramidum *sileat miracula* Memphis, *sileant* Babylonici Semiramidis Muri, *sileant, quæcunque Veteres de* Colosso Solis, *de* Jovis Olympii Statua, *de* Dianæ Ephesinę Templo, *de cæteris Mundi Miraculis ultra fidem humanum protulerunt; Si enim Lectores animum paulò profundius in hujus admirandi operis fabricam intenderunt, luculenter contuebuntur, huic nihil unquam in humanis rebus par fuisse, nil humana consideratione dignius, utpote omnium, non dicam, humanorum, sed & operum Divinorum in restauratione Mundi post* Christi *in carne adventum maximum; neque id cuiquam mirum videri debet; fuit enim hæc* Arca *ipso* DEO *Architecto secundum omnes & singulas symmetriæ leges servo suo* Noëmo *dictata, leges præscriptæ, modus & ratio in fabricæ prosecutione,* DEO *docente inspirata. Non ignoro, trium potissimum in* Sacrarum literarum contextu, *celeberrimarum fabricarum mentionem fieri, quarum excellentia & prodigiosa constructio hucusque omnium Interpretum ingenia mirum in modum torsit; Horum primum fuit* Mosis Tabernaculum, *secundum* Templum Salomonis, *tertium* Arca Noe; *sed hæc meritò tantò cæteris admiratione dignior est, quantò argumentum grandius continet, tum ob longitudinem temporis cen-*

Sublimitas Argumenti.

Celeberrimæ in *Sacris literis fabricæ.*
1. Tabernaculum Mosis.
2. Templum Salomonis.
3. Arca Noe.

centum annorum, quêis in ea extruenda insudatum fuit, tum ob magnitudinem & capacitatem, quâ nihil adhuc simile post orbem conditum in aquis visum est; si finem & usum ejus spectemus, in eo sanè contemplando meritò humana mens caligat, ratio ob Divini consilii altitudinem confunditur, intellectus in operis vastitate, & singularum partium distributione concipienda quodammodò absorbetur, præter intentionem DEI *abditam, quæ exuperat omnem sensum. Fuit enim reale & veridicum totius viventis Mundi compendium, universi Orbis in* Diluvio *effugium, hominum animaliumque novum post deperditum Mundum seminarium, quo hominum animaliumque genus in posterum Mundum conservaretur reparareturque, nova renascentis Mundi origo. Non dicam hîc modò de iis, quæ circa animalium in* Arcam *introductionem acciderunt. Silebo de receptaculis, loculis, nidisque, singulis animalibus conditionique eorum propriis, quæ uti omnem exuperant admirationem, ita quoque de iis, quantum quidem nostri imbecillitas intellectûs permiserit, in sequentibus acturi sumus. Harum itaque stupendarum rerum circa eam, atque intra eam gestarum admiratione perculsus jam à multo tempore, & ad multorum impulsum, nil dignius me præstare posse existimavi, quàm si in hoc Sacro Divinæ fabricæ argumento quàm penitissimè explicando, omnes ingenii mei vires expanderem; non tam ob proprii ingenii mei (quod ob sublimitatem rei prorsus insufficiens esse sincerè fateor), curiositatem; quàm potissimum, ut ex eo Lector disceret, ineffabilem prorsus, & incomprehensibilem* DEI Optimi Maximi *erga genus humanum bonitatem & misericordiam, quâ tam admirabili modo, per servum suum* Noëmum, *de Mundo peccatis jam perdito, instaurando, tam paternè providere & disponere sibi complacuit; quæ uti omnem rationem transcendunt, ita quoque omnibus, vitiorum peccatorumque consuetudine oppressis, summo ad unionem cum* DEO *per veram pœnitentis animi compunctionem, bonorumque operum prosecutionem recuperandam, incitamento esse possunt; Hæretici verò & Athei, qui nil eorum, quæ non capiunt, credere volunt, discant, non stulto ac temerario ausu* Sacrarum Literarum *veritati præsumptuosius contradicere, neque* Genesin *veluti nugas Mosaicas, captuque impossibiles amplius explodere præsumant; meum erit,* Arcam *hanc Architecto* DEO *à* Noëmo *constructam, hoc præsenti libro omnium animalium conservationi non solùm, quod Athei negant, sufficientem fuisse, sed etiam compluribus si forent, capiendis, sat amplam fuisse, demonstrare. Ad rem igitur;* DEUS *adsit ausibus nostris.*

Arca Divinum opus.

Authoris intentio.

Atheorum confusio.

SECTIO

SECTIO I.

De Statu rerum ante *Diluvium*.

CAPUT I.

De summa humani generis Perversitate ante Diluvium.

QUemadmodum primordialis Mundi Status ad *Diluvium* usque, 1656 annorum spatio quoad naturalium rerum constitutionem felicissimus, omniumque rerum ad victum necessariarum copiâ uberrimus fuit, ita quoque homines novi recentisque Mundi florentissimam sortem participantes, corpore existebant robusto, ingenio vegeto, & vivaci, atque in complurium centenorum annorum curricula vitam propagantes, tantæ quoque fæcunditatis, ut plerique *Sancti Patres* autumârint, Mulieres non unum, uti posteris temporibus passim fieri cernimus, sed complures uno partu fœtus effudisse; unde juxta Divinæ vocis oraculum, *Crescite & multiplicamini*, universa Terra hominibus referta, uti multitudinis vix capax, ita prodigiosorum quoque eventuum occasionem dedit; Non aliâ, hoc uberrimo rerum statu, nisi lege Naturæ vivebant omnes. Verùm quemadmodum primum *Adæ* peccatum, omnium miseriarum calamitatumque prima origo fuit, ita brevi quoque omnis caro adeò vitiata & corrupta, ut nullus, qui Legis Naturæ vim cognosceret, existeret; siquidem unusquisque, quo eum naturæ impetus rapiebat, pro arbitrio vivebat; undè cum ciborum nutrimenta recentis Mundi vigore saluberrima, saluberrimam quoque hominum temperiem, robustam, longævam, atque omnium bonorum, quæ corpori accidere possent, copiâ præditam constituerent; Hinc accidit, ut paulatim bonorum memoratorum affluentia luxuriantes, spretâ lege Naturæ, in ultimum omnium vitiorum scelerumque barathrum, laxatis ad omnem voluptatem & libidinem habenis, ex qua se revocare nollent, infeliciter prolapsi, non ex ignorantia, nec ex perturbatione, vel animi quadam imbecillitate peccarint, sed ex malitia, id est, ex pravo habitu & consuetudine, scientes volentes sine ullo pudore, nullo DEI hominumque respectu, cum deliberato gaudio è voluptate in quælibet scelera brutorum more ruerint. Nam uti rectè Sacer Textus docet: *Videns autem* DEUS, *quod multa malitia hominum esset in Terra, & cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum, pœnituit eum, quod fecisset hominem in Terra, & præcavens in futurum, & tactus dolore cordis intrinsecùs: Delebo, inquit, hominem quem creavi à facie Terræ, ab homine usque ad animantia, à reptili usque ad volucres cœli, pœnitet enim me fecisse eos*; undè patet, multam fuisse malitiam, non intra unam alteramve Regionem inclusam, sed longè latèque patentem; quæ non erat simplex, & unius generis, sed varia & multiplex, quæ omnia flagitiorum genera complecteretur; vel denique quia non erat mediocris, sed summa, & ad ultimum scelerum fastigium perducta, atque prorsus intoleranda, & uti Scriptura loquitur, *malitia completa & consummata*: Nam ut rectè Hebraica Lectio pro his verbis; *Cogitatio cuncta intenta esset ad malum*, ponit: כל יצר מחשבת. *Omne figmentum cogitationum in malum solum esset*, id est, cuncti idolis venereis intenti, quicquid con-

Fæcunditas primævi temporis.

Lege naturæ sprêta vivebant omnes arbitrio.

Ubertas rerum luxuriæ causa.

Genes. 6.

Summa hominum malitia.

concupiscentia carnis ipsis dictabat, nihil intentatum relinquebant; Undè non immeritò DEUM pœnituisse dicitur: Apud *Symmachi* versionem habetur, ἀπέστρεψεν, id est, *aversatus est*; *Aquila* habet; μετεμελήθη, & *Septuaginta*, ἐνεθυμήθη, id est, *recogitavit*; Quæ omnia per ἀνθρωποπάθειαν quandam de DEO dicuntur; Non quòd pœnitentia cadat in DEUM, absit, sed juxta humanam consuetudinem loquitur sic DEUS: Non enim cogitat DEUS, uti homines, teste Divo *Ambrosio*, neque irascitur, neque dolore afficitur, quasi mutationi obnoxius; sed hæc leguntur, ut exprimatur peccatorum nostrorum acerbitas, quæ Divinam meruerit offensam, tanquam eò usque excreverit culpa, ut etiam DEUS, qui ex immutabilitate naturæ suæ non movetur aut irâ, aut odio, aut perturbatione ullâ ad iracundiam provocatus videatur. Sed hæc fusiùs in *sequenti Capitulo*.

DEUM non pœnituit more humano.

CAPUT II.

De Statu rerum ante *Diluvium*.

Vtrum nonnulli Libri extiterint, quibus pessimus Mortalium ante Diluvium *Status descriptus fuerit.*

Status Terræ ante *Diluvium*.

CErtum est, Statum Naturæ ante *Diluvium*, à postero post *Diluvium* Mundo Terrestri diversissimum fuisse, exceptis tamen montium altiorum catenis, quos remansisse nemo dubitare jure debet; cùm eæ ad compaginandum molem terræ à primordio, à Sapientissimo Conditore rerum constitutæ sint, uti in *Mundo* nostro *Subterraneo* fusè demonstravimus; De cæteris tamen Clivis & Vallibus planitiebusque non eadem est ratio, cum verisimile sit, *Diluvium* universam Terræ faciem prorsus immutasse, ita ut in multis locis, ubi Maria stabulabantur, in Terrestres partes abierint, contrà ubi Terra quondam existebat, posteris temporibus, Mare stationem suam posuisse, non vanâ conjecturâ nobis constet, quod idem fluminibus, lacubus, & clivis montium accidisse dicendum est; multa siquidem flumina & lacus limo oppletos, alibi exitum sortiri necesse fuit; Montes verò minoris ordinis ex limosa terrestrium portionum miscellâ validis *Diluvii* procellis in cumulos aggesti, ubi priùs non erant, posteà extitisse comperti sunt, quemadmodum in hunc usque diem nonnulli montes ex differentibus conchyliorum generibus coagmentati, luculentur ostendunt, nisi velimus ea à Natura producta, de quo vide nos fusiùs disputantes in *Mundo Subterraneo*. Qui verò præsumptuosiùs asserunt, Tellurem ante *Diluvium* planam fuisse, sine montibus, illi utique audiendi non sunt, cum vel ex ipso *Sacro Textu* facilè redarguantur, cum expresè dicat, aquas *Diluvii* quindecim cubitis altius assurrexisse super omnes montes, qui sunt in universa Terra, & deindè *Arcam* requievisse supra montes *Ararat*; est itaque hæc opinio frivola, absurda, temeraria, & in fide vacillans, quam & in *citato* paulò antè *Opere* nostro quàm fusissimè confutavimus. Urbes autem & oppida tanquam vitæ humanæ necessaria ante *Diluvium* ob ingentem hominum in infinitum se multiplicantium multitudinem extructa fuisse, & primam urbem fuisse *Enoch* nomine à *Chain* extructam, *Sacra Scriptura* dicit, cæterarum verò nomina unà cum *Diluvio* uti ex hominum memoria deleta sunt, ita quoque non attinet ampliùs inquirere; Artes tamen & scientias huma-

Terrestris faciei post *Diluvium* mutatio.

Terra ante *Diluvium* plana non fuit.

Urbes ante *Diluvium*.

Scientiæ & artes floruere.

humano generi necessarias maximè floruisse, quempiam ambigere nolim, cùm ab *Adamo* infusa à *Deo* ipsi omni rerum naturalium cognitione & scientia, abundè fuerint instructi, circa naturam elementorum, metallorum è Terra eruendorum, fundendorum, & in usum publicum præparandorum modum & rationem; Architectonicam quoque, Musicam & Mathematicam docuisse, sat superque ex *capite quarto Genesis* pateat. Sed hæc paulò amplius prosequamur.

Adamus omnium artium & scientiarum Author.

Suidas primò *Adamum* Authorem literarum facit; idem facit universa *Hebræorum* Schola, cui non dissentiunt *Syrorum* & *Arabum* monumenta, quemadmodum fusiùs in *Obelisco Pamphilio* testimoniis, authoritatibusque amplissimis comprobavimus. Quæ quidem successiva traditione ab *Adamo* ad *Sethum* filium, cæterosque *Adæ* filios usque ad *Enoch* translatæ, magnum incrementum sumpserunt; de qua re vide citatum *primum Obelisci Pamphilii librum*, exactè & copiosè tractantem: *Henoch* verò scripsisse Libros certum est, cum *S. Judas in Epistola* sua *Canonica*, & Divus quoque *Augustinus lib.* 15. *de Civit.* id palam fateantur; ex quibus *Origenes* & *Tertullianus* integras sanè paginas citant. Quid verò hi libri continuerint, dubium est. *Citati Authores*, eos continuisse ajunt multa vaticinia, videlicet, de his, quæ eventura erant filiis ac nepotibus Patriarcharum, de futuris *Hebræorum* sceleribus, & pœnis, de Mundi Salvatore ab eis occidendo, de eorundem eversione, captivitate, & dispersione inter gentes perpetua. *Annius in Commentariis super Berosum Apocryphum* scribit, in eodem *Henoch* volumine fuisse celebre Vaticinium de geminis totius terræ cladibus, altera per inundationem, altera per incendium futuris. *Origenes* apud *Sixtum Senensem in* 28. *hom. lib. Num.* unà cum *Tertulliano* tradunt argumentum *Libri Enoch* fuisse, præter prophetias, de numero & nominibus stellarum, & ipsarum secretis virtutibus, de descensu filiorum DEI, ad filias hominum, de Gigantibus ex Angelorum coitu progenitis, de extremo judicio DEI erga impios. Verùm ut Lector specimen aliquod videat, afferam hoc loco fragmentum quoddam ex *Libro Enoch*, quod circumfertur, & adducitur à *Scaligero in Annotationibus* suis *in Eusebium* quod & in *Bibliotheca Græca Monasterii Salvatoris Messanensis Urbis* celeberrima videre contigit anno 1637. Et quamvis is *Liber Apocryphus* sit, quia tamen antiquissimus est, & ante *Christi* tempora, vetustissima traditione scriptus, hic ejus, inquam, fragmentum apponendum duxi, ut videant Lectores curiosi, hoc minimè discrepare ab illis, quæ paulò antè ex *Patribus* de argumento *Librorum Enoch* retulimus. Ex Græco autem à nemine, quod sciam, translatum, nos Linguæ Latinæ verbotenùs donamus. Quod dum facimus, totum hoc qualecunque sit antiquitatis fragmentum, ita libero Lectoris judicio relinquimus, neque ullum ad ea quæ adducimus, irrefragabili authoritate credenda adstringere volumus. Et quamvis hoc fragmentum quoque in *Secundo Tomo Oedipi* proposuerimus, hoc tamen adeò oportuno loco, omisso Græco Textu, servato Latino reponendum censuimus.

Libri Henoch.

Quid *Libri Henoch* continuerint.

Prophetiæ *Librorum Henoch*.

Liber Apocryphus Henoch adscriptus.

EX PRIMO LIBRO ENOCH.

De *Egregoræis*, sive Angelis malis.

Et factum est, cum multiplicati fuissent filii hominum, natæque ipsis filiæ pulchræ & decoræ, contigit, ut desiderarent eas Egregori *(scilicet Angeli) & unus alterum seducebat, dicentes ad invicem: Eligamus nobis fœminas è filiabus hominum Terræ. Et dixit* Semiexas *princeps eorum ad ipsos; timeo ne fortè non velint inire hoc negotium, & ero ego solus debitor peccati maximi; & respondebant ei omnes dicentes: Jurabimus omnes, & jurejurando nos obligabimus invicem ad in nullo à data*

fide recedendum, donec omnia compleverimus. Tunc omnes juramento præstito se obligarunt, erant autem viginti, qui ascendentes in diebus Jared *summitatem montis* Hermoniim, *quem à jejurando ita appellarunt, ibi fœdere per juramentum inito se invicem obstrinxerunt. Nomina autem Principum sunt sequentia:*

Viginti Principes sceleris in diebus *Jared.*

1. Semixas *Princeps eorum.*

2. Atarkuph.	12. Amariel.
3. Arakiel.	13. Anagemas.
4. Chababiel.	14. Thausael.
5. Orammame.	15. Samiel.
6. Rhamiel.	16. Sarinas.
7. Sapsich.	17. Eumel.
8. Zakiel.	18. Tyriel.
9. Balkiel.	19. Jamiel.
10. Azalzel.	20. Sariel.
11. Pharmarus.	

Sic & omnes reliqui anno 1170 *Mundi, acceperunt sibi ipsis mulieres, & inceperunt contaminari in ipsis usque ad* Diluvium; *pepereruntque ipsis tria genera (hominum.) Primum genus erant* Gigantes *magni:* Gigantes *autem generabant* Naphilim, *&* τοῖς Naphilim *nati sunt* Elud; *& multiplicabantur juxta magnitudinem eorum, & docebant ipsos & fœminas eorum magiam, & incantationes, sive artem præstigiatricem. Primus* Exaël decimus *Principum docuit facere machæras, & thoraces, sive loricas, & omnis generis arma bellica, & metalla (id est metallicam artem) & usum auri & argenti, quanam ratione videlicet in varios luxûs usus adhiberi possent, & fecerunt varia ornamenta mulieribus; docuerunt quoque eas Cosmeticam Artem, id est, fucos & stibii varium usum in condecorando vultu, lapides quoque pretiosos, & faciebant sibi filii hominum, fœminis, & filiabus ipsarum similia; quibus prævaricari, & errare faciebant ipsos Sanctos, & extitit impietas multa super Terram, & corruptæ sunt universæ viæ mortalium. Antesignanus quoque dictorum Principum* Semiaxas *docuit esse * iras animi & radices terræ.*

3. Hominum genera generata ab ipsis.

Magiam docebant.

Exaël armorum cusor.

* Desunt hic nonnulla.

Undecimus *autem* Pharmarus *nomine docuit Magiam, & Artem incantatricem, præstigiatorumque expiatoria sacra.* Nonus *autem docuit artem deducendi stellas.* Quartus *Astrologiam divinatricem.* Octavus *docuit artem divinandi per aërem.* Tertius *signa Terræ.* Septimus *docuit signa Lunæ. Omnes hi inceperunt uxoribus suis & filiis earum dicta revelare mysteria. Post hæc inceperunt Gigantes vesci carnibus humanis, repereruntque impio hoc exterminio homines decrescere super Terram. Reliqui verò ob detestabilem Gigantum malitiam clamabant in cœlum dicentes, petentesque coram eo suscipi memoriam eorum. Audientes autem quatuor è majoribus Archangelis* Michaël *videlicet, &* Raphaël, & Gabriël, & [illegible], *è supremo cœlorum habitaculo terram inspiciebant, contemplantesque sanguinem multum effusum super Terram, & omnem impietatem & iniquitatem, quæ fiebat super ea, egredientes ad invicem dixerunt: eccè spiritus & animæ hominum afflictione, oppressioneque suspirantes clamant ad nos, ut petitiones, perditionemque ipsarum ad Altißimi thronum deferamus; procedentesque hi quatuor Archangeli dixerunt Domino.*

Gigantes Anthropophagi.

Apparitio bonorum Angelorum.

"Tu ô! DEUS Deorum, & Dominus Dominantium, & Rex Regnantium, DEUSque hominum custos, Thronusque gloriæ tuæ in omnes seculorum generationes, & nomen tuum sanctum & benedictum in omnia secula.

"Tu enim omnia creasti, in omnibus potestatem possidens, cujus conspectui omnia nuda sunt, & aperta, omnia videns, nec est, qui se à te abscondere possit. Vides quanta mala faciat *Exaël*, quanta introducat, & quanta doceat peccata atque iniquitates super Terram, & quod nil nisi dolus super Aridam. Docuit enim mysteria, & manifestavit seculo ea quæ sunt in cœlo, conanturque omnibus modis ejus instituta & mysteria cognoscere. Filii hominum *Semixæ* potestatem dederunt eorum, qui cum ipso simul erant, & ibant ad filias hominum Terræ & dormiebant cum

Oratio Angelorum ad DEUM.

Quanta mala Dæmones in terram introduxerint.

„ cum ipsis, & polluebantur in virgini-
„ bus puellis, & iis manifestabant omnia
„ peccata, & docebant ipsas facere instru-
„ menta fornicationis. Et nunc vide, filii
„ hominum gignunt ex iis filios Gigan-
„ tes. Adulterinum, suppositìtiumque
„ genus hominum super Terram diffu-
„ sum, totum Universum iniquitate re-
„ plevit. Et nunc eccè spiritus anima-
„ rum defunctorum hominum interpel-
„ lant, & usque ad cœlos ascendit gemitus
„ eorum, neque potest venire & pertin-
„ gere ob enormes, quæ in Terra acci-
„ dunt, iniquitates. Et tu hæc scis ab ipsis
„ fieri; & vides ipsos, & sinis paterisque
„ ipsos, neque dicis, quid oporteat face-
„ re, aut quod remedium tantorum ma-

Responsio DEI.

lorum. *Tunc* Altissimus *dixit, & San*ctus magnus *locutus est, & misit* Uriël *ad Filium* Lamech *dicens: Abi ad* Noë, *& dic ipsi meo nomine: Absconde teipsum, & manifesta ipsi finem rerum omnium instantem, & quod tota Terra perdetur. Et dices ipsi, quod* Diluvium *universæ Terræ futurum, omnia quæ super faciem aridæ sunt, disperdet. Instrue justum, quid facere oporteat filium* Lamech; *& anima ipsius in vitam conservabitur, & effugiet mortem per æternum, atque ex illo plantabitur planta, quæ consistet in omnes generationes sæculorum. Et* Raphaëli *dixit: Vade* Raphaël, *&* Exaëlem *manibus & pedibus vinctum projice in tenebras; aperies quoque Eremum existentem in Eremo* Dodoël, *& illuc vadens projice eum, suppositis ipsi saxis acutis & asperis, operies eum tenebris, & habitet ibi in perpetuum; & aspectui illius oppones operculum, ne lumen ei unquam appareat, & in die judicii revocatus in judicium, incendio ignis destinabitur; & sanabitur Terra, quam corruperant, & labefactaverant* Egregori; *medelam autem Terræ manifesta, ut curetur Terræ à plaga sua, & non pereant omnes filii hominum, quæ dicta sint in mysterio, quod dicebant* Egregori, *& docebant filios hominum; & desolata est universa Terra in operibus instructionis* Exäel, *& ex ipsa exarata sunt omnia peccata. Ad* Gabriëlem *verò dixit: Vade* Gabriël *ad Gigantes, ad adulterinos & falsarios filios fornicationis, & perdas filios* Ἐγρηγόρων *à filiis hominum; committas ipsos adinvicem in bellum & ultimam perditionem, & exterminium; & longitudo dierum nequaquam attingat dies patrum ipsorum, qui sperabant vivere vitam sempiternam, & quod unusquisque eorum non ampliùs, quàm centum annis victurus sit. Et ad* Michaëlem *dixit: Vade* Michaël, *alliga* Semixam, *& omnes asseclas ejus, quotquot commisti filiabus hominum polluerunt, contaminaveruntque eas in immunditia eorum; & cùm jugulati fuerint filii eorum, & cognoverint perditionem dilectorum suorum, alligabis eos in* 70 *generationes in abdita Terræ loca usque ad diem ipsis in judicium producendis destinatum, diem consumationis rerum omnium, diem quo terminabitur judicium seculi seculorum. Tunc præcipitabitur in Chaos ignis, & in tormentum & in carcerem conclusionis æternæ, & cùm condemnati fuerint, unà cum ipsis projicientur usque ad consummationem generationis eorum. Gigantes autem nati à spiritibus & carne, Spiritus maligni in Terra vocabuntur, ut sit habitatio eorum super Terram. Spiritus maligni erunt, spiritus egressi à corpore, & carne ipsorum, partim ab hominibus, partim ab* Egregoræis *geniti. Principium creationis eorum, & initium fundamenti illorum Spiritus maligni erunt super Terram. Spiritus autem Gigantum distributi, injusti, destruentes, invadentes, colluctantes, jaculantes super Terram, & cursus facientes: neque tamen comedunt, sed cibo abstinentes sunt & variis phantasmatis illudentes, sitientes & impingentes; & Spiritus resurgent cum filiis hominum & mulierum qui processerunt ab eis. A die verò cædis & perditionis, mortisque Gigantum,* Nephilim *fortes, & robusti supra Terram, magni & famosi, spiritus egressi ab anima eorum,* velut

Nuncii ad Noë Angeli.

Gabriëlis expeditio.

Michaëlis expeditio.

Gigantes.

Nephilim.

velut ex carne, erunt corrumpentes usque ad judicium magnum. In quo Æon, sive seculum magnum simul terminabitur. Circa montem verò, in quo jurârunt, etiam juramento se invicem obstrinxerunt, ut in perpetuum non desistat ab eo frigus, nix, pruina, & ros, neque descendat in ipsum, nisi in maledictionem descenderit in ipsum, usque ad diem judicii magni, & in illo tempore comburetur, & Terræ adæquabitur, & contabescet, liquescetque sicut cera à facie ignis, ita consummabitur, destrueturque cum omnibus operibus eorum.

Vobis verò filiis hominum dico, magnâ irâ excandesco in vos, & in filios vestros, & perdentur dilecti vestri, & morte morientur chari vestri à facie universæ Terræ. Et omnes dies vitæ ipsorum abhinc usque in futurum non erunt plures quàm 120 anni; neque vobis persuadeatis ultra vivere; nunc verò non erit ipsis via evadendi iram, quâ in vos exarsit Rex omnium seculorum; nè putetis quod effugietis ea. Huic Relationi Traditio quæ in *Chronico Arabum Abulhassen* Authore legitur, uti & Hebraicis fabulis prorsùs congruit, quam vide *Tomo II. Oedipi folio* 76.

CAPUT III.

De Gigantibus ante Diluvium.

DE Gigantibus Sacer Textus sic habet, c. 6. *Gigantes autem erant super Terram in diebus illis; postquam autem ingressi essent filii* DEI *ad filias hominum, illæque genuerunt, illi sunt potentes à seculo viri famosi.* Gigantes itaque ex filiis DEI natos *Sacer Textus* asserit; de quibus varia apud *Interpretes* lis est, & controversia. Nonnulli ex filiorum *Seth*, & *Chain* commixtione natos esse volunt; Erat autem *Seth* legitima & DEO fidelis *Adæ* progenies, undè filios DEI vocatos fuisse asserunt; *Cain* verò degener, & maledicta progenies; Undè ex bonorum malorumque concubitu Gigantes prodiisse volunt; ita Divus *Augustinus.* Alii verò per filios DEI non homines, sed Cacangelos intelligunt, quos accedentes ad filios hominum, ex prodigioso concubitu Gigantæa monstra genuisse *Rabbini* tradunt, uti ex *Apocrypho Libro Enoch* suprà patuit, & ab omnibus ferè sensatioribus *S. Scripturæ Interpretibus* tanquam absurda & temeraria revelluntur confutanturque. Veriorem sententiam, quæ est de Sethiana progenie commista cum improba stirpe *Caini* amplectuntur *Cyrillus*, *Josephus*, *Augustinus*, *Hieronymus*, & ex modernis *Pererius*; *Cornelius* aliique innumeri, quique ex Sacris literis evincunt, Gigantes hoc loco non tam ex insolita & incredibili eorum vastitate, & magnitudine, quàm ex superbia, fortitudine, & immanitate morum, nuncupatos fuisse; Erant enim quinque potissimùm rebus insignes: Vastitate corporis, robore, scientiâ, potentiâ ac bellicâ fortitudine supra humanum modum pollentes, denique propter inhumanitatem, & truculentiam omnibus terribiles, & formidabiles, propter quos maximè DEUS Mundum *Diluvio* perdere voluit: Quorum Regiam urbem ad montem *Libanum* extitisse, *Berosus Annianus* narrat; Verisimile tamen est, non omnes homines tunc temporis fuisse hujus inusitatæ vastitatis; sed parvos quoque, mediocres, magnos, maximos, uti hodiè evenire solet, extitisse; neque Gigantes, ejus vastitatis fuisse, quales *Poëtæ* eos describunt, qui per montes montibus impositos in cœlum aditum, ad exterminandum *Jovem*, sibi facere ausos fuisse, fingunt *Mythologi.* Quibus adstipulantur *Rabbini* nugatores *in Bereschit Rabba*, qui eos centum cubitos longos fuisse fabulantur; si enim

Sententiæ de progenie Gigantum ex filiis DEI & filiis hominum.

5. Rebus insignes Gigantes.

Non omnes istius temporis homines Gigantes fuerunt.

Fabulosa proceritas Gigantum.

ſi enim tanta proceritate corporis conſtabant; inſtar turrium eos comparuiſſe neceſſe fuit: Quoniam verò eos civitates ædificaſſe conſtat, quamnam domum tantæ vaſtitatis ad eos recipiendos, capacem fuiſſe putabimus? niſi eos ſine domo, ſine tecto, nudâ terrâ contentos, ſub dio commoratos dicamus? Quodnam rogo nutrimentum ſive carnium, ſive frumenti, herbarumque tam copioſum Terra producere poterat, quod hujuſmodi monſtruoſis hominum ſtomachis ſuffeciſſet, quibus vel deni aut centeni frumenti modii, & totidem oves vel unica die in cibum non ſuffeciſſent: addo, hujuſmodi monſtra generationi prorſus, niſi cum ſimilibus ſibi conjungerentur mulieribus, inepta fuiſſe; & quemadmodum *Rabbini* fingunt, pinus ingentes & præaltas pro baculis geſtaſſe; quod ſi ita eſt, omnes ſylvas in baculorum uſus, brevi eradicatas fuiſſe, nemo dubitare debet, qui enormem eorundem vaſtitatem penitiùs conſideraverit. Qui verò aſſerunt, uti *Beroſus*, vel ipſum *Noëmum* unà cum filiis ſuis ex hujuſmodi Gigantum ſtirpe natum eſſe, ii unà cum *Rabbinis*, cacchinnis explodendi ſunt; cum hæc *Noëmo Arcæ* fabricatori prorsùs incongrua ſint; ſequeretur enim vel ſolum *Noë* tertiam *Arcæ* partem cubando occupaſſe; quid dicemus de 3 filiis pariter gigantibus, & uxoribus eorum vaſtitatis proportionatæ viris; certè hiſce 8 hominibus *Arcam* minimè ſufficientem fuiſſe, nemo dubitare debet; cum & *Noëmum*, & filios in adminiſtratione animalium non incedere, ſed reptare oportuiſſet in *Arca* nonniſi 30 cubitorum alta, quam ipſe 70 cubitorum altitudine ſua longè ſuperabat, & quoniam nutrimentum proportionatum eſſe debet moli corporis, certum indè deducitur, octo homines *Arcæ* adminiſtratores, vel uno integro menſe totum illum commeatum, qui unius anni ſpacio omnibus animalibus conſervandis erat collectus conſumere potuiſſe. Vides igitur Lector, quàm inconcinna, quàm abſurda, quàm ridicula, inſulſaque ſibi humana mens imaginetur, nullâ reflexione factâ ad ea, quæ manifeſtam involvunt contradictionem & ἀδυνασίαν.

Vaſtis Gigantum corporibus nullus ſufficiebat cibus.

An Noë gigas fuerit.

Jungam hoc loco illud, quod de *Og* Rege *Baſan* in *Hiſtoria Sacracenica Arabes* recitant, quæ uti *Hiſtoriæ Geneſeos* prorſus diſſonat, ita quoque fabuloſis poëtarum narrationibus, anilibuſque deliramentis propriè annumerandam cenſeo. Verba ex Arabico in Latinum à me translata ita ſe habent. Og *Gigas ante & poſt* Diluvium *ſuperſtes, cum* Noë *inſigni & irreconciliabili inimicitia & diſſidio exercebatur, quem & continuò ad internecionem quærebat; cùm vero* Noë *tantæ vaſtitatis Oggææ (erat enim montibus altior) immanitati reſiſtere nequiret, in montium antris ſe abſcondebat, ad quæ corporis mole præpeditus* Og *penetrare non poterat. Nam quemadmodum muſculus exiguo ſe foramini inſinuans omnes felium conatus eludit; ita quoque* Noë Oggi *Gigantis inſidias. Accidit quodam tempore, ut* Og Noëmum *in campis adortus cùm intra dictas montium ſpeluncas fugientem conſequi non poſſet, indignatione & rabie perculſum, evulſam barbam poſt eum projeciſſe, quæ ſtatim inſtar cedrinæ ſylvæ univerſam campi planitiem cooperuit, ita ut quot pili, tot cedri projecti ſpectarentur, ex quibus* Noëmum *poſteà* Arcam *extruxiſſe*, inſulſo ſanè figmento, & oppidò ridiculo *referunt*. Tam immenſæ verò vaſtitatis fuiſſe fabulantur, ut cum *Arcam* in *Diluvio* quæreret, aquas non niſi ad genua ejus pertigiſſe dicunt. Interim fame cruciatus balænas venabatur, quas à ſole toſtas veluti uno bolo ſtomacho ingeſto devorabat; & ſimilia, quæ & riſum movent, & ob inſulſum fabulæ commentum etiam ſtomachum. Qui plura hujuſmodi deſiderat, is adeat *Tomum II. Mundi Subterranei*, ubi quam fuſiſſimè de Gigantum magnitudine ex profeſſo tractatum reperiet, ubi & de putatitiis Gigantum oſſibus, quæ in diverſis Orbis Terræ partibus detecta feruntur, mentem meam fuſiùs apertam comperiet. Cum verò hujuſmodi Gigantum Patres, ſeu genitores *in libro Henoch* ἐγρήγοροι vocantur, id eſt, *Vigiles*, quid per hoc nomen indicetur, exponendum cenſui.

Ridicula hiſtoria de Og Gigante.

Inſulſæ de Og fabulæ.

Quid ſibi velit vox Ἐγρήγοροι.

Quid igitur *liber Enoch* per Ἐγρηγόρους, id est, *Vigiles* intelligat, *Africanus* explicat his verbis: Πλήθους ἀνθρώπων γενομένου ἐπὶ τῆς γῆς Ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ θυγατεράσιν ἀνθρώπων συνῆλθον. *Multitudine hominum super terram factâ Angeli cœli filias hominum conveniebant*, &c. Ubi per *Egregoros*, id est, *Vigiles*, Angelos, utique non bonos intelligit. Meminit horum quoque *Cedrenus* his verbis: Καὶ πᾶς Ἄγγελος Ἐγρήγορος λέγεται. *Et omnis Angelus* Egregorus *dicitur*. *Clem. Alex. Pædagog.* 2. Μακάριοι γὰρ οἱ Ἐγρηγορότες εἰς αὐτὸν, σφᾶς αὐτοὺς ἀπεικάζοντες Ἀγγέλοις, οὓς Ἐγρηγόρους καλοῦμεν. Nos arbitramur cum *Scaligero* versum illum 10. *Dan. c.* 4. (ubi hæc verba habentur: והזיתי בחזוי ראשי ואלו עיר וקדיש מן שמיא נחית. *Et videbam in Visione capitis mei, & ecce Vigil & Sanctus de cœlo descendit*) de *Egregoræis* intelligendum, ubi עיר *Vigilem* significat, quales Angeli sunt, qui quatuor ob causas, Vigiles dici possunt. *Zosimus* quoque *Panapolites* apud *Photium* ita de iis loquitur: χρῆσις Ζωσίμου τοῦ Παναπολίτου φιλοσόφου ἐκ τῆς πρὸς θεοσέβειαν ἐν τῷ θ' τοῦ Ἰμοὺθ βίβλῳ. Φάσκουσιν αἱ ἱεραὶ γραφαὶ ἤτοι βίβλοι, ὡς Γυναῖ, ὅ, τι ἐστί τι δαιμόνων γένος, ὃ χρῆται γυναιξίν. Ἐμνημόνευσε καὶ Ἑρμῆς ἐν τοῖς φυσικοῖς, καὶ σχεδὸν ἅπας λόγος φανερὸς, καὶ ἀπόκρυφος τοῦτο ἐμνημόνευσεν. τοῦτο οὖν ἔφασεν αἱ ἀρχαῖαι καὶ θεῖαι γραφαὶ, ὅτι Ἄγγελοι ἐπεθύμησεν τῶν γυναικῶν, καὶ κατελθόντες ἐδίδαξαν αὐτὰς πάντα τὰ τῆς φύσεως ἔργα ὧν χάριν προσκρούσαντες ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἔμειναν. ὅτι πάντα τὰ πονηρὰ καὶ μηδὲν ὠφελοῦντα τὴν ψυχὴν ἐδίδαξαν τοὺς ἀνθρώπους. ἐξ αὐτῶν φάσκουσιν αἱ αὐταὶ γραφαὶ, καὶ τοὺς Γίγαντας γεγενῆσθαι. ἐστὶν οὖν αὐτῶν ἡ πρώτη παράδοσις χῆμα περὶ τούτων τῶν τεχνῶν, ἐκάλεσαν δὲ ταύτην τὴν βίβλον χῆμα. ἔνθεν καὶ ἡ τέχνη χημία καλεῖται. *Usus* Zosimi Panapolitæ *Philosophi eorum, quæ ad cultum divinum tradit in* 9. libro Ιμοὺθ. *memorant* Sacræ Scripturæ, & Biblia, *quod* Gynæ, *certum Dæmonum genus, utantur mulieribus. Meminit quoque* Hermes in Phys. & *ferè omnis sermo apertus & occultus primæveque ac Divinæ scripturæ. quod Angeli desideraverint mulieres, & venientes docuerint eas omnia opera Naturæ; quarum & gratiam reperientes manebant extra cœlum, & sic omnia mala & inutilia docuerunt filios hominum. Ex quibus, dicunt dictæ scripturæ, natos esse Gigantes, quorum prima traditio fuit* Chima *de his artibus, librumq; hunc vocant* Chima, *unde & ars ipsa* Chimia.

Ἐγρήγορος idem quod Angelus Vigil.

Zosimus Panapolita apud Photium.

Georgius Syncellus priscus Author *in sua historia librum Henoch* citans, *Egregororum* quoque meminit, dicitque omittendas eas esse scripturarum fabulas, quas Apocryphas nominamus. *Eò quod earum occulta origo non claruit Patribus, à quibus usque ad nos authoritas veracium scripturarum certissimè & notissima successione pervenit.* Quæ totidem ferè verbis S. *Augustinus* refert. *Etsi enim,* (inquit) *aliqua in hujusmodi Apocryphis inveniatur veritas, propter multa tamen subreptitia ejus non esse canonicam authoritatem. Scripsisse autem quædam Divinum illum* Henoch, *negari non posse, cùm hoc in* epistola Judas Apostolus *dicat. credi tamen ea ut plurimùm posse, præsertim quæ de descensu* Egregororum & *Gigantum impietate, utpote* Sacræ Scripturæ *consentientia, & à* Mose *approbata, recitantur.*

Apocrypha de libris *Henoch.*

S. August. condemnat Apocrypha.

Quia verò de Gigantibus agitur in hoc fragmento, non prætereundam duximus sententiam veteris cujusdam Scriptoris de iisdem: Οἱ τοῦ Σὴθ καὶ Ἐνὼχ καὶ Ἐνὼς παῖδες υἱοὶ Θεοῦ νοείσθωσαν, οἵτινες ἀλόντες ἀκολασίᾳ πρὸς τὰς θυγατέρας Καῒν εἰσῆλθον, ἐξ ὧν οἱ ἐκ τῆς καταλλήλου μιαγαμίας γίνονται Γίγαντες, διὰ μὲν τὸν δίκαιον ἰσχυροὶ καὶ μέγιστοι διὰ δὲ τὸν ἄδικον καὶ βέβηλον πονηροὶ καὶ κάκιστοι. *Filii* Seth, Enoch & Enos *pueri filii* DEI *intelliguntur, qui* capti

Filii Seth vocantur filii DEI, filii *Kain*, filii hominum.

capti vitiique intemperantiâ, & venereâ libidine, ad Caini *filias ingressi sunt, ex quibus Gigantes ex promiscuis impurisque nuptiis orti sunt, ob justum quidem robusti & maximi, ob injustum verò & profanum, improbi & pessimi.* Vocantur hæ nuptiæ à *Suida* μίξις Γαμίας. Atque ex his manifestò patet, fragmentum hoc etsi Apocryphum, non tamen ita absonum esse ab iis, quæ aut *Sacra Scriptura*, aut *Sancti Patres* tradunt, quàm aliqui putare possent. Etsi enim Autographum *Enoch* vetustate temporum perierit; verisimile tamen est, ut suprà quoque ex *Origene* ostendimus, tam admirabilem filiorum hominum ante *Diluvium* historiam continuâ & successivâ traditione propagatam scriptisque ab antiquis viro DEI traditam, ad *Christi* tempora, & indè ad nos usque pervenisse. Nam ab *Adamo* literas & disciplinas cœpisse in præcedentibus dictum est, & ex *Profana Historia* notum est; *Chaldæos* quoque Astronomiam, & literas habuisse ante *Alexandri* Monarchiam tribus millibus & sexcentis annis, ac triginta quatuor, apertè docet *Georgius Syncellus* Author Græcus. *Epigies* quoque ait, septingentos annos & ampliùs ante *Ninum* & *Phoroneum* inventos *Babyloniæ* laterculos coctiles inscriptos pro siderum observatione. Quæ omnia *Moysi* consentiunt, ut alibi demonstravimus. Infamem autem vitam hominum, peccataque enormia oppressionis, libidinis, & promiscuæ luxuriæ, ob quæ DEUS justa indignatione commotus, genus humanum delendum putaverit, præter ipsam *Sacram Scripturam*, etiam alia *fragmenta Orientalium* testificantur. Quod verò *Historia Apocrypha* narret, Spiritus, seu Dæmones se hominibus commiscuisse, id SS.PP. atque omnium ferè *Interpretum* placitis repugnat. *Rabbini* tamen more solito superstitiosi, hanc inauditam scelerum enormitatem, ab impiis ante *Diluvium* hominibus perpetratam, mordicus defendunt & inter cæteros *Rab. Becchai* & *Rabboth*, super hoc *Genesis* verbum: זה ספר תולדות אדם his verbis: והם רוחין ושדים ולילין וכמו שדרש: ר״ל והיו זכרים היו מתהבבים מן האשה ווולדים נקבות ורוחות נקבות היו מתהבבת מאדם וולדות זכרים. *Et isti sunt spiritus, & dæmones, & Lamiæ (qui videlicet ex promiscua enormique libidine procreati sunt;) spiritus enim mares, imprægnati à fœmina genuerunt fœminas, & spiritus fœminæ imprægnatæ ab homine viro, progenuerunt mares.* Quæ aliter ac de incubis & succubis dæmonibus intelligenda non sunt; in hoc solùm impudentissimè errant, quòd *Adamum* hujus quoque impietatis & authorem & complicem faciant. Quæ & *Berosus* antiquissimus, hoc est, בר הושיע, *Bar Hoschia*, filius *Hoseæ*, in suo de Temporibus libello testatur: *Scribunt*, inquit, *illis temporibus circa* Libanum *fuisse* Enoh *urbem maximam Gigantum; Hi vastitate corporis, ac robore confisi, inventis armis omnes opprimebant, libidinique inservientes, invenerunt papiliones, & instrumenta Musica, & omnes delicias. Manducabant homines, & procurabant abortus in eduliumque præparabant (veluti ova) & commiscebantur matribus, filiabus, sororibus, masculis & brutis.* Ubi alii legunt *(dæmonibus brutorum formâ.)* Certè majorem hominum malitiam ante *Diluvium* fuisse, quàm hodiè, indè constare potest, quod passiones amoris, iræ, vindictæ, libidinis in corporibus integerrimæ sanitatis & robustissimis, multò quàm novissimis seculis vivaciores essent. Accedit quod uti sine lege ulla positiva aut Rege improba & maledicta *Kainæ* stirpis soboles, vivebat, ita quoque mirum non est, infrænem libidinem, & insatiabilem carnis appetitum unà cum detestabili idololatriæ abominatione totum mundum inundâsse. quo quidem statu rebus versantibus, haudquaquam mirum videri debet, si dæmones eorum sese operibus occultè & per varias illusiones immiscerent, cùm sive ad fovendas carnis illecebras, sive ad verum DEI cultum in universa terra abolendum, suumque stabiliendum major non suppeteret occasio, uti plerique *SS. PP.* docent.

Laterculi in quibus astronomiæ præcepta insculpta fuerunt.

Dæmonas incubi & succubi.

Berosus.

Immania Gigantum scelera.

Cur tanta fuerit ante *Diluvium* hominum malitia.

CAPUT IV.

De Vita Noëmi *ejusque virtutibus gestisque.*

ANtequam ad vitam *Noë* describendam nos accingamus, ad faciliorem rerum intelligentiam, Genealogiam priùs Filiorum *Dei*, & filiorum hominum hîc apponendam censuimus, unâ cum annis ab orbe condito, quibus singuli vixerunt.

GENEALOGIA

Filiorum DEI *& filiorum hominum.*

Filii DEI.

Adamus protoplastus creatus fuit Anni ab Orb. Cond. 6. die.

1. *Seth Adami* filius. natus 130
2. *Enos* filius *Sethi*, nepos *Adæ*, qui primus incepit invocare nomen Domini. 235
3. *Cainan* filius *Enos* 325
4. *Malaleel* filius *Cainan* 395
5. *Jared Malaleel* filius 460
6. *Enoch* filius *Jared* raptus à DEO 622
7. *Mathusalem* filius *Enoch* 687
8. *Lamech Mathusalæ* filius 874
   Seth moritur 1042
9. *Noë Lamechi* filius 1056
   Enos moritur 1140
   Cainan moritur 1235
   Malaleel moritur 1290
   Jared moritur 1422
   Noë jubetur *Arcam fabricare* 1556
   Mathusalem moritur 1655
   Diluvium universale 1656

Filii hominum.

1. *Kain*, primus Urbem condidit *Henochiam* à filio *Henoch* sic dictam.
2. *Henoch Caini* filius.
3. *Irad Henochi* filius.
4. *Mauiael Irad* filius.
5. *Mathusaël Mauiaël* filius.
6. *Lamech Mathusaëlis* filius, duas uxores habuit. *Ada* & *Sella*, *Kainum* occidisse traditur *Lamech*.
7. *Jabel* & *Jubal* ex *Ada* filii. Hic citharœdus, ille pastor.
8. *Tubalcain* ex *Sella*, faber æris & ferri.

Ex filiis DEI cum filiis hominum matrimonio copulatis nati sunt Gigantes, non tam mole corporis stupendi, quàm viribus morumque perversitate insignes, qui DEUM ad universale *Diluvium* impulerunt; inventores artium, quas teste *Josepho* columnis inciderunt.

Natus est *Noë* Patriarcha, magnum illud Divinæ providentiæ instrumentum, anno Mundi 1056. post mortem *Adami* 126 annis, ex Patre *Lamech*, quem cum Protoplasto 56 annos vixisse ex calculo *Sacræ Chronologiæ* ostenditur. Quoniam verò ex hoc loco ex æquivocatione nominum varii errores nasci poterunt, veritatem *Sacri Textus* paucis declarandam censui. Docet *c.4. Genes.* duas progenies filiorum *Adæ*; quarum prima ex *Cain* primogenito *Adæ* filio; altera à *Seth* tertio *Adæ* filio processit. Illa à plerique *Commentatoribus* sub nomine filiorum hominum; hæc sub nomine filiorum DEI indigitatur: illa ob fratricidium *Abelis* maledictioni subjecta & ob sceleratam vitam: hæc ob Religionis cultum filiorum *Seth* & *Enos* DEO devotos Patriarchas protulit: qui tamen postea sacrilegis nuptiis cum aliis *Canaitis*, id est filiis hominum contractis contaminati, in immanium scelerum barathrum præcipitati, istius Religionis, Divinique cultus, divortium iniere. Utramque progeniem hic apponendam censui.

Filii

Filii DEI stirps Sancta.

Adamus & *Eva* eorumque filii *Cain*, *Abel*, *Seth*.
Seth genuit *Enos*.
Enos genuit *Cainan*.
Cainan Malaleel.
Malaleel Iared.
Iared Enoch.
Enoch Mathusalem.
Mathusalem Lamech.
Lamech genuit *Noë*.

Filii hominum.

Cain genuit *Henoch*, à quo Urbs prima *Henochia* fuit.
Henoch Irad.
Irad Mauiael.
Mauiael Mathusael.
Mathusael Lamech.
Lamech duas habuit uxores *Ada* & *Sella*, illa *Jabel* & *Jubal*; hæc *Tubalcain* fabrum progenuit.

Ex hisce itaque luculenter patet, hunc *Lamech* minime ex stirpe *Seth*, sed ex *Cain* progenie fuisse ejusque filios fuisse ex duabus uxoribus prognatos, videlicet, ex *Ada*, *Jabel* & *Jubal*, quorum ille pater habitantium in tentoriis, & pastorum, hic pater canentium cythara & organo, *Tabulcain* vero ex *Sella* prognatus faber fuit in omnia opera æris & ferri; *Lamech* itaque ex maledicta stirpe *Cain*, primo ob Cainocidium, deinde ob polygamiæ introductionem, & commixtionem cum *Sethianis* peractam, merito scelerum enormium, atque idololatriæ potissimum author fuit. unde toto cœlo aberrant, qui eum cum *Lamech Methusalæ* filio imperitè confundunt. Quomodo vero, & qua occasione, *Lamech Cain* tritavum occiderit, hoc pacto narrant Authores *S. Hieronymus*, *Liranus*, *Tostatus*, *Cajetanus*, & ex his *Pererius del Rio*, *Cornelius à Lapide*. Ibat *Lamech* venatum in sylvam, intra quam *Cain* concesserat, vel ambulandi, vel capiendi aëris frigidoris causa; comes ergo armiger *Lamech*, quem *Tubalcain* filium fuisse putant, advertens strepitum & motum foliorum quem faciebat *Cain*, indicavit *Lamecho* patri suo, ibi latere feram; *Lamech* jaculatus occidit non feram sed *Cain*. Re deprehensa *Lamech* ira exæstuans armigerum, aut arcu, aut fuste occidit: unde ipse paulò post mortuus est. Cum itaque ob duplicis homicidii scelus commissum, omnium odium incurrisset: anxius & pavidus, ne *Caini* pœnam sustineret, suis uxoribus *Adæ* & *Sellæ* ipsi scelus exprobrantibus conquestus, se excusasse dicitur, his verbis: Quoniam occidi, id est occidi fateor virum & adolescentem, mortemque ideo meritus sum: Veruntamen si *Cain* interfector fratris sui septuplum est puniendus, utique mei interfector septuagies septies est, id est longè gravius punietur: Ego enim *Cain* inscius occidi, armigerum verò meum non occidere sed castigare tantum volui.

Mirantur haud immeritò Sancti Patres, post 77. filios, quos *Lamechum* ex illicita polygamia habuisse, referunt, tandem ex eo tam nobile illud Mundi germen *Noëmum* prodiisse; hunc solum gratiam in conspectu DEI à *Diluvio* liberum invenisse, reliquis aut variis casibus, vel *Diluvio* pereuntibus. Atque hoc pacto allegoricè interpretantur, ut per *Lamechum* & 77. filios, peccatores, per *Noëmum* verò, *Christus Messias* intelligatur, qui post 77. generationes, quas ab *Adam* ad *Christum* apud *Luc. 3. c.* descriptas habemus, peccatum exoluturus sit, atque illas pœnas sua passione sit finiturus; ita D. *Hieronymus*; vel ut alii, 77 generationes per *Lamech* designari, in quarum fine puniendus sit, ejusque 77 filios *Diluvio* perituros; ita *Josephus*. Sed hæc relinquamus Interpretibus latiùs exponenda. Nos ad *Noëmum* progrediamur, quem *Sacro Textu* testante *Lamech* mox ac natus fuit *Noë*, veluti Mundi conservatorem prædixerat. Plerique asserunt, cum *Adamus* per revelationem

Vaticinium *Lamech* de filio suo *Noë*.

tionem cognovisset de Adventu *Messiæ*, cujus ortu omnibus malis expulsis omnia in excellentis gratiæ statum reducerentur, isque progeniem suam tot tantisque afflictionibus doloribusque oppressam, de hac quiete & consolatione per *Messiam* venturum, ad patienter tolerandos hujus vitæ labores, continuò animâsset, posteri id de *Noë* intelligendum crediderint, ob verba *Lamechi: ipse consolabitur nos ab operibus & laboribus manuum nostrarum in Terra, cui maledixit Dominus.* Erat enim *Noë* איש צדיק ותמים vir justus & perfectus in generationibus suis, id est, in sæculo, quo mortalium perversitas modum & terminos excedebat; undè solus invenit gratiam in oculis DEI ambulavitque cum DEO. Quid autem cum DEO ambulare aliud est, quàm in omnibus actionibus summâ curâ & sollicitudine, quo ad per singulare Divini Numinis auxilium in hac mortali vita licuit, justitiæ, sanctitati, & perfectioni totis viribus sese impendere, generosas *Henochi* proavi sui in virtutum exercitio actiones, veluti virtutum omnium ectypon ad imitandum sibi propositum continuò meditari?

CAPUT V.

De Vita Noë, *ejusque rectitudine apud* Deum *& homines.*

Solus *Noë* justus inventus est in suis generationibus.

CLarissimum sanè excellentis justitiæ & innocentiæ argumentum est, in tanta hominum sui temporis malita & corruptelà animorum, & studiorum morumque perversitate, tantaque omnium scelerum colluvie, & immanitate, eum solum ab omni flagitio purissimum, sanctissimum, Deoque charissimum, denique optimum inter pessimos fuisse cum sua haud degenere familia; Etsi enim tanta perversorum hominum multitudo in summam malitiam projecta Divinæ gratiæ oblationem repudiâsset, solus tamen justus *Noë* excellentis virtutis scintillam conservâsse legitur, & quemadmodùm illi operum perversitate Divinam misericordiam ad indignationem provocarunt, sic ille eximio splendore virtutum, gratiam invenit coram DEO Domino suo.

DEUS singularem curam *Noëmi* habuit.

Non est personarum acceptator DEUS; verùm si in tanta multitudine unum hominem, qui quæ placita fuerint ei, faciat, non despicit, sed suâ eum curâ dignatur, & tanto illius majorem tutelam habet, quantò cum tot fuerint, qui ad scelerum participationem eum omnibus modis trahere conarentur; majori constantia & fortitudine restiterit. Quin vel ipsum nominis etymon *Noë* נח, quod ei prophetico spiritu imposuit *Lamech* pater ejus, quantus esse debebat, veluti ἐν τῷ τύπῳ vel luculentissimè expressit. Scriptura ita habet: Lamech *centum octuaginta duobus annis genuit filium, vocavitque nomen ejus* Noë *dicens, ipse consolabitur nos ab operibus & laboribus manuum nostrarum in Terra, cui maledixit Dominus:* quasi diceret, iste *Noë*, cui nomen quietis imposui, requiescere faciet homines in Terra impia & maledicta à DEO perditoque jam per *Diluvium* Mundo, DEUS in ipso, & per ipsum generis humani animaliumque in *Arca*, seminarium instaurabit, unicus sui temporis DEUM inter & homines mediator: iste est, qui operibus perversorum hominum finem imponet, qui renascente Mundo consolabitur nos ab operibus manuum nostrarum, eò quod hic primus erit Agricola, qui vomerem & aratrum excogitabit, & sub jugum boves, tum ad aratrum trahendum, tum ad terram proscindendam coget, cum hucusque propriarum labore manuum homines id fecerint; atque adeò

Terra

Terra ipsa deinceps minori & cura, & labore coletur; iste est, qui *Messiæ* nobis promissi personam exprimet, à quo reconciliato cum DEO Mundo, homines requiem invenient animabus suis. Itaque *Noë* statim in primo ætatis suæ flore, ea dedit virtutis specimina, ut minimè otiosa viderentur ea, quæ divino agitatus instinctu pater ejus *Lamech*, de eo prædixerat; quæ præclarè sanè deducit homil. 21. in Genesin S. Basilius: *Hinc, inquit, animadvertite Dilecti, quomodò puerulus ille* (de Noë loquitur) *paulatim crescens, omnibus ipsum videntibus, occasio discendi fuerit; nam mox ut quis nomen pueri sciscitabatur, ex interpretatione discebat, eventurum generalem interitum; si quis divino spiritu afflatus simpliciter hoc futurum dixisset, statim fuisset oblivioni traditum, & gravitas pœnæ non fuisset tota cognita: At verò quia ille puer ante omnium versabatur oculos, tempestivè, & intempestivè Divinam repræsentabat indignationem, & consequenter tandem quietem & consolationem*; deindè ad maturiorem ætatem provectus, uti erat Divina gloriæ zelantissimus sectator, ita quoque hominum, qui effreni quadam licentia in omnem improbitatem effundebantur, vitam increpare, morum enormitatem reprehendere, leges benè feliciterque vivendi præscribere, eosque tandem ad DEI conditoris sui cultum, & venerationem inducere non desistebat; verùm undè fructum vitæ æternæ sperare debebant, indè mortis æternæ sibi pœnam adsciverunt; siquidem ex dehortatione ejus à vitiosa & perversa vita, tandem adeo pertinaci contra eum odio exarserunt, ut ad eum perdendum nihil non excogitârint, ut ex *fragmento Libri Enoch* supra citato apocrypho satis patuit.

Noëmi pueritia.

De *Noë* pueroquid sentiat *S. Basilius.*

Noë unde amorem perversorum hominum adquirere debebat, inde odium incurrit.

Filiis quoque legem vitæ & disciplinæ tradebat, universam familiam, juxta præcepta à Protoplasto ipsis relicta ad vitam in timore DEI, cæterisque officiis transigendam necessariis, instruebat, impiorum consortio minimè se ingerebat, nisi quando in injuriis DEO illatis vindicandis, tempus & occasio ipsi permittebat. Itaque quingentesimum vitæ suæ annum pertingens genuit tres filios, *Sem*, *Cham*, & *Japhet*; de aliis verò filiis progenitis silet *Moses* in sua *Genesi*. Undè *Sancti Patres*, & inter cæteros Divus *Chrysostomus* satis mirari & deprædicare non potuit tantam ejus viri Continentiam, præsertim in prima illa Mundi ætate, quâ uti conjugio, & inservire generationi filiorum, non modò honestum & laudabile, sed & propè necessarium ducebatur; in illa inquam, ætate, quâ homines non contenti matrimonii legibus, laxatis cupiditatum frænis, ad omne libidinum & obscœnitatum genus præcipites ruebant. Filios verò, *Sem*, *Cham* & *Japhet* in posteri Mundi semen destinatos, in timore DEI erudiebat, nec ut perversæ & spuriæ *Caini* progeniei commiscerentur, permittebat; ne & ii ex fœda istiusmodi hominum conversatione, labe contracta similes illis fierent. Hisce itaque perfectæ vitæ exercitiis dedito *Noëmo*, tempus venit, quo DEUS *Opt. Max.* Divini sui consilii arcanum ipsi aperuit, solumque *Noemum* cum tribus filiis, & totidem uxoribus, prioris Mundi per *diluvium* perdendi, posterique instaurandi rationem edocuit his verbis; *Finis universæ carnis venit coram me, repleta est Terra iniquitate à facie eorum. & ego disperdam eos cum Terra; fac tibi arcam &c*: Hoc itaque fuit *Arcæ* fabricandæ principium; in quo uti nihil non admirabile est, utpote quod humani ingenii capacitatem longè excedat, ita quoque temeritatis præsumptionisque pœnas non immeritò incurram, si illotis, ut ita dicam manibus, tanti momenti fabricam describere & explicare contendero. Verùm cum particulari quodam instinctu, ad Divinæ Sapientiæ divitias, ac providentiæ opulentiam Mortalibus exponendam, me âgitatum jam dudum senserim, in ejus infinita

Generatio *Sem, Cham* & *Japhet.*

Continentia *Noë.*

Genes. 6.

nita bonitate confisus, opus aggredior, spe firmâ fretus, futurum, ut qui instinctum dedit, ipse quoque gratiam ad id pro tenuitate ingenii conficiendum, sit daturus, qui in suis, & velle & posse perficit.

SECTIO II.

De Fabrica *Arcæ Noëmicæ.*

CAPUT I.

De mira DEI Providentia in fabrica *Arcæ.*

DIvinorum Consiliorum profunditas tanta est, tùm in omnibus rebus Mundo præstitis, tùm potissimùm in *Arca Noëmi*, quam explicandam assumimus, ut humanæ mentis imbecillitas prorsùs in ejus mysteriis penitiùs considerandis, veluti abysso quâdam absorpta videatur. Dum ille, cui innumeri Mundi conservandi modi & rationes pro infinita sua potentia & sapientia suppetebant, genus tamen humanum perditum per *Arcam* ligneam, *Noëmo* Architecto & Nauclero subdelegato, veluti in quodam totius Naturæ penuario, conservare constituit. Quis non obstupescat, DEUM, cujus potentiæ non est numerus, nec terminus, eò se ad humano generi succurrendum, inclinâsse, ut quod ipse in ictu oculi præstare poterat, voluerit per alium agere, & in *Arca* extruenda Magistrum & Architectum se *Noëmo* præbere, præcepta fabricæ præscribere, in negotio humana industria superiori, infusâ quâdam scientia ad rerum omnium, ad fabricam conficiendam necessariarum comprehensionem concedere, & superiori luminis radio illuminare in tanta rerum multitudine & varietate, non sit dedignatus? Sunt hæc inscrutabilia DEI judicia, quæ humanus intellectus non nisi per umbras quasdam conjecturarum attingere potest; quantum tamen ex similibus Divinis arcanioris consilii operibus colligere possumus, id propensioris consilii signum fuisse conjicimus: ut DEUS *Opt. Max.* quod ob scelerum in isto primævo Mundo hominum enormitatem, per hominem, mundum perditum voluit; per hominem, *Noëmum* videlicet, Typum *Christi* in Ecclesiæ suæ *Arca*, veluti alterum *Noë* conservaret; de quo in *Tertio Libro* pluribus. Sed jam ad rem.

Dignatio DEI O. M. in Arcæ fabrica.

Dixit itaque DEUS ad *Noë*; *Fac tibi* arcam, &c. Verùm antequam ulteriùs progrediamur, hîc variorum Textuum Lectiones hujus loci adducam, ut, si cui fortassis in tanta Textuum differentia dubium occurrerit, quomodò ii concordandi sint, Lector curiosus videret.

Genes. 6.

Hebræa Lectio.

Hebræa Lectio. Genes. 6. vers. 14.

עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר: וזה אשר תעשה אתה. שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה: צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה:

Græca Lectio 70.

Græca. Lectio 70.

Ποιήσον ὖν σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τετραγώνων· νοσσιὰς ποιήσεις ἐπ᾽ αὐτῆς· καὶ ἀσφαλτώσεις αὐτὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῇ ἀσφάλτῳ. καὶ ὕτως ποιήσεις τὴν κιβωτὸν, τριακοσίων

σίων πηχέων τὸ μῆκος τῆς κιβωτοῦ, καὶ πεντήκοντα πηχέων τὸ πλάτος, καὶ τριάκοντα πηχέων τὸ ὕψος. ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτὸν. καὶ εἰς πῆχυν συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν. τὴν δὲ θύραν ποιήσεις ἐκ πλαγίων· κατάγεια διώροφα καὶ τριώροφα ποιήσεις αὐτήν.

Id est,

Fac igitur tibi Arcam *de lignis quadratis : mansiunculas facies in ea, & bituminabis eam intrinsecus & extrinsecus bitumine ; & sic facies* Arcam : *trecentorum cubitorum longitudo* Arcæ , *& quinquaginta cubitorum latitudo , & triginta cubitorum altitudo ; Colligens facies* Arcam : *& in cubitum consummabis eam desuper : at portam facies ex latere : inferiora bicamerata & tricamerata facies eam.*

Lectio Chaldaica.

Lectio Chaldaica.

עביד לך תיבותא דאעין דקדרום מדורין תעביד ית תיבותא ותחפי יתה מגו ומברא בכופרא: ודין דתעביד יתה תלת מאה אמין ארכא דתבותא חמשין אמין פותייה ותלתין אמין רומה: ניהור תעביד לתיבותא ולאמתא תשכללינה מלעלא ותרעא דתיבותא בסטרה תשוי מדורין ארעאין תנינין ותליתאין תעבדינה:

Id est,

Fac tibi Arcam *de lignis cedri : mansiones facies in* Arca : *& operies eam intus & foris bitumine ; & sic facies eam: trecentorum cubitorum erit longitudo* Arcæ : *quinquaginta cubitorum latitudo ; & triginta cubitorum altitudo ejus ; fenestram facies in* Arca : *& in cubito consummabis eam desuper : & ostium* Arcæ *in latere ejus pones ; mansiones inferiores , secundas & tertias facies in ea.*

Lectio Arabica.

Lectio Arabica.

اصنع لك تابوتا من خشب الشمشار واصنعها طبقات وقفرها من داخل ومن خارج بالقفر ☼ وهذا مقدارها تصنعها عليه ثلثماية ذراع طولها ☼ خمسون ذراعا عرضها ☼ وثلاثون ذراعا سمكها ☼ واصنع لها ضياء والى ذراع تكملها من العلو. وصير لها بابا من جانبها اسافل وثواني وثوالث تصنعها ☼

Id est,

Effice tibi Arcam *ex ligno buxi , & fac illam tabulatam, & illine eam interiùs & exteriùs pice ; & hæc est mensura secundùm quam facies illam. Trecenti cubiti longitudo ejus , quinquaginta cubiti latitudo ejus, & triginta cubiti crassities ejus; & fac illi lumina , & ad cubitum perficies illa à summitate : & fac illi ostium à latere ipsius : infima , media , & suprema facies in ea.*

Syriaca Lectio.

Syriaca Lectio.

ܥܒܕ ܠܟ ܩܒܘܬܐ ܕܩܝܣܐ ܕܦܩܣܐ. ܡܕܝܪܐ ܬܥܒܕܝܗ ܠܩܒܘܬܐ. ܘܬܚܦܝܗ ܡܢ ܠܓܘ ܘܡܢ ܠܒܪ ܒܟܘܦܪܐ. ܘܗܟܢܐ ܬܥܒܕܝܗ. ܬܠܬ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܐܘܪܟܗ ܕܩܒܘܬܐ. ܘܚܡܫܝܢ ܐܡܝܢ ܦܬܝܗ. ܘܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ ܪܘܡܗ. ܘܟܘܘܬܐ ܬܥܒܕ ܠܩܒܘܬܐ. ܘܒܐܡܬܐ ܬܫܡܠܝܗ ܡܢ ܠܥܠ. ܘܬܪܥܗ ܕܩܒܘܬܐ ܒܣܛܪܗ ܬܥܒܕ. ܡܕܝܪܐ ܬܚܬܝܐ ܘܬܢܝܢܐ ܘܬܠܝܬܝܐ ܬܥܒܕܝܗ.

Id est,

Fac tibi Arcam *de ligno viminis : in mansiunculas compone* Arcam; *& lini eam extrinsecùs & intrinsecùs bitumine; Et hoc pacto facies eam Trecentorum cubitorum erit longitudo* Arcæ, *& quinquaginta cubitorum latitudo ejus, & triginta cubitorum altitudo illius; & speculas fac* Arcæ, *& cubito perstringe eam supernè, & ostium* Arcæ *in ejus latere facito : mansiunculam infimam & secundam, ac tertiam facito eam.*

Ecce hi sunt præcipui *Textus*, qui in *Sacris Litteris*, juxta differentes editionum Lectiones proponi & exponi solent, in quibus nullus fere occurrit, qui quoad *Arcæ* proportionem, non idem habeat, uti enim *Arcæ* proportio DEI dictamine præscripta fuit, ita quoque nil clarius luculentiusque in ea desiderari potuit, ut proinde non sit mirum, omnes editiones differentium linguarum in unum, quoad *Arcæ* mensuram hìc conspirasse. Sed jam explicemus singula.

Fac tibi Arcam; Hebræa תבה habet Græca κιβωτὸν, Chaldæa, תבותא, Syriaca ܩܒܘܬܐ Arabica تابوت quæ vocabula seorsim considerata non aliud significant, quàm *Cistam* quandam rebus in ea collocandis, aptam; *Arcas* verò hujusmodi utplurimum sub forma parallelogrammi confici videmus, nisi quod subinde arcuato cooperculo instructas comperiamus, de quo paulò post. Unde colligimus, nullo modo in morem navigii fuisse formatam, ut plures perperàm sentiunt, cujus latera in carinam arcuantur, & summitas ejus vel patet, vel concameratur; neque in hac *Arca* quis exspectet malum, varietatem velorum, *Arcam* nullis antennis aut carchesio, funibusque, aut temone puppi proràque instructam, sed ad modum *Cistæ* undique clausæ & quadrangulæ, quæ infernè plana esset & æqualis quaquaversum, id est, fundus *Arcæ* perfectum parallegrammum, quod & bislongum vocant, referret; superne verò quasi plana esset, ita tamen, ut modicè in culmen, protuberatione exiguâ assurgeret; quæ in *sequentibus* copiosiùs aperiemus.

Arca nil habuit simile cum nave.

CAPUT II.

De Materia Arcæ *à* Noëmo *extructæ.*

POst datam formam materia rectè subjungitur. Lectio Hebraica habet מעצי גופר ex *lignis lævigatis*; Græca habet ἐκ ξύλων τετραγώνων, ex *lignis quadrangulis*; Quod verò illud fuerit lignorum genus aut species, id sane omnium pæne interpretum mentem non parum vexavit. Hebraica lectio habet / מעצי גופר / ex *lignis Gopher lævigatis*; Quid verò *Gopher* sit, nemo est, qui explicet : quidam per *Gopher* pinum, alii cupressum, abietem, aut laricem, similesque picearum arborum species intelligunt; Ego quantum ex variarum lectionum consideratione didici, vocem hanc *Gopher* minime alicujus certæ arboris speciem esse, sed genus cujuscunque tandem arboris eâ denotari. *Onkelos in paraphrasi* sua *Chaldaica* dicit, *Arcam* ex cedrinis lignis extructam. / מאעין דקדרוס / ex lignis cedri, quam *Thalmudistæ* sequuntur, qui in *Tractatu de fabricis* quatuor cedri genera recensent, & sunt: עצי שמן ארז *lignum pinguedinis* ברוש *abies*, כדרוס *Cedrus*; Arabica lectio habet : من خشب الشمشار *ex ligno sittin*, quod est unum ex lignis incomputribilibus, cui favent, qui sequuntur

Ex quo ligni genere *Arca* fabricata.

Quadruplex genus Cedri.

tur sententiam *Onkelos in paraphrasi Chaldaica*, dicentis ex cedro incomputribili ligno constructam. Qui verò ex arboribus sulphur spirantibus, uti est *Terebinthus*, conditam volunt, quemadmodum *Oleaster*, & *Rab. Salomon*, qui voce נפרית quod *sulphur* notat, vicina voci *Gopher* גפר, decepti, à scopo plurimùm aberrârunt; qui verò τὸ ξύλον, ut *Septuaginta* habent, pro *gossypii* frutice intelligunt, prorsus exsibilandi sunt: quid enim *gossypii* sive planta, sive frutex ad *Arcæ* fabricam conferre potuerit, nemo concipere potest, cum istiusmodi frutex neque dolari, neque deasciari queat; Et *Sacer Textus* luculenter ei repugnat, qui ex lignis lævigatis, dolatis, & in quadrangularem formam redactis conditam fuisse, dicit. Sed relinquamus hujusmodi nugas; cum parùm referat, quibusnam ex lignis *Arca* fabricata fuerit; hoc constat, *Noëmum Arcæ* construendæ rationem uti DEO dictante accepit, ita quoque apta ad fabricam ritè perficiendam ligna invenisse; Undè ego salvo aliorum judicio, non ex unius speciei ligno, sed ex variis lignorum speciebus, pro commoditate partium *Arcæ* exstructam fuisse censeo, & ex voce *Gopher*, quod, ut *suprà* dixi, non determinatam arboris speciem, sed genericè omne lignum *Arcæ* aptum, significat. Constat enim ex regulis Architectonicis, domum utplurimum non extrui solere ex uno ligno solummodò, sed nunc hìc rudiori, solidiorique, illic nobiliori, alibi leviori, alicubi graviori; ita quoque *Noëmum* fecisse probabile est. Quemadmodum enim arbores qualitate & quantitate differunt, id est, aliæ gravitate, levitate aliquæ, aliæ porositate, nonnullæ completioris substantiæ; aliæ mollis, aliæ durioris naturæ; ita quoque in *Arcæ* structura factum esse credideris. Sunt enim nonnullæ arbores, quæ ex trabibus longissimis vigorem & robur fortissimè

Arca ex variis lignis constructa.

servant, & basi sanè quàm aptissime serviunt, humiditatemque arcent, cujusmodi sunt, cedri, abies, pinus, cupressus, & omnes fere arborum picearum species, cujusmodi arbores recensitæ sunt; quæ uti ponderosiores sunt, ita quoque fundi substructionibus apte conducebant: Quædam verò contignationibus, assamentisque tabulatorum committendis proderant; nonnullæ ad interiora mansionum receptacula, tectumque, ob insitam sibi levitatem præ aliis eligebantur. Neque hìc aliquis arbores etsi robustissimas pro *Arcæ* fundo aptas sibi persuadeat, quemadmodum sunt quercus, fagi, terebinthus, Alni, similesque, quæ etsi in magnam altitudinem excrescant, quia tamen ramosiores erant, quàm ut inde trabs longa & recta elaborari posset, ideò neglectas fuisse censeo; servire tamen potuisse pro istis palorum substructionibus, supra quos *Arca* fundabatur, de quibus posteà. Restat itaque, *Noëmum* piceas istas arbores supra memoratas altitudine omnes cæteras superantes pro fundamento *Arcæ* assumpsisse; Cedri enim passim in *Monte Libano*, immensa altitudine assurgere dicuntur. Sed audiamus de hisce Theophrastum, qui lib. 5. cap. 9. de cedris aliisque ita loquitur: *Nam in* Celtis *alibi, alibi cedrus miranda assurgit, ut in* Syria *videre licet; illinc enim cedri in montibus, tum longitudine, tum crassitudine præstantissimæ exeunt, quippè quæ adeò crassescunt, ut sint, quas ulnæ hominum quatuor nequeant amplecti, addunt his ampliores pulchrioresque comperiri in hortis. Quod si quis sinat, nec cædat, mirum in modum quodque arborum genus, modò sibi proprium habeat solum, ex crescere posse videtur. Itaque quod in* Cypro *Reges cùm ex imperitia, tum ex transportandi difficultate nunquam materiem cæciderint; longitudo ejus, quæ ad undecirenem* Demetrii *Regis cæsa sunt, passuum tredecim quæ conficiunt* 65. *pedes Geometricos,*

Ligna quænam fuerint apta Arcæ.

Altitudo cedrorum.

sive

ſive palmos 96. Audivi à *Maronitis*, incolis *Montis Libani*, cedros nonnullas ibidem in tantam proceritatem exſurgere, ut earum altitudinem diverſi, nunc centum, nunc 150 pedum invenerit. In *Corſica* quoque, teſte *Theophraſto, citato loco* adeò proceras arbores naſci, ut ex iis *Romani* ratem conderent, 50 velis ducendam, quam in pelago periiſſe addunt. Non dicam hìc de proceritate arborum, quæ paſſim in utraque tum *Ortiva*, tum *Occidua*, *India* provenire ſolent, tantæ altitudinis & craſſitiei, ut humanam fidem ferè vacillare cogant. In *Monte Ætna* corticem unicum ex caſtanea exciſum, integrum Ovium gregem concluſiſſe me vidiſſe memini. Non dicam de *Herciniæ Sylvæ* arborum proceritate, quæ ad 140. pedum altitudinem adoleſcunt. *Plinius* ampliſſimam ac proceritate ſtupendam, ſuo tempore ſe *Romæ* vidiſſe teſtatur, videlicet Laricem pedes 120 longam, quam veluti prodigioſam in ponte pro Naumachia expoſuerat *Tyberius Cæſar*; Cœtera legat, ſi placet, apud *Plinium, Theophraſtum* alioſque. Cum itaque cedrus, & reliquæ reſinaferarum arborum ſpecies, Pinus, Larix, Abies, ex ſe & ſua natura, proceritatis dignitatem præ cæteris ambiant, ita & à *Noëmo* præ cæteris ad fabricam electas fuiſſe, clarum eſt.

Arborum altitudo mira.

Caſtanearum in *Ætna* monte vaſtitas.

Sed hæc non ita dicta velim, ut aliarum arborum lignis in reliquis *Arcæ* partibus non ſit uſus, ſed quod in primo fundo *Arcæ* longiores arbores tam ſolidæ in porrectorum, tranſverſorumque lignorum continuatione, hæ reliquis ipſi aptiores viſæ ſint. Nam ut rectè & peritiſſimè de fabricis navium, ex diverſis lignorum ſpeciebus conficiendis loquitur Theophraſtus; verba ejus ſunt: *Ad ſummam*, inquit, *quibus quæque materies commoda, quæque navibus ædibuſque commoda, explicare tentabimus; Abies, Pinus, Cedrus, ut ſummam contingam, materies ſunt aptiſſimæ navibus; Triremes enim, atque longa navigia ex abiete, levitatis gratiâ faciunt; rotunda verò ex pino, quoniam non putreſcit; Nonnulli quoque Triremes ex ea condunt, quia abiete carent. Qui* Syriam Phœnicemque *incolunt, cedro utuntur; quia pino etiam egent*; Cyprii *carinæ quernam ſubiiciunt, ut cum in terram attrahitur, reſiſtere poſſit; Navibus onerariis pineam, atque etiam quernam ſubjungunt, cum extrahendas ædificant; non quidem in fundo navium, ſed loco ſubſtructionum, ſupra quas naves extruuntur; pinus enim & abies minimè ob naturalem antipathiam conglutinari poſſunt, utpote diſſimiles natura.* Pergit deinde exponere eas lignorum ſpecies, quæ ſingulis navium partibus commodiores ſunt, quas nè longior ſim, Lector *lib.* 5. *c.* 8. legere poterit.

CAPUT III.

De Bitumine, ejuſque ſpeciebus, quibus Arca *intus foriſque illita fuit.*

MAgnam Bituminis copiam ad tantæ magnitudinis *Arcam*, tùm foris, tùm intus, uti *Sacer Textus* memorat, oblinendam, neceſſariam fuiſſe, ex ipſa molis vaſtitate patet, Bitumine autem illitam fuiſſe, *Hebræa, Græca, Chaldaica* habent; quod enim *Hebræis* eſt כפר / *Chaldæis* כפורא / id eſt *Græcis* eſt ἄσφαλτον, quæ tertio vocabulo conſona ſunt, & bitumen ſignificant; *Arabica* habet زفت *Zephet*, quod picem aut reſinam ſignificat; eſt autem hæc differentia bitumen inter, & picem, quod illud ex intimis telluris viſceribus ebulliat, & inter mineralium fluores computetur; hæc verò uti & reſina, & omnes illi liquores, quos gummi vocant, ex vegetabili natura originem ſuam habeat, ex apertis arborum corticibus emanantes; Ex quibus patet, Noë-

Noëmum non sola pice & resina in *Arca* illinenda, usum fuisse, sed magna ex parte bitumine; quamvis non incongruè quoque dici possit, picem bitumini ad solidiorem consistentiam commiscuisse; quod & *Naturalium rerum Scriptores* πισσάσφαλτον, id est, *Picebitumen* vocant. Bitumen in *Mari Mortuo* præ omnibus Mundi partibus maxima copia provenit, undè & *Asphaltici Lacus* nomen sortitum est; nam ut rectè Cardanus, *non unum*, inquit, *bituminis genus est, sed est, quod propriè Asphaltum, cui tanquam differentes species generi subjiciuntur: pissasphaltum, naphtha, gagates, ampelites, maltha, thracius lapis; carbones fossiles, succinum, petroleum, Camphora, quamvis de bitumine liquido non duro, & ex saxis elicito, quæ hic comprobanda, intelligenda sint; non ita tamen liquido, ut non cum tempore lentescat induratum*; nam ut *Dioscorides* ait, bitumen esse pingue quoddam *Lacus Asphaltici* aquis innatans, quod undis ventisque agitatum in littore concrescit, densatur, coit, tenacissimumque redditur, quoniam verò proprietatem habet sulphuri haud absimilem, & cuilibet humido potenter resistit, optimum proindè pro illinendis eo navibus. Et quamvis vix Regio sit, ubi non hujusmodi bituminis vestigia reperiantur; uti in *nostra Hetruria* fuse ostendimus: cumprimis tamen id genus maximè celebre reddiderunt *Mare mortuum*, sive *Lacus Asphaltites*, *Babylonia*, & *Syria*; & ut multa paucis comprehendam, ubicunque loca sulphurea, & Vulcanii montes vim suam exhibent, ibi fere semper bitumen se comitem præbet. In *Albuneo Lacu Agri Tiburtini* copiosum bitumen colligitur, quod ex intimis lacus inexplorabilis profunditatis visceribus ebullit, quod & viminibus terrestribusque partibus commixtum, ex levitate insulas natantes procreat, de quibus vide *nostrum Latium*, & in *Hetruria nostra de Thermis Thusciæ*, & *Sulphureis Lacubus*, uti & in *Mundo Subterraneo de Campis Phlegræis*, & *Vulcaniis montibus*, *Ætna*, *Strongylo*, *Vulcano*, *Vesuvio*, ubi de bitumine quàm amplissime egimus. Quodnam verò genus bituminis optimum sit ad illitiones navium; *Plinius* optimum esse ait illud, quod in *Lacu Asphaltite* provenit: *Dioscorides* præ reliquis valde approbat Judaicum; verùm hoc idem esse, quod Asphalticum, ipsa Loci natura probat: Nam uti 14. *cap. Gen.* habetur, de pugna *Abraham* cum quinque Regibus in valle *Sodoma*; verba sacri Textus sunt: *Vallis autem sylvestris habebat puteos multos bituminis*: Jungitur hoc à *Mose*, ut significet Regem *Sodomæ* cum suis hunc locum elegisse, eo consilio & dolo, ut hostes *Babylonii* horum locorum ignari, utpote peregrini, in hosce puteos pugnando corruerent; sed DEI beneficio factum est, scilicet, ut ipsimet *Sodomitæ* victi metuque perculsi in hasce foveas, quas hostibus pararant, ipsas morituri caderent. Quonam autem modo *Noëmum* bitumen præpararit in usum oblinendæ *Arcæ*, cum nihil de eo dicat *Sacra Scriptura*, de eo nihil nisi conjecturâ asserere possumus. Verisimile tamen est, bitumen prius liquidum, posteà in glebas duriores aëris siccitate redactas, pice tamen mixta priùs decoctum fuisse, quemadmodum hodierna die Nautis usu venit, & hoc pacto in usum convertisse. Sed de his in *sequenti Capite* pluribus.

Bitumine asphaltico *Arcam* illitam fuisse.

Bitumen in omnibus fere regionibus Sulphureis aquis redundantibus nascitur.

Bitumen asphalticum omnium celeberrimum.

Lacus Tiburtinus Albuneus.

Judaicum bitumen idem quod Asphalticum.

Præparatio bituminis.

CAPUT IV.

De Regione Edenia *in qua* Noë Arcam *extruxisse putatur.*

SAcræ *Literæ* de Loco, ubi *Arca* constructa fuit, nil dicunt, neque *Interpretes* hunc locum tangunt; Nos ne quicquam omisisse videamur, ad propositum nobis thema rite describendum, eum hîc quantum exiguitas ingenii mei mihi permittet, explicare conabor.

Adamius ubi conditus.

Dico itaque, *Adamum* uti extra *Paradisum*, à DEO in *Agro Damasceno*, juxta sententiam *Doctorum* magis probabilem creatus plasmatusque fuit, ita & in peccati commissi pœnam, *Paradiso* ejectum, in vicino *Paradiso* districtu commoratum fuisse; *Kain* quoque à facie DEI profugum in Terra ad Orientalem plagam *Eden* habitâsse, ibidem civitatem *Henoch* ædificasse, *Sacer Textus c.* 4. refert. Cùm itaque suprà ostenderimus, *Kainum* à *Lamecho Mathusalæ* filio ibidem interemptum fuisse; ibidemque vivente adhuc *Adamo*, stirpem *Adami Sethianam Kainitis* conjugio, id est, filios DEI cum filiis hominum, copulatam, malorum omnium, atque adeò humani generis per *Diluvium* perdendi occasionem dedisse; Certe & indubitate colligitur, *Terram Eden*, communem primævi Mundi patriarcharum patriam fuisse, ut proinde plerique Patriarchæ, *Set*, *Enos*, *Irad Henoch*, *Matusala*, *Lamech*; *Adamo* synchroni, & non infrequenter, uti plerique *Authores* docent, ad eum veluti humani generis caput, & Judicem omnium de controversiis inter suos ortis consulturi confugerint; imò litem inter duas uxores & *Lamechum*, ratione *Caini* à *Lamech* interfecti ad *Adamum* delatam, non contemnendi *Authores* afferunt. Quæ cum ita sint, jam ubinam *Terra Eden* situm suum habuerit, explicandum restat. Et ut paucis me expediam,

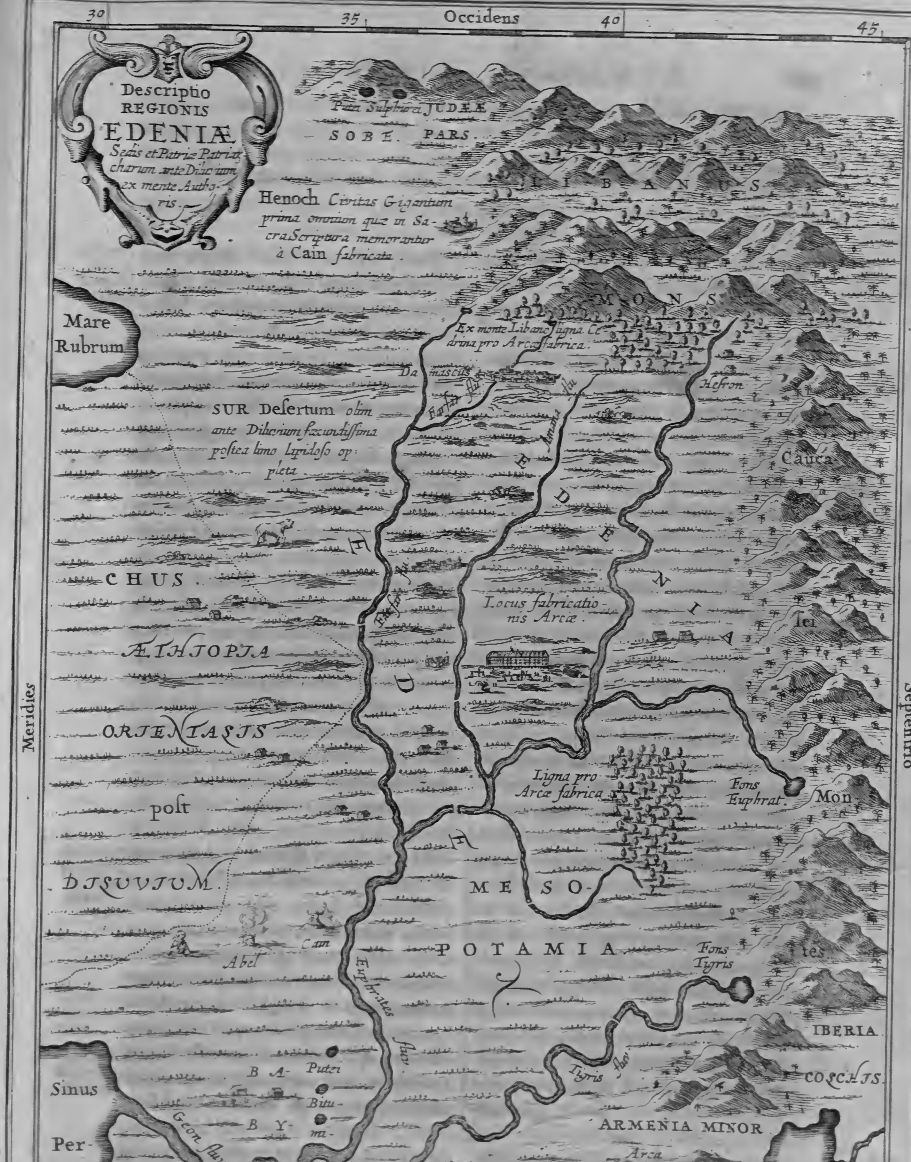
Eden Regio communis Patriarcharum incolatus.

Paradisus in Eden, fuit plantatus.

Dico, *Assyriam* fuisse; *Assyria* verò propriè dicta non solùm *Syriam*, & universum *Libanum*, & *Cisjordanem Judææ* partem, sed & *Babyloniam*, *Mesopotamiam*, *Armeniam* in se complectitur; & in eadem *Paradisum* extitisse, plerique sensatiores *Interpretes* indubiè asserunt, idque ex fluminibus *Euphrate* & *Tygri*, quæ *Sacer Textus* ex *Paradiso* emanare tradit, colligunt. Atque hanc *Assyriam*, quæ ante *Diluvium* à voluptate *Paradisi Eden* dicebatur, communem Primævorum Patriarcharum habitationem fuisse; atque in hac *Noëmum*, qui post obitum *Adami* 126. annis, uti *suprà* diximus, primum natus fuit, *Arcam* suam quingentesimo vitæ suæ anno construxisse, ita certum est, ut ei contradici sine ratione non possit nec debeat; in hac quoque *Turrim Babel Noëmo* præsente ædificatam, *Abulensis* scribit. Verùm ut Lector luculentius *Edenæ Regionis* situm perspiciat, hîc ejus Chorographiam apponendam existimavi.

Eden commodissima regio ad Arcam fabricandam.

Magnum sanè & irrefragabile argumentum est, in hac *Edenia Regione Arcam* constructam fuisse, tum ob rationes *suprà* adductas, tum ob commoditatem loci, ad fabricam expediendam opportunissimam; Hinc enim partim ex *monte Libano*, partim ex *Mesopotamiá* vicina, ingens cedrorum, aliarumque celsiorum arborum quantitas ei subministrabatur; *Babylonicus* verò *Ager*, quem *Sacra Scriptura Sennaar* vocat, maxima bituminis copia, fluminis *Euphratis* beneficio, abundabat, uti etiam ex asphaltici maris vicini *Judææ* bituminosis fontibus; hæc enim loca bitumine melioris notæ vim magnam gignere, in præcedenti capite dictum fuit. In loco itaque, quem Mappa monstrat, quantum conjecturâ assequi posu-

Descriptio
REGIONIS
EDENIÆ
Sedis et Patriæ Patriarcharum ante Diluvium ex mente Authoris.
Occidens
Oriens
Meridies
Septentrio
30
35
40
45
Putei Sulphurei JUDÆÆ
SOBE. PARS.
LIBANUS
MONS
Henoch Civitas Gigantum prima omnium quæ in Sacra Scriptura memorantur à Cain fabricata.
Mare Rubrum
Ex monte Libano ligna Cedrina pro Arcæ fabrica.
Damascus
Hefron
SUR Desertum olim ante Diluvium fœcundissima postea limo lapidoso opleta
Cauca
EDENIA
CHUS.
Locus fabricationis Arcæ.
ÆTHIOPIA
ORIENTALIS
post
DILUVIUM.
Ligna pro Arcæ fabrica
Fons Euphrat.
Mon
MESO-
POTAMIA
Abel
Cain
Euphrates fluv.
Fons Tygris
tes
IBERIA.
COLCHIS.
Tygris fluv.
Sinus Persicus.
Geon fluv.
BA-
BY-
Putei Bitumi-nis
ARMENIA MINOR
Arca
Ararat mons
Terra Sennaar
Unde pix pro Arcæ fabrica.
SONIA.
ARMENIA MAJOR
Physon flu.
PERSIÆ PARS.
Turris Babel
TERRA HEVILA
ÆLAM.
Mare Caspium.

posſumus, videlicet in *Agro Damaſceno*, & *Monti Libano*, & *Meſopotamiæ* vicino, *Arcam* extructam eſse, ſalvo tamen aliorum judicio, aſſerimus, cùm locum opportuniorem ad iſtiuſmodi negotium cum commoditate conficiendum, facta omnium locorum circumjacentium cum hoc combinatione, reperire non licuerit. Sed de hoc in *ſequentibus* uberiùs.

CAPUT V.

De Scientia Noëmi *in fabrica conficienda à* Deo *ipſi infuſa.*

NOn eſt dubium, accepto à DEO de *Arcæ* fabrica præcepto, *Noëmum* ſeriò cogitaſse de rebus ad tantæ molis fabricam, magnâ curâ, & ſollicitudine expediendam neceſsariis. *Primo* enim Divinæ ſapientiæ radiis illuſtratus, cognoſcebat perfectè proprietatem qualitatemque lignorum, contra omnem aquarum impetum & violentiam duraturorum. *Secundo* videbat quoque commiſſuras trabium adeò aptè jungi non poſse, quin aqua per rimas penetraret, unde iſtud incommodum prævidens, non niſi bitumine priùs quam optime præparato ei remedium dari poſse vidit. Hoc enim *Arcam* foris intuſque probè illitam, omnem aquarum impetum ſuſtinere poſſe, quam penitiſſimè perſpiciebat; videbat quoque cedrinis aliarumque arborum picearum trabibus & tabulatis, bitumen ex naturæ quadam ſimilitudine adeò intimè per unionem quandam ſympathicam jungi, ut unum quodammodo corpus cum ipſo conſtituat. Hiſce plenè conſideratis, jam ſeſe ad Architectonicas rationes à DEO ſibi præſcriptas converſus, ad tantæ molis opus haud dubie archetypon quoddam futuræ *Arcæ* veluti exemplar, modulum dico quendam, ut juxta tantam rerum varietatem, in eo tamquam in ſpeculo quodam, formam modumque, tum contignationum, tùm manſiuncularum in ea diſponendarum proportionem & ſymmetriam contueretur, neceſſariam cenſuit. Non enim veriſimile eſt, *Noëmum* in fabrica centum annorum, tumultuariè, ut dici ſolet, & ſine longa & matura deliberatione proceſſiſſe, ſed ex prototypo priùs à DEO ipſi inſpirato, rem tentâſſe, ut quid in *Arca* poſteà jungi, quid demi, quid & quomodò omnia melius diſponi poſſent, ediſceret; & hoc pacto leges à DEO præſcriptas quàm exactiſſimè ſervaret. Poſtquam verò audiſſet, totum viventis ſentientiſque animæ ſeminium in ea ſervandum, & pro ſingulis quadrupedum, volatilium, reptiliumque ſpeciebus recipiendis manſiunculas & receptacula conficienda, deinde tam pro ſe ſuiſque, quàm pro ſingulis animantibus juxta naturam & proprietatem uniuſcujuſque ſufficientem commeatum procurandum; piè certe cogitare poſſumus eum veluti attonitum exhorruiſſe, metuque perculſum hâc ad DEUM apoſtrophe uſum fuiſse, *O Clementiſſime, juxta atque juſtiſſime* DEUS, *cujus natura bonitas eſt, cujus ſapientiæ non eſt numerus. Quis ego ſum filius peccati, vilis hujus Terræ vermiculus, cui tanti momenti opus committis? Tu qui omnium corda noſti, ſcis, me artis fabrilis oppidò imperitum, neque me ad hujuſmodi fabricas animum unquam applicuiſſe: quomodo noſſe poſſum, niſi tua infinita bonitas & ſapientia me doceat, tot animalium differentes ſpecies, tot viribus & proprietatibus diſtinctas, quas ſempiterna tua providentia in hac* Arca *per me pauperem ſervum tuum ad renaſcentis Mundi ſeminarium conſervare conſtituit. Heu benigniſſime conditor meus, quò me vertam? Ubi primò opus mihi commiſſum incipiam neſcio. Tu noſti, quod præter camelos, equos, aſinos, pecudum pecorumque greges, aliaque animalia tam fera, quàm domeſtica; quæ patria hæc Regio producit,*

Scientia *Noë* in rebus ad *Arcæ* fabricam neceſſariis.

Noë primo archetypon *Arcæ* in parva forma conſtruxiſſe putatur.

Oratio *Noë* ad DEUM.

ducit, cæterorumque in peregrinis; quas nunquam vidi, Nationibus degentium, notitiam neque habeam, neque unquam habuerim, & quomodo pro singulis necessaria nutrimentorum genera procurabo, nisi tu me instruas, & superno lumine illustres? Et quisnam, benignissime DEUS, *illam innumerabilem animalium varietatem & copiam ex totius Orbis ambitu collectam, huc adducet? & quomodò singula consociabuntur? quomodò ferocia à mansuetis, munda ab immundis separabuntur? quomodò singulis locus eorum magnitudini aut parvitati proportionatus aßignabitur? sunt hæc debili & imbecilli ingenio meo superiora: Hæc sunt, quæ me terrent. Sed in tua infinita sapientia & bonitate, uti mihi præcepisti, ita quoque non nisi auxilio, & perpetua tua assistentia, me confecturum confido; Tu enim, æterne conditor, omnia in omnibus operaris.* Hisce DEO magna lachrymarum ubertate propositis, verisimile est, audisse Divinæ vocis sibilum auribus ejus hujusmodi verba insurrantem: *Audi* Noë, *serve fidelis, quia tu solus ex omnibus, in tam intolerabili humani generis perversitate exstitisti, qui viam mandatorum meorum tenuisti, justus & perfectus in generationibus tuis; tu solus non commiscuisti te perversorum hominum consortio, ambulans coram me in sanctitate & justitia omnibus diebus vitæ tuæ. Quapropter dignus es habitus, qui gratiam & benedictionem invenires coram me. Te itaque assumpsi ad magnum hoc, sublime & arduum in semine tuo per* Arcam *tum conservandi, tum instaurandi generis humani officium. Viriliter itaque age, & confortetur cor tuum, & ne dubites de mea erga te tuosque providentia; Ego tibi aßistam in omnibus; Ego te de modo & ratione procedendi instruam; Ego tibi in tutores & administratores Angelos meos mittam, qui te in omnibus dirigant, & à dæmonum, qui tibi insidiabantur, malignitate custodiant. Fac itaque tibi* Arcam, *&c.* Hoc Divinæ vocis oraculo, uti credere licet, mirificè animatus *Noëmus*, omni deposita diffidentia & anxietate animi excussa, commissum sibi operis munus, magna constantia & fortitudine animi acceptavit, atque unà Divino hoc eloquio excitatus, mox omnia, quæ ad fabricam perficiendam, tum quo ad animalium stabula, nidosque juxta cujusque speciei magnitudinem & parvitatem disponendos, tum denique, quæ ad naturam & proprietatem uniuscujusque, juxta nutrimentorum unicuique speciei propriorum commeatum, tum quo ad modum, unamquamque speciem juxta mores à natura ei insitas gubernandi exequi cœpit; Hæc inquam omnia, repentinâ luce, verborumque Divinorum efficaciâ perfusus perfectè cognovit, neque verisimile est, uti multi perperàm sentiunt, *Noëmum* rerum omnium scientiam à DEO sibi infusam, ante *Arcæ* fabricam, haud secus ac *Adamum* habuisse. Nos veriùs asserimus, eum tunc primùm hanc scientiam ex Divini luminis illustratione obtinuisse, quandò DEUS illi dixit: *Finis universæ carnis venit coram me. Fac tibi* Arcam, *&c.* Quanquam non ignorem, *Noëmum* de plurimis artibus & scientiis à *Lamecho* patre suo, & *Mathusala*, cæterisque Patriarchis, Avis, & Proavis suis ab *Adamo* instructis, circa eas artes & scientias, quæ in illo primævi Mundi statu adeò necessariæ erant, didicisse: Sed quæ ad *Arcæ* fabricam, quæ ad naturam proprietatemque animalium, quæque ad nutrimentorum unicuique congruorum, notitiam eorundemque gubernandorum rationem pertinerent, & quæ posteris temporibus ad humani generis propagationem post *Diluvium* pertinerent, tum primùm divinâ luce, uti dixi, perfusum hanc, quam dixi, scientiam sibi revelatam accepisse; cum concipi non possit, quomodò *Noëmus*, sine hac, ex tot tantisque rebus disponendis, solius humani ingenii fretus industria, se extricare potuerit.

CAPUT VI.

De Apparatu rerum ad Arcam *construendam necessariarum.*

POst notitiam itaque rerum ad *Arcam* necessariarum divinitùs ipsi revelatam, *Noë* nihil non egit, quò præcepta sibi tradita, uti par erat, summâ cura & sollicitudine, nec non prompto & vigili animo, in executionem deduceret. Quoniam verò ipsemet tanto operi conficiendo insufficiens erat, neque enim eum ligna dolâsse, aut palos infixisse similiaque vilia opera tractâsse, credi potest qui vir grandævus, & inter suos in summa omnium veneratione veluti propheta, & benedictus à DEO, humani generis consolator, ut à patre ejus *Lamecho* intellexerant, habebatur, sed Architecturæ præsidem, & qui regulas solummodò fabris in *Arca* extruenda præscriberet, fuisse, exemplo hujus temporis Architectorum docetur; præter filios, complures alios ex suæ progeniei nepotibus, pronepotibusque probioribus, artis fabrilis magistros sibi adscivit, quos omnes de modo fabricam expediendi juxta prototypon, quod ipse haud dubiè primò Divino dictamine effecerat, instruxit. Erant, uti credere licet, inter illos fabri lignarii, ferrarii, cœmentarii, alimentorum administratores, & veredarii, nautæ bituminis conductores similesque operarii, qui omnes divino quodam nutu instinctuq; operam suam quàm libentissimè ad operis inauditi molitionem attoniti, mox contulerunt.

Noë in Arca fabricanda multis operis usus est.

Primò itaque *Noë* negotium sibi impositum incredibili animi fervore aggressus, quosdam ex Operis in *Montem Libanum*, *Mesopotamiamque* scilicet vicinas Regiones, ad cedros, aliasque arbores cædendas, quas alii lignorum jam cæsorum conductores in locum constitutum deveherent; Aliquos per *Eufratem* in *Babylonicum Agrum* bitumine fœcundissimum, aut etiam in *Iudæam*, ad id ex *Valle Sobe*, bitumine pariter uberrima devehendum amandavit. Rursus, cum pro tanta Operarum multitudine, congrua alimentorum copia requireretur, vero haud absimile est, eum primo nonnulla habitacula, tum pro se suisque filiis, tum pro cæteris Operis, qui à laboribus diurnis debitâ quiete nocturnâ indigebant, tum in iis ad se contra æstum solis, frigusque contutandos, necessaria construxisse, reliquis operis prout poterant, casis, tuguriisque contra omnes aëris injurias munitis pro se construentibus. Reconditorium quoque quod *Magazinum Arabes* مخزان vocant, ædificasse conjicere licet, in quo, rerum omnium ad vitam sustentandam necessariarum; comeatus condebatur; Hophoterium quoque sive Armarium extruxisse verisimile est; in quo partim fabrilia instrumenta omnis generis, partim armorum varia genera, quæ *Tubalcain Lamechi* filius malleator & faber in cuncta opera æris & ferri, & cætera supellectilia, *Noëmo* superstite invenerat, quibus sese contra impios Gigantes, qui vitæ *Noë* insidiabantur, defenderent; Et quamvis *Sacra Scriptura* nullam de hisce mentionem fecerit, qui tamen prodigiosum hujus operis molimen altiori animi reflexione consideraverit, is non aliter, quàm ut dixi, contigisse, sincerè fatebitur; noluit enim ad hujus operis executionem semper miraculosis actionibus concurrere DEUS, sed humanæ industriæ, videlicet *Noëmio* jam sufficienter instructo ingenio multa relinquere expedienda.

Habitacula constructa.

Penuarũ domus.

Armarii domus.

Locum verò alium non elegisse videtur ad fabricæ executionem commodiorem, quàm ingentem illam planitiem *Edeniæ Regionis* quæ *Libanum* inter, & *Mesopotamiam* interjacet, *Euphrate*

fluvio terminatam. Rationes hujus rei sunt omni sensato viro manifestissimæ. *Primò* quia dictus Ager tum fluminibus irriguus, tum omni rerum ad victum necessariarum ubertate plenus est; *Secundò* quia *Babylonem* inter, *Syriam* & *Judæam*, primævorum ante & post *Diluvium* incolatu celebres regiones medium locum occupat, iique eam inhabitasse feruntur. Est enim etiamnum in radice *Montis Libani* qua *Damascum* respicit, pagus quidam, quem ab 8 hominibus id est ab 8 animabus qui postmodum *Arcam* ingressi fuerunt, in hunc usque diem ثمنين *Thamnin*, id est, ab 8 vocant; ibi enim *Noê* cum suis filiis uxoribusque filiorum habitasse pervetusta traditione referunt *Syri*. Ait & *Historia eorum* non ita hinc dissito loco qui *Hesron* dicitur terræ motu crepuisse disjectisque saxis reliquisque terrestrium portionum quisquiliis fossam inventam fuisse, quæ cedrina ligna complura probe dolata & perpolita sparsim exhibuerit; unde non inverisimili conjectura inferunt has ligneas trabes adeo bene dolatas alias esse non posse quam *Arcæ Noëticæ* ibidem extractæ superfluas reliquias quæ post *Diluvium* limo obductæ, & sedimento aquarum in clivos collesq; elato posteris tandem temporibus terræ motu detectæ, ut ex cedro confectæ, ita ab omni corruptione immunes extiterint, quin & *Adamum* post ejus ex *Paradiso* ejectionem, vicinam plagam *Edeniæ* incoluisse ex Textu 70 Interpretum luculenter ostenditur. Verba ejus sunt: Καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδὰμ καὶ κατῴκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ Παραδείσου τῆς τρυφῆς. id est, & *ejecit* Adam, & *collocavit eum ante* paradisum *voluptatis*, ut videlicet consideraret Regionem omni felicitate plenam, à qua suâ culpâ exciderat, & peccatum suum unà pœnitendo deploraret; ex quo non incongruè *Tertiò* colligitur, *Paradisum* non intra *Armeniam* vastam, montibus & desertis confertam, neque in *Babylonia* multis Naturæ incommodis subdita; sed in *Mesopotamia* fuisse, quæ antiquæ felicitatis in hunc usque diem signa apertissima monstrare *Euphrates*, *Tygrisque Paradisi* flumina, quæ eam intercipiunt, sat superque docent; sed de hisce consule *Cartam Geographicam*, supra positam; de *Paradisi* vero loco & situ actum: vide verò *l. 3. particulari capite*. Sed ut ad *Noëmum* revertamur; *Quartò* addo aliam haud spernendam congruentiam, & est; quod sicut in ea Regione, in qua *Adam* per prohibitum à DEO ligni fructum, quem comederat, justitiâ originali privatus, totum humanum genus unà secum innumeris calamitatibus laboribusque involverat, eodem in loco lignum pararetur, quo genus humanum servaretur, & deindè à *Christo* per lignum crucis, cujus *Arca* typus fuit, id mirâ providentiâ à morte liberaretur, in *Monte Calvariæ*, in quo & *Adam* præcognito mortis suæ vicino tempore, *Edeniâ Regione* relictâ, Regionem ultramontanam, instinctu utique Divino, quam hodie *Iudæam* vocant, petiisse, & ibidem in *Monte Moria*, mortis pœnam à DEO sibi ob commissum peccatum pronunciatam, subiisse, eodem prorsus loco, ubi *Christus* peccatum mortemque *Adæ* sua morte in ligno crucis destructurus erat. Quæ omnia pulchrè sanè prosequitur Tertullian. lib. 2. carminum, cap. 4. contra Marcionem.

Eden regio ubi prius Paradisus.

Quam *Adamus* instituit post ejus ex *Paradiso* ejectionem.

Golgotha *locus est, capitis* Calvaria *quondam*,
Hîc medium Terræ est, hîc est Victoria signum
Os magnum, hîc veteres nostri docuêre, repertum;
Hîc hominem primum suscepimus esse sepultum;
Hîc patitur Christus, *pia sanguine Terra madescit.*
Pulvis Adæ *ut possit veteris, cum sanguine* Christi
Commixtus, stillantis aquæ virtute lavari.

CA-

CAPUT VII.

Noe, Arcæ *fabricam incipit prævia exhortatione ad impiam gentem, quæ eum ad explorandam in tanto apparatu, causam intentionemque ejus, convenisse haud inverisimiliter asseri potest.*

NOë quingentorum annorum ætatem agebat, quandò ei à DEO *Arcæ* construendæ cura demandata fuit, & in ea elaboranda conficiendaque, ipsos centum annos insumpsit, tempus utique à DEO ipsi præscriptum, partim ne festinanter & tumultuariè tanti momenti fabricam, sed cum summa deliberatione administraret; partim etiam ut hoc centum annorum spatium perversis mortalibus, ad pœnitendum, si vellent, pro sua infinita misericordia, concederet; quin vel ipsum *Noëmum* tanquam prophetam suum ad eos misisse, tradunt ferè plerique *Authores*, ut perversæ genti conclamatum istius temporis mortalium statum ante oculos proponeret, & ad pœnitentiam peccatores, & prævaricatores ad cor, si quo modo posset, reduceret, quod, nisi facerent, non aliud illis, nisi ultimum exitium restaret, omniumque per *Diluvium* interitus, atque hæc illis jussu Divino prænunciaret: hac uti verisimile est, apostrophe parænetica.

Exhoratio *Noëmi* ad eos qui ad eum *Arcæ* explorandæ causæ confluxerant.

Vos venitis ad me, ô perversa progenies Mortalium, non ad pœnitentiam agendam, quam vobis prædico, sed ut in me servo DEI, *perversa vestra consilia expleatis. Videte quid agatis;* DEUS *justus Iudex & vindex jam extendit manum suam ad exercendam contra vos justitiæ suæ vindictam; Et quænam tanta vestra malitia, & impietas est, ut* DEO *terribili, & maximè formidabili resistere audeatis? quæ est temeraria vestra præsumptio, ut Omnipotenti Numini bellum indicatis? qui vobis cum innumera beneficia præstiterit, Cœlum, Terramque in usum vestrum una cum summa rerum omnium ad victum necessariarum copia concesserit; Vos sanctitatem & justitiam ejus pedibus conculcare non verecundemini? Videte & considerate hujus primævæ ætatis statum; prospexit* DEUS *de solio sancto suo, ut videret filios hominum, non est inventus, qui faceret bonum, non est usque ad unum. Religionem, quam à primo parente nostro* Adamo *successiva traditione per* Sethum *&* Enos *acceperatis, in abominabilem idololatriam convertistis; Instructionem cœlestibus documentis plenam, præcepta vitæ & disciplinæ, quæ vobis tradidêre, expunxistis, conculcâstis, annihilâstis. Misti sunt filii* DEI *ex stirpe* Sethi *cum filiis hominum perversissimorum è maledicta stirpe* Cain; *unde ex sacrilego hoc conjugio Mundus inundatus, in omnium scelerum facinorumque intolerabilium sentinam evasit; sanguis sanguinem tetigit: Surgunt Gigantes, maledicta progenies, qui promiscuis & indiscretis hominum cædibus vel ipsam Terram effuso sanguine fœdârunt. Scelerum sacrilegorum incestuumque cum matribus, sororibus, ipsis brutis, uti nullus modus, ita proscripto omni Divini Numinis metu, lege naturæ cordibus vestris impressâ conculcatâ, tam turpia, fœda, abominanda committitis, ut vel ipsa Terra eorum iniquitatibus corrupta vindictam clamet in cœlum, quem peccatorum vitiorumque fœtorem cum ampliùs sustinere non posset,* Henoch *atavus meus vir sanctus, justus, & Divini honoris Zelotes, raptus est à* DEO, *ne enormem hanc peccandi licentiam, & conclamatam hominum impietatem oculis ampliùs intueri liceret. Respexit &* DEUS, *qui mentium humanarum corruptelâ expensâ, tanto furore & indignatione correptus fuit, ut eum se fecisse hominem, pœnituerit, & intrinseco cordis dolore, ut*

humano more loquar, tactus subtracto spiritu suo mundum unà cum hominibus in eo contentis, perdendum censuerit. Eccè restant vobis ad pœnitendum centeni adhuc anni; & scietis, DEUM, *cujus essentia bonitas est, sinum misericordiæ suæ adhuc apertum habere, ejus gratiam vobis oblatam si respuatis; notum sit vobis, quod & vos per* Diluvium *aquarumque omnibus montibus altiorum inundationem & universam viventis animæ substantiam, ubi malitia vestra completa fuerit, perdet. Hunc Mundi interitum ego jussu Divino vobis prænuncio, ne exitium vobis imminens nescisse dicere possitis. Quod verò risu me sibilisque excipiatis ob insanæ molis, uti vos dicitis, quam molior fabricam, illa illa erit* Arca *à* DEO *mihi præscripta, in qua ad Mundum, quem* Diluvio *perdet, in paucis hominibus instaurandum, me meosque conservabit. Valete verborum meorum haud immemores.* Hujusmodi admonitione ad eos habita, ipsi spretis *Noëmi* verbis, imò cum risu & sibilo exceptis in morum perversitate pertinaces & obstinati, voluptatibusque suis contenti perire maluerunt, quàm à perversa vitiorum consuetudine recedere. *Noë* verò seriò tandem ad *Arcæ* fabricam extruendam juxta Leges à DEO sibi præscriptas eo modo qui sequitur, sese accinxit.

Ante omnia igitur in planitie illa vasta ad operis executionem sibi constituta, spacium trecentorum cubitorum secundum futuræ *Arcæ* longitudinem, & secundum latitudinem 50 cubitorum dimensus est. Verùm antequam ulteriùs progrediamur, quid per cubitum *Arcæ* mensuram communem intelligatur, explicandum restat, ut ex ea *Arcæ* symmetria & proportio unà cum ejusdem necessaria capacitate perfectè cognoscatur; consistit enim in hujus veritate mensuræ, totius fabricæ capacitatis perfecta notitia.

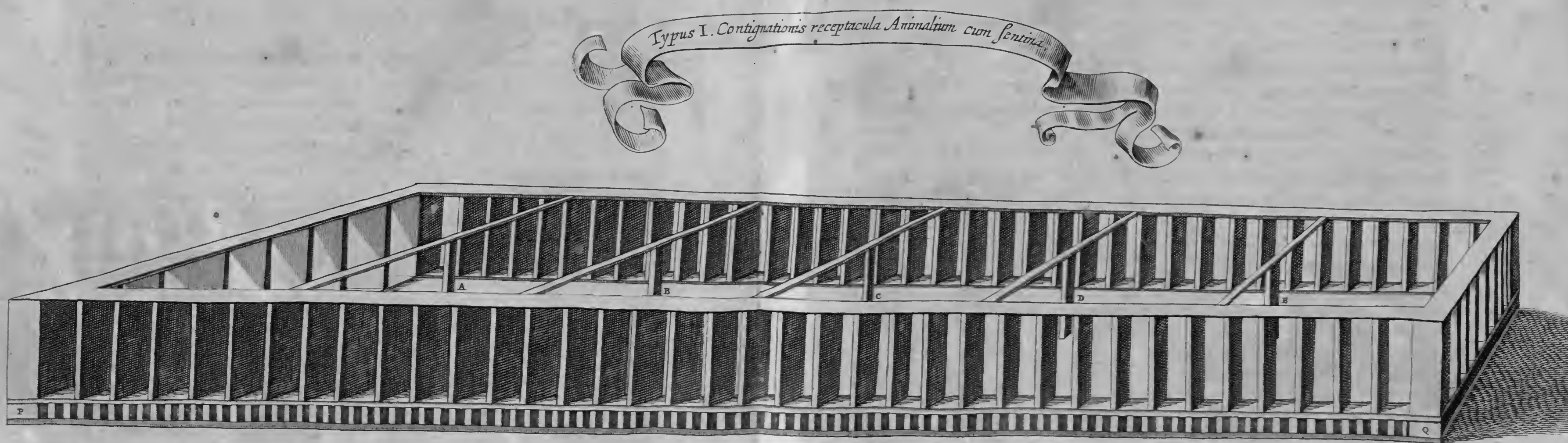
CAPUT VIII.

De Cubito, Pede, Palmo, Mensuris Arcæ.

ET Cubitorum quidem numerus, utpotè à DEO præscriptus, per quos *Arcæ* symmetria constituenda est, in se certus & evidens est, sed longitudo ejus latitudoque, ne per cubitos nunc majores, & minores, nimis longa, aut nimis brevis evadat, omnium hucusque *Interpretum* ingenia mirè exagitavit. Qui enim hoc loco cubitum unum geometricum, sex pedum longum statuunt, toto cælo aberrant: quos inter *Origenes* unus fuit, qui timebat, ne *Arca* forsan, si cubitum communem adhiberet, ad tantam animalium multitudinem capiendam, nimis stricta videretur, sed uti geometricas mensuras non assecutus est, ita quoque portentosam *Arcæ* vastitatem exhibuit, uti jam demonstro. Cubitus, quem hìc producit, cum sex pedibus constet, idem est, ac passus geometricus sex pedum, ac proindè *Arcam* longitudinem habuisse oportuisset 1800 pedum geometricorum, qui exæquant unum integrum milliare Italicum & præterea octingentos pedes; quæ vastitas adeò grandis est, ut ea concipi nullo modo possit: cui si latitudo ejusdem accesserit 300 pedum geometricorum, illa quasi $\frac{1}{3}$ milliarii explebit; altitudo quoque in 180 pedes geometricos excurreret. Si porrò *Arcæ* longitudinem in latitudinem sub hoc cubito, id est, 1800 pedes in 300 duxeris, prodibunt 540000 pedes geometrici, qui per 1000 divisi, dabunt quadratam, *Arcæ* superficiem 540 milliarium; atque adeò *Arca Territorio Romano* multo amplior fuisset; imò in unius milliaris cubico receptaculo, omnes ferè animantium

Ingens error eorum, qui *Origenem* sequentes, cubitum 6 pedum geometricorum constituunt.

Typus substructionis ARCÆ supra quam extruebatur Moles totius.
Fig. I.

Typus I. Contignationis receptacula Animalium cum sentina
A
B
C
D
E
P
Q

tium ſpecies includi potuiſſent Si rurſum quadratum 540000 per 180 altitudinem *Arcæ* multiplices, provenient 97200000 pedes cubici, qui per 1000 diviſi, dabunt cubica milliaria 97200, & tot milliarium cubicorum *Arca* juxta *Origenem* fuiſſet, ſi cubitum geometricum ſex pedum pro menſura *Arcæ Noë* ſumpſiſſet; unaquæque trium contignationum habuiſſet 32400000 pedes, qui diviſi per 1000 faciunt milliaria cubica 32400, quæ amplitudo, uti excedit fidem humanam & rationem, ita quoque inter fabuloſas narrationes relinquatur; calculus ſequitur.

300 Longitudo *Arcæ*.
6 Multiplices per 6 pedes, quibus unus cubitus conſtat.

Longitudo 1800 pedes geometrici unius cubiti.
hi in 300 ducti dabunt
540000 quadratam ſuperficiem *Arcæ* in pedibus.
180 hi in quadratum ducti dabunt
97200000 milliaria cubica totius *Arcæ*, quæ per 1000 diviſa
dabunt 97200 milliaria Italica.

Calculus longitudinis, latit. & altitud. *Arcæ* juxta *Origenem*.

50 Latitudo *Arcæ*.
6 Per 6 pedes multiplicata
dabunt 300 pedes geometricos, quorum cubitus unus tenet ſex.

30 Altitudo *Arcæ*.
hæc per 6 multiplicata
dabit 180 pedes geometricos.

Undè vaſtitas *Arcæ* tam enormis fuiſſet, ut, non dicam animantium, ſed & hominum inſuper alicujus integræ provinciæ ſat capax fuiſſet; quæ omnia ei ſoli patebunt, qui geometricarum artium haud imperitus fuerit; in quibus ſubindè proportionum progreſſiones in tantum excreſcunt, ut fidem humanam eludere videantur, quemadmodum in *Arte noſtra Combinatoria* fusè demonſtravimus.

Hanc oppidò exorbitantem granditatem cum viderent *Interpretes*, aliam ſibi cubitorum ad pedes palmoſque proportionem elegerunt; Sed & hi inter ſe plurimum diſſonant. Nos ne in refellendis aliorum erroribus tempus perdamus, cubitum communem à veteribus *Romanis* uſurpatum ad veram, appropriatamque *Arcæ* menſuram expediendam aſſumpſimus. In quo verò cubitus hic communis conſiſtat, paucis explicandum duxi.

Cubitus Romanus ceu veriſſimus ad *Arcæ* fabricam ſufficit.

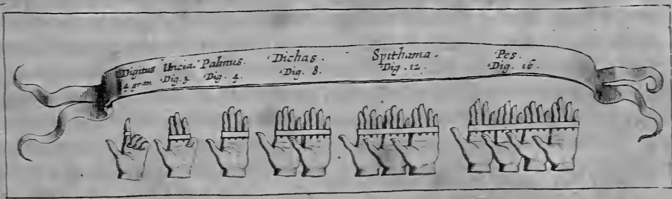
Collatio menſurarum ad humani corporis membra comparata, uti ſanè mirabilis eſt, ita quoque non temerè aut caſu conſtituta videtur. Veteres enim *Sapientes*, *Hebræi*, *Græci*, & *Latini*, menſuras non à quolibet homine deſumendas cenſuêre, ſed à tali homine, cui Natura dediſſet veram & naturæ humanæ congruam omnium membrorum proportionem ad invicem perfectam, & omnibus numeris abſolutam; ab homine, inquam, non monſtruoſæ, & giganteæ magnitudinis, prout nonnulli *Interpretes* hoc loco, ex Gigantum ante *Diluvium* exiſtentium cubito, deſumendam perperàm exiſtimarunt; neque ex Nanorum, Pygmæorumque corporum proportione, aliorumve hominum defectuoſorum, & malè proportionatorum, ſed ex perfecti hominis εὐρυθμία, quem natura ſine defectu producere potuiſſet, menſuras deſumpſiſſe, adeò certum eſt, ut de eo non niſi inſenſatus dubitare poſſit. Talis eſt cubitus, pes, palmus, quorum menſuras hic proponemus. Et cubitus quidem ſeſquipedem, pes ſex palmos, palmus tres digitos continet. Nota tamen, nos hìc non palmum Romanum, quorum unus & dimidius pedem, & tres cubitum adæquant, ſed particulas

Menſuræ à proportione humani corporis deſumptæ ſunt.

Non ex Giganteo aut Nani corpore, ſed proportionato corpore menſura deſumitur.

las digitorum in transversum sumptas, pro palmo accipere, quam & palmam dicunt, estque latitudo transversa extensæ manus absque pollice, uti in *sequenti Schemate* patet.

DIMENSIO MANUALIS.

EPILOGISMUS

Partium mensuræ, unà cum speciebus ejus, in quas omnis mensura resolvitur.

Digitus habet 4 grana congruè disposita.
Uncia habet 3 digitos.
Palmus habet 4 digitos in transversum sumptos.
Dichas habet 2 palmos, sive 8 digitos.
Spithama habet 3 palmos, sive 12 digitos.
Pes habet 4 palmos, sive 16 digitos.
Sesquipes 6 palmos.
Passus simplex habet 2 pedes cum dimidio.
Passus geometricus 5 pedes.
Pertica, sive *Decempeda* 10 pedes.
Cubitus habet 6 palmos.
Stadium habet 125 passus.
Milliare Italicum habet 1000 passus.
Milliare Germanicum majus 4000 passus.
Milliare Germanicum minus habet 32 stadia, sive 3900 passus.

Atque hæ sunt mensuræ, quas partim ex *Vitruvio, Frontino*, partim ex *Appiano, Budæo* aliisque depromsimus, estque verissima & certissima mensurarum in suas legitimas partes, quæ à grano hordei usque ad milliaria extenduntur, distributio, & tam *Latinis*, quàm *Græcis* & *Hebræis* congruit. Frontinus inter cæteros pulchrè dictam mensurarum distributionem describit: *Pes*, inquit, *habet palmos 4. uncias 12. digitos 16. Palmus habet digitos 4. Uncias 3. Sextans sive dodrans habet palmos tres, uncias 9. digitos 12.* Columella, *Omnis*, inquit, *area pedali mensura comprehenditur, qui digitorum est* 16. Cubitum quoque sesquipedali mensura definiunt plerique jam *citati Authores. Græci* inter mensurarum genera δάκτυλον, sive digitum faciunt minimum. *Dioscorides* herbarum radices, caules, frondes describens, plerumque earum latitudinem digitis definit, quod non de longitudine digitorum, sed ex indicis, eo in loco ubi palmæ jungitur, latitudine transversa intelligas velim, uti *suprà in Schemate* patet. *Hebræos* & digiti mensuram in minutioribus rebus adhibuisse, ex illo Isaiæ colligitur, *opus manuum suarum adoraverunt, quod fecerant digiti eorum*, Textus habet: באצבעתיו. Jeremia de alterutra ex columnis æreis loquens; *porrò*, inquit, *crassitudo ejus* ארבע אצבעות *quatuor digitorum.* Huic proximè succedit palmus quaternis constans digitis, qui si *Romani* sint, tribus *Romanis* unciis sunt pares, quæ & *Græcis* δοχμὴ ab accipiendo dicitur, δοχμὴ ἡ, dicit *Pollux*, συγκλεισθέντες οἱ τέσσαρες δάκτυλοι: id est, δοχμὴ *sive palmus sunt quatuor conclusi digiti*, transversâ enim manu metimur, & δακτυλοδοχμὴ dicitur, quasi diceres digitorum palmam. Hæc eadem mensura *Græcis* παλαιςὴ dicitur; de qua *Hesychius* παλαιςὴ, inquit, τεσσάρων δακτύ-

Frontinus de mensuris.

Columella.

Dochme quid?

Παλαιςὴ quid Græcis?

δακτύλων μέτρον, *Palæste quatuor digitorum mensura*, videntur *Græci* eam ab *Hebræis* accepisse, quam טפח *Tophahh* dicunt: ita habetur Exod. 25 vers. 25. ועשית כמגרת טפח סביב & *facies coronam interrasilem in* Tophah, id est, *altam quatuor digitis*. *Septuaginta*, Καὶ ποιήσεις αὐτῇ παλαιστὴν κύκλῳ. Ubi Onkelos in paraphrasi: תעביד ליה גדנפא רומיה פושכה *facies ei coronam interrasilem altam pugillo*, id est, palmo, hæc enim idem sonant, *per circuitum*. Arabica lectio habet:

وتعمل لها حاشية مقدار قبضة بالدور

Vides itaque ex hisce citatis verbis & *facies ei coronam trabalem mensurâ palmi in circuitu*. *Palæsten* Græcè; *Phusco* Chaldaicè & *Kaphte* Arabic قبضة nil aliud significare, quàm palmum quatuor digitis constantem; & probatur ex *lib. Paralip. l.* 2. *c.* 4. *n.* 5. de crassitie maris ænei; ubi omnes versiones mensuram palmi habent, idque trium unciarum crassitudinem habuisse *Interpres vulgatus* tradit; est enim palmus, uti suprà ostendimus, quatuor digitorum; & trium digitorum uncia, ubi & pedem in palmos 4 digitos 16 unciasque 12 partiti sumus. Atque hìc palmi & palmæ tam celebris usus hucusque introductus & illius permutatio illud planè convincere videtur, quod superiori capite probandum suscepimus, & humana palma palmi nomen & mensuram ab initio desumptam fuisse, id quoque de cubito dici debere, jam restat explicandum.

Perspicua ex hisce satis sit Lectori *Romanorum* de hisce mensuris sententia, cum *Vitruvium* audierint asserentem, cubitum sex palmis constare, digitis 24 pedem palmos habere 4 digitos 16.

Cubiti sacri quantitas.

Unde & nullo pænè negotio colligitur, cubitum pedem unum habuisse cum dimidio, toties enim senarius palmorum numerus, quem habet cubitus, continet quaternarium eorundem palmorum numerum, quem pes habet. Cubitus mensura pariter æquat humanum brachium quod πῆχυς *Græcis* dicitur, estque pedis unius & dimidii, ut Hesychius tradit: *Cubitus*, inquit, *est pes unus cum dimidio*. Et Suidas: *Cubitus est*, inquit, *extensio à cubito usque ad digitos manûs, cubitus verò habet pedem unum & dimidium*. Pollux, *Cubitus*, inquit, *est mensura, quantum à flexura cubiti usque ad summitatem medii digiti intervallum patet*. Non ignoro, alios alias tradere mensurarum regulas; verùm, uti illorum opiniones sunt incertæ, & nullo subnixæ fundamento, ita quoque liberè rejiciuntur, donec probentur. Nos secuti *Hebræorum*, *Græcorum*, *Latinorum*que & potissimùm *S. Hieronymi* documenta, constanter asserimus, palmum, de quo hoc loco agitur, esse quatuor digitorum, & consequenter cubitum 24 digitorum, id est sex palmorum, seu quod idem est, palmum esse sextam partem staturæ humanæ, spithamam autem, quam *Hebræi* זרת vocant, mensuram esse æquivalentem medio cubito, qui æquivaleat palmis, vel 12. digitis, quorum duplum, sive 6 conficiunt cubitum. Legat de doro, dydoro, tetradoro, pentadoro, quæ mensura palmorum est, à muneribus manu extensa accipiendis sic dicta, *Plinium l.* 36. *c.* 14. Atque hanc mensuram hìc congruam, & *Arcæ* nostræ quàm aptissimam assumimus; neque timeant nonnulli *Origenis* sectatores, hoc nostro assumpto cubito dimensam *Arcam* nostram, multò minorem quàm ut tot animantibus capessendis sufficiens sit, futuram; nostrum erit in decursu operis, non solùm eam capacissimam, sed & superabundantem esse ἀποδεικτικῶς ostendere. Si quis verò nostro repudiato cubito, geometricum cubitum assumere voluerit, hic *Arcam* immodicæ & oppidò exorbitantis vastitatis constituet. Qua de causa *Gnostici*, eorumque sectatores *Athei* plura ex *Sacris literis* deducta loca, historiasque sacras, prorsùs incredibiles faciunt, quod sic ostendo. Dicunt *Gnostici*

Cubitus sesquipedalis sacro pariter & profano congruit.

ſtici *Hæretici* unum cubitum continuiſſe 9 pedes; hos multiplicemus in 300 cubitos, longitudinis *Arcæ*, prodibunt 2700 pedes, & 9 iterum in 50 latitudinis *Arcæ*, & habebis 450 pedes, hoſce multiplica cum longitudine, & prodibit 1215000. quadratum fundi *Arcæ*. hanc ſummam multiplica per 270 pedes altitudinis, & prodibunt pedes cubici 328050000 ex quibus unuſquiſque horum conſtabit cubo uno pedum æqualium per longum, latum & profundum. Unde Lector reſolutione facta in paſſus & milliaria, tantam fuiſſe hujus *Arcæ* vaſtitatem reperiet, ut *Romana Urbs* cum toto circuitu, & Territorio ſuo vix ejus capax fuerit. Patet itaque abſurdam eſſe hanc opinionem. Quam abſurditatem ut luculentiùs demonſtrem, producam menſuram duorum Gigantum, quorum mentionem facit *Sacra Scriptura*, *Og* videlicet Regis *Baſan*, cujus lectum ferreum *Sacer Textus* ſcribit fuiſſe 9 cubitorum longitudine; & 4 latitudine; hoc loco ii, qui *Arcæ* capacitatem enormiter grandem, uno ſcilicet cubito 9 pedum aſſumpto, ſe defendunt, utuntur; ſed hallucinantur graviter, & fabuloſis *Rabbinorum* narrationibus involuti, non poſſunt non in quàm abſurdiſſima incidere; ſi enim multiplicaveris 9 pedes in 9 cubitos, quos longitudinem lecti ferrei *Oggi* Gigantis *Sacra Scriptura* obtinuiſſe dicit, & 4 cubitos latitudinis, ſequetur, *Og* ſtaturam fuiſſe 81. pedum, & 36 pedum latitudinem habuiſſe; atque adeò inſtar turris comparuiſſe, quod quàm contra naturam ſit, quis non videt? cum illa humanis juxtà ac animantium corporibus certos conſiſtentiæ terminos attribuerit, quos non excedit. Quæ verò more ſolito *Rabbini* fabulantur, riſui potiùs, quàm fidei humanæ exponenda ſunt. Ajunt enim, hunc lectum ferreum fuiſſe ſolummodò cunas *Oggi*, & cum eſſet adhuc puſio, in eo requieviſſe; ponamus enim puerum proportionem habere ad virum perfectum, ut 1 ad 3 neceſſariò ſequitur, *Og* puerum habuiſſe 3 cubitos in longitudine, id eſt, fuiſſe 27 pedes longum, & 27 cubitos (ô egregium ſanè puerulum!) cum ad perfectam ætatem & virilem veniſſet, habuiſſe, id eſt, 243 pedes, quo nil abſurdius fingi & excogitari poteſt. Non igitur in menſura lecti ferrei intelligendi ſunt cubiti 9 pedum, ſed cubiti, quorum nos hoc loco menſuram deſcripſimus, ex quorum computu cognoſcemus, lectum *Og* non niſi $13\frac{1}{2}$ pedum longum fuiſſe & latum 6 quæ menſura melius ſuſtinere poteſt etſi inſolitam, & exorbitantem adhuc humanæ ſtaturæ granditatem; neque enim veriſimile eſt, *Og* præciſè totius lecti longitudinem, & latitudinem explêſſe, undè detractis à longitudine lecti duobus pedibus ſuprà & infra, *Og* non niſi decem pedum fuiſſe cenſebitur. Hunc autem cubitum à nobis propoſitum verum eſſe, menſura Hebraica, quæ per vocem אמה cubitum explicat, ſat docet; neque diſſonat Chaldæus Paraphraſtes hiſce verbis:

וערשיה הערסא דברזלא תשעאמין באחת איש:

id eſt, *Lectus ferreus ejus fuit 9 cubitorum, in cubito Viri. Græca 70.* ἐννέα πηχῶν τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ τεσσάρων πηχέων τὸ εὖρος αὐτῆς ἐν πήχει ἀνδρός. Cui *Hebræa* reſpondet: באמת איש. ubi lectio *Arabica* habet: علي قياس دراع يل رجل *ad menſuram cubiti manus hominis, ſive virilis*; undè rectè concluditur, hîc non intelligi cubitum *Og* Gigantis, ſed cubitum viri perfecti, & optimè proportionati; aliàs enim cubitus ille non eſſet communis & legalis, ſed exoticus, peregrinus & Gigantibus ſolummodò accommodatus, quem lex vetat, ut ex ſequentibus patet. Legitur *lib. 1. Reg. c. 16. Goliath* altum fuiſſe ſex cubitis & palmo, quos cubitos, ſi geometricos, juxta ſententiam eorum, quos *ſuprà* refutavimus, dixeris, *Goliath* neceſſariò altus fuiſſe demonſtrabitur 54 & uno

Cubitus geometricus ab *Arca* rejicitur.

Lectus ferreus *Og* regis *Baſan*.

Deut. 3. verſ. 11.

Staturæ vaſtitas *Og* regis *Baſan*.

Fabula *Rabbinorum* de *Oggi* dum adhuc puer eſſet, magnitudine ex ferreo lecto collecta.

Lecti *Og* quantitas.

Cubitus ſacer applicari Giganteo cubito non poteſt.

Goliath ſtatura quanta? juxta eos qui geometricis cubitis utuntur.

uno palmo, quam mensuram si juxta corporis humani symmetriam & proportionem distribuas, clarum est, caput ipsius fuisse novem pedum, à menti extremitate ad verticem, ad quam proceritatem cum corpus humanum non possit pertingere, ita quoque fieri non potuit, *Davidem* caput ejus vastissimum, & seipso grandius, graviusque ad *Saulem* transferre potuisse; transtulit autem, & coram *Saule* id exhibuit. Patet ergò ex adversariorum argumento absurdum. Dicimus autem juxta cubitum à nobis assumptum decem pedum communium fuisse, id est, palmorum hodiè usitatorum 15 ad quam altitudinem vix homines pertingunt. Pari pacto in *Exodo* altare fieri præcipitur trium cubitorum, qui si pro geometricis sumatur 9 pedum, altare necesse est fuisse 27 pedum, ac proindè nullius in sacrificiis usus, nisi scalis ad aram admotis, quod à sacrorum ritu prorsus abhorret; juxta nostrum verò cubitum non fuit nisi $4\frac{1}{2}$ pedibus altum, quod rationi conformius esse, nemo nisi insensatus inficiabitur. Innumera hoc loco passim ex *Sacris Literis* de nostri cubiti certitudine adduci poterunt, sed hæc sufficiant.

Vera Goliath magnitudo.

Altare à Moyse extructum.

CAPUT IX.

De Proportione Arcæ *ad symmetriam corporis humani, & de ejus capacitate.*

Est in proportione corporis humani nescio quid τὸ θεῖον, *Divinum* tanta omnium membrorum harmonia & symmetria constitutum, ut nulla in eo reperiatur vel minima portio, quæ non ad alias quàm exactissimas habeat analogiæ leges; verùm mirari desinet Lector, ubi primam humani corporis originem penitiùs expenderit; cùm enim DEUS *Opt. Max.* pro infinita sua sapientia illud ex limo plasmaverit, ei utique eam membrorum ad invicem proportionem tribuit, ut quemadmodum homo plasma DEI, omnium corporearum substantiarum est excellentissimum, majoris Mundi compendium, Sacro Sanctæ Triadis signaculum, ita quoque in hoc unico manuum suarum opere, omnes corporearum rerum proportiones & mensuras complicasse videtur. Non dicam hìc de majoris Mundi ad minorem analogia perfectissima; sileo de admirandis omnium herbarum, plantarum, animaliumque virtutibus, quæ semper hominem in omnibus respiciunt, sed enim cum hæc compluribus argumentis in *Operibus nostris, Musurgia*, & *Mundo Subterraneo* quàm copiosissimè prosecuti simus, eò Lectorem ablegamus: solùm hoc loco agam de memorandis fabricis, quas nobis *Sacræ Literæ* exhibent; uti *Arcam Noë*, *Altare Mosaicum*, & *Templum Salomonis*; quæ fabricæ ad humani corporis symmetriam, utique Divino quodam instinctu Architectis dictarum fabricarum indito constitutæ fuerunt, ut in quibus homo DEO reconciliari debebat, vel ipsa fabrica mystico quodam typo hominem exprimeret; quæ ordine prosequamur.

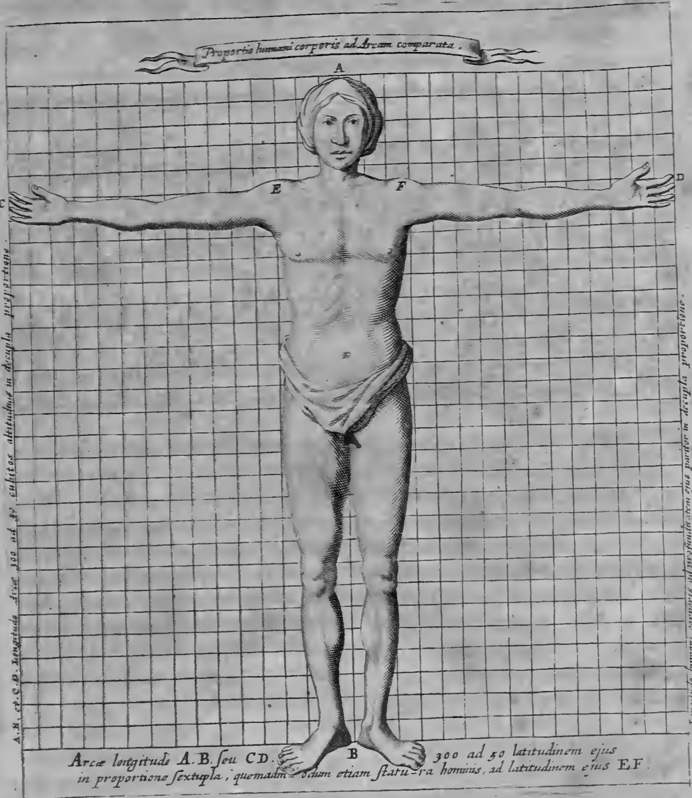
Humani corporis fabrica uti à DEO constructa fuit, ita omnium proportionum, mensurarumque unicum prototypon est.

Primò *Arcæ* longitudo decupla erat ad ejus profunditatem, talis enim est proportio 300 ad 30. nam decies triginta dant 300. Rursum longitudo *Arcæ* erat sextupla ad ejus latitudinem, talis enim est proportio 300 ad 50. nam sexies 50 dant 300. Eadem est proportio dimensionum in corpore humano, secundum naturæ potestatem, quàm optimè proportionato, ut nimirum ejus longitudo, quæ sumitur à vertice usque ad pedes, sit sextupla ad ejus latitudinem, quæ sumitur à latere dextro in sinistram eundo per medium pectus;

Proportio *Arcæ* ad humani corporis fabricam.

Iterum

Iterum longitudo humani corporis decupla eſt, ad ejus profunditatem, quæ ſumitur à pectore, & per pectus penetrando in dorſum; ita *S. Auguſtinus*, & *Ambroſius*, ille *lib. de Civitate* DEI, hic *libro de Arca Noë.*

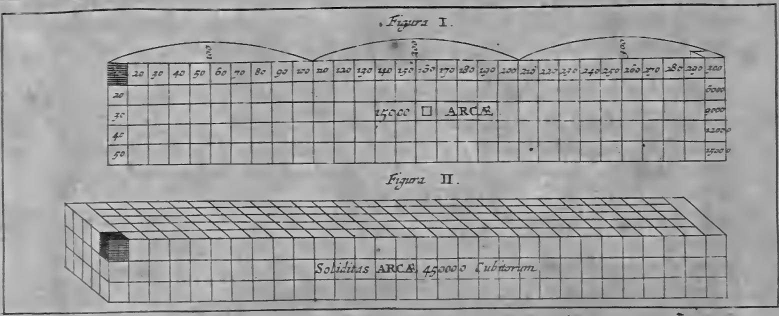
His ita propoſitis, jam capacitatem *Arcæ* per aſſumptum à nobis cubitum, pedem & palmum architectonicum paulò minutiùs deſcribemus.

Cum itaque, uti jam ſæpius allegavimus, à DEO præſcripta *Arcæ* longitudo conſtituta ſit, 300 cubitorum, ſive pedum 450 vel 670 palmorum, latitudo verò 50 cubitorum, ut aream ſive quadratum *Arcæ* obtineas, multiplicentur 300 per 50 & prodibunt 15000 quadratum cubitorum in *Arcæ* area quæſitum, uti in præſenti figura patet, in quo ſingula quadrata decem alia in ſe continere cenſentur, quæ tamen ad vitandam ex tot linearum ductibus, confuſionem, conſultò omittendam duximus; eſt igitur unumquodque latus 10, quadratulum verò 100 cubitorum quadratorum.

Qua-

Quadratum *Arcæ* in cubitis.

Soliditas, ſive Altitudo Arcæ *in cubitis cubicis, quorum cuborum ſingula latera habent decem cubitos,* □ *cubitos* 100 *juxta longitudinem, latitudinem & profunditatem.*

Quoniam verò altitudo *Arcæ* 30 cubitorum altitudinem habet, ut ſcias *Arcæ* ſoliditatem, ſive quot cubitos cubicos contineat, ſic juxta regulas in Geometria tradi ſolitas, procede. Ducatur altitudo in quadratum *Arcæ*, id eſt, 30 in 15000 prodibunt 450000 ſoliditas *Arcæ* in cubitis cubicis, uti in *ſecunda figura* patet; in qua ſinguli cubiti, decem alios cubitos continere cenſentur, uti cubus hic monſtrat; quorum 450000 in *Arca* conſtituuntur. Atque hæc *Arcæ* capacitas conſiderata ſolummodò ſimpliciter ſine ullis aliis interſtitiis ſtabulorum, ambulacrorum, intermediorumque trabium, quæ contignationes & diviſiones receptaculorum efficiunt, quæ ubi in *Arca* aſſignaverimus, tunc ſubtractis iis ab aſſignato jam capacitatis *Arcæ* numero, perfecta omnium earum in ea reponendarum rerum capacitas remanebit.

Soliditas *Arcæ*.

CAPUT X.

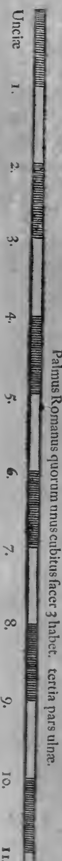
Quomodo Noë *primò Fundamenta* Arcæ *jecerit, id eſt, Fundum* Arcæ *ligneis ſubſcudibus inſtruxerit.*

QUando itaque DEUS mandavit *Noëmo*, ut *Arcam* faceret juxta propoſitum cubitum dimenſionis, ex lignis, uti *Septuaginta* dicunt tetragonis, deindè feneſtram, oſtium, & deorſum cœnacula & triſtega faceret, iis ſanè verbis principalem ſolummodò & animantium receptioni aptiſſimam *Arcæ* diſpoſitionem ſignificaſſe videtur. Si quid porrò aliud ei addendum reſtaret, id *Noëmi* jam tum divinitùs illuſtrati ingenio, tum labori & induſtriæ, executioni mandandum relinqueretur. Cum enim *Noë* ſcire non poſſet, quantæ capacitatis *Arca*, ad tot differentium animalium binarios & ſeptenarios recipiendos extruenda foret; DEUS *Opt. Max.* ſua ineffabili providentia

Multa *Noë* addidit *Arcæ* præter ea quæ à DEO ipſi præſcripta erant.

videntia talem ipsi in cubitis, sive longitudinem latitudinemque, sive altitudinem spectes, *Arcæ* fabricam præscripsit, quæ ad animalia, quæ in eam introducenda erant, recipienda, esset sufficientissima. Quæ uti probè cognoverat *Noë*, ita quoque plurima ex se, quæ *Arcæ* fabricam commodam redderent, addenda invenit; de quibus tamen *Sacræ literæ* nullam mentionem faciunt.

Figura pedis & palmi.

Noë itaque Divino adjutorio fretus *Arcam* tandem orditus est, assumpto cubito, quem supra descripsimus, qui unum & dimidium pedis, sive quod idem est, tres palmos veterum *Romanorum*, qui præcisè ulnæ æquivalent, contineret, juxta lineam hìc appositam, quæ tertiam partem unius cubiti, sive palmum exprimit.

Primò itaque *Noë*, supra singula membra *Arcæ* extruendæ necessaria reflexione mentis factâ non statim in ipso solo, seu planitie fabricam constituendam censuit, sed ante omnia, substructionis opus effecit, ut supra istiusmodi, veluti supra fundamenta solidissima, *Arca* jam omnibus numeris absoluta quiesceret. Verebatur enim ne in ipso terrestri plano, immensa onerum gravitate intra terrestres partes cum tempore subsideret, unde *Diluvio* veniente deindè expedire se non posset. Quarè primum substructionum opus molitus est, quod tamen partibus *Arcæ* non adnumeraretur, sed erant veluti fulcra quædam & sustentacula, quibus fabrica nixa insisteret; quæ ex ligno durissimo solidissimoque, uti robore, quercu, alno similibusque, elaborata, tanquam pali Terræ profundius juxta futuræ *Arcæ* longitudinem latitudinemque infixa fuisse, verisimile est. Verùm cum hæc multò luculentiùs ex præsenti schemate, quàm ex multis verborum ambagibus, cognosci queant, hìc figuram appono.

Substructiones *Arcæ*.

Substructio *Arcæ*.

Atque hanc substructionem exposuimus juxta mentem quorundam, qui eam necessariam rebantur, ut *Arca* commodiùs supra illam exstrui posset; sunt tamen alii, qui hanc fulcimentorum molem minimè necessariam fuisse sentiant; atque hi *Arcam* in ipso terrestri plano, sine ulla prævia substructione, à *Noëmo* cœptam fuisse arbitrantur, atque murum primò pro substructione factum censent. Ego ne hisce opinionibus me intricem, relinquo unicuique suum ea de re judicium, & me ad ipsam primæ contignationis fabricam à *Noë* cœptam, exponendam accingo. Verum antequam id fiat, de sentina *Arcæ* nonnihil dicendum restat.

Sentina *Arcæ*.

Videbat *Noë*, in tanta immunditiarum, urinarum, excrementorumque animalium colluvie locum in *Arca*, in quem sordes derivarentur, prorsùs necessarium esse, eumque aliam partem occupare non posse, quàm imum ultimumque *Arcæ* fundum; hoc enim nisi fieret, animalibus unà cum hominibus fœtore, putore & intolerabili tot stercorum mephiti, in loco potissimùm undique & undique concluso pereundum esse prævidebat; carinæ itaque sentinam necessariam duxit, quam & sub eadem totius *Arcæ* capacitate quatuor cubitorum altitudine, in imo fundo confecisse versimile est, tubis canalibusque in primam, secundam & tertiam contignationem erectis, in quos sordes in sentinam exonerarentur, instructam; fuit autem sentina nonnihil ventricosa, undique & undique asamentis & lignorum multitudine suffulta, nec non bitumine interiùs exteriusque ita illita & obducta,

nè

Typus Laborum
in extructione ARCÆ
exantlatorum.

nè quicquam rimis omnibus obstructis aquæ subire posset; atque hujus sentinæ tabulatum superius, erat primus primæ contignationis fundus; quam qua arte, & quanta soliditate *Noëmum* extruxisse putemus, exponimus.

Longitudinem itaque *Arcæ* 300 cubitorum, id est, 450 pedum, quorum unus cum dimidio cubitum conficiunt, fuisse, jam sæpè dictum fuit. Latitudinem verò 50 cubitorum, sive 75 pedum; altitudinem verò 30 cubitorum, id est, 45 pedum, ex *Sacro Textu* patet, quæ in palmos, quorum unus cubitus, tres habet, quispiam facile in palmos Romanos redigere poterit.

Arcæ longitudo 300 cubitorum, qui æquivalent 450 pedibus.

Arcæ latitudo 50 cubitor. qui æquivalent 75 pedibus.

Altitudo *Arcæ* 30 cubitor. qui æquivalent 45 pedibus.

Juxta has itaque mensuras, *Noë* primò fundamentum *Arcæ* constituit, quæ tamen non extra *Arcæ* fabricam, sed intra opus ipsum accipi debent; uti verò in hujus primi fundi substructione totius *Arcæ* moles consistit, utpote supra quam oneris pondus universi, & moles ædificii tota recumberet, ita quoque præ reliquis partibus eam firmiorem solidioremque effecit, uti *Figura sequens* demonstrat. Non enim hìc tam quod factum est, loquimur, quàm quod id ita fieri potuisse & debuisse putemus. Quà verò ratione id fieri posse censeamus, quantum architectonicis rationibus, & conjecturâ assequi potuimus, explicandum restat.

Modus extruendi primi fundi *Arcæ*.

Primò itaque verisimile est, supra substructionis molem, id est, supra paulò antè descriptos truncos, seu palos, secundum latitudinem trabes cedrinas seu abiegnas crassitie cubitales, ordine sub æqualibus interstitiis positas fuisse, quibus aliæ æquales in longitudinem superextensæ, quæ ea industria iis per incisuras adeò firmiter & validè commissæ fuerunt, ut nullo impetu à se divelli possent, atque adeò totus *Arcæ* fundus ex hujusmodi trabium firmissima connexione commissurarumque robore, solidissimam & indissolubilem consistentiam obtineret, quibus multum roboris addebant trabes διαγώνιος, id est, diametralibus, tum transversis, tum directis trabibus insertæ firmiterque commissæ, quæ operis molem mirum in modum consolidabant. Verùm quia sine Schematismo res commodè percipi non potest, eum subjungam, in quo trabes transversæ sunt AH. BI. CK. DL. &c, cum intermediis trabibus. In longum porrectæ trabes sunt: AB. BC. CD. DE. EF. FG. & ex altera opposita parte correspondentes HI. IK. KL. &c: & reliquæ inter extremas hasce mediæ; Diagonales verò, quæ jam dictarum trabium veluti quædam retinacula ponuntur, ad concursum trabium, nè hinc indè vacillarent, solidiùs firmandum. Extremitates quoque trabium seu tignorum ita se strictim per incisuras clavis ligneis firmatas amplecterentur, ut dividi nulla vi possent. Vide *Fig.* 1. Atque hac arte, vel simili, meâ quidem opinione, primus *Arcæ* fundus constructus fuit, qui uti per incisuras æqualem nanciscebatur, sine ulla exititiarum partium lignorumque apparentia, superficiem, ita quoque nihil aliud requiri videbatur, quàm ut hujusmodi strues tabulis & assamentis, haud secùs ac ossatura humani corporis carne & pelle, vestiretur, quod tabulis ex cedro, vel abiete, cæterisque similibus arboribus dissectis, dolatisque ea industriâ & ingenio præstitum fuit, ut unitim connexæ & trabibus clavis quàm validissimè firmatæ, à pondere tot animalium, onerumque incubitu, ab omni rupturæ periculo immunes persisterent, sed hæc in *sequenti figura* 2. contemplare.

Figura 1.

Fundo itaque primæ contignationis peracto, restant modò latera *Arcæ*, quæ

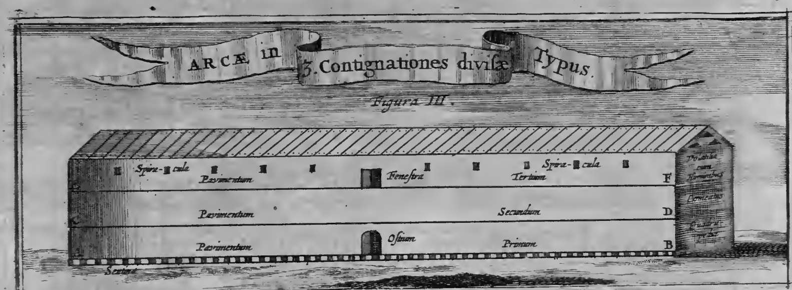
ſecundæ contignationis fundum ſuſtinere debent; atque adeò inter primæ & ſecundæ contignationis fundum totum illud ſpacium habeatur, in quo habitacula & ſtabula animalium collocari debebant; quod ſpatium, quomodò factum eſſe potuerit, oſtendimus.

Primò ſupra abacos ligneos A B C D E F G. & HIKLMN O. Columnæ ſive pylæ ligneæ 9 cubitorum altitudinis ſurſum ad perpendiculum erigebantur, ſupra quorum capitella tranſverſim aliæ trabes ſuperimponebantur; quoniam verò ſpatia longiora eſſent, quàm ut onera in ſecunda contignatione eis incumbere ſine ruptura poſſent, hinc aliæ pylæ intermediæ, tranſverſæ trabes illis impoſitæ non exiguam firmitatem fundo ſecundæ contignationis præſtabant, uti in *ſequenti figura* patet AB.CD. CA. & BD. ordine pylas monſtrant novem cubitorum altas, ſupra quas trabes tam in longum, quàm in latum tranſverſim poſitæ, clavis trabalibus firmabantur, & poſteà tabulato veſtiebantur; hoc pacto C A B D totam inferiorem, ſive primam contignationem exhibet, P Q. ſentinam ſignat. Quomodò verò in hac primæ contignationis capacitate omnia animalia ſuas ſedes obtinere potuerint, *in ſequentibus* per opticam omnium ſtabulorum animaliumque in iis ſitorum, projectionem exhibebimus.

Primæ contignationis *Arcæ* conſtitutio.

Huic itaque primæ contignationi ſuperpoſita fuit ſecunda contignatio, ſupra eaſdem ſibi correſpondentes pylas; & ſupra hanc tertia contignatio; & ſupra hanc tectum *Arcæ*, unà cum feneſtra & oſtio, ut in *ſequenti figura* patet.

Secundæ & tertiæ contignationis ratio.

DE FENESTRA *ARCÆ*.

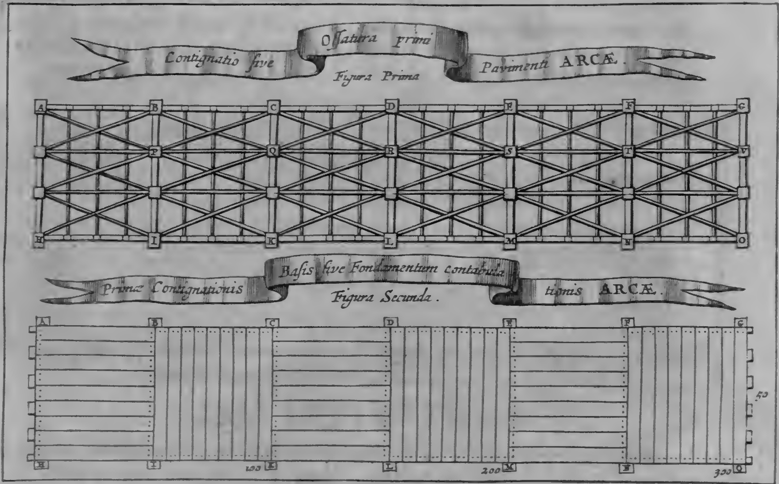
Dixit itaque DEUS ad *Noë*: *Feneſtram facies in ea, & in cubito conſummabis ſummitatem ejus*, ubi Hebræa Lectio habet:

Geneſ. 6. verſ. 16.

צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה:

Symmachus loco, *Tſoar*, dicit διαφανὲς, id eſt, feneſtram pellucidam, ſeu diaphanam. De hujus feneſtræ poſitione, mirè digladiantur inter ſe tum de ejus loco, tum de modo, quo ea conſtructa fuit; ſunt qui ridicula ſanè opinione putant, totum *Arcæ* tectum feneſtram fuiſſe, totam *Arcam* illuminantem; ſunt alii qui putant in antica aut poſtica *Arcæ* parte poſitam fuiſſe; non deſunt, qui aſſerant, ipſi tecto *Arcæ* inſertam fuiſſe; ut interim *Rabbinorum* fabulas omittam. *Raſſi* enim putat, loco feneſtræ Carbunculum ſeu Pyropum fuiſſe poſitum, qui luce à natura ſibi inſita totam illuminaret *Arcam* noctu diuque. Nos unicuique ſuam relinquentes opinionem, hoc loco ſolummodò aſſeremus, quod *Sacræ Scripturæ Textui*, & vel naturali rationis dictamini, magis congruum fuerit. Dicimus itaque, feneſtram non in tecto, non in antica aut poſtica parte poſitam fuiſſe, ſed in maximè

De Feneſtræ in *Arca* poſitione opiniones.

Contignatio sive
Ossatura primi
Pavimenti ARCÆ.
Figura Prima
A
B
C
D
E
F
G
P
Q
R
S
T
V
H
I
K
L
M
N
O
Primæ Contignationis
Basis sive Fondamentum contabula
tionis ARCÆ.
Figura Secunda.
100
200
300
50

maximè eminenti & condigno loco, id est in tertiæ contignationis medio positam fuisse. Uti enim eodem in loco homines habitare maximè conveniebat, ita quoque lucem iis quàm maximè necessariam fuisse, nemo inficiabitur, qui ingentis momenti negotia quæ *Noë* cum filiis suis de humani generis salute, de animalium conservatione, nutrimentorum unicuique convenientium distributione, agitabat, penitiùs expenderit; fenestram autem ea arte constitutam fuisse, ut à *Noëmo* facilè aperiri posset, (quemadmodum cessante *Diluvio* eam aperuisse, & Corvum Columbamque per eam emisisse legimus) non ex tabulis ligneis, ut multi perperam sentiunt; hoc enim pacto lumen non admisisset, neque ex vitro facilè ad tempestatum insurgentium procellis resistendum nimis frangibili, sed vel lapidibus, quem Phengitem vocant, aut Crystallo, vel etiam Selenite, similibusque lapidibus diaphanis pellustribusque corporibus elaboratam fuisse censemus; atque adeò firmiter tabulato laterali insertam, ut à tempestate *Diluvii* tempore nihil ei periculi esset, tomentoque rimis omnibus adeò obstructis, ut aqua penetrandi locum non reperiret. Rursùm non est ullum dubium, quin *Noë* quoque ad nonnullam lucem etiam mediæ contignationi immittendam, complures hujusmodi fenestellas minores ex eodem diaphano lapide confectas lateris tabulatis inseruerit; de quibus etsi in *Sacris Literis* nihil legatur, multa tamen DEUM *Noëmi* arbitrio reliquisse, ea adjungendi, quæ perfectioni *Arcæ* maximè convenire videbantur, haud incongruum videri debet, uti *in præcedentibus* diximus. His ita rectè propositis, summa modò nobis difficultas explicanda restat, quæ mirum in modum Interpretum ingenia torsit, & est: quod nonnulli fenestram unius tantummodò cubiti mensurâ consummatam fuisse putent, idque ex *Sacro Textu* evincere se posse sentiant; dum

Vera fenestræ positio.

Complures fenestellæ in Arca.

dicit: *Fenestram in* Arca *facies, & in cubito consummabis summitatem ejus.* Verùm qui Textum hunc probè ponderârit, is apertè videbit, cubitum illum, non ad fenestram, sed ad tecti altitudinem referendum esse; quasi diceret, fenestram in *Arca* facies amplitudinis convenientis, ubi nullus intelligi debet cubitus ejus quantitati assignatus, sed in cubito consummabis summitatem ejus, scilicet *Arcæ*, refertur ad tecti medianam altitudinem: undè in verbis uti non contemnenda amphibologia occurrit, ita eam facile solvit *Lectio Hebraica*, ubi in syllaba finali vocis תכלנה id est, *Na*, est fœminini generis, & significat affixum verbo תכל *Thecalna*, id est, *consummabis, perficies*, sive *absolves eam*, id est, *Arcam*; neque fieri potest, ut stante Hebraici Textus veritate hæc vox *Thecalna*, ad fenestram referatur, cum צהר *Tsoar*, id est, *Fenestra*, semper masculini generis sit: *Theva* verò seu *Arca* fœminini generis. Accedit hisce, quod sanè magni momenti est, ad demonstrandum id, quod assumpsimus, videlicet non hìc per cubitum; quo consummanda dicitur, fenestram, sed altitudinem tecti *Arcæ* intelligi debere, tanquam fabricæ hucusque absolutæ ultimum complementum; siquidem sine tecto *Arca* quadamtenus imperfecta censebatur. His ipsis itaque verbis DEUS (cum aliàs tecti mentio nulla fiat) tectum in cubito consummari voluit, id est; tectum ex lateribus utrimque ita paulatim assurgentibus, ut media totius *Arcæ* longitudo, ultra supremæ contignationis summitatem, *Arcæ* tectum, nonnisi cubito in altum elevaretur, quod Hebraica vox מלמעלה *milmagnela*, id est, *ab imo in altum* recte exponit, nec abludit Chaldaica Paraphrasis:

Quomodo fenestra Arcæ intelligi debeat comparata ad tecti altitudinem.

נהור תעביד לתבותה ולאמתא תשכללינה מלעילא :

Genes. 6. vers. 16.

Id est, *Fenestram facies* Arcæ, *& hanc consummabis in cubito sursum*; cui Græcus textus

tus prorſus conſonat. Ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτὸν, καὶ εἰς πῆχυν συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν. id eſt, *colligens* Arcam *facies*, & *cubito conſummabis eam ſurſum*. Ubi cum nulla feneſtræ fiat mentio, certè 70 *Interpretes* ad ſolius tecti altitudinem unico cubito conſummandam, reſpexiſſe videntur: Feneſtræ verò magnitudinem arbitrio *Noëmi*, uti multa alia, reliquiſſe, cenſere debemus.

Feneſtra ubi poſita fuerit.

Fuiſſe autem à DEO, *Noëmo* feneſtram in *Arca* præſcriptam, ita accommodatam ut partim ad lucem ſufficientem obtinendam, partim etiam, ut eâ apertâ, ſuo tempore tùm ad ſtatum *Diluvii* extra *Arcam* conſiderandum, tùm per Corvi, Columbæve dimiſſionem, ad deficientium paulatim aquarum conſtitutionem explorandam, ſervire poſſet. Quamvis *Noë* quoque tum noctu, tum interdiu in obſcurioribus *Arcæ* meatibus, multiplici lucernarum apparatu uſus ſit, ſine quarum ope, nil in tenebroſis ambulacris rectè conſtitui poterat.

Oſtii *Arcæ* poſitura.

Porrò non minus de oſtii poſitura inter *Interpretes* diſſidium eſt: ſed qui inconcinnas multorum de eo opiniones noſſe deſiderabit, is adeat dictos hujus loci *Explanatores*. Nos hìc non tam quid factum ſit, quàm quomodò oſtium iſtud recto rationis dictamine fieri debuerit, explanandum duximus. Textus habet: *Oſtium autem Arcæ pones è latere*: ופתח התבה בצדה תשים. & *portam* Arcæ בצדה *in latere pones*. Ex quo latere, dextróne an ſiniſtro, quot cubitis menſuranda, uti *Sacra Scriptura* ſilet, ita quoque arbitrio & induſtriæ *Noëmi* illud conſtituendum permiſit. Undè quidam ponunt in primo tabulato, alii in ſecundo, quia primam contignationem aquis ſubmerſam putant. Nos tanquam veriorem primam ſententiam amplectimur: Ratio eſt, quia animalia, non natando *Arcam* ingreſſa ſunt, uti ſecundæ ſententiæ *Authores* aſſerunt, ſed per pontem, (ut poſteà oſtendemus) *Arcam* aſcenderunt, uſque ad primæ contignationis tabulatum, ubi ſtatim eorum nidi ſeu ſtabula diſpoſita habebant, ne ex ſecundæ contignationis tabulato in primum deſcendere ſummo labore & difficultate cogerentur. Haud dubiè itaque porta *Arcæ* in infimo tabulato conſtituta fuit, ſatis ampla, pro maximorum animalium ingredientium capacitate. Qui amplitudinem ejus 15 aut 12 cubitorum faciunt, falluntur, ſufficiebant octo, aut novem cubiti, qui faciunt 16 pedes ſeu palmos 24. congrua ſanè altitudo ad Elephantes, animantium maximos recipiendos; utpote quorum altitudo octo aut novem cubitos, uti experientia nos docuit, non excedit.

Portæ *Arcæ* conſtitutio.

Qui verò plures cubitos ponunt, illi portam ejus incongruè ſecundæ contignationi inſerunt. In medio verò longitudinis *Arcæ* veluti commodiori loco conſtitutam nemo dubitare poteſt, qui architectonicas rationes rectè expenderit. Multi porrò arbitrantur, ipſum oſtium, ſive portam unà ſerviiſſe pro ponte ſublicio, per quem animalia in *Arcam* aſcenderent quatuor cubitorum altum; idque probari poſſe putant, quod DEUS aforis clauſerit oſtium; id tamen veriſimile non eſt, cum & porta ita aperiri potuerit, ut aforis reductis valvis facilè claudi potuerit. Congruentiùs itaque loquemur, ſi dicamus, pontem ſeparatum fuiſſe ab oſtio, uti poſteà in *ipſa Figura* exhibebimus; oſtium enim cum ſuis valvis adeò ſcitè accommodatum fuit à *Noë*, ut clauſum, de nulla aquæ penetratione periculum eſſet, utpote quod bitumine intùs & extrà quàm exactiſſimè oblitum eſſet, quod de ponte ſublicio dici non poterat. Reſtat ut jam varias *Arcæ* formas, quas varii hujus loci *Interpretes* ei attribuunt, exponamus; ut ex earum conſideratione, quænam menti *Noë* congruant, pateſiat.

Geneſ. 6. verſ. 16.

CAPUT XI.

INTERPRETUM hujus loci, *De Forma* Arcæ Noëmicæ *Sententiæ*.

INter cæteras *Interpretum* agitatas opiniones, nullam tam diversam, ac eam, quæ de *Arcæ Noëmicæ* forma & figura controvertitur, reperi, quarum nonnullas, uti absurditate non carent, ita hoc loco refellendas censui.

Primò Origenes Arcæ figuram, talem fuisse imaginatur, qualem parallelopipedum in pyramidem sectum refert, uti in *sequenti Figura numero* 1. patet.

Forma *Arcæ* ab *Origene* præscripta subsistere non potest.

Hàc *Origenis* opinione, quid absurdius, quid incongruentius, incommodiusque concipi possit, non video. Si enim talis figuræ *Arca* fuit, quis tristega in ea rectè componet? ubi stabula juxta requisitionem animalium rectè disponentur? certè circa angulos A C. *Arcam* ad stabula animalium accomodanda ob declivitatem tecti, angulorumque angustiam prorsus inidoneam fuisse, quis non videt? ubi secunda contignatio D. intra *Arcam* plùs æquo coarctata sufficientem locum obtinebit? quomodo tertia contignatio F. G. pæne in nihilum redacta, tantam volucrium multitudinem hominumque habitationem capere potuit? Accedit, quod sub hac forma constructa, ventorum flatibus, fluctuumque turbinibus facile subverti poterat, utpote quæ mole non staret sua, neque suis librata ponderibus commodè fluctuaret. *Arca* itaque hoc pacto extrui non potuit ob eam, quam diximus incongruam formam.

Arcæ forma ab *Hugone Victorino* præscripta incongrua est.

Secunda de *Arcæ* forma sententia fuit *Hugonis Victorini*, qui hoc pacto *Arcam* dividit; putat itaque *Arcam* compositam fuisse ex duabus partibus, quarum una inferior erat, cujus altitudinem 15 cubitorum facit, & continebat tria distincta receptacula, quorum *Infimum* Sentinæ, *Secundum* Penuario; *Tertium* ferocium animalium habitationi destinatum erat. Superior *Arcæ* pars altera 15 cubitis alta, quam ipse tectum *Arcæ* superpositum appellat, in qua *Noë* cum filiis, eorumque uxoribus, tum omnigenæ avium, tum terrestrium animalium mansuetarum species continebantur. Sed utrum hìc *Arcæ* forma subsistere queat? inquiramus. Primò infimam *Arcæ* portionem 15 cubitis altam, in tria, ut diximus, receptacula distinguit: in Sentinam, in Penuarium, & in ferocium animalium habitationem. Ponamus autem, Sentinæ receptaculum fuisse quatuor cubitorum, uti & nos ponimus; Penuarium fuisse quinque cubitorum, & Zootrophii spatium fuisse sex cubitorum; Jam quæritur, ubinam ostium *Arcæ* locum suum habuerit? Si dices, in latere, ita ut statim in Penuarium aditus concessus sit, id concedi nec debet nec potest; sequeretur enim animalia ferocia primò ingressa fuisse in penuarium, quàm in propriam iis destinatam stationem: Quæro jam, quomodò & per quas scalas ponderosiora animalia ex Magazino in Zootrophium ascenderint? Quod uti concipi non potest, ita quoque veluti incongruum facilè refellitur; Si verò ostium *Arcæ* ad limen tertii receptaculi sex cubitis alti, quod animalium ferocium habitationi destinabatur, positum fuisse dicat; hoc multis de causis pariter admitti non potest, cùm ostium non nisi sex cubitorum altum minus fuerit, quàm ut grandioris molis animalia illud subire, nec in ea, stabula reperire potuerint, proportioni

Ostium *Arcæ* incongruum situm.

F

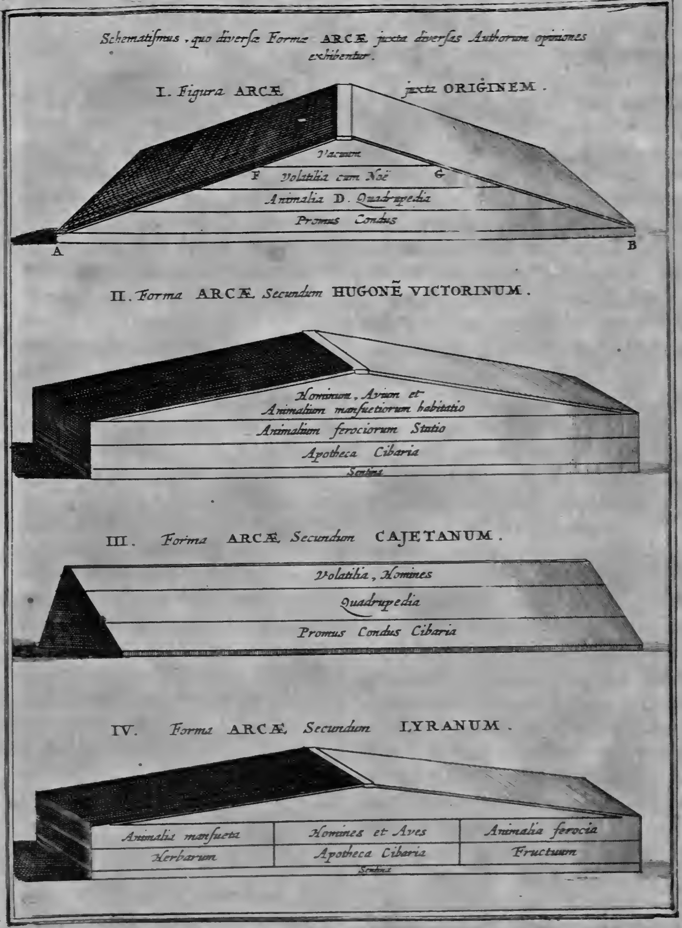
eorum

eorum molis congrua. Accedit quod ostium *Arcæ* novem cubitis altius fuerit, quàm oportuerit, cùm illud in infima contignatione locum ad faciliorem quadrupedum introitum, habere debuisse, vel ipsa ratio dictet. Auget difficultatem, quod hoc pacto *Arca* non rectè æquilibrata ponderosius leviori suprà impositum habuerit. Dispositionem itaque *Arcæ* hoc pacto ab *Hugone* factam veritati minimè consentaneam esse, luculenter patet. Sed procedamus jam ad superiorem contignationem tum hominum, tum volatilium, mitiorumque quadrupedum habitationi destinatam, quam ipse pariter 15 cubitis altam fuisse asserit, & *Arcæ* tectum vocat; si *Arcæ* tectum, ergò nulli huic parti latera πρὸς τὰς ὀρθὰς directa, sed totum tectum in pyramidis formam, cujus apex 15 palmorum erat adaptatum fuit, ubi pariter plurima ob incommoditatem loci incongrua occurrunt; *Primò* fenestram in ipso declivi tecto fuisse positam; *Secundò*, aditum animalibus quadrupedibus, in eam sine ostio non patuisse; *Tertiò*, maximam hujus *Arcæ* partem, ob nimiam, quæ ex pyramidali *Arcæ* forma resultat, coarctationem fuisse inutilem, incommodam & prorsus exigui usus; *Quartò*, quod tectum 15 cubitorum altum *Arcæ* superfluum, & secundùm artem vitiosum erat; quid plura? quis non videt, *Arcæ* tectum contra architectonicæ artis regulas improportionatum, turpe aspectu, pusillum, & quasi nanum propter angustias laterum semper magis magisque vergentium in acumen; Domicilium enim hominum adeò hac tecti constitutione fecit incommodum, ut fermè tertiam partem capacitatis *Arcæ*, quam nos superius 450000 cubitorum solidorum capacem fecimus, detraxerit; certè ipsa pyramidalis constructio tecti, etiam super basi solidà fundata, adeò operosa & ardua videtur, ut quomodò consistere potuerit, vix quispiam dispiciat, cum vel ipsa dissimilium corporum, & inter se discordantium commissura, nisi robustis subscudum colligationibus, nec non crebris transversisque trabium fulturis validissimè compingatur, inferiorem *Arcæ* partem immenso testudinis pondere aggravatam, certo dissolutionis periculo exponeret, ut proindè, quænam ex hisce duabus *Arcæ* formis, *Origenis*, an *Hugonis*, absurdior sit, nesciam; sed ne quicquam omisisse videar, formam *Arcæ* supponam. *Fig.* 2.

Tectum Arcæ prorsus inidoneum.

Cajetani de Arcæ forma sententia, incongrua est.

Sed jam *Cajetani* sententiam evolvamus, qui verbis Sacri Textus, *& in cubito consummabis summitatem ejus*, deceptus, putavit eam *Arcæ* figuram fuisse, ut latera ejus in supremo adeò coarctarentur secundum latitudinem, ut licet totam *Arcæ* longitudinem ipsa retinerent, attamen secundum latitudinem non amplius uno cubito distarent, ita ut superficies in supremo vertice plana, & horizonti parallela, non nisi cubiti latitudinem haberet, per totam *Arcæ* longitudinem extensam. *Cajetanus* itaque totius *Arcæ* molem sub forma prismatis truncati exhibet, cujus interiora latera cum pavimento angulos 60 graduum constituerent; forma sane perquam incongrua, & quoniam omnia illa incommoda incurrit *Arcæ*, quæ præcedentes *Arcæ* figuræ, ideò doleo, quod viro docto, & cæteroquin subtilissimo subscribere nequeam. Sub hac enim forma tota *Arca*, non nisi tectum fuit, sub quo, quomodò tristega, id est, triplex concamerationum distinctio extructa esse potuerit, non capio; ut proinde ausim dicere, dimidiam capacitatis *Arcæ* portionem inutilem & prorsus ad tot animalia continenda ineptam fuisse. Nam si Geometriam consuluisset, optime cognovisset, quod dixi; cum omne prisma, sui parallelopipedi obliquanguli, dimidium esse à Geometris demonstretur; sub hac forma; reliqua extructæ *Arcæ* incommoda facile quisque luculenter perspiciet. Accedit, quod animalia per ostium tecti, ut & volucres per fenestram in tecto pariter

riter collocatam intrare debuerint, quod uti absurdum est, ita latiùs ea describere non expedit.

Lyrani de Arcæ forma sententia absurda.

Porrò *Lyranus* hoc loco *Arcæ* formam sic describit: primò pro basi *Arcæ* ponit Sentinam; pro *prima* contignatione ponit Apothecam, seu Magazinum commeatûs; In *secunda* contignatione omnia animalia tam quadrupedia, quàm volatilia, unà cum hominum habitatione commiscet; *Tertiam* verò stationem vacuam relinquit, utpote quæ tecti vice serviret, conjunctura verò laterum tecti, planum reliquit horizonti parallelum, cujus superficies secundum latitudinem esset unius cubiti, juxta verba Mosis, & *in cubito consummabis summitatem ejus*. Hæc sententia pariter, uti subsistere non potest, ita errorem in ea commissum paucis demonstrandum duxi.

Cùm

Cùm *Arca* altitudinis fuerit 30 cubitorum; *Lyranus* verò tectum, altius quàm oportuerit, elevaverit, & tametſi nil de altitudine tecti dixerit, potuit tamen id ab eo ſumi vel altius, vel humilius. Ponamus jam, illud ab eo elevatum 10 cubitos; conſtabant conſequenter reliqua ſub tecto triplicis contignationis receptacula 20 cubitorum; ſi itaque Sentinæ altitudinem demus quinque cubitorum, competent ex reliquis contignationibus Magazini, & Zootrophii ſingulis quinque cubitorum altitudines. Si itaque ſic ſe res habet; quæri jam poteſt, quomodò majori corporis mole prædita animalia, aut *Arcam* per portam adeò anguſtam ingredi, aut intromiſſa, ſub adeò violento ſtatu conſiſtere potuerint? Quid plura? Cum oſtium in hujus formæ *Arca*, 15 cubitis altum fuerit, quàm altum oportuit pontem fuiſſe, per quem animalia ingredi debebant? Rurſùs, cum in ſuperiori habitatione, totius naturæ ſeminarium conſtitutum fuiſſe, *Lyranus* opinetur; quis non videt, *Arcam* immenſo hoc animalium, hominumque pondere aggravatam, vel ad primum ventorum aquarumque impetum, everſionis periculum evadere non potuiſſe, quemadmodùm in navibus fieri ſolet, in quibus pondera, non ſuperiori navis regioni, ſed carinæ, profundiori navis portioni ad æquipondium committuntur. Cùm itaque hæc eadem incommoda & difficultates præcedentium incurrat, eam unà cum illis repudiandam cenſeo. Quænam igitur vera *Arcæ* forma fuerit, nos *Buteonem* ſecuti, in *ſequentibus* docebimus.

Editus præteritis annis *Ulmæ* libellus Germanico idiomate conſcriptus ab inſigni Mathematico, & Architecto *Joſepho Furtenbach*; in quo pulchrè ſanè & breviter *Noëmicæ Arcæ* fabricam deſcripſit; ſed uti eam ſub rotunda & ventricoſa figura exhibuit; tectum quoque altius elevaverit, ac *Sacra Geneſis* præſcribat, ita quoque non undiquaque *Sacræ Scripturæ* ſenſui ſatisfecit; Cætera verò omnia quoad ſentinam, 3 Contignationes, ſtabula, manſiunculas nidoſque animalium, meæ prorſus congruunt deſcriptioni; hanc fabricam ſub congrua proportione, juxta menſuras & proportiones à *Moſe* deſcriptas unà cum ſtabulis & manſionibus animalium, ligneo quodam prototypo, in lacu quodam, ſeu Vivario fluctuantem exhibuiſſe ſcribit; τέχνασμα ſanè digniſſimum, quod Principes opulenti imitentur. Sed jam ad alia.

SECTIO

SECTIO III.
De habitaculorum, nidorum, seu stabulorum in *Arca* Distributione.

CAPUT I.

De Noëmi *infusa Scientia circa ea, quæ in* Arcæ *constructione necessaria videbantur, & sine quarum rerum notitia* Arca *construi non poterat.*

SI quis ingens hujus *Arcæ* Architectonicum opificium penitiùs expenderit, is admiratione utique attonitus hærebit in considerandа infinita ferè rerum scitè disponendarum multitudine & varietate; & proindè quâcunque tandem humanâ industriâ & ingenio, sine supranaturali scientia illud fieri non potuisse apertè fatebitur. Nam uti id opus est ferè incomprehensibile, ita quoque humani intellectus limites longè excedit. Perfecit tamen *Noë*, id DEO Magistro. Quomodò verò continuâ sui Divini Magistri assistentiâ id conficere potuerit, nemo facilè animo suo conceperit. Nosse itaque eum primùm oportebat, quot nidi, seu stabula, aut mansiunculæ in prima *Arcæ* contignatione constituendæ forent; & quoniam animantium in natura rerum, summa, sive vires & proprietates, sive corporeæ molis quantitatem spectes, diversitas est, scire debebat, juxta molem uniuscujusque, tum animalis, tum stabuli, pro binis & binis ex immundis, pro septenis & septenis ex mundis, locum ultra molem animalium, sat capacem constituere: quoniam verò inter dicta animalia, magna intercedit vel Sympathia, vel Antipathia, lis & concordia, ignorare non debebat, quænam consocianda, quænam dissocianda, ne unum alteri detrimentum cum destructione generis adferret. Verisimile itaque est, illum animalia, quæ socialem vitam amant, à ferocioribus separata in remotioribus *Arcæ* regionibus constituisse; quia tamen inter feroces nonnullas belluas irreconciliabile quoque odium intercedit, ut *Elephantem* inter & *Rhinocerem*; hisce pariter providentiâ suâ remedium contulisse, paulò post patebit; In stabulis quoque singulis animantibus appropriatis, eum præsepia, crateresque aquâ confertos, utpote ad animalium potum pernecessarios, ita aptè distribuisse credimus, ut singulis & omnibus nihil ad vitam sustentandam deesse potuerit. Quoniam verò ex ingenti excrementorum colluvie, quâ strictiora stabula explebantur, animalia magnum sanitatis damnum ex nimio fœtore, & fæculenta stercorum congerie, incurrere posse videbat, hinc de foraminibus aut craticulis ferreis in medio stabuli nonnihil declivis, ad sordes per eas in sentinam derivandas, efficiendis, modum quærebat: de canalibus quoque, & siphonibus antlia instructis, quarum ope, aqua ex hydrophylaciis in constitutos crateres derivaretur, constituendis, seriò cogitabat. Norat etiam, quo artificio extruenda singula; sciebat antliæ vim motricem; rursum quantam stabulum unicuique animali constitutum, altitudinem, latitudinem, longi-

Solis naturæ viribus ab homine sine DEI illuminatione fieri non poterat.

Amor & odium Animalium.

Crateres aquarum.

Sentina.

Siphones ad aquas derivandas.

Antliæ.

Stabulorum sufficiens capacitas.

longitudinemque habere debebat, nè animalia arctim & incommodè starent, sed uti necessitas requirebat, sese nunc in hanc, modò in illam partem vertere possent; quod nisi fieret, animalia ex isthoc nimis coacto & violento statu, deficere posse certò providebat; & ne quicquam ad necessariam victûs administrationem deesset; undè etiam per nonnulla interstitia singulis stabulis adnexa, ut ad animalia facilis aditus daretur, reliquit.

Interstitia stabulorum.

Porrò in secunda contignatione optimè intelligebat, quomodò granaria, horrea; & annonæ penuaria constituenda, ut indè facilè commeatus, victusque singulis animalibus congruus suppeditaretur. Sed de hisce in *sequentibus* pluribus. Certè ingenti providentiâ opus erat, non solùm quid quadrupedibus, sed quodnam generi volucrum, quarum innumerabiles species sunt, nutrimentum congruebat, discernere; & quomodò singulæ juxta naturam & proprietatem earum gubernandæ essent, nè mediis necessariis deficientibus, vitæ periculum subirent, quæ utique incredibilem physiologiæ notitiam requirebant; ut carnivora à baccivoris separata, in mutuas inimicitiæ pugnas non inciderent; undè singulas species avium separatis caveis inclusas fuisse nemo dubitare debet, exceptis iis volucribus, quæ omnem caveæ habitationem respuunt: amphibiis quoque animalibus, de receptaculis congruis, id est aquaticis providisse, haud incongruè ei videbitur, qui naturas hujusmodi animalium rectè novit. Non dicam hîc dè *Noëmi* habitatione in omnem usum accommodata; cui proculdubio alia receptacula adjunxit, in quibus omnis generis instrumenta continebantur, & intra quæ tanquam in armaria quædam rustica, domestica, hortensia, quæcunque tandem in renascentis Mundi primordio ad usum humanum necessaria videbantur, congessit. De quibus in *sequentibus* fusior dabitur dicendi materia. Patet itaque ex dictis, quamnam rerum notitiam habere debuerit *Noë* in hoc Seminario Naturæ tam providè adornando.

Commeatus receptacula. — Volucrium caveæ. — Habitatio *Noë*.

CAPUT II.

De Distributione Stabulorum, seu mansionum in prima Arcæ *contignatione à* Noëmo *peracta, pro animalibus quadrupedibus & Reptilibus.*

Genes. 6. vers. 16.

DIxit *Dominus* ad *Noë*:

תחתים שנים ושלשים תעשה:

Cœnacula & tristega facies in ea. Ubi Septuaginta sic habent: κατώγεια διώροφα, καὶ τριώροφα ποιήσεις αὐτήν. Id est, *inferiora bicamerata, & tricamerata facies eam.* Paraphrasis Chaldaica hoc modo habet:

מדורין ארעאין תנינין ותליתאין תעבדנה:

id est: *habitationes inferiores, secundas & tertias facies in ea.* Quænam ex hisce Lectionibus cœptæ à nobis fabricæ melius congruat, jam exponamus.

Quid per distega & tristega intelligatur.

Ubi *Hebraica Lectio*, Cœnacula, & tristega habet, Symmachus δίστεγα & τρίστεγα, id est, *per duo, & tria tecta,* quod idem est, ac diceret, *facies eam duorum aut trium tectorum*. ubi per tectum non intelligitur tectum quod operit *Arcam*, sed pavimenta contignationum, hoc enim pacto per δίστεγον significari potest pavimentum secundæ & tertiæ contignationis, quæ sunt veluti tecta quædam, seu tegumenta, quibus clauduntur habitacula contignationum, in quas *Arca* divisa fuit; per τρίστεγον verò primæ, secundæ & tertiæ contignationis

tionis tecta, sive pavimenta intelliguntur; ut in sequenti figura apparet, ubi *Arcam* divisam vides in tres contignationes, in quibus A B. primæ contignationis pavimentum, seu tectum, aut tegumentum* sentinæ exprimit; D C. verò pavimentum, seu tectum, quo clauditur primæ contignationis in totius *Arcæ* longitudinem, extensum spatium Quadrupedibus destinatum; E F. verò tectum seu pavimentum, tertiæ contignationis pavimentum, seu tectum, quo secundæ contignationis spatium concluditur, ultimum verò tectum totius *Arcæ* complementum est.

Consentit hisce *Textus Græcus*, qui quod Symmachus δύστεγον & τρίστεγον dicit, 70 Interpretes exprimunt per διώροφα & τριώροφα, id est, *bicamerata & tricamerata*, quorum omnium sensus est; *Arcam* in tria interstitia, seu tabulata infima, media, & suprema, veluti in tres aulas amplissimus in totius *Arcæ* longitudinem extensas dividi; quæ pulchrè sanè *Paraphrasis Chaldaica* exponit, ut suprà patuit, habitationes inferiores, secundas & tertias facies in ea; quibus quæcunque de tribus contignationibus hucusque dicta sunt, expositum habes. Huic trinæ contignationi adjungimus quartum receptaculum, quam Sentinam vocamus, de qua etiamsi *Sacer Textus* nullam mentionem faciat, ad eluendas tamen animalium sordes & excrementa divertenda, necessariam fuisse, suprà ostendimus, non à DEO quidem commendatam, sed *Noëmi* judicio arbitrioque relictam, forsan etiam saburram ad *Arcæ* libramentum continebat.

Diorophа Triorophа, quid?

Sentina Arcæ necessaria fuit.

Primum itaque Interstitium, omissâ sentinâ, infimum, quod *Arcæ* longitudinem superficialem continebat, stabulum fuit, quadrupedibus reptilibusque destinatum, cui nos decem cubitorum, id est, 15 pedum altitudinem, longitudinem 300 sive 400 pedum; latitudinem 50, id est, 75 pedum, libenter concedimus; in qua facilè trecenta, id est, 150 stabula utrimque, & amplius exstrui poterant, suis cancellis, portis, asseribus, præsepiis, vasis ad cibum potumque præbendum necessariis, distincta & ornata, præter ambulacra per quæ *Noê* & filii ad animalia curanda & pascenda incesserint; quæ omnia commodè, in quadrangula illa *Arcæ* prima superficie 15000 cubitorum quadratorum constitui potuerunt.

Jam verò liberrimè concedimus pro viis interjectis, interstitiisque, tria millia cubitorum quæ dempta ex 15000, duodecim millia cubitorum, pro stabulorum dispositione relinquunt; duodecim millia verò, per duo millia divisa, relinquunt pro singulis animantibus stabula longitudinis 6 cubitorum, 6 latitudinis, 10 altitudinis; quod tamen minimè necessarium fuit, cùm pro ratione quantitatis animalium nunc majorum, nunc minorum extructa fuisse arbitremur, uti posteà ex recensione animalium patebit. Ex quibus luculenter patet, mansiunculas, sive stabula pro omnibus animalium quadrupedum speciebus fuisse sufficientissima, cum *Authores* etiam sagacissimi animalium species vix 130 numerent, Reptilium serpentumque vix triginta, uti apud *Gesnerum, Aldrouandum*, & *Gazam* aliosque videre est; undè & multa spatia vacua futura vides, licet unicuique speciei peculiare stabulum concesseris. Accedit, quod in ea non solùm adulterinæ animalium species, quas tamen ab *Arca* removemus, sed & Amphibia nidos suos habere potuerint.

Species animalium quadrupedum quot?

In Secunda contignatione penum cibariorum, id est carnium fumo exsiccatarum penuarium, *Noê* constituit; variasque fœni, paleæ, frugum, frondium, pomorum, cæterorumque fructuum, item frumenti, seminum, leguminum, doliorum aquâ dulci refertorum Reconditoria, cum foraminibus & tubis fundo insertis, quibus cibum & potum

2 Contignatio Arcæ.

Locus commeatuum seu penuaria Arcæ.

potum subministrarent animalibus, nec non providi patris-familias supellectilem rusticam, urbanam & domesticam post *Diluvium* usui futuram, hîc contemplari licet, quæ uti altitudinem magnam non requirebant, ita quoque non nisi 8 cubitorum altam fuisse conjicimus; quâ tantum commeatus condi poterat, ut ex eo etiam vel ingens civitas diu se sustentare potuisset.

In III. contignatione *Arcæ* hominum volucrumque habitatio.

In suprema contignatione collocabantur tum homines, tum volucres, ea ratione, ut *Arcæ* fenestra præcipuam lucis partem in aulam *Noë*, & filiorum infunderet. In hoc volucrum species, unà cum *Noëmo*, tanquam in lucidiori aëris regione habitabant, quarum *Ornithologi* cum non nisi 150 species recenseant, certe patet, caveas 150 non solùm sufficientes fuisse, sed & pro duobus millibus cavearum, quarum singulæ duos cubitos in quadro tenerent, capiendis; contignationem sat amplam fuisse. Fuisse verò & in hac contignatione præter dictas avium caveas, varias officinas hinc inde dispositas, uti culinam cum foco ex lapide strato; Reconditoria salis, vini, olei, aceti, carnis similiumque, quicquid tandem ad vitam humanam unius anni decursu sustentandam, necessarium erat, congestum fuisse, ex ipsis *Sacræ Scripturæ* verbis patet. Molas quoque trusatiles cum clibano, lignorum ἀκάπνων, id est, benè siccatorum, ne fumo *Arcæ* claustra cum detrimento hominum animaliumque infestarentur, carbonum quoque congeriem hîc collectam cernere liceat. Ne verò ex ingenti animalium anhelitu, & fordium quisquiliarumque exspiratione aër vitiaretur; nulli dubium esse debet, in remedium spiracula facta cum subgrundiorum ecphoris, seu projecturis, quæ quidem eo artificio constitutæ fuerint, ut ex una parte mephitim *Arcæ* validasque, fumosasque excrementorum exspirationes foràs veluti per caminos quosdam egererent; ex altera verò parte, per alia spiracula seu pneumateria novi äeris, frigidique deforis attracti, auram interiorem attemperarent; ubi autem hujusmodi pneumateria in *Arca* aptè constitui potuerint, ex ipsius *Arcæ Figura* paulò post ponenda, cognosces. Restat modò ut *Arcæ* totius contignationes optica projectura exhibeamus.

Commeatus *Noë* pro se & filiis suis.

Molæ trusatiles.

Lignile.

Carbones.

Spiracula *Arcæ*.

CAPUT III.

De omnibus & singulis Speciebus Animalium Quadrupedum, quæ in Arcam *introduci debebant.*

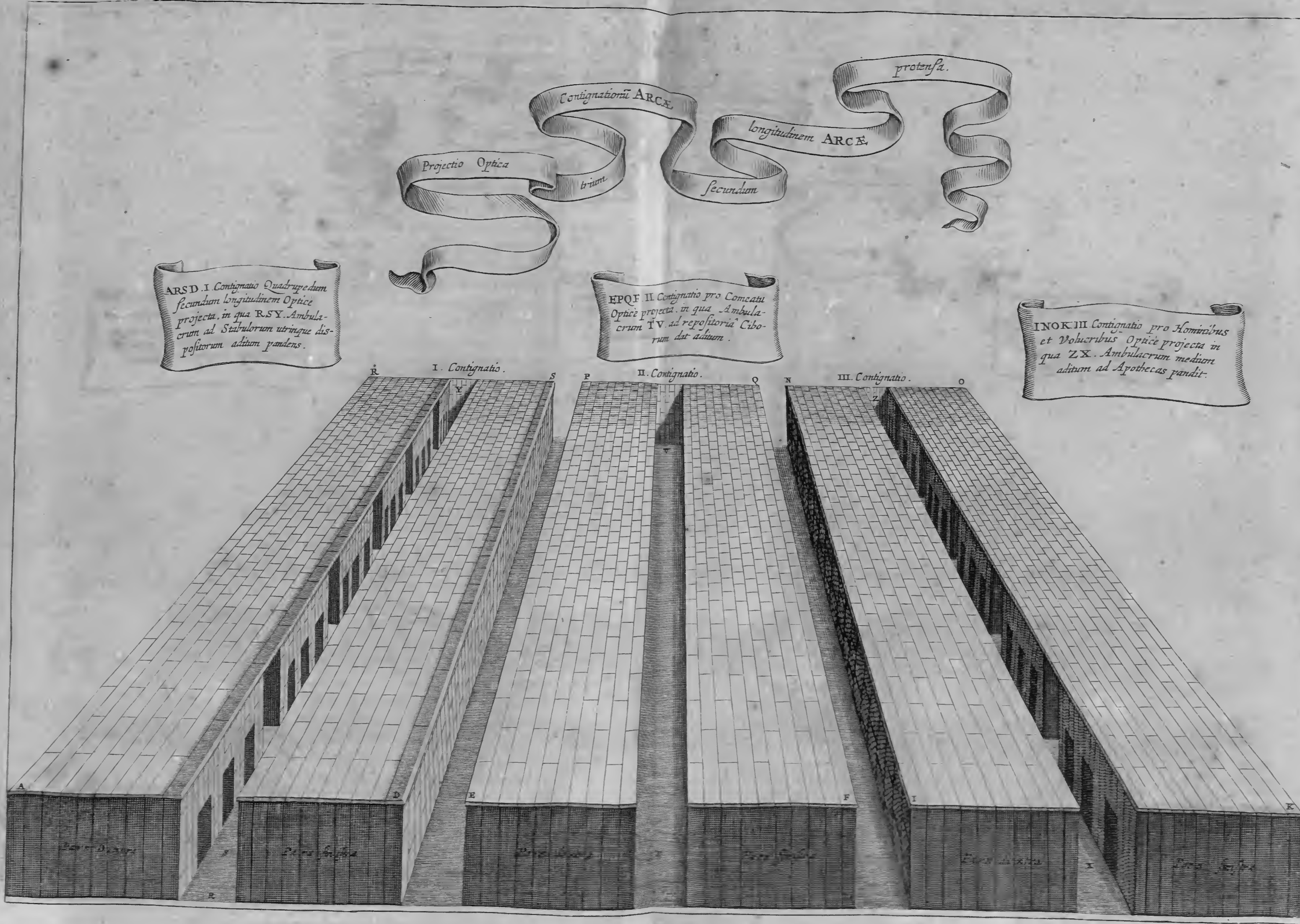
QUadruplex animalium genus in *Arcam* introductum fuisse Sacræ Literæ testantur: *Ingredieris* Arcam *tu, & filii tui, uxor tua, & uxores filiorum tuorum tecum, & ex cunctis animantibus universæ carnis bina induces in* Arcam, *masculini & fœminini sexus, ut vivant tecum, de volucribus juxta genus suum, & de jumentis in genere suo, & ex omni reptili Terræ secundum genus suum, bina de omnibus ingredientur tecum, ut possint vivere. Tolles tecum ex omnibus escis, quæ mandi possunt, & comportabis apud te, & erunt tam tibi, quàm illis in escam.* Fuerunt autem *Arcam* ingressi Homines octo, deinde Reptilia, Quadrupedia, Volatilia; Natatilium verò animalium, id est Piscium nulla fit mentio, cum ipsa & omne piscium genus in nativo aquarum elemento, uti vivere possent, ita quoque *Arcâ*, qua conservarentur, non indigebant.

Quatuor animalium genera *Arcam* ingressa.

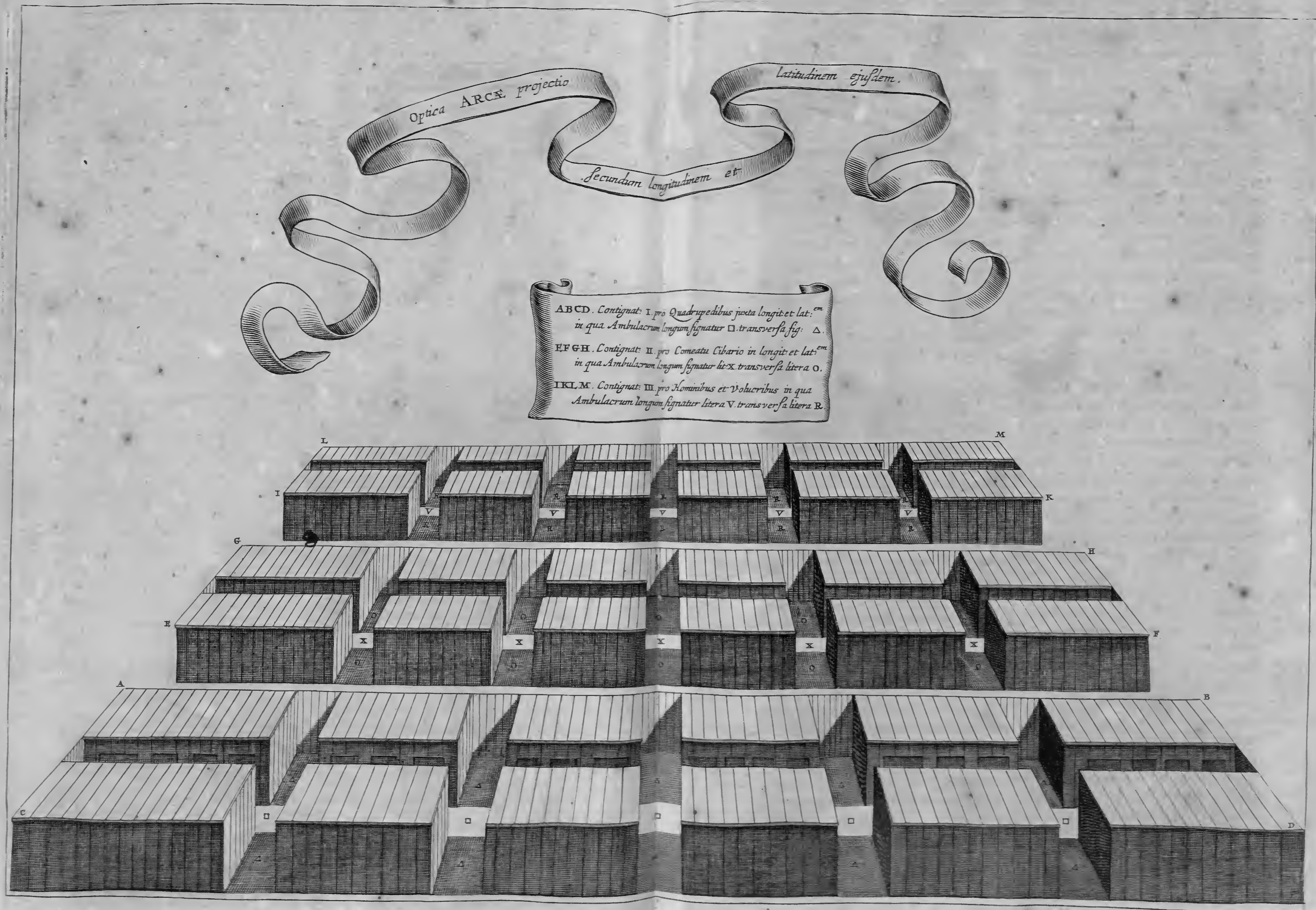
Homines, Quadrupedia, Volatilia, Reptilia.

Quæ genera iterum dividi solent; & primò sunt Reptilia, quorum plura sunt, quæ ex putri seminio solummodò nascuntur, uti insecta; quædam verò etsi

Reptilia quænam in *Arcam* introducta.

Projectio Optica
trium
Contignationū ARCÆ
secundum
longitudinem ARCÆ
protensa.
ARSD. I. Contignatio Quadrupedum secundum longitudinem Optice projecta, in qua RSY. Ambulacrum ad Stabulorum utrinque dispositorum aditum pandens.
EPQF. II. Contignatio pro Comeatu Opticè projecta, in qua Ambulacrum TV. ad repositoria Ciborum dat aditum.
INOK. III. Contignatio pro Hominibus et Volucribus Opticè projecta in qua ZX. Ambulacrum medium aditum ad Apothecas pandit.
I. Contignatio.
II. Contignatio.
III. Contignatio.

Optica ARCÆ projectio
Secundum longitudinem et
latitudinem ejusdem.
ABCD. Contignat: I. pro Quadrupedibus juxta longit: et lat:em
in qua Ambulacrum longum signatur □. transversa fig: △.
EFGH. Contignat: II. pro Comeatu Cibario in longit: et lat:em
in qua Ambulacrum longum signatur lit: X. transversa litera O.
IKLM. Contignat: III. pro Hominibus et Volucribus in qua
Ambulacrum longum signatur litera V. transversa litera R.
L
M
I
K
G
H
E
F
A
B
C
D

etsi ex putri nasci soleant, quia tamen ex utriusque sexus copula quoque se propagare solent, luculenter patet, hæc in *Arca*, non illa conservata fuisse.

Variæ Classes Quadrupedum.

Rursus, Quadrupedia dividuntur iterum in varias classes: sunt quædam σαρκόφαγα, id est, quæ *carnibus vescuntur*, plurima ἀσαρκόφαγα, id est, *quæ non carnibus, sed fœno, frumento, hordeo, avena, herbis, baccis, fructibus, pane, similibusque nutriuntur*; Suntque tum majoris, tum minoris corporis mole; Sunt iterum ex Quadrupedibus Animalia quædam Amphibia, quæ partim aquâ, partim terrâ gaudent; neque in uno & altero elemento perpetuò consistere possunt. Sunt denique nonnulla, quæ ex diversarum specierum commixtione originem suam trahunt, uti mulus ex equo & asina, & complura alia, de quibus in sequentibus.

Amphibia.

Volatilia.

Si verò volatilia probè examinemus, illa iterum diversæ conditionis esse repe rientur; Sunt aliqua quæ solis carnibus vescuntur; sunt quæ solis fructibus, frugibus, granis, baccis, vespis, vermibus, caseo; pane, similibusque nutriuntur; Sunt prætereà Aquatica, quæ in humido natales suos sortiuntur; Sunt quæ planitiebus, sylvisque planioribus gaudeant; non desunt, quæ montium locorumque Alpestrium secessus ament; sunt prætereà alterius, & incognitæ nobis Orbis animalium tam quadrupedum, quàm volatilium, reptiliumque innumerabiles species, quas omnes intra *Arcam* conservatas, haud vero simile est. Verum ut hæc paulò profundiùs ad assertionem nostram stabiliendam, discutiantur,

Spuria animalia in *Arca* non fuerunt.

Situs cœli & astrorum Climatumque mutat animalia.

Suppono *primò*. Sub differenti Cœli, Solis, Lunæ, stellarumque ad Terrestrem globum positione, diversissimam oriri Climatum, Zonarumque Terrestrium constitutionem; siquidem omnes rerum naturalium tam vegetabilis, quàm sensitivæ Oeconomiæ species, ex uno Climate aut Zona in alteram translatæ, adeò disparem temperamenti constitutionem sortiuntur, ut unius & ejusdem speciei illas esse, aut fuisse; vix tibi persuadeas; quæ omnia ex mira *Novi Orbis*, *Indiarumque* prioribus seculis detecti constitutione nobis innotuerunt.

Sub Zona torrida omnia fere immutantur animalia.

Quàm stupendæ tam in vegetabili, quàm sensitiva natura metamorphoses sub Zona Torrida contingant, legat, qui volet, *Rerum Indicarum Scriptores*, uti & *Artem nostram Magnam Lucis & Umbræ fol.* 568. ubi omnia quàm uberrimè prosecuti sumus; cujus rei causam aliam non damus, nisi potentissimam illam solarium radiorum semper vertici alicubi incumbentium vim & efficaciam; potentissimam autem actionem, ingentem illam rerum monstrosarum mutationem, quam sub Zona Torrida positi contemplantur; necessariò sequi, neminem dubitare velim. Nam Terra præfervido aëris ambientis calore percussa, ex intimis visceribus ingentem terrâ marique, vaporum copiam dum elicit, accidit, ut halitibus vaporibusque seminalium rationum miscella excitata, aërem variis quoque commistorum seminum, atque longè latèque unà cum resolutis vaporibus dispersorum seminiis gravidet, undè tanta mox sequitur monstrosarum rerum in vermibus, serpentibus, insectis multitudo, quam exteri satis mirari non possunt. Hinc vehementissimo Solis æstu arbores percussæ, in Olea, balsama variaque resinarum genera resolvuntur. Animalia quoque ex *Europa* dictis Regionibus illata, ita degenerant, ut vix amplius dignoscantur; Oves gibbescunt, & potentes aptæque ad onera ferenda fiunt Arietes; calvescunt Canes, aves colores mutant; molem corporis pro diversa Regionum natura nunc diminuunt, modò augent, ita ut in aliam prorsus speciem transmutata videantur. Quod idem in plantis nostræ Zonæ illic plantatis, accidere experimentum modernorum temporum docuit, dum pleræque in laciniosam foliorum fœturam degenerantes, præter-

Rationes metamorphoseos.

Quàm mira accidant sub Zona torrida.

Animalium *Europæorum* sub Zona torrida immutatio.

quam

quam quod aromaticum quid ſapiant, etiam proprietatibus, viribus, formaque exteriori prorſus immutatæ obſerventur. Contrà ex *India* allatæ plantæ, & in *Europa* conſitæ, noſtris arboribus quid ſimile cum tempore retulerunt; uti Cinnamomum æb *Luſitanis* plantatum, in Laurum, Piper in Hederam, Caryophyllum in Caſtaneam abiiſſe cum admiratione repererunt. Idem de hominibus ſub dicta zona naſcentibus judicium eſto. Ita enim ſub zona torrida, ex perpetua, & inſtabili rerum conſtitutione redduntur inclinatione varii, ut toto cœlo ab *Europæis* diverſi conſtituantur. Hinc pleroſque ſtultos, fallaces, mobiles, feroces, luxurioſos, ſuperſtitioſoſque, nec ulla ingenii, prudentiæ, fortitudinis laude commendatos, vel etiam maximâ culturâ adhibitâ reperias. Loquor ſemper de indigenis origine barbaris. Contrà ſub Zona frigida, omnia contraria ob caloris paucitatem deprehendes; plantæ pleræque triſti aſpectu ſqualent, omnis foliorum fœtura indigeſto humore luxurians veluti aqueſcit; temperatioris cœli plantæ illuc conſitæ in aliam prorſus indolem degenerant, fructus non ferunt, niſi auſteros & ſylveſtres, quam conditionem homines animaliaque ſequuntur, cervis in Rangiferos, Bobus in Alces, Lupis in Gulones, Corvis, Urſis, Vulpibus, cæteriſque animalibus mutato colore, pelle alba indutis, degenerantibus: homines locorum frigoriſque intemperie utplurimum ſtolidi, inſenſati, tardi, timidi, ingenii obtuſi, & ad res tractandas inhabiles, animam, uti dici ſolet, pro ſale ſortiti ſunt. Undè facilè à dæmonibus innumeris ſuperſtitionibus ſeducuntur. Sola itaque temperata Zona propter opportunum cœli ſitum, ex utraque Zona tum frigida, tum torrida pulchrè attemperata, omnes rerum ſpecies deſiderata temperie, tum hominum, tum vegetabilis, tum ſenſitivæ naturæ ſyſtaſin beat; undè quæcunque ab Orbe condito, in rerum inventione, in politicarum rerum, Regnorum, Imperiorumque adminiſtratione, ab hominibus conſideratione digna unquam contigerunt, non torridæ, aut frigidæ, ſed temperatæ Zonæ incolis acceptum feratur. Sub hac Zona primævi mortalium habitarunt, *Adamus* conditus, Paradiſus plantatus fuit, *Arcam Noë* conſtruxit, *Turris Babel* ædificata, quatuor Imperiorum, *Aſſyrii*, *Perſici*, *Græci*, *Romanique* principium deduxit, Verbi æterni incarnatio contigit. Quæ omnia fuſiùs legantur in *Arte Magna Lucis & Umbræ, de Tranſmutatione gentium.*

Plantæ degeneres.

Hominum alia conſtitutio.

Zona frigida immutat res.

Zona temperata optima quævis profert.

Suppono *ſecundò*. Ex dictis, non omnia animalia cujuſcunque tandem generis ex toto Terrarum Orbe collecta intra *Arcam* concluſa fuiſſe: has ob cauſas; quarum prima eſt, quod pleraque animalia à DEO condita, illa ſub determinata ſpecie ſapientiſſimus rerum opifex produxit, quæ poſteà tamen in infinitum multiplicata, univerſam Terræ faciem repleverunt; ubi & ex ſupramemorato, diverſo Climatum, Zonarumque ſitu, nec non ex diverſo ſolis, Lunæ, Siderumque influxu, adeò differentem conſtitutionem ſortita ſunt, ut quaſi à primo creatis, ſpecie differre viderentur; DEO ſolo, mirarum tranſmutationum, quæ ſub diverſo cœli ad Terram adſpectu, fieri poſſent, conſcio. Unde & in *Arcam* ea ſola introducta fuiſſe exiſtimo, quæ deindè in univerſam Telluris ſuperficiem diſperſa, ex mutatione differentium Climatum, Zonarumque, differentem indolem Cœli ſitui accommodatam nanciſci poſſent; fruſtra enim in *Arcam* introducebantur ea, quæ ex ſe, & ſua natura in differentes ſpecies poterant degenerari. Dico ſemper de diverſis Ovium, Boum, Caprarum, Hircorum, Equorum, Aſinorum, Canum, Felium, ſimiliumque ſpeciebus, quæ non niſi à differenti locorum natura, ſuam diverſitatem ſuſceperunt, quod & de volucribus Serpentibuſq; intelligi velim, de quibus paulò poſt in *recenſione animalium* pluribus.

Omnia animalia à DEO ſub determinata ſpecie & numero à DEO producta.

Immutata animalia ex influxu aſtrorum.

Sup-

Non fuerunt in *Arca* animalia ex promiscuo diversarum specierum congressu nata.

Suppono *Tertiò*. Cùm successu temporis animalia in universum multiplicarentur, & sylvarum, montium camporumque recessus occuparent; accidit, ut commixta ex diversæ speciei animalibus, media quædam animalia nascerentur, quæ quidem in *Arca* non fuerunt introducta, cum ex differentium animalium congressu nata sint; uti Mulus, ex Equo & Asina, & plurima alia, quæ paulò post adducemus. Quid enim opus erat, illa conservare, quæ posteà ex diversorum animalium coitu nasci potuerint? quod uti de terrestribus animalibus *Zoologi* omnes fatentur, ita quoque de volucribus omnis generis spuriis, & monstris idem dicendum est, cum infinita illa avium varietas aliundè non provenerit, nisi vel ex differenti natura regionum, vel ex commixtione diversarum specierum inter se per utriusque sexus copulam peractâ. Accedit, quod volucres vi imaginationis, dum ovis incubant, pullos suos ferè in omne colorum genus transmutent, uti experientiâ in Pavonibus, & Gallinis, aliisque constat. Testatur hæc *Plinius*, animantia *Africæ*, cum ad flumina potatum abeunt, ibique ingens animantium, tum terrestrium, tum volatilium copia stabuletur, ex mutuo diversarum specierum incubitu, monstra, id est, media quædam animalia nasci, nostris regionibus incognita. Quæ quidem si ritè expendantur, & ea sola animalia perfecta sub certis speciebus à Deo optimo Conditore determinata, unius videlicet speciei perfectæ, bina; ex immundis, masculum & fœminam, septem ex mundis, masculum & fœminam in *Arcam* introducta fuisse patebit; non verò ea, quæ ex spurio diversarum specierum concubitu posteà nasci poterant; frustra enim videbatur *Noë* *Arcam* aggravare iis animalibus, quorum semen in diversarum specierum commixtione conservari poterat. Sacer itaque Textus, cum dicit, *ex omnibus animantibus universæ carnis, &c.* Ita intelligendus est, ut omnia illa animalia perfecta, simplicia, & unius speciei, naturali ex masculo & fœmina congressu procreata in *Arcam* introducerentur, ut semen eorum posteà permaneret per propagationem factam super universam terram, non verò ea quæ ex spurio & illegitimo concubitu posteà produci poterant.

Vis imaginativa in volucribus mutat aves.

Certæ & determinatæ species animalium in *Arcam* introductæ.

His itaque jam ordine expositis, nil aliud porrò nobis explicandum restat, quàm ut omnia & singula animalia tam terrestria, quàm volucria, reptilisque naturæ, quæ in *Arcam* introducta fuêre, ut hic ordine recenseamus, ab imperfectioribus animalibus, quæ Reptilia sunt, initium ducturi.

CAPUT IV.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ I.

De Reptilium Insectorumque Varietate, Natura, & Proprietate, & quænam ex iis in Arcam *intrarint.*

DUBIUM I.

Utrum Insecta in Arca *conservata fuerint?*

RESpondeo. Cum omnia ferè Insecta, ut plurimum ex materiæ putris seminio nascantur, frustra ea ad generis sui propagationem in *Arca* conservabantur. Nam uti in *Libro XII. Mundi Subterranei de seminiis rerum*, quàm amplissimè, & experientiâ rerum docti tradidimus, nullum ex Insectis in *Arca* studio propagandæ sobolis necessariò conservatum fuisse, sic ostendimus.

Certum est DEI jussu Reptilia intra *Arcam* fuisse recepta, quod si quis inficiatus fuerit, illum *Sacro Textui* pariter contradicturum, nemo negabit. Est autem Reptile omne id animal, quod pedibus destitutum solo ventre annuloso super terram reptare solet; cujusmodi Serpentes sunt: non omnes quidem, sed perfectioris naturæ Reptilia; quæ tametsi ex putri seminiis serpentinis infecto nascantur, ex promiscuo tamen coitu masculi & fœminæ, ut plurimum etiam nasci solent. Quod in Lumbricis, Julis aliisque non fit: cum inter ea nullum sit sexus discrimen, atque adeò immediatè ex putri nascuntur, quæ adeò evidenti experimento comprobata sunt, ut de iis dubitari amplius non possit. Sed jam ad scopum.

Sex species insectorum ex putri nascentium.

Sex genera, præter innumera alia (quæ tamen ex vario diversissimarum materiarum confluxu nascuntur) numerant *Zoologi*. 1. Quædam enim ex vini novi, sive musti exhalationibus, uti illa quos Bibiones, aut Muscilinos vocant, repentino ortu conspiciuntur. 2. Quædam ex putrefactionibus terrestrium partium, uti Lumbrici, Juli, Limaces, & similia innumera in terra, & extra terram, è mucilaginosa materia genita. 3. Nonnulla ex aquarum corruptela genita; cujusmodi sunt, quas perlas aut Chamos vocant. 4. Præterea Papilionum, Muscarum, Formicarumque innumerabiles species, tam crustacea, quàm sine crustaceis alarum remigiis; fossis rivisque perpetuò supranatantes. 5. Sunt aliæ, quæ ex corrupto arborum, florum, plantarum, fruticum, radicumque humore nascuntur, quarum tot species sunt, quot diversæ plantarum arborumque species, cum unaquæque arbor, flos, fructus, aut planta, ex suo veluti excremento spermatico, aliquod vivens producat, uti Gurguliones ex fabis, Juli ex nucibus, ex lentisco Aranearum variæ species, ut in *citato Mundi Subterranei XII. Libro* per experimenta demonstravimus. 6. Sunt denuò plures insectorum species, quæ ex animalibus tam vivorum excrementis, quàm mortuorum cadaverosa putredine enascuntur; ut sunt Crabronum, Vesparum, Scarabæorumque ex Equis Asinisque, ex Bobus Apum, ex Asinis Ricinorum differentes species; quas vel in ipsis visceribus intestinisque natas per excrementa ejiciunt; quomodo autem hæc in animalibus nascantur, in *citato Libro* exposuimus; seminia enim latentium Muscarum, Apum, Crabronum, Vesparum, Apumque in herbis, floribus, foliisque arborum, ubi ea comederint animalia, dum eccè illa unà introsumpta mox nativo animalis calore animata, per stercora excluduntur. Denique non est ullum animal, quod non in se, & ex se aliud animal quodpiam generet, neque ullum in corpore humano membrum, quod non ex corrupto humore vermes sub multiplici forma, pro nutrimenti qualitate, ex se generet, quod tot infesti domestici animalium hominumque hospites, Pediculi, Pulices, Cimices, Ricini, similiaque sat apertè docent, præter ea, quæ in internis corporis visceribus ex corruptela humorum nascuntur; quod nos per Smicroscopium, nobile hujus seculi inventum experientia docuit, de quo vide quàm amplissimè tractatum in *nostro de Peste Libro*. Patet itaque, illa sola animalia in *Arcam* introducta fuisse, quæ immediatè ex massa chaotica à DEO fuerunt producta, quæque mutui sexûs commistione sese propagare solent, non verò ea, quæ jam recensuimus, insecta; cum hæc posteà ex naturali rerum corruptione, juxta seminarias causas, vegetabilibus, aut sensitivæ naturæ, à DEO inditis, exorta sunt.

Quomodo intra viscera animalium insecta vermesque nascantur.

Smicroscopii experimenta.

Serpentes utrum *Arcam* ingressi sint.

His itaque expositis, jam ad Reptilia progrediamur: Itaque Quænam ex iis *Arcam* intrârint, meritò quis dubitare

bitare posset. *Dubium* itaque solvamus. Certum est, & indubitatum, quemadmodum in *XII. Libro Mundi Subterranei* per experimenta ostendimus, pleraque Reptilia, uti non secus ac insecta, ex putri nascuntur, ita quoque, ut ea in *Arca* conservarentur, non fuit necessarium, cum ex suis seminiis nasci potuerint. Quod ut manifestum fiat: Dico primò Serpentum, Reptiliumque per totius Corporis substantiam, semen in se sibi similis propagandi continere, ut si serpentem in minutissimas partes discindas, & deindè pluviali aquâ Soli expositas partes perluas, fieri cum tempore, ut indè infinita propemodum vermium, qui intra exiguum temporis spatium in Serpentes evadant, pullulago enascatur; quod & de cæteris insectis dictum velim, idque per experientiam didicimus. Edidit non ita pridem *libellum de Insectorum generatione*, doctus & perspicacissimus *Franciscus Redus*, Magni Ducis *Hetruriæ* Medicus, sedulus naturalium rerum explorator, in quo animalia, quæ *insecta* vocantur, ex putri generari negat, ac proindè mea in *Mundo Subterraneo Libro II.* experimenta proposita etsi modestè, & honorificè, nescio tamen, quo contradictionis pruritu stimulante, sugillat; eò quod mea experimenta à se ad incudem reducta non substiterint. Ego sanè, uti germano candore in experimentis sumendis processi, ita quoque nil in secreto recessu, sed in doctissimorum Collegii Romani Professorum præsentia, (ne de mea fide, & sinceritate dubii, sed fidi, & oculati testes mearum operationum, præsertim circa Serpentum, Scorpionum, Ranarum, Xylophytorumque generationem, testes esse possent,) executus sum; ut proinde ἐπιφώνημα falsissimum sit, tale & tale experimentum à *Redo* factum successum non habuit, ergo à *Kirchero* factum, falsum est. Ego sane jam à 40 annis in hujusmodi empiricis studiis versatus, innumerabilem pene multitudinem experimentorum Orbi literario proposui, quæ uti non exiguam admirationem Viris curiosis rerum naturalium indagatoribus pepererunt, ita quoque ad veritatem propositorum experimentorum explorandam, tentandamque illos mirifice excitârunt; Et nonnullis quidem experimentorum tentamentum desideratum effectum peperit, prout *Libellis* publicæ luci datis, mihi inscriptis, contestati sunt; apud alios verò, qui tumultuariè solummodo rem tentarunt, nullum successum sortita, mirati sunt; ut proinde multi de fide mea dubii, literis, ad successum obtinendum, de modo operandi me consuluerint; quem cùm præcisius, exactiusque præscripsissem, tandem veritatem consecuti, gratias mihi agere, non destitêre. Magnâ itaque cautelâ, invictâ patientiâ, & constantiâ experimenta sumenda sunt; imo necesse est, ut cumprimis circumstantias loci, temporis, res singulas cum singulis combinando, semper ad Naturæ ἀρχέτυπον mentem indeclinabiliter reflectant; ut tandem desideratum effectum producant. Quod tandem *Redus* ex putri nihil generari asserat, id cum moderatione intelligi velim, id est, non pure & simpliciter, sed per semina rerum aliunde advenientium, quæ omnia cùm quàm uberrime in *citato Mundi Subterranei Libro II.* deduxerimus, illuc Lectorem remittimus, ut proinde nulla inter me, & *Redum* in ea de insectorum generatione, differentia sit, nisi in paucis, quæ facile tamen concordari possunt ab eo, qui æquum rerum judicem se interponet. Sed hæc ad mei defensionem sufficiant, nunc ad propositum nobis institutum regrediamur. Cur itaque *Sacra Scriptura* Reptilia *Arcam* ingressa tradat, non insecta verò, ad id ea qua fieri potest, brevitate verborum respondeo.

Dico itaque. Tametsi multa animalia etiam Quadrupedia, uti Mures, Talpæ,

Ranarum, Lacertarumque penè omnes ſpecies ex putri, id eſt, ex ſeminio iſtiuſmodi animalium alicubi relicto, id eſt ex eorum putredinoſis partibus naſcantur, quia tamen etiam naturali fœminæ cum maſculo commixtione ſeſe propagare ſolent; Hinc multi *Interpretes* ſentiunt etſi perperam, illa quoque cum cæteris quadrupedibus ad *Arcam* jus habuiſſe, atque intra eam admiſſa eſſe, eò quod mutuo coitu ſe propagare ſoleant; verùm cum illa ex multiplici ſordium colluvie, vel in ipſa *Arca* ex putri naſci, & deindè etiam per utriuſque ſexus copulam ſeſe propagare potuerint; non video, quomodò ea *Arcam* intrare debuerint; quod idem de Inſectis ſupra memoratis intelligi velim, cum hæc ſine illa ſexus diſtinctione, ex ſolo excrementorum propriorum ſpermatiſmo ad proximam materiæ diſpoſitionem, in animatum corpus excludantur. Qui verò dicunt, eas perfecto coitu maſculi cum fœmina ſe propagare, valdè hallucinantur, cum ille in Inſectis coitus nil aliud ſit, quàm pruritus quidam poſteriorum partium, quo unum aliud per affrictum quendam à natura illis inſitum ad ſordes expellendas, ex quibus poſteà ſimile iis, quoad ſpeciem animal naſcitur, inſtimulare ſolent, quemadmodum in Muſcis videre eſt; ut proindè nec illa, nec hæc in *Arcam* intraſſe, is ſolus neſcire poſſit, qui arcana Naturæ ignorârit; cum hæc, uti dixi, vel in ipſa *Arca* unius anni decurſu facilè in infinitum ſe multiplicare potuerint.

Quæ ex putri naſcuntur animalia, in *Arcam* non fuere recepta.

Quomodo Inſecta congrediantur.

Cum itaque *Sacer Textus*, nullam Inſectorum, animaliumque ex putri ſeminio infecto naſcentium, mentionem faciat, ſed Reptilium ſolummodò, jam examinandum reſtat, quænam illa Reptilia fuerint.

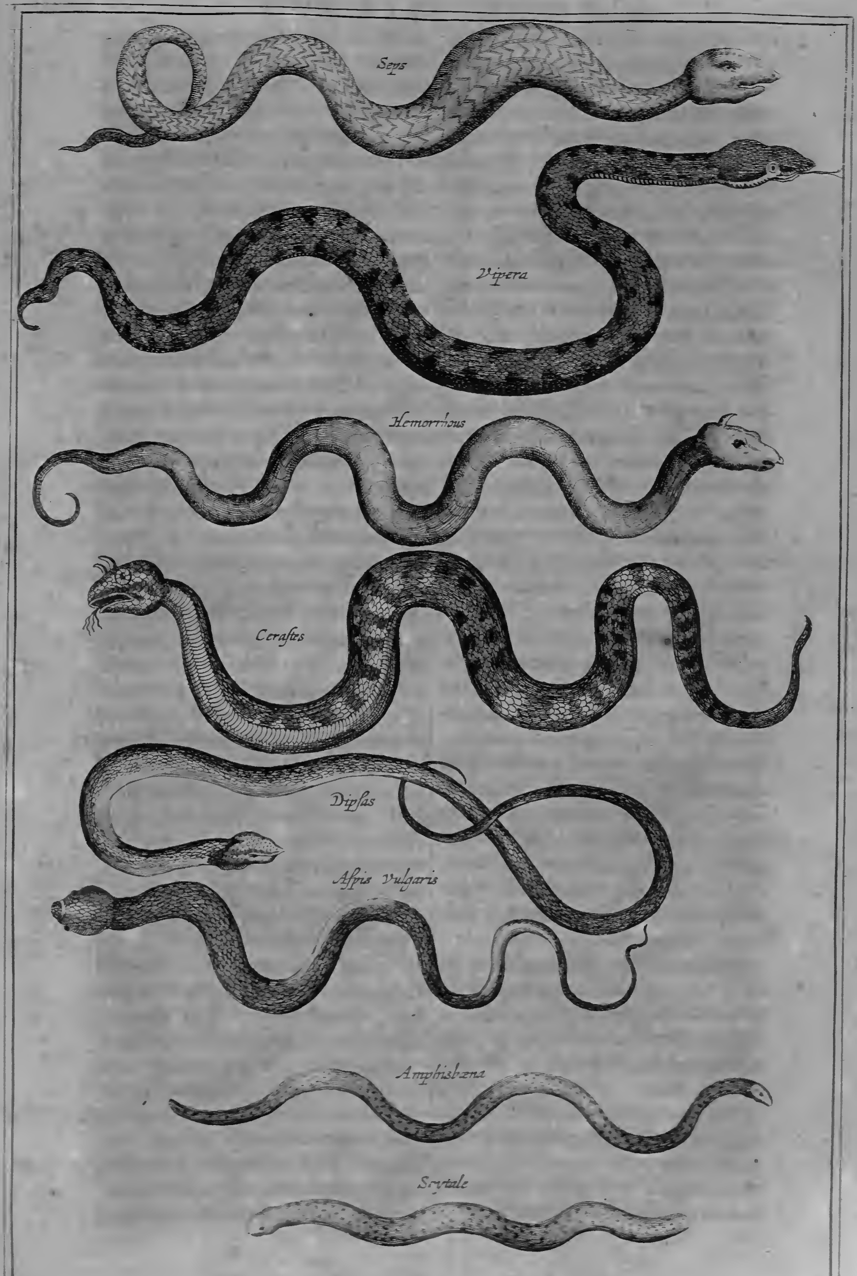
Cur ex Inſectis ſola Reptilia in *Arcam* recepta ſint.

Mirantur multi, cur Divina bonitas ea animalia, quæ per veneni ſui atrocitatem, tantum abeſt, ut conſervari debeant, ut potiùs deſtruenda & tanquam humani generis exitia prorſus exterminanda ſint, in *Arca* tamen conſervare voluerit. Cauſæ hujus rei multiplices adferri poſſunt; quarum prima fuit ut homines ex horum animalium intuitu & conſideratione, memores eſſent iſtius Serpentis, a quo totius humani generis ruina originem duxit, quæ tam grandis fuit, ut non niſi ſanguine filii DEI reparari potuerit. *Secunda*, ut DEUS ea, quæ in primordio Mundi ex terra produxerat Reptilia, eadem in *Arca* conſervarentur, non quod, uti *Philoſophi* dicunt, tantummodò ad decorem univerſi ſint, ſed etiam, quod etſi virulentiſſimo toxico turgeant, & in exitium hominum animaliumque nata videantur, plurima tamen commoda, & utilitates quoque Mundanæ Oeconomiæ præſtent. Cum enim Natura in perpetua rerum viciſſitudine, nunc generando, modò quod genuerat, corrumpendo, occupetur; hinc fieri non poteſt, ut non ſubindè ex ſiderum malignorum influxu, variarumque quiſquiliarum terreſtrium ἀποῤῥεία, peſſimæ & malignantis naturæ putredines in Terreſtris Orbis viſceribus oriantur, ex quibus poſteà hujuſmodi animalia ut plurimùm generentur; hæc verò ex naturali pronitate, cum illud, ex quo nata ſunt, miro quodam magnetiſmo ad ſe allicientes, Terram à virulenta illa & herbarum plantarumque deſtructrice facultate liberent, id ſane magnum naturæ bonum cenſeri debet; Quæ verò in aquis natales ſuos habent, idem in aquatico Regno præſtant, quod prædicta in Terreſtri, & Inſecta volatilia in Aëreo; ex quibus aliud emolumentum reſultat, quod tam Reptilia Terræ aquarumque, quàm Inſecta tandem cedant in alimentum nonnullorum animalium, quæ ſine illis vivere non poſſent, ut in Ciconiis, Corvis ſimilibuſque videre eſt. *Tertiò* cedunt hæc animalia in excellens medicamentorum alexipharmacum, uti ex Theriaca patet, & peſtifera lue laborantibus in inſigne remedium; de quibus quàm fuſiſſime actum vide in

Utilia ad multa Reptilia.

Magneticè trahunt humores venenoſos Serpentes & alia.

Diatri-

Seps
Vipera
Hemorrhous
Cerastes
Dipsas
Aspis Vulgaris
Amphisbæna
Scytale

Diatribe nostra de Peste, quod *Scrutinium Physico-medicum* inscribitur. Accedit hisce *Quarta* ratio, quod dicta Reptilia sive Serpentes putrilaginosam alignitate in se derivata, vel ipsam *Arcam* ab exhalationum virulentarum, aërisque pernicie quadantenus purgarent, & unà Ciconiis, aliisque ὀφιοφάγοις animantibus in nutrimentum cederent. Jam verò quænam illa sint, Reptilia, videamus. Suntque sequentia:

Vipera, *Aspis*, *Cerastes*, *Dipsas*, *Hæmorrhois*, *Ptyas*, *Amphisbæna*, *Seps*, *Scytale*, *Jaculi*, *Boa*, *Draco*; & hi Serpentes sunt; sequuntur *Salamandra*, *Lacerta*, *Stellio*, *Chamæleon*, *Rubeta*, quæ inter Reptilia quadrupedia recensentur. Serpentibus jungi poterant *Draco alatus*, *Basiliscus*, & similia; Verùm cum, quæ de *Basilisco* scribuntur, fabulosis potiùs, quàm veris Serpentibus adscribamus; ea non admittenda, duximus.

Vipera.

Vipera, Græcis ἔχιδνα, notissimus Serpens, sesquipedalis longitudinis viviparum animal, tam ex putri, quàm ex utriusque sexus copulâ nasci potest, quæ etsi virulentissima sit, & morsu prorsus exitialis, innumeras tamen utilitates humano generi quoque confert, uti *paulò antè* docuimus; cum sit contra suum proprium venenum, antidotum infallibile, uti *Libro* 3. *Artis Magneticæ*, & in *Libro* 9. *Mundi Subterranei* ostendimus.

Aspis ejusque natura.

Aspis Virulentissimus Serpens, in *Italia* rarus, in *Septentrione* prorsus ignotus, in *Ægypto* & *Lybia* frequentissimus, siderativa facultate morsu pollet; experientia tamen docuit, *Viperam* ab *Aspide* non distingui; eam ob causam, quod *Vipera* in *Ægyptum* translata in *Aspidem* degeneret, ob naturales *Ægypto* insitas terrestris glebæ proprietates venenosas, quibus attractis, *Vipera* in *Aspidem* virulentum convertitur.

Cerastes.

Cerastes Κεράστης, à Cornibus, quibus caput protuberat, sic dictus serpens, ex differenti putredinis combinatione natus, morsu pruritum primò totius corporis, deindè vertiginem cum amentia, inflationemque tibiarum causat.

Dipsas.

Dipsas Serpens à siti, quam morsu causat, sic dictus. quicunque enim ab ea morsus fuerit, is mox aquæ potu satiari non potest usque ad stomachi ventrisque rupturam, ob sitis inexplicabilis tormentum; differt specie à dictis ob effectuum, quos causat, diversitatem.

Αἱμοῤῥοΐς.

Hæmorrhous, à sanguinis profluvio, quod causat, sic dictus. Morsu enim stupendæ virtutis, ex omnibus humani corporis membris sanguinem exsudare facit. *Americæ* proprius, post diuturnas pluvias ex nubibus bicaudata formâ decidens; qui cum ex putri, locique natura solùm nasci credatur, in *Arca* non est, cur receptus sit.

Ptyas.

Ptyas Serpens est, sputo solo intoxicans homines, animantiaque cætera; veneno calorem naturalem extinguit, amentiam, paralysin, & apoplexiam, uno verbo, omnia interiora in tabum resolvit.

Seps.

Seps Serpens est, virulento morsu ictos in putredinem resolvit, qui vel incautè calcatus mortem subitaneam adfert.

Amphisbæna.

Amphisbæna Serpens binis capitibus, in utraque corporis extremitate instructus, cujus figura hæc est.

Scytale.

Scytale Serpens innumeris coloribus tinctus, quorum consideratione fixos curiosiores veneno irremediabili conficit.

Sunt & Serpentes innoxii, quos *Itali*, *Cervioni* vocant, subindè quinque aut sex palmorum longitudinis, familiares Agyrtis & circumforaneis.

Boa.

Boa Serpens est, sic dictus, eò quod Vaccis lac exsugere soleat, tantæ vastitatis, ut principatu *Claudii*, *Plinio* teste, cum in Vaticano occisus esset, intra ventrem infantem à se deglutitum exhibuerit.

Sunt

Serpentes in *America*.

Sunt præterea in *Africa*, *Indiisque* incredibilis penè magnitudinis serpentes, qui tamen uti natura Regionis, cœlique particulari influxu & natura loci ex Vermibus, vel quocunque alio Serpente illuc translato, in tantam longitudinem crescunt, ita quoque *Arcam* introductos non crediderim; cum plerique vel mutatione loci, ex pura puto nascantur putri spermatico.

Basiliscus.

Basiliscum quoque *Plinianum* tanquam fabulosum ab *Arca* rejicias; *Lacertas* tamen, *Salamandras*, *Stelliones*, *Crocodilos*, *Chamæleontes*; Reptilia verò quadrupedia ex naturali coitu genita admittimus, singulisque in *Arca* locum constituimus.

Hisce jungunt nonnulli *Ranas*, *Crocodilos*, *Rubetas*, quadrupedia, eo quod primo in Vermes reptiles, tandem in quadrupedia degenerent, quamvis nullum horum animalium in *Arca* fuisse, plerique *Zoologi* sentiant, excepto *Crocodilo*, eò quod inter mediæ perfectionis animalia computetur. Sed de his in *sequentibus* pluribus.

Porrò *Gesnerus*, & alii *Zoologi* Insectorum triginta species numerant: ego verò ad numerum ea revocari non posse assero, cum innumerabiles sint; tot videlicet, quot diversæ arborum, plantarum, tot; quot animalium quadrupedum diversæ species; generat enim omne vivens ex sui corruptela humoris, animal à cæteris differens; uti fusè in *Mundo Subterraneo* demonstravimus. Quæ verò ex Terrestrium aquearumque putredinum miscella nascuntur, sine numero pariter esse pronuntio, cum tot differentia quotidiè nascantur, quot novæ putredinum tum in Terrestri, tum in Aqueo elemento generationum combinationes fiunt; quæ uti olim & hodiè ex dicta seminalium rationum miscella nascuntur, ita quoque ea *Arcæ* includere voluisse incongruum, ne dicam ridiculum esse, nemo nisi insensatæ mentis inficiabitur.

Innumerabilis vermium multitudo ubique.

CAPUT V.

De Quadrupedibus in Arcam *introductis.*

Definitio Quadrupedis.

INtelligo primò per Animal quadrupes quod graditur, Capite, Collo, Dorso, Ventre, Pedibusque quaternis instructum, & ex se & natura perfectum, non ex putri, sed ex seminis utriusque sexus commixtione natum, cujusmodi sunt *Elephas*, *Camelus*, *Bos*, *Alce*, *Leo*, *Equus*, *Asinus*, *Tigris*, *Cervus*, *Ursus*, *Pardus*, *Panthera*, *Lupus*, *Canis*, *Porcus*, *Vulpes*, *Felis*, *Caper*, *Lepus*, *Cuniculus*, *Taxus*, *Sciurus*, *Martes* & similia.

Principium & finis Quadrupedum.

Causæ efficientes Quadrupedum sunt, *Primò*, principium & finis omnium DEUS *Optimus Maximus*, ad manifestandam Sapientiam, & Omnipotentiam suam; *Secunda* est ipsa Natura, quam singulis implantavit Conditor Sapientissimus, tum ut se per instinctivas cognitiones, & proprietates insitas iis conservarent, & à nocivis se munirent. *Tertia* stellarum influxus, quo sub diversis Climatis variam sortiuntur constitutionem. *Quarta*, sunt ipsæ species se multiplicantes, juxta illud Divinum præceptum, *Crescite & multiplicamini, & replete terram.* Finis tandem intermedius est homo, cui dant alimentum, victum, vestitum, & oblectamentum. Differunt verò indole cæterisque affectibus, dum quasdam mansuetas & domesticas, nonnullas feras & sylvestres conspicimus. Differunt præterea modo pascendi, dum quædam sunt ruminantes, quædam carnibus solùm, aliquæ solis herbis, nonnullæ παντόφαγα, id est, *omnivoræ* sunt. Aliæ differunt divisione pedum, uti bisulcæ, seu unguifidæ, & solipedæ. Differunt denique, dum aliæ mundæ, aliæ immundæ dicantur, non ratione essentiæ, sed ratione sensus, & usus; ut proinde

proinde ſatis mirari non queamus Divinæ Sapientiæ altitudinem, dum in principio Creationis, tam provide, & tanto cum ordine mundo mundique filio homini providit, dum *primò* Terrâ & aquis ſtellisque productis, mox Terram herbis & arboribus, tanquam annonâ, & commeatu animantibus paulò poſt producendis parato inſtruxit: productis animalibus, ſubſecuta fuit hominis creatio, ut homo utroque & vegetabilis & ſenſitivæ naturæ ſubſidio, quàm firmiſſimè, tum ad victum, tum ad veſtitum, oblectamentumque poſſeſſione perpetuò duraturâ uteretur. Atque hiſce camporum ſylvarumque receſſus conferti ſunt, hiſce ſuperbit civibus totius terreni globi ambitus. Quibus quidem breviter recenſitis, jam ordine ſingula ex dictis in *Arcam* introductis, juxta naturam & proprietatem uniuſcujuſque deſcribamus, à majoribus corporis mole orditturi.

Elephas ejusque Natura & proprietas.

Elephas omnium *Zoologorum* calculo, uti mole corporis cætera excedit; ita

quoque meritò primum in *Arca* locum jure ſuo requirit. *Elephas* brutum quadrupes eſt, robuſtum, maximum, etiamſi horridum aſpectu, docile tamen eſt, & niſi irritetur benignum; & materiali quodam ut ita dicam, judicio in rebus agendis pollens: omnium prudentiſſimum cujus vox naturalis eſt barrire, foliis arborum, herbis fœnoque, uti & fructibus, utpote Peponibus, imò placentis quoque mellitis paſcitur. Delitiæ ejus ſunt in *India* Arundines Saccharaceæ, & potus vinum crematum, vel quodcunque tandem aliud vini genus ſpirituoſis halitibus generoſum; Mirum tamen eſt, vitatis ſuperfluis neceſſaria tantùm appetere; potu tamen aquæ paulò excedit, cum *Ariſtotele* teſte, ſex aut ſeptem modios aquæ uno hauſtu facilè abſorbeat; Vaſtitas tamen corporis id ab hac immoderata potus ſumptione facile abſolvit; in ſociali commoratione, maximus cæteris præcedit; flumina tranſituri parvulos probiſſimè, ne abſorbeantur, geſtant; montes aſperiores ſubituri, proboſcide pro baculis utuntur; in Theatris quoque ſuas partes egregiè peragunt; *Mures* & *Muſcas* timet, quas rugis pellis inhærentes, contracta pelle enecat. Sed de his animalibus vide *Zoologos*.

Camelus.

Camelus eſt animal quadrupes, gibboſum, gramine, fœno & frugibus,

ſpinoſiſque fruticibus vitam ſuſtinens, famis ſitiſque patientiſſimum; manſuetum quoque, niſi quando in venerem initio verni temporis concitatur; injuriarum à rectore ſuo acceptarum memor, in illum vehementer ſævit; vox ejus eſt ſtridere, ad onera etiam maxima aptiſſimum: unde proverbium: *Camelus* etiam ſcabioſus pluri-

H morum

morum *Asinorum* fert onera, nec ea refugit, etiam morbo affectum.

Taurus, Bos.

Taurus sive *Bos* est animal quadrupes mugiens; mugire enim bovino generi

maximè convenit; nutritur gramine, fœno, paleâ, hordeo, aliisque, ex mundis unum. Collo validissimo, ungulà bifida, humano generi utilissimum, non agriculturæ solummodò laboribus; sed & carne sua nos sustentat, lacte alit, corio vestit, cornibus in variis humanæ vitæ usibus nobis servit; undè & *Ægyptiis* in summa semper veneratione fuit, *Bovemque*, tanquam vivam *Osiridis* imaginem innumeris superstitiosi cultus ritibus adorarunt. De quibus vide *Opera nostra hieroglyphica*; Dividiturque in varias species; scilicet in *Boves Asiaticos*, *Africanos*, *Indicos*, *Bisontes*, *Uros*; quæ tamen à cœli, & terrestris loci natura, uti in *præcedentibus* docuimus, omnem illam varietatem acquirunt.

Ægyptiorum in Bovis cultu stoliditas.

Monoceros.

Monoceros, sive *Unicornis*, proximè magnitudine, ut *Authores* sentiunt, ad *Taurum* accedit. Verùm cum nullus hucusque inventus sit, qui hujusmodi animal se vidisse attestari possit, ideò nos non immeritò ea inter fabulosa *Plinii* recensemus. Non nescio, multa animalia unicornia, ut *Asinos* & *Capras* in Regno *Tanchin*, *Pegin*, *Conchinchim*, *Rhinocerotes*, & in *Africa Boves* quoque unicornes reperiri; id

Monoceros Plinianus non reperitur in natura.

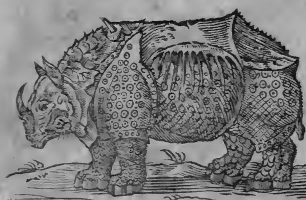

verò unicorne animal, sicuti id *Plinius*, & *Scaliger* aliique describunt, nullum hucusque hisce potissimum temporibus, quo totus Terrarum orbis, si unquam, hoc seculo sane frequentissimè, tum terrâ, tum mari susceptis itineribus lustratus fuit, visum fuisse, mirum non immeritò cuique videri possit. Rursùs qui hoc animal Divinis humanisque literis convicti, aliquando fuisse sentiunt, & *Diluvio* periisse, id ex maximæ virtutis cornibus ex terra nullo non tempore effossis, demonstrare conantur, illi pariter hallucinantur; cum *Sacra Scriptura* iis in locis non de certa horum animalium specie, sed de animantibus unicornibus, quorum multa adhuc in *Indiarum* Regionibus cernuntur, in genere loquatur. Ad cornua verò quod attinet, intra terram relicta, illa utique, non cornua dictorum unicornium, sed vel vi, & efficacia naturæ producta, vel etiam ingentium piscium rostra (qui in ultima Insularum *Gronlandia* stabulantur) à *Danis* noviter detecta, censeri debent; quemadmodùm fusissimè in nostro *Mundo Subterraneo* docuimus, quem Lector consulat. Asserentes verò, tam celebrem animalium speciem in *Diluvio* periisse, Divinæ providentiæ contradicunt: Quasi verò DEUS istiusmodi animal conservare vel non voluerit, vel non potuerit; cum plura

Rostra unicornium, quæ tanto in pretio habentur, Rostra piscium sunt.

&

& minoris momenti in *Arca* animalia conſervârit, uti de Reptilibus diximus; hoc itaque aſſeverare de Deo, blaſphemiâ non caret. Non itaque alia ratio aſſignari poteſt, illud in *Arca* non fuiſſe ſuſceptum, niſi quod tale, prout ab *Authoribus* deſcribitur, nullibi in hunc uſque diem viſum ſit. Per *Unicorne* itaque, alia ſimilia huic ſpeciei animalia ſuprà recenſita intelligi debent, ut *Sacræ Scripturæ Textus* ſervetur. Ego per *Monocerotem* nil aliud intelligi exiſtimo, niſi

Rhinoceros.

Rhinocerotem animal in naſo cornu portans, eſtque paulò *Elephanto* minus, cum quo & bellum gerit, totum cataphractum.

Bubalus.

Bubalus ſive *Bufalo*, vulgo Bovini generis, ex mundis unum, animal eſt

aſpectu formidabile, cornibus præduris & inflexis, quibus pretioſa quævis conficiuntur; corollæ precariæ, reliquiarum capſulæ, vaſcula, ſimiliaque conficiuntur; aquis & luto gaudet, ferox animal, nulli, ne quidem conductori, ſi quandoque irritetur, parcit, ex rubri coloris aſpectu excandeſcit, caro olim *Sacris Literis* teſtantibus, cibus reputabatur delicatus, & inter cæteras carnes, menſæ *Salomonis* deputabatur; hodiè non niſi *Judæis* in eſcam cedit, inter munda tamen animalia recenſetur.

Alce.

Alce animal quadrupes, velox, biſulcum, unde & mundis animalibus adnu-

merari poteſt; flebilem adinſtar infantis vocem emittens: *Cervo* majus & hirſutius eſt; gramine & fœno vivit; ut plurimum in *Lituaniæ* & *Moſcoviæ* ſylvarum latibulis deprehenditur; Germanicè, *Elendt* à voce flebili: ab Italis *Gran beſtia* dicitur, non tam à magnitudine, quàm ob eximiam virtutem, quâ Epilepticos, ungulâ ſuâ collo, aliiſve membris appenſa, ſanare dicitur; cujuſmodi in noſtro Muſæo videre eſt.

Equus.

Equus animal quadrupes hinniens eſt, generoſum, docile, fidele, hu-

manis uſibus maximè aptum, gramine, fœno, paleis, avenâ, hordeo alitur.

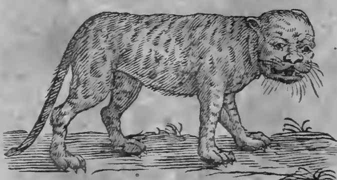
Animal adeò ſalacitate concitatum, ut vel ad primum *Equarum* odorem vix cohiberi poſſit. Virgilius.

Corpora, ſi tantùm motas odor attulit auras,
Illos tum non fræna virûm, neque verbera ſæva,
Non ſcopuli rupeſque cavæ atque objecta retardant
Flumina correptos undâ torquentia montes.

Cæterùm nullum inter quadrupedia, bello aptius eſt, ob generoſitatem, quam in invadendis hoſtibus, ſine ullo terrore exhibet. *Crabrones* & *Veſpas* illum ex excremento proprio generare, experientia docet. Vide *XII. Lib. Mundi Subterranei.*

Tigris.

Tigris animal eſt αἰλουρόμορφον, id eſt, *Felis formâ*, velociſſimum, ro-

buſtum, indomitum, & maculoſum; vivit ex raptu; *Cervos*, *Boves*, *Oves*, *Equos* & *Canes* invadit, interimit, & devorat; olfactu nulli alteri ex quadrupedibus cedit; fame urgente, velocitatis ſunt incredibilis, benè paſtæ, nihil illis pigrius eſſe poteſt, ita ut vel etiam à quovis *Cane* in fugam facilè convertantur; pili circa os virulento, & irremediabili veneno pollent. Vide noſtram *Chinam illuſtratam.*

Urſus.

Urſus animal eſt quadrupes, murmurans, ferox, robuſtum, & pernicioſum, robur tenens in anterioribus pedibus & lumbis, cæterùm caput invalidum, fructibus omnis generis, melle, formicis, & cadaveribus quoque veſcitur; homine viſo ſtatim in pedes ſe erigit, & amplexatum violentâ compreſſione occidit; coeunt humano more. Latet hyeme ſucco proprio, uti dicitur, vivens.

Leo.

Leo eſt brutum quadrupes, rugiens, generoſum, ſuperbum & ferox;

veſcitur animalibus, prædaque vivit, infeſtus eſt *Cervis*, *Apris*, *Bobus*, aliiſque quadrupedibus, cadavera non tangit niſi fame coactus, quâ ſubindè ita cruciatur, ut nec armis, fuſtibus, lanceis, ſagittiſque terreatur, ſed intrepidè oppida villaſque ingreſſus, nulli, nec brutis, nec hominibus parcat: prædâ captâ, priùs ſanguinem exſugit, deindè reliquum corpus, non una parte contentus, totum in partes diſcerptum dilaceratumque devorat, cumque nimio ciborum onere ſe aggravatum ſentit, herbis aſſumptis ſe ad vomitum concitat, deindè ad biduum abſtinentiâ ciborum ſibi ſanitatem reſtituit. Si ejus magnitudinem conſideres, eum *Aſino* haud diſparem reperies; Capite firmo eſt, pectore amplo & valido, juba duriori, quæ pulchre armos & collum veſtit; latera robuſta habet, & nervis ſolidiſſimis compacta, ungues acutiſſimos, oculos terribiles, cauda pugnæ prænuncia, rugitus horribilis; Quod vero quidam dicunt, oſſa eum habere ſine meatu

meatu medullari, falſum compertum fuit. Salaciſſimum animal, præſertim fœmina, quæ libidinis œſtro percita, etiam *Pardum* admittit; quod ſi quando ſentit mas, tota vi in ultrices pœnas exurgit; odoratu multum valet, indeque maſculus femellæ adulterium agnoſcit, quæ tamen aſtutiori inſtinctu, ne deprehendatur, aquâ ſe lavat, & hoc pacto marem decipit. Rugitum *Leonis* omnia animalia formidant, quo feras quaſcunque veluti faſcino ligat. Imperterritus Venatoribus ſe ſiſtit; à quibus ſi vulneretur, rectà in Venatorem irruit, eumque proſternit. Aliàs hominem niſi læſus ab ipſo, aut extrema urgente fame non lædit. Fœminas verò etiam amat, & libenter converſatur cum iis, ſi quam noxam cæteris brutis intentat, facile à fœmina baculi minis à noxa abſtinet.

Cervus.

Cervus animal eſt quadrupes, velociſſimum curſu, rancans, id eſt, vocem rancoram edens, quod tametſi vaſtis & ramoſis cornibus conſtet, timidum tamen eſt: veſcitur frugibus, oleribus, graminibus, aliiſque agrorum, hortorumque fructibus, biſulcum eſt, & ideò mundis animalibus adnumeratur. Tempore menſis Auguſti, ardentiſſima libidine agitatur; denique animal eſt ad omnes humanos uſus aptiſſimum, car-

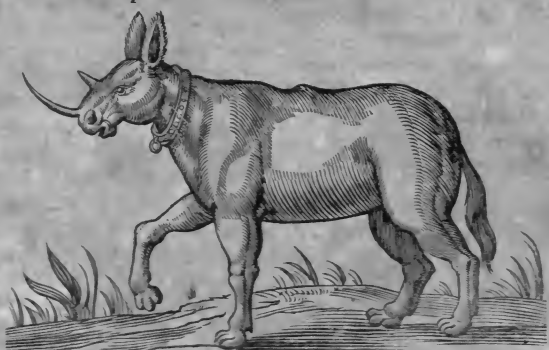
ne, corio, cornibus, pinguedine: in varias ſpecies dividitur.

Aſinus.

Aſinus notum animal, tardum, ſtupidum, ſalax, famis, laboris & verberum

patiens; vox ejus propria ruditus eſt; viliſſimo alimento contentum; tribulis, carduis, ſpinis, graminibus, paleâ, fœ-

no; aliiſque viliſſimis plantis veſcitur. *Equus* ex *Aſina* generat *Mulum*. *Onager* &

Onager & Bonaſus.

Bonaſus etſi differentes aliquo modo quoad exteriorem formam ſint, ejuſdem

 tamen

tamen ſpeciei cenſentur eſſe, ſolâ Cœli, telluriſque naturâ transformati.

Lupus.

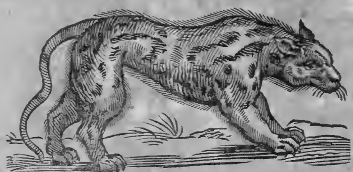
Lupus animal eſt quadrupes ululans, hominibus animalibuſque infeſtum,

rapacitate & voracitate inſatiabile, ita ut vel integra Ovium, cæterarumque animantium corpora, unà cum pilis & oſſibus devoret potiùs, quàm comedat.

Pardus.

Pardus carnivorum animal, maculis nigris per totum corpus à natura pul-

chrè depictum; ferox, robuſtum, aſtutumque; ex raptu animalium vivit, nulli parcens, nè quidem hominibus; ſalaciſſimum eſt; undè etiam diverſæ ſpeciei animalia admittit, ex quibus differentes ſpecies animalium exſurgunt, uti poſteà videbitur.

Pardus, Panthera.

Pardus & *Panthera*, *Plinio* teſte, unum ſunt, & non differunt niſi ſexu; *Pardus* enim mas eſt, *Panthera* fœmina. Sed alii aliter tenuerunt.

Caper, Capræ.

Caper, & *Capræ*, in multas ſpecies dividuntur à nonnullis, quæ tamen non tam ſpecie, quàm exteriori forma differunt, ex natura loci, alimentorumque differenti conſtitutione: ut *Capricorni*, *Ibices*, *Rupicapræ*, & ſimiles: veſcuntur

omnes graminibus, foliis, fructibus, corticibuſque arborum, fruticumque, ſummitatibus foliorum maximè gaudent: ſi vocem ſpectes, blaterare dicitur; animal libidinoſum eſt, & multiplici fœtu fœcundum; carne, corio, lacte, cornibus, quin vel ipſa lana piloſa magnam utilitatem præbet; & uti ex biſulcis, & ruminantibus unum eſt, ita quoque inter munda adnumeratur.

Explicatio generis Caprini.

Eſt autem magna differentia inter *Caprum*, *Hœdum*, *Hircum*, *Capram*, *Capream*, *Capellam*, *Ibicem*. *Caper* enim notat marem caſtratum; *Hœdus* non caſtratum,

ſed propagandæ ſpeciei deſtinatum; *Capra* fœminam notat, quam init *Hircus*; *Capella* fœminam non expertam marem; *Caprea*, ſeu *Capreolus*, *Cervulum* ſylveſtrem exprimit; *Caper* ſylveſtris, *Capricornum*; *Rupicapra* verò Alpeſtribus aſſuetum ſcopulis animal eſt.

Ovillum genus animal.

Ovillum pecus, ſive *Ovis*, animal timidum, patiens & manſuetum, voce balare dicitur: paſcitur gramine & fœno; panem quoque, ſi ei porrigatur, avidè

avidè arripit; uti bisulcum, ita & ex mundis unum; innumeras enim homini præstat utilitates; Carne siquidem & lacte caseoque nutrimur, corio, velleribusque, lanâque vestimur, aliisque notis omnibus ex ea susceptis emolumentis fruimur; simplicissimum animal est, naturâ suâ inerme; non valet unguibus, non dentibus, non calcibus, non cornibus, ut non immeritò *Christi* ἔκτυπον semper expresserit: qui tanquam *Ovis* ad occisionem ductus, non aperuit os suum; & uti simplicissimum animal est, ita quoque facilè in avia & devia abreptum *Lupis* cedit; multis quoque infirmitatibus exposita est, quas absente pastore, & non curante incurrunt; ut proindè non immeritò, inde Præsules Ecclesiæ, Pastores, & curæ eorum commissi fideles *Oves* dicantur & numerentur.

Σῦς, *Porcus.*

Porcus animal est grunniens, lascivum, immundum, & vorax, luti volutabro

assuetum; herbis & frugibus, potissimum radicibus plantarum, uti & glandibus, castaneis, pomis, pyris, similibusque fructibus delectatur: verbo, omnivorum est, & fame stimulante, non dicam cadaveribus, sed ne quidem propriæ soboli parcit; pro deliciis luto delectatur, & si quid luto fœdius est; animam vero pro sale habet: vivens nemini prodest, mortuus multis: quamdiù vivit, omnes offendit torvo aspectu, fœtore & grunnitu. Cùm mactatur, carnes ejus variis modis præparatæ, non exiguam voluptatem præstant gulosis; prosunt & lardo, farciminibus, setis, quorum ingens usus est, tum apud sutores, tum apud compactores librorum pellis. Lepram tamen facilè contrahunt, & alios etiam esu continuo & frequenti suæ carnis leprâ inficiunt; unde tanquam immundum animal in Lege prohibitum est.

Κύων, *Canis.*

Canis est animal latrabile, sagax, vigilans, & fidele; nutritur carnibus, ossibus, pane, aliisque, fame stimulante omnia quantumvis vilissima & sordida devo-

devorans, ne quidem cadaveribus parcit. Ad magnitudinem ejus quod attinet; dico inter omnia quadrupedia nullum reperiri, quod tantâ varietate, sive molem corporis, sive colorum formæque diversitatem spectes, instructum sit, reperiri. Sunt enim *Canes* maximi, *Molossi* Anglicani; minimi uti *Melitæi*; sunt mediocres; sunt glabri; sunt variâ pilorum differentia vestiti; sunt villosi, uti & aquatici: sunt alii ad venationem apti, ad custodiam pecudum alii, alii ad hominum præsidia à Sapientissimo conditore destinati. Venaticos Natura tibiis brevissimis & longissimis corporibus instruxit, eo fine, ut ferarum intima latibula subirent. Cursoribus verò longissimas & subtiles tribuit ad facilem cursum, pectus latissimum ad respirationem, longum rostrum ad aëris in currendo sectionem, caudam cæteris longiorem, ad inversiones in reciproco cursu regendas; quod uti libidinosum est, ita quoque minimè sua specie contentum, *Lupis*, *Vulpibus*, similibusque sæpe congreditur. Osseo pœne natura illud instruxit, ex quo post coitum sequitur adhæsio. Cæterùm sagacissimum est, & Hero obediens ad nutum; docile ingenium habet, ad res ludicras discendas aptum: unde ad macellum mittuntur pro carnibus Hero comparandis. Verua vertunt; literas ad postam portant, & similia jam Mundo notiora, quàm ut quis in iis recensendis tempus perdat.

Nullum Quadrupes differentiores species habet, *Cane*.

Mores *Canum*.

Ἀλώπηξ. *Vulpes.*

Vulpes est animal quadrupes gannibile, sive ganniens, callidum, & παμφαγον, ad damna inferenda natum; vescitur enim Gallinis, Anatibus, Anseribus, Muribus, Piscibus, Uvis, Vespis, & aliis quibuscunque tandem. Crudelitatem potissimùm exercet in Gallinis, quibus non nisi priùs occisis omnibus vescitur: animal & caudâ, & pelle, dentibus acutissimis instructum; cauda villosa ad multas insidias animantibus, quas appetit, quas solitâ suâ astutia venari solet, struendas, ei inservit: præter pellem & pulmonem, quod homini in usum aliquem cedere possit, nil aliud habet.

Αἴλουρος. *Felis.*

Felis sive *Cattus* animal domesticum, omne murium genus ad escam prose-

quitur: Quamvis etiam pane, caseo, carnibus similibusque vescatur; vocem ejus nonnulli exprimunt per maubare; quæ quidem vox pro interni affectus diversitate varia est, obscœna, cum libidine agitatur, terribilis ac dira, cum de fœminis certant, miserabilis cum fœmina marem advocat; multiparum est, & superfœtans; mollis & remissa, cum ablandire solet. Verùm mores actionesque *Cattorum* cùm nulli non notæ sint, easdem non ulteriùs describendas censui.

Lepus. Λαγώς.

Lepus animal timidissimum, velocissimum, & fœcundissimum; vescitur herbis, oleribus, brassica, malva similibusque; & uti natura timidissimum est, ita quoque natura ad vitæ suæ consulendum, omnia membra ad velocissimum cursum adaptasse videtur. Multiparum est, & superfœtans; inveniuntur & teste *Plinio* hermaphroditi inter eos, mas ta-

men

men uterum nunquam gerat: Caro à nonnullis improbi ſucci eſſe fertur; Martialis tamen reliquis carnibus præfert:

Inter aves Turdus, *ſi quis me judice certet,*
Inter quadrupedes, gloria prima Lepus.

Cuniculus.

Cuniculus proximum *Lepori* animal, ut proinde id Leporini generis exiſtiment, & quamvis quoad exteriorem formam prorſus ſimiles ſint *Leporibus* *Cuniculi*; quoad proprietates tamen Naturæ multùm differunt: habitant enim non in apertis campis, ſed in locis, ſeu mæandris ſubterraneis, quorum ſuffodicatione, nonnullas urbes in ſummo ruinæ periculo fuiſſe, *Hiſtorici* memorant. fœcundiſſimum prætereà animal eſt, dum ſemper fere ternos, & quaternos catulos pariat, atque etiam haud ſecus ac *Lepus* ſuperfœtare ſoleat; unde brevi in magnam & damnoſam multiplicationem propagantur.

Σκίυρ@.

Sciurus, animal eſt mundum, velox, inquietum, *Cuniculo* haud multum quo-

ad membrorum conſtitutionem diſſimile, niſi quod caudam habeat ſat longam & villoſam, qua totum corpus contegere poteſt; utplurimum in Fagis, Quercubus, Juglandibus, Caſtaneis cæteriſque frugiferis arboribus habitat, quarum fructibus victitat, ſummaque velocitate ex ramo in ramum, & ex arbore in arborem, volare id diceres, ſe transfert, & cicuratum homini valde familiare eſt, & præſertim ſi Amygdalis, & Saccaro imbutis Nucibus alatur; jucundum eſt videre ejus operationes, geſtus, mores in comedendo: Incluſum caveæ rotabili, illam continue verſat, rota verſata verſat unà brachia flexilia ſtatuarum axi rotæ applicatarum, ut ſtatuæ rotam verſare videantur, & complura hujuſmodi ludicra ſpectacula exhibet.

Muſtela.

Muſtela animal quadrupes, audaciſſimum in Mures etiam majores, quibus

utplurimum veſcitur, aviculis quoque inſidias tendit, in antris habitat; inquietum ſemper hinc inde diſcurrit, manſueſcit; cum *Bufone*, ſeu *Rubeta* immortale gerit bellum, cui tamen poſteà ſuccumbit, virulento halitu ſiderata; contra Serpentes verò in pugnam ſubitura, priùs rutâ ſe veluti antidoto quodam munire fertur. Vide de hoc animalculo plura in *lib.* 3. *Artis Magneticæ*.

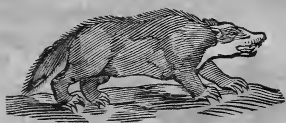
Viverra.

Viverra animalculum, uti lucem odit, ita ferè ſemper ſubterraneos mæandros

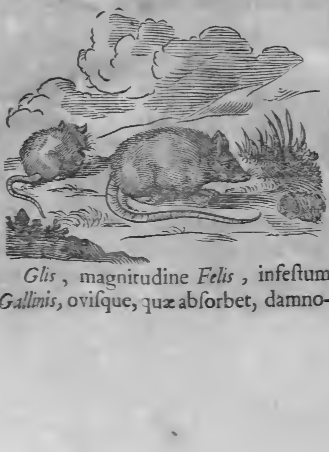
inhabitat, non niſi noctu ad prædam exit; veſcitur hordeo, tritico, avenâ, cæteriſque frumentis, & leguminibus, quorum pro hyberno commeatu acquirendo-

rum collectrix est, supra modum studiosa, & industriæ laude conspicua; undè veluti pro avaritiæ symbolo à quibusdam ponitur; fœmina tamen Mare dolosior est. Mas enim ex avaritia fœminæ cibum negans, hæc clam sibi excavat foramen, atque aliunde ad commeatum aditum parat; ut proinde quantò hic tenacior est, tantò illa voracior & liberalior est; in antris suis audacissimum est, ita ut *Cuniculos* etiam multo majores se, invadat & interimat; extra eam tamen timidissimum; sicut *Gallus* in suo fimeto plurimùm valet.

Taxus.

Taxus sive *Melis*, animal est somniculosum, lucem fugiens, perpetuò in abditis montium antris degit, noctu ad pabulum egreditur, obesum, totum pinguedine constans; vescitur omnibus fructibus, potissimùm Pyris, quibus summe incrassatur: tota hyeme dormire dicitur, propria pinguedine vitam sustinens; cæterum tardum, & pigrum est, præ pinguedine ægre se movens, quæ tamen pinguedo Luna crescente, augetur; decrescente minuitur. Dissidium naturale cum *Vulpe* habet.

Glis.

Glis, magnitudine *Felis*, infestum *Gallinis*, ovisque, quæ absorbet, damnosum & πολύγονον, dormire dicitur tota hyeme, quod tamen experientiæ repugnat. Verum cum hoc animal notius sit, quàm ut pluribus describi debeat, Lectorem ad alios *Authores* remittimus.

Erinaceus.

Erinaceus, animal spinosum, sive aculeatum est, capite *Porco* assimilatur, Pomis, Pyris, Uvis, aliisque fructibus vescitur, spinis horridum, dum se capi sentit, in globum se colligit, ut vix

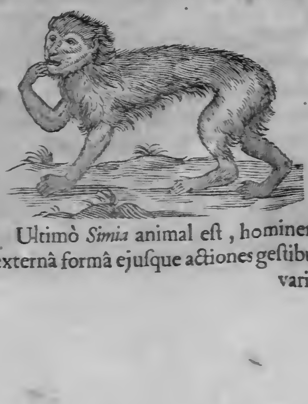
tangi possit: serviunt quoque Spinæ, ut fructibus, Uvis, Pyris deciduis, quæ ore non potest, iis supervolutus, suis affixa spinis in foveam deportet, iisque domi pro sua commoditate vescatur.

Histrix.

Histrix alia *Erinacei* species est, toto corpore longis acutisque aculeis obsi-

tus, quos in sui venatores, non sine periculo gravioris læsionis evibrat; vocatur & ob formam & similitudinem *Porci*, *Porcus aculeatus*; generat lapidem, in febribus malignis curandis aptissimum; vescitur iisdem, quibus *Erinaceus*.

Simia.

Ultimò *Simia* animal est, hominem externâ formâ ejusque actiones gestibus

variis

variis exprimens: veſcitur omni fructuum genere, Mellis potiſſimum aviſſimum: Pediculos quoque inter condenſa capillorum quæritans devorat; Vino quoque ſummoperè delectatur. Horum animalium ſumma eſt varietas: ſunt magnæ, mediocres, parvæ, quæ tamen pueri ſtaturam non facilè ſuperant; inquietum animal eſt, perpetuis ſaltibus, & geſticulationibus diſtentum; formâ ſuâ humanæ quidem haud abſimili, ſed fœda; huic enim nates ſuppreſſæ, rugæ turpes, ubera fœda in pectore, corpus totum pilis denſis ſtipatum, oculi profundi & cavi; ungues craſſi; ex omnibus quadrupedibus ſolum caudâ caret; cujus loco glabricies clunium obſcœniſſima; verbo, ridiculum corpus ridiculam animam incluſam tenet. De quibus mira narrantur ab *Hiſtoricis*; hominum actionibus haud abſimilia: animal prolium mirum in modum amans. Cæterum ad nil aliud à Sapientiſſimo conditore rerum, niſi ad delectationem hominum producta videntur: hinc hominis actiones & geſtus perfectè imitatur; petulanti inſuper membrorum agitatione, mira & ridicula patrat, humano more bipes incedit, bipes ſaltat: nunc fiſtula canit, jam aurigam agit, modò militem; ſcribere & pingere quoque affectat; pueris & infantibus delectatur. Sed hæc ut quotidie hîc *Romæ* obvia ſunt, ita quoque non ulterius proſequar.

Cercopithecus Simia caudata.

Sunt prætereà *Cercopitheci* ſpecies *Simiarum*, caudâ inſtructarum, quarum iterum ſumma varietas ſpectatur. Sunt, quos *Cattos Mammones* vocant, omni colorum genere â Natura imbuti, uti & *Simiæ*; ſunt albi, nigri, fulvi, maculati, virides, omnes aſtutiâ & malignitate inſignes. Tota hæc *Simiarum Cercopithecorumq;* varietas aliundè provenire non potuit, niſi ex multiplici, & promiſcuo unius cum aliis, & hæc cum aliis differentis ſpeciei animantibus coitu. Undè non omnes hujuſmodi ſpecies intra *Arcam* conſervatas fuiſſe, certò tenemus; ſed duas principales ſpecies, *Simiæ* propriè dictæ, & *Cercopitheci*, ex quibus poſteà aliæ produci potuerunt.

De Quadrupedibus, quæ in Arca *non conſervata putantur.*

CUm infinitæ propemodum animalium ſpecies ſint ex promiſcuo diverſarum ſpecierum coitu productæ, illas omnes intra *Arcam* introductas fuiſſe non eſt veriſimile, cum illæ poſtmodum ex genuinis & propriis ſpeciebus ſpurio congreſſu generari potuerint: ſed nonnulla horum animalium innumeris aliis, quæ *India*, & *Novus Orbis* producit, omiſſis, recenſeamus.

Mulus.

Et primo quidem loco ſe ſiſtit *Mulus*, animal ſpurium, ex *Equo* & *Aſina* gene-

ratum, quem omnes *Interpretes* ab *Arca* eximunt, cum post *Diluvium* multiplicibus jam *Equis* & *Asinabus*, ex promiscuo congressu nasci potuerit.

Camelopardalis.

Ab hac quoque eximi potest *Camelopardalis* animal ex *Pardo*, & *Camelo* na-

tum: habet collum longum, & caput instar *Cameli*; posteriores pedes, breviores anterioribus; dorsum instar *Pardi* maculis albis insignitum. *Cæsaris* Dictatoris Ludis Circensibus primùm visa *Romæ*: animal mansuetum est; undè & *Ovis* ferè nomen apud *Barbaros* obtinuit.

Tragelaphus.

Tragelaphus, sive, *Hircocervus*, ex *Hirco* & *Cerva* genitum animal, & juxta

Phasidis undas utplurimùm spectatur, eò quod ibidem magni *Hircorum Cervorumque* greges stabulentur; unde facilè ex petulantis *Hirci* cum *Cervabus* commixtio sequitur; unde contrahit cornua cervina, reliqua *Hircum* olent.

Hippelaphus.

Hippelaphus animal est ex *Equo*, & *Cerva* originem suam ducens, quasi di-

ceres, *Equicervus*; habet enim caput & cornua cervina, & mentum barbatum; reliqua equinum quid exprimunt, *Aristotele* teste.

Hippardium.

Hippardium animal est ex *Equo* & *Pardo* genitum; ex specie *Equi* & *Pardi* constitutum.

Leopardus.

Leopardus animal est, ex *Leone* & *Pardo* constitutum, vel ipsa forma monstrat animalis, capite jubato ad instar

Leonis

Leonis insignitum, reliquum corpus maculis pulchris depictum *Pardum* refert.

Allopecopithicum.

Allopecopithicum. animal ex *Vulpe* & *Simia* genitum, uti vox ipsa composita notat. Hoc animal *Cardanus* in *Æthiopia* nasci scribit, anteriori parte *Vulpi*, caudà & posteriori *Simiæ* caudatæ, pedibus anterioribus, humanis, auribus

Vespertilioni simile, crumenam habens sub ventre, qua catulos gerit, nec dimittit nisi dum lactare vult. Videtur hoc animal *Cardanus*, cum *Chiurcha* ani-

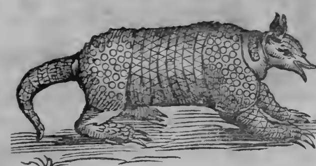
Chiurcha.

mali *Indiæ Occidentalis* confudisse; quod *Scaliger* mustellino generi adscribit; dicitur esse *Viverræ* facie ac magnitudine, capite vulpino, catulosque in bursa sub alvo extensa portare: cum *Chiurca* minimæ molis, illud verò vulpinæ magnitudinis in *Æthiopia* reperiatur. Quicquid sit, ego sanè audacter asseram, hoc animal, uti monstruosissimum est, ita quoque ex diversorum animalium congressu, ortum suum obtinuisse.

Armodillus.

Armodillus animal est *Regni Mexicani*, quod in nostro Musæo expositum advenis monstramus, totum instar *Equi* phalerati cataphractum, tessellis seu testaceis corticibus à natura miro ordine distributis instructum, quibus ubi impetitur, mox in globum Erinaceorum more, se contrahit, ita ut nulla ei noxa inferri possit, ore rostrum *Porci*, cauda longa &

testacea, lacertæ caudam exprimit; unde & ab *Hispanis Armadillo* illi nomen inditum est, à *Latinis*, *Erinaceus* cataphractus, sive tessalatus, *Tato* à *Barbaris* vocitatum: *Tato* sive *Aiotochli*, quod idem est, ac *Cuniculus* cucurbitalis. Ego sane, quantum conjectura assequi possum, ex *Testudine* & *Erinaceo* originem suam traxisse, non invitus dicerem, cum testudinacei generis, tessellato corpore, reliqua verò membra, moresque *Erinaceum* perfecte, excepto capite, quod *suillum* est, exprimat.

Marmota.

Marmota animal ex *Mele* & *Sciuro* natum. *Melem* enim capite, pilo, ungui-

bus, reliquisque membris; *Sciurum* verò moribus exprimit, dum anterioribus pedibus sedens, manuum officio, uti *Sciuri*, utatur.

Leocrocuta. *Leocrocuta* animal ex *Leone* & *Hyæna* generatum; teste *Plinio*, esse *Asini* ferè

magnitudine, collo, cauda, pectore, *Leonis*, capite *Melium*, bisulcâ ungulâ, ore ad aures usque rescisso, humanos mores imitari. Verùm, quæ *Authores de Hyæna*, & *Crocuta* asserunt, fabulis similiora sint, quàm ut certæ alicui animalis speciei congruunt; ideò ea omittenda censui.

Corcobado. *Corcobado* animal *Americæ Septentrionalis* gibbosum, ex bovino genere, uti

testantur fere omnia genera *Tauro* simillima, nisi quod densis pilorum villis, jubisque sit toto corpore vestitum; Turpe aspectu animal, currit, saltat feritque cornibus, formidine ferociæ animalia cuncta fugat, Indigenis tamen mirum, quàm multa commoda præstet: siquidem sanguinem in potum, loco panis carnem in escam, cornua ad conficienda pocula, pellem in vestitum & utres; corium in tegumenta casarum, funes, calceos ac vestes, ossa ad arma conficienda, nervis ad fila, stercus ad ignis fomentum præstat, atque adeò vel hoc unicum animal ad omnes ferè humanæ vitæ usus Indigenis conducit. Ego sanè non facile assererem, id ex diversæ speciei congressu natum, sed esse bovinæ speciei animal, vel cœli influxu peculiari, aut climatis locique natura, uti fere omnia animalia *Americæ*, in hanc formam transmutatum fuisse.

Innumera hoc loco alia animalia adducere possem uti monstruosa, ita quoque vel ex cœli apporrheâ, vel naturâ climatis, aut etiam ex promiscuo diversarum specierum congressu animalium nata; ut proinde ea in *Arcam* introducta minime putem; cum post *Diluvium* dictæ species animalium, dictis de causis nasci potuerint. Ne tamen quispiam putet, eam ob causam illa non me admittere, quod *Arca* illorum capax non fuerit: Ego ostendam, *Arcam* adhuc ad hujusmodi etiam recipienda, sat amplam capacemque fuisse. Ut verò, quæ hucusque adduximus, vera esse demonstremus, hîc Aristotelis testimonium adjungam lib. 2. de gen. animal. c. 5. ubi sic dicit: *Cöeunt animalia generis ejusdem secundum naturam, sed ea etiam, quorum genus diversum quidem, sed natura non multùm distat, si modò par magnitudine sit, & tempora æquent gravidationis, rarò id fit, sed tamen fieri, & in* Canibus, *& in* Vulpibus, *& in* Lupis *certum est*; Canes *etiam Indici ex bellua quadam simili &* Cane *generantur, sive ut in Græco est:* ἐκ θηρίου τινὸς κυνώδους.

DU-

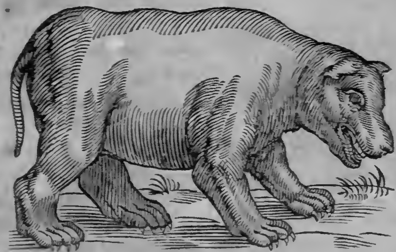
DUBIUM II.

An illa Animalia, quæ Amphibia dicuntur, in Arcam *fuerint introducta.*

Amphibia animalia ea dicuntur, quæ partim in Terra, partim in Aquis degunt, ita ut neque in terra multo tempore, neque etiam in aquis vitam diu ſuſtinere queant: ſunt ſequentia:

Hippopotamus.

Hippopotamus, ſive *Equus Fluviatilis*, quorum magna copia in *Mari Erythræo*, *India*, & *Meridionalis Africæ* Pro-

vincia *Sofala* ſtabulatur, ingens animal fluviatile, ſeu marinum; in *Nilo* enim *Cuama*, *Nigro*, *Africæ* fluminibus, viciniſque maribus reperiuntur: informe animal, capite equino, cæterorum verò membrorum habitu à cæteris animalibus differentium multiplici dentium prægrandium ordine inſtructum, in aquis vitam ducit, ita tamen, ut ſub eis longo tempore durare nequeat, ſed noctu extra aquam emergit, & ſibi prædando ad vitam pabulum quærit: herbis fructibuſque in terra, piſcibus in mari veſcitur.

Crocodilus.

Crocodilus eſt animal quadrupes, *Lacertæ* ſimillimum, niſi quod totum ejus corpus teſtaceum, veluti cataphractum, loricatumque ſit, impervium armis quibuſcunque, niſi in ventre, ubi mollius eſt; Carnivorum eſt, nulli parcens animalium; fugit perſequentes ſe, etiam pueros, & lachrymabundum: acriter perſequitur fugientes; creſcit in tantam longitudinem, ut vix ſtatum conſiſtentiæ habere videatur; inventi ſunt 50 pedum longitudinis *Crocodili*: ſtabulantur maximè in *Indo*, & *Gange Aſiæ*, in *Cuama*, *Nigro*, *Nilo Africæ* fluminibus; in fluviis *Marthæ Novæ Hiſpaniæ*, in *Peruanis Lacubus*, in *Moluccis*, *Inſulis Philippinis*, & *Java utraque*, tantâ copiâ, ut niſi humanis viribus exterminarentur, Regiones hujuſmodi deſerere neceſſe foret; quod utrum tamen ex putri naſcatur, nondum cognitum fuit; Ego dico, quod non, cum præ reliquis Reptilibus id unum ſit, quod in ſpeciei ſuæ perfectione conſiſtat,

ſtat, atque adeò in *Arca* locum obtinere potuerit.

Lutra.

Lutra Græcis ἔνυδρον, animal quadrupes, tam in aquis, quàm in terra na-

tales ſuos obtinens, veſcitur in aquis piſcibus, quas non ſecùs ac venaticus *Canis* terreſtres feras, ita hoc aquatica in cibum ſectatur animalia; in terra fructus ſectatur, & cortices arborum rodendo comedit; *Felem* magnitudine exprimit. In *Germania*, *Ruſſia*, *Pruſſia*, *Polonia*, *Lituania*, uti & *Neapoli* in *Italia*, in *Indiis* variis in locis, uti in *Nova Francia*, ſed ſub differenti forma reperiuntur: Eſus carnium hujus animalis in quadrageſima; diebuſque jejunii, uti piſcium, omniumque Amphibiorum, licitus eſt; pellem habet pilis delicatis inſtructam, undè & magno pretio in veſtium hybernarum uſum emitur.

Castor.

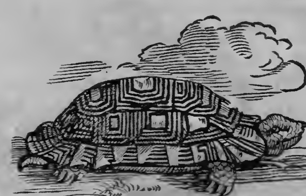
Caſtor animal quadrupes Amphibium, ſi caudam ſpectes, piſcis eſt,

quam & quaſi ſemper, aut ſæpiùs aquis ad ſui conſervationem, immerſam tenet; cæterum corpus *Lutræ* non diſſimile eſt, pretioſa pelle ornatum, ex quo pellicea veſtimenta contra frigoris hyberni violentiam conficiuntur; dentes acutiſſimos habet, quibus & frutices & arbuſcula, tum ad fructus, quos in cibum appetit, obtinendos, tum ad habitaculorum, quæ in ſpecubus littori maris, aut fluminum adjacentibus fabricat, conſtructionem amputat: & quamvis nonnulli id piſcibus vivere autument, experientia tamen docuit, ea piſces tantum abeſt, ut appetant, ut potius eorum odorem abominentur; Quod ego tamen non de omnibus, ſed quibuſdam intelligi velim, cum omne Amphibium ut in utroque elemento, cibum naturæ ſuæ proportionatum habeat, neceſſe ſit. Ex eo nobile illud medicamentum, quod *Caſtorium* vocatur, & Theriacæ compoſitionem præter innumeros alios uſus juvat; & nil aliud ſunt, quàm *Caſtoris* teſtes, qui licet intolerabili pœnè fœtore puteant, hiſtericis tamen mulierum morbis, & odore & ſingulari medicamento unicè proſunt. Quod verò *Canibus* id perſequentibus teſtes dentibus amputare dicatur, id in hunc uſque diem experientiâ necdum innotuit.

Testudo.

Teſtudo: Sunt, qui *Teſtudinem* quoque inter Amphibia ponant; forſan eâ

opinione inducti, quod duplex ſit *Teſtudinum* genus, terreſtre & aquaticum: Qui in mari vaſtiſſimæ molis teſtudines viderit, is aſſerere cogetur, eas Amphibias eſſe non poſſe, cùm vaſtiſſimo Oceano perpetuò inhæreant, nec ob tarditatem motus inſulas appellendi commoditatem habeant; Terreſtres verò perpetuò, Hyeme præſertim terræ inſepeliantur, atque ex ea viva & ita quoque præter terreſtre aliud elementum non amant; imò experientia me docuit in hujus Collegii Romani horto, ubi plures aluntur, intra fontani crateris

teris fundam projectas durare quidem, sed intra aliquot dies mortuas reperiri. Animal est quadrupes, testaceo cooperculo à natura dotatum, undè & *Domiporta* vocatur, oviparum est, & saporis haud ingrati, ut proindè Principum mensæ eas admittere non dedignentur; è testis uti pulcherrima quævis toreumata conficiuntur, ita apud Tornitores aliosque

Artifices summo in pretio habentur. *Vitulum Marinum*, quæ *Phoca* dicitur, inter amphibia numerari, non est dubium.

Phoca, Vitulus Marinus.

Syrena.

Syrena, Monstrum marinum est, quod hodiè *Hispani pece Muguer*, Itali *Pesce*

donna vocant, animal est ἰχθυάνθρωπον, id est, supernè ad sexum usque, mulieris formam, infernè in piscis caudam terminatur; de quibus, quin dentur, nulli amplius dubium esse debet, cujus caudam & ossa Musæum nostrum exhibet; ossa miram vim sanguinem sistendi habent. Vide quæ de iis in *Lib. 3. Artis Magneticæ*, & in *Itinerario terrestri C. de Navigatione submarina* de hisce tradidimus; ubi & Amphibium esse ostendimus, quo in terra deprehenso *Barbari* subinde abuti feruntur.

Atque hæc sunt præcipua Amphibia ex quadrupedibus, de quibus utrùm intra *Arcam* recepta sint, lis non exigua est inter *Interpretes*. *Oleaster* ea extra *Arcam* ad latera nidos suos habuisse existimat, sed uti in multis aliis, sic & in hoc summoperè hallucinatus est. Quid enim ipsis extra *Arcam* profuissent nidi, ubi clausâ *Arcâ* à *Noë*, nec ali, nec etiam aquis turbulentissimis procellarum turbinibus agitatis se committere poterant, nec etiam sine periculo dissipationis ab *Arca* nidis separata unius anni spacio intra aquas & vivere, & sine victu durare non potuerint. Accedit, quod *Sacræ Scripturæ* id aperte contrarietur, quæ animalia intra *Arcam* introducta atque intra suas unicuique distributas mansiunclas, non extrà persitisse docet. Alii putant, eas intra aquas toto Cataclysmi tempore remansisse, cui jam paulò ante respondimus. Nos intra *Arcam* conservata fuisse intrepidè affirmamus; cùm intra eam satis amplæ mansiones iis conservandis quàm aptissimæ à *Noëmo*, uti ex *ectypo Arcæ paulò post* patebit, constructæ fuerint, utpote in qua neque vastissimi aquarum crateres & vivaria, neque cibus Amphibiis ex utroque elemento consuetus iis alendis deesse poterant, cùm omnibus quàm sapientissimè provisum fuerit.

CAPUT VI.

De Animalium Volatilium in Arcam *introductorum Ratione, Natura, & Proprietate.*

PRæmissis Quadrupedibus, jam ad volatilium sive Avium œconomiam progrediamur, ut omnibus & singulis aptum in *Arca* locum constituamus.

Distinctio Volatilis ab Ave.

Est autem Avis animal volans, Oviparum, sanguine, rostro & pennis instructum. Distinguitur autem volatile ab Ave, quia inveniuntur nonnulla volatilia, quæ cum neque bipedia, neque rostrata, neque pennata sint, inter Aves adnumerari non possunt: cujusmodi sunt, *Vespertiliones*, animal quadrupes, dentatum, pilosum, mammisque instructum, alis cartilagineis aërem tranans, verbo, *Vespertilio* non nisi *Mus volatilis* est; Sunt etiam nonnulli serpentes alis non pennigeris, sed cartilagineis à natura dotati, de quibus fusè in *Mundo Subterraneo*; & *in Opere*, quod *China Illustrata* inscribitur; de *Cattis volantibus*. Horum animalium pennigerorum genera & species, in primordio rerum, DEUS conditor & prima causa rerum est; *Dixit enim* DEUS; *producant aquæ reptilia animæ viventis, & volatile volet supra terram in superficie*, ut cum Hebræo Textu loquar, *expansionis Cœli*. Causa secunda Natura est partim influxus siderum, partim insita à DEO ipsis facultas multiplicandi, hæ proximæ, illæ remotæ sunt. Finis primus & ultimus DEI gloria est, finis intermedius homo; homini enim dant alimenta, tegumenta, oblectamenta; proprium verò finem insuper habet Avis quælibet, quem nemini mortalium, nisi forsan DEUS *Noëmo* illum revelare voluerit, quod, uti *suprà* diximus, vero haud absimile videtur. præsuppositum materiæ subjectum, ex quo ea DEUS eduxit, aqueum elementum fuit, principium generationis, semen; constitutionis, partes corporis; forma Avium in genere sensitiva est, in specie forma cuivis Avi propria, à proprietate ea essentia uniuscujusque emanavit, qua à se invicem specificè, uti scholæ loquuntur, innumeris differentium formarum affectionibus, dotibusque distinguuntur.

Diversitas Volucrum.

Sunt quædam volucres ad rapinam animantium natæ, feroces, & sylvestres, uti *Aquilæ*, *Accipitres*, *Vultures*; Nonnullæ mites & domesticæ, uti *Columbæ*, *Gallinæ*, *Anates*: Sunt & solivagæ & carnivoræ, uti supradictæ prædatrices; quædam granis frumentariis aluntur, uti *Columbæ*, *Gallinæ*, *Anates*, *Passeres*, & complures aliæ; Sunt præthereà aliæ aquaticæ, aliæ terrestres, aliæ montes, aliæ plana sylvasque amant; prima itaque Avium origo, aqueum elementum fuit, ex quo DEUS, non ex ovo primò; uti nonnulli insipienter dicunt, sed integra & perfecta singula in specie sua produxit; Regnum verò iis assignavit aërium, quemadmodum enim Pisces per aqueum elementum pinnis suis in alarum formam adaptatis, sic & Aves per auram, cujus incolæ sunt, volant. Motûs itaque earum locus aër est, terra quietis: omne Avium genus bipes & sanguineum est, cor, hepar, pulmonem, arterias, venas, reliquaque sanguinis opificio, & officio subservientia membra habent, exceptâ vesicâ, quâ non indigent, omni humiditate in pennarum plumarumque ornatum à natura destinata, sed & testiculos habent, fœmina quidem vulvam juxta septum adjunctam habet; genua habent, sed secus ac homines in adversum inflexa, quæ non antorsum, sed retrorsum inflectuntur; cæterùm omnes pennis, rostris, caudâque præter

ter paucas à natura instructæ; Ova pariunt fœminæ, quæ subventanea dicuntur, prolificam vim mares iis imprimunt. Sed de his sic Aldrovandus scribit: Gallina *quæ coivit cum* Gallo, *aut alia quævis volucris, ovum concipit superiùs ad septum transversum, ubi primò minutum & candidum cernitur, mox rubrum cruentumque, deindè crescens luteum flavumque efficitur totum, posteà ampliùs auctum discernitur, ita ut intùs pars lutea sit, foris candida ambiat; ubi perfectum est, absolvitur atque exit putamine pariter molli, sed protinùs durescente, quibuscunque erumpit portionibus, nisi vitio vulvæ defecerit.*

Mutatio Avium etiam unius speciei pro diversis climatis diversam formam assumunt.

His itaque de Avium natura expositis, jam singulas Avium species ordine recenseamus, ut deindè unicuique speciei aptas in *Arca* caveas attribuere valeamus.

Antequam autem rem aggrediamur, Lectorem notare velim, non omnes hujusmodi volucrium species *Arcam* ingressas fuisse, sed eas tantum, quæ ex se, & sua natura in perfecto speciei statu à supremo Opifice productæ fuerunt; cujusmodi sunt, quas jam recensebimus. Hæ etenim, uti post conditionem rerum in diversas Mundi plagas, climata, & zonas divino ductu dispersæ fuerunt, ita quoque tum ex natura & situ locorum, influxuque siderum differentissimam quoad exteriorem formam constitutionem, tum etiam ex spuria diversarum specierum commixtione etiam monstrosam quandam formam nactas esse, ex *præcedentibus* patuit. Nam quod de Quadrupedibus verum esse suprà demonstravimus, multò verius id de volucrium genere asserendum censemus, idque triplici de causa: *primò* quia diversarum specierum in volucribus commixtio, ex una specie differens omninò animal constituit, quæ in volucribus multò facilior est, quàm in quovis alio quadrupede, ob communem membrorum ferè omnium in iis constitutionem, & temperamentum. *Secunda*, volucres ex incubitu ovorum non legitimo duntaxat, sed & spurio quoque, id est, dum una volucris super alterius speciei ova incubat, tum ipsa natura operante, tum etiam volucris versatili imaginatione aliam speciem nasci, nemo dubitare debet; & id luculentissimè demonstrat experimentum passim usitatum, dum uti in quadrupedibus *Equos* aliaque animalia variis maculis, coloribusque artificioso technasmate, sive coitûs, sive graviditatis tempore, intra tegumenta eo colore, quo animal tingere volunt, imbuta concludunt; tandemque imaginativa animalis vi, & efficacia operante, desiderati coloris animal excludunt; & ex *Historia Geneseos* de ovibus maculatis à *Jacob* Patriarcha, per baculos variegatos artificiosè primùm, deindè quoque naturali industriâ tinctis, videre est; ita quoque idem in volucribus fieri experimento comperimus: Arte siquidem quàm pulcherrime *Pavones* ex pulchro, & multiplici illo pennarum ornatu, in candidissimos *Pavones* accidentali quadam metamorphosi convertuntur; quod & in *Gallinis*, *Columbis*, cæterisque variegatis volucribus, solo imaginationis, sive phantasticæ facultatis vigore sine arte accidere certum est. *Tertia*, ex promiscuo & spurio volucrum congressu, medium aliquod animal specie differens, quod tamen de una & altera specie participet, nascitur, quæ *in sequentibus* enarrabuntur.

Nil in Volucrum genere facilius est, quam diversarum specierum concubitus.

Climata diversusque cœli aspectus mutat rerum species.

Ex hisce itaque concluditur, non omnes illas Avium species, quas *America*, *Africa*, *Asia*, *India*, toto, ut ajunt, cælo ab *Europæis* differentes, nec non prodigiosa quadam varietate stupendas producit, omnes intra *Arcam* conclusas fuisse; neque à conditore in primordio rerum sub tanta diversitate productas fuisse, sed post earum, in universum Terrarum orbem dispersionem dictis de causis tantam varietatem incurrisse; quod idem de vege-

tabili Natura intelligi velim; quemadmodùm *in præcedentibus* innuimus, quæ revera tantas subit mutationes ex natura loci, & diverso cœli aspectu, ut vix clima sit, quæ non vel unam & eandem plantæ speciem in aliis aliisque climatis plantatam, differentem faciat; cui & omnes *Botanologi* experientiâ docti subscribunt. His itaque præmissis, jam ad volucrium recensionem nos accingamus.

CLASSIS II.
Volucrium in Arcam *introductarum enarratio.*

Aquila.

Quod inter Quadrupedia *Leo* est, id inter volatilia merito suo *Aquila*; Ani-

mal clangens, generosum, bellicosum, visûs acumine, & altivolatu principatum ducens. Vivit raptu, nullius non dicam volucris, sed ne ad quadrupedum aspectum pavens; utraque magno impetu adoritur, & quà rostro, quà unguibus validissimis dilacerata devorat; neque Piscibus quidem parcit. Fertur à *Zoologis*, *Gesnero*, & *Aldrovando*, in uno *Aquilæ* nido quandoque trecentos *Anates*, centum *Anseres*, quadraginta *Lepores*, plurimosque Pisces inventos fuisse:

Mores Aquilæ.

More aliarum volucrum aquam non bibit, sed loco ejus, calido animalium sanguine, cujus avidissimum est, sitim explet; rostro adeò duro præditum est, ut ab ossium fractione nonnulla species Aquilina, *Ossifraga* dicta sit: cadavera non tangit, sed ex naturæ quadam generositate illis contemptis, vivorum animalium prædâ triumphat; halitum fœtidum habet, undè reliquias cadaverum in nido relictas, nec eas, nec aliud animal absumit; undè utplurimùm ex diversorum animantium putridis corporibus calore nativo fermentatis, *Dracones* illi *Volatiles*, de quibus in *Mundo Subterraneo* fusè egimus, originem sumunt. Sunt autem specie differentes: *Aquila* propriè in sua specie dicitur χρυσάετος, estque genuina, omnium fortissima & generosissima, nigricans, densissimis fulta pennis, rostro durissimo, quo facilè omnia frangat, alis longissimis, oculis igneis & profundis; clangore suo omnibus animalibus formidinem incutiens. Sunt aliæ *Ossifragæ*; aliæ caudâ candidâ in nigricante corpore, quas *Pygargos* vocant; alia μόρφνος dicta *Anatum* venatrix; alia περκνόπτερος ad *Vulturem* propè accedens, quamvis robore & magnitudine tum corporis, tùm animi, minimè ipsi par sit; est etiam alia, quæ dicitur ἁλιάετος, quasi diceres, *Aquila marina*.

Diversitas Aquilarum.

Vultur.

Vultur est generis Aquilini, voracissimum animal, *Aquilâ* etiam grandius,

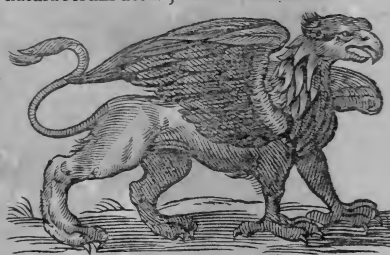
dius, & tantæ fortitudinis, ut *Equos* etiam hominesque fame stimulante invadere audeat, uti ex variis casibus didicimus; vivitque raptu. Pater *Joannes Baptista Cysatus* celebris Societatis nostræ Mathematicus dum *Helvetiam* describeret, describendo lustraret, cum in inaccessi propè montis scopulosi verticem, à nemine unquam penetratum summo labore ascendisset, invenit eum ad instar crateris efformatum, in cujus centro quercum invenit, & in ea nidum prægrandem ad instar illorum, quos in tectis domuum *Ciconiæ* extruunt, & in iis tres pullos, quos cum exactiùs consideraret, eccè pullorum parentes advolantes, tanto cum impetu irruerunt, ut nisi armis probè fuissent instructi comites, de vita eorum actum fuisset, interempta matre, invenerunt longitudinem alarum sese ad duodecim pedes extendisse, à rostri verò extremitate usque ad ultimum caudæ terminum, septem pedes invenêre: majores in ala pennæ longitudinem ulnæ, seu cubiti magnitudinem æquabant; sub arbore verò nil aliud videre erat, nisi ingens cadaverum eorum animalium, quæ raptu illuc transportaverant, congeriem. Spectare licebat hîc crania puerorum, *Leporum, Canum, Agnorum, Caprarumque* exossatas pelles, quin & Piscium insignes reliquias; Quæ cum admiratione observata, posteà etiam typo, quæ viderat evulgavit. Est itaque *Vultur Aquila* major, calvo capite, rostro adunco, unguibus validissimis coloris grisei, cætera communia cum *Aquila* habet; non vivis solùm, sed & cadaveribus utplurimùm, quorum putorem ad multa milliaria sentit, vivit, quæ *Aquila* non tangit. Et cum paulò antè varias *Aquilarum* species adduxerimus, vero tamen simile est, omnes illas species ex promiscuo *Aquilæ* cum *Vulture*, aut ex istis prognatis, coitu natas fuisse; præsertim cum plerasque *Aquilas* vulturini generis esse asserant *Ornithologi*; quarum aliæ sunt cinerei, quædam castanei coloris, aliquæ Leporini, aliæ aurei coloris; & non nisi pennis, rostro, capite, unguibus, colore aliquantùm differunt: ac proindè primigenias tantùm species, *Aquilam* & *Vulturem* in *Arca* conservatas fuisse censemus, non cæteras *Aquilarum* species, quæ postmodum vel situ & natura locorum, aut adulterino congressu natæ fuerunt; voce non tam clangere, quàm pulpare dicitur, juxta illud:

> *Dum clangunt* Aquilæ, Vultur *pulpare probatur*.

Mirabilis historia.

Gryphus. Utrum *Veterum Gryphus* in natura rerum detur, meritò *nonnulli* du-

Gryphus.

bitant: prout enim describitur, non animal volucre chimæricum est ἱεραχολεοντόμορφον, ex *Falcone* & *Leone* constitutum; sed nobis hîc non de Chimæris, sed de vera & reali volucrum specie, quam γρύφες vocant, sermo est.

Certum est ex *Geographorum*, & *M. Pauli Veneti* relatione, in *Riphæis montibus*, & ultimis *Asiaticæ Tartariæ* terminis, immensæ magnitudinis volucres reperiri, quas citatus *Author Grifalcos* vocat, quarum venatione, & aucupio maximè delectari fertur *Magnus Cham Tartarorum* Monarcha; Quæ eadem à nostris Patribus Chinensibus vera esse cognovi: verum cum nemo hodiè sit, qui eos se vidisse attestari possit, ego quoque meum de iis judicium suspendere malui, quàm aliquid de iis incerti determinare. Si vera sint, quæ de iis *Authores* referunt, ego eos vulturino aut Aquilino generi facilè adscripserim, qui

vel naturâ Regionis, vel influxu cæli in tantam magnitudinem excreſcunt; undè eos etiam ab *Arca* eximimus.

Στρουθοκάμηλος. *Struthiocamelus.*

Struthiocamelus ſic dictus à *Paſſere*, & *Camelo*, quorum animalium formam

gerit; quamvis quoad *Paſſerum* parvitatem nihil commune habeat; στρουθίον enim, (ſic enim à *Græcis Paſſerculus* appellatur) minorum Avium generi adnumeratur. *Struthiocamelus* Aves omnes magnitudine excedit, ut proindè ei nomen *Struthii*, non tam vere ac realiter, quàm κατὰ τὴν ἀντίφρασιν obtigerit. Monſtroſum animal eſt, quia ex Quadrupedibus partim, partim ex volucribus multum participat. Si molem ſpectes corporis, id gibboſo dorſo, colli longitudine, robore tibiarum, bifidâ ungulâ *Cameli* formam proxime accedit; ſi pennigerum corpus, ſi Oviparum conſideres, Avium numero accedit. Nutritur ſeminibus, & ſine delectu, quidquid offertur, devorat; ferro avide inhiat, illudque devorat, uti experientia *Melitæ* me docuit, ubi paſſim ex *Africa* allati ſpectantur; imò non illud deglutit ſolummodò, ſed & ſpecificâ quâdam ſtomachi ſui qualitate concoquit, uti ex ejus in ſtabulo excrementis comperimus; quamvis id non in nutrimentum ejus cedere exiſtimem, eò quod nullum animal nutriri poſſit, niſi ab eo, quod primò vitam habuerit; Deglutit itaque avidiſſime ferrum, vel ut corroboret ſtomachum, vel in abditæ infirmitatis medicamentum; ſiquidem experimento comperi, vel ipſas *Gallinas* æream monetam eodem fine appetere, & deglutitam per ſeceſſum, tametſi jam veluti rubigine quadam conſumptam reddere.

Proprietates *Struthiocameli.*

Cæterùm eſt animal obliviosum & ſtolidum; inſidias enim hominum cùm attentat evadere, caput inter condenſos frutices abſcondit, & phantaſiæ perſuaſione deluſum, capite non viſo reliquum corpus pariter in conſpectum non ſe dare ſibi perſuadet; & uti prælongis tibiis, ingentes paſſus facit, ita quoque homini non abſimilibus in gradiendo paſſibus utitur; dum verò fugit, quà pedibus, quà alarum remigio ſe quàm celerrimè promovet; cæterum ad volatum aliarum volucrum more prorſus ineptum, utpote carneæ molis pondere impeditum: Ova, quæ parturit ingentis magnitudinis non incubando fovet, ſed arena ferventi commiſſa ſoli excludenda relinquit; Solitudines *Africæ* ſabuloſas amat; Atque hoc animal aligerum etſi ex diverſis conſtitutum videatur, unam tamen & perfectam ſpeciem conſtituere, certum eſt, ac proinde ſuum intra *Arcam* locum obtinuiſſe, nullus dubitare debet.

Accipiter.

Accipiter ἱέραξ *Græcis* dictus, eſt animal volucre pipans, animoſitate, robore, volatu altiſſimo & cyclico adinſtar *Aquilæ*, omnibus animalibus prædatione infeſtum, non *Gallinas* duntaxat, & *Columbas*, cæteraſque minores Aves inſectatur; ſed & *Cervis*, *Capreolis*, *Agnis* *Leporibuſque* bellum movet, victaque, mox ſanguine exſucto, deinde etiam dilaniatis corporibus, carnibus eorum ſaturatur; fame verò ſtimulante, *Muribus*, *Ranis*, *Serpentibus*, *Talpiſque* vitam ſuſti-

Proprietates *Accipitris.*

ſuſtinet; dum ſanguinearum volucrum copia datur, aquam non bibit, ſangui-

nis ſuctu contentum; *Cicur* verò poſt ſiccioris alimenti uſum, aquam etiam bibit, & imò arte manſuefacti, non ſolùm fruges, ſed & panem comedunt. Hæc unica inter rapaces & feras volucres eſt, quæ, cicurrima & maximè familiaris fiat homini: Evolat enim ex manu heri ſui, Aves ad nubes uſque proſequitur, prædamque reportat; unde Principes & Magnates eum paſſim in deliciis habent, & æſtimatione; *Ægyptii* quoque eam unà cum *Accipitre* ſingulari apotheſeos honore, primum inter DEOS ſuos locum dedere: De quo vide *Oedipum noſtrum.*

Grus.

Grus à gruendo ſic dicta, volucris eſt, una ex majoribus, collum duos dodrantes longum, altitudinem verò ab imo pedis ad dorſum extremum quatuor ferè dodrantes habet; pedes ferè ſeſquipedales, roſtro palmari; cinericei utplurimùm coloris ſunt; Quæ de *Gruibus* fingunt *Poëtæ*, uti experientia docet, in adverſis ſibi invicem auxilio ſunt: ſiquidem inter volandum non confuſum uti *Columbæ*, ſed in cunei formam redactum ordinem, tum ad motum aëris confringendum, tum ad commodiùs ſe contra *Aquilas* defendendum, mirâ naturæ induſtriâ obſervant; veſcitur *Gallinarum*

more, frugibus, magno ſubinde conſitorum agrorum detrimento; ex tranſmigrantibus Avibus una eſt.

Ciconia. Πελαργός.

Ciconia Avis eſt prorſus, quoad formam *Grui* ſimilis, etſi paulò minor, verum quoad naturam & proprietates diſſimilis

lis est, dum vocem emittit, *Glotterare* dicitur; juxta illud:

Glotterat immensa de Turre Ciconia *rostro.*

Proprietates *Ciconiæ*.

Est animal altivolans, pium, prudens, & castum, magnas utilitates hominibus præstans, dum Provincias & Regiones noxiorum animalium peste liberat: vescitur enim *Ranis*, *Lacertis*, *Rubetis*, *Serpentibus*: hinc stagna & paludes ob nutrimenti copiam amat. In Urbibus & Pagis utplurimum, nidos suos supra tectorum extremitates, aut caminos etiam extruit, quos spinis & sentibus tantâ industriâ ad pullorum custodiam munit, ut nulla *Felis*, *Martes*, aut *Glis* illum facilè penetrare possit: nidus non concavus, sed planus est, ubi incubat ova fœmina, ubi educat prolem, interim mas de commeatu sollicitus, quem mirum visu, rostro implicato *Serpentibus*, *Ranis* similibusque, summa alacritate nido importat, & depositâ prædâ veluti fœminæ incubanti de ea congratulaturus, varia gesticulatione rostri, glotterare incipit; prætereà insigni erga pullos amore feruntur, ut proinde φιλοστοργία, quod de *Ciconiis* dicitur, id de parentibus filios magno amore, curâ & sollicitudine prosequentibus, symbolicâ significatione in adagium πελαργίζειν versum sit; ut proinde domus in qua nidificant, prospera ea de causa dicatur, quod uti passim boni ominis & auspicii Avis est, ita eandem occidere nefas, ab omnibus censeatur. Novit prætereà *Ciconia*, uti & *Hirundo*, teste *Sacrâ Scripturâ*, tempus abeundi ex Regione in Regionem, & tempus revertendi, quod adeò exacte tenent, ut 21 Martii circiter advenæ in *Germania*, discedentes verò circa 16. aut 18 Augusti observentur, per mare mediterraneum in viciniora *Græciæ* loca se conferentes, dorso secum unà *Hirundines* portant volatu defessas, pro cujus obsequii præstiti beneficio, illæ cantillando *Ciconiarum* in volando labores veluti demulcere videntur.

Ardea. Ε'ρῳδιὸς.

Ardea volucris est, *Ciconiæ* sive colli pedumque longitudinem spectes, pror-

sus similis, etsi aliquantillum minor naturâ suâ altivolans, undè ab arduo volatu nomen habet; Piscibus, Anguillis ostreisque delectatur; paludum lacuumque incola; in iis venandis omni industriâ utitur; tempestates præsentit, qua de causa in sublimiora aëris spatia, supra ipsas nubes, ut ibidem ab omni tempestatum procella immunes, & liberæ sint avolant. Magnates hanc avem magno in pretio tenent, tum ob amœnissimum *Falconis* cum *Ardea* in sublimitate aëris pugnantis spectaculum; tum ob naturæ industrias, quas in pugna exercent, spectandas: *Ardea* siquidem quamdiù *Falcone* superior est, nil sibi timet, subjecta tamen, miro quodam naturæ instinctu, excrementa in *Falconem* evibrans, subindè vel *Falconem* excœcat, aut acrimonia sordium pennas ejus adurit consumitque; atque hàc astutiâ sæpè victrix evadit. Est autem multiplex *Ardearum* genus, inter quæ tamen

Industria in pugnando cum *Falcone*.

Balea-

Baleonia primas obtinet ob præſtantiam pennarum, quas capite portat, quas ne Principum quidem pileis dedignantur. Videtur & hæc ſpecies ex ſpurio congreſſu *Ciconiæ* & *Ardeæ*, ob ſimilitudinem naturæ prodiiſſe; ut proinde ſolùm *Ciconiam*, *Ardeam* tamen, veluti differentem ſpeciem, ſub dubio in *Arcam* admittamus.

Falco. *Falco* habitu & moribus non diſſimilis eſt *Accipitri*: volucris fera, rapax, ad venationes maximè idonea; altivolans; veſcitur avibus, ſuctuque recentis ſanguinis earum gaudet; quarum innumeræ ferè ſunt ſpecies, tum colore, tum corporis magnitudine differentes; quas ego tamen primogenias ſpecies non facilè dixerim, ſed vel ex promiſcuo *Accipitrum*, *Falconumque* congreſſu, vel etiam ex natura locorum, regionumque, in quibus proveniunt, naturâ & proprietate natas exiſtimem; unde non omnes intra *Arcam* concluſas autumo, ſed uti dixi, primigenias tantùm ſpecies.

Pelicanus. *Pelicanus*, quem nonnulli quoque ὀνοκρόταλον, à ruditus aſinini voce, non diſſimili, ſic vocant: eſt volucris uti peregrina, ita haud *Europæis* nota, audio tamen in ſylvis *Poloniæ* & *Lituaniæ* ſubinde reperiri, quoad magnitudinem *Cygno* fe-

rè æqualis, collo, roſtroque longo conſtat, cui adnexum habet veluti ſacculum quendam magnæ capacitatis, quam ingluviem vocant, quo ſive Piſces, ſive alia animalcula capta in victus uſum recondit. In *America* inveniuntur, & *Pelicano* haud abſimiles *Onocrotali*, ſimili ſacculo, at multò majori ſub roſtro inſtructi, etſi ratione climatis, quoad formam corporis non parum differant. Eſt & alia hujus volucris ſpecies ingluvie carens, roſtro conſtans longo, cujus extremitas non acuminata, ſed ad formam cochlearis dilatata cernitur, quæ proinde *Cochlearia* dicitur. Quæ verò de *Pelicano* Poëtæ, Pictoreſque fingunt, fabulis adnumeramus.

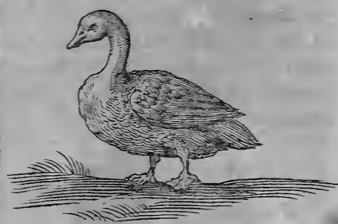

Cygnus. *Cygnus*, volucris drenſans, hæc eſt enim vox ejus decantatiſſima aquarum

incola, plùs natatum, quàm volatum amans; herbis & granis vescitur, *Anseri* simillimus; in pugna acriori, unus alterum irâ stimulante, uti *Aristoteles* tradit, devorat; robustum corpus habet, spissis mollibusque plumis undique vestitum; alas tametsi longas habeat, mediocriter tamen volat, ægrè ambulat, optimè natat; ei cum *Aquila* antipathia intercedit & bellum, etsi unus contra hostem nil attentare audeat; plures tamen uniti *Aquilam* facilè conficiunt. Quæ verò de Cantu Cygnæo ante mortem suavissimo adferunt Poëtæ; illa fabulosis Mythologorum narrationibus jungimus; cum hucusque nullus fuerit, qui Cygnæam hanc Musicam se audisse, testari queat.

Anser.

Anser Cygno magnitudine & moribus ferè similis est, volucris gingriens, herbis, frumentis, oleribus, & quicquid ferè occurrit, vescitur & devorat; utilissimum animal, mensisque gratissimum in locis *Septentrioni* magis subjectis; in *Meridionalibus* verò Regionibus, saporis præstantiam uti perdit;

ita non facilè opiparis mensis apponitur *Anser*: pedes cartilagineos habet, ad benè natandum à natura ipsi datos; colore albo, vel albo cinereo utplurimum nitet; sive bibat, sive comedat, aut volet, semper gingritu suo omnium aures molestat: sine aqua ægrè vivere potest: estque vel domesticum, vel sylvaticum; hoc transmigrat, illud non.

Pavo.

Pavo. Nil inter volucres *Pavonibus* speciosius natura produxit, estque avis pipillans, hæc enim vox ei competit, pulcherrima, superba, libidinosa; nutritur omnis generis frumentis, maximè hordeo. *Pavo* pulcher est, quia cauda tanta colorum varietate, tanto oculorum nitore ornatur, ut neminem non in admirationem trahat. Accedit, quod incessu suo nescio quàm majestatem præ se ferat; superbus est, quia suiipsius aspectu cum despectu quodam cæterarum volucrum, tripudiare videtur. Libidinosus est, quia libidinis œstro percitus uni vix quinque femellæ sufficiunt, imò fœminam ovis incu-

incubantem invadere non verecundatur. Est & hoc in *Pavone* admiratione dignum observatum, quod quasi cognoscere videatur, ubi maxima formæ suæ sita sit dignitas; hinc gemmatam superbo supercilio ostentat caudam, undique eam elevat, undique expandit; seipsum sui ipsis circumactione corporis spectantium oculis, veluti suæ pulchritudinis pompam agit, & exercet; & quoniam novit solaris lucis radios maximum pennarum, quibus intingitur, splendorem conciliare posse, unde istas soli exponit, variisque colorum ex lucis reflexione ortorum mutationibus, quoties gressum mutat, toties novam semper, novamque formositatis suæ speciem præbet. *Pavonem*, quem *China*, producit, tantæ pulchritudinis est, ut eum è cœlo delapsum esse putent, nec nisi Regio servit delectamento. Falsum est, quod de eo plebs tradit, pedum minus pulchrorum aspectu *Pavonem* contristari, caudamque dimittere.

Gallus Indicus.

Gallus Indicus, Avis *Pavoni* simillima, unde & *Gallo-Pavo* passim dicitur: siquidem præter caudæ suæ pulchritudinem, pennarumque splendorem in rotam collectarum, mensis quoque Principum haud ingratum gulæ irritamentum præbet; Avis ex *Calecuto Indiæ Orientalis* primùm in *Europam* præterito seculo translata, ubi jam ubique communis est; Vescitur communi cum *Gallinis* & *Anseribus* cibo: Capite constat duro, cui adinstar carneæ molis appendiculam adnexam tenet, dimidio palmo longam, quam cum cibum capit, contrahit, cum irascitur, totus inhorrescit plumis, caudamque in rotam versat, gradusque arrogantiâ spectantes exterret; libidinis tam ardentis est, ut si suæ speciei desint fœminæ, *Gallinas* etiam, & *Anates* invadat, ex quorum commixtione nova semper & *Anatum* & *Gallinarum* species emergit.

Gallus & Gallina.

Gallus & *Gallina*, uti Aves domesticæ, ita omnibus passim notissimæ sunt, illa

cucurrire, hæc glocitare dicitur. De *Galli* in pugna animositate pectorisque constantia; de *Gallorum* salacitate; *Gallinarumque* in ovis ponendis fœcunditate, de cantu cæterisque affectionum proprietatibus, uti omnibus nota sunt, ita non attinet dicere: quarum iterum infinita

nita propemodum varietas est, pro natura loci, & Regionis, quarum incolæ sunt. In *China* lanigeræ reperiuntur, non quod loco pennarum lanâ tectæ sint, sed quod plumis instar lanæ crispatis vestiantur. Vide *Chinam* nostram *Illustratam*.

Anas. *Anas* Avis aquatica à strepitoso clamore garrire dicitur, uti domestica est,

ita omnibus notissima, omnivorum est, ut nè quidem à *Rubetis*, *Araneis*, aliisque animantibus venenosis abstineat; salacissima est, ita ut vel unam fœminam mares complures plerumque certatim inire attentent, & subindè præ nimia salacitate etiam *Gallinas* invadant; ex quarum adulterino congressu, aut etiam ex ovorum *Gallinis* suppositorum, aut contra, exclusione, ea deindè nascitur *Anatum Gallinarumve* varietas, quam subindè satis admirari non possumus. Quod & *Plinius* observavit; ait enim: *Super omnia est* Anatum *ovis* Gallinæ *subditis atque exclusis admiratio; primò non planè cognoscentis fœtum, mox incertos incubitus sollicitè convocantis, postremò lamenta circa piscinæ stagna, mergentibus se pullis naturâ duce*. Estque vel domestica, vel sylvestris, quæ tamen specie non differunt, cum una tam iis, quàm hisce sit natura, proprietas & affectio.

Corvus. Κόραξ. *Corvus* animal volucre sat notum, nigerrimi coloris (quamvis in ultima *Septentrionis* plaga etiam albi, uti & *Ursi, Vulpesque* reperiantur) voce grocire, quod ab aliis quoque *crassare* dicitur; natura sua animal voracissimum, cadaveribus verò maxime delectatur, quamvis fructibus quoque, Piscibus, pane, similibusque vescatur, furtivâ quadam astutiâ præditum, dum *cicur* est, præter

reliqua obvia monetam amare videtur, à qua etiam abripienda, ubi eam invenerit, non abstinet. Est & hoc non exiguum *Corvi* prærogativum, quod præ omnibus cæteris animantibus *Noë* primò ad decrescentis *Diluvii* statum explorandum, *Corvum* emiserit, deinde *Columbam*. *Cumque transissent* 40 *dies, aperuit* Noë *fenestram* Arcæ, *quam fecerat, dimisit* Corvum, *qui egrediebatur, & non revertebatur, donec siccarentur aquæ super terram.*

Cornix. Κορώνη. *Cornix* Κορώνη *Corvo* haud degener, & moribus, colore, & ingenio similis;

Dividitur ab *Aristotele* in tria genera, in *Pyrrocorvum*, *Monedulam*, & *Coraciam*, sive *Graculum*. Verùm si recte ea expenderis, omnes *Cornices* corvini generis esse reperies, minimè primævas species.

Columba. *Columba* simplicissimum, mundum, mite, & sine felle animal volucre, cui propriè gemitus convenit, & frequens in Sacris Literis ejus fit mentio: uti, *Estote prudentes sicut* Serpentes, *& simplices sicut* Columbæ; & in Canticis Cant. *Veni* Columba *mea, speciosa mea*, &c. frugibus

gibus & granis nutritur; varietate colorum mirè decorantur, quem ego imaginationis, dum ovis incubant, effectum esse censeo; etsi verò animal salax sit, castitatem tamen in juribus conjugii observandis, eximiè exhibent; mirificè fœcundum est; cum singulis pene mensibus coëant, concipiant, pariant, incubant, suos excludant fœtus. Triplicis generis sunt *Columbæ*: Domestica, sylvestris, & *Turtur*; quæ colore quidem, habitatione, loco, & quantitate, specie tamen non differunt, quia in dotibus naturæ, & proprietatibus eandem conficiunt speciem, quemadmodum *Canes* maximi, mediocres, & minimi. *Accipitrem* metuunt, vel ad ejus umbram perhorrescunt; unde ad se contra violentiam ejus defendendas, gregatim volant; pernicitate volatus plerasque Aves superant, unde *Accipitrum* conatus facile fugiendo eludunt. Regius quoque Psaltes, consideratâ ejus in volando pernicitate, canebat: *Quis mihi dabit pennas sicuti* Columbæ *& volabo, & requiescam.*

Phasianus. *Phasianus* nil aliud, quam *Gallus* sylvestris est; & dividitur in tres species: *Phasianum* à *Phasidis* undis, quibus accolis ita dictus; *Urogallus* pariter, similitudine caudæ simili *Galli* nostri *Gallinacei*, *Urogallus.* *Tetraon* prorsus cum *Urogallo* non nisi *Tetraon.*

Tetraon.

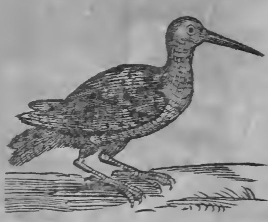
caudæ brevitate differt; quæ tamen hæ tres ſpecies adeò pro climatum, locorumque differenti natura differunt, colorum varietate, formaque corporis, ut etſi una ſpecies, toto tamen cœlo diverſæ videantur. Coëunt paſſim cum *Pavonibus* & *Pavogallis*, unde mox aliæ ſpecies naſcuntur; *Grigallus* & *Attagen*,

Grigallus. Attagen.

Gallinago. *Gallinago*, mira varietate colorum à natura depictæ volucres, quæ tamen o-

mnes vel à *Gallo*, vel à *Pavo-gallo*, vel *Pavone* originem ducunt; unde non neceſſe fuit, omnes hujuſmodi ſpecies intra *Arcam* fuiſſe. Eſt & *Gallinæ* ſpecies, quam Numidicam dicunt, quæ & ab *Ægyptiis Gallina Pharaonis* vocatur, corpore rotundo, & globoſo, ſine cauda, capite *Galli*, cæterùm totum corpus ſub cœruleo colore, miro quodam naturæ artificio nigris punctis conſperſum nitet; nos veras *Meleagrides* eſſe, ex hieroglyphico earum ſchemate demonſtravimus.

Perdix. Πέρδιξ.

Perdix volucris eſt, ob lautitiam menſarum ſat nota, tot differentia nomina habet, quot Regiones ſunt, in quibus natales

natales suos habet; harum innumerabiles penè species ab *Ornithologis* recen-

sentur; quæ tamen plerumque, *Aristotele* teste ex *Perdice*, *Gallo* cæterisque similibus procreantur, vel etiam sola climatum diversitate mirum in modum, colore, forma, moribus immutantur. In *Chio Insula* sunt rubræ, *Gallinæ* magnitudine, alibi albæ, in *Hispania* diversicolores; In *Æthiopia* & *India*, toto, ut ajunt, cœlo diversificantur. Quænam verò sint spuriæ, quænam solummodò loci naturâ transmutatæ; istius signum habeto: quod spuriæ *Perdices* præter fruges & grana, carnibus quoque delectentur, quæ verò mutationem à loci natura acceperunt, tantùm frugivoras specie indistinctas esse censebis; Quam regulam in omnibus cæteris Avibus tibi servandam putes.

Coturnix. Ὀρτυγομήτρα.

Coturnix. Magna inter *Interpretes S. Scripturæ* de vera & genuina hujus

Avis specie controversia est, variis varias de ea sententias referentibus. Nos quænam ex variarum textuum, de hac volucri, lectione colligere potuimus, nihil aliud *Ortygometram* esse dicimus, quam *Coturnicem*, tùm quia sicuti hodierna die, tanta abundantia ex ultromarinis partibus, potissimum in *Italiam* advolant, ut vel ipsa littora & Insulas contegere videantur, magno utique Aucupum lucro. ita quoque *Israëlitis* in deserto, nullæ aliæ volucres, quàm *Coturnices*, tàm copiosum alimentum, DEI providentia præstare poterant.

Passer. Στρουθός.

Passer est volucris astuta, fallax, garrula, locis habitatis vicina, frumentaceis

granis vescitur; quorum iterum ingens differentia est; si colores spectes, sunt albi, flavi, maculati, & pro ratione Regionum diversicolores: sunt prætereà sylvestres. *Indici Passeres* etsi quoad colorem, & corporis formam differant, quia tamen cum nostris, naturæ dotibus concordant, unius generis esse existimantur, vel similitudine quadam naturæ sic dicti, vel cœli situ, vel etiam spurio congressu cum aliis speciebus haud dissimilibus, in alias formas transmutati.

Psittacus. Ψιττακός.

Psittacus, volucris ex *Indiis* primò in *Europam* allata, natura sua garrula, & humanæ voci addiscendæ aptissima, viridi & rubro colore imbuta capite firmissimo, ita ut ad discendas humano more voces, claviculâ ferreâ converberetur. Mimicos mores præ omnibus aliis exhibet; nihil illis loquacius, nil astu-

astutius, dociliusque, quorum ingens quoque differentia est. Sunt, uti in Ca-

nibus, majores, mediocres, minimi, omnes tamen rostris aduncis, iisque durissimis instructi; vescuntur Aviculis, granis, fructibus, & potissimùm delicatioribus carnibus delectantur. Verùm qui plura de hac volucre desiderat, is *Ornithologos* consulat, apud quos complura admiratione dignissima circa hanc Avem reperiet.

Noctua. Ulula. Γλαῦξ. Ὦτος.

Noctua animal volucre nocturnum, carnivorum, solitarium, cæteris Avibus

invisum. Vescitur *Muribus*, *Ranis*, *Lacertis*, Aviculis, *Vespertilionibus*: Qui *Bubones* vocantur, *Lepores* quoque, & *Cuniculos* invadere non absterrentur. Et quemadmodum in cæteris Avium generibus sub multiplici differentia considerantur: Majores sunt, *Ulula*, *Bubo*, *Otus*, quorum aliquæ montium inaccessas rupes, fabricarum, turriumque veterum fastigia incolunt, quædam sepulchra, meatusque subterraneos, aut tecta Templorum, arborumque concava inhabitant. Sunt & mediocres, quos *Barbecianos*, & *Stryges* vocant; sunt minores, quas *Noctuas*, & *Civettas* vocant, & ad aucupium reservantur: artificio prorsùs noto; omnes tamen ejusdem sunt speciei, etsi quoad formas, ob causas jam sæpiùs allatas, differentes. Ingens eorum nullo non tempore multitudo *Athenis* viguit; undè Proverbium: γλαῦκας εἰς Ἀθήνας. *Noctuas Athenis inferre*, de iis dictum, qui Caproni Capram addere volunt.

Pica. Κίττα.

Pica, *Græcis* Κίσσα, vel Κίττα, *Italis* hinc fortè *Cutta*; volucris est albo-

nigro pennarum ornatu, nec non cauda longa instructa; animal garrulum, astutum, inquietum, furax; ad hominum animaliumque voces aptissimum; Cæterùm πάνφαγον, omnibus enim rebus pascitur: undè forsan Mulierum prægnantium depravato appetitui Κίττα vox accidit, quâ *Medici* appetitum illum ad res etiam non naturales in gravidis Mulieribus denominant; animal nullo loco stabile, & in operationibus inquietum. Hostes experitur *Aquilam*, & *Ululas*, quibus utplurimum in prædam

dam cedit. Quod verò ad differentiam attinet *Picarum*, certe in *Europa* omnes pene sunt similes, sive formam spectes, sive colores, cæterasque naturæ dotes. *Indicæ* valde variant, non tam quoad corporis constitutionem, quàm ob caudæ longitudinem, *Pavoni* non dissimilem. Ea verò, quam *Brasilia* nobis exhibet, tota nostrati similis est, excepto rostro, prodigiosæ magnitudinis, quod

Pica Indica.

reliquam corporis molem in nonnullis non parum superat; reliqua cum *Pica* communia habet si colorem excipias; hujus volucris aliquot rostra in Museo nostro Collegii Romani, ostendere soleo, quæ sane monstrosa *Picæ* constitutio, aliunde provenire non potuit, nisi ex cœli influxu, soli aquarumque natura; ex æquo enim terrestribus, aquaticisque venationibus insistit; ne verò rostrum prægrande animal aggravet, natura ex osse quasi diaphano levissimo, subtilissimoque ita instruxit, ut dena hujusmodi rostra, reliquæ corporis moli æquiponderare videantur. Sunt & nonnullæ aliæ hujus generis, quæ sacculum rostro affixum tenent, quos *Onocrotali* suprà annumeravimus; Sunt & aliæ, quas *Rhinocerotes* appellant, à cornu, quod ex rostri extremitate exurgit. Hujusmodi volucres, uti

Rhinocerotes.

Onocrotali.

omnia cum *Picis*, quoad naturam, communia habent; ita quoque non nisi ex loci naturâ, uti diximus, hanc μετα-μόρφωσιν incurrère, ut proinde eam *Arcæ* inferre necessarium non fuerit. Hujusmodi monstrosæ formæ alites producit Terra *Freto Magellanico* vicina, quas *Peguinos* vocant *Hispani*, *Ornitho-*

Peguini ad mare Magellanicum erecto corpore incedunt.

logi quoque *Anserem Magellanicum* nominant. Admiratione dignum in hac volucri est, quod non Avium, sed Hominum more erecto corpore, pedibusque incedat, ad volatum ob alarum brevitatem cæteroquin ineptum, quibus tamen in fuga, quàm velocissime se proripit: neque alibi quàm in dictis *Freto Magellanico* vicinis sive Insulis, sive continentibus, reperitur; Luculentum indicium, alitem hanc corporis sui à reliquis volucribus constitutionem, non nisi à natura loci, obtinuisse; quemadmodum & giganteæ magnitudinis homines in iis locis.

Picus Martius.

Varia ſunt genera & ſpecies *Picorum*; quorum tamen omnium eadem pene natura eſt, non niſi colore & forma diverſæ. Omnium tamen proprietas genuina eſt, arborum cortices roſtro, cum valido ſono pertundere, excavare, vermiculorum, quibus veſcuntur, ſub iis latentium cauſa; undè & à *Græcis* δενδροκολάπται, id eſt, *Arborum Excavatores* appellantur. Dicuntur *Martii*, eò quod *Marti* ſacræ ſint volucres; & milites ad bellum ituri, hac Ave in Auſpiciis uterentur, vel etiam quod valida & robuſta Avis ſit, quæ duriſſimo ſuo roſtro etiam arbores excoriet, ſubvéctetque. Suntque varia genera, tùm colore, tùm formâ, tùm magnitudine & parvitate diſtincta. Ad hujuſmodi revocantur omnes ferè illæ volucres, quæ arbores ſcindunt, cortices perrumpunt, & nidum ex ramo ſuſpendunt; cujuſmodi ſunt, quas *Sittas*, *Chlo-*

Speus. Sittæ.

Galguli.

Chloriones. Merops.

riones, *Galbulas*, ſive *Galgulos* vocant. Eſt autem *Galgulus* idem, quod *Icterus*, totus flavo imbutus colore, ac proindè ſummum in *Ictericis* flavæ bilis humore ſuffuſis, medicamentum dicitur.

Turdus. Κίχλη.

Turdus eſt volucris granivora, mediocris, inter *Columbam*, & *Perdicem* magnitudinis, cujus ab *Ornithologis* innumeræ ſpecies recenſentur. *Turdus* proprie dictus, eſt, qui in *Germania* Juniperi granis veſcitur, cibumque præbet non minus gratum, quàm ſalubrem, ita ut *Turdus* meritò ornamentum & delitiæ menſarum vulgò dicatur; tametſi ejus in variis Regionibus, tum quoad victum, & colores, tum quoad formam ſint differentes; in proprietatibus tamen utplurimum concordare videntur, exceptis iis, qui aliquantulum ab iis declinant; ut ſunt, qui aquis gaudent; inde *Turdi Marini* dicti, & ex *Turdo*, cum *Fulica*, congeneri volucri, nata videntur. E *Turdorum* famili-

Merula. lia eſſe cenſentur, *Merulæ* & *Truſſellæ*, ſic Germanicè dictæ; quorum iterum variæ ſunt ſpecies; quarum illa humanas cantilenas edocta ad vivum cantando exprimit; ac proindè ſonoris ac cantatricibus avibus annumerari ſolet.

Upupa. *Upupa* volucris pulcherrima, & criſta diverſicolore, eaque verſatili, inſtructa; roſtrum habet acinacis inſtar in longum porrectum. Undè & *Theſeum* in eam transformatum *Poëtæ* fabulantur; & quamvis pulchro illo colorum amictu ſplendeat quàm nitidiſſime; turpiſſimam tamen volucrem eſſe ex eo *Ornithologi* cenſent, quod fœtore, quem exhalant, vix ſuſtineantur; quodque nidos ſuos utplurimùm ex humano ſtercore conficiant; eo fine, ut venatores fœtore intolerabili à nidis ulterius inquirendis deterreant, vel aliqua alia naturæ proprietate, quam hanc ego eſſe exiſtimo, quod humanis ſordibus, in infirmitatibus, ipſis ſolis cognitis, veluti antidoto quodam, & ſalubri alexipharmaco utantur. Videat Lector *Opera* noſtra *Hieroglyphica*, in quibus quàm uberrime de *Upupa Ægyptiis* ſacra, egimus.

Hirundo. Χελιδών.

Hirundo. *Hirundinis* domesticæ volucris sat notæ variæ sunt species: Mari-

næ, Urbanæ, Montanæ, Ripariæ, & similes, quarum tamen una omnium proprietas est nidificare; & sunt transmigratrices; quamvis pleræque aliæ mare non transmigrent, aliæ enim in lacubus, in concavis montium, arborumque hyberno tempore conglomeratæ reperiuntur, ex quibus deinde Sole Æquatorem transeunte, ad verni temporis tepiditatem denuò evolant. Omnium ferè communis cibus sunt Muscæ, Vermes, & similia minoris molis insecta. Vox ejus trussatus est: caveas ad mortem usque abhorrent: quia libertate aëris unicè gaudent.

Alcyon. Ἀλκυών.

Alcyon. Volucris pariter omnigeno colorum nitidissimorum vestitu amicta, juxta mare, & flumina condensis arboribus inumbrata, vivens: *Aristotele* teste, non multò *Passere* amplior, colore tum cæruleo, tum viridi, tum etiam leviter purpureo, variè toto corpore refulgens, rostro longo & tenui, nec non exiguâ caudâ instructa, Piscibus vivit, parit ova quinque, qui circa Tropicum hyemalem esse solet, dies sereni 14 naviganti-bus auspicatissimi, unde *Alcyonia dies & sacra* vocata; notissima avis est, cum vix flumen præsertim arboribus stipatum, ubi non occurrant, reperias.

Luscinia. Φιλομήλα.

Luscinia. Inter Aves Canoras, quæ carmine oblectant, *Lusciniæ* meritò pri-

mum locum obtinent. In cujus descriptione *Plinius*, dici vix potest, quàm Poëticâ lascivierit licentiâ. Verùm cum nil *Lusciniæ* cantu tritius sit, & verno tempore vix sit, qui non ejus cantu delectetur. Modulos quos gutture format, Musicis notis expressos vide *in nostra Musurgia*.

Carduelis. Θραυπίς.

Lusciniæ proximè succedit *Carduelis*, Ακανθὶς, *Græcè* dicta, quam natura

præterquàm quod suavissimè cantet, pulcherrimo quoque pennarum ornatu dotavit: suntque plurimæ species.

Alauda. Κορύδαλος.

Alauda, à laudando sic dicta volucris, ex granilegis una est, inter segetes, & sectæ cristæ stipulas, utplurimùm degens, quamdiù granis in agro colligendis distinetur, ferè semper sine voce est, ubi tamen in altum elevatur, tum enim verò sine interruptione Deo conditori suos

suos modulos, veluti laudes quasdam in aeris summitate, quasi clavo affixa, continuà alarum concitatione persolvit. Magno utique exemplo omnibus, quid eos deceat, proposito.

Ficedula. Συκαλίς.

Ficedula Avis est, à ficubus, quibus Autumni tempore avidissimè vesci solet, sic dicta. *Germanis* vocatur, *Grasmuck*, ubi ficus non proveniunt, similibus tamen ficui fructibus vescitur. *Italis Beccafico* dicitur, Avis notissima.

Rubecula.

Rubecula Avis est, pectore rubicunda, unde & *Pettorosso* dicitur: & gustui, & auditui ob certam suavitatem gratissima.

Φοινίκουρος. Coda rossa.

Phœnicurus à cauda rubra sic dicta Avis, quam alii *Aristotelem* secuti, eandem cum *Rubecula* volunt, utpotè quæ certo anni tempore pectus rubrum, in caudam rubram commutet: cui tamen

opinioni adstipulari non possum, cum distinctæ speciei volucres, & *Rubeculam* & *Phœnicurum*, eodem anni tempore diligenti inquisitione præmissa, me reperisse meminerim.

Fringilla. Σπίζα.

Pulchra pariter Avicula *Fringilla* est, & Caveæ inclusa ob cantus suavitatem gratissima; cujus *Ornithologi* varias species adducunt, quæ tamen ad unum genus facilè revocari possunt. Ad hoc tanquam genus facilè revocari poterunt *Agythelus*: *Fringillago*, quam σπιζίτην vocant, κνιπολόγος, à granis colligendis sic dicta & similia.

Parix.

Parix Avicula est, in multas species divisa, ex iis, quæ canoræ vocantur,

non infimum locum tenet, quæ tametsi quoad colores & formam distinguantur, naturalibus tamen dotibus, prorsus conveniunt.

Motacilla. Κίγκλος.

Motacilla Avicula est, ripis fluminum saxosis gaudens, caudâ tremulâ;

Coda tremula Italis dicitur, ob perpetuam caudæ agitationem subsultationemque; verum cum illa nulli non nota sit, tempus perdam, si in ea describenda longius immorer.

Regulus. Τρόχιλος.

Regulus Avium minima, Rex Avium dictus, eò quod *Aquilæ* bellum movere, & vincere dicatur. Cæterum sepibus ut plurimum remisque murorum

gaudet; & hìc *Romæ* in Templo Divi *Petri*, quod vastissimis constat loculis, passim videtur, & nullo non tempore dulcedine cantus sui, devotioni intentis singulare augmentum præstat.

Præter hasce, innumerabiles ferè aliæ species, tum in *India Orientali*, tum *Occidentali America* reperiuntur, quæ uti à nostris, tum colore multivario, tum corporis forma valdè distinguuntur, ita quoque ad primigenias species, ex quibus primam suam originem duxerunt, non nisi, ex naturæ dotibus, proprietatibus, & operationibus, conjecturâ factâ, reduci possunt.

Consectarium Apodicticum.

Quo ostenditur, à DEO, *primo cuncta animalia sub certo, & determinato numero, condita fuisse, quæ vel Natura loci & Climatum, Cælorumque influxu, aut promiscua differentium specierum copulâ deinceps in universam terram dispersa, in infinitam animalium multitudinem & varietatem excreverunt.*

Incomprehensibilis DEI potentia in creatione rerum.

DEUS *Optimus Maximus* totius Mundi, & omnia quæ in ejus ambitu continentur, sapientissimus conditor, quemadmodum primò massam chaoticam, sub qua veluti sub potentiali quadam abysso, & seminario naturæ virtute continerentur, produxit, ita quoque nullum vegetabile, aut animal immediatè, præter homnis animam ex nihilo, sed ex præsupposita chaoticæ massæ materia secunda, produxisse censeri debet; in quo quidem maximum Omnipotentiæ, & infinitæ sapientiæ suæ specimen edidit: quod ut demonstremus,

Omnia ex 4 Elementis composita.

Suppono *primò*. Quicquid in universa natura rerum, ex materia & forma compositum humanæ menti occurrere potest, id totum ex chaotica quatuor elementorum πανσπερμία, sive cælorum vastissima corpora, sive Stellarum compositionem, sive denique Mineralium, Vegetabilium, Animalium, tum Brutorum, tum Rationalium excepta

cepta anima rationali universam œconomiam spectes, primævam suam originem traduxisse, id est, ex quatuor elementorum combinativa μίξις, seu miscella, producta fuisse.

Omnia sub diversi Cœli aspectu extrinsecas formas mutant.

Suppono *Secundò.* Omnia illa corpora, quæ sub triplici naturæ gradu continentur; Mineralia, Vegetabilia, Animalia, tametsi ex quatuor elementis primò composita, posteà tamen, sub diverso Cælorum Astrorumque ad Terram aspectu, eas, quas miramur metamorphoses incurrisse; Et experientia nos docet primò in Mineralibus, quæ in quibusdam melioris notæ, quàm in aliis, id est, Aurum, Argentum, Æs, Ferrum, Stannum, Plumbum, probioris inquam, notæ; in hisce, quàm in illis Regionibus lapides pretiosos, Adamantes, Rubinos, Smaragdos, Amethistos producunt; quæ tamen aliunde, quàm ex natura locorum non proveniunt. Sed de hisce fuse actum, vide in *Mundo Subterraneo.*

Vegetabilia indifferentibus terrenis differentes formas assumunt.

Si Vegetabilia spectemus, immensam mox intuebimur, Metamorphoseos varietatem; Siquidem experientiâ Magistrâ docemur: grana tritici, terræ congruæ insita, optimum triticum proferre; aliis verò in agris seminata, prorsùs vel in siliginem, vel etiam in avenam, à tritico specie distinctam degenerare. Item Caulium, quas *Capitatas* vocant, semina differentibus agris inarata, eandem metamorphosin experiri: imò si in uno eodemque loco per aliquot annos restiterint, eas in rapas degenerare experimur. Petroselinum ubi multis annis sine cultura extiterit, herba cæteroquin saluberrima in cicutam exitialem transmutatur.

Herbæ Indicæ in *Europa* plantatæ speciem mutant.

Dein Plantæ nostrates sub aliis aliisque Climatibus plantatas, differentes specie plantas producent: ita, quemadmodùm *suprà* diximus, Cinnamomum in *Lusitania* plantatum in Laurum; Piperis plantam in Hederam: Caryophyllum Muscatum, in Castaneæ similem plantam transmutatum cum admiratione invenerunt: Titymallum planta tenella in *Germania*, & in parte *Italiæ*; in *Sicilia* & *Africa*, in frutices & arbores assurgere vidimus: Cypressus in *Septentrionales oras* translata, Savinæ herbæ formam assumens arborescere detrectat; Mala Persica quondam venenosa in *Europam* translata optimi saporis fructus producit. Innumeras hoc loco hujusmodi metamorphoses adducere possem. Verùm nè longius hisce immoremur, Lector curiosus *Botanologos* consulat, & quod dixi, verum inveniet.

Animalia *Europæa* in *Indiam* translata formam exteriorem mutant.

Suppono *Tertiò.* In animalium Regno idem evenire. Quotidiana nos experientia docet; & *Authores Indicarum Relationum* abunde testantur, & tantò quidem in iis majores transformationes fieri, quantò à reliquis jam dictis Naturæ gradibus ad dictam transformationis varietatem, majorem dispositionem habet. Dico itaque, Quatuor animalium genera, quæ sunt Reptilia, Quadrupedia, Volatilia, Natatilia, Reptilia, & Insecta primò ingentes transmutationes subire, tum quia ex putri utplurimum, tum etiam, quia ex heterogenea copula nasci solent, uti in præcedentibus retulimus. Quadrupedia verò, quia ab initio Mundi sub certa & determinata specie, à DEO glorioso & benedicto producta fuerunt, quadruplici de causa, ingentes transmutationes incurrerunt; quarum *Prior* est, uti sæpe sæpius jam diximus, Astrorum in differentes Terrarum, Regionum, Climatumque dispositiones influxus, quâ uti *paulò antè* docuimus, miræ efficiuntur rerum mutationes.

Vis Phantastica in coitu animalium: aut incubitu ovorum diversas formas producit.

Secunda est, phantastica animalium tum Quadrupedum in coëundo, tum Oviparorum in incubando vis & potestas; si enim tantum possit in fœmina gravida imaginatrix facultas in immutando fœtum in monstrosas formas, certe id brutis denegatum fuisse, is solus inficiabitur, qui in brutis, & in operationibus naturalibus rite obeundis

dis pernecessariam imaginatricem vim non recte expenderit. Miri igitur effectus tum ex congressu naturali quadrupedum, tum ex concubitu oviparorum, effectus metamorphoseos emanare luculenter patet. *Tertia* causa est, ex homogeneo unius speciei congressu, quo ex imaginatricis facultatis potentia, si non speciem, saltem formam extrinsecam cum multiplici colorum varietate mutant.

Coloris mutatio in animalibus, sub diversis Zonis.

Hoc pacto, in ultima *Septentrionis plaga*, experientiâ, & relatione *Batavorum*, omnia penè animalia, *Ursi, Vulpes, Corvi*, cæteræque animantes, quæ sub Zona temperata stabilem colorem sortitæ fuerunt, multæque ob perpetuæ nivis candentis aspectum ex nigro, & rufo, colore in candidissimum colorem mutantur.

Diversarum specierum coitus.

Quarta causa est, heterogeneus diversarum specierum congressus, quo non extrinseca tantum forma, sed & intrinseca medium diversumque quoddam, ex diversis speciebus natum animal resultat. Ubi tamen notandum, hanc heterogeneorum animalium copulam, non cùm quovis animali fieri, sed cum iis, quæ naturæ quadam similitudine inter se concordant; aut etiam odoris, quo solo in brutis prolificus appetitus ad generandum concitatur, convenientia, impelluntur.

Dubium hoc loco non exiguum oritur: *Utrum quemadmodùm* Mulus ex Equo & Asina *productus, sterilis sit, ita & cætera animantia spuria?* Respondeo, quantùm quidem ex animalium genealogia annotare potui; id solùm in *Mulo* compertum fuisse, non tamen æquè in aliis: *Tragelaphus* enim, etsi ex heterogenea *Hirci*, & *Cervi* copulâ natus sit, is tamen plurimùm se propagare, notius est, quàm ut dici debeat: idem de cæteris animantibus dicendum existimem. In volucribus tamen heterogenea hæc propagatio legem non habet; cum volucres ex adulterino congressu, aut ovorum incubitu, non secùs ac reliquæ volucres se propagare soleant. Undè in Volatilibus multò major, quàm in quadrupedibus multitudo & varietas cernitur.

Ex hoc quadruplici causarum complexu patet, animalium numerum quasi in infinitum auctùm esse, & quotidiè augeri ab eo tempore, quo à DEO producta fuerunt: quod vero *cap.* 3. *Genes.* DEUS adduxit ad *Adam* omnia animalia, ut videret, quid vocaret ea; id intelligi debet, non omnia ea animalia, quibus successu temporis Mundus terrestris impletus fuit, ad eum ducta fuisse; sed illarum, quæ DEUS produxerat, certas & determinatas animalium species; aliàs enim nullus finis animalium adducendorum, nullus finis nominum iis imponendorum fuisset. Quæ omnia si quis paulò profundiùs expenderit, is fateri cogetur, maximam animalium partem in *Arcam*, dictas ob causas non introductam fuisse; sed solùm primævas illas animalium species, quæ tum in *Edenia Regione* extabant, aut ex aliis Regionibus remotioribus, Angelorum singulis speciebus præsidentium ope ductuque intra *Arcam* admissa sunt: cum DEI *Opt. Max.* solùm illa animalia, quorum species à *Diluvio* perire poterat, intra *Arcam* conservandi fuerit intentio; non verò, quæ post *Diluvium* ob causas suprà adductas sine speciei jacturâ nasci poterant. Patet tandem non solùm ex hisce hucusque adductis, sed ex accurata quoque omnium animalium *paulò antè* descriptorum recensione, non omnes animalium species intra *Arcam* introductas fuisse; quod hucusque demonstrare conati sumus, atque proindè *Arcam* ad omnes Animalium species primigenias conservandas capacissimam fuisse.

Verum cum jam occurrat *Phœnicis* memoria, restat exponendum, utrum hæc avis in *Arca* locum repererit? Avis scilicet non *veterum* duntaxat, sed & *recentium Scriptorum Relatione*, supra fidem celebrata; Dicitur autem unica

&

& solitaria solo suo contenta individuo & maris & fœminæ formam retinens, ætate 500 annorum prægravata nido ex pretiosis *Arabiæ* lignis constructo, ardoreque Solis incenso unà combustam emori, deinde ex cineribus, rore & pluvia fermentatis vermem nasci, novæ generationis *Phœnicis* seminarium. Quis hic tam insanæ mentis est; qui hujusmodi fabularum figmenta concipiat? Quis non videt, hoc *Æygptiorum* monstrosum animal fuisse, cujusmodi complura hieroglyphicis suis inserunt, uti quam amplissimè de iis, & inprimis de *Phœnice* egimus, continentur, quorum proprium erat, ut quanto monstrosiores figuras exhibebant, tanto minora sub iis latere mysteria jactitarent. Quibus accedit ut illa fabulosa *Phœnicis* narratio in omnium passim *de naturalibus rebus Scriptorum Monumenta* irrepserit. Quod vero hujus volucris etiam mentionem faciant *S S. P P.* id eos non tam fecisse censendi sunt, quod talem verè volucrem extare arbitrarentur, sed ut inde occasionem sumerent, ad hujus avis similitudinem, demonstrandi communem carnis resurrectionem adversus eos, qui eam negarent, & tamen *Phœnicem* non alio modo, quàm ex cineribus suis propriis renascendi originem sortiri crederent, quemadmodum de *Unicornu* & *Pelicano*, qui pectore aperto, sanguine suo pullos enutriret, allusione factâ ad *Christum* sanguine suo fideles suos enutrientem. Qui verò tempore *Tiberii Phœnicem Romam* allatam, inde *Phœnicis* veritatem adstruunt, summopere halucinantur; dum facilè iis illudi potuerit, rarioris speciei phœnicoptero qui præter nomen *Phœnicis* nihil aliud haberet. Quis enim istam volucrem 500 annos vixisse, observavit? quis collectis ex aromaticis sarmentis nidum, quo se combureret, vidit unquam? Quis sufflatione alarum ligna ardore Solis succensa fuisse credet? Quis ex cineribus natum vermem ad speciei instaurationem intuitus est? nemo sanè mortalium. Chimæricum itaque & prorsus propudiosum figmentum est, omnes *Hippocentauros* & *Sphingium* Monstrum excedens. Ex quibus tanquam infallibilibus rationibus constat, *Phœnicem*, uti in rerum natura nunquam extitit, ita quoque in *Arca* non fuisse, quin & hoc Sacro textui repugnare, vel ex hoc comprobabitur, cum avis hæc unica, neque mas, neque fœmina, in *Arca* alias inutilis fuisset, & contra finem, quem DEUS ad instaurationem speciei intenderat, ac proindè apertè dicat non unum aliquod animal, sed bina, masculum & fœminam ex omnibus animantibus, *Arcam* quæ ad speciei seminarium conservarentur, ingressa censeantur.

Excusamus tamen SS. Patres de *Phœnice* agentes, qui non ex ignorantia, sed argumentum mysteriis confertissimum altioris contemplationis causâ, juxta inveteratam Poëtarum, Oratorumque enarrationem, pulchris conceptibus exornatam, libris suis inseruerunt; quemadmodum non pauci ex iis fabulis, etiam poëticas, ad mysticos, & anagogicos sensus transtulerunt. Vide *S. Augustinum de Civitate* DEI.

CAPUT VI.

Noë *infusâ Animalium Scientiâ dotatus à* Deo, *juxta præcepta Domini, tandem* Arcæ *stabula, nidosque unicuique, sive quadrupedibus, sive volucribus convenientia exstruere orditur.*

EXpositis in *præcedentibus Capitulis* omnium eorum animalium, quæ *Arcæ* destinabantur, viribus, & proprietatibus à natura iis insertis, quorum omnium notitiam *Noë* probe possidebat, tandem Divini Numinis Angelorumque assistentiâ fretus, *Arcam* in stabula, nidosque partitur, juxta molem corporis unicuique convenientem. Verùm cum hæc sine schematismis concipi non possunt, primò totius primæ contignationis amplissimum spatium quadrupedibus destinatum in mansiones, seu receptacula pro immundis bina & bina, pro Mundis septena & septena propria distributum, sub majori forma, ante oculos ponemus curiosi Lectoris.

Quoniam verò magna inter *Interpretes* circa bina & bina, septena & septena animalia dissidium est; quid de iis sentiendum sit, paucis aperiamus. Sunt nonnulli, qui dicunt, bina, & bina ita intelligi debere, veluti duo paria: quidam verò per unum marem & fœminam intelligi debere asserunt. Verùm cùm lis non nisi ex sensu Sacrarum Literarum decidi possit, varios hìc Textus adducam, ut ex iis sensûs veritas elucescat.

Dixitque Dominus *ad Noë, Ingredere tu, & omnis domus tua in* Arcam *&c. Ex omnibus animantibus mundis tolles septena & septena masculum & fœminam; de animalibus verò immundis* Duo *&* Duo, *masculum & fœminam; sed & de volucribus cœli septena & septena, masculum & fœminam, ut salvetur semen super faciem universæ Terræ.* Ubi ex omnibus mundis septena & septena:

Gen. 7. vers 2.

מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה.

Ex omnibus animantibus mundis accipies tibi septem, septem: id est, septem masculos & septem fœminas; & ex bestiis non mundis duo, masculum & fœminam, ubi apertè ostenditur, septenos masculos & septenas fœminas ex

ומהבהמה לא הטהורה הוא שנים:

bestiis mundis ingressa esse; & ex mundis שנים, id est, duo paria, masculum & fœminam, quæ quaterna animalia conficiunt. Sic enim habet Lectio 70. ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν εἰσάγαγε πρὸς σὲ ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ· καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν, δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ; quæ prorsus *Paraphasi Chaldaicæ* congruunt. Congruit & Arabica Lectio:

وخذ من جميع البهايم الطاهر سبعة سبعة الواحد وزوجه ۞

Et quoniam *Lectiones* ubique concordant, rectè concluditur à primæ sententiæ *Interpretibus*, per bina & bina, per septena & septena, duo paria immundorum, & septem paria ex mundis animalibus, duos videlicet masculos & duas fœminas ex immundis, & septem masculos & totidem fœminas ex mundis intra *Arcam* admissa fuisse; si enim unum tantùm par ex immundis, & septem solummodò ex mundis introducta fuissent, sequeretur, *Noë* post *Diluvium* non habuisse, quod salvâ propagatione speciei, Deo in sacrificium offerre potuisset; Atque hæc est quorundam sententia. Altera sententia est, unum tantùm par introductum fuisse, marem & fœminam, quod ex voce Hebraica שנים dualis numeri colligunt; *Hebræi*, enim per שנים non quatuor, sed Duo, quem-

quemadmodum in vocibus dualis numeri, אזנים/עינים/ידים membra gemminata exprimunt, ita & ex voce: שנים *Schanaim*, duo tantum animalia, vel unum par ex immundis in *Arcam* introductum fuiſſe, cenſent; ex mundis verò animalibus ſeptem tantum introducta fuiſſe, tria videlicet paria, maſculum & fœminam, ſeptimum verò ſacrificio poſt *Diluvium* à *Noëmo* perficiendo, reſervatum. Verùm qui vim & energiam in *Textibus* prorſus concordantem ritè expenderit, is ſanè vel violenter ſe à primæ ſententiæ *Authoribus* trahi ſentiet: Qui ſecundæ ſententiæ ſubſcribunt, ii ſanè id non alia de cauſa feciſſe cenſendi ſunt, niſi quod, ſi duo ex ſingulis immundis animalibus paria, ex mundis verò ſeptem paria admitterent, vererentur, nè *Arca* tot animalibus recipiendis minimè capax foret, & ne *Arca* ex nimio onere, ob tantam animalium multitudinem aggravata ſuccumberet: Sed nos uti utramque ſententiam probabilem cenſemus, ita quoque, ſive intra *Arcam*, unum ſolummodò animalium par, ſive duo ex immundis paria, ex mundis verò licet ſeptem ſolummodò, ſive bis ſeptem ponamus, *Arcam* tamen ſemper adhuc ſat capacem fuiſſe, nec quicquam à nimio pondere metuendum fuiſſe. Quod ita oſtendo. Novimus ex 11 *Levitici*, & 14 *Deut.* quænam munda, quænam immunda animalia ſint: Verba adducam: *Nè comedatis quæ immunda ſunt: hoc eſt animal, quod comedere debetis*, Bovem, & Ovem, & Capram, Cervum, & Capream, Bubalum, Tragelaphum, Pygargum, Orygem, & Camelopardalum: *Omne animal, quod in duas partes findit ungulam, & ruminat, comedetis; De his autem, quæ ruminant, & non dividunt ungulam, hæc omnia comedere non debetis*, Camelum, Leporem, Chærogryllum, *quia ruminant, & non dividunt ungulam, immunda erunt, vobis; Sus quoque, quoniam dividit ungulam, & non ruminat, immundus erit.* Deinde vers. 11. Mundas & immundas volucres recenſet. *Omnes*, inquit, *aves comedite, immundas ne comedatis*: Aquilam *videlicet*, & Gryphum, & Haliætum, Ixion, & Vulturem, & Milvum *juxta genus ſuum, & omne corvini generis*, & Struthionem *ac* Noctuam, & Larum *atque* Accipitrem *juxta genus ſuum*, Herodium *ac* Cygnum, & Ibin, *ac* Mergulum, Porphyrionem & Nycticoracem, Onocrotalum, & Charadrium *ſingula in genere ſuo*, Upupam *quoque*, & Veſpertilionem. Atque hæc eſt animalium tam mundorum quàm immundorum recenſio, quam *Sacer Textus* nobis proponit; eſtque veluti compendium omnium eorum, de quibus hucuſque egimus. Quadruplici itaque combinatione, quod ex animalibus mundum ſit, quod immundum, ita determinat, ut nullus de iis amplius dubitandi locus relinquatur.

COMBINATIO QUADRUPLEX, ex qua

Omne quod ruminat, & ungulam biſulcam habet, mundum eſt; ut Ovini & caprini generis animalia.

Omne animal, quod etſi ruminet, ungulam tamen ſolidam habet, & indiviſam, immundum eſt; ut Camelus, & *cætera.*

Omne animal, quod nec ruminat, neque biſulcam ungulam habet, immundum eſt: ut Equus, Aſinus.

Omne animal, quod ungulam quidem biſulcam habet, ſed non ruminat, immundum eſt; ut Sus, & *ſimilia.*

Sed quodnam in Avibus mundarum immundarumque ſignum ſit, expreſſè *Sacer Textus* dicit: omnes videlicet Aves carnivoras & rapaces, quæ carnibus cæterorum animalium, & ſanguinis ſuctu vivunt, neque etiam hodiè facilè in cibum cedunt, & ſunt omnes eæ, quas *Sacra Scriptura* paulò ante recenſuit: omnia ſcilicet animali a; id eſt Aquilinum,

 Acci-

Accipitrinum, & Corvinum genus, & noctuarum genera & species: Cùm verò mundarum volucrum mentionem non faciat, significare voluit, præter dicta carnivorarum rapaciumque volucrum genera, reliqua omnia comedi posse, ac proindè munda esse, & septena ex quovis genere intra *Arcam* admissa fuisse, quamvis etiam ex immundis volucribus, non duo tantùm mas & fœmina, sed septem in *Arcam* introducta fuisse, indè concludatur. Quod si *Noë Corvum* volucrem immundam extra *Arcam* ad *Diluvii* diminutionem explorandam dimisit, isque non reversus dicitur; certè corvinam speciem eo ipso, defectu alterutrius sexus destructam fuisse, quis non videt? *Corvum* autem dimissum cum non reperiret in tantis aquarum turbinibus, ubi requiesceret pes ejus, neque *Arcam* amplius aquarum voluminibus veluti coopertam reperiret, uti nonnulli volatu tandem defessum, aquisque involutum periisse, existimant perperam: potuit enim is divino nutu conservari, modo nobis incognito. Nos tantum hìc quid fieri potuerit, physico more ratiocinamur. Verum de *Corvo* in 2 *Libro* fusius, uti & de *Corvo* non redeunte & redeunte iterum totam difficultatem ex mente *Sacri Textus*, enodamus. Verum ut singulis animalibus tam mundis, quàm immundis propria stabula in *Arca* extruantur, hìc catalogum omnium supponendum duximus.

Animalia ex Quadrupedibus.

Munda:	Immunda, quæ licet ruminent, Solipeda tamen sunt:
Boves.	*Camelus*, ruminat, sed non bisulcum.
Oves.	*Lepus*, bisulcum, sed non ruminat.
Capræ.	*Chœrogryllus.*
Cervi.	*Sus*, dividit ungulam, & non ruminat.
Alce.	*Struthiocamelus*, nec ungulam dividit, nec ruminat.
Bubuli.	*Canes.*
Tragolaphi.	*Feles.*
Oryges	*Vulpes*, & cætera in catalogo animalium recensita.
Camelopardali.	
Et omnia genera & species, quæ ex hisce productæ sunt.	

Volucres immundæ.	*Volucres mundæ.*
Omnes quæ carnibus & raptu vivunt.	Omnes eæ, quæ frumento, baccis, frugibus, & vermibus vivunt, uti
Aquilinum. } genus.	*Galli*, *Gallinæ.*
Accipitrinum. } genus.	*Columbæ.*
Corvinum. } genus.	*Passeres.*
Omnes nocturnæ.	*Perdices.*
Noctuæ.	*Attagenes.*
Bubones.	*Phasiani.*
Nycticoraces	*Urogalli*, & quicquid hisce simile est, de quibus vide *Catalogum animalium suprascriptum.*
Ascories, & similia.	

NO-

NOMENCLATURA ANIMALIUM.

Animalia Munda

Sunt quæ ruminant & ungulam bisulcam habent & sunt infra scripta.

Immunda Animalia.

Sunt quæ ruminant quidem sed vel solipeda vel multifida sunt vel etiam quæ bisulcam ungulam habent, sed non ruminant, uti sunt supra scripta.

Appellationes.

Latina.	Græca.	Hebræa.	Chaldaico-Syriaca.	Arabica.	Latina.	Græca.	Hebræa.	Chaldaico-Syriaca.	Arabica.
Bos, Taurus, Vitulus, Vacca.	Βοῦς, ταῦρος, μόσχος.	שור	תור ܬܘܪܐ	البقر الثور	*Camelus* ungula solipeda ruminat.	Κάμηλος.	הגמל	גמלא ܓܡܠܐ	الجمل
Ovillum genus.	Ἀμνοὶ ἐκ προβάτων.	שה ܐܡܪܐ ܢܩܝܐ	אמרין	حمل حملل الضان	*Lepus* ruminat sed multifidus est.	Δασύπους.	ארנבא ܐܪܢܒܐ	ארנבא ܐܪܢܒܐ	لارنبا ارنب
Caprinum genus.	Χίμαροι ἐκ αἰγῶν.	עז עזים	גדיין דעז ܥܙܐ	المعز جدي تيس	*Chærogryllus* ruminat sed multifidus est.	השפן	טפזא ܛܦܙܐ	Χοιρόγρυλλος.	القنليه
Cervinum genus.	Ἔλαφος.	איל	אילא ܐܝܠܐ	الغزلا	*Sus* bisulca sed non ruminat.	החזיר	חזירא ܚܙܝܪܐ	Σῦς, Χοῖρος.	الخنزير
Caprea, Capreolus.	Δορκὰς.	צבי	טביא ܛܒܝܐ	الصايل	*Canis* non ruminat nec ungulam habet bisulcam.	כלב Κύων.	כלב כלבים	כלבא ܟܠܒܐ	كلاب كلبي
Bubalus, Bufalus.	Βούβαλος.	יחמור	יחמורא ܝܚܡܘܪܐ	الجمار	*Felis,* Cattus animal multifidum.	Αἴλουρος.	סנור	סנורא ܫܘܪܐ	السنور
Tragelaphus.	Τραγέλαφος.	אקו	יעלא ܝܥܠܐ	الوعل	*Ursus* multifidus.	Ἄρκτος.	דוב ܕܒܐ	דובא	الدوب
Pygargus.	Πύγαργος.	דישן	רימא	الروي	*Vulpes* multifida.	Ἀλώπηξ.	שועל	תועלא	ثعلب
Oryx.	Ὄρυξ.	תאו	תרבלא ܬܪܒܠܐ	الثيتال	LEO, *Leones.*	Λέων, Λέοντες,	אריה	אריתא ܐܪܝܐ	السل لاسل
Camelopardalus.	Καμηλοπάρδαλος.	זמר	דיצא ܙܪܦܐ	الزرافة	*Tigris.*	Τίγρις.	דגיל	דגילא	محيل
Alce.	*Bisons.*	*Urus.*	*Rupicapra.*	*Capricornus.*	*Equus, Asinus.*	ἵππος, Ὄνος.	סוס אתון	סוסיא אתנא	فرس حمار

NOMENCLATURA VOLUCRUM

Tam Mundorum quàm Immundorum.

Ex Volucribus Mundis ſunt ſequentes.

Latina.	Græca.	Hebræa.	Chaldæa.	Arabica.
Gallus. Gallina.	Ἀλέκτωρ.	תרדנגל.	תרנגולא	ديك
Columba.	Περιστερά.	יונה	יונא	حمام
Turtur.	Τρυγὼν.			
Perdix.	Πέρδιξ.	קוראה	ܚܓܠܐ	حجل
Attagen.	Ἀτταγὴν.	פסרנה	ܦܣܪܢܐ	درج
Turdus.	Κίχλα.			
Phaſianus.	Φασιανὸς.	פשרנה		درج
Paſſer.	Στρουτὸς.	צפרה	ܨܦܪܐ	عصفور
Ficedula.	Συκαλὶς.			
Pavo.	Ταῶν.	טוסה.	ܛܘܣܐ	طاوس
Parix.				
Alauda.	Καλάνδρη	קבשינה	ܩܘܒܫܢܐ	قنبر
Anſer.	Χὴν.	וזה	ܘܙܐ	وز
Anas.	Νῆττα.			
Fulicæ.				
Cygnus.	Κύκνος.	דדרה	ܕܕܪܐ	راحام
Coturnix.	Ὀρτυγο-μήτρα.			

Ex Volucribus Immundis ſunt ſequentes.

Latina.	Græca.	Hebræa.	Chaldæa.	Arabica.
Aquila.	Ἀετὸς.	נשר	נשרא	نسر
Gryps.	Γρὺψ.	פרס	ער	عقاب
Haliæ-tus.	Ἁλιαῖτος.	עזיה	העזניה	
Ixion.	Γύψ.	הראה	בתכנפא	
Vultur.	Ἰκτὶν.	איה	טורפיתא	
Chara-drius.	Χαραδριος	הדיה	דיתא	
Corvus.	Κόραξ.	עורב	ערבא	غراب
Struthio-Camelus.	Στρούθιον.	יעבה	נעמיתא	نعامة
Noctua.	Γλαὺξ.	תחכס	ציצא	
Larus.	Λάρος.	שחף	שחפא	
Accipiter	Ἱέραξ.	הנץ	נצא	شاهين
Hero-dius.	Ἡρώδιος.	הכוס	קדיא	هروة
Ibis.	Ἶβις.	ינסוף	קיפופא	
Ciconia.	Πέλαργος.	רחמה	רחמא	حرحي
Mergus.	Καταρράκτη	קאת	רקריקא	
Porphy-rio.	Πορφυ-ρίων.	שלנונא	ינשופא	
Nyctico-rax.	Νυκτικό-ραξ.	שלך	רחיתא	

CAPUT VII.

Explicatio Ichnographica, primæ Contignationis Arcæ in qua Quadrupedum stabula, & mansiones ordine sunt positæ.

IDem accidere videtur iis, qui de *Arcæ* incapacitate dubii, capere non possunt, quomodò illa tantam tamque innumerabilium animalium multitudinem, & varietatem continere valuerit; ac illis, qui Astronomicarum rerum ignari, stellati cœli faciem lucibus refertam, stellarum, siderumque multitudinem sub numerum cadere non posse, simplicius sibi persuadent; cum tamen in universa cœli facie nulla stella oculis non armatis sensibilis adeo parva sit quæ Astronomis non sit cognita; omnes verò si ad calculum revocentur, non nisi 1022. recenseantur ex iis, quæ innumerabiles putabantur, ut proindè complures olim Hæretici, & hoc tempore ἄθεοι Epicuri de grege porci; uti *Sacræ Scripturæ* libros, eo loco habent, quo quamlibet aliam profanam historiam, ita quoque pro stultis ac monstrosis opinionum suarum dogmatis, omne id, quod capere non possunt, pernegant, pro nugis & fabulis tenent omnia; DEO ipsi omnipotenti rerum Conditori, Angelisque suis apertum bellum indicunt; ἀθανασίαν animarum destruunt, humanam animam à bestiis, & brutis non differe, demonstrare, ipsis belluis deteriores contendunt; qui utique in opinione hac omnium perniciosissimâ, tantò sunt obstinatiores, quantò indoctiores; tantò in hujus satanicâ persuasione, sententiæ asserendæ faciliores, quantò in Epicuræorum oblectamenta magis fuerint effusi. O intolerandum genus hominum non nisi igne flammisque à facie terræ exterminandum! Atque hi sunt, qui nullà alià faciliori ratione *Scripturæ* nullitatem evinci posse, diabolicâ fraude dementati, sibi persuadent, quàm per *Arcam Noëmicam*, quam uti capere non possunt, ita eam cæteris veterum fabulosis narrationibus jungunt. Ego verò hisce, me belluinam eorum inscitiam, Divini Numinis adspirante gratiâ, ita hoc loco evicturum confido, ut, velint, nolint, ultrò veritati palmas præbere cogantur. Sed jam ad rhombum.

Atheorum detestabilis doctrina.

Ut itaque quàm penitissimè hoc de *Arca Noëmica* argumentum discuterem, omnium primò Zoographorum monumenta examinanda censui; Animalium omnium quadrupedum, quæ in universo Telluris orbe hucusque cognita fuerunt, nomina annotavi, vires, proprietates, corporeæque molis magnitudinem singulis competentem, cæterasque circumstantias ἀκριβεστάτως expendi, stabula & mansiones singulis & omnibus, binis vel septenis proportionatas, in *Arca* longitudinis 300 cubitorum, & 50 latitudinis assignavi, uti in *præsenti Schematismo* videre est.

Ichnographia itaque primæ Contignationis *Arcæ* Animalibus quadrupedibus destinata, longa est, uti dixi, 300 cubitos, lata 50 quod spacium superficiale primò in ambulacrum A.B. 300 cubitis longum & octo cubitos latum distribui; quod per quinque alia ambulacra transversa LM. IK. CD. EF. GH octo pariter cubitorum latum & 50 cubitos transversa latitudine discrevimus, quæ accessum ad omnium animalium stabula præberent; Inter hujusmodi ambulacra, posita sunt, ex utroque latere stabula omnibus & singulis animantibus proportionata; quorum quidem receptaculorum si longitudinem spectes, eam in omnibus æqualem, id est, 20 cubitorum longam reperies; si latitudinem, pro animantium quantitate, nunc

nunc majorem, nunc minorem, prout numeri ſingulis adſcripti docent. Per majus & principale ambulacrum aditus utrimque datur in cellas ſeu ſtabula animalium per portas numeris ſignatas, qui tamen latitudinem cujuſvis ſtabuli unà notant; undè & ambulacrum hoc, octo cubitorum latum conſtituimus, ut *Elephantem* quadrupedum omnium maximum non ſtrictè, ſed amplè quoque & commode reciperet; quoniam verò hæ portæ ſtabulorum non ſufficiebant, alias arcanas portas, in fine tranſverſorum ambulacrorum poſitas effecimus, & ſignantur hiſce literis, a. b. c. d. e. f. &c. quæ aditum præbebant ad poſteriorem ſtabulorum partem, ubi per feneſtras ſingulis ſtabulis proprias, animalibus quotidianus cibus & potus in vaſa & præſepia in hunc finem ibidem diſpoſita ſine periculo ſubminiſtraretur, uti *in Schemate* videre eſt.

Stabuli Elephantorum quantitas.

Jam itaque ſtabula explicemus, ab Elephantum, qui ſunt animalium maxima, ſtabulo, literâ A ſignato ordiamur, & primum locum à dextris obtinet intra medietatem *Arcæ*, eâ commoditate, ut *Arcam* per portam D. ingreſſi, ſtatim deputatam ſibi manſionem per 20 numerum ſignatam ingrederentur; eſt id ſtabulum 14 cubitorum latum, 16 longum, altum octo; quod ſpacium binis *Elephantis* aut quaternis etiam recipiendis adeò ſpacioſum eſt, ut ibidem non ſtrictè, ſed amplè, & quam commodiſſimè commorari queant. Eſt & poſt ſtabula p. q. ſpacium aliud, in quod per portam q. ex ambulacro ingreſſus datur, ut ibidem illis pabulum potuſque per feneſtram ſuggeri poſſit.

Sequuntur modò ſtabula cæterorum animalium, majorum & minorum uſque ad *Leporum Cuniculorumque* ſtabula, è latere dextro; ex ſiniſtro verò, animalium ferocium ſtabula ſequuntur, uti *Rhinocerotum*, *Leonum*, *Urſorum*, cæterorumque ordine expoſitorum, quæ omnia *in ſequenti Pinace* tibi conſideranda relinquo.

Atque hæc ſtabulorum pro omnibus & ſingulis animantibus quadrupedibus, juxta numerum Mundorum, Immundorumve, nec non ſecundum capacitatem uniuſcujuſque ſpeciei in *Arca* diſpoſitio eſt, quorum quidem habitacula tam laxa ſunt, ut in unoquoque horum, complura adhuc paria poni poſſint; Undè nos, ut ob *Arcæ* amplitudinem, loca omnia repleri poſſent, etiam illa animalia, quæ *Arcam* intrare non neceſſarium erat, poſuimus, uti ſunt, quæ ex diverſæ ſpeciei congreſſu oriuntur, & quæ ob Climatum diverſitatem, aſpectumque cœli differentem, aliam formam quoad extrinſecam apparentiam nacta ſunt, quamvis tamen ſpecie non differant. Si verò Lector obſervaverit nonnullius alterius animalis ſpeciem, quæ hic non contineretur, is certò ſibi perſuadeat, tam amplas adhuc reſtare manſiones, ut iis, non dicam una, ſed plurimæ quoque ſpecies collocari queant; ut proindè ex hoc animalium epilogiſmo Lector apertè videat, non tantam eſſe animalium multitudinem, quam ſibi perſuadere poſſit quiſpiam. Quicquid enim *Aldrovandus*, *Geſnerus*, *Jonſtonus*, in vaſtiſſimis ſuis *Operibus Zoologicis*, de animalibus quadrupedibus attulerunt, id totum in hoc brevi compendio, monſtra etiam contineri certum eſt, uti unum cum altero comparanti luculenter apparebit.

Reſtant modò Serpentum, aliorumque Reptilium ſtabula exponenda, & ut paucis nos expediamus; dico non neceſſarium fuiſſe, ut iis particulares ſtabulationes aſſignarentur, cum iis ſuppedanea ſtabulorum vacua loca hunc in finem relicta, ad commorandum ſufficerent; ibidem enim præter victum ordinarium, etiam ſuctu pinguis humidi, & ex ſordibus animalium vivere poterant.

Porrò

PINAX STABULORUM.

Immundorum Animalium Stabula. Stabulum ſignatum literâ	Continet.	Mundorum, & Amphibiorum Stabula. Stabulum ſignatum litera	Continet.	
A	*Elephantes.* 2	♉	*Caſtores.* 2	Amphibia, & Immunda.
B	*Camelos.* 2	♊	*Lutras.* 2	
C	*Dromedarios.* 2	♋	*Crocodilos.* 2	
D	*Equos.* 2	♌	*Hippopotamos.* 2	
E	*Aſinos.* 2			
F	*Onagros.* 2	♍	*Tragelaphos.* 7	Munda.
G	Varias *Felium* Species.	♎	*Bubalos.* 7	
		♏	*Alces.* 7	
H	Varias *Simiarum* Species, binæ Singulæ.	♐	*Uros.* 7	
		♑	*Capras* cum *capris.* 7	
		♒	*Arietes* cum *Ovibus.* 7	
I	*Cercopithecos.* 2			
K	*Lepores.* 2	♓	*Boves* cum *Vaccis.* 7	
L	*Sciuros.* 2			
M	*Cuniculos.* 2	☽	*Cervos.* 7	
	Porcellos marinos.	☉	*Rangiferos.* 7	
		♀	*Capras Sylveſtres.* 7	
N	*Stabulum vacuum.*			
			Oryges. 7	
O	*Rhinocerotes.* 2		*Ibices.* 7	
P	*Leones.* 2	☿	*Rupicapras.* 7	
Q	*Urſos.* 2	♂	*Canes Domeſticos.*	Immunda.
R	*Tigrides.* 2			
S	*Pantheras* & *Leopardos.* 2		*Canes aquaticos.*	
		♃	*Canes Leporarios.*	
T	Animalia quæ *Monocerotes* vocantur. 2		*Canes Moloſſos.*	
		♄	*Melites.*	
			Canes Indicos.	
V	*Lynces* cum *Gulonibus.* 2	☊	*Vitulos Marinos.*	Amphibia.
		☋	*Teſtudines.*	
X	*Lupi.* 2		*Ericeos, Hiſtrices.*	
Y	*Vulpes.* 2			
Z	*Apri* cum *Porcis* domeſticis. 2	*	*Taxos, Glires, Martes, Muſtelæ.*	

Porrò *Noë* cum prævidisset, ingentem sordium excrementorumque colluviem ex tanta animalium coacervatione nascituram, datâ operâ sentinam fecit in infimo *Arcæ* loco, uti *in Præcedentibus* diximus. deindè craticulas ferreas quarum quinque in hoc præsenti Schemate exhibuimus hoc signo ▦ notatas, ita scitè sagaciterque disposuit, ut in dictam sentinam per has è stabulis extractæ sordes, in sentinam devolutæ, *Arcam* ab immunditiis liberam, immunemque relinquerent; habebant autem hæ ferreæ craticulæ coopercula sua, ut claudi & aperiri, claudi quidem ne fœtor ex sentina exhalans, animalia hominesque mephiti conficeret; aperiri verò in sordium projectionem possent. Posuimus & binas cisternas in extremitatibus *Arcæ*, signo ♈ & ≏ notatas, in necessarium *Arcæ* usum; de quibus *in Sequenti* capite fusiùs.

CAPUT VIII.

De Commeatu omnibus & singulis Animantibus in Arcam *introductis, sufficienti & necessario, & de Penuariis, Reconditoriisque, ea de causa in* Arca *extructis.*

QUanquam absoluta, & immensa DEI potentia *Noëmum* cum universa sua familia, quin & omne animal quod vivebat, & movebatur super terram, sine ulla *Arcæ* fabrica, & sine ullo ciborum apparatu, sine ullo corporeæ necessitatis subsidio aliundè allato, conservare potuisset, magis tamen Divinæ providentiæ consentaneum videbatur, non purè supernaturali modo, sed humanæ providentiæ captuique congruo, magnum hoc pietatis sacramentum, ad divitias gloriæ suæ demonstrandas, peragere; ut videlicet Mundum ob peccatorum enormitatem, perditum per *Noëmi*, DEI assistentis auxilio Divinique influxus gratiâ instructi cooperationem restauraret, *Arcam* fabricari, voluit loculos in ea pro animalium diversitate & multitudine constituere, *Reconditoria* ciborumque *Penuaria* distribuere, de alimentis omnibus & singulis animantibus, tum pro se, tum pro illis congruis hac providentia conservare, utque hoc pacto humanum genus, quod ob impietatem perierat, non solius DEI opitulatione, sed cooperatione hominis justi & perfecti, restitueret; quod posteà à *Christo* θεανθρώπῳ, cujus *Noë* typus erat, miro & ineffabili modo completum fuit. Dixit itaque DEUS ad *Noe*:

קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלא:

Genes. 6. vers. 21.

Tolles igitur tecum ex omnibus escis, quæ mandi possunt, & congregabis apud te, & erunt tam tibi, quam illis in escam.

Ex hujus Lectionis contextu luculenter patet, pro omnibus & singulis animantibus, cujuscunque tandem generis, de cibis & alimentis unicuique propriis, queis sustentarentur, providendis *Noëmo* præceptum fuisse, de quo mirum in modum altercantur *Interpretes*. Nonnulli volunt, omnibus commune fuisse alimentum; quorum error uti vel ipsis Sacri Textus verbis (*Ex omnibus escis, quæ comedi possunt*) contradicit, ita is quoque error plusquàm palmaris explodendus est. Quidam hanc sententiam admittunt quidem, sed ad sola carnivora animalia restringunt; Et hoc quidem ut asseverent, alia causa non fuit, nisi quod vererentur, ne *Arca* tot aliorum animalium, præter ea quæ in semen destinarentur, coacervatione in alimenta cedentium multitudine & copia aggravata, neque satis capax, neque oneri ferendo sufficiens foret; undè ut *Arcam* ab hac quorundum rapacium animalium σαρκοφαγία liberarent,

rent, fingunt, nescio quo fundamento, dicta animalia, quæ carnivora nominant, ante *Diluvium* ab esu carnium abstinuisse, & solis herbis & frugibus victitasse. Sed uti hæc gratis ficta sunt, ita facile quoque repudianda sunt. Anne ante *Diluvium* animalia diversæ speciei fuisse ab illis, quæ post *Diluvium* ex iis, quæ *Arca* continuit, propagata fuerunt, extitisse putabimus? Anne differentem naturam proprietatesque post *Diluvium* induisse credemus? minime gentium; Animal enim cujuscunque generis & speciei sit, illam naturam, proprietatem, vires, potentiamque quam à sapientissimo Conditore in primordiis rerum sortitum fuit, eandem semper, & olim tenuisse, & in hunc usque diem inseparabiliter tenere, quisque intentionem conditoris, & invincibile Naturæ jus recte penitiùsque expenderit, luculenter fatebitur. Neque sufficit, id quod cuique naturale est, diversis modis considerare; sive enim specificam considerēmus naturam, sive individualem cujusque, semper verum erit, *Leonem*, *Aquilam* & similia, implantatum iis à natura ad carnium esum, appetitum, sine quo vivere non possent, habere; unde & sagacis Naturæ providentia, illa rostro ad dilaniandum durissimo, unguibus ad prædandum robustissimis, volatu celerrimo, visu acutissimo ad necessaria & congrua sibi nutrimenta acquirenda aptissimo instruxit, quæ sarcophagiæ, sive ad carnium esum pronitas adeò iis naturaliter insita est, & fuit, ut sine totius speciei destructione ab eadem separari non possint.

Objectiones dissolvuntur.

Objiciunt hoc loco Adversarii, nimiùm de *Arcæ* incapacitate anxii; idem animalibus carnivoris accidere potuisse ante *Diluvium*, quod pueris, qui in tenero primæ ætatis flore, pro nutrimento non carnes, & alia duriuscula edulia, quæ ob stomachi debilitatem abhorrent, sed pultibus & lacte materno, usque dum robustiorem stomachum acquisiverint, tandem carnibus nutriri. Quod argumentum magni roboris esse, ad convincendum, dicta animalia ante *Diluvium* carnibus abstinuisse, sibi persuadent: perperam: neque enim id pueris tantùm, sed & omnibus quadrupedum speciebus commune esse in ætate teneriuscula, lacte materno nutriri, quis non videt? *Lupus* enim vix natus, statim non ad carnes, sed ad lac *Lupæ* genitricis sugendum naturali fertur instinctu; quod & de cæteris tam carnivoris, quàm non carnivoris intelligi debere, nemo nisi mentis inops inficiabitur. Volucrès verò rapaces cum lacte mammisque careant, suos pullos non carnibus quidem, sed calido animalium sanguine, usque ad ætatem quâ sibi ipsis de victu providere possint, loco lactis nutriunt; quod & nidi *Vulturum*, *Aquilarum*, *Accipitrum*, similiumque, diversis animalium cadaveribus referti testantur, ubi præter carnes nil aliud reperitur. Sed jam ad alia.

Quidam denique dum de *Arcæ* incapacitate nimium solliciti sunt, ad miraculosam hujusmodi animalium sustentationem confugiunt; videlicet dicta animalia toto *Diluvii* tempore sine ullo cibo carnium vixisse, aut saltem fame compulsa, quævis obvia devorasse, perperàm dictum. Quis nescit, hoc expresse Sacræ Scripturæ Textui repugnare, cum ille expresse dicat; (*sumes tibi ex omnibus escis &c.*) frustrà autem hæc dicerentur, si miraculo sustentata fuissent: non minùs miraculo proximum fuisset, si *Lupus* paleis, fœnoque vitam contra naturalem sibique insitum appetitum cum *Bobus* & *Vaccis* victitasset, cum eum mori malle certum sit, quàm insolitis & naturæ suæ repugnantibus cibis nutriri. Ex quibus, ni fallor, luculenter apparet, & carnivoris, & non carnivoris animantibus intra *Arcam* sine ullo incapacitatis *Arcæ* metu, sufficientissimo

commeatu à *Noëmo* provisum fuisse. Quod ut pateat, id scitè sanè Arithmetica demonstratione confirmandum censuit Pererius noster: *Si omnia*, inquit, *carnivora animalia redigantur ad numerum* 100 Luporum, *cuilibet* Lupo *octava pars* Ovis *in quotidianum alimentum satis erat; neque enim* Arcæ *locus* Lupinæ *voracitati explendæ idoneus erat; ad quotidianum itaque centum* Luporum *victum,* Ovibus 12 & *dimidiâ opus fuit; qui numerus per unius anni* 365 *dies multiplicatus,* Oves 4562½ *continet; quarum* Ovium Arcam *sat capacem fuisse indè deducitur, quod de trecentis mansionibus habitationi animalium comparatis, vacuæ relictæ sint centum triginta, in quibus magna pars istarum cibariarum* Ovium *stabulari potuit. Est & hoc annotandum, numerum hujusmodi* Ovium *in victum cedentium multùm in dies singulos diminutum fuisse, quotidiè scilicet deficientibus plus duodenis* Ovibus, *quæ quotidiano carnivororum animalium cibatu absumebantur. Accedit, quod etiam certus tum* Ovium, *tum reliquorum animalium numerus in hunc finem auctus, qui tam animalibus carnivoris, quàm* Noëmo & *familiæ ejus solùm in cibum cederet, deputatus fuerit.* Sed nos in *sequenti capite* id non arithmeticâ solummodò, sed & geometrica demonstratione, ex distributione Penuariorum, Lectori rem ad oculum exhibere conabimur.

Arithmetica ratio pro cibo carnivororum.

Pererius l. de Arca.

CAPUT IX.

De Commeatu pro omnibus & singulis animalibus in Arcam *introductis in particulari.*

EXposito jam dubio de carnivororum animalium commeatu carnium oborto, nil restat, nisi ut paulò strictiùs universalem animalium commeatum exponamus: Et primò quidem totum victum animalibus omnibus necessarium in quinque Classes partiemur; quorum primum locum obtinet victus carnivororum, ubi carnivora intelliguntur non ea solùm, quæ carnibus animalium quadrupedum, volatiliumque, sed illa quoque, quæ Piscibus, Serpentibus *Ranis, Rubetis, Muribus,* cæterisque insectis vermibusque vescuntur, uti pleraque volucrum rapacium genera, ea tamen differentia, ut sola rapacia quadrupedia, & volatilia rostro adunco, & validis unguibus instructa intelligantur, non ea verò, quæ in aquis alimenta sua quærunt, aut piscibus vivunt, aut quædam, quæ inter πάμφαγα, sive Omnivora recensemus, uti sunt nonnulla ex frugivoris.

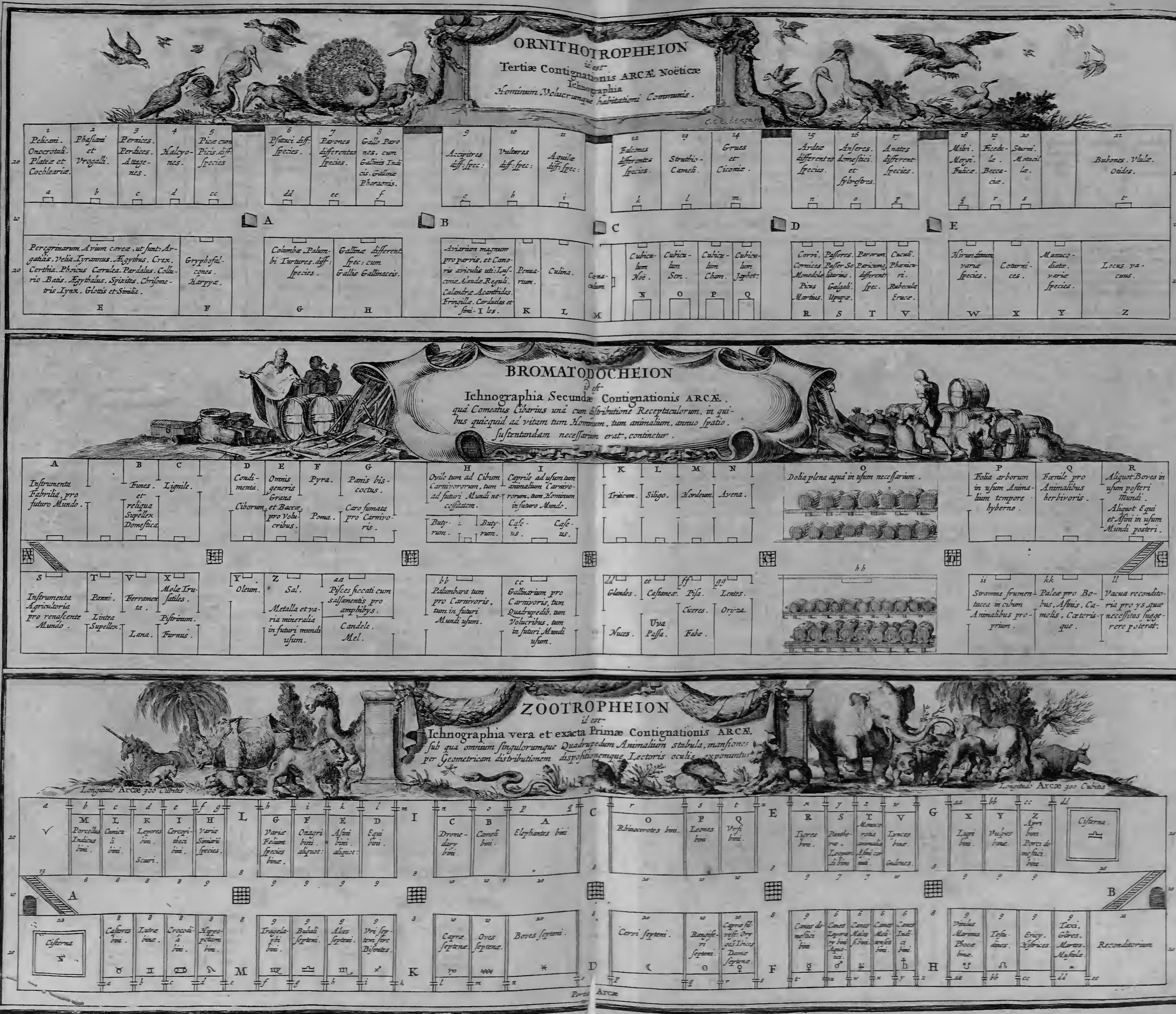
Secunda Classis eorum animalium est, quæ frumentaceis, uti filigine, hordeo, avena, herbis quoque, fœno, paleis, foliis arborum exsiccatis, uti omnia ferè ovilli, caprini, cervini, bovinique generis animantia victitare solent.

Tertia classis animalia continet, partim quadrupedia, partim volatilia, quæ præter fruges, & frumentacea edulia, partim leguminibus, oleribus, farre, viciâ, cicere, lentibus, uti gallinaceum, & columbinum genus nutriri solent, partim fructibus arborum, Lauri, Olivarumque granis, Uvis, Ficubus, Baccis, Nucibus, Castaneis, Glandibus variarumque plantarum seminibus, uti omnia ferè avium genera, exceptis rapacibus, vescuntur, ex quibus nonnullæ sunt, quæ πάμφαγα, *Omnivora* dicuntur, uti *Gallinæ*, *Anates* & similia.

Pro Animalibus frugivoris commeatus.

Animantia πάμφαγα.

Noëmum itaque verum & prudentem Oeconomum, ex omnibus hisce cibariorum speciebus, omnibus & singulis animalibus, per unius anni spacium, copiosum uberemque commeatum congessisse, nulli dubium esse debet, qui Sacri Textus verba rectè expen-

ORNITHOTROPHEION
id est
Tertiæ Contignationis ARCÆ Noëticæ Ichnographia
Hominum Volucrumque habitationi Communis.
Pelicani. Onocrotuli. Plateæ et Cochleariæ.
Phasiani et Vrogalli.
Pernices. Perdices. Attagenes.
Halcyones.
Picæ cum Picis diff. species
Psittaci diff. species.
Pavones differentes species.
Gallo Pavones cum Gallinis Indicis. Gallinæ Pharaonis.
Accipitres diff. spec:
Vultures diff. spec:
Aquilæ diff. spec:
Falcones differentes species.
Struthio-Cameli.
Grues et Ciconiæ.
Ardeæ differentes species.
Anseres domestici et sylvestres.
Anates different species.
Bubones. Vlulæ. Otides.
Columbæ Palumbi Turtures. diff: species.
Gallinæ different spec: cum Gallis Gallinaceis.
Gryphosfalcones. Harpyæ.
Cubiculum Noë.
Cubiculum Sem.
Cubiculum Cham.
Cubiculum Japhet.
Culina.
Locus vacuus.
BROMATODOCHEION
id est
Ichnographia Secundæ Contignationis ARCÆ.
quâ Comeatus Cibarius unâ cum distributione Receptaculorum, in quibus quicquid ad vitam tum Hominum, tum animalium, annuo spatio sustentandam necessarium erat, continetur.
Instrumenta Fabrilia, pro futuro Mundo.
Funes. et reliqua Supellex Domestica.
Lignile.
Panis biscoctus.
Triticum.
Siligo.
Hordeum.
Avena.
Dolia plena aquâ in usum necessarium.
Fœnile pro Animalibus herbivoris.
Instrumenta Agricultoria pro renascente Mundo.
Oleum.
Sal.
Glandes.
Castaneæ.
Pisa.
Lentes.
Oriza.
Nuces.
Fabæ.
Vacua recondito-ria pro ys quæ necessitas suggerere poterat.
ZOOTROPHEION
id est
Ichnographia vera et exacta Primæ Contignationis ARCÆ,
sub qua omnium singulorumque Quadrupedum Animalium stabula, mansiones per Geometricam distributionem dispositionemque Lectoris oculis exponuntur.
Longitudo Arcæ 300 Cubitus
Elephantes bini.
Rhinocerotes bini.
Leones bini.
Vrsi bini.
Tygres bini.
Lynces binæ.
Lupi bini.
Vulpes binæ.
Cisterna.
Camelli bini.
Equi bini.
Asini bini aliquot:
Capræ septenæ.
Oves septenæ.
Boves septeni.
Cervi septeni.
Reconditorium
Porta Arcæ

penderit; quem & pro ea à DEO insitâ sibi sapientiâ tanto ordine, & dispositione digessisse verisimile est, ut sine errore, statim obvium foret, quod unicuique animali, sive quadrupedi, sive volatili ad victum congruum, adeóque necessarium erat; uti ex secunda contignationis fabrica, in varios loculos digesta, & omnium rerum tam sibi suisque, quàm animantibus necessariarum rerum copiâ instructissimum *Magazinum* βρωματοδοχεῖον luculenter ostendit.

Sapientia Noë in exacta rerum dispositione.

Antequam verò ad distributionem loculorum in secundæ fabricæ contignatione, quæ Penuariis deputabatur, describendam procedamus: Sciendum primò. Sicut ingens fuit animalium multitudo & diversitas, & singula quotidiano victu ad vitam tolerandam indigerent, ita quoque, inmensam rerum edulium congeriem à *Noë* fuisse intra *Arcam* introductam, locisque opportunis ita dispositam, ut nihil esset, quod Divino jussui dissentiret. Primo itaque, quia tot, ac tanta animalia non solo cibo, sed & aquæ potu indigebant, sine quo cuncta perire necesse erat: Aquarum itaque ingens multitudo per unius anni spatium necessaria erat. Vero itaque haud absimile est, *Noëmum* primò, & ante omnia duas cisternas fecisse, quæ concavo sentinæ eâ industriâ inserebantur, ut & ab omnibus sentinæ quisquiliis, sordibusque immunes, aquam & limpidam, & frigidam mundamque silicibus, glareâque in fundo earum positis, conservarent; quarum altitudo quatuor cubitos, latera quadrati sub qua forma constituebantur octo cubitorum essent; præterea *Noë* ingentem doliorum aquis confertorum quantitatem loco opportuno constituit, nè deficientibus cisternarum aquis, id unicum deesset, sine quo nec homines, nec animalia vivere possent. Verisimile quoque est, *Noëmum* suggrundia, quæ aquam pluvialem collectam, per occultos canales suis epistomiis ad claudendum aperiendumque aptis, in dictas cisternas deducerent, *Arcæ* forinsecùs apposuisse; ex cisternis verò, veluti ex puteis, aquam, vel haustris, vel antliis in usum animalium extractam fuisse, nemini dubium esse debet, qui œconomicum hoc negotium rectè considerârit.

Provisio aquæ potabilis pro uno anno.

Dolia aquis plena.

Tabula *Penuariorum*, sive *Magazini*, in quo commeatus pro omnibus animalibus continebatur.

LATUS I.

A. *Instrumenta fabrilia pro Mundi posteri usu.*
B. *Funes, & necessaria supellex domestica.*
C. *Lignile.*
D. *Condimenta ciborum.*
E. *Omnis generis grana, baccæ, semina, pro volucribus.*
F. Pyra, Poma, *recentia & sicca.*
G. Panis biscoctus, *cum carne fumata pro carnivoris.*
H. *Ovile, ad usum, tum ad cibum carnivororum, tum ad posteri Mundi necessitatibus subveniendum* Lacte Butyro Caseo *instructum.*
I. *Caprile in prædictum finem,* Lactis & Casei *sufficienti copia.*
K. Triticum.
L. Siligo.
M. Hordeum.
N. Avena.
O. *Dolia plena aquis in usum maximè necessarium.*
P. *Folia arborum sicca pro animalibus non carnivoris, tempore hyberno: vites & germina fructiferarum arborum, in posteri mundi usum plantationis prompta.*
Q. *Fœnile.*
R. *Aliquot* Boves, Equi & Asini, *in usum renascentis Mundi.*

S. *Instrumenta Agricultoria pro futuro Mundo.*
T. *Panni & lintea supellex, pro vestitu.*
V. *Ferramenta & Lana.*
X. *Molæ trusatiles. Pistrinum cum furno.*
Y. Oleum.
Z. Sal, Mètalla, *& varia Mineralia, in futurum usum.*
aa. *Pisces siccati, & torrefacti, cum salsamentis pro amphibiis.*
bb. *Columbaria pro carnivoris, & in usum Mundi posteri.*
cc. *Gallinarium pro Carnivoris, & in usum Mundi posteri.*
dd. Glandes & Nuces.
ee. Castaneæ. Uvæ passæ.
ff. Pisa. Ciceres. Fabæ.
gg. Lentes. Oryza.
hh. *Dolia aquis plena.*
ii. *Stramina frumentacea pro* Bobus.
kk. *Paleæ pro* Bobus, Asinis, Camelis.
ll. *Vacua reconditoria, pro iis animalibus, quæ occurrere alicui possunt.*

CAPUT X.

Explicatio secundæ Contignationis Arcæ *in qua ciborum necessariorum apparatus continetur.*

Diligentia *Noë* in expediendis rebus.

CErtum & indubitatum esse debet, omni œconomicæ disciplinæ non imperito; *Noëmum* juxta præceptum *Domini* in procurando sufficientissimo pro omnibus tum hominibus, tum animantibus ciborum unicuique propriorum, proportionatorumque commeatu, non tumultuario, uti dici solet, & præcipiti mentis judicio processisse, sed uti erat Divini luminis affluxu perfusus, ita quoque negotium summâ curâ & sollicitudine peregisse, nec non exquisitâ mentis trutinâ omnia & singula ponderâsse; deindè pro varietate cibariorum, esculentorumque copiâ, quæ ad unius integri anni decursum, omnibus sufficerent, loculos, reconditoria ac *Penuaria*, adeò dextrè in hujus secundæ contignationis fabrica constituisse, ut sine ulla confusione in tantarum rerum congerie statim occurreret, quod adeò omnibus necessarium foret; præthereà cum tanto ordine in quotidiano cibo animalibus subministrando, cum per se, tum per filios, filiorumque uxores processisse, ut œconomia hæc, non tam humanâ, quàm divinâ industriâ & directione, adminstrata fuisse videretur. Undè ego sane paulò altiùs stupendum hujus œconomiæ apparatum considerans, totum umbratili quadam delineatione, hìc ob oculos curiosi Lectoris proponendum censui, non quòd eo prorsùs modo, & ratione, quâ ego illa in præsentibus Schematismis exhibui, constituta fuerint, sed eâ, quâ summum *Arcæ* œconomum in ea constituenda procedere potuisse existimaverim; tanto enim omnia & singula ingenio constituta fuêre, ut non dicam verbis explicari sed ne mente quidem satis comprehendi possint. Ac proindè in tanto instaurandi Mundi seminario quicquam defectuosum, imperfectum, confusumque fuisse, uti de hujus Divini operis Architecto nefas est, cogitare, ita quoque modus, quo processit, omnem nostram fandi, scribendique facultatem longè excedit. Tametsi verò nemo sit, qui veram interiorem *Arcæ* fabricam à *Noëmo* constitutam viderit, ex Eloquiorum tamen Divinorum oraculis nonnulla nobis lux oboritur, quâ illustrati, hoc vel simili modo, mirificum hoc *Arcæ* τέχνασμα, transactum censemus, non quod reverà uti nos posuimus, talem præcisè fuisse asseramus, sed quod juxta rectæ rationis dictamen, talis & talis esse potuerit & debuerit. Quod ut luculenter pateat,

Suppono *primò Noëmum* pro insita sibi à DEO sapientia non tantùm animantibus in *Arca* conclusis de commeatu per annuum spatium sufficienti providisse; sed etiam de iis rebus necessariis, quæ renascentis Mundi seculo, usui esse poterant. Præviderat enim, se agros immensa limi coacervatione oppressos ad culturam, sine instrumentis ad id necessariis reducere minimè posse; undè eum magnam eorundem à nepotibus *Tubalcain* fabris ferrariis, ante *Diluvium* elaboratorum copiam comparasse verisimile est, quæ etiam intra *Arcam* opportuno loco reposuit, ut loculi A. B. docent.

Instrumenta omnis generis agricultoria in renascentis mundi usum.

Secundò. Quoniam verò sine seminibus, granis frumentaceis, omnis generis leguminibus Agrorum cultura otiosa foret; nec Terra statim sponte sua frumenta producere posset, de magna eorundem abundantia, tum in animalium cibum, tum in Agrorum posteri Mundi sementem necessarium providit; quæ receptacula K. L. M. N. & dd. ee. ff. gg. *in Schemate* monstrant.

Provisio seminum frumenti, in futuri mundi usum.

Tertiò. Quoniam vero octo personæ jam laboribus in *Arca* exantlatis fracti, incultam Terram, sine jumentorum ope ad frugem reducere non posse videbat; verisimile est, eum nonnullos *Boves*, *Equos*, aut *Asinos* solùm in hunc finem in *Arca* conservasse, ut agri per aratrum culti, proventum facerent, subitaneæ multiplicationi hominum sustentandæ convenientem.

Provisio jumentorum in posteri Mundi agriculturam.

Quartò. Quoniam rursus universa Telluris facies limo oppressa, omnesque plantæ, frutices, arboresque frugiferæ intra limosam terrestrium quisquiliarum congeriem altùm suppressæ, non statim primo post *Diluvium* anno germinare, fructusque desideratos proferre poterant; Verisimile est, *Noëmum* pro sua providentia nonnulla hujusmodi arborum fructiferarum germina in hunc finem *Arcæ* opportuno loco inseruisse, ut ea finito *Diluvio*, illi statim in plantationem unicè servirent: atque luculenter patet ex vitibus plantatis post *Diluvium*; cum difficile videatur, statim post *Diluvium* eum hujusmodi vitium germina, utpotè luto sepulta reperisse, cùm germinatio arborum, non nisi multis post annis perfectè effloruisse, vero haud absimile sit: undè ea data opera intra *Arcam* conclusa secum detulisse, ex dictis constat; quod & de cæteris hisce similibus intelligi velim, de quibus etsi *Sacer Textus* sileat, ex unico tamen hujusmodi exemplo, quid de reliquis actum sit, cognoscimus. Verùm de hisce quàm fusissimè in *Tertio Libro de Mundi renascenti statu* agetur.

De vitibus in postero mundo plantandis, cæterisque germinibus provisio.

Porrò quemadmodum in humanæ vitæ transactione aquâ nil magis necessarium fuit, ita quoque de magno aquarum commeatu per unius anni curriculum sufficienti *Noëmum* providisse, nemo dubitare debet, nisi is forsan, qui hujus elementi necessarium usum non nörit.

Aquæ commeatus.

Primò itaque duas cisternas, uti *suprà* ostendimus, in extremis *Arcæ* angulis posuit, quæ per suggrundiorum canales tempore pluviarum replebantur; verùm cum hæc minimè sufficere posse viderentur; in secunda hac Contignatione, quæ *Magazinum* refert, plurima plena aquis dolia eum imposuisse, à vero haud abludit, ex quibus uti singulis diebus pro quadrupedibus potandis, unum insumi poterat, ita quoque ad numerum 365 facilè, ad tot nimirum, quot dies in anno, pertingebant; Cum verò aqua non solùm in potùs usum distribueretur, sed & in diluendis *Arcæ* sordibus, mundandisque stabulis, & ambulacris, necessariò impenderetur, vix indies unum ex doliis, nisi insigni capacitate præditum, in multiplicem usum, in quem aqua adhibebatur, sufficiens videbatur nisi defectum cisternæ supplerent. Qui verò animalia intra *Arcam* sine potu perstitisse audaciùs asserunt, hos ipsis bestiis adnumerandos

Qui putant bestias in *Diluvio* potu aquæ abstinuisse, Sacris literis contradicunt.

dos censeo, nisi miraculo id accidisse velint, quod tamen supervacaneum censemus, cùm miraculo opus non fuerit, ubi humana industria de sufficienti aquarum copia facilè providere poterat.

De *Gallinis, Columbis* pecoribus pecudibusque provisio.

Quod verò *Gallinis, Columbis*, pecoribus pecudibusque in *Magazino* locum assignaverimus, & quidem præamplum, id non sine ratione præstitimus: cum enim in Zootrophio quadrupedum jam septena & septena ex dictis mundis animalibus; in posteri Mundi semen locaverimus, supervacaneum esse videbatur, in *Magazino* eadem animalia, nova Stabulorum constitutione cohonestare; Veruntamen qui *in precedentibus* expositam *Noëmi* intentionem rectè ponderârit, is haud dubiè, id optimè factum, non inficiabitur. Vir enim sapientissimus cum non tantum de animalibus in *Arca* annuo spatio conservandis, sed etiam de rebus post *Diluvium* ad humanæ vitæ necessarium usum comparandis sollicitus esset, ne consumptis jam omnibus alimentis, præter septena mundorum animalium quorum tria paria in semen speciei propagandæ, septimum in sacrificium DEO offerendum restabat; præter hoc Ovillum, Caprinum, Bovinumque genus præ omnibus aliis maximè necessarium, optimo sane, & prudentissimo consilio conservandum statuit, ne statim post *Diluvium* necessariis destitutus, renascentis Mundi propagatio retardaretur. Hæc enim & carnem, Lac, Caseumque ad cibum; Lanam verò, & Pelles in vestimenta magnis jam laboribus in *Arca* attritis præbebant; eademque de causa jumenta quoque in culturam agrorum unà cum omnibus instrumentis tum fabrilibus, tum agricultoriis ad operandum necessariis, reservanda censuit. Sed hæc mea quidem est sententia de qua unicuique liberum sit judicare.

Oves, Boves, Capræ complures in *Arcam* introduxit *Noë* in necessariam vitæ sustentationem.

Præter ea quæ in speciei propagationem conservabantur in postero mundo.

Gallinarum provisio.

Cur verò nonnihil ex Gallinaceo columbaceoque genere unà conservandum judicârit, ea de causa factum suspicor, ut illa statim insigni ovorum partim ad accelerandam propagationem, partim in victum, paucis istis novi Mundi colonis cederent. Idem de seminibus magnâ copiâ comparatis intelligendum est, ut videlicet statim post *Diluvium* jactis omnis generis seminibus Agri fœcundati desideratas fruges ad vivendum necessarias producerent. Verum reliqua quæ in *Magazino* continentur, alimenta, si Lector bene cum animalium multitudine cibandorum contulerit, *Noëmi* in providendo de omnibus & singulis sapientiam non poterit non satis admirari, utpote qui DEO inspirante, actionesque ejus suâ perpetuâ assistentiâ dirigente tam provide omnes boni œconomi partes explesset.

CAPUT XI.

De Tertia & suprema Contignatione Arcæ, *quæ octo homines unà cum volucrum speciebus inhabitabant, &* Ὀρνιθοτροφεῖον *dicitur.*

HAbes in hoc Schematismo Caveas omnium volucrum de quibus aliqua notitia haberi potuit, unà cum habitationibus, Cubiculis, Cœnaculo, Culina, Penuario pro *Noëmo*, & Uxore ejus, deinde pro familia trium filiorum *Sem, Cham, Japhet*, totidemque Uxorum; & optima quidem ratione, octo homines supremæ contignationis in *Arca* locus, unà cum omnibus volucrum generibus decebat. In hac enim jussu DEI fenestra ex materia diaphana, ad illuminandam hanc superiorem *Arcæ* portionem, eum in finem

Fenestra diaphana lucem præbebat habitaculo *Noë*.

finem posita erat, ne perpetuis damnati tenebris, & horrore carceris perterriti, fumantiumque lucernarum tetro odore infestati paulatim viribus animoque deficerent. Uti enim vel minimus lucis radius in caliginosis locis commorantes valdè recreat, & mœstitia oppressos spiritus mirum in modum excitat atque corroborat; ita quoque valdè consentaneum erat, *Noëmum* eum in *Arca* habitationis locum seligere, ubi lux tum hominibus, tum volucribus, quæ lucem aërisque lucidissimam regionem naturaliter amant, copioso affluxu se diffunderet. Quoniam verò in remotiores *Arcæ* terminos lux per fenestram immissa pertingere non poterat, verisimile est, *Noëmum* Architectum peritissimum, tum in utrisque *Arcæ* lateribus juxta longitudinem, tum in extremis lateribus juxta latitudinem complures fissuras, quæ & unà loco spiraculorum servirent, eo ingenio adaptasse, ut & lucem nonnullam in omnes *Arcæ* partes, sine ullo aquarum sese intra *Arcam* insinuantium metu & formidine immitterent, & unà *Arca* in tanta sordium colluvie, immensum fœtorem per fissuras, veluti aperta lateris spiracula egererent; modò per alterius rimas novi aëris attractione *Arcam* à pestifera evaporatione liberarent; siquidem penitùs ex omni parte *Arcâ* clausâ, fieri non poterat, ut sine manifesto miraculo, ex tot animalium halitibus, excrementorumque denso vapore, vitam per integrum unius anni curriculum sustinere valerent. Sed jam singula paulò fusiùs exponamus. Habitationem *Noë* in medio *Arcæ* ex ea parte, qua lux per fenestram immissa intensior erat, disposuimus. Cœnaculum, sive Aulam exprimit litera M. Cubiculum ejus, ubi cum uxore noctu cubabat, signatur literâ N. cui ordine sequebantur tria cubicula portis suis instructa, & literis O. P. Q. signata, in quibus cum uxoribus suis, à laboribus fessi morabantur; *Sem* *Cham*, & *Japhet*, in quibus & reposita habebant cariora quæ ante *Diluvium* in *Arcam* secum intulerant, unà cum instrumentis, quibus in *Arca* administranda utebantur. Cœnaculum, in quo prandio cœnaque reficiebantur, atque unà relaxationi mentis, mutuis colloquiis indulgebant; Sequitur culina camino haud dubiè instructa, per quem fumus egeri posset, ne per *Arcam* diffusus, damnum notabile tum hominibus, tum volucribus inferret. Culinæ jungebatur penuarium cibos continens mensæ Noëmicæ filiorum uxorumque necessarios, ne semper ex universali *Magazino* cibos apportare cogerentur. Ita *Buteo*. Huic Aviarium literâ I. signatum jungitur, in quo omnes illæ volucres minoris molis, & voce canorâ præditæ, uti sunt *Luscinia*, *Alaudæ*, *Merulæ*, *Reguli*, *Calandræ*, *Acanthides*, *Fringillæ*, *Cardueles*, similesque, differentibus caveis, tum ad conservationem speciei, bina, tum ut *Noëmi*, filiorumque curâ, & sollicitudine, laboribusque suppressorum animos nonnihil dulci suâ symphoniâ recrearent. Credibile quoque est, in hisce octo hominibus constitutis cubiculis, *Canibus* & *Felibus* innoxii tamen avibus liberam huc illucque cursitandi potestatem, tum ut tempore prandii, & cœnæ de superfluis, quæ projiciebantur, micis, de mensa *Noë* saturarentur, tum ut blandimentis suis nonnullam recreationem optimo Seni adferrent, concessam fuisse.

Spiracula in *Arca* facta.

Distributio habitationum tum *Noë*, filiorum, uxorumque, tum avium in *Arca* destinata.

Porrò ex opposito culinæ latere in tribus mansiunculis signatis literis *g. h. i.* *Aquilæ*, *Vultures*, *Accipitres*, juxta differentes eorum species, carnivoræ volucres binæ & binæ commorabantur, ad quas per portas *g. h. i.* ad eas pascendas aditus dabatur; discretæ ab invicem erant, ne de carnibus intromissis, acre nasceretur inter voracissima animalia, prælium & conflictus, cum periculo, ne se mutuò conficerent.

Sequuntur modò tres aliæ mansiones *d. e. f.* quarum prior diversis specie-

 bus

bus *Psittacorum*; secunda *Pavonum*; Tertia *Gallopavonum* cum *Indicis Gallinis*, deputabatur.

Mansio signata literis *a.b.c. c c.* quarum prima *Pelicanis*, *Onocrotalis*, *Plateis*, seu *Cochlearibus Anseribus*: secunda *Phasianis* & *Urogallis*; Tertia *Pernicibus*, *Perdicibus*, *Attagenibus* juxta differentes earum species; quarta *Halcyonibus*, quinta *Picarum Picorumque* habitationi parata erant.

Ex opposito verò harum mansionum, ingens Aviarium patet signatum literâ E. in quo differentibus caveis omnis generis peregrinæ volucres, uti sunt *Argatilei*, *Veliæ*, *Tyranni*, *Ægypti*, *Cireges*, *Carthiæ*, *Colluriones*, *Batides*, *Ægythali*, *Spizitæ*, *Enipolegi*, *Glottides*, & similia includuntur. Et sicuti nulla harum ab altera, naturæ quadam dissimilitudine diffidet, ita quoque inter se sine pugna amicè degunt. Vicina verò literâ F. signata mansio servit majoribus avium speciebus, quas *Gryphofalcones* vocant unà cum *Harpyis* non fabulosis, sed veris volucribus rapacitate immanibus, de quibus *suprà* actum est.

Receptaculum literâ G, & H. signatum continet varias *Columbarum*, *Turturum*, dein & *Gallinarum*, *Gallorumque* differentes species, quæ uti munda sunt animalia, ita quoque ex iis septena & septena ad posteri Mundi semen destinantur. Quæ ita intelligi velim, ut ex mundis animalibus, non nisi septem assumerentur, id est, tria paria, masculus & fœmina & ultimum ex omnibus septenis reservaretur ad sacrificium finito *Diluvio* à *Noë*, DEO offerendum.

Aviarium magnum. De Aviario magno I. in quo omnes parvæ aviculæ promiscuè diversabantur, *suprà* dictum fuit, vicinumque habitationi *Noë* constituitur, ut quantum nobis imaginari possumus, vocibus suis, animum *Noë* ingentibus curis distentum nonnihil relaxarent.

Post habitationes *Noë* filiorumque, sequitur receptaculum *Corvorum* literâ R. signatum, in quo unà *Cornices*, *Monedulæ* sub variis speciebus bina & bina concluderentur. Sequitur receptaculum, in quo *Passeres* domestici unà cum solitariis, *Galgalis*, *Upupis*, similesque diversæ species continebantur.

Receptaculum T. *Paros*, *Paricesque* sub differentibus speciebus continet. Receptaculum V. *Cuculos*, *Phœnicuros*, *Rubeculas*, *Erucasque* pariter sub variis speciebus tenebat. Litera W. signat *Hirundinum* mansionem nidis suis instructam, earundemque varias species; hoc uti volucrum genus est, caveis includi nescium, ita quoque verisimile est, iis liberam per longitudinem *Arcæ* volandi, nidosque fabricandi potestatem concessam fuisse. Mansio X. *Coturnicibus* & *Ortygometris* deputatur. *Manucodialis* verò Mansio signata literâ Y. Ultimum Receptaculum literâ Z. notatum, vacuum reliquimus, ut si cuipiam aliæ adhuc volucrum species nobis incognitæ occurrerent, eas intra illud concludere posset; est enim capacissimum, & locum præstare potest vicenis etiam & amplius diversarum avium speciebus recipiendis, aptum.

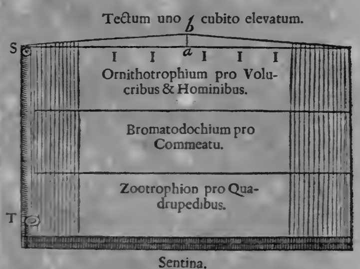
Sed jam ad oppositi lateris receptacula progrediamur. Mansio, quæ K. signatur, varias *Falconum* species continet. Altera signata literâ L. *Struthiocamelos*, ampliori ob corporis molem, stabulo dignos. Tertia signata literâ M. *Grues*, *Ciconias* & *Ibides* exhibet. Mansio quæ literâ N. signatur, *Anseres* domesticos & sylvestres; signata literâ P. *Anatum* diversas species continet. Mansio Q. *Milvos*, *Mergos*, & *Fulicarum* varias aquaticarum volucrum species exhibet. Litera R. notat caveas *Ficedularum*, & quas *Beccacias* vocant, lautum mensis epulum; Quæ verò signatur literâ S. *Sturnorum*, *Motacillarum*, similiumque volucrum mansionem notat. In ultimo tandem *Arcæ* angulo, diri ominis nocturna animalia, *Bubones*, *Ululæ* & *Otides*, *Nycticoracesque* suam sortiuntur stationem.

Habes

Habes hìc Lector ob oculos proposita omnium volucrum Receptacula juxta *Arcæ* longitudinem utrimque disposita, adeò ampla, ut non dicam una species, sed & decies bina, & septena in unoquoque eorum contineri possint; quemadmodum ex dimensione singularum mansionum per subjunctam cubitorum scalam experiri poterit; ut proinde impius quispiam capacitatem hujus Contignationis, tot ac tantis, & propè innumeris avium speciebus recipiendis veluti impossibilem, cavillari desinat. Ego sanè multùm laboravi, ut omnes volucrum species ad hanc superiorem *Arcæ* partem supplendam sufficientes reperirem, quæ cum non occurrerent, primigeniis speciebus eas quoque jungendas censui, quæ uti ex diversarum specierum congressu nasci possent, ita easdem *Arcæ* includere non erat necessarium; ne tamen magna cavearum pars vacua maneret, & *Arca* repleretur, spurias cum legitimis, & eas quoque, quas clima, diversusque cœli aspectus quoad formam exteriorem diversas reddiderat, unà imposuimus; stabula, seu nidi singuli tam ampli sunt, ut vel in unius Aquilini receptaculi pavimento 240. *Aquilæ* consistere possint, quod sic ostendo: cum longitudo Aquilini stabuli in longitudine habeat 20 cubitos, in latitudine 12 quæ in se ducta dabunt 240 cubitos quadratos, quorum unusquisque cubus unius *Aquilæ* capax esse potest.

Ambulacrum verò in longitudinem *Arcæ* excurrens, uti & ambulacra quinque in transversum posita, octo cubitorum latitudinem habent, ad ambulationem tum hominum, tum quarundam volucrum domesticarum commodissima; ex his quoque per portas ad singula nidorum receptacula iis, qui volucrum curam habebant, aditus datur, ut ex *Ichnographia* patet.

Quoniam verò difficile erat, ex Bromatodochio inferiori ciborum copiam semper singulis volucribus aptam asportare; hinc ad labores moderandos, in singulis ambulacris transversis clathra ferrea A. B. C. D. E. aptavimus, per quæ pro volucribus sufficiens commeatus attrahi posset, & unà *Magazinum* undique clausum, nonnullum lumen, & unà gravem mephitim per ea exspirare posset. In ultimo quoque quinque transversorum ambulacrorum angulo, quæ hoc signo * notantur, occultos siphones usque in ipsam sentinam deduximus, ut per eos, tum hominum, tum animalium sordes & stercora exonerarentur, & exoneratione peracta cooperculis suis iterum ad fœtorum exspirationem impediendam, clauderentur. Restat modò tectum, quod uti in præcedentibus diximus, non nisi unum cubitum, juxta præceptum *Domini* elevabatur, uti figura hìc adjuncta docet; ubi ex plano *Arcæ* tectum uno cubito, *b. a.* exaltatum vides. In hoc tecto, suggrundia haud dubiè disposita erant, per

quæ tempore pluviæ aqua devolveretur in primæ Contignationis cisternas, per canales epistomiis suis ad claudendum aperiendumque aptis instructos uti S. T. canalis docet. Verisimile quoque est, tectum fissuras suas habuisse, ita dispositas, ut & aquarum penetrationem impedirent, & crassis, densisque aëreis impressionibus, in *Arcæ* claustro expirandi commoditatem præberent.

TABULA ORNITHOTROPHII

Qua Nidi volucrum, hominumque habitationes ordine deſcribuntur.

Nidi. I. LATUS.

a. *Pelicani*, *Onocrotali*, *Plateæ*.
b. *Phaſiani* & *Urogalli*.
c. *Pernices*, *Perdices*, *Attagenes*.
d. *Halcyones*.
cc. *Picæ*, *Picique*, variæ differentiæ.
dd. *Pſittaci*, differentes ſpecies.
ee. *Pavonum*, differentes ſpecies.
f. *Gallopavones*, cum *Gallinis Indicis*.
g. *Accipitrum*, differentes ſpecies.
h. *Vulturum*, differentes ſpecies.
i. *Aquilarum*, differentes ſpecies.
k. *Falconum*, differentes ſpecies.
l. *Struthiocameli*.
m. *Grues* & *Ciconiæ*.
n. *Ardeæ*, differentes ſpecies.
o. *Anſeres* Domeſtici, & ſylveſtres.
p. *Anatum*, differentes ſpecies.
q. *Milvi*, *Mergi*, *Fulicæ*.
r. *Ficedulæ*, *Beccaciæ*.
ſ. *Sturni*, *Motacillæ* & ſimiles.
t. *Bubones*, *Ululæ*, *Otides*, *Nycticoraces*.

II. LATUS.

ABCDE. Spiracula Ambulacrorum.
E. Aviarium magnum ex peregrinis volucribus.
F. *Gryphofalcones*, & quas *Harpyias* vocant.
G. *Columbæ*, *Palumbi*, differentes ſpecies.
H. *Gallinarum*, *Gallorumque* differentes ſpecies.
I. Aviarium pro parvis & canoris aviculis in recreationem *Noë*.
K. Penuarium *Noë* privatum.
L. Culina pro familia *Noë*.
M. Cœnaculum *Noë*.
N. Cubiculum *Noë*.
O. Cubiculum *Sem*.
P. Cubiculum *Cham*.
Q. Cubiculum *Japhet*.
R. *Corvi*, *Cornices*, *Monedulæ*, *Pici Martii*.
S. *Paſſeres*, & *Solitarius*, *Galguli*, *Upupæ*.
T. *Parorum*, *Paricumque*, differentes ſpecies.
V. *Cuculi*, *Phœnicuri*, *Rubeculæ*, *Erucæ*.
W. *Hirundinum* variæ ſpecies.
X. *Coturnices*.
Y. *Manucodiatæ*.
Z. Locus vacuus pro aliis, ſi fuerint, recipiendis.

Verum ne nihil in hac præmiſſa deſcriptione ad Lectoris curioſitatem omiſiſſe videremur, hic opticam projectionem trium Contignationum unà cum animalibus ad vivum expreſſis, eorumque ſtabulis & nidis, magno labore adumbratam, apponendam duximus.

OPTICA PROJECTIO TRIUM ARCÆ NOEMICÆ CONTIGNATIONUM, QUÂ CUNCTARUM ANTIUM SPECIES PROPRIIS FIGURIS EXPRESSÆ NEC NON EARUNDEM STABULA ET MANSIONES IX UTRAQUE ARCÆ PARTE ORDINE DISPOSITÆ SPECTANTUR AMBULACRA IN ADMINISTRATIONEM Animalium signantur litera A. adjungitur hisce Scala Geometrica cujus ope, quisque voluerit partium singularum proportiones elicere queat. Ut ex ARCÆ dispositione, Athei increduli discant non fuisse adeò incapacem ARCAM, ut non cunctorum Animalium quas in Orbe Terrarum reperiuntur species commodè contine re potuerit, imo complura adhuc supersint Stabula, quæ malè de ARCÆ sentientium ipsis Bestijs adnumeratorum habitationi reservantur.

ATHANASII KIRCHERI

ARCÆ NOËMICÆ
LIBER SECUNDUS,
CATACLISMUS,
SIVE
DILUVIUM UNIVERSALE.

PRÆFATIO.

ARcà, *in qua construenda* Noë *centum annorum curriculum insumpserat, jam finitâ, omnibusque numeris absoluta, Stabulis quoque pro animantibus quadrupedibus, Reconditoriis pro cibario, commeatu, Habitaculis pro Se suisque Filiis, Filiorumque Uxoribus, nec non in eadem regione Caveis Nidisque avium, ordine & dispositione mirificâ extructis, nihil aliud restare videbatur, nisi ut congregatis cunctis, quæ sub Cœlo sunt, animantibus, jam sui in* Arcam *ingressûs fieret exordium; quod* Sacer Textus *adeò dilucidè, distinctè & copiosè describit, ut nil ferè, quod ad eam rem, vel dignum cognitu, vel scitu necessarium pertinet, desiderari possit, quod non ab eo expressum indicatumque sit, vel non ex iis, quæ ab eo prodita sunt, facilè conjici, comprehendique possit. Exposuit enim temporis momentum, quo cœptum sit* Diluvium, *quo modo factum, quibus ex causis profectum, quam latè patens, quamque super terram in sublime elatum, quantum damni & exitii importaverit, quanto tempore terram aquis oppressam tenuerit, quandò diminui cœperit, quo primùm in loco, & quanto tempore ab initio* Diluvii Arca *consederit, qua arte, & ingenio* Noê *aquarum decrementum explorârit, quandò denique finitum fuerit, &* Noë *cum suis, atque cum animantibus egressus, & quomodò sacrificio* Deo *ex cunctis mundis animantibus oblato, lætissimus à* Deo *promissis recreatus sit, & confirmatus. De quibus omnibus & singulis in hoc* Secundo Libro, Deo *adspirante acturi sumus.*

Quam pulchrè *Moses*, quam minutim res ad *Arcam* & *Diluvium* pertinentes descripserit.

Sic enim habet 7. caput Genesis.

Anno ſexcenteſimo vitæ *Noë*, menſe ſecundo, ſeptimo die menſis, rupti ſunt omnes fontes abyſſi magnæ, & catarractæ cœli apertæ ſunt; & facta eſt pluvia ſuper terram quadraginta diebus, & quadraginta noctibus. In articulo diei illius ingreſſus eſt *Noë*, & *Sem*, & *Cham*, & *Japhet* filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum ejus cum eis in *Arcam*, ipſi & omne animal ſecundum genus ſuum, univerſaque jumenta in genere ſuo, & omne quod movetur ſuper terram in genere ſuo, & cunctum volatile ſecundum genus ſuum; univerſæ aves, cunctæque volucres ingreſſæ ſunt ad *Noë* in *Arcam*, bina & bina ex omni carne, in qua erat ſpiritus vitę, ea quæ ingreſſa ſunt, maſculus & fœmina ex omni carne introïerunt, ſicut præceperat illi *Deus*, & incluſit eam *Dominus* deforis; factumque eſt *Diluvium* quadraginta diebus ſuper terram, & multiplicatæ ſunt aquę, & elevaverunt *Arcam* in ſublime ſuper terram, vehementer enim inundaverunt, & omnia repleverunt in ſuperficie terrę, porrò *Arca* ferebatur ſuper aquas; & aquæ prævaluerunt nimis ſupra terram, opertique ſunt omnes montes excelſi ſub univerſo cœlo. Quindecim cubitis altior fuit aqua ſuper omnes montes quos operuerat; conſumptaque eſt omnis caro, quæ movebatur ſuper terram, volucrum, animantium, beſtiarum, omniumque reptilium, quæ reptant ſuper terram, univerſi homines, & cuncta, in quibus ſpiraculum vitæ eſt in terra, mortua ſunt; manſit autem ſolus *Noë*, & qui cum eo erant in *Arca*, obtinueruntque aquæ terram centum quinquaginta diebus.

PARS

PARS I.

De ingressu Animalium in *Arcam* è superveniente *Diluvio*.

CAPUT I.

Quid Noë *cum sua familia ante ingressum in* Arcam *egerit.*

CErtum est & indubitatum, *Noëmum* non unâ aut alterâ die ante *Diluvii* initium, *Arcam* ingressum esse, sed septem omninò diebus ante *Diluvium* sese ad ingressum præparasse; idque Sacer Textus apertis verbis testatur c. 7. v. 4. *Adhuc autem & post septem dies ego pluam super terram quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, & delebo omnem substantiam, quam feci, de superficie terræ.* Ubi *Dominus Noë* septem dierum tempus concessisse videtur, ut in eo de omnibus ritè disponeret, seque ad ingressum *Arcæ*, meliori, quo poterat, modo præpararet. *Cumque transissent septem dies*, uti habetur 10. vers. *aquæ* Diluvii *inundaverunt super terram.*

Quid *Noë* septem istis diebus ante *Diluvium* egerit.

Quæri itaque hoc loco posset, quid hoc septendio *Noë* egerit. Dico, verisimile esse, toto hoc tempore pontem illum, per quem animalia *Arcam* ingredi possent, prorsus necessarium accommodâsse, deindè in commeatu intra *Arcam* transportando occupatum fuisse. Nam ut humano more loquamur, à veritate non abludit, *Noëmum* filiis suis, uxoribusque primò plenam de omnibus stabulis quadrupedum, volatiliumque nidis, uti & repositoriis magni penuarii per tabulas, quibus nomina animalium cibariorumque continebantur, portis singulis affixas, instructionem, modumque ad cuncta rectè administranda, præscripsisse; & ne animalia statim ad primum ingressum *Arcæ* attonita necessario pabulo destituerentur: credibile est, eum præsepia, loculosque cibarios ad nonnullam recreationem largiori pabulo unicuique animali proprio adornâsse, aquæ potu crateres hydroticos instruxisse, eâ denique industriâ omnia peregisse, ut post clausam portam, dum exitus non daretur, omnia sine defectu juxta *Domini* præceptum voluntatemque, tum pro octo hominibus, tum pro animalibus, providè constituta, summo ordine, omni confusione proscriptâ reperirentur.

Noë suos de totius *Arcæ* cura diligenter instruebat.

Animalia ad primum ingressum *Arcæ* liberaliter à *Noë* tractantur.

Credi quoque non sine ratione potest, *Noëmum* primò tribus filiis suis totius *Arcæ* œconomiam commisisse, singulis suam in *Arca* regionem, quam administrare debebant partitis juribus distribuisse; uxoribus rem suam strenuè quoque agentibus; & nè unus nimiis laboribus in animalium quadrupedum & penuarii administratione succumberet, omnes unitis viribus ad labores moderandos concurrisse: cura administrandi Ornithotrophii, sive in suprema contignatione de Avibus pascendis fœminis relictâ. Ridiculum est, quod de hoc septendio fabulantur *Rabbini*, septem hosce dies à *Noëmo* in luctu propter mortem avi sui *Mathusalæ* consummatos fuisse, quem quidem etsi constet, ipso *Diluvii* anno excessisse, an is tamen septem tantùm diebus, an multò pluribus diebus, aut mensibus ante *Diluvium* defunctus fuerit, incertum est. Accedit, *Noëmum* in tam ardui, & formidabilis negotii à DEO sibi commissi executione alias cogitationum molestias, quibus ob æstuantis animi angustias

Arcæ administratio.

Rabbinorum fabula.

ſtias tantùm non opprimebatur, quàm de obitu avi ſui habuiſſe. Ego ſanè hæc *Sacri Textus* verba, quod nec plures, nec pauciores quàm ſeptem interpoſiti fuerint dies, tot videlicet, quot in conſtitutione Mundi fuerunt, uti minimè otioſa eſſe cenſeo, ita quoque ea myſterio non carere exiſtimo. Sed explicemus illud. Sex enim diebus factus eſt Mundus, ſeptima autem die DEUS requievit ab operibus ſuis; quo ſanè haud incongruè innuit, ſe & Mundi eſſe Authorem, & *Diluvii*; illum ob ineffabilem bonitatem condidit, hoc effecit noſtrorum merito delictorum; ut Mortales vel ex numero dierum, quibus Mundus conditus fuit, immenſam DEI bonitatem, liberalitatem & beneficentiam erga genus humanum, quem continuo religionis cultu revereri, & adorare debebant, ab illo degeneres neglectoque Divini Numinis cultu, vitam horrenda omnium ſcelerum immanitate cum irremediabili DEI offenſa contaminarunt. Et quia DEI eſt proprium, miſereri ſemper & parcere, ideò hoc ante *Diluvium* ſeptendium ipſis ad pœnitendum conceſſiſſe videtur, ut imminentis *Diluvii* formidine perculſos ad veniam poſtulandam cogeret; atque ſic impietatis & injuſtitiæ operibus renunciantes, hoc pacto miſericordiam DEI conſequerentur.

Cur dies 7. conceſſerit ante Diluvium Noëmo DEUS.

Neque enim ullum dubium eſt, quin ultimis anni diebus *Arcâ* jam extructa, ad tam admirandam, vaſtamque molem, & nunquam viſam, auditamque fabricam huic ſimilem contemplandam, ingens hominum confluxus factus fuerit; atque adeò dum luculenter viderent, otioſum non eſſe, quod à centum annorum ſpatio, tanto cum ordine, & ſingularum partium ſymmetria à *Noëmo* conſtructum fuerat, hujus ſanè ſtupendæ machinæ finem à *Noëmo* explorare contenderint. *Noëmum* verò fidelem DEI ſervum, ne quicquam Divinæ voluntatis executioni proficuum conſentaneumque omiſiſſe videretur: hoc vel ſimili verborum tenore eos allocutus videtur.

Confluxus hominum ad Arcam jam abſolutam ſpectandum.

O Infelices Mortales, ad vos hodierna die diriguntur verba oris mei. Videtis Ar*cam hanc, centum annorum fabricam, jam tandem conſummatam; intueamini & obſtupeſcite opus dextræ Excelſi, cujus finem tam anxiè à me quæritis. Hoc eſt vas illud magnum, quod benignus & miſericors* DEUS *ad ſemen Mundi in ea conſervandum à me extrui juſſit; univerſam verò reliqui Mundi faciem unà cum hominibus & animantibus, quæ extra eam exiſtunt, ob immanem ſcelerum atrocitatem, quâ vitam veſtram cum irreconciliabili* DEI *offenſâ contamináſtis, univerſali* Diluvio *perdere, & exterminare conſtituit; & ne de immenſa ejus bonitate & miſericordia conqueri poſſetis, centum annorum ſpatium vobis ad pœnitendum conceſſit, quin & ultimò hoſce ſeptem dies, centum annis adjecit, ſi quis fortaſſis foret, qui pœnitentiâ ductus, nova bonorum operum exhibitione ad* DEUM Opt. Max. *converſus, concepto contra humanum genus Divinæ indignationis furori, frenum injiceret, & hoc pacto à conclamata* Diluvii *mox venturi calamitate, & horrenda morte liberaret. Sed video corda veſtra ad pœnitendum ſaxis ipſis duriora; neminem veſtrûm intueor, qui ſublatis in cœlum oculis, imminentem mox Divini Numinis vindictam conetur avertere interno animi dolore compunctus. Erit, erit inquam tempus, tempus jam paucorum dierum proximum, quo ab hac* Arca *excluſi, iram Divinam fugietis, nec ullus vobis dabitur, horrendâ miſeriarum abyſſo abſorptis, fugiendi locus. Tunc memores meorum verborum, vos ipſos ob commiſſum incredulitatis errorem, contra vos inſurgetis, & impœnitens cor veſtrum accuſabitis, ſed fruſtrà: Juſto* DEI *judicio, formidabilis* Diluvii *turbinibus involuti, debitas peccatis veſtris pœnas, cum univerſi humani generis interitu æternum luetis. O Miſerabilem, & Infelicem hominum ſortem. Ite, ite tandem brevi duram* DEI *manum ſupra vos experturi.*

Exhortatio Noë ad turbam Arcæ ſpectandæ gratia concurrentem.

CA-

CAPUT II.

De Animalium ex toto Orbe paucis ante diebus congregatorum modo & ratione.

Noë non congregavit animalia, sed constituto tempore ipsa nutu Dei, angelorum ministerio venerunt ad *Arcam*.

VEritati omninò consentaneum esse, is solus, qui verba *Sacri Textus* penitiùs inspexerit, comperiet; *Noëmum*, quemadmodum *Philo* perperàm sentit, eorum animalium, quæ *Arcam* ingredi debebant, congregatorem minimè fuisse; quomodò enim fieri posset, unicum hominem, qui nativitatis suæ *terram Edeniam* nunquam egressus fuerat, per totum Orbem congregandorum animalium causâ divagatum fuisse, Insulas, continentesque diversissimas, animalium speciebus confertas, tam exiguo temporis spatio, *Arcâ* suâ, quam ingenti centum annorum decursu jam construxerat, in manibus inimicorum relictâ, orbem peragrare, lustrare, tantamque peregrinorum animalium multitudinem congregare, & tam ex longinquis Regionibus, cum omnium, per quos transire debebat, stupore populorum rei novitate perculsorum, nec non sine maximo hominum istius ævi ferocissimorum; qui *Noë* jam dudum ad mortem *Philone, Oleastro* & *Mose Bartepha* testibus quæsiverant, persecutionis vitæque periculo, adducere potuisse; aut quomodo, aut qua ratione, tam differentis naturæ volucres cœli, ad se ex aëre vocare, & unà secum in itinerum socias adsciscere potuerit, nemo est, qui capere possit; undè hanc sententiam, opinionemque tum *Philonis*, tum nonnullorum quoque *Recentiorum Interpretum*, tanquam absonam, imò *Sacri Textus* verbis repugnantem rejicimus reprobamusque.

Ex *Sacris Literis* probatur animalia non operatione *Noë* sed Dei nutu ad *Arcam* venisse.

Quemadmodum enim dicta Animalium congregatio omnem excedit humanæ potestatis laborem, curam & industriam; ita quoque hujusmodi animalium congregationem, non nisi Divino nutu, Angelorumque ministerio contigisse, expresse *Sacra Verba* innuunt; sic enim Hebræa Lectio habet:

Genes. 6. vers. 20.

מהעוף למינהו שנים ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות׃

Ex volucri secundum genus suum bina, & ex bestiis secundum genus suum, ex omni reptili terræ juxta genus suum bina ex omnibus, יבאו אליך *venient ad te, ut vivant.* Cui consentit Græca Lectio 70. εἰσελεύσονται πρὸς σὲ τρέφεσθαι μετὰ σοῦ. *Ingredientur ad te, ut nutriantur tecum.* Et Arabica id expresse per vocem يدخلون اليك *ingredientur ad te.* Et Syriaca per verba ܢܣܩܘܢ ܠܘܬܟ *intrabunt, ascendent ad te.* Unde quoque tanquam falsam eorum sententiam reprobamus, qui putant animalia natando ad *Arcam* venisse; quo quid stultius dici possit, non video.

Absurda opinio, vel ingruente jam *Diluvio* animalia natando intra *Arcam* pervenisse docet.

Quomodò enim animalia, sive vastioris, sive minoris corporis natando in horrendis illis *Diluvii* procellis durare, aut *Arcæ* portam jam altius ab aquis elevatam, sine ponte intrare potuerint, quis credet? aut quomodò Aves cadentium imbrium nimborumque violentiam volando sustinere valuerint, quis concipere poterit? Undè insanæ mentis dicam non effugerit, qui talia & tam absona proferre non verecundabitur. Quis nescit, *Mosen* expresse dicere, priùs cuncta animantia in *Arcam* ingressa fuisse, quàm *Diluvium* inchoaverit, quin imo ante aquarum inundationem, & post ingressum animalium in *Arcam*, dicitur expresse, tunc DEUM foris ostium clausisse; natando verò plerasque animalium species procellarum

molestiâ vel oppressas, aut aquarum impetu retardatas, post clausum jam ostium, non nisi longo tempore, & summa cum difficultate ad *Arcam* pervenisse. Repudiatâ itaque hac sententiâ, nos verius asserimus, non humano consilio, industriâ & curâ, sed nutu DEI totam hanc animalium congregationem contigisse; non enim *Noë* aut capta, aut hinc indè collecta intromittebat, sed suapte sponte venientia & intrantia admittebat, juxta Textum suprà allegatum: *Venient, & intrabunt ad te*, non scilicet hominis actu, sed DEI nutu. Cajetanus, hæc verba: *Venient ad te*, ponderans: *Clarè* inquit, DEUS *absolvit* Noëmum *à cura congregandi animalia. Divino siquidem nutu, ministerio Angelorum venerunt ex omnibus animalibus, mas & fœmina ad* Noë, *ipsius autem* Noë *cura, & opera fuit, efficere, ut quæ venerant animantia, ingrederentur in* Arcam, *& invenirent nidos, sive mansiones in ea, & ibidem pascerentur ab ipso.* Quemadmodum enim DEUS *Adamo* in Paradiso deliciarum omnia animalia, ad iis genuina nomina imponendum, adduxit; ita quoque ad secundum humani generis instauratorem, *Noëmum*, cuncta animalia, ad seminium universæ naturæ in *Arca* conservandum, adduxit; eo quo imaginari nobis possumus modo, & ratione, biduo, aut triduo ante *Diluvii* principium. Nam *Noë* cum extra *Arcam* curis, & laboribus fessus, saxo insidens, rerum gerendarum magnitudinem intimo cordis affectu expenderet, atque Divinæ voluntatis executionem anxio animo exspectaret; Eccè derepentè ex quadripartiti Mundi plagis undique, & undique omnis generis animalium, *Arcæ* appropinquantium, veluti exercitum quendam vidit, quæ pulchro ordine, absque ulla confusione, nunc bina, nunc septena, sese veluti à DEO missa *Noëmo* eorundem conservatori exhibuêre, & paulò post, universam cœli faciem innumerabili pænè volatilium multitudine oppleri, intuitus est, quæ pari ordine sine ulla confusione, simul vel bina, vel septena *Arcæ* tecto, veluti *Noëmi* directionem exspectatura, insedere.

Mira animalium congregatio.

Intereà in hac novorum semper, novorumque animalium coacervatione, alia *Noëmo* veluti obsequium præstitura, caudarum agitatione abblandiebantur, alia manus pedesque dulciter lambebant, alia pedibus ejus se prosternendo, cuncta prout poterant, quà gestibus, quà vocibus, amicisque membrorum motibus se *Noë* veluti unici servatoris directioni, & obedientiæ submittere videbantur. Rursùs paulò post hinc ex vicinis fluminibus, & lacubus, immania Amphibiorum monstra, illinc ex montium cavernis, varia reptilium, serpentiumque genera horrenda visu erumpentia, *Arcæ* appropinquare visa sunt. Quorum ingenti multitudine, & copiâ attonitus perterritusque *Noë*, genubus innixus, oculisque in cœlum erectis, expansisque ad cœleste Numen brachiis, DEUM *Optimum Maximum*, hoc vel simili verborum tenore affabatur: *O summe Conditor omnium rerum, cujus natura bonitas, cujus voluntas posse, & perficere est; en adduxisti ad me, pro ineffabili providentiæ tuæ dispositione, hanc animalium, quorum non est numerus, multitudinem; Et quis ego vilis terræ vermiculus, cui universam hanc Naturæ viventis substantiam in hac* Arca *tuo nutu constitutam, conservandam committere dignatus es? Et quis ego sum homo peccator, atque indignus tuæ Majestatis conspectui, ut me totius Naturæ custodem constitueres? Et quisnam adeò grandi ingenii sublimitate præditus esse poterit, qui hoc totius Naturæ seminium renascentis Mundi propagini destinatum sine te, regere & gubernare queat? Cuinam innumerabilium animantium, tot tantisque naturæ dotibus, proprietatibus, temperamentisque differentium multitudinem congruis ciborum alimentis unius anni spatio conservandi*

Animalia *Noëmo* abblandiuntur.

Apostrophe *Noëmi* ad DEUM.

intra ARCAM
Ingressus Animatium

servandi, animus sufficiat? Tu igitur humanarum rerum Arbiter, qui uti solo voluntatis tuæ nutu, universam Mundi machinam cum omnibus in ea contentis, ex nihilo in Esse suum eduxisti, ita quoque existente jam Diluvio, *quo Mundum ob nefandam hominum impietatem perdere constituisti, solo nutu tuo, & me, & meam familiam, unà cum universa hac totius naturæ viventis substantia à* Diluvii *pœnis conservare poteras. Quid ergò opus erat, in hac* Arca, *quam ego indignus servus tuus, te dictante, extruxi, humano more universum Naturæ viventis semen te conservare in* Arca *voluisse, quid inquam opus erat? Quia tamen Tuæ infinitæ bonitati, & misericordiæ visum fuit, per me humilem servum tuum, hoc ineffabile Divinæ justitiæ tuæ sacramentum exequi; en ego ante tremendæ Majestatis tuæ solium prostratus, te humili & supplici corde, eo, quo Creatura Conditori suo debet, affectu, animique reverentiâ suppliciter rogo, obsecro, atque obtestor, ut quemadmodum Divinæ voluntatis tuæ beneplacito visum est, hujus me infandi operis executorem constituere & gratia tua permovere, ita quoque pauperi & humili servo tuo, tum directione tua continuò assistere, ac in negotio, quo nulli unquam hominum majoris momenti commisisti, utpote à quo totius humani generis salus dependet, humilitatis meæ imbecillitatem tuâ virtute, & opitulatione fulcire, & sustentare non dedigneris; ut tandem hoc Divinæ potentiæ opus, quod perdito per* Diluvium *Mundo, hoc præsens viventis naturæ seminium, in renascentis Mundi instaurationem destinasti ad Divini Numinis tui gloriam, unicè cedat. En promptum me habes cum familia mea ad tuæ voluntatis beneplacitum, non eo, quo vellem, sed quo imbecillitas mea potest, modo, humili mentis obsequio exequendum. Da igitur servo tuo humillimo, quod jubes, & jube, quod vis.*

Noë apostrophe ad suos.

Hisce à *Noëmo* ad DEUM magnâ cordis profusione prolatis, illicò surrexit, & accitis filiis cum uxoribus, eos ad forti animo Divinæ voluntatis beneplacitum exequendum, admonuit, Gratiæ Divinæ, operisque prosequendi magnitudinem exposuit, & ne malorum calamitatumque formidandis turbinibus, quibus paulò post Mundus involvendus esset, terrerentur, eo, quo potuit verborum vigore mœrentium animos erexit; neque viribus humanis in hujus *Arcæ* administratione inniterentur, sed in Divinæ assistentiæ directione omnem spem fiduciamque suam repositam haberent; in tribulationibus constitutis non defuturum benignissimi DEI auxilium, ut negotium, quod ejus jussu cœptum erat, ejus quoque ope desideratum exitum sortiretur.

Modus quo Familia dispartitis officiis, animalia intra *Arcam* ducebat.

His itaque præmissis, ipse cum uxore sua extemplo pontem, per quem in *Arcam* aditus dabatur, conscendit, & in medio ostii consistens, animantium primò quadrupedum progressionem orditus est, at ne confusio inter tot animalia nasceretur, duos filios suos ad initium pontis unà cum uxoribus constituit, qui juxta ordinem præscriptum singula bina, aut septena ad subeundum pontem sollicitarent. Intra *Arcam* verò majorem natu filium constituit, qui singula bina, aut septena ex animalibus ex instructione patris, in constituta cubilia singulis propria, & primò quidem majora, & ferociora animalia, deindè alia quoque mansuetioris naturæ, introducerent; quæ deindè suapte sponte sequebantur reptilia, inter suppedanea stabulorum, locum suum destinatum repertura. Restabat avium, quæ in tecto *Arcæ* residebant, *Noëmi* voluntatem expectantium genus multiplex. Hæ enim uti per ostium *Arcæ* in stationem quadrupedibus destinatam, sine periculo ingredi non poterant; ita *Noëmus* fenestram, quam in suprema contignatione sibi, & volatilibus constituerat, mox aperuit, & dato signo,

 quo-

quocunque tandem modo: Eccè omnes volucres tecto relicto per fenestram binæ, vel septenæ ejusdem speciei, DEI nutu, sine confusione ingressæ, singulæ opportunum sibi locum sortitæ fuerunt.

Omnibus igitur animantibus hac diligentiâ & sollicitudine, nullo deficiente, unà cum Noë filiis uxoribusque Arcæ inclusit, *Dominus aforis clausit ostium.* Verùm ut velut ἐν τῷ τύπῳ Lector hanc admirandam faciem, id est, ingressum animalium in *Arcam*, luculentius comtempletur, hîc totius ἔκτυπον exponendum censui, vide *Iconismum*, Folio 120.

CAPUT III.

De Cataclysmi, seu Diluvii *omnibus seculis memorandi, formidanda Catastrophe.*

ANno itaque sexcentesimo vitæ *Noë* completo, coactis jam intra *Arcam* cunctis animantibus, ex omnibus speciebus, quæ erant in universa superficie Terræ, binis & septenis; *Noëmo* quoque, & tribus filiis, uxoribusque eorundem intùs receptis, clausit quoque DEUS deforis ostium: Tempus horrendum dictu, aderat, quo DEUS *Opt. Maxim.* obstinatum hominum, quibus jam pro infinita sua pietate, & misericordia, centum ad pœnitendum annos concesserat, in peccando pertinaciam, & obduratam impœnitentiam Mortalium, atque in abominandis sceleribus prosequendis malitiam, horrenda *Diluvii* strage, vindicare constituerat. Erant tunc temporis, juxta *Christi* verba, homines comedentes & bibentes, toti in celebrandis conviviis, toti in omne luxuriæ genus effusi, sine ullo impendentium malorum metu, & formidine tuti & securi. Cum eccè repentè turbato cœlo, & veluti atrâ quâdam, & luctuosâ caligine oppleto, mox formidanda ex nubibus murmura, totum tremefecerunt Orbem Terrarum, fulgurum, fulminum, tonitruorumque horrendi, inexplicabilesque fragores, veluti imminentium malorum prodromi, metu & formidine, totum penè exanimârunt genus humanum. Conglomerabantur immensa, & nunquam alias experta nubium, & in immensum crescentium vaporum volumina, ex quibus caligo immensa cum Cimmeriis tenebris exorta, in luctum, mœrorem, & ultimam desperationem, perversissimos peccatorum animos deduxerunt. Siquidem hisce præmissis, mox omnibus fontibus Abyssi magnæ reseratis, cataractisque cœli apertis, pluvia quadraginta dierum & noctium universam Terræ faciem super omnes, qui sub cœlo sunt, montes, quindecim cubitos alta inundantibus aquis operuit. O horrendum, & formidandum spectaculum! vidisses hîc homines mente confusos, & omnis consilii expertes: quosdam altioris domûs, crescentibus undis supercilia ascendere, quosdam de pretiosioribus rebus sollicitos, iisque onustos in sublimiora deferre: spectâsses hîc quosdam altissimos arborum apices conscendere, hîc tutos se fore frustrà sibi persuadentes. Nonnulli domibus arboribusque jam undarum incremento coopertis, ad altiora clivorum montiumque culmina natando properabant. In hac ineluctabili calamitate cerneres quosdam tabulis veluti unico in naufragio medio, & subsidiis effugium quærere; quosdam altissimarum arborum ramis inhærentes, proximorum opem miserabili voce, precibusque implorabant; aliquos natando defessos aliorum natantium pedes, & bracchia arripientes, utrosque pondere

Hominum in initio *Diluvii* actiones.

Repentinus *Diluvii* eventus; & formidabiles calamitates.

Hominum ex repentino *Diluvio* evadendi conatus.

dere pressos, miserabiliter sine ulla spe salutis submergi. Accedebat fluctuantium undarum impetus, & violentia, quâ natantes, dum emergere conabantur, veluti horrendis aquarum gurgitibus, turbinibusque involuti, horrido cum ejulatu peribant. Non audiebatur hic aliud, nisi luctuosus, & horrificus pereuntium clamor, lamentatio desperantium, & Væ æternum eructantium, dum memores verborum *Noë*, queis eos toties ad pœnitentiam adhortatus fuerat; memores *Arcæ*, quam exstruxerat, quod tam luctuosæ tragœdiæ veluti ectypon quoddam erat, & cui fidem habere noluerant, jam incredulitatis suæ pœnas terrifico mortis genere se luere cernebant. In universa aquarum inundantium superficie, non aliud videre erat, quàm confecta hominum, animaliumque cadavera; camporum sylvarumque arbores, aquarum vehementia eradicatas, hinc indè fluctuantes, in quorum ramis naufragi effugium quærentes, se nonnihil tuebantur, attamen mœrore viribusque exhausti, sine ulla spe salutis ibidem fame ærumnisque confecti, misere interibant; Omne quoque volucrum genus cùm non reperirent, ubi requiesceret pes eorum, quædam aquarum turbinibus intra aquas præcipitatæ, nonnullæ in arborum fluctuantium ramis, cadaverumque congerie dum requiem quærerent, ibidem vel reciprocantium fluctuum violentia, vel pluviarum ventorumque impetu vel oppressæ, vel fame enectæ vitam misere consumebant. O horrenda Divinæ justitiæ spectacula! Advertant hic omnes mundanarum deliciarum amatores, quid in simili casu constitutos se egisse vellent: quàm ardenter despecta Mundi vanitate, repudiatis honoribus, divitiis, & dignitatibus soli DEO unice servisse, quanto cum dolore à peccatis abstinuisse! Certè majora supersunt nobis in consummatione Mundi, calamitatis spectacula, majores Catastrophæ, quandò cœli movendi sunt & terra, quandò *Christus* veniet judicare seculum per ignem. Operemur itaque bonum, cum tempus habemus, faciamus id, quod tunc nos fecisse vellemus.

Ejulatus & Væ desperantium.

Cadaverum congeries.

Volucrum luctuosus interitus.

Adhortatio Authoris ad amatores rerum mundanarum.

Hujus *Diluvii* calamitati optimè congruunt, quæ Ovidius de *Diluvio Deucalionio* cecinit.

Pœna placet diversa, genus mortale sub undis
Perdere, & ex omni nimbos demittere cœlo.
Fit fragor, & densi funduntur ab æthere nimbi.
Nuncia Junonis *varios induta colores*
Concipit Iris *aquas, alimentaque nubibus affert.*
Sternuntur segetes, & deplorata colonis
Vota jacent, longique perit labor irritus anni.
Nec cœlo contenta suo est Jovis *ira, sed illum*
Cœruleus frater juvat auxiliantibus undis,
Convocat hic amnes, qui postquam tecta Tyranni
Intravêre sui, non est hortamine longo.
Nunc, ait, utendum, vires effundite vestras,
Sic opus est: aperite domus, & mole remota
Fluminibus vestris totas immittite habenas.
Jusserat: hi redeunt ac fontibus ora relaxant,
Et de frenato volvuntur in æquora cursu.
Ipse tridente suo Terram percussit, at illa
Intremuit, motuque vias patefecit aquarum.
Exspatiata ruunt per apertos flumina campos
Cumque satis arbusta simul pecudesque virosque
Tectaque cumque suis rapiunt penetralia sacris
Siqua Domus mansit, potuitque resistere tanto
Indejecta malo, culmen tamen altior hujus
Unda tegit, pressæque latent sub gurgite turres.
Jamque mare, & Tellus nullum discrimen habebant.
Omnia pontus erat, deerant quoque littora ponto.

Sed jam statum interioris *Arcæ* exponamus.

Calamitatem extrinsecam vel ipsa animalia *Arcæ* inclusa sentiebant.

Sentiebant & hanc inexplicabilem Naturæ luctam vel ipsa animalia, unà cum rationali creatura in *Arca* conclusa; siquidem ex horrendis ventorum mugitibus, fragoribusque tonitruorum, fulgurumque, quæ in omnia *Arcæ* spiracula penetrabant irradiatione, timor & tremor cecidit super ea, deindè aquarum catarractæ, veluti flumina quædam ex sublimi in *Arcæ* tectum præcipitata, præter horrendos, inauditosque fragores & strepitus, aërisque irati ululatus, sævientium ventorum flatibus, continuaque fluctuum insultantium agitatione, *Arca* nunc in hanc, nunc in illam partem impulsa, animantia quietis nescia unà secum miro commotionis impetu exagitabat; undè ex insolito rerum eventu, trepidatione, metuque consternata in summa & densa caligine horrendis vociferationibus veluti summersi Orbis ruinam contestabantur; hinc rugiebant *Leones*, illinc *Elephantes* barriebant, mugiebant *Boves*, *Canes* latrabant, balabant *Oves*, *Lupi* ululabant, grunniebant *Sues*; cætera omnia animalia ad luctuosas hujusmodi vociferationes, & clamores excitabant; undè totius *Arcæ* œconomia in confusionem ducta, veluti infelicem mox perituri Mundi statum lugere videbantur: clangebant *Aquilæ*, *Corvi* crocitabant; *Bubones*, & *Noctuæ* luctuoso carmine ululantes sui generis casum lugebant: cunctæ volucres canoræ, omisso dulcis modulationis exercitio, non nisi gemebundo pipitu Orbis cladem deplorare videbantur.

Vociferantium animalium strepitus & tumultus.

Desolatio summa familiæ *Noë*.

Sem, *Cham*, & *Japhet*, hoc terribili patientis Naturæ catastropha, horribili timore perculsi, jam *Arcæ* dissolutionem metuebant; uxores verò evulsis capillis, scissis vestimentis, omnis consolationis incapaces, modò ex præsenti deteriorique *Arcæ* constitutione, exteriorem Mundi faciem metiebantur; siquidem parentum, fratrum, sororum, cæterorumque cognatorum extra *Arcam* memores, infelicem eorundem sortem, & inevitabilem ruinam deplorare non cessabant; quin vel *Noëmus* ipse, à DEO constitutus *Arcæ* custos & conservator, hac Mundi catastrophe perculsus, constanti tamen in DEUM fiduciâ fretus, ardentissimis precibus hoc pacto Numen sollicitabat.

Noëmi apostrophe ad DEUM.

O supreme Mundi Conditor, & Moderator, en ego indignus tuus famulus ante Divinæ justitiæ tuæ Tribunal prostratus, totus timore & tremore concussus ad te, benignissime DEUS, *in hujus* Arcæ, *cujus curatorem & ministrum me figmentum tuum constituere non dedignatus es, extrema necessitate confugio, ut exaudias vocem servi tui: circumdederunt enim me gemitus mortis, dolores inferni invenerunt me. Equidem novi te justissimum esse vindicem scelerum contra infinitam bonitatem tuam commissorum multitudinem & copiam; Expavesco inscrutabilem judiciorum tuorum abyssum, quâ Mundum ob Divinæ Legis tuæ mentibus nostris insculptæ contemptum, & enormium delictorum acerbitatem, Orbem Terræ, & unà omnem animam viventem in eo delere & exterminare voluisti. Sed ô tremenda Majestas, quid sibi vult justus ille furor tuus? quo non Mundum duntaxat, & omnem animam delere, & disperdere à facie tua constituis? sed & hanc* Arcam, *cujus curam pauperi & humili servo tuo commisisti, tanto tremore concutis, ut vel ipsa bruta animantia tot prodigiorum ostentis perculsa præsentem eorum ruinam, ultimamque dissolutionem; horrificâ hac vociferationum confusione, & tumultu metuere videantur. Vide quæso afflictionem populi tui; Respice nos octo animas, quas pro immensa tua providentia, ab Orbis ruina, in renascentis Mundi semen conservare voluisti, compatere infirmitatibus nostris, nobisque in ingenti hac tribulationis necessitate, ad te clamantibus aures præbe; Exaudi miseros tuos in tua bonitate & clementia confidentes, ut excluso omni metu, proscriptâ omni diffidentiâ, opus, quod imposuisti nobis, tuo adjutorio,*

&

Miserabilis Hominum Status
in principio DILUVII.

& gratiâ prosequi sine periculo possimus; Concede animantibus tranquillitatem, & quietem, debitam tibi mihique obedientiam, & subjectionem iis impera, spe & fiduciâ corda servorum tuorum corrobora, ut in sola bonitate tua inexhausta innixi, hunc lamentabilem Orbis perituri statum, tuæ præsentiâ gratiæ sine periculo eluctari valeamus.

Apostrophe *Noë* ad familiam suam.

Agedum filii mei, confidite in Domino, *viriliter agite, & confortetur cor vestrum, ne timeatis a tanta rerum confusione, aderit nobis ipse, qui uti nos ad nostrum meritum in hac tenebrosa domo, in renascentis Mundi instaurationem inclusit, ita quoque potenti dextrâ sua nobis adstiturus, servorum suorum in necessitate constitutorum vota & preces audire non desistet.*

Hisce prolatis, & filii, uxoresque filiorum mirum in modum confortati, atque firmâ in DEUM conceptâ fiduciâ, animalibus quoque omni mox deposito furore in tranquilliorem statum reductis, solerti & diligenti curâ *Arcæ* administrationem orditi sunt.

CAPUT IV.

Quid sibi velint verba Sacri Textus : Fontes Abyssi magnæ & Catarractæ Cœli.

Genes. 7. vers. 11.

נבקעו כל מיענת תהום רבה:

RUpti sunt omnes fontes Abyssi magnæ. Græca sic : ἐῤῥάγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου. Chaldaica sic habet :

אתבזעו כל מבועי תהומא רבא:

Anno sexcentesimo vitæ Noë *completo, mense secundo, septimo die mensis, rupti sunt omnes* fontes Abyssi magnæ, & Catarractæ cœli *apertæ sunt ; & facta est pluvia super Terram* 40 *diebus, &* 40 *noctibus.* Magna sanè controversia est circa sexcentesimum annum vitæ *Noë*, utrum inchoatus fuerit, an completus : nos quicquid alii contrà sentiant, sexcentesimum completum asserimus ; & patet vel ex ipsis *Sacræ Scripturæ* verbis quàm luculentissime : cum dicit ; *Noe* cum moreretur, habuisse ætatem nongentorum quinquaginta annorum ; quod falsum foret, si *Diluvium* venisset in fine quingentesimi, & in principio sexcentesimi inchoati ; tunc enim *Noe* non nongentorum quinquaginta annorum ætatem habuisset, sed octingentorum quinquaginta annorum tantùm, quod *Sacris Literis* prorsus repugnare videtur ; Incepit enim *Noe* jussu DEI *Arcam* in principio sexcentesimi anni, & centum annos in ea fabricanda transegit. Sexcentos igitur annos vitæ, cum *Diluvium* veniret, *Noë* habuit, & trecentis & quinquaginta annis post *Diluvium* vixit, quæ simul juncta dant 950. annorum ætatem *Noë*. Sexcentos itaque, veniente *Diluvio*, annos completos *Noë* habuit ; quicquid contrà ogganniunt nonnulli malè fundati *Sacrarum Literarum Interpretes*. Pari errore hi secundum mensem anni sexcentesimi, non Verno tempore, sed Autumnali attribuunt, Rabbinorum fabulis delusi, eò quod tunc opportunior humentis aëris constitutio esset, ad *Diluvium* producendum. Nos contrà cum melioribus *Interpretibus Diluvium* contigisse Verno tempore asserimus. Cur autem DEUS verno potiùs tempore, quàm alio tempore *Diluvium* adduxerit, causa duplex assignari potest ; *Prior* est, quod DEUS eo tempore Mundum destruere voluit, quo eum condidit, videlicet Verno tempore : *Altera* fuit, ut nequissimi istius temporis homines, acriori cum doloris sensu in *Diluvio* perirent, scilicet acerrimè dolentes se per id tempus ex mundo, tam duro mortis supplicio extrudi, quo tempore Mundus ipse pulcherrimus, amœnissimus, & jucundissimus est, Ver-

Lis dirempta de initio *Diluvii*.

Quo tempore anni contigerit *Diluvium*.

que

que homines jucundo rerum ſtatu atque per ſe ad delicias voluptateſque perfruendas invitet alliciatque, quorum maxima eſt id temporis copia & varietas: *Tunc enim*, teſte D. Ambroſio, Diluvium *adduxit* DEUS, *quandò augentur naſcentia, ager parturit, terrarum pariter atque animantium fœtura ſe fundit; tunc enim dolor eorum, qui in abundantia ſua puniebantur, major fuit, tunc ultio terribilior tanquam dicentis* DEI: *Eccè omnia ſecundum liberalitatis Divinæ gratiam dives Natura generavit, omnia in uſum hominum germinavit terra fœcundior, ſegetes ſpectantur, tritico & hordeo replentur campi, comæ arborum, venturi fructus floribus veſtiuntur; non deeſt Terra obſequiis ſuis, beſtiæ non deſunt muneribus, quæ frequenter ſolvuntur in partus, & ut homini nihil deſit, homo ſolus partibus ſuis deeſt, neſcit authorem ſuum, à quo ei omnia miniſtrantur; negligit conditorem. Pereant igitur cum homine omnia, cujus gratiâ condita ſunt omnia; in ſuis divitiis conſumetur homo, cum ſua dote moriatur.* Ita Divus *Ambroſius.* Accedit & illud, ut videlicet homines apertiùs cognoſcerent, & ſine ulla dubitatione crederent, hocce *Diluvium* non ex ſolis naturalibus cauſis, ſed maximè per ſupernaturalem DEI omnipotentiam, eſſe factum, eò quod Verno Æſtivoque tempore, contigit *Diluvium*, quo, calore ſolis omnia ad ſiccitatem tendunt, pluviæ utplurimùm ceſſare ſoleant; Autumnali autem, & Hyemali tempore, quo omnia humentis naturæ ubertate, pluviarumque copia diluuntur, *Diluvium* ſit ſublatum, utroque ſcilicet tempore, tam procreando, quam abolendo *Diluvio*, contrario.

Hiſce itaque præmiſſis, jam de *Diluvium* efficientibus cauſis agendum reſtat, ut num naturales cauſæ ad *Diluvium* conſtituendum, ſufficere potuerint. Dico itaque, triplicem conſiderari poſſe cauſam alicujus *Diluvii*: *Primò* eſt continuatus imbrium nimborumque immodicus caſus, niviumque condenſatarum in altiſſimis montibus diſſolutio; undè flumina, magna aquarum mole onuſta, qua data porta ruunt, per apertos planitierum campos, torrentiumque ex altiſſimis montibus devolutio rapit ſylvas, & ſaxa revolutis remiſſa compagibus rotat; urbes & implicitos trahit montibus ſuis populos, ruinam, an naufragium querantur, incertos, atque ſemina, & quod opprimeret, & quod mergeret, venit; & uti Seneca ait. *Illuc cum liberis, & conjugibus fugient homines, actis ante ſe gregibus, dirempto inter miſeros commercio, & tranſitu; quoniam quicquid ſubmiſſius eſt, id unda replevit. Editiſſimis quibuſque adhærebunt reliquiæ generis humani quibus ad extrema perductis, hoc unicum erit ſolatium, quod tranſibit in ſtuporem metuo, nec dolor habebit locum, quippè vim ſuam dolor perdidit in eo, qui ultra ſenſum mali, miſer eſt.*

Triplex cauſa alicujus Diluvii
1. Cauſa.

Altera Cauſa eſt, ſupra modum tumeſcentis maris in terris effuſio, quod quomodò fiat, *paulò poſt* dicetur.

2. Cauſa.

Tertia Cauſa eſt concurſus ſiderum in ſignis, quæ vim habent imbriferam. Haſce cauſas *Diluvii* aſſignant *Naturalium rerum Scriptores*, quæ quidem in particularibus *Diluviis* plerumque concurrere ſolent; at in univerſali illo *Noëmico Diluvio*, quo aqua ſupra altiſſimos univerſi montes, altiùs quindecim cubitis aſcendit, id utique non naturalibus cauſis, ſed dextrâ DEI Excelſi contigiſſe, ſolus is inficiabitur, qui determinatam naturæ in hujuſmodi *Diluvio* conficiendo potentiam non penetraverit. *Sacer Textus* duas cauſas adducit *Diluvii* effectrices. Primò enim dicit, Ruptos eſſe *fontes Abyſſi magnæ, & Cataractas cœli* apertas eſſe. Quidnam verò Magna illa *Fontium Abyſſus* ſit; quid *Catarractæ Cœli*, quantum ingenii mei debilitas permiſerit, exponamus.

3. Cauſa.

Quid ſit ruptura *Abyſſi magnæ* quid apertura *Catarractæ Cœli.*

Hydrophylacia fontibus, amnibus, lacubuſque producendis intra altiſſimorum montium profundos receſſus conſtituta ſat ſuperque in *Mundo* noſtro

Sub-

Subterraneo demonſtravimus. Eſſe autem inter Geocoſmi viſcera, talia Hydrophylacia, quas abyſſos Aquarum vocamus, adeò certum eſt, ut vel ipſe *Sacer Textus*, uti hîc, ita alibi apertis verbis id innuat, Pſalmo 41. *Abyſſus abyſſum invocat in voce Catarractarum tuarum.* Eſt itaque *Abyſſus magna* hoc loco nil aliud, quàm profundiſſima aquarum vorago, cujus fundus explorari nequit, in intimis terræ penetralibus conſtitutus; Intra hanc enim Mare per immenſa internorum ſcopulorum præcipitia devolutum ingentes fremitus fragoreſque excitat, juxta paulò antè citata verba, *in voce Catarractarum tuarum.* Et hujuſmodi Abyſſos, quas nos Hydrophylacia vocamus, plurimas intra intima terræ montiumque viſcera concluſas, quam ampliſſimè in dicto *Mundo Subterraneo* docuimus: quas *Abyſſos* hoc loco omnes ſub nomine Abyſſi magnæ *Sacra Scriptura* comprehendit; Omnes enim Lectiones in Ruptura fontium *Abyſſi magnæ* conveniunt, uti ſequitur.

Hydrophylacia quid?

Lectiones omnes concordant.

נבקעו כל מעינת תהום רבה : — Hebræa.

Ἐῤῥάγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου. — Græca.

יתבזעו כל מבועי תהומא רבא. — Chaldaica.

انشقوا جميع عيون الغمور الكبير — Arabica.

ܐܬܦܬܚܘ ܟܠܗܘܢ ܡܒܘܥܐ ܕܬܗܘܡܐ ܪܒܐ — Syriaca.

Rupti ſunt omnes fontes Abyſſi Magnæ. — Latina.

Geneſ. 7. verſ. 11.

Atque hujus *Abyſſi Magnæ* cæterarumque particularium Abyſſorum fontes ad *Diluvium* producendum ruptos eſſe memorat; quod uti ſolis naturæ viribus effici non potuit, ita quoque ruptura hæc non niſi omnipotentis Naturæ conditoris dextrâ effecta fuit; eo, quo imbecillitas noſtra concipere poteſt, modo & ratione. Cum itaque magnam eſſe hujuſmodi Abyſſorum cum Oceano cæteriſque Maribus communicationem, & correſponſum nos in *Mundo Subterraneo* oſtenderimus, atque ex Oceano, virtute acceſſus & receſſus, veluti Naturæ follibus per occultos Terrarum meatus, hujuſmodi Abyſſos in montium altiſſimorum Hydrophylacia ad fluminum lacuumque curſum conſervandum perpetuo, ſtupendoque Naturæ opificio propellantur. DEUS *Diluvio* puniturus Mundum, habenis Abyſſorum laxatis, tum per affluxum refluxumque Maris, tum per ventorum in Oceanum violentiſſima preſſione, aquæ in Abyſſis ſtabulantes jam contineri neſciæ per intimas terreſtris ſubſtantiæ fibras, montiumque occultos canales ſollicitatæ, quâ datâ portâ ruentes, ac inſtar fluminum per univerſæ Telluris rimas, foramina, fontiumque orificia cum impetu exoneratæ, brevi tempore univerſam Terræ ſuperficiem inundarent. Atque hoc pacto ſenſum Scripturæ, circa hæc verba: *Rupti ſunt fontes* Abyſſi magnæ, id eſt, omnia interiora Terræ Hydrophylacia, quæ ſunt veluti fontes quidam *Abyſſi magnæ*, id eſt Oceani, intra viſcera terræ, in fontes Hydrophylaciorum coacti, juxta illud Pſal. 32. *Qui congregat ſicuti in utre aquas Maris, ponens in theſauris ſuis Abyſſos.* Hiſce itaque hoc pacto expoſitis, jam quid per *Cataractas Cœli*, quæ in *Diluvio* apertæ dicuntur, intelligatur, pari modo & ratione exponamus.

Latina Lectio habet: *Et* Cataractæ Cœli *apertæ ſunt.* Græca: καὶ αἱ καταῤῥάκται τοῦ οὐρανοῦ ἠνεώχθησαν. Chaldæa, וכוי שמיא יתפתחו *Et feneſtræ cœli apertæ ſunt.*

Cui consentit Arabica:

وطيقان السما انفتحوا ۞

Quæritur itaque, *quid per* Catarractas, *vel fenestras* cœli *intelligatur*.

Quid Catarracta, seu καταδοῦπα.

Catarracta, sive quod idem est, καταδοῦπα, nil aliud est, quàm integri alicujus fluminis prægrandis, per rupes in scopulosam vallem præcipitatio: hoc pacto *Authores* loca edita & prærupta, è quibus aquæ magno sonitu & fragore deorsum ruunt, nomine Catarractarum vocare solent, cujusmodi sunt Catarractæ, sive καταδοῦπα *Nili* fluminis in finibus *Æthiopiæ*. Verùm cum vix sit Regio celsis montibus instructa, quæ non hujusmodi Catarractas exhibeat. Inter cætera *Italiæ* illa famosissima est in *Agro Reatino*, ubi *Velinus* fluvius per ingens præcipitium in *Naris* præruptam vallem sub forma arcus devolvitur, quam in *Mundo Subterraneo* cum iis, quæ *Tibure* visuntur Catadupis, descriptam reperies.

A similitudine itaque hujusmodi Catarractarum *Moses Catarractas Cœli* à DEO apertas esse dicit; hoc pacto, in media Aëris regione (ubi à *Meteorologis* Pluviæ, Grandines, Nives, & similia generari dicuntur, *Catarractæ cœli*, aut uti *Arabica*, & *Chaldaica Lectio* habet, fenestræ cœli non incongruè dicuntur) nubes immensa aquarum mole aggravantur, quibus discissis, utplurimùm in particulari aliqua regione valida inundatio sequitur: Undè & Germanica voce pulchrè sanè hujusmodi Catarractæ, *ein Wolkenbruch*, id est, ruptura nubium dicitur. In nostro verò *Diluvio*, ex vaporibus, tum ex vasto Oceano, tum ex Telluris universa superficie extractis, atque in altum elevatis, DEUS universam aëriam regionem, quam & cœlum *Sacra Scriptura* vocat, immensa harum nubium conglomeratarum moles ambitum Orbis terrarum ita circumdedit, ut quemadmodum hæ nubes aquarum fœturâ erant gravidæ, ita quoque à DEO ruptæ & dissolutæ adeò invaluerunt, ut non guttatim, sed Catarractarum more, integra flumina continuata quadraginta dierum, totidemque noctium effusione evomere viderentur; undè mox tantus aquarum cumulus exortus fuit, ut intra breve tempus Mundum obruerit universum. Fontibus enim *Abyssi Magnæ* inferiùs, per totius Terreni globi canales, fissuras, poros, meatusque in omnem Terræ superficiem magno impetu exoneratis, superiùs verò per Catarractarum aëriarum aperturam, pluviis ad instar fluminum deorsum præcipitatis, accidit, ut hæ fontibus *Abyssi Magnæ* jam pariter effusis, junctæ, tale & inauditum aquarum incrementum effecerint, ut non universam duntaxat Terræ superficiem, sed & universos, qui sub cœlo sunt, montes, quindecim cubitis altiùs obtexerint: *Dominus enim*, uti Nahum Propheta ait, *in tempestate; in turbine viæ ejus; & nebulæ pulvis pedum ejus; increpat Mare, & exsiccat illud, & omnia flumina ad desertum deducit*. Quæ appositè sanè de aquis *Diluvii* dici queunt; tantam enim vaporum copiam extraxit, vaporesque fluminum lacuumque multitudinem in desertum aëriæ regionis locum deduxit, ut Mare quasi exsiccatum videretur.

Quomodo *Diluvii* aquæ *Catarractæ Cœli* dicantur.

Pluviæ è cœlo non guttatim sed veluti effusione fluminum in terram cœlo devolvebantur.

Undè luculenter patet, hoc *Diluvium* minimè solis naturæ viribus, sed solius DEI nutu in scelesti, & impii Mundi exterminationem accidisse. Quæ enim Naturæ vis tanta esse potest, ut inaccessos *Abyssi Magnæ* fontes aperiat? aquarum flumina sursum per innumeras rupturas montium contra naturalem cursum ascendere faciat? aut quis derepente tantam vaporum nubiumque molem ex Terraquei globi superficie in mediam regionem aëris educat? Erat sane, uti paulò post, Geometrico ratiocinio demonstrabitur,

Diluvium viribus naturæ fieri non potuit.

tur, hoc aquarum incrementum, tantum, tamque grande, ut si aqueum, quo Orbis terrarum ambitur, elementum non superârit, saltem ipsi æquale fuerit. Valdè igitur hallucinantur; qui hujusmodi *Diluvium Noëticum* magnæ Siderum humidæ naturæ, Planetarumque in Aqueo Dodecamorio conjunctioni adscribunt. Certum est, hujusmodi Planetarum Syzygiam in efficiendis particularium Regionum inundationibus multum posse, sed quæ fontibus *Abyssi Magnæ* ruptis, *Cataractisque Cœli* apertis, continuâ aquarum mole, fluminum adinstar universam Terræ faciem, quadraginta diebus ac noctibus profundat; id sanè effectus naturalis siderum dici nec potest, nec debet, sed effectus DEI Excelsi, & omnipotentis dextrâ productus. Falluntur quoque omnes ii, qui puerili imaginatione delusi, censent, *Diluvium* ex supracœlestium aquarum descensu contigisse. Hi si scirent, hujusmodi aquæ ad descendendum, quantum temporis, tum propter inexplicabilem earundem à Terrestri globo distantiam, insumpturæ essent, tum propter diversos intermedios cœlos, quos transire debebant, & propter differentes qualitates illarum aquarum à nostris, utique insipientiam suam riderent; cum tanta sit eorum altitudo, ut si Adamantinus globus ex illa immensa altitudine projiceretur, dico illum multorum annorum spatio cadentem, ad centrum terræ non perventurum. Quæ omnia ἀποδεικτικῶς, si opus esset, ostendere possemus, si id in 1. *lib. Mundi Subterranei* non præstitissemus, ut interim sileam aquarum hujusmodi descensum, quæ uti ad scindendum in lapsu, ob fluxilem naturam aptissimæ sunt, ita quoque, vel unius diei spatio, eas in minutissimas veluti roris cadentis guttulas, sectas discissasque, tandem evanescentes prorsùs in ætheris substantiam, conversas fuisse, satis ille novit, qui acceleratam motuum rationem penitiùs expenderit. Lector curiosus, quæ de hoc argumento, tum in *Mundo Subterraneo*, tum in *Itinerario Extatico* quàm amplissimè adduximus, consulere non gravetur.

Diluvium fieri non potuit virtute influxus siderum, uti Astrologi somniant.

Diluvium non potuit augmentari ex supracœlestibus aquis, ut multi pueriliter opinantur.

CAPUT V.

De Aquis Diluvii *quindecim cubitis supra omnes montes, qui in Universo sunt, sese extollentibus.*

ANtequam hujusmodi Argumentum prosequamur, satis mirari non possum, nonnullorum *Interpretum* temeritatem, ne dicam inscitiam, qui quod ipsi sibi imaginari non possunt, nec mente concipere, tanquam falsum, & veluti ἀδώνατον, non obstante *Sacrâ Scripturâ*, id expressis verbis testante, in dubium vocare non verecundentur. Quorum nonnulli contra apertam *Mosis* mentem, non omnes totius Orbis te[illegible]rum montes, sed minores tantummo[illegible] [illegible]peruisse opinantur; Rationem hu[illegible] aliam non assignant, nisi quod nonnulli montes, uti *Olympus*, *Atho*, *Caucasus* adeò alti sint ut ibidem nec ventus, nec pluvia, ullo unquam tempore sentiantur, idque ex nonnullis maleferiatorum hominum figmentis, & malè fundatis relationibus de cinere sacrificiorum in *Olympo*, nec pluviis macerato, nec ventorum flatibus dissipato, confirmant; *Diluvium* itaque ex consequenti, illuc pervenire non potuisse, sentiunt; quasi verò inportentoso hujus *Diluvii* eventu, Divinæ manus in aquis altiùs elevandis ligatæ fuerint.

Dicere non omnes montes aquis tectos Sacræ Scripturæ repugnat.

Impugnatio perperam sentientium.

Contra hosce, veluti injustos Sacræ Scripturæ Censores, eorundem vanitatem apertè confutaturus insurgo. Dicunt itaque ii, ultra mediam regionem aëris *Diluvium* non ascendisse; Cur? quia ultra eam nullus pluviis, nivibus, grandinibus, imbribusque locus est: Sed quis illis hoc dictavit? aut ubi simile quid legerunt? An non altissimos sub cœlo montes perpetuis nubibus, nivibusque obtectos sensatâ & quotidianâ experientiâ spectamus? Quid enim nubes aliud sunt, quàm aqueus vapor; aut quid nives, nisi aqua ex frigore in candidos floccos condensata? cum itaque excelsissimi totius Orbis montes, ubique perpetua nive candentes spectentur, nives verò, & grando, uti diximus, pluvia in corpus solidum condensata sit, omnium opinione amens habebitur, qui pluvias illuc pervenire non potuisse, audaciùs assereret. Cum enim communi *Meteorologorum Mathematicorumque* calculo suprema mediæ aëriæ regionis portio vix quinquaginta milliaribus Italicis à terræ superficie distare censeatur; vix in Orbe quoque tantæ altitudinis mons reperiatur, qui ad altitudinem tertiæ regionis aëris pertingat; nubes autem eò pertingere, & consequenter pluvias ibidem generari posse, quis jam negabit?

Montes totius Orbis altissimi Andes sunt in America meridionali.

Si Montes *Europæ*, *Asiæ* & *Africæ* cum *Andibus Americæ meridionalis* altissimis totius Orbis terrarum montibus comparemus, illi sine dubio veluti viburna inter cypressos esse reperientur; & tamen hi quemadmodum ex Patribus Nostris, qui hosce montes, ex Regno *Chile*, in Regnum *Paraquaiæ* profecturi transcenderunt, nivibus, vaporibus, nebulis confertos, experti sunt; hæc autem pluviarum ibidem dominantium indicium manifestum præbent. Quis hujusmodi montes extra omnem pluviarum regionem constitutos esse negabit? fassi tamen sunt, aërem ibidem serenitatis tempore adeò exilem, subtilemque esse, ut spongiis vino generoso refertis opus sit, queis naribus admotis, respirationis Organum nonnihil reficiant; inveniri & ibidem hominum jumentorumque cadavera, nescio ob quam montium abditam qualitatem, prorsus incorrupta. Sed hæc de pluviarum in altissimis montibus, generatione sufficiant. Ad nostri igitur Argumenti filum progrediamur.

An naturali vi aqua in tantam altitudinem super omnes Montes ascenderit.

Quæri igitur non immeritò hoc loco posset, *quomodò aqua* Diluvii *quindecim cubitos super omnes Orbis Terrarum montes ascenderit*? Dico totum illud aërium spacium usque ad supremam regionem aëris, præpotentis DEI virtute, in aquas per inexplicabilem coacervatarum nubium multitudinem, quâ replebatur, conversum esse; cujus ubertas tanta fuit, ut aër supremus cum inferiori, in Oceanum commutatus videri potuerit, non naturæ viribus, sed illius, cujus voluntati, & imperio cuncta subsunt, ac proindè mirum non est, DEUM usque eò, id est, quindecim cubitos super omnes montes extulisse aquam, ne videlicet dici posset, nonnullos montes fuisse, qui ab omni aquarum offusione immunes, aliquos homines & animalia, quæ unà cum Mundo perdere constituerat, à *Diluvio* servaverint.

Causa cur DEUS Diluvium super omnes montes evexerit.

Sed antequam ulteriùs progrediamur, insigne hoc loco oboritur dubium de *Diluvio* quindecim cubitis super altissimos montium universæ Telluris vertices exaltato. Si enim quindecim cubitis supra dictos vertices, aquarum elevatio fuit, verisimile est, *Arcam* tantis aggravatam ponderibus non in extima aquarum superficie præcisè fluctuasse, sed aliquo usque summersam fuisse. Si itaque *Arca* ex pondere aggravata quindecim cubitis submersa fuit; utique jam altissimi montis verticem tetigisse videtur; Si verò ultra quindecim cubitos ad 16. 18. 20. ut nonnulli volunt, submersam dicamus, jam haud dubiè illa in nonnullorum montium vertices, ventorum impetu,

impetu, & aquarum turbinibus agitata, non sine dissolutionis periculo illidere poterat; Quod periculum ut evitaret, *Hugo Victorinus* perperam duas solummodo mansiones in *Arca* ponit aquis immersas: *primò* Sentinam, quam stercorariam vocat, quatuor cubitorum altam, *deindè* Apothecæ mansionem, quam cibariam vocat, quinque cubitorum altam, quæ cum novem cubitorum altitudinem præbeant, novem tantùm cubitos aquis submersam esse dicit; atque hoc pacto *Arcam* ab illisione montium liberam fuisse putat. *Lyranus* tredecim cubitis submersam censet, id est, ab altissimi montis vertice non nisi duobus cubitis dissitam. Delirasse præterea videtur *Lyranus*, cum dicit, *Arcam* quocunque tandem motam, semper super altissimorum montium catenas, id est per aquas, quæ quindecim tantùm cubitis vertices eorum excederet, fluctuasse; Et uti hoc rectæ rationis dictamini repugnat, ita quoque facilè eliditur. Quasi verò omnes altissimi Telluris montes, cujusmodi ille montem *Ararat* esse putat, non nisi quindecim cubitis infra aquam demersi fuerint, cum unus tantùm in toto Orbe præ omnibus altissimus extiterit, supra quem aqua quindecim cubitis, juxta *Sacræ Genesis Textum* elata censeri debeat, cujusmodi montem *Ararat* non fuisse complures multò *Ararat* altiores, uti sunt *Caucasus, Athon, Taurus*, & cæteri, quos in *Præcedentibus* adduximus, sat testantur. Non igitur per catenas montium, aut ut ipse putat, supra altissimos vertices montium *Arcam* hæsisse, sed hinc indè supra camporum planities, supra vallium profunditates, & supra collium montiumque juga & vertices, tam excelsos quam humiles, prout à fluctibus agitabatur, nunc in hanc, nunc in illam partem motam incitatamque fuisse, ita ut nonnunquam quindecim cubitis, modo centum, aliquandò mille, aut etiam decem millibus passuum à loco, cui incumbebat, distiterit. Quid igitur *Lyrano* in mentem venerit, quod *Arcam* semper supra altissimorum montium vertices rectà promotam voluerit, non capio; forsan timuerit, ne fortè in crepidine montis alicubi hærens peracto *Diluvio* unà cum omnibus in ea contentis everteretur. Verum an non idem & in omnibus montium verticibus periculum occurrere poterat? quomodò enim *Arca* 300 cubitorum longa supra apicem montis consistere possit sine eversionis periculo, nemo concipit; Sed de hoc dubio *in sequentibus* fusiùs. Debebat *Lyranus* curam DEO relinquere, qui uti *Arcam* duxit, quo voluit, ita quoque eandem quiescere fecit, ubi voluit. Idem & alium errorem priore nòn minorem commisit, dum aquarum decrementum omni quatriduo uno cubito decrevisse opinatus est; sane perquam imperitè; si enim motùs accelerationis notitiam habuisset, tale quid comminisci ausus non fuisset; sequeretur enim ingens indè absurdum, id est, 150. dierum spatio usque ad finem *Diluvii* aquam tantùm $37\frac{2}{4}$ cubitis diminutam fuisse; ut ex regula proportionum constat: si enim quatuor dies dant unum cubitum, 150 dies quid dabunt? operatione peractâ prodeunt $37\frac{2}{4}$ cubiti. Cum verò nos *in sequentibus* ostendamus, ultimum terminum alitudinis *Diluvii* 40000. cubitorum fuisse, sequitur necessariò, singulis diebus non unum cubitum sed 266 +100 cubitis aquas decrescere debuisse. Accedit, quod non æquali proportione aqua decreverit, sed secundum proportionem motus accelerationis, de qua fusissimè *Lib.* I. *Mundi Subterranei, Tractatu de Arte Cosmocentrica*, quam consule, egimus.

Hugonis Victorini de submersa Arca intra aquas opinio.

Lyrani opinio.

Lyrani sententia absona.

Decrementum aquæ decrevit juxta porportionem motus accelerationis.

Sed jam argumentum, quod asumpseramus prosequamur, id est, quomodò tam immensa aquarum copia supra omnes montium vertices elevari potuerit; & quanta istiusmodi altitudo esse debuerit, quantus aquarum glo-

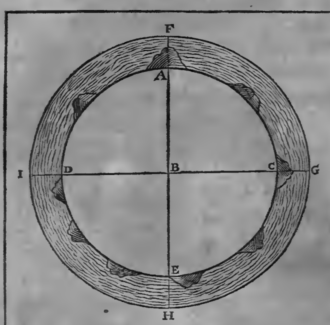
globus geometrico ratiocinio demonſtremus.

Suppono itaque primò, juxta meliorum *Mathematicorum* calculum, ambitum globi Terraquei, in circumferentia ſua

continere —— —— ——	milliaria	Germanica	5400
		Italica	21600
Diametrum ejus eſſe —— ——	milliaria	Germanica	1720
		Italica	6880
Semidiametrum —— ——	milliaria	Germanica	860
		Italica	3440
Convexam Globi Terraquei ſuperficiem in milliaribus quadratis eſſe	milliaria	Germanica	9288000
		Italica	148608000
Soliditatem verò ejus in Cubicis milliaribus eſſe ——	milliar.	Germanica	2501560000
		Italica	170403840000

Hæc in cubitos reſoluta, quorum 2000 unum milliare Italicum conficiunt, dabunt ſoliditatem in cubitis cubicis qui ſunt cubiti cubici 240807680000000.

At hæc eſt Globi Terraquei, à centro Terræ uſque ad ejus ſuperficiem ſemidiameter continuatus.

His poſitis, ſit globus Terraqueus A. C. D. E. deindè annulus F A. I D. E H. & C G. ſit annulus ſeu ſpatium ambiens globum Terræ, ſive aquarum cumulus, qui in *Diluvio* ſupra omnem Terræ ſuperficiem, montiumque altiſſimorum vertices 15. Cubitis ſublimiùs fuit elevatus. Quæritur, *quantus fuerit aquarum iſtius annuli cumulus in milliaribus Germanicis*? Sit A B. ſemidiameter globi Terraquei, quam *paulò antè* determinavimus eſſe 860 ſeu 3440 Italicorum milliarium, ſive cubitorum 688000. Sit deindè A E. ſpatium aërium, quo aquæ *Diluvii*, ultra omnium montium vertices exaltatæ dicuntur. Sit prætereà A. mons omnium, quæ ſub cœlo reperiuntur, maximus, videlicet 10 milliarum Germanicorum, & 15 Cubitorum, quamvis vix in univerſa terræ ſuperficie, majorem reperiri putem. Hiſce ita poſitis jam aquarum *Diluvii* ultra Terræ ſuperficiem exaltatarum quantitatem, in cubicis milliaribus Germanicis demonſtremus.

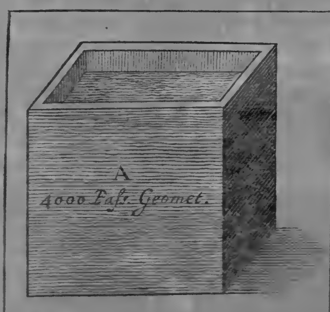
Cum itaque ambitus Orbis Terræ juxta meliorum *Aſtronomorum* calculum ſit 5400 milliarium Germanicorum, in quantum ſcilicet uni gradui cœleſti, 15 dicta milliaria correſpondent. Semidiameter verò ſit 860 milliarium Germ. à Terræ centro uſque ad ſuperficiem ejus, reſtantque ſpacium aquæ *Diluvii* 10 milliaribus Germanicis ultra omnium montium vertices exaltatæ: Si ſemidiametro terræ 860 junxeris 10 milliaria & 15 cubitos; erit à centro Terræ uſque ad ſupremam convexitatem aquarum *Diluvii* 870 milliarium Aſtronomicorum & 15 cubitorum, in altum ad 10 milliaria exaltatarum ſemidiameter B A F. congregata ex ſemediametro Terræ, & aquarum ſuperficiem terræ excedentium altitudine; hujus verò ambitum habebis in millia-

milliaribus Germanicis, ſi fiat ut 7. ad 22. ita 1740. ad aliud; id eſt ſi integram diametrum 1740. per 22. multiplicaveris, prodibunt 38280; hæc per 7 diviſa dant 5468 milliaria Germanica, eſt qui ambitus ſphæræ aqueæ F I H G. Cujus convexam ſuperficiem habebis, ſi circumferentiam F I H G jam inventam id eſt, 5468 in diametrum 1740. F B H duxeris, prodibunt enim 9514320, totius ſphæræ convexitas; Iterum ſi tertiam partem convexitatis ſphæræ, quæ eſt 3171440. in ſemidiametrum B A F, id eſt, in 870 duxeris, prodibunt 2759152800 ſoliditas totius ſphæræ F I H G. in milliaribus Germanicis.

Ut itaque jam annulum aquarum F A. I D. E H. C G. id eſt, aquarum *Diluvii* ex terræ ſuperficie ſuper omnes montium vertices quindecim cubitis elevatarum quantitatem in Germanicis cubicis milliaribus habeas, ſubtrahe A D E C. ſphæræ ſoliditatem à ſphæra majori F I H G. & habebis quæſitum, juxta paradigma ſubjunctum.

F I H G. 8277458400.	Soliditas Sphæræ majoris in milliar. German. cubicis, à quâ ſubtracta
A D E C. 2662560000.	Sphæræ minoris globi terreni ſoliditas in mill. Germ.
A. 5614898400.	Manet aquarum in *Diluvio* ſupra terram elevatarum quantitas in milliar. Germanicis cubicis, uti calculus A. monſtrat.

Me explico: Si fieret cubus unius milliaris Germanici, cujus latus 4000

paſſus contineret, uti eſt cubus A. & ille repleretur aquâ; Dico in toto illo annulari ſpacio F H. I D. E H. C G. quod aquarum *Diluvii* à ſuperficie terræ, ſuper omnes montium vertices elevatarum, aqueam circa Orbem Terræ aream exhibet) continere milliaria cubica aquea, uti *paulò antè* expoſitum fuit, cujuſmodi A. cubus milliaris Germanici unus eſt) 5614898400. cubos aqueos.

Ex hiſce deducitur, nulla vi naturalis potentiæ, tam inconceptibilem aquarum copiam, ſed ſola omnipotentis DEI manu, congeſtam fuiſſe. Si enim hunc aquarum cumulum ad calculum revocemus, certum eſt, ipſam vel totius Oceani, Mariumque quantitatem in aquis ſuperare, quod facilè hoc loco demonſtrare poſſem, ſi id aut neceſſe foret, aut ex dictis veritas Lectori, unum cum altero exactiùs comparanti, non conſtaret.

Concludo tandem, tantam fuiſſe *Diluvii* ſuper omnium montium vertices exundantis magnitudinem, ut ſpatium illud, quod annulus ille aqueus occupat, non niſi ſupernaturali, & omnipotentis DEI, cui nil ἀδύνατον, virtute, miraculoſa quadam aquarum multiplicatione impleri potuerit.

CAPUT VI.

Utrum apud Veteres Scriptores Gentiles, aliqua hujus Diluvii, *&* Arcæ Noëticæ *notitia habeatur.*

VIdeo hoc argumentum ſat controverſum apud multos. Ut itaque lis, & diſcordia Scriptorum concordetur, nonnihil fuſiùs eam exponendam cenſui. Mirari autem ſatis non poſſum, eſſe quorundam tantam in antiquitatum notitiâ ignorantiam, ut quod ipſi vel non legerunt, aut in evolvendis Veterum monumentis non reperêre, falſum omninò, & fictitium aſſerere non vereantur. Inter hos nonnulli fuerunt, qui de *Diluvio Noëmico*, aut de *Arca*, nihil in toto antiquitatis penu reperiri audaciùs aſſeverant; tales ut vel ipſa ex tota antiquitate deprompta eruditione convincantur; primò de *Diluvii*, deinde de *Arcæ* apud veteres, veſtigiis, rem DEO dante ita decidemus, ut impoſterum nulli ampliùs dubium eſſe poſſit.

Cenſentur ii, qui nil apud Antiquos de *Arca Noë* reperiri audacius aſſerunt.

Noëtici itaque *Diluvii* apud complures veterum Ethnicorum, memoriam reperiri adeò firmatum eſt, ut ſine contumacia negari non poſſit. *Beroſus* primò, apud *Joſephum*, ſic ſcribit: *Fertur,* Beroſo teſte, *navigii hujus pars in* Armenia *apud Montem* Gordæorum *ſupereſſe, & quoſdam bitumen indè abraſum ſecum deportare, quo vice amuleti, ejus loci homines uti ſolent. Melon* etiam apud *Euſebium* adverſus Hebræos, hujus mentionem facit: μετὰ τὸν Κατακλυσμὸν ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας ἀπελθεῖν τὸν περιλειφθέντα ἄνθρωπον μετὰ τῶν υἱῶν ἐκ τῶν ἰδίων ἐξελαυνόμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, διανύσαντά τε τὴν μεταξὺ χώραν ἐλθεῖν εἰς τὴν ὀρεινὴν τῆς Συρίας τὴν ἔρημον. Id eſt, *Virum quendam, qui cum filiis ſuis* Diluvium *effugerat, ab Indigenis* Armeniâ *pulſum, atque ædibus, poſſeſſionibuſque ſuis ejectum, intermediam Regionem, id eſt,* Meſopotamiam *tranſgreſſum, in deſertos* Syriæ *montes ſeceſſiſſe.* Ubi expreſſè *Noë* cum filiis ſuis exprimi, quis non videt? etſi more Ethnicis ſolito, rebus Sacræ Scripturæ non congruis, intermiſſis. Aliquanto luculentiùs Hiſtoriam ſacram exprimit *Abydenus*, pervetus Scriptor apud *Euſebium*, etſi uti aſſolent, variâ fabularum miſcellâ contaminatam; Syſithrus, (ita enim vocat *Noëmum*) *principatum deindè accepit, cui* Saturnus *magnam aquarum vim futuram ſignificavit; Quare ſe ſervare cupiens, ad* Armeniam *navigio confugiebat*: Καὶ Σείσιδρος ᾧ δὴ Κρόνος προσημαίνει μὲν ἔσεσθαι πλῆθος ὄμβρων, Δεσίου πέμπτῃ ἐπὶ δέκα κελεύει δὲ πᾶν, ὅτι γραμμάτων ἦν ἐχόμενον ἐν Ἡλίου πόλει τῇ ἐν Συππαρίων ἀπόκρυψε, &c. Siſydrus *in Regno ſucceſſit, cui cum* Saturnus *imbrium vim maximam decimo quinto menſis Deſii fore prædixiſſet, & quicquid literis comprehenſum erat apud* Heliopolim Sypparorum *occultari, & is* DEI *mandatis obſecutus, continuò navigationem* Armeniam *verſus inſtituit, in qua continuo Divinæ prædictionis eventu occupatur; Tertia autem die, poſtquàm aquæ ceſſaſſent, aves emiſit, ut per eas ſciret, ubi terra eſſet, quæ cum omnia pelagi facie tegerentur, ad* Siſithrum *reverſæ ſunt; poſt aliquot dies ſimiliter factum fuit; Tertiò emiſſæ, reverſæ ad eum venerunt, pedibus limi ſordibus infectis: Tunc* Dii *ab hominibus rapuerunt* Siſythron. *Navis autem adhuc invenitur in* Armenia, *cujus ligna remedium hominibus adverſus multos morbos mirabiliter conferunt.* τὸ δὲ πλοῖον ἐν Ἀρμενίῃ περίαπτα ξύλων ἀλεξιφάρμακα τοῖσιν ἐπιχωρίοισι παρείχετο. Quid hîc per Siſydron aliud, quàm *Noë* intelligitur, quem

Beroſus.

Melon.

Abydenus apud Euſeb.

quem à motu navis in aquis, *Phœnicum* linguâ vocitatum fuisse reperio, & etymon nominis haud obscurè ostendit, reliqua Sacræ Historiæ *Mosis* partim congrua, partim incongrua sunt.

Nicolaus Damascenus.

Quin etiam Nicolaus Damascenus lib. 96. de Diluvio refert his verbis. *Est*, inquit, *super Regionem Miniarum ingens mons in* Armenia, *nomine* Baris, *in quo multos profugos* Diluvii *tempore servatos ferunt, & quendam* Arcâ *vectum in montis hujus vertice hæsisse, ac reliquias lignorum ejus longo tempore durâsse, qui forsan is fuit, de quo etiam Legislator Judæorum* Moses *scribit.* Hæc *Damascenus.*

Cyrillus Alexandrinus.

Cyrillus Alexandrinus lib. I. contra Julianum, ad idem probandum, testimonium adfert *Alexandri polyhistoris*, *Ipse* Plato, inquit, *obscuram ejus* Diluvii *significationem dat, cum in* Timæo, *Sacerdotem quendam Ægyptium inducit ex sacris Ægyptiorum libris referentem* Siloni, *ante particularia* Diluvia *Græcis nota & celebrata, fuisse antiquitus maximam quandam aquarum inundationem, terræque vastitatem, quod quidem aliud non fuisse videtur, quàm* Noëmicum Diluvium.

Plutarchus.

Item Plutarchus in libro de solertia animalium, tradit *proditum esse ab iis, qui de* Deucalionis Diluvio *scripserunt Columbam missam ex* Arca *à* Deucalione *cum egressa esset, tempestatis; cum iterum avolans non revertisset, serenitatis fuisse indicium*; quod quidem non nisi ex *Noëtico Diluvio* desumptum fuit. Quæ ut *paulò* clariùs exponantur,

Duplex Diluvium apud Antiquos celebratum.

Notandum est, duo à veteribus memorari *Diluvia*, utrumque in *Græcia*; unum in *Attica Ogygium*, alterum in *Thessalia Deucalionis*. De *Ogygio* primo dicam. Contigit hoc *Ogygis* Regis *Atticæ* tempore, regnantibusque apud *Argivos Inacho* & *Phoronæo*, de quibus, si placet, lege *OEdipi primum Tomum*, ubi de hisce fusè disceptatum est; quo universa illa Regio ita aquis submersa, atque adeò vastata fuit, ut eam per 200. annos ferè incultam, inhabitatamque reliquerit; referunt autem *Hellenicus*, & *Philochorus*, *Annalium Atheniensium Scriptores* apud *Eusebium de præparat: Euangelica*, hoc *Diluvium* contigisse mille & viginti annis ante primam Olympiadem; cui non dissentiunt *Castor* & *Thallus Syriacæ historiæ Scriptores*; & *Diodorus Siculus*, qui Orbis historiam *in Bibliothecas* contulit, nec diversæ sententiæ fuisse putandus est Orosius, qui *Ogygium Diluvium* 1040. annis ante *Romam* conditam contigisse tradit: Roma, inquit, *siquidem condita fuit*, 24 *annis ante primam Olympiadem, qui annus proximè incidit in annum octavum Regis* Judæ, *id est*, 283. *annis post inceptam* Templi Salomonis *ædificationem, uti ex* Libro 3. & 4. Regum *patet. Fuit autem prima Olympias*, 763. *annis post egressum filiorum* Israël *ex Ægypto; siquidem ab eo egressu usque ad ædificationem Templi* Salomonis lib. 3. Reg. c. 6. *numerantur anni* 480. *Ex hisce concluditur*, Diluvium *præcessisse egressum* Israëlitarum ex Ægypto, *annis* 263, & *incidisse in annum ætatis* Jacob *Patriarchæ circiter nonagesimum*; ex hoc computu Orosiano non exiguus error nascitur, dum dicit *Romam* conditam ante I. Olympiadem, 24 annis, cum tamen communis sententia teneat 7. Olymp. conditum fuisse; *hunc præcessit* Diluvium Noëticum *annis ferè* 540. Sed hæc de *Ogygio Diluvio* sufficiant.

Ogygium Diluvium quo anno mundi acciderit.

Diluvium Deucalionis.

Sequitur modò *Diluvium Deucalionis*, quo nil apud *Veteres Poëtas* & *Historicos* celebrius est, quod & sub *Atticæ* Rege contigisse traditur. *Eusebius* ait, *Cecropem* 400 fermè annis Trojanum bellum antecessisse, & medio illo tempore inter *Cecropem*, & bellum Trojanum contigisse *Diluvium Deucalionis*. *Varro* apud *S. Augustinum de civit: Diluvium Deucalionis* sub Rege *Cranao*, qui *Cecropi* proximè successit; *Justinus* autem Historicus hoc *Diluvium* accidisse tradit sub Rege *Amphictyone*, qui tertius à *Cecrope* regnavit; cui consentit Orosius: *Anno*, inquit *octingentesimo decimo ante* Romam *Conditam*, Amphictyon Athenis *tertius à* Cecrope *regnavit*,

gnavit, cujus temporibus aquarum illuvies majorem partem populorum Thessaliæ *absumpsit, paucis per refugia montium servatis, maximè in* Monte Parnaſso, *in cujus circuitu tunc* Deucalion *Regno potiebatur, qui ad se ratibus confugientes, susceptos per gemina* Parnaſſi *juga fovit aluitque, à quo propterea genus humanum reparatum ferunt.* ſic *Orosius.* contigit autem *Euſebio,* jam citato teſte, *Deucalionis Diluvium* poſt *Ogygianum,* videlicet 230 annis poſterius circa annum ætatis *Moſis,* quinquageſimum, vel ut alii, ſexageſimum, aut ſeptuageſimum, poſt *Noëticum Diluvium* 770 annis. Plagas verò *Ægypti* contigiſse ait, ante *Romam* conditam 805 annis; *Deucalionis* verò *Diluvium* 810. Hiſce jam deſcriptis, ad alia arcanioris notitiæ monumenta progrediamur.

Diluvium Deucalionis quo Mundi anno acciderit.

Utrum apud veteres notitia ſit de *Arca Noë.*

Veterum Scriptorum gentilium teſtimoniis de *Diluvii, Arcæque Noëmicæ* notitiâ, jam adductis, addam quædam veterum Numiſmata, ex quibus quàm luculentiſſimè dictorum veritas & certitudo demonſtrabitur. Tria maximè Numiſmata *paulo infra* allegandus recenſet *Noëmicæ Navis* ectypo ſignata; primum tenet Muſæum Magni Ducis *Hetruriæ*; alterum Cardinalis *Ottobonus*; Tertium, quod inter rariora ſua ſervat Excell^mus^ Princeps *Auguſtinus Ghiſius*; Quorum omnium luculentiſſimæ interpretationis, in *Opuſculo* reconditioris doctrinæ argumentis confertiſſimo (quod *Diſſertatio de Nummo Apanienſi, Deucalionæi Diluvii typum* exhibente inſcribitur) ſpecimen præbuit, non minus nobilitate quàm ingenio, morumque ſplendore illuſtriſſimus, *Octavius Falconerius*; ubi ſanè, quæ de hujuſmodi Numiſmatum expoſitione attulit, ita ingenio meo, & antehac conceptæ de vera hujuſmodi numiſmatis ſignificatione congruunt, ut unus alteri mentem ſuam ex æquo communicaſse videatur, ut proindè Numiſmata hoc loco, ad noſtri inſtituti argumentum liquidius confirmandum, apponenda cenſuerim.

Hæc Numiſmatum ſchemata, *Arcam Deucalionæam* ſub figurâ *Arcæ Noëmicæ* olim adumbratam fuiſse, luculenter demonſtrant. Primum Numiſma exhibet *Philippi Cæſaris Auguſti* ectypon ſub hac deſcriptione: ΑΥΤ. Κ. ΙΟΥΛ. ΦΙΛΙΠΠΟC. ΑΥΓ. *id eſt,* αὐτοκράτωρ ΚΑΙCΑΡ ΙΟΥΛΙΟC ΦΙΛΙΠΠΟC ΑΥΓ. *Imperator Cæſar Julius Philippus Auguſtus.* In ſecunda facie manifeſtè comparent *Noëticæ navis*, quam, quiſquis tandem hujus ſchematis author fuit, cum *Deucalionis Arca*, quâ *Atticæ Diluvium* effugit, confudit. Vides ibidem intra *Arcam Deucalionem* cum *Pyrrha*, vel quod idem eſt, *Noë* cum uxore ſua, quam alii *Rheam*, quidam *Noriam* dictam fuiſse autumant; vides & ſupra *Arcam* columbas binas, & unam cum ramo, quem unguibus tenet, tecto *Arcæ* inſidentem, cum inſcri-

inscriptione: ΕΠ Μ. ΑΥΡ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. Β. ΑΡΧΙ. ΑΠΑΜΕΩΝ; id est, *M. Aurel. Alexandro II. Pontifice Apamensium.*

Alterum Numisma est *Julii Sept. Severi Pertinacis*; uti Inscriptio primæ faciei, & cum ejusdem effigie luculenter docet: ΑΥΤ. Κ. Λ. ΣΕΠΤ. ΣΕΟΥΕΡΟΣ ΠΕΡΤΙ. id est, *Imperator Cæsar, Lucius Septimius Severus Pertinax.* Altera facies, paucis exceptis, ferè prorsus cum præcedenti Numismate in omnibus convenit, exceptâ inscriptione, quæ plurimùm differt; ut unum cum altero comparanti patebit. Viden' *Arcæ* figuram, *Deucalionem* cum *Pyrrha* uxore continentem; viden' columbas à *Deucalione Noëmorpho* extra *Arcam* dimissas, quarum prior volando redux cum ramo olivæ unguibus inserto: Inscriptio sic se habet: ΕΠΙ ΑΓΩΝΟΘΕΤΟΥ. ΑΡΤΕ. ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΑΠΑΜΕΩΝ; id est, *sub Agonotheta Artemidos Apamensium.* Putat hîc doctissimus *Falconerius* per vocem ΑΡΤΕ, numerum significari istius anni, quo Nummus iste juxta *Fastos Apamensium* cusus est: Ego verò existimo, per vocem ΑΡΤΕ denotari *Artemidem*, id est *Dianam*, in cujus honorem apud *Apameenses* instituebantur *Agones*, *Pausaniâ* teste, qui in *Eliacis suis Dianæ* mense *Elaphobodeon* θυμελικὰ gymnasmata instituta refert, idque multis aliis argumentis comprobare possem, si instituti mei ratio postularet. Quarè jam ad propositum nobis thema continuandum progrediamur.

Meritò quis hoc loco mirari posset, quid *Cæsaribus*, quid *Apamensibus* cum *Arca Deucalionis*, aut *Noë* commercii esse possit. Quod ut pateat, paulò altiùs ordiri visum fuit. Inter complures hujus nominis *Apameas* urbes, duas potissimum celebres fuisse *Mesopotamiæ*, & *Syriæ*, quæ & colonia olim *Romanorum* fuit; quamvis alii *Bithyniæ Apameam Romanorum* coloniam fuisse velint. Prima olim dicta Μεσήνη, eò quod inter duo flumina *Tigrim* & *Euphratem* media fuerit; ita Strabo apud Stephanum: Ἀπαμεία πόλις, ἡ ἐν τῇ Μεσηνῶν γῇ τῷ Τίγριδι περιεχομένη, Apamea *Urbs est quæ* Misene, Tigride *circumdatur.* Altera *Syriæ*, civitas Ἀπαμεία Συρείας πόλις ἀπὸ Ἀπάμης τῆς Σελεύκου μητρός. De cujus conditione, varia apud Authores lis est, quam vide apud suprà laudatum *Falconerium.* Quicquid sit, & *Mesopotamiam*, & *Syriam*, *Bithyniamque*, *Romanorum* Imperio subjectam fuisse, fusè docent *Antiquitatum Rom. Scriptores.* Notandum itaque est, hosce nummos vel in *Syria*, vel *Mesopotamia* à subditis in gratiam Cæsarum cusos fuisse. Quoniam verò dictus in Regionibus nihil erat *Diluvio Noëmico* celebrius, nil in populari sermone frequentius, utpote in quibus *Noe* natus, enutritusque fuerat, *Arcam* construxerat, humanum genus servârat, facilè contingere potuit, ut ob tam admirandos in *Diluvio* rerum eventus, per manus longa seculorum serie posteris traditas, quicquid de *Noëmo* admiratione dignum audierant, id *Deucalioni* in Græco, aut *Ogygio* Cataclysmo fabularum Architecti attribuerint; ut proindè plerique melioris notæ Scriptores *Deucalionem*, non alium quàm *Noënum* indigitatum fuisse existiment; nec desunt ad id probandum authoritates. *Primò* enim *Deucalionem Japheti* filium fuisse, Apollonius lib. 3. asserit:

ἔνθα Προμηθεὺς
Ιαπετιονίτης ἀγαθὸν τέκε Δευκαλίωνα.

His namque Prometheus *filius* Japeti
clarum edit Deucalionem.

Secundò. Berosus Noëmum Scytham fuisse ait; Lucianus verò etiam *Deucalionem* l. de Dea Syria refert: οἱ μὲν ὦν πολλοὶ Δευκαλίωνα τὸν Σκυθέα, τὸ ἱερὸν εἵσασθαι λέγουσι, τοῦτον Δευκαλίωνα, ἐπὶ τοῦ, τὸ πολλὸν ὕδωρ ἐγένετο. *Multi*

Multæ urbes sub *Apamea* nomine insignitæ.

Fama celebris apud posteros *Syros* & *Mesopotamiæ* populos de gestis stupendis *Noë*, impulit indigenas ad cudendos hujusmodi nummos.

2. *Noë* cum *Deucaleon* idem refertur.

ti

ti *ſanè* Scytham Deucalionem, *Sacellum hoc erexiſſe inquiunt, eum ipſummet* Deucalionem, *cujus tempore fuit inundatio*. Quæ additæ ſunt ad vitandas hujus nominis æquivocationes; fuerunt enim multi *Deucaliones*, quorum origines vide apud *Comitem Natalem*.

3. Sub *Noë* & *Deucalione* magna hominum perverſitas.

Tertiò. Fuiſſe, *Noë* tempore, ingentem hominum perverſiſſimorum multitudinem *Sacræ Literæ* teſtantur. *Andro Tejus* pervetus ſcriptor, magnam ſceleratorum hominum frequentiam *Deucalionis* tempore, cum frequentes eſſent ubique homines. Eſt enim iſta conſuetudo, ut cum difficiliùs in magna hominum multitudine vivatur, difficultas victus, & aſtutiores & pejores homines efficiat. Nam fames neque Deorum religionem, neque majeſtatem legum, neque authoritatem Principum veretur; quarè omnia ſcelerum genera per annonæ difficultatem oriuntur. Hinc naſcitur, uti *Tejon* refert, Deorum indignatio & acerbitas bellorum, quam ſequitur *Jovis* ira & furor ad exterminandam hominum perverſitatem, per furias *Jovis* ſolio aſſiſtentes expreſſus. Eſt enim eadem civitatum, quæ corporum etiam ſingulorum hominum natura; ut cum multis malis hominibus tanquam noxiis humoribus repletæ fuerint, ita ſtatuente providentia per ingentes calamitates famis, peſtis, belli expurgantur; cum nihil humanum in ſummo vertice diu conſiſtere poſſit, & proxima ſemper ſit peccatorum eximiæ magnitudini Divina ultio.

4. *Noë* juſtus & perfectus. Idem *Deucalion*.

Quartò. *Noë* vir juſtus & perfectus in ſua generatione fuit. Ovid. l. 1. idem de *Deucalione* canit:

—— Non illo melior nec amantior æqui
Vir fuit, aut illâ (Pyrrha uxore ejus)
reverentior ulla Deorum.

5. *Noë* primus regnavit. Idem *Deucalion*.

Quintò. Apollonius de *Deucalione*: πρῶτος ἦ δὲ ἀνθρώπων ἐβασίλευσε, *primus mortalium regnavit*, quod idem tanquam humani generis inſtauratori *Noëmo* poſt *Diluvium* ſcitè adaptari poteſt.

6. *Sexto*. *Noë* DEI juſſu inſtructus rerum omnium ad vitam tum hominum, tum animalium ſuſtentandam neceſſariarum copiam, intra *Arcam* comportavit, idem de *Deucalionis Arca* recitat, quam & κιβωτὸν vocat *Lucianus in Timone*. *Andro Tejus* verò *Arcam* hanc λάρνακα appellat, undè *Parnaſſus mons*, quod illuc ſcapha illa primò appulerit, *Larnaſſus* anteà dictus, deindè mutatâ primâ literâ, *Parnaſſus* ſit appellatus.

7. Columbæ emiſſio.

Septimo. *Noë*, decreſcente jam aquarum illuvie, columbam primò ad explorandum aquarum decrementum emiſit, quæ cùm non reperiret, ubi requieſceret pes ejus, reverſa eſt ad eum in *Arcam*, & poſteà aliam emiſit, quæ ſub veſperum ad eum reverſa fuit cum viridi olivæ ramo, quem ferebat. Hæc omnia *Deucalioni* adſcribit Plutarchus in Libello de Induſtria animalium ſuprâ citato:

Plutarchus.

οἱ μὲν μυθόλογοι τῷ Δευκαλίωνι φασὶ περιστερὰν ἐκ τῆς λάρνακος ἀφιεμένην δήλωμα γενέσθαι χειμῶνος μὲν εἴσω πόλιν ἐνδυομένην, εὐδίας δ' ἀπόπτασε. *Sanè qui fabulas narrant, ii columbam ajunt ex* Arca *emiſſam* Deucalioni *certum indicium detuliſſe tempeſtatis, cum rurſus ingrederetur; ſerenitati verò, cum avolâſſet.* Quis hîc *Deucalionem* cum *Noë* paſſim confundi, non videt? ita ſanè, ut vel ipſum *Noë* nomen in *Philippi* nummo *Arcæ* lateri inſcriptum conſpiciatur, niſi forſan, uti *Falconerius* conjicit, illæ ultimæ tres literæ, inverſo ordine notent NOEMAPA, id eſt, ΑΡΑΜΕΩΝ. Sed cur reliquæ inſcriptionis literæ, non inverſo, ſed recto ordine expreſſæ ſpectentur? Cur prima litera N. non pariter inverſa N. cernitur? nihil igitur dubito, quin per hanc vocem ΝΩΕ, cujus nomine in ore hominum nihil in *Syria*, & *Meſopotamia*, quemadmodum in *præcedentibus* docuimus, erat frequentius, ubique à primævis iſtorum locorum hominibus ad poſteros traducto, nativo nomine indigitaverint.

Octavo.

8. *Lucianus.*

Octavo. Lucianus, si quis alius fabulosum *Deucalionis* Cataclysmum ad *Noëmi* exemplum expressit, Syntagmate de Deâ Syria:

Δευκαλίων δὲ μοῦνος ἀνθρώπων ἐλίπετο εἰς γενεὴν δευτέρην, εὐβουλίης δὲ, καὶ τοῦ εὐσεβέος εἵνεκα, ἡ δὲ τῇ σωτηρία ἥδε ἐγένετο. λάρνακα μεγάλην, τὴν αὐτὸς εἶχε, ἐς ταύτην ἐσβιβάσας παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ἑαυτοῦ ἐσέβη, ἐσβαίνουσι δὲ οἱ ἀπίκοντο σύες καὶ ἵπποι, καὶ λεόντων γένεα, καὶ ὄφιες, καὶ ἄλλα, ὅκοσα ἐν γῇ νέμονται πάντα ἐς ζεύγεα, ὅδε πάντα ἐδέκετο, καί μιν οὐκ ἐσίνοντο ἀλλά σφισι μεγάλη διόθεν φιλίη ἐγένετο, καὶ ἐν μιῇ λάρνακι πάντες ἔπλευσαν, ἔστε τὸ ὕδωρ ἐπεκράτεε.

Id est, Deucalion *autem solus hominum relictus est, in secundam generationem, prudentiæ & pietatis causâ, servatus autem est hoc pacto. Magnam quandam* Arcam, *quam ipse habebat, liberis & uxore in eam impositis conscendit; Ingredientem secuti sunt Porci, Equi, Leones varii generis, & alia quæcunque pascuntur in terra, bina cuncta, quæ omnia excepit, nec ipsum lædebant, sed magna inter eos divinitùs erat concordia, unàque in* Arca *omnes navigarunt, quamdiù aqua superfuit.* Quis hîc non videt, hæc omnia ex *Sacris Geneseos libris* de *Arca Noë* deprompta fuisse? *Noë* siquidem ingruente *Diluvio*, atque *Arcæ* à DEO inclusus, solus ex hominibus cum suis relictus fuit, in renascentis Mundi instaurationem, eò quod ipse solus ob fidem, & pietatem invenerit gratiam in conspectu Domini; qui & præcepit ei, ut *Arcam* hanc magnam, in qua ad in ea semen tam hominum, quàm animalium conservandum construeret; liberis & uxoribus illi unà impositis; juxta illud: *Ingredere tu, & filii tui, & uxores filiorum tuorum, & ex omnibus animantibus, quæ vivunt super terram, bina ad te venient, ut serveris tu, & filii, & uxores filiorum tuorum, unà cum animantibus.* Ut proindè nulli ampliùs dubium esse debeat, quæ

Omnia figra, quibus Noë describitur, docti *Deucalioni* adscribunt.

de *Noëmo SacraScriptura* dicit, ea *Deucalioni* esse afficta: Quin & Plato expressis verbis ait: Τοῦτον Ἕλληνες μὲν Δευκαλίωνα, Χαλδαῖοι δὲ Νῶε ἐπονομάζουσι, ἐφ᾽ οὗ τὸν μέγαν κατακλυσμὸν συνέβη γενέσθαι. *Quem* Græci Deucalionem, *illum* Chaldæi Noë *nominant, cujus ætate ingens illud* Diluvium *accidit*; cui subscribit Theophilus Antiochenus in Libris ad Autolycon, Νῶε καταγγέλλων τοῖς ἀνθρώποις μέλλειν κατακλυσμὸν ἔσεσθαι; καλεῖ ὑμᾶς ὁ Θεὸς εἰς μετάνοιαν, διότι οἰκείως Δευκαλίων ἐκλήθη. Noë *mortalibus* Diluvium *prædixit, hortans: Venite,* DEUS *nos ad pœnitentiam vocat; indè propriè* ἀπὸ τοῦ καλεῖν, id est, *à vocando* Deucalion *dictus fuit.* Sed hæc jam de Numismatis expositione sufficiant. Restat modò, ut quid binæ illæ figuræ *Arcam* in Numismatis præcedentes significent, pro modulo nostro exponamus. *Falconerius* hanc *Deucalionem*, & *Pyrrham* uxorem ejus coniicit, qui ex *Themidis* Oraculo magni parentis. post tergum ossa vectant. Verùm ut hæc fabula penitiùs elucescat, eam hîc ad meliorem Numismatum propositorum comprehensionem, exponamus.

Theophilus Antiochenus.

Deucalion à καλεῖν dictus.

Fabula.

Itaque *Mythologus* fabulam refert hoc pacto: *Deucalion* cum jam post columbam emissam, neque amplius redeuntem comperisset, siccum jam alicubi esse Terræ solum, idque non longè abesse, eò cum scapha trajecit, quò cum *Pyrrha* egressus *Themidis* Oraculum quæ tunc responsa dabat, adiit sciscitaturus, quo pacto, si ita *Diis* placeret, humanum genus reparari possit, hoc verborum tenore apud Ovid. lib. 1. Metamorph.

> *Dic* Themi, *quâ generis damnum reparabile nostri*
> *Arte sit, & mersis fer opem mitissima rebus.*
> *Mota* Dea *est, sortemque dedit; discedite Templo*

Et velate caput, cinctasque resolvite vestes
Ossaque post tergum magnæ jactate parentis.

Propositio fabulæ.

Sors itaque fuit, velato capite jactare post tergum ossa magnæ matris. Quibus diù cogitatis cum partim difficillimum cognitu id esse judicarent, locis omnibus limo obductis, partim etiam impium DEÆ responsum videretur, si etiam mortuorum ossa, quæ ubinam essent locorum, nescirent, effodere & movere juberentur. At venit tandem in mentem *Deucalioni*, communem omnium matrem, & altricem esse Terram, cujus ossa dici non incongruè saxa ob duritiem possint; quæ pulchrè Ovidius citato loco explicat.

Obstupuêre diù, rumpitque silentia voce
Pyrrha *prior, jussisque* Deæ *parere recusat.*
Detque sibi veniam, pavido rogat ore, pavetque
Lædere jactatis maternis ossibus umbras.

Verum *Deucalion* cum resistentem vidisset *Pyrrham*; id mysterio non vacare, quod DEA jussisset, suspicatus, statim subjunxit, nodumque *Pyrrhæ* exposuit, hisce verbis:

Magna parens Terra est, lapides in corpore Terræ
Ossa reor dici; jacere hos post terga jubemur.

Quibus verbis, ex saxis homines instaurandos innuit: Græcis enim λαοὶ *populi*, & λαὸς *Lapis* quoque dicitur, uti ex sequenti patet.

Ἐκ δ᾽ λίθων ἐγένοντο βροτοὶ λαοὶ δ᾽ καλεῦνται.

Ex Saxis homines sunt nati, Laique vocantur.

Hanc fabulam *Juvenalis in Satyra* paucis versibus comprehendit; & *Arrianus l. 2. Rerum Bithynicarum*, quamque in suprà propositis Numismatis per duas illas figuras, quæ *Deucalionem* & *Pyrrham* notant, velato capite, brachiisque in cœlum sublatis *Arcæ* prodromas expressas vides. Quæ, ut dixi, Juvenalis paucis complexus, hoc pacto describit.

Ex quo Deucalion *nimbis tollentibus æquor*
Navigio montem adscendit, sortesque poposcit
Paulatimque animæ caluerunt mollia saxa
Et maribus nudas ostendit Pyrrha *puellas.*

Cæterum quæ *Arrianus lib. 2. Rerum Bithynicarum* de *Deucalionis* Ara *Jovi* liberatori in monte erecta, & de voragine quadam juxta Templum *Jovis Olympii*, in quam aquas *Diluvii* exoneratas fuisse, narrat, ac proinde annuâ sollennitate polentam cum melle, & farina triticea proiicere consueverint; vide *Alios* fusius tractantes. Quid verò, ex saxis homines natos intellexerint *Mythologi*, Dico, quod cum *Deucalion* vir esset bonus, justus & pius, qui ob æquitatem, religionemque suam non solum *Promethei*, sive prudentiæ filius sit creditus sed etiam ab aquarum impetu, DEO protegente *Deucalion* & *Pyrrha*, omnibus nefariis in *Diluvio* perditis hominibus servatus fuit: Est enim initium sapientiæ timor Domini; undè & prudentiæ filius appellatus fuit; cum viros bonos, & justos omninò mergi non patiatur DEUS, quos fluctuare quidem patitur, sed dat cum tentatione proventum. Verùm cum homines rudes, & religionis cultusque Divini nascerentur ignari, dicti sunt lapides, qui à *Deucalione* & *Pyrrha* ad meliorem vitam instructi in homines conversi videbantur. Habes hîc Tropologicam fabulæ expositionem.

Quomodo saxa homines dici possint.

Ex quibus jam ordine expositis, luculenter patet, veteres *Mythologos* pleraque de *Deucalionis Diluvio* & *Arca* ejusdem, de γιγαντομαχία, occasione Turris Babylonicæ, cæterasque fabulosas Poëtarum narrationes ex *Sacra Bibliorum historiâ* deprompsisse. Verùm cùm de hisce in nostro *Oedipo Ægyptiaco, primo & secundo Tomo*, uti & in *Obelisco Pamphilio*, per parallelam quandam comparationem, quàm uberrimè egerimus, eò Lectorem remittimus.

Pleraque fabularum figmenta ex SS. Literis extracta.

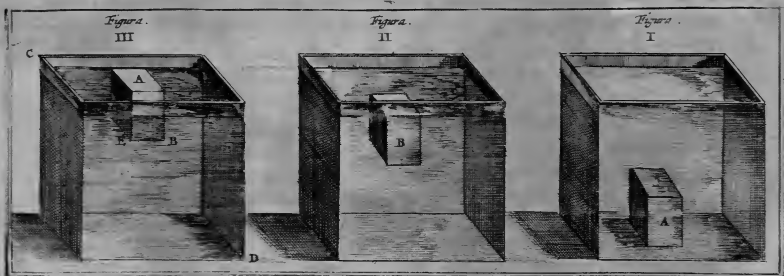
CA-

CAPUT VII.

HYDROSTATICUM

De pondere Arcæ, *& quantum illa intra aquas, tam hominum, quàm animalium, nec non commeatus onere aggravata subsederit.*

CUm omnes *Authores*, & *hujus loci Interpretes*, de subsidentia *Arcæ* intra aquas dissentiant, quibusdam eam quinque, nonnullis sex, aut septem, aliis octo, decem, aut etiam quindecim cubitis subsedisse existimantibus; verum cum hæc non nisi ex pondere *Arcæ* cum omnibus in ea contentis deprehendi possit, mearum partium esse censui, rei veritatem hydrostatica demonstratione, hoc loco manifestare. Supponimus itaque ex *L. Archimed.* περὶ τῶν ὀχουμένων, id est, *de iis, quæ vehuntur in aquis.*

Propos. 1. *Omne corpus solidum materiæ ponderosioris, quàm aqua, necessariò ad fundum usque demergi uti* A.

Propos. 2. *Omne corpus solidum æquè grave ac aqua, cujus locum occupat, infra aquas datum locum servare ut* B.

Propos. 3. *Omne corpus solidum levius aquâ, cujus locum occupat, non omnino mergi, sed aliquousque extra aquam eminere*, Atque de hoc ultimo imposterum agendum erit.

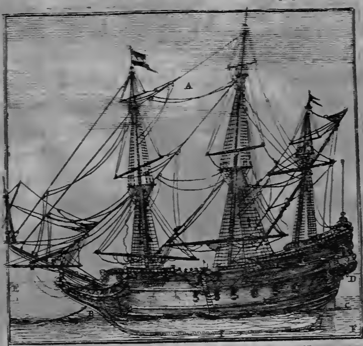
Theor. Dico itaque corpus solidum materiæ levioris, quàm aqua cui innatat, ponderositate æquale esse tantæ aquæ moli, quanta sui parte demergitur. Quod ita demonstro.

Sit corpus solidum A B. quod materiam habeat leviorem aquâ B E, in quam immittitur; solidi autem superficies A B. pars in aquam immersa E B. Dico solidum A B. pondere æquari aquæ E B. quæ æqualis est parti in aquam C D demersæ.

Demon: In vasce superficiario A B loco solidi corporis A B. substituitur aquæ copia tanta, quæ ipsum eadem altitudine, quâ prius in aquam immergat. Quibus positis aqua E B. contenta vase superficiario E B. solido corpori necessariò æquiponderabit; quia vas idem eadem altitudine immergunt. Ergo solidum corpus materiæ leviori, quàm aqua, in quam immittitur, æquiponderat tantæ aquæ moli, quantâ sui parte demergitur, *id est*, corpus solidum A B. ponderositate sua æquale est aquæ quæ contineretur in immersa solidi parte E B. Sed hoc paulò luculentius applicemus navi marinis aquis immersæ.

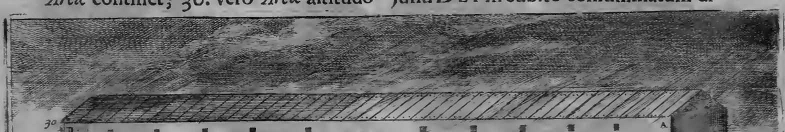
Sit

Sit navis ABCD. aquæ EF. immersa, cujus aquæ pes cubicus ponderet 70 libras, solidi verò coporis, sive navis pars aquæ immersa BIC. magnitudo sit 10000. pedum cubicorum: Quæritur quantum ponderis habeat tota navis ABICD. quæ illo vel continentur, vel innituntur; Sic age: Mul-

tiplica 10000 per 70. prodibunt 700000 libræ. Dico, quod universa navis ABICD. æquiponderat, juxta *Theorema* 4. aquæ æquali corpori BIC. *id est*, tanta aquea moles BIC. pendet 700000. libras; ergò tota navis ponderabit tantidem, quod erat demonstrandum.

Sit itaque *Arca* ABCD. 300 cubitorum longa; 30 alta, quæ, ut in præcedentibus ostendimus, in se ducta dabunt 15000 cubitos quadratos totius superficiei quam primum tabulatum *Arcæ* continet; 30. verò *Arcæ* altitudo in superficiem 15000. cubitorum quadratorum ducta, producet cubitos solidos seu cubos 450000. quibus tota habitabilis *Arcæ* capacitas expletur; restat hisce addenda sentina, quam quia in *præcendenti libro* 4. cubitorum altam posuimus, illa in superficiem tabulati 15000 cubitorum quadratorum ducta, id est, 4. in 15000 producent 60000 cuborum cubitalium: his adde tecti sub uno cubito consummati cubos cubitales, produces 300 cubitos cubicos. Verùm cum tectum *Arcæ* A. F. B. in E B. jussu DEI in cubito consummatum di-

ximus, erit capacitas basis tecti, non 300 cubitorum solidorum, sed 150. uti ex triangulorum dimensione patet, quæ juncta 60000 cubitorum solidorum, facient 60150. hæc addita ad 450000 faciunt 510150 totam, & universam *Arcæ* capacitatem in cubicis, sive solidis cubitis.

Ut

Ut modò habeatur pondus totius *Arcæ*, in pondere librarum, ita processimus; Cum itaque Palmus Romanus duodecim unciis constet, semipalmarem cubum ex ferreis laminis fieri curavimus, invenimusque eum quatuor unciarum pondus habuisse ex statera suspensum, deindè aqua ad summum usque eum replevimus, & lanci impositum 8 librarum pondus, invenimus; ut verò cognoscas, quot libras contineat cubus cubitalis, sive cubitus cubicus; ita age, cum cubitus æquivaleat tribus palmis Romanis, duc 3. in se, & habebis 9. quæ sunt quadrati palmi superficies, 9. iterum multiplicentur per 3. & habebis 27. cubos palmares, quibus unus cubitus solidus, seu cubicus constat. Rursus quia cubus palmaris aquâ repletus octo libras pendet, uti paulò antè dictum fuit, duc 8 in 27. habebisque 216 libras, tot enim libras vas cubicum cubitale continet, quæ diligenter serves.

Hisce jam clarè propositis, jam ad institutum nostrum revertamur, quod fuit: pondus totius *Arcæ* in libris, pro diversa *Arcæ* intra aquas submersione reperiri; & sicuti de ea summa apud *Interpretes* est controversia, aliis eam 5.6.8. cubitis, aliis 10. aut 12. nonnullis quoque 15. cubitis submersam existimantibus; ita nos summersionem à 5 cubito incipientes, ad 30 totius *Arcæ* altitudinis cubitos computavimus, ex quibus deindè quisque ex summersione *Arcæ* intra aquas opinioni suæ congrua, totius *Arcæ* pondus infallibili consequentia cognoscere possit. Ponamus autem primò, *Arcam* quinque cubitis intra aquas summersam fuisse; ut pondus reperias *Arcæ*, sic age:

1. Multiplica primò 15000 quæ est superficies fundi totius *Arcæ* in cubitis quadratis per 5. cubitos, quibus *Arca* summersa assumitur infra aquas, & prodibunt 75000. cubiti cubici, quibus junge 60150 aggregatum cubitorum ex sentinæ & tecti cubitis constitutum, & provenient 135150. cubiti cubici, quibus expleretur spacium illud *Arcæ*, quod *Arca* 5. cubitos submersa occupat, & in figura signatur per literas C.D.S.T quod aqueum parallelopipedum tibi imaginaberis. Rursus hoc spacium 135150 cuborum, si per 216 (tot enim libras unus cubus cubitalis continet) multiplices, provenient 29192400, tum aqueæ molis S. T. C. D. pondus in libris, & consequenter, tota *Arca* cum omnibus in ea contentis: juxta 3 & 4 *Theorema* totidem libras ponderabit.

2. Sit jam *Arca* summersa octo cubitos, ut pondus totius *Arcæ* comperias, sic age: Duc 8 in 15000 parallelogrammam totius *Arcæ* superficiem in cubitis quadratis, & provenient 120000. cubiti cubici, quibus si addideris aggregatum cuborum sentinæ & tecti *Arcæ*, 60150. prodibunt 180150 cubiti cubici, totius illius aquei spatii, quod *Arca* 8 cubitis submersa occupat: hos multiplica per 216 & provenient 38912400. pondus spatii P. Q. S. T. in libris; & quoniam tota *Arca* cum omnibus contentis, huic aqueo spatio, juxta 364. *Theorema* æquiponderat, erit & *Arcæ* pondus librarum 38912400.

3. Sit porrò *Arca* jam immersa 10 cubitis; ut scias pondus aquæ, cujus spacium *Arca* 10 cubitis submersa occupat, sic age: Duc, ut in præcedentibus 10 in 15000 superficiem fundi *Arcæ*, & prodibunt 150000; quibus junge aggregatum sentinæ & tecti 60150 provenient 210150 cuborum cubitalium, quibus constat spacium aqueum, cui *Arca* immergitur 10 cubitis, & signatur per literas V. X. S. T. hoc multiplica per 216 & provenient 45392400 totius *Arcæ* cum omnibus in ea contentis pondus librarum.

Haud aliter in cæteris procedes; ut si *Arca* 12. si 18. si 20. 25. aut 30. immersa fuisset, quantum pondus *Arcam*, cum omnibus in ea contentis

tentis habuisse comperias; & comperies quod, quantò pluribus cubitis *Arca* immersa fuerit, tantò pondus cum omnibus in ea contentis semper majus futurum; ità quidem ut si *Arca* ad 30 cubitos submersa fuisset, dico, *Arcam* quoque totaliter submersam fuisse, juxta *Theorema* 1 & 2. Sed ut hæc omnia propiùs intuearis, hîc totius Calculi Epilogismum apponam, ex quo, uno quasi ictu oculi, videbis, ex cubitis immersæ *Arcæ*, quantum ipsa cum omnibus in ea contentis ponderarit.

Epilogismus Calculi propositi.

Si *Arca* submersa fuit: … Cubitis,	Tum *Arca* pependit libras:
5	29192400.
8	38912400.
10	45392400.
12	49712400.
15	61592400.
18	71312400.
20	77792400.
25	93992400.
30	1101924[illegible]

Vides igitur, ex differenti pondere *Arcam* semper nonnihil extra aquas eminuisse, & tantò minùs, quantò altiùs fuit summersa, ita quidem, ut si ad 30 cubitos submersam ponamus, certum est ut illa ex æqualitate ponderis, cum aqua, cujus locum occupabat, totam summersam fuisse ex demonstratione pateat juxta *propos.* 1 & 2.

CAPUT VIII.

De Ministerio & Administratione Animalium quâ Noë *cum filiis suis & uxoribus eorundem distinebatur in* Arca.

IN tanto rerum administrandarum à DEO *Noëmo* imposito munere fidelem DEI servum minimè otiosum fuisse cum filiis, nemo, qui tanti negotii monumentum rectè perpenderit facilè crediderit. Erat *Noëmo*, quemadmodum in 1 *libro* fusè ostendimus, à DEO totius animæ viventis œconomia commissa; erat posteri & renascentis mundi instaurator à DEO constitutus; erat jam à DEO in totius hujus machinæ ministerio rectè piéque obeundo, Divini Numinis inspiratione illuminatus, & perpetua DEI assistentia fultus; undè proculdubio ex summa in DEUM fiducia, ex ardenti, quo DEUM prosequebatur, amore, ex obligatione, qua in negotio omnium maximo ritè perficiendo tenebatur, minime perfunctoriè, sed incredibili curâ, diligentiâ, & sollicitudine, nec non exquisiti ordinis ratione servata, munus sibi concreditum administrâsse, censere debemus. Sed jam, quomodò *Noë* cum suis in *Arca* se gesserit, quomodò omnes boni & fidelis œconomi partes exsolverit, & non tam quid reipsâ egerit, hoc enim scire non possumus, sed quid nostro, id est humano more virum prudentissimum agere potuisse, & debuisse conjicimus exponamus.

Exacta *Noëmi* in administratione *Arcæ* cura & diligentia.

Primò itaque indubiè, inter filios uxoresque filiorum, tum animalium, tum commeatus administrationem

eo

eo studio distribuisse, credere fas est, ut in tanta rerum cura nullus defectus committeretur: Erat siquidem de quotidiano victu cunctorum tam quadrupedum, quàm volatilium, reptiliumque necessitati providendum de modo & ratione, quibus alimenta, ad ea congruè sustentanda distribuerentur, cogitandum; quibus ad singula singulorum stabula, & caveas comportandis summus & ordo, & temporis ratio requirebatur: Summo itaque diluculo, vero haud absimile est, eum coactâ sua familiâ, primò eam ad Divini Numinis jussa omni studio & diligentia perficienda, ad patientiam in tot tantisque laboribus DEI causâ subeundis, ad fiduciam & spem in Divina assistentia concipiendam, exhortatum fuisse.

Adhortatio *Noë* ad filios qua ad fiduciam in DEO ponendam & patientiam in laboribus animabat.

Secundò; [illegible] tanquam supremum rerum bene gerendarum præsidem, victum singulis tam quadrupedibus, quàm volatilibus appropriatum ex majoris Penuarii reconditoriis, suos depromi jussisse; & ne in tanta stabulorum multitudine, ex convenienti ciborum distributione error committeretur, singula stabula, illum nominibus ipsorum animalium propriis, uti & reconditoria *Magazini* correspondentibus signis, ad confusionem vitandam, prænotâsse; hoc enim pacto administratores filii constitutum singulis animalibus cibum meridiano tempore sine errore distribuere poterant. Laboribus hisce finitis, eos pariter ad restauranda corpora, sic dictante Naturâ, prandium à fœminis interim præparatum, in communi cænaculo sumpsisse, arbitramur: Post prandium verò, quotidiana consilia, de *Arcæ* cura, de difficultatibus occurrentibus, similibusque inter se agitasse putamus: quibus omnibus solutis, novos adoriebantur labores. Primò enim obeuntes *Arcam*, ad explorandum, quomodò animalia quadrupedia, quomodò volatilia se gererent; quibus opus haberent; num aquæ sufficienti potu indigerent; num inter se quietè viverent; observabant; cuncta verò animalia etiam ferocissima, *Noëmo* prætereunti, eo, quo poterant, modo, submissis cervicibus reverentiam obedientiamque, tanquam unico eorum conservatori præstitisse, quibus & ipsum quà voce, quà gestibus abblanditum fuisse, piè credere possumus. Quoniam verò animalia indies bis restaurari solent, credibile est, sub vesperum de victu novo, omnibus & singulis animalibus provisum fuisse, aquas ad potum comportatas fuisse, cura vero de volatilibus, fœminis relicta, in victu singulis speciebus proportionato, distribuendo, occupatis, & distentis: *Noëmo* interim, quantum carnivora animalia, carne, non carnivora verò, quanto fœno, paleis, avenâ, cæterisque cibariis frumentaceis indigerent, pro quotidiano alimento sub certa mensura præscribente, & ad stateræ leges determinante: quam mensuram deinde ex Penuario majori in Zootrophium inferius, partim per scalas in fine *Arcæ* positas deferebant, partim per clathratas cataractas in Zootrophium inferius dimittebant; partim denique per destinatas cataractas in superius Ornithotrophium pro volucribus, per trochleas in hunc finem adaptatas per funes trahebant. Duo hìc consideratione dignissima occurrunt. Primo animalium gubernandorum multitudo, & labor ingens, quo octo solummodo homines perpetuo occupabantur; qui sane tàm arduus, & excessivus fuit, ut nisi illi divinitus confortarentur, tot tantisque laboribus succumbere, necesse fuisset. Non finiebantur hìc labores, dum singulis hebdomadis stabula ab excrementorum colluvie, ne tot animalia, tum fœtore, tum propriis sordium cumulis putrefacta exanimarentur, ingenti labore, expurganda essent. Magnam itaque in emundanda *Arca* curam impensam fuisse, quis non videt? Quia verò undique & undique *Arca* clausâ, exitus non dabatur, illæ in sentinam, infimum

Commeatus, inter animalia distributio.

Erga *Noëmum* animalium reverentia & obedientia.

Mundatio *Arcæ* à sordibus & excrementis animalium.

Arcæ locum, qui, uti paulò antè ostendimus 60000 cuborum cubitalium capax erat, per cataractas in *Arca* expressas devolvebantur; & nè apertæ halitu suo *Arcæ* aërem inficerent, denuò post evolutionem sordium arctè claudebantur. Quia verò perpetuus animalium halitus, stercorumque abundantia, tum lucernarum, queis diu noctuque continuò in caliginoso carcere utebantur, effumatio *Arcæ* aërem mirum in modum condensabant, spiraculis ratione dictante, opus erat, ut per ea, infecta halitibus aura nonnihil eventilaretur, & novus aër per eadem ad animantia, ne palpabili auræ corpulentiâ suffocarentur, recreanda, attraheretur. Non ignoro, de hisce jam propositis *Sacrum Textum* prorsùs silere, novi tamen etiam, DEUM præter substantialem *Arcæ* fabricam ipsi præscriptam, multa in ea ad omnem usum accommodanda, ingenio & industriæ *Noëmi* reliquisse, siquidem uti puro miraculo Divina providentia *Arcam* regi nolebat, ita quoque, quæ ad animalium conservationem necessaria videbantur, *Noëmo* humanâ industriâ exequenda commisit. Necessaria itaque erant spiracula, quæ uti in *Præcedentibus* eo artificio adaptata fuerunt, ut *Arcam* ab omni aquarum insinuatione liberam & immunem redderent: Cum nemo concipere possit, quomodò aliter unius anni decursu, intra *Arcam* undique clausam, in tanta aëris infecti depravatione & homines & animantia vitam tolerare potuerint; quam artificiosam spiraculorum hujusmodi constitutionem sine aquæ introëuntis metu, in *Præcedentibus* expositam reperies. Ne verò omne lumen tantoperè necessarium, ab *Arca* prorsùs exclusum videretur, fenestra opus erat; quæ non ex opaca quadam materia, sed uti plerique ferè *Interpretes* sentiunt, ex diaphana materia constabat, quin vel ipse *Symmachi Textus*, loco fenestræ expressè διαφανὴς habet, quasi diceres, fenestram diaphanam & pellucidam quæ lumen nonnullum præberet; quia verò unica fenestra ad *Arcam* universam nonnihil illuminandam non sufficiebat, verisimile est, *Noëmum* ex eadem materia quasdam laminas diaphanas in ultimis *Arcæ* lateribus, contabulationi ita inseruisse, ut infimum animalium hospitium per eas aliquantulum illuminatum, animantia in illa horrenda tenebrarum caligine perpetuo commorantia, nonnulla lucis fruitione recrearet. Qui verò rejecto nostro ratiocinio, animalia à DEO supernaturali modo, sine lumine, sine novæ auræ attractione, sine cibo & potu, perperam, ne dicam insipienter, conservata fuisse censet, illum *Sacro Textui* apertè contradicere, luculenter patet; Si enim solo miraculo *Arcam*, atque in ea cuncta animalia conservare voluisset, non opus erat, DEUM *Opt. Max.* tam exactâ mensurâ *Arcæ* fabricam, cum omnibus mansionibus, & nidis in ea contentis *Noëmo* præscripsisse; poterat enim is in aliquo loco ab omni *Diluvio* immuni, sine *Arca*, totum viventis animæ genus, solo voluntatis suæ nutu, conservare: Non erat opus, *Noëmum* jussu DEI intra *Arcam* omnia alimentorum genera, tum pro se, tum pro animantibus, ut vivere possent, congerere: poterat enim is sine cibo, & potu id absolutâ suâ potentiâ, præstare. Cum itaque DEUS, humanâ industriâ *Arcam* conservare sibi complacuerit, certum est, *Noëmum* ex directione Divini Numinis eâ industriâ *Arcam* administrâsse, eo ingenio disposuisse omnia, ut neque lumen ei, neque aëris recentioris affluxus deesset; quod nisi factum fuisset, animalia, non nisi miraculo, in tanta carceris obscuritate, in tanta tamque inexhausta fimi sordiumque coacervatione vitam tolerare potuisse. Verùm ne omne miraculum ab *Arca* excludamus, hanc Regulam ponimus, & dicimus: Quandocunque aliquid à *Noë* conficiendum à DEO præcipiebatur, quod

Aëris novi per spiracula attractio.

Industriæ *Noë* DEUS multa constituenda reliquit.

Luminis intra *Arcam* ratio.

Fenestræ *Arcæ*.

DEUS non miraculo puro sed more humano, construi & gubernari voluit *Arcam*.

Quando DEUS in *Arcæ* administratione, miraculo, quando non concurrit.

quod vires Naturæ, humanumque ingenium longe excederet, tum DEUM quoque suâ omnipotentiâ humanæ potentiæ defectum supplevisse, uti in animalium in *Arcam* introducendorum congregatione patet; quod negotium uti viribus humanis longe erat superius, ita quoque DEUM cooperari necesse erat; si verò opus humanam potentiam non excederet, id quoque propriis ingenii viribus *Noë* conficiendum reliquisse, ut ex jam dictis patet, qui & *Arcam* ita accommodârat, ut & sufficiens lumen reciperet, & aurâ recentiori eventilatâ, sine ullo aquarum subintroëuntium metu, ad animæ viventis refocillationem, & salutem continuò perflaretur: poterat enim & in tecto, & in *Arcæ* extra aquam eminentis lateribus spiracula is eo artificio disponere, ut & aërem reciperet recentem, & aquam non admitterent, præsertim cum ab aqua suis librata ponderibus, nullum ab aquæ insinuatione periculum esset; sed hisce jam propositis, ad actiones *Noëmi* filiorumque revertamur.

Sub vesperum itaque animantibus jam de sufficienti pabulo proviso defessi in constitutam iis habitationem cœnaturi contendebant; ubi refecti post nonnullam confabulationem peractam, quieti se committebant; quod antequam fieret, *Noëmus* tanquam vigil *Arcæ* minister unà cum filiis suis lucernis instructi denuò *Arcæ* ambulacra ad cognoscendum, utrum omnia rectè cum animalibus gererentur, utrum portarum clausura sibi constaret, nec non præsentiâ suâ clamores tumultusque animalium coërceret, perambulabat. Atque hoc pacto, & juxta præscriptum laborum censum, & ordinem singulis totius anni diebus eum processisse, à veritate minimè abludit.

CAPUT IX.

De mystico allegorice tropologica Arcæ *expositione.*

QUemadmodum DEUS *Optimus Maximus*, quæcunque in *Sacris Literis* nobis per *Mosen*, *Prophetas*, & cætera *Hagiographa*, sub sacræ historiæ forma ad literam proposuit, ita quoque humanum intellectum, iis solummodò, veluti nudo cortici inhærere noluit, sed per ea veluti ἐν τῷ τύπῳ, & altioris contemplationis argumento, variis ænigmatis & allegoriis involuto, homines ad altiora Divinæ providentiæ Sacramenta perscrutanda, erigere constituit; quod vel maximè in hujus *Noëmicæ Arcæ* constructione luculenter apparet, quæ videlicet inter omnia Divinæ potentiæ monumenta & miracula præcipuam commendationem admirationemque habet. Quid enim opus erat, *Noëmum* tot annorum tempus in *Arca* construenda insumere? quid interat, totum viventis naturæ genus, & speciem intra *Arcam* cogere? iis de nutrimento providere? nec non totò unius integri anni decursu, unà cum octo animabus perditi Mundi reliquiis durissimam incarcerationem sustinere? cum absque hac apparatûs magnitudine solo verbo suo FIAT, & Mundum perdere, & unà *Noëmum* cum sua familia, & universis animantibus ubi Divinæ providentiæ visum fuisset, conservare potuerit. Alia itaque sub admiranda hac *Arcæ* fabrica latent Mysteria, ut videlicet per visibilia hæc, quæ facta sunt, in invisibilium contemplationem raperemur; quod ut paulò luculentiùs exponatur, sit

Omnia in *Sacris Literis* mystica sunt.

Ἐπιχήρημα I. *Physiologicum.*

Quemadmodum itaque ob ſolum hominem Divina ſapientia univerſi Mundi compagem, & quæcunque ejus ambitu continentur, condidit, ita quoque hominem quoddam veluti Mundi majoris compendium, quem *Græci* μικρόκοσμον vocant, κατὰ τὴν ἀναλογίαν, ita condidit, ut nil in illo, quod non in hoc quoque ſub conſtituta quadam proportionis adumbratione contineretur; per utrumque verò altioris diſpoſitionis finem ultimum, qui eſt intellectualis, & inviſibilis *Mundi Archetypi*, cum æternæ felicitatis gloria fruitio, homo tandem unicè ad hoc deſtinatus bearetur; Quomodò verò id per *Arcam* expreſſerit, videamus.

Proportio *Arcæ* partium ad invicem.

Diximus in *primo lib. Arcæ*, fabricam humani corporis exacta quadam proportionis lege correſpondere; ſiquidem ad longitudinem *Arcæ* trecentorum cubitorum ſextupla fuit latitudo ejus, 50. cubitorum; conſimili ratione humani corporis longitudo, à vertice uſque ad plantam ſexies tantùm habet, quantum latitudo à latere ad alterum latus, & decies tantum, quantum altitudo cujus altitudinis menſura eſt in latere à dorſo ad ventrem; ita ut menſura hominis jacentis & ſupini, quoad longitudinem ſe habeat, ad latitudinem, ut 50. ad 300, ſub proportione ſextupla, & craſſities corporis à dorſo ad ventrem ſit in decupla proportione, ut 10 ad 30. Quæ omnia non minùs congruè, quàm pereleganter exponit S. Ambroſ. de Arca: Arcam, inquit, *ſi quis impenſiùs conſiderat, inveniet in ejus deſcriptione humani corporis figuram exactè deſcriptam.* Fac, *inquit* DEUS, tibi *Arcam* de lignis levigatis, *in Græco eſt*, ἐκ τῶν ξύλων τετραγώνων; *quadratum appellamus, quod ſuis omnibus partibus conſiſtat, & conveniat ſibi. Porrò ſicuti lignea* Arca *trinam dimenſionem habet, ſiquidem,* DEUS 300 *cubitorum longitudinem, latitudinem* 50. *&* 30 *altitudinem ſervandam eſſe præſcripſit, ita & in noſtro corpore ſumma, media & minima diſtantia eſt, ſecundum longitudinem ſumma, media ſecundum latitudinem, minima ſecundum altitudinem, totum tamen corpus contentum ex ſingulis membris, quadratum videtur.* Nidos facias in Arca. *Quæ quid ſignificent, exponam. Eſt corpus noſtrum ad inſtar nidi conſtructum, ut ſpiritus vitalis omnes partes viſcerum penetret, atque ſeſe diffundat per artus ſingulos. Nidi quidam ſunt oculi, quibus ſeſe viſibilium rerum ſpecies inſinuant: Nidi ſunt noſtrarum ſinus aurium, per quos acuſticæ ſonorum ſpecies ingeruntur: Nidus eſt narium, quibus odoriferarum rerum halitus ſe infundunt; Nidus eſt hiatus oris, in quem nutritiva ciborum condimenta ſuſcipiuntur; Nidus eſt cerebrum, cogitationis & ſapientiæ receptaculum; Nidus eſt pulmo aëris, quo vivimus alimurque: Nidus ſpiritus & ſanguis eſt; oſſium nidus medulla eſt, & cætera*, quæ quam fuſiſſime deducit Divus *Ambroſius*. Sed quoniam hanc analogiam corporis humani in *primo Libro* fusè deduximus, ad eum, Lectorem remitto.

Nidorum in *Arca* ad membra comparatio.

Ἐπιχήρημα II. *Myſtico-allegoricum.*

Primo itaque κατὰ τὴν ἀλληγορίαν, per *Noë*, virum juſtum & perfectum, expreſſus fuit *Chriſtus* θεάνθρωπος: Nomen enim *Noê* נוח, *Requiem* ſignificat, juxta illud 70 Interpretum: *Ipſe requieſcere nos faciet ab operibus, & laboribus manuum noſtrarum in terra, cui maledixit Dominus.* An non hæc aptè *Chriſto* conveniunt, juxta illud Iſaiæ: *Requieſcet ſuper eum Spiritus Domini, Spiritus Sapientiæ & intellectus, Spiritus conſilii & fortitudinis, Spiritus ſcientiæ, & pietatis &c. Chriſtus* itaque requies noſtra eſt, juxta quod ipſe dicit. *Tollite jugum meum ſupra vos, & diſcite à me, quia mitis ſum, & humilis corde, & invenietis requiem animabus veſtris.* Non itaque *Lamech* ſine Divino quodam inſtinctu filium ſuum *Noë*, id eſt, *Requiem* vocavit, cum de *Noëmo* non

Comparatio *Chriſti* cum *Noë*.

non nisi laboribus doloribusque ob Divinam iram & indignationem, quâ mundum perdere constituit, tantum non oppresso, hæc minime congruere videbantur. Totâ igitur hâc nominis etymologiâ *Christus* exprimitur, vera *Requies* & consolatio nostra, qui unica extitit peccatorum nostrorum remissio, quam nobis per Baptismatis gratiam contulit, & cujus veluti typus quidam illud *Noëmicum Diluvium* erat. Nam uti in illo immanibus peccatorum sceleribus contaminata terræ facies periit, ita in hoc misericordiâ *Christi*, peccatis delictisque remissis, ab æternæ mortis pœna liberati sumus. Duplicem itaque *Noë* noster *requiem* nobis præstitit; una ab operibus manuum nostrarum, *id est*, à peccatis, ne conscientiam nostram perturbarent, inquietarent atque divexarent: Alteram, ab ærumnis & miseriis, quibus ob peccata juste subjecti sumus in terra, cui maledixit Dominus, juxta illud Job: *Homo natus de muliere, brevi vivens tempore, multis repletur miseriis, &c.* à quibus ne quidem Sancti DEI homines exempti sunt; verùm cum hujusmodi miseriarum afflictionibus, quibus omnes DEI permissione subduntur, animo non dejiciantur, sed spe firmâ ad æternæ felicitatis gloriam consequendam erigantur juxta illud Divi Pauli: *Leve tribulationis nostræ opus supra modum magnum gloriæ pondus operatur in nobis*; quin vel ipsis malis plurimam ad incrementa virtutum, amplissimamque meritorum præmiorumque materiam conducentibus.

Lignum Arcæ comparatur cum ligno crucis.

Quemadmodum rursus per unum *Noë* totius humani generis reliquiæ per lignum conservatæ fuerunt, sic *Christus* per salutiferum crucis signum, & sacratissimam passionem suam à morte perpetua, humani generis massam peccatis perditam redemit. Quis nescit *Diluvium* peccatorum ante *Christum*? quo totus Terrarum Orbis infidelitatis labe, horrendisque sceleribus contaminatus; quod tamen adventu Servatoris ità diminutum fuit, ut plures tamen peccatores sacrosancta *Christi* doctrina ad DEUM conversi horrendo in hoc infidelitatis Oceano immersi salutem consecuti fuerint, quam in *Noëmico*, quo, præter octo animarum exemptionem omnes perirent ad ipsorum destructionem & interitum.

Comparatio Ecclesiæ Christi cum Arca.

Porrò dixit DEUS ad *Noë*: *Fac tibi Arcam*, quamnam aliam putaveris hanc *Arcam* fuisse, nisi *Ecclesiam* DEI? quæ uti ex lignis firmissimis, id est, ex omnibus gentium nationibus in æternum victuris compaginata fuit, ita quoque ei mensuras, unicuique congruas addidit, cælestibus Sacramentis consertas; unde Paulus dicit; DEUM *dedisse quidem quosdam Apostolos, Prophetas & Euangelistas, Pastores Doctoresque ad consummationem Sanctorum, in ædificationem corporis* Christi. Quæ *Ecclesia*, non ut *Arca Noëmica* centum annis sed à primis Mundi incunabulis cœpta est usque ad ultimam Mundi consummationem duratura. Præterea *Arca* ingentibus fluctuum turbinibus, in vasto illo aquarum Oceano agitabatur; *Ecclesia* verò DEI quantis nullo non tempore persecutionum fluctibus sit agitata, plena sunt *Ecclesiasticæ Historiæ monumenta*; sicuti tamen *Arca* illa singulari DEI præsidio, ab omnibus ventorum pluviarumque turbinibus immunis semper, libera & invicta perstitit; ita sacrosancta *Ecclesia* juxta *Christi* dictum, & *portæ inferi non prævalebunt adversus eam.* Rursus *Arca* non ex una, sed ex multis lignorum generibus bitumine conjunctis exstructa fuit; sic *Ecclesia* ex multis hominibus cujuscunque tandem conditionis, vinculo charitatis in unione fidei conglutinatis constituta fuit.

Erant autem ligna, ex quibus *Arca* constructa fuit, secundùm quosdam, cedrina, ab omni corruptionis labe immunia, secundum *Vulgatam Editionem*; levigata, secundum 70 *Interpretum Editio-*

Lignorum varietas in *Arca* comparatur cum diversis statibus hominum in *Ecclesia*.

tionem; quadrata, quæ, quam aptè *Ecclesiæ* DEI congruant, exponamus. Inveniuntur in *Ecclesia* homines incorrupti à peccatis, & DEO semper viventes; repeririuntur & fortes ad ferendas injurias, & ad omnia quæcunque adversa ingruerint, toleranda, animositate & constantia invicti; sunt & in ea homines levigati, *id est*, non asperi, non acerbi, non intractabiles, sed mansuetudine, affabilitate, & humilitate illustres, quibus insunt viscera charitatis. Quadrata in *Ecclesia* ligna sunt Sancti Doctores & Magistri *Ecclesiæ*, qui totius *Arcæ* pondus, ut nulla vacillet ex parte, sed quocunque se verterit, fida & solida stabilitate consistat, sustentant; dum hi fideles tam intra eam documentis salutis, verbo commonitionis, & doctrinæ vigore, & gratiâ instruunt, & consolantur, quàm extra eam, infidelibus eam impugnantibus, & quæstionum fluctus, ac disputationum procellas commoventibus, virtute verborum, sapientia, & rationum efficaciâ obsistunt, errores elidunt, & navim *Christi* protegentes in tranquillum securitatis statum conducunt. Erat *Arca* tripertita in infimam, mediam, & supremam contignationem, necnon in varias contignationes, & nidos divisa; ita *Ecclesia* DEI utriusque sexus homines, uti in *Arca*, sub triplici, seculari, Ecclesiastico & Monastico statu, per unionem fidei colligati, & baptismo abluti perfectè *Arcæ* tristega exprimunt, in qua varii diversorum ordinum status sunt: alii siquidem juxta rectum rationis dictamen viventes, non duntaxat ad semetipsos regendos apti, sed & ad alios gubernandos, ac salutiferâ *Christi* doctrinâ instruendos perquàm idonei sunt; atque hi in suprema *Arcæ* regione cum *Noëmo* habitare censentur, ab omni terrenarum rerum curâ sejuncti *Deo* unicè vacantes; verùm cum in *Ecclesia* boni malis permixti contineantur, illi, uti dixi, in sublimitate *Arcæ*, hi in Zootrophio, seu in infimo *Arcæ* fundo cum brutis, & feris consociari videntur, eò quod mundanarum rerum concupiscentiis, & carnis illecebris involuti, Divinorum sacramentorum pabulo neglecto, more brutorum vivant; quæ omnis generis animalibus, tam mundis, quàm immundis exprimuntur. Sunt in *Ecclesia* homines, qui ferocitate Leones, Lupos rapacitate, calliditate Vulpes, luxuriâ Porcos, irâ Canes, exhibent; Sunt quoque, qui mansuetudine Oves, Elephantes religione, castitate Turtures, Gallos vigilantiâ, Aquilas contemplationis sublimitate, exprimunt, qui tamen omnes per Sacramentorum participationem, gratiâ Divinâ cooperante, ad *Christum* verum *Noë Ecclesiæ* mysticæ *Arcæ* navarchum pertingunt, ab eo foventur & nutriuntur in spem vitæ æternæ. In *Arcam* introducta legimus bina ex immundis, ex mundis septena; per hæc septiformis *Spiritus Sancti* gratia, quam DEUS *Ecclesiæ* præstat, signatur; per illa binario numero notata intelliguntur ii, qui recedunt ab unitate pacis, & ad schismata faciles, &, ad discordias dissidiaque movenda proclives sunt. Erat in *Arcæ* penuario ingens omnium ciborum commeatus, ad nutrimentum tum hominum, tum animalium, quibus ali possent; non secus *Ecclesia* maximam continet spiritualium bonorum abundantiam, quibus nutriri possunt, præbetque cibaria tam bonis, quàm malis; bonis quidem cœlestium bonorum promissiones, malis verò æternorum suppliciorum comminationes. Nec verò *Noë* tantum *Arcam* extruxit, sed in eam ipse ingressus, in ea cum suis permansit; ita *Christus* non tantum uti DEUS *Ecclesiam* condidit, sed etiam ut homo in ea conversatus est, & in ea manebit omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Unum denique in *Arca* ostium fuit, per quod, quicunque non ingrediebantur, *Diluvio* periere: *Eccle-*

sia

Arcæ tres contignationes quibus comparentur.

Ciborum in *Arca* comparatio cum *Ecclesiæ* commeatu.

Ostium *Arcæ* quid indicet.

sia unum pariter ostium, qui *Christus* est, habet, quicunque per id non ingrediuntur, egrediuntur, illos æternæ felicitatis naufragium pati necesse est. Innumera hoc loco circa analogiam *Arcæ* cum *Ecclesia* dici potuerunt, sed hic multis pauca sufficiant.

Ε᾿πιχήρημα III. *Tropologicum.*

Documenta salutis.

Quicunque crescentibus Mundi malis, & inundantibus peccatorum scelerumque tempestatibus, à rerum caducarum fluxarumque cura, averterit animum, verbum DEI corde suo arctissimè conclusum habuerit, præcepta cœlestia custodierit; is intra cor suum verè *Arcam* salutis æternæ ædificaverit, ab omni ventorum *Diluviorumque* turbine liberam & immunem: is dico longitudinem, latitudinem, altitudinemque in eo, videlicet, fidem, Spem, Charitatem in se disposuerit. Fide quidem S. S. Triadis, ad longitudinem vitæ, immortalitatemque descendit, altitudine spei vivæ ad cœlestium bonorum felicitatem aspirat, & in terris ambulans, in cœlestibus mansionibus suam habet conversationem, summam verò actuum suorum refert ad unum, qui est DEUS *Opt. Max.* summum, æternum, infinitum, & incommutabile bonum, spes omnium finium terræ. Novit enim omnes quidem currere, sed unum solummodò accipere bravium, is nempè, qui cogitationum turbulentarum, & mentis inconstantiâ, & instabilitate non fuerit impeditus: Ideò *Arcam* suam non ex agrestibus & impolitis, sed ex quadratis, & ad omnem justitiæ normam, & amussim directis construit lignis, id est, ex Propheticis, Euangelicisque voluminibus, ex quibus solis nobis spes patet ad vitam æternam; & tales sunt, qui diversis tentationum machinis dolati, recisis omnium vitiorum ramis, vitam transigunt quadratam, & ex omni parte libratam; atque hoc pacto diversos virtutum, profectusque spiritualis nidos in *Arca* cordis sui collocant; intus & foris per bonorum operum executionem, dum fidem corde gerunt, ore confessionem proferunt, bitumine illinunt. Quæ quidem pulchrè confirmat Hugo Victorinus in Genesin: *Anima nostra, inquit, est veluti* Arca Noë, *in qua salvari debemus, & in ipsam intrantes, & in ipsa manentes, sicuti scriptum est, Redite prævaricatores ad cor; hujus* Arcæ *longitudo fides est, quæ credit omnia, quæ fecit* DEUS *ab initio seculi, vel facturus est usque ad finem ejus per se, vel per Angelos, vel per homines; Altitudo spes est, quâ erigitur ad ea bona, quæ in Cœlis sunt speranda, præparataque diligentibus* DEUM: *Latitudo Charitas est, quæ extenditur ad Septentrionalem plagam, per dilectionem inimicorum, & ad plagam Australem, per dilectionem amicorum. In hac* Arca *est* Noë, *id est, intellectus rationalis, & sensus spiritualis, & quæ ex hisce nascuntur, recta consilia, justa desideria, piaque vota tanquam filii, & cognati* Noë: *Animalia opera sunt, quæ circa res terrenas efficiuntur; Volucres sunt cogitationes in rebus excelsis & cœlestibus versantes; Inundatio aquarum, impetus est tentationum: Montes* Armeniæ, *in quibus* Arca *requievit, Quies est in Divinarum rerum contemplatione; Corvus emissus & non reversus, significat falsos Christianos, qui, dum aliquandò ad exteriora necessitatis causâ mittuntur, rerum sensibilium illiciis ita detineantur, ut reditûs immemores, corruptibilium rerum voluptatibus submersi, salutis æternæ naufragium tandem patiantur. Columba verò extra* Arcam *missa, sed ad eam mox redux, bonos* Christi *servos significat, qui dum pro utilitate proximorum ad exteriora procedunt, nullamque foris requiem reperiunt, revertuntur; qui vero foris operibus misericordiæ sese totos impenderunt, cum ramo olivæ reduces, veluti bonorum operum fructu intra* Arcam *cordis recepto, gaudiis delicientur æternis: siquidem anima nostra,* Arca *quædam est,* Arcæ *divinitatis quàm simillima, utique ad*

Corvus qui d?

Columbæ emissio quid?

ad imaginem & similitudinem ejus condita, eo quod, sicuti in mente DEI *rerum omnium conditarum causæ æternùm omnisque mutabilitatis, temporumque distinctionis expertes, veluti in Archetypo & Exemplari substantialiter subsistunt; sic & in mente nostra, præterita, præsentia & futura per cogitationem simul existunt. Quicunque igitur per assiduæ meditationis studium cœperit inhabitare* Arcam *cordis sui, is quodammodò extra tempus constitutus, mundoque mortuus soli* DEO *vixerit; hoc enim statu, quicquid adversante nobis fortuna extra* Arcam *contrarium experimur, id nulla difficultate contemnimus, cum ibi sit fixum cor nostrum, ubi id mutabilitati non subiicitur; ubi nec præterita curamus, neque occupamur præsentibus, neque terremur futuris, neque in hac vita cupimus prospera, neque formidamus adversa. Hæc si egerimus,* Arcam *nobis in corde nostro ædificabimus, iis ex lignis, quæ in aquam intromissa, sine summersionis periculo natant, in igne posita ardent, quia hujusmodi affectus cogitationum, uti carnalium voluptatum fluxus deorsùm non premit, ita Charitatis flamma incendit. Porrò bituminabis* Arcam *tuam interiùs, & exterius; Exteriùs, si humilitatis, & mansuetudinis linimentum in omni occurenti occasione animæ exhibeas; Interiùs, ut charitatem non omittas; nemo enim in conscientiæ suæ* Arca *suaviter, & quietè vixerit, si is malos extra per mansuetudinem non studuerit tolerare, & intus didicerit per Charitatem non odisse.*

Longitudo *Arcæ* 300 cubitorum quid?

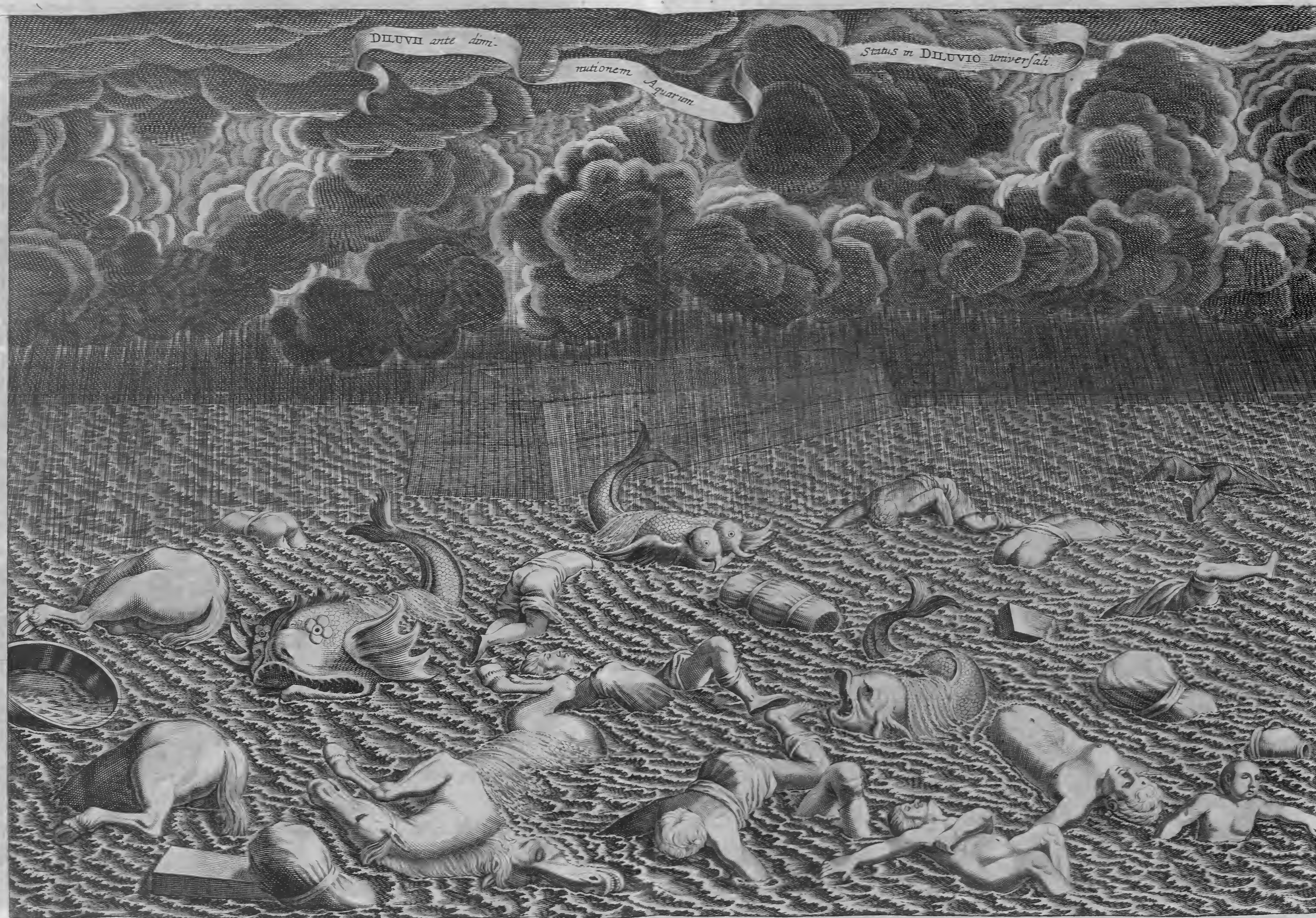
Rursus 300. cubitorum longitudo Arcæ *præsens seculum ab initio usque ad finem per tres temporis differentias, præteriti, præsentis, & futuri variatum significat; quicunque igitur mente sua ab exordio Mundi, usque ad finem ejus reflexerit, quot & quanta* DEUS *operatus operaturusque sit propter electos suos, is utique 300 cubitorum longitudinem in corde suo metietur; si vitam sanctam, & gloriosa Sanctorum acta in exemplum proposuerit, is haud dubiè in 50 cubitorum latitudinem cor suum extendet; si prætereà sacræ scripturæ scientiam 30 Libris contentam, piè, & devotè evolverit, is in altitudinem 30 cubitorum* Arcam *cordis sui, erigere censebitur. Hæc est* Arca*, quam quisque, qui hujus mundi* Diluvium *evitare voluerit, ædificare, eamque, ut salvetur, ingredi debet; ingressus verò, clauso post se ostio, ab omni mundanorum turbinum strepitu, tranquillam securamque vitam in spem vitæ æternæ transiget.* Atque hæc de *Arcæ* mystica significatione sufficiant.

CAPUT X.

De diminutione aquarum Diluvii, *& de tempore, quo decrevit.*

R*Ecordatus autem* DEUS Noë *cunctorumque animalium, & omnium jumentorum, quæ erant cum eo in* Arca, *adduxit spiritum super terram, & imminutæ sunt aquæ; Et clausi sunt fontes abyssi, & Cataractæ cœli, & prohibitæ sunt pluviæ de cœlo, reversæque sunt aquæ euntes & redeuntes, & cœperunt diminui post centum quinquaginta dies.* Ex hoc capite quàm luculentissimè ineffabilis DEI bonitas, & misericordia refulget. Steterat *Noë* in *Arca* cum suis, immensis pænè laboribus consumptus; sollicitudine magna premebatur, ne fortassis *Diluvio*, longiori tempore, quàm par esset, durante, commeatus deficeret; lamentabantur filii, & uxores filiorum, deplorantes temporis in tam diuturno carcere moram, summo tædio afficiebantur, & fœtore sordium coacervatarum pænè exanimati, ad lucis frigidiorisque auræ fruitionem unicè adspirabant; *Noë* verò summâ in DEUM fiduciâ, illos consolari non desistebat, precibusque ad DEUM fusis, pollicitationis sibi à DEO factæ memor, Divinæ misericordiæ viscera incessanter sollicitabat, atque unà cum lacrymarum profusione

Quanto desiderio *Noë* cum filiis, liberationem ex *Arca* exspectabant.

DILUVII ante dimi-
nutionem Aquarum
Status in DILUVIO universali.

fusione DEI *Opt. Max.* opem implorabat; donec apertis Divinæ misericordiæ auribus, recordatus tandem *Noë* cunctorumque animantium DEUS *Opt. Max. Diluvii* calamitatum finem statuere cœpit; quæ quidem facta intelliguntur, ut indè colligeremus, DEUM justorum hominum vitam tum ex prosperis, tum ex adversis rerum eventibus admirabili quadam vicissitudine, & alternatione ita miscere & temperare, ut illos ea ratione nec viribus suis fidentes, DEIque protectione, ac præsidio confisos, spem inter & metum fluctuantes, electos, inquam, suos vitam transigere velit; nam ut rectè habetur Tobiæ 3. *Hic pro certo habet omnis, qui te colit, quod vita ejus si in probatione fuerit, coronabitur; si autem in tribulatione fuerit, liberabitur; & si in corruptione fuerit, ad tuam misericordiam venire licebit; non enim delectaberis in perditionibus nostris; quia post tempestatem tranquillum facis, & post lachrymas, & fletum exultationem infundis; sit nomen tuum* DEUS Israël *benedictum in secula.*

Consideratione dignum, quod sequitur: dicitur, DEUS non antè recordatus *Noë*, quàm peccatores *Diluvio* periisent; quod non vacat Mysterio; tunc enim verè nostri memor est, nobisque benefacit, cum vetus *Adam* cum vitiis suis in nobis per contritionis pœnitentiæque *Diluvium* summersis interiit. Multi deinde mirantur, quod DEUS non *Noë* solummodò, sed & animantium recordatus dicatur; ii mirari desinent, si hoc ob ineffabilem DEI erga hominem amorem, animaliumque factum viderit; rectè enim & animantium recordatus est, ut videlicet ea, quæ hominis causâ condiderat, unà cum homine servarentur. Quis nescit, DEUM in *Scriptura* à liberalitate & beneficentia, quam erga animalia exercet, haud infrequenter laudari? *Novit justus*, dicitur in Proverbiis, *jumentorum suorum animas, viscera autem impiorum crudelia*; quasi apertè dicatur, execrandos esse eos, qui non in hominem solùm, sed & in animalia, crudelitatem suam exercent. Novimus quosdam sanctos DEI servos, qui mirum in modum in animalia, utpote in quibus Divinum erga genus humanum, amorem & benignitatem intuerentur, benignos & misericordes se exhibuerint; ut proindè ex innumerabili multitudine & varietate animalium homines sublatis in cœlum oculis obstupescerent admirabilem Superni Datoris benignitatem, sapientiam, providentiamque, quâ solius hominis causâ, tot modis, tot vivendi mediis hominum necessitati consulere constituerit. Sunt enim hæc veluti quædam Divinæ liberalitatis specula, ex quibus ineffabilis elucet Divini numinis bonitas; dum hæc hominem carnibus suis nutriunt, lanâ pellibusque vestiunt, afflictos amœnâ vocum harmoniâ ad Conditoris laudem constitutâ recreant, lassos portant, onera convehunt, innumerisque aliis ad vitam humanam sustentandam necessariis usibus, serviunt, nonnullis ad custodiam hominum, quibusdam ad ea, quæ homini noxia forent, devoranda, aliis corio, ossibus, pilis, dentibus, tibiis, pennarum pulchritudine & varietate, tum ad medicas facultates, tum ad decorem, & ornamentum hominis, conducentibus, ut proindè non incongruè conditor sapientissimus, qui uti tantoperè dilexit hominem, ita & animalia, quæ propter hominem produxerat, amâsse, & curam eorum habuisse, & etiamnum habere censeatur; Et quoniam non stitit se hic Divina bonitatis altitudo. Cum enim animalibus miras quasdam, & admirandas facultates, ac naturæ dotes indiderit, illas non tam naturæ propriæ necessitate id exigente, quàm instituendi hominis gratiâ animalibus dedisse videatur; ut videlicet in Leone animi magnitudinem, prudentiam in Elephante, in Equo animositatem, fidelitatem in Cane, in Ovibus mansuetudinem, in Columba simplicitatem, castitatem in Turture, in Aquila animi volatum supra omnia, perpetuò laudandi

Quid significet recordatus DEUS hominum animaliumque.

Animalibus afficiuntur Justi, quæ crudeles & impii sive causa occidunt.

Animalia quanta hominibus bona & commoda inferant.

Animalia virtutibus suis hominem instruunt.

DEUM studium in Alauda, in Ciconia φιλοστοργίαν & misericordiam discerent; & hoc pacto sibi ex animalibus comparandarum virtutum veluti exemplar quoddam ob oculos proponerent, Divinorum beneficiorum memores, eidem debitas gratiarum actiones indesinenter persolverent: Peccatores verò in Porcis Hircisque abominandam luxuriæ fœditatem & spurcitiam, in Lupis, Corvis, atque Accipitribus rapacitatem, pauperumque oppressionem intuiti, à vitiis hujusmodi abstinere satagerent. Sed jam ad filum instituti nostri.

Diluvium quanto tempore duraverit.

De duratione *Diluvii*, quanto videlicet tempore ad diminutionem ejus duraverit, variæ sententiæ circumferuntur; & tametsi *Sacræ Literæ* illud expressis verbis innuant in *citato* paulò ante *Textu*; post 150. dies aquarum incepisse decrementum, quia tamen à quo principio illi 150. dies computandi sint, uti difficile est cognoscere, ita quoque mirum in modum *Interpretes* dubios perplexosque reddit. Nonnulli siquidem volunt, initium horum 150 dierum incepisse numerari ab ingressu *Noë* in *Arcam*, undè asserunt, quinque post mensibus aquarum diminutionem cœpisse; tot enim dies continent quinque menses solares, quod patet ex divisione 150 per 30 dies unius mensis, id est, primo die sexti mensis.

Quidam hos 150 dies numerant ab anno sexcentesimo vitæ *Noë*, & hi initium dierum 150 ducunt à fine pluviæ, 40 diebus continuatæ; si itaque junxeris ad 150 dies 96, quod est aggregatum ex 150 & 40, & 10 diebus, habebis summam 246 dierum, qui divisi per 30 dies unius mensis, dant 8 menses solares, quibus 10 diebus evolutis, aquarum cœpit decrementum; quod accidit die 27 mensis octavi illius anni. Atque hanc ego sententiam, quantum quidem ex *Sacris Literis* capere licuit, præ cœteris magis consentaneam censeo.

CAPUT XI.

Quid intelligatur per Spiritum, quem adduxit Dominus super Terram ad exsiccandas aquas, & quomodo intelligenda sit clausura fontium Abyssi, & Cataractarum Cœli, pluviarumque prohibitio.

SPiritus iste, uti sub varia significatione accipi potest, ita quoque variam *Interpretibus* suggessit opinionum varietatem. Nonnulli volunt, per hunc Spiritum aliud non intelligi, nisi Spiritum Sanctum, atque illud putant probari posse, tum ex hoc præsenti, tum ex cæteris *Sacræ Scripturæ* locis. Dicunt enim Hebraicum textum id expresse declarare hisce verbis:

ויעבר אלהים רוח על הארץ

id est, *transire fecit* DEUM *Spiritum super terram*. Cui facilè subscriberem, si in textu poneretur pro רוח *Ruah*, Spiritum רוחו *Rucho*, Spiritum suum; Verùm cum Spiritus hic indeterminatè ponatur, ex eo quoq; ostendi non potest, Spiritum Sanctum immediatâ suâ virtute exsiccasse aquas. Quidam ex *Syriaco textu* aut *Chaldæo* probari posse putant Spiritum Sanctum:

Spiritus Sancti non fuit immediatus concursus siccationis aquæ.

ܘܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ ܡܪܚܦܐ ܥܠ
ܐܦܝ ܡܝܐ:

& *transire fecit spiritum super terram*; Verùm cum hic textus cum Hebraico consentiat, nil hinc evincitur; neque ex primo capite *Genesis v.2.* id probari potest:

Genes. 1. vers. 2.

ורוח אלהים מרחפת על פני המים /

& *Spiritus* DEI *expandebatur supra faciem Abyssi*; vel ut *Græcus* habet, *insufflabat aquam*; hoc loco omnes *Interpretes* per vocem, Spiritum DEI, Spiritum Sanctum intelligunt.

Sunt

Spiritus DEI non fuit ventus.

Sunt proindè alii, qui hunc Spiritum, ventum intelligunt, omnia exsiccantem; at cum nemo concipere possit, quomodò ventus tantam aquarum molem tam brevi tempore pervadere & siccare potuerit; non igitur ventus purè naturalis intelligitur, ergò per Spiritum illum Divinum, cujus imperio omnia subsunt, diminutæ sunt aquæ; juxta illud: *emitte Spiritum tuum, & creabuntur, & renovabis faciem terræ; verbo Domini Cœli firmati sunt, & Spiritu oris ejus omnis virtus eorum*; flatu enim ventorum aquæ non exsiccari, sed turbari & fluctuari solent. Sunt nonnulli, qui putant, Solem, cum efficacissimus sit, hujus exsiccationis aquarum causam fuisse, præsertim cum *Diluvium* in æstate, quâ Solem ardentissimum experimur, finitum suprà diximus. Verùm nec hoc commodè dici potest. Si enim Sol hanc incredibilem exsiccandi *Diluvii* facultatem habuisset, non esset ratio, cur non totum Oceanum, maria, lacus, flumina, cum tempore, eâdem vi, & efficacia consumeret, quod tamen experientiæ repugnat, & aquarum cumulus cataclysmi Oceanum si non superârit, saltem ei aquarum copiâ inferior non fuerit, uti *paulò antè* demonstravimus. Nos itaque dicimus, DEUM non omnia, absolutâ & immediatâ sua virtute in Mundo peragere, sed ministerio creaturarum uti solere, quamvis non nisi potentiâ obedientiali, ut *Scholæ* loquuntur, elevatâ, quemadmodum in mari rubro, supernaturali virtute fecit. *Cum enim extendisset* Moses *manum suam super mare, abstulit illud Dominus flante vento vehementi & urente tota nocte, & vertit in siccum*, &c. Potuit itaque Divina potentia, cujus imperio omnia substant, in *Diluvii* aquis exsiccandis præparare ventum immodicè æstuantem, qui aquarum molem intime penetrando intra constitutum tempus, totam in vapores resolveret, eique regioni aëreæ restituerentur, ex qua tantam aquarum molem condensasset;

Sol num fuerit causa siccationis aquarum.

Ventus siccans aquas non fuit naturalis sed Divina Potentia sublevatus.

Unde hujusmodi ventus minimè naturalis dici potest: Cùm enim *Diluvium* altius fuerit, ultra eam videlicet aëris regionem, in qua venti generari non possunt, neque etiam ex terra cœterisque humidis, vapores calidi & sicci, intermediâ aquarum mole impediti, eousque conscendere, neque ibidem resolvi poterant. Restat itaque dicendum, aquas *Diluvii* non vi naturæ, sed Omnipotentis DEI virtute, ministerio ventorum exsiccantium, quos præter ordinem naturæ in hunc finem assumpserat, prodigiosum hunc effectum exsiccationis præstitisse, ac proindè totus iste spiritus siccans miraculi loco habendus, sive generationem ejus spectes, sive vim & efficaciam; addo tamen, exacto *Diluvio* cum terræ constitutio adhuc lubrica, madida, & humida esset, tunc enimverò DEUM illam ventorum Solisque virtuti naturali, exsiccandam reliquisse.

De occlusione fontium Abyssi, & Cataractis Cœli.

Clausura fontium Abyssi supernaturali vi contigit.

Hæc difficultas, uti Physiologiæ objectum longè excedit, ita quoque supernaturalibus veriùs, quam naturalibus effectibus adscribendum censuerim. Quid sint Abyssi terræ, quid Cataractæ Cœli, superiùs fusè expositum fuit. Quemadmodum igitur rupturam fontium Abyssi, Cataractarumque Cœli apertionem ibidem, effectum causis naturalibus superiorem docuimus, ita quoque clausuram eorundem Abyssi fontium, Cataractarumque Cœli conclusionem, supernaturali virtute DEI accidisse existimamus. Nam quis non videt, iis de causis imminutum esse *Diluvium*, quibus crevit? Nam ut rectè Divus Chrysostomus: *Quæ ratio*, inquit, *poterit hoc unquam comprehendere, aqua tanta quomodo desiit? omnia abyssus erant: Quomodo igitur tantus aquarum impetus subito minor factus est? quis hoc humana ratione invenire poterit unquam? Quid igitur est?* DEI *præceptum est, quod facit omnia.*

Ne igitur nos curiosius exploremus Quomodò: sed tantum credamus, quod jussit, & exaltata fuit abyssus, & præcepit, & iterum suum continuit impetum, & ad proprium concessit locum, quem solus ipse Dominus scit, qui condidit. ita D. Chrysost.

APPENDIX EROTEMATICA

Quâ omnes difficultates, quæ in Sacris *diversarum linguarum* Textibus *occurrunt, solvuntur.*

Quæsitum I.

QUæritur primò: *Quando resederit, & quieverit* Arca *supra Montes* Armeniæ.

Tota hæc difficultas de anno, quo resedit *Arca* supra montes *Armeniæ*, videtur inter *Interpretes* nata, ex vario principio, ut suprà ostendimus, undè annos computare solebant; Nos ne tempus in iis recitandis perdamus, sic rem determinamus ex iis, quæ superiùs adduximus, argumentis.

Initium *Diluvii* quando cœperit.

Dicimus itaque, quod ab initio anni sexcentesimi vitæ *Noë*, usque ad *Diluvii* exordium, videlicet decimo septimo die mensis secundi præterierunt 46 dies; si enim uni mensi 30 dierum, addas 16 initium diei decima septima fuit, quâ incepit *Diluvium*, provenient 46 dies, quibus si junxeris 150 dies, quibus duravit incrementum *Diluvii*, habebis 196, qui sunt dies ex utroque numero, 150 & 46 compositi; restant igitur 8 dies usque ad quatuor & ducentos dies, qui faciunt sex menses Lunares, & insuper 27 dies, quo die dicitur requievisse *Arca* supra montes *Armeniæ*. Ad diversitatem verò *Hebraicæ*, & *Vulgatæ editionis*, id est, *Latinæ* quod attinet, hanc differentiam esse scias; quod *Hebræa* dicat, *Arcam* requivisse septimo mense, & decimo septimo die mensis.

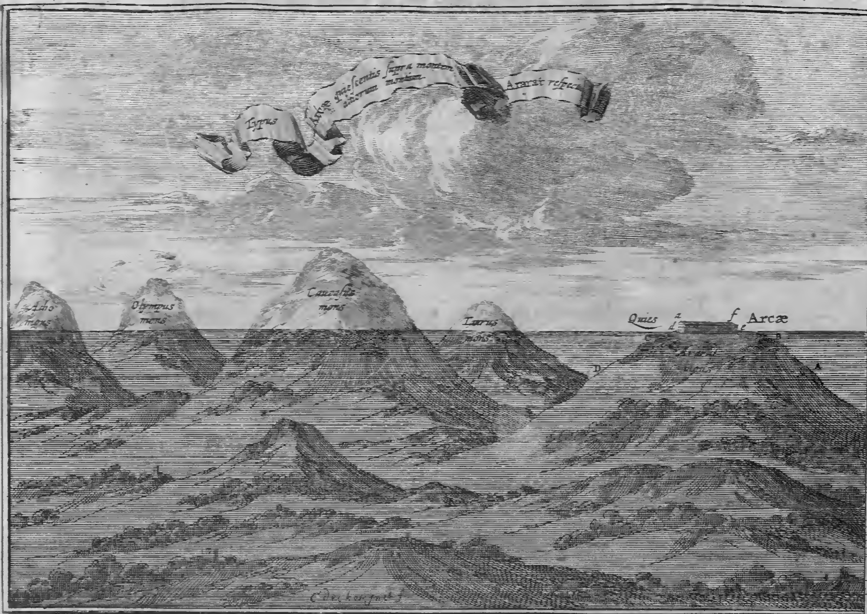
Vulgata verò habet, septimo mense, & 27 die mensis, differunt igitur decem diebus hæ duæ lectiones *Hebrææ*, consentit *Chaldæa lectio*, & *Vulgatæ Græca* 70 *Interpretum*, quæ tamen concordari possunt, si à diversis principiis initii *Diluvii*, aut sexcentesimo anno *Noë*, aut aliis; de quibus videant *Chronologiæ sacræ Interpretes*, nos ad nostra.

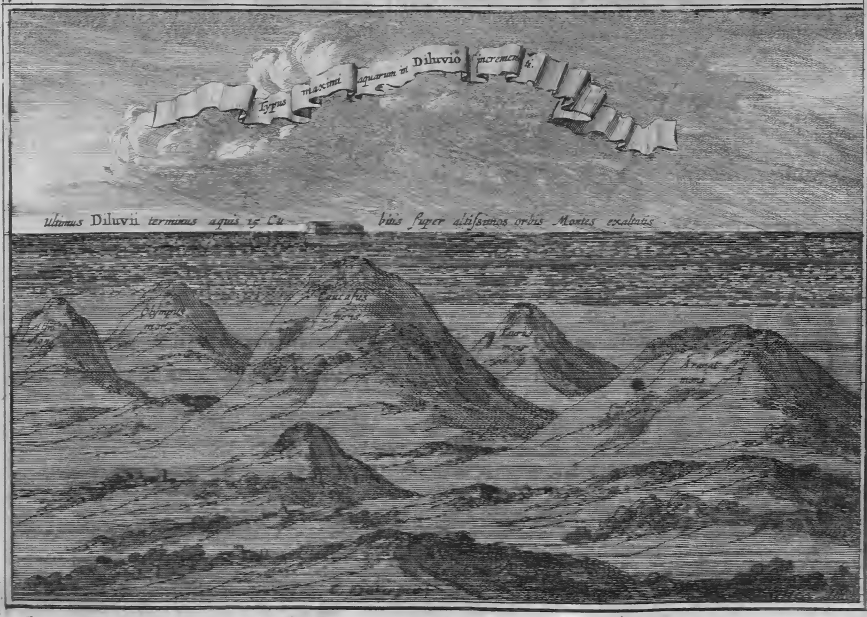
Quæsitum 2.

Quæritur secundò: *Utrum* Arca, *quando, & quomodo quieverit supra dorsum montis* Ararat.

Duo hoc loco consideranda sunt: prius, utrum mons *Ararat* fuerit altissimus montium in universa Terra, quod *supra* negavimus, cum multò altiores isthoc monte, in Telluris superficie observatos fuisse, ostendimus in *Mundo Subterraneo*. Dato igitur, non concesso, montem *Ararat*, juxta quosdam, fuisse montem omnium altissimum; Dico *Arcam* semper supra aquas *Diluvii* totis illis 150 diebus, quibus totale aquarum incrementum, sine ulla sui diminutione consistebat, fluctuasse; ponamus quoque, juxta nonnullorum sententiam, *Arcam* 15 cubitorum profunditate, aquis fuisse summersam, ita ut 15 aliis cubitis extra aquas eminuerit. Hoc posito, Dico, non obstante summo aquarum incremento, supra dorsum montis *Ararat Arcam* conquiescere potuisse, cum tot cubitis summersa ponatur *Arca*, quot cubitis aqua supra altissimos montium vertices sese exaltaverat, id est, 15 cubitis; uti ex figura patet. Sit mons *Ararat*, A.B.C.D. altissimus montium; sit vertex montis, *b.c.* Sit *f.e.a.d.* aqua *Diluvii* super verticem elevata 15 cubitis: *Arca f. e.* verò summersa ad medietatem, id est, 15 cubitis infra aquam; Quis ex hoc non videt, *Arcam* fundo suo dorsum montis tetigisse, dum nulla adhuc aquæ diminutio facta fuisset. Atque hæc quidem assertionem nostram ad oculum exponunt; posito, quod altissimus in Orbe fuerit Mons *Ararat*.

Verun-

Typus Arcæ quiescentis supra montem Ararat respect… aliorum montium
Olympus mons
Caucasus mons
Taurus mons
Quies Arcæ
Ararat mons

Typus maximi aquarum in Diluvio incrementi.
Ultimus Diluvii terminus aquis 15 Cubitis super altissimos orbis Montes exaltatis
Olympus mons
Caucasus mons
Taurus mons
Ararat mons

Ararat non eſt altiſſimus montium.

Veruntamen cum nos altiores in Orbe montes illo oſtenderimus; ratio ſanè dictat, *Arcam* nondum in monte *Ararat* requieſcere potuiſſe, utpote, quæ ab ejus vertice, reſpectu aliorum montium adhuc quàm longiſſime diſtaret. Unde conſequenter, & indubitanter colligitur, complures in Orbe montes, *Ararat* monte multò altiores tum temporis aquis jam denudatos fuiſſe, quando *Arca* in montibus *Armeniæ* requievit, jamque aquarum diminutionem cœptam fuiſſe, uti *figura* docet. Verùm cum hæc *Sacro Textui* repugnare videantur, jam, quomodo concordanda ſint illa, exponamus; Sic enim habet hoc loco Textus: *Et clauſi ſunt fontes abyſſi, &c. reverſæque ſunt aquæ de Terra, euntes & redeuntes, & cœperunt minui poſt* 150. *dies, requievitque* Arca *menſe ſeptimo, & vigeſimo ſeptimo die menſis ſuper montes* Armeniæ; *at vero aquæ ibant, & decreſcebant uſque ad decimum menſem; decimo autem menſe, prima die menſis apparuerunt cacumina montium.* Cum itaque *Arca* requieverit in montibus *Armeniæ*, menſe ſeptimo, & vigeſimo ſeptimo die menſis, reſtabant itaque ad decem menſes, & unum diem, quo primum cacumina montium videbantur, duo menſes, & novem dies. Cum itaque *Sacra Scriptura* expreſſè dicat, poſt 150 dies, aquas diminui cœpiſſe, & ſeptimo menſe, & 27mo. die menſis *Arcam* requieviſſe; Alterutrum dicendum eſt, aut Montem *Ararat* fuiſſe omnium altiſſimum, vel ſi altiores in Orbe montes aſſignemus, eos eodem tempore, quo requievit *Arca* in monte *Ararat*, eodem, inquam, tempore, altiores eo montes ab aquis denudatos fuiſſe. Verùm cum illa montium denudatio, non niſi poſt duos menſes, teſte *Sacro Textu*, contigerit, videlicet decimo menſe; Ad difficultatem mitigandam, dicendum erit, tunc temporis quidem altiſſimorum montium vertices denudatos fuiſſe, ſed cum in incognitis Terræ locis conſtituerentur, *Moſen* de iis montibus vicinis, quos ipſe in *Arca* per vitream feneſtram obſervabat, præcipuè locutum fuiſſe. Atque hoc pacto facilè verba *Sacræ Scripturæ* concordari poterunt. Utrum verò *Arca* poſteris temporibus viſa, & examinata fuerit, in Monte *Ararat*, dicetur in *tertio Libro*, loco opportuno.

Dubii reſolutio de denudatis montibus.

Quæſitum 3.

Quæritur tertio. *An, quando, & quomodo ſupra verticem Montis* Ararat, Arca *requieſcere potuerit*: על הרי אררת

Reſpondeo, cum plerique *textus*, non ſupra montem, ſed ſupra montes *Ararat*, aut ut Chaldaica Lectio habet, *ſupra Montes* Kordu:

ותנח תיבותא על טורי קרדו :

Et requievit Arca *ſupra montes* Kordu, aut, ut *Beroſus* Chaldæus ait, in *Montibus Gordiæis*. Septuaginta verò. καὶ ἐκάθησεν ἡ κιβωτὸς ἐπὶ ὀρητὰ Ἀραράτ. *Et ſedit* Arca *ſupra montes* Ararat. Arabica ſic habet.

Gen. c. 8. v. 4.

وهدت التابوة في الشهر السابع في سابع
عشر يوم من الشهر علي جبال القرود ۞

Et quievit Arca *in menſe ſeptimo, & decimo ſeptimo die menſis, ſupra montes* Karud. Ubi nota, quoad menſes, & dies, hanc verſionem non *Latinæ*, ſed *Hebraicæ* editioni reſpondere. Ex hiſce itaque *Lectionibus* apertè oſtenditur, *Arcam* non ſupra altioris montis verticem requieviſſe, ſed ſupra montes *Ararat*, ſive *Armeniæ*, quos *Kardu* Chaldæi, Arabes *Karud* vocant. Quomodò enim *Arca* tantæ longitudinis latitudiniſque ſupra montis acumen quieſcere potuerit, nemo, niſi ſtaticæ artis imperitus, ſine rupturæ, aut totali everſionis periculo concipere poterit; niſi forſan apex montis tantam habuerit planitiem, ut *Arca* commode in eo ſiſti potuerit.

Dicimus itaque, nullum adeò eminentis verticis in Orbe montem reperiri, qui non in ſummitate inſignem aliquam planitiem inter juga montium extenſum habeat; quemadmodum

Pyrenæi,

Pyrenæi, & *Alpium*, atque *Appennini* montes habere, experientia quotidiana itinerantium nos docet; ita quoque Montem *Ararat*, præter acuminum juga, ſimilem planitiem, nutu DEI, ad quietem *Arcæ* conſtitutam fuiſſe, teſtantur *Itineraria Perſidis*, & *Armeniæ*, quinimò & Patres Societatis noſtræ ex *China* & *Indiis* per *Perſidem* & *Armeniam* ſuſcepto in *Europam* itinere, ad integrum octiduum montem *Ararat*, tum ob exitum *Noë* in eo ex *Arca*, tum ob rerum in eo geſtarum magnitudinem, non ſine admiratione animique conſolatione contemplatos fuiſſe; ajuntque montis dorſum ingenti aliorum montium catenis innexum, in immenſam longitudinem extenſum *Tibeticis montibus*, quos *Paranamiſidos Ptolomæus* vocat, conjungi; ut proinde in dicto monte ſufficiens fuerit ad *Arcam* veluti dorſo quodam excipiendam, planities & latitudo. Sed hæc in *ſequenti Libro* veluti opportuniori loco fuſiùs proſequemur.

Quæſitum 4.

Quæritur quartò: *Utrum Corvus, quem* Noë *ad tentandum aquarum decrementum emiſit, reverſus ſit in* Arcam, *nec-ne?*

Inſignis inter *Authores* de corvi ex *Arca* dimiſſione, controverſia eſt; quibuſdam illum egreſſum, reverſumque fuiſſe; aliis eam veluti contrà, opinionem *Sacro Textui* repugnantem, reprobantibus. Hiſtoria Sacra ſic dicit: *Cumque tranſiſſent 40 dies, aperuit* Noë *feneſtram, quam fecerat, dimiſit corvum, qui egrediebatur, & revertebatur, donec aquæ ſiccarentur ſupra terram.* Contra hanc Lectionem dicunt 70 Interpret. καὶ ἐξελθὼν, οὐκ ἀνέστρεψεν ἕως τοῦ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς. *Egrediebatur corvus, non revertebatur, donec ſiccarentur aquæ ſuper faciem Terræ.* Vides hîc in *Textu Latino*, & *Græco* apertam contradictionem: *Latina* dicit, corvum egreſſum, & reverſum; *Græca* dicit, egreſſum & non reverſum. Unde multi ex *Interpretibus* ajunt, non reverſum fuiſſe corvum, eò quod cadavera in fluctuanti *Diluvii* Oceano ſectatus, quàm longiſſimè ab *Arca* divagatus, eandem reperire amplius non valuerit, unde vel fame, vel fluctibus enectum periiſſe, ſibi perſuadent: Sed nec hoc admitti ulla ratione poteſt. Si enim periit corvus maſculus, inidonea otioſaque ad concipiendum conjux ejus in *Arca* remanſit; ſpecies itaque corvina hoc pacto contra DEI nutum, haud dubiè periiſſet. Dico itaque, hanc contradictionem facile concordari poſſe hoc pacto: Cum enim *Hebraica Lectio* dicit; corvum egreſſum & reverſum eſſe, donec ſiccarentur aquæ; *Sacræ literæ* apertè docent, corvum in *Diluvii* aquis minime periiſſe; ſed poſtquam egreſſus fuiſſet, & poſt longum volatum non reperiſſet, quò requieſceret pes ejus, ad *Arcæ* tectum advolaſſe, atque ex eo pabuli cauſa nonnunquam divagatus, poſtquàm fluctuantibus cadaverum carnibus nonnihil refectus eſſet, ad *Arcæ* tectum rediiſſe, uſque dum ſiccarentur aquæ, atque tunc ad egreſſum animalium conjugi ſuæ reſtitutum fuiſſe. *Græca* verò *Lectio*, quæ dicit corvum egreſſum, & non reverſum fuiſſe, donec ſiccarentur aquæ ſuper faciem terræ; ſic intelligi debet, non quod fluctibus, vel fame perierit, ſed quod non ſit reverſus receptuſque à *Noë* intra *Arcam*, ſed extra eam vel in tecto *Arcæ*, vel lateribus *Arcæ* ſe conſervârit, donec ſiccarentur aquæ, & tunc apertâ *Arca* ad egreſſum animalium ſuæ conjugi ad ſemen naturæ reſtitutum. Patet itaque ex hiſce propoſita difficultas. Porrò eodem prorſus tempore columba emiſſa, quæ cum non reperiret, ubi pes ejus requieſceret, ad *Arcam* rediit. Poſt ſeptem itaque dies aliam emiſit columbam, quæ ad veſperum ad eum reverſa, & jam dudum deſideratum pacis, tranquillitatiſque omen auguriumque viridem olivæ

Dubii de corvo egreſſo & reverſo reſolutio.

olivæ ramum rostro suo attulit, & altera tertiò emissa, amplius reversa non fuit.

Olivæ ramus unde?

Quæri hoc loco non immeritò poterit; *ubinam surculum olivæ, terrâ aquarum illuvie adhuc copertâ repererit?* Respondemus, vel ex recisa & fluctuante in æquore arbore olivæ, vel ex colle aliquo *Arcæ* vicino; cum enim mons *Ararat* jam quasi totus ab aquis discoopertus esset, in radice verò montis multa fuerint oliveta, uti & etiamnum à viatoribus juxta *Monasterium Nachsevan* spectentur, facilè fuit ex iis surculum ablatum, & ad *Noëmum* comportatum fuisse, utique DEO Columbam ad servi sui consolationem dirigente. Quarè verò non alterius arboris surculum? Dico, id ad mysticam pacis tranquillitatisque significationem, nutu DEI factum; vel etiam, quod Columba forsan olivis adhuc refertas arbores cum reperisset, eum unà cum fructibus in posteræ diei pabulum secum transportasse. Sed hæ meæ conjecturæ sunt.

Quæsitum 5.

Quæritur quintò. *Quanto tempore duraverit* Diluvium, *& quamdiù* Noë *manserit in* Arca?

Cum *Moses* hisce verbis, mense secundo, & vigesimo die mensis, arefactam esse terram referat; *Noëmum* verò ex *Arca* egressum anno sexcentesimo primo, mense secundo, & die vigesima septima, ex ipsis verbis *Sacri Textus*, facilè innotescit tempus *Diluvii* usque ad diem desitionis ejus, egressumque *Noë* ex *Arca*; & quamvis mora *Noëmi* intra *Arcam* variè ab *Interpretibus* controvertatur, nos tamen juxta melioris notæ *Authorum* sententiam à plerisque ceu veram acceptatam, nostris deindè fundamentis *suprà* expositis innixi; ex ipsa *Sacra Historia* rem ita determinamus.

Suppono, annum & menses, de quibus toties hoc loco à *Mose* fit mentio, esse annos Lunares, non Solares; est autem hæc differentia inter mensem Lunarem, & Solarem, quòd hic illum undecim diebus excedat; est enim mensis Lunaris 354. dierum, Solaris 365. quæ ab invicem subtracta produnt undecim dierum, uti diximus differentiam; atque hi anni, & menses, maximè uti olim ita etiamnum usitatos esse *Hebræos*, ex eorum computu patet.

His itaque suppositis, cùm ita, uti in *præcedentibus* ostendimus, *Diluvium* inceperit anno sexcentesimo vitæ *Noë*, mense secundo, & decimo septimo die; desierit autem sexagesimo primo, mense secundo, die 27, luculenter patet ex subtractione unius numeri ab altero, tempus quo *Noë* in *Arca* fuerit.

Annus desitionis *Diluvii* 601 an. 47 dies.
Annus inception. *Diluvii* 600 an. 57 dies.

Qui numeri subtracti relinquunt 1 annum Lunarem & 10 dies, qui constituunt unum Solarem, quo *Noë* toto *Diluvii* tempore in *Arca* mansit. Ut proindè non parùm mirer, tam varios esse hujus loci *Interpretes* in determinanda *Diluvii* diuturnitate, cum vel ex ipsis verbis *Sacræ Scripturæ*, uti jam innuimus, involutum, ut ipsi putant, negotium decidere potuerint; quæ quidem in *Authores* variatio aliundè non provenit, nisi à diverso principio, quo initium *Diluvii* sumunt.

Epilogismus Calculi.

Ab anno sexcentesimo vitæ *Noë*, mense 2, die 7, incepit *Diluvium*	37 die.
Ante ingressum *Noë* in *Arcam*	7
A die pluviæ	40
Usque ad totale incrementum	150
A fine totalis incrementi, requievit *Arca* supra montes *Armeniæ*	77 dies.
Ab hoc usque ad Cacuminum montium visionem	40
Usque dum *Noë* aperuit fenestram, & dimisit Corvum	14
Et post dimissionem Terra arefacta est.	
Omnes hi numeri juncti faciunt	365 dies.

Qui est integer annus Solaris, sive Lunaris, plus 11 diebus.

Quæ-

Quæsitum 6.

Quæritur ſextò. *Ubi* Henoch *&* Elias *destructo, per* Diluvium *aut ab initio etiam*, Paradiſo *manſerint?*

Reſtat nunc exponendum, cum omnes homines in *Diluvio* perierint, exceptis ſolis 8. qui cum *Noe Arcam* intrârant; ubinam *Enoch*, qui tunc temporis adhuc in vivis erat, degiſſe putandus ſit; dicunt nonnulli, eum in *Paradiſo* ab omni *Diluvii* inundatione immuni vixiſſe. Verum cum plerique *Interpretes Paradiſum* ipſum aquis obrutum, unà cum terreſtri Orbe deletum fuiſſe, exiſtiment, quem ei locum ab aquis liberum aſſignabimus? dicimus itaque; cum præter 8. homines nullum præter eos *Diluvium* evaſiſſe, *Sacro Textu* teſtante, certum ſit; *Enochum* tamen exceptum fuiſſe, cenſere debemus, eò quod *Scriptura* ſolum loquatur de hominibus, quorum habitatio & converſatio in terris nota erat, & qui vitam agebant more humano & uſitato; non verò de eo, quem divina providentia inuſitato quodam modo à communi hominum conſuetudine abreptum, in ultimum conſummationis Mundi finem unà cum *Elia* deſtinârat. Quidquid ſit, ubinam fuerit *Enoch* tempore *Diluvii*, quis hominum aut conſilium DEI novit; aut ei locum aſſignare auſit? cum ubicunque DEO libitum fuerit; illi conſervari potuerint, vel intra ipſas aquas *Diluvii*, vel in aëre, vel ſupra aquas *Diluvii*, & quocunque tandem in loco à DEO ipſis præparato; ut proinde de abditis DEI conſiliis, melius ſit ſilere, quam inanibus verborum conjecturis & ea temerario auſu determinare.

Quæsitum 7.

Quæritur ſeptimò. *Utrum homines animaliaque intra* Arcam *jam concluſa conſuetum generationis negotium exercuerint?*

Et quantum quidem ad *Noë* filioſque attinet, dico cum tempus illud tale fuerit, ut homines ob tantam humani generis orbiſque terrarum cladem potius lugentes pœnitentiam agerent, quàm expetendæ fruendæque voluptatis etjam licitæ & conceſſæ gratiâ genio importunè indulgere. Veriſimile videri juxta communem *Interpretum* opinionem, eos DEI gratia cooperante ab omni congreſſu abſtinuiſſe; quoad animalia verò bruta aliud ſentiendum eſſe judico; quis enim naturalem libidinis impetum in iis animalibus, quæ ex ſe & ſua natura ad generandum proniores ſunt, uti inter Quadrupedia ſunt Capri, Arietes, Cervi & ſimilia, inter volatilia verò Columbæ, Galli, Turtures & cætera, ſine manifeſto miraculo cohibebit? ita *Buteo*, præſertim cum illa carnibus, hæc & Ovis & carnibus magno tàm hominibus quàm animalibus emolumento eſſe poterant; & uti ratione & judicio carebant, ita luctus & pœnitentia in eos non cadebat; unde naturales inclinationes ſecuta, generationi intendiſſe, nemini dubium eſſe debet, nec alicui dubium occurrat, *Arcam* ex generatione tot animalium nimis arctam fuiſſe. Illi utique dubitare ceſſabunt; ubi conſideraverint multa ex recenter natis animalibus quotidie in nutrimentum Carnivororum ceſſiſſe. Et non obſtantibus iſtis dico *Arcam* adeò adhuc amplam fuiſſe, ut plures adhuc manſionum nidorumque habitacula & receptacula inhabitata permanſerint; quas Atheis cæteriſque incredulis, qui ex incapacitate tot tantorumque animalium perperam concepta, *Arcam Noë* veluti fabuloſam, explodunt, beſtiis aſſociatis, inhabitandas, relinquimus.

Bruta in *Arca* non ceſſarunt à generatione prolifica.

ATHANASII KIRCHERI

ARCÆ NOËMICÆ LIBER TERTIUS, DE EGRESSU NOËMI, extra ARCAM.

PRÆFATIO.

Quod felix, faustum, fortunatumque sit. Egreditur ex Arca *Sanctus Patriarcha* Noë, *& admirans, & circumspectans ait :* Eccè video cœlum novum & terram novam, primum enim cœlum, & prima terra abiit, & mare jam non est : *Abiit prius illud cœlum nimbis inhorrescens, & pluviis, ignibus fœtis coruscans, fulgetris intermicantibus minaciter insultans, sonoris tonitribus horrendum remugiens, & procellosis ventorum concursibus omnia dissipans, & prosternens. Et eccè, adest cœlum novum cum vere novo, cœlum novum novâ undique luce lætificans : Solis reliquorumque astrorum gratissimos radios quaquaversùm diffundens, & Zephyris leniter spirantibus suaviter fragrans. Abiit Terra illa tota squalida, tota sordida, tota lutulenta, Terra illa Divino damnata maledicto, exitialibus aquis in omnium viventium exitium undique scaturiens. Abiit denique Terra illa enormium peccatorum sordibus polluta, & fœtens; Eccè adest Terra nova, germinans herbam virentem, odoriferos flores, & ligna pomifera, sicut à principio.*

Diffugêre imbres, redeunt jam germina campis
Arboribusque comæ.

Recessit aquarum tyrannis, quæ Orbi Terrarum aquis supra altissimorum montium vertices, quindecim cubitis superioribus dominata fuerat.

Omnia pontus erant, deerant quoque littora ponto.

Adeſt modò primus reparati Mundi annus, reviviſcit Orbis, dudum emortuus, & aquarum ſqualóribus ſepultus, id eſt, finis taciturni ſilentii omnium animantium, quæ cœli ambitu continentur. Adeſt finis annui carceris & mœroris, perpetuæ deinceps libertatis exordium. Adeſt facies ſecundæ ætatis Mundi, & præteritâ jam infantiâ adoleſcentiam ingreditur, quam ad decimam quoque generationem perducet. Volucres repetunt ſylvarum receſſus, & feræ innatam poſitamque ad tempus recuperant feritatem. Tempus adeſt renovatæ ſolitudinis, qualem Adamus Paradiſo *extorris expertus eſt.* Noë *ex carcere lignéo lætus exit, & in patriam redux, undarum omniumque reproborum victor: jam de pace columbæ viridi olivæ ramo geſtientis miniſterio, indicatâ ſecurus. Jacent improbi* Kainitæ; *jacet efferata Gigantum immanitas, proſtrati ſunt potentes illi à ſeculo viri famoſi. Tempus tandem aperitur, quo Dominus mœrentem hucuſque, jacentemque in luctu amicum ſuum excitat juſtum ſuum* Noê, *dicens; Surge, propera, dilecte mi, & veni ex foraminibus* Arcæ, *& ex ligneis carceris gurguſtiis; Jam enim hyems tranſiit, imber abiit, & receſſit, flores apparuerunt in Terra noſtra. Oſtende Mundo faciem tuam; Sonet vox tua in auribus meis, ſacrifica mihi ſacrificium laudis, & redde Altiſſimo vota tua.*

PARS I.

PARS I.

De iis, quæ in *Arcæ* egressu contigerunt.

CAPUT I.

De Noëmi *mora extra* Arcam *antequam egrederetur.*

VEnit tandem exoptatissimi temporis plenitudo, quâ post diuturnum *Arcæ* Carcerem, quo *Noë* cum familia sua atque totius animatæ naturæ œconomia includebatur, DEO miserante egredi jussus fuit; venit hora tantopere desiderata, quâ post tot curas, post tot in *Arca* exantlatos labores, post tot putidi aëris injurias, post tot angustias, mœrores & pericula eluctatus, libertatique restitutus, felix posteri Mundi auspicium orditus est. Manserat tum temporis post abolitam Mundi prioris faciem, post perditam jam omnem animæ viventis substantiam, post eversam oppressamque sceleratissimorum hominum impietatem, cum suis in Mundo *Noë* solus superstes, Orbis Terrarum legitimus Rex, Imperator, & Dominus, cui tanquam universi humani generis instauratori DEUS omnia subjecerat: Et quanquam ipsum cœlum serenitate suâ ipsi jam arrideret, nova Mundi facies in propatulo esset; Terra ab omni humiditatis illuvie jam libera, & immunis esset, *Arcam* tamen egredi, nisi Divino imperio, non est ausus; ut, qui *Arcam* cœlesti fuerat ingressus oraculo, egressum ejus sine manifesta Divinæ voluntatis significatione, tentare non auderet; quemadmodum ante *Diluvium* ipse jussu DEI animalia introduceret, sic idem post *Diluvium* animalia cuncta educeret; tam enim introductio, quàm animalium eductio, non sine luculento Divinæ providentiæ miraculo contigit, cunctis animantibus *Noëmo* veluti eorum conservatori, tam ad ingressum, quàm egressum obedientibus. Locutus itaque DEUS ad *Noë*, dicens: *Egredere de* Arca *Tu*, & *uxor tua*, *filii tui*, & *uxores filiorum tuorum tecum*, & *cuncta animantia*, *quæ apud te sunt*; hoc Divinæ vocis oraculo *Noë* perculsus, eâ quâ debuit & potuit, gratiarum actione, post tot & tanta beneficia in se, usque ad istud temporis punctum collata DEO unà cum tota familia sua reddens, ingenti omnium gaudio jussa Domini exsoluturus, sese ad exitum parandum accinxit, ac primò quidem *Arcæ* tectum aperuit. O quantum ex hoc tam exoptatæ lucis affusione tum homines, tum animalia, recreata fuisse putabimus? quantum ex purioris limpidiorisque aëris affluxu afflatuque qui hucusq; per unius anni decursum, in obscura tetri, olidique carceris clausura sustinuerant, voluptate perfusos credemus? Certè tanta, quanta nunquam aliàs in simili eventu acciderat. Undè vero haud absimile est, & homines præ latitudine cordis, veluti quodam lætitiæ tripudio, ingenti mentium jubilo exilientes, quà Hymnis, quà cantibus Domini Liberatoris benignissimi bonitatem & misericordiam collaudâsse; imò vel ipsæ animantes, tandem tempus liberationis suæ advenisse præsentientes, non ferocioris tantùm, sed & mansuetioris naturæ, tum congruis eorum conditioni, vocum congratulationibus, tum insolitis corporum gestibus veluti exultantes, Hymnos DEO eo modo quo poterant præstitisse, credere licet. Volucrum

Exitus Noë ex Arca.

Hominum animaliumque tripudium.

verò genus, in suavissimos harmoniæ modulos effusum; Lusciniæ cantillabant, frittillabant Fringillæ, pittitabant Passeres, & Rubeculæ, cæteræque canorâ voce præditæ, reliquas quantumvis absonarum vocum volucres pariter ad Hymnos DEO conditori earum persolvendos certatim animabant. Post hæc prævià benedictione à *Noëmo* omnibus & singulis volucribus impertitâ, abeundique potestate data; solutis quoque nidis caveisque, eccè, juxta præceptum Domini, uti ingressa erant, ita & egressa juxta species suas, bina & septena, ad uberrimum naturæ semen, specierumque propagationem avolare cœperunt, solis illis, suis adhuc nidis, caveisque, quæ vel in sacrificium, vel usum *Noë*, alimentumque cedere debebant, conservatis. Exoluto itaque volucrum genere, & libertati restituto, vidisses alias volucres ipsi *Arcæ* insistentes, alias scopulosis montis districtibus, quasdam arboribus fruticibusque copioso limo adhuc obductis, nonnullas ipsis campis jam in gramina repullulascentibus se committentes, moxque nidis exstructis, juxta Divinæ vocis imperium: *Crescite, & multiplicamini, & replete terram*, confestim prolificæ generationis opus sine intermissione, nec non summo ardore specierum propagationi intentas occepisse.

Volucrum post egressum, lætitia.

Restabat modò Quadrupedum ex *Arca* egressus. Quæri non immeritò potest, quomodò illa egredi potuerint, cùm ostium *Arcæ*, per quod ingressa fuerant, octo ferè cubitis à terræ superficie distaret. Dico itaque, verisimile esse, pontem illum ligneum, per quem ingressa fuerunt, *Arcæ* lateribus alligatum unà cum ea toto *Diluvii* tempore fluctuasse, eo fere modo, quo scyphi, seu lintres navibus semper alligari solent, ac deinde *Arca* supra montis dorsum sedente, & hunc unà pontem restitisse, quem & ostio ità applicuisse censemus, ut haud difficilis animantibus per illum egressus concederetur: vel si quis forsan hoc inverisimile dixerit, nil aliud restat dicendum, nisi quod *Noë*, sive ex asseribus, tabulis, trabibusque tecti jam aperti, vel ex arborum *Diluvio* eversarum truncis, novum pontem, ad facilem animalium egressum construxerit; quod æquo Lectoris judicio ponderandum subjicio; cum alio modo id fieri non potuerit, nisi ad miraculum confugiamus, quo hoc in negotio industriæ *Noëmi* relicto, opus non erat.

Quomodo Quadrupedia ex *Arca* egressa?

Ponte itaque admoto, & ostio jam aperto, reclusisque Quadrupedum stabulis & mansionibus, ex insolita luminis, aërisque limpidioris affusione, cunctæ animantes insolito tripudio exultantes, vix consistere ampliùs nescia, *Noëmo* pro liberationis concesso beneficio, veluti abblandientia, insolitis vociferationibus gratitudinem suam, eum ad ostium usque secuta, contestabantur; ubi juxta prædictum ordinem, quo intraverant *Arcam* bina & bina, septena & septena per pontem in amplam illam montis planitiem egressa, sine mora prolificum propagationis negotium, tanto cum ardore, quanto animalia longo tempore stabulis detenta, & amœnioris cœli aërisque beneficio fruitura tandem libertati suæ restituta solent; juxta præceptum Domini: *Crescite & multiplicamini*; inceperunt. Quod sanè quàm expressissimis verbis *Sacer Textus* indicat. Quid enim sibi vult illud, quod *Moses* in ingressu *Noë* filiorumque intra *Arcam*, viros & uxores separatim nominet. *Ingredieris tu, & filii tui, uxor tua, & uxores filiorum tuorum tecum*; modo verò de egressu dicat: *Egredere tu, & uxor tua, filii tui, & uxores filiorum tuorum tecum.* Nihil sanè aliud hisce intelligendum censent *Interpretes*, quàm quod sicuti in *Arca*, durante *Diluvio*, tempus erat mœroris, & luctus, tempus pœnitentiæ, non voluptatis & lætitiæ, ita quoque *Noë* ab usu conjugii abstinendum censuit, non tempus tunc esse judicans, concu-

Animalium Quadrupedum egressus.

concubitûs, deliciarumque, quandò omnium immineret interitus; indecorum enim videbatur, ut quo tempore viventes morerentur, tunc perituri generarentur homines. In egressu verò, uti propter necessariam humani generis multiplicationem, animaliumque propagationem, confestim generationi operam dare debebant, ita quoque virum cum uxore, & animantium masculos cum suis fœminis conjunctim unitimque nominare voluit, ut videlicet in ingressu generationis abstinentia, in egressu generationis usus intelligeretur, neque in ingressu sexus commisceretur, misceretur verò in exitu. Ita *Divus Ambrosius*.

CAPUT II.

De Altari & Sacrificio, quod Noë *fecit* Deo, *deque Divina ejusdem Sacrificii approbatione.*

Laus *Noë*.

NOË vir justus & perfectus, summâ in DEUM fide, & Religionis zelo eximius, tantum apud DEUM meruit, ut dignus sit habitus, magni Consilii in *Arcæ* structura angelus, dignus qui consortio sermonis Domini frueretur, ad osculum Domini admissus, tot divinis probatus oraculis, post tot ac tanta à DEO in se collata beneficia, post tot revelationes à DEO acceptas, post *Arcæ* ipsi traditam administrationis curam, post humani generis instaurationem ipsi tanquam Vicario DEI commissam; post totius humani generis excidium, à *Diluvii* periculis, se Divini Numinis protectione immunem solum se, qui perditum Mundum instauraret, agnoscens, ingenti Divini amoris zelo exæstuans, quid tandem *Deo Opt. Max.* munificentissimo benefactori suo acceptum offerre posset, secum cogitans; cùm nil tantæ bonitati dignum reperiret; primò seipsum suosque pleno intimæ devotionis sensu in perfectum holocausti thymiama obtulit; atque ut interna mentis, externæ in DEUM fidei & Religioni devotio undequaque consonaret, *Ædificavit* Noë *altare Domino, & tollens de cunctis pecoribus, & volucribus mundis, obtulit holocaustum super altare, odoratusque est Dominus odorem suavitatis.* Eccè tibi clarissimum grati, & pii erga DEUM animi specimen; Vix enim ex *Arca* egressus erat; cum eccè ante omnia, plenâ mentis diffusione, quæ ad Divinum cultum, religionemque suam erga DEUM contestandam pertinerent, exequi studuit; dignum sanè *Noëmo*, & justissimum opus. DEO enim, qui *Arcam*, in qua servaretur homo, *Noëmo* extruere præceperat, dignum profectò erat, ut illi Altare erigeret homo, in quo servator hominis, adoraretur ab homine; hoc enim non scripta duntaxat, sed & naturalis lex æquum esse docet; ipsa ratio naturalis dictat, ut de suis donis imprimis honoraretur ipse, à quo cuncta in mortales dona, & beneficia procedunt; quale verò istiusmodi Altare fuerit, uti *Sacra Scriptura* silet, ita quoque incertum est; quantum tamen concipere possumus, dicerem, ex immensa limi, qui montem cooperuerat, primò pegma quoddam ex trabibus *Arcæ*, vel quas limo saxisque è rupibus excisis, obduxerat, extruxisse, ibique ex obviis arborum prostratarum truncis in Catastæ morem dispositis, ex singulis Animalibus Mundis, in eo accenso igne in holocaustum perfectum, summa in DEUM fide, nec non profunda mentis internæ adoratione, obtulisse: quàm verò gratus, quàm acceptus hic Religionis actus fuerit DEO, *Sacra historia* hisce verbis attestatur: *Odoratus autem Dominus odorem suavitatis*; non quod sacrificium istud materiale animalium,

Noë Sacrificium.

Extructio altaris qualis.

lium, DEUM odore suo exhilarare posset, sed quod devoto internæ mentis obsequio, quo *Noë* extrinseco hoc fidei suæ in DEUM signo, gratitudinem suam protestabatur, summopere afficeretur; unde & in Hebraico textu legitur:

וירח יהוה את ריח הניחח :

Odoratusque est Dominus odorem quietis. Dicebatur enim fumus ad ipsum, seu odor, qui cum fumo ascendebat, *odor quietis*, quod videlicet faceret DEUM quietum ab indignatione, & placatum offerenti; ut nimirum intelligeretur, indignationem divinam, per quam destructus fuerat Orbis Terrarum, hujusmodi *Noëmi* sacrificio mitigatam, placatam, quietamque fuisse; eò quod benignissimus DEUS nunquam offerentium devotionem fastidire soleat, sed in ea sibi complaceat, & ut ἀνθρωποπαθῶς loquar, solo hoc in DEUM affectu, *non verò animalia, quæ offeruntur, quæ nullam ad* DEUM *delectandum proportionem habent*; unicè gaudet & delectatur, juxta illud Psalmistæ: *Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique, holocaustis non delectaberis. Sacrificium* DEO *Spiritus contribulatus, cor contritum, & humiliatum* DEUS *non despicies.*

Quantum DEO placuerit sacrificium *Noë.*

Porrò, quantopere DEUS hujusmodi sacrificio delectatus fuerit, ipse hisce verbis testatur: ubi enim Vulgata dicit: *Odoratusque est Dominus odorem suavitatis*, pulchre sanè, & scitè exponit Paraphrasis Chaldaica Onkelos:

Genes. 8. vers. 20.

וקביל יי ברעוא ית קורבניה :

Et accepit sacrificium ejus cum beneplacito; & dixit: *nequaquam ultra maledicam Terræ propter homines, sensus enim & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua. Non igitur ultra percutiam omnem animam viventem, sicuti feci, cunctis diebus terræ, sementis & messis; frigus, & æstus; Æstas & Hyems, noctes & dies non requiescent.*

Promissiones DEI.

Duplex sub hisce verbis homini à DEO promissio fit: *primò* se nequaquam Terræ ampliùs maledicturum pollicetur, *deinde* totius naturæ œconomiam semper salvam & incolumem restituram, quoad temporum vicissitudines, tam anniversarias Hyemis, & Æstatis, quàm quotidianis diei & noctis, nec non alternantes primarum qualitatum, frigoris & caloris leges, atque tandem humanarum actionum, quæ ad sustentandam vitam pertinent, veluti sementis & messis; harum enim rerum omnium tempestiva alternatio & vicissitudo ad decorem facit universi; confert ad pulchritudinem, & Terræ fœcunditatem, denique ad hominum animaliumque incolumitatem, atque salutem maximoperè utilis est, & necessaria. Magnum itaque fuit DEI promissum, cùm dixit: cunctis diebus Terræ vicissitudinem temporum, & opportunitatem serendi, & metendi, similiaque agendi perpetuò mansuram: cum verò hæc eadem, & ante *Diluvium* perstiterint; meritò quis dubitare posset, cur hæc post *Diluvium* eventura dixerit, quasi ante *Diluvium* nil horum accidisset. Sed qui attentè verba hæc expenderit, ea à DEO cum respectu quodam & comparatione ad annum *Diluvii*, prolata fuisse intelliget, quasi diceret; non erit ampliùs futuris seculis ullus annus *Diluvii* anno similis: hic enim annus, uti ad Mundum propter hominum impietatem perdendum destinatus erat, ita quoque nulla in eo temporum vicissitudo, nulla Æstatis, Hyemisque distinctio, nulla primarum qualitatum temperies, nulla sementis messisque perficiendæ occasio fuit, Mundo quippè terrestri horrendo Cataclysmi squalore penitùs oppresso, submersoque; hujusmodi igitur annus amplius non exstiturus est; sed uti priùs, ante *Diluvium*, ita & post, tempestivæ, & consentaneæ temporum vices, nunc æstus, nunc frigoris vicissitudines, agrorum sata coquentes: nequaquam itaque terram universali *Diluvio* perdam, sicuti hoc anno

Solutio dubii.

Sacrificium Noë
post Diluvium
SEM
UXOR NOË
JAPHETH
CHAM

anno feci; sed juxta naturæ exquisitas leges, & Orbem administrabo, & de cunctis in eo ad hominum necessitatem fulciendam providebo; nequaquam ampliùs maledicturus Terræ, & homini; ex quibus verbis luculenter patet pœnæ mitigandæ ratio, desumpta ex pronitate hominis ad malum, quasi insita ad malum propensio, & ab adolescentia ad peccandum inclinatio, homo ob imbecillitatem suam, nonnullam veniam mereatur; cum enim homo ex diversis, & invicem repugnantibus appetitibus, sensitivo, volitivo, & rationali constitutus sit; ille verò ad bonum sensui utile, & delectabile, hic verò, per se tendat ad bonum secundum rectam rationem, honestum, utile, & delectabile; paucissimi verò sint, qui totis viribus tendant ad bonum rationabile, plerique ad sensibilium voluptatum illecebras trahantur; hinc fit, ut plerumque sensitivus appetitus rationalem in suas partes adsciscat, penitusque sui juris faciat; quod quidem malum aliunde non provenit, nisi ex peccato *Adami*, quo Natura primò recta, integra, & perfecta à DEO condita, vitiata verò & depravata in omnes ejus posteros transfusa & propagata fuit. Sed quidnam illud sit: *Terror vester, ac timor sit supra omnia animalia Terræ*, expono. Reddidit DEUS inter alia sua promissa *Noë*, filios, eorumque posteritatem securam à furore, & rabie animalium, & unà imposuit cunctis animantibus timorem & tremorem, quo nescio, quali divinitatis signaculo, quod præseferunt, impulsa debitam obedientiam, tanquam superioris ordinis naturæ præstant, ei subsunt, ei serviunt. Quis non miretur vel vastissimum Elephantem à puero regi, & quò vult, deduci, & nutibus ejus obsequi? quod & de ferocissimis Leonibus, Tigridibus, Ursis, Lupis dictum velim, cum & hæc ab hominibus facilè cicurentur, & pro nutu Directorum actiones suas exerceant; certè nil aliud, nisi character quidam Divinitatis homini impressus juxta illud: *Signatum est supra nos Lumen vultus tui, Domine;* hunc, veluti sigillum à conditore ipsi impressum, bruta venerantur animalia; hoc illis terrorem & tremorem ad ei in omnibus parendum incutit; neque enim ullum in rerum natura animal est, quod homini noxam inferat, nisi vel primò lacessitum, vel fame compulsum, vel metu sui, aut alia quapiam perturbatione incitatum.

Homo ad peccandum proclivis.

Terror hominis super omnia animalia quid notet.

Cur cuncta animalia hominem timeant.

Quod verò *Sacer Textus* dicat, Terrorem tremoremque hominum, non supra homines, sed supra sola animantia terræ se extendere debere, utique mysterio non caret, quod ut exponatur: Sciendum est, Naturam omnes homines æquales genuisse, ita ut nil, hunc inter, illumque intercedat, nisi quod variante meritorum ordine, alios aliis occulta postposuerit distinctio; ipsa autem diversitas, quæ accessit ex vitio, rectè est divinis judiciis ordinata, ut quia omnis homo hujus vitæ iter æquo passu non graditur, alter ab altero regatur; Homo quippè animantibus, non autem hominibus naturâ prælatus est; & ideo dicitur ei, ut ab animalibus, non autem ab hominibus timeatur; contra naturam enim superbire, ab æqualibus velle timeri, quanquam à non subditis etiam viri sancti timeri cupiunt, cùm ab eis DEUM minimè timeri deprehendunt, ut humanâ saltem formidine peccare metuant, qui Divina judicia non formidant; in eo enim, quod metum sibi à perversè viventibus exigunt, quasi non hominibus, sed brutis animantibus dominantur; cum verò deest vitium quod corrigatur, non de excellentia potestatis, sed de æqualitatis conditione gaudent, & non solùm ab eis metui, sed etiam plusquàm necesse est, honorari refugiunt; ita *S. Gregorius*.

Cur Terror hic supra animalia sola, non supra homines promittatur.

CAPUT III.

Utrum carnium esus ante Diluvium *in usu fuerit, an post* Diluvium *primò inceperit?*

DUas reperio sententias apud *Interpretes* de hoc Argumento controversas. Primam assertivam; Alteram negativam. Priorem plerique *Interpretes* amplexantur; videlicet, ante *Diluvium* esum carnium non fuisse in usu. Posteriorem verò defendunt haud incelebres Doctores, id est, esum carnium ante *Diluvium* non tantùm fuisse in usu, sed & prorsus necessarium. Nos ad concordandas hujusmodi opiniones, mediâ quâdam viâ procedimus, & dicimus: non omninò universalem fuisse usum carnium, ante *Diluvium*, sed forsan à stirpe *Sethiana*, DEO devota Domo, Religionis causa fuisse intermissum; non sic ab improba *Kainitarum* familia actum fuisse, hi enim pro libitu, quo eos insatiabilis παμφαγία trahebat, & plantas, herbas, fructus, olera, & denique carnes omnis generis, ad gigantæos stomachos implendos indiscretâ edacitate devorasse, sentiunt; quibus commixtam posteà Sethianam progeniem (ex qua promiscuo congressu Gigantes nati) consuetudinem à *Kainitis* receptam ad *Diluvium* usque conservâsse verisimile esse putant. Sed jam, utriusque Sententiæ rationes exponamus. Prioris Sententiæ *Assertores* aliam rationem non adducunt, nisi quod, cùm omnes herbæ, fructus, olera, fruges, in primitivo illo Mundi seculo, summo vigore ad enutriendum constarent, opus non fuisse carnibus; Posteriores verò contrà, sequentes rationes opponunt, quibus & nos ex parte subscribimus.

I. Carnium esus ante *Diluvium* probatur.

Prima est: Cum enim innumerabilis hominum multitudo à conditi Orbis exordio usque ad *Diluvium*, universam pœnè Terræ faciem ingenti humani generis multiplicatione oppleverit; homines prætereà μακρόβιοι, id est, longævæ vitæ fuerint; deinde robustis gigantæisque corporibus præditi; in propatulo est, nec frumentum, neque olerum, neque leguminum, neque quarumcunque tandem arborum fructus, ad tot tantosque homines tam longævos, tanto virium robore præditos, atque quàm copiosissimo alimento indigos sustentandos, sine carnium esu suffecisse; nisi quispiam concedere malit, tunc temporis homines non secus ac Boves, Asinos, Equos, Oves, Caprasque, præter olera, legumina, fructus, sylvarum pratorumque virentes quoque herbas, folia arborum, ac tandem paleas, fœnum, & similia bestiis congrua nutrimenta comedisse; quod uti à ratione abhorret, ita quoque minimè veritati consonum esse censere debemus, quod panis ex frumenti farinâ coctus, variæ olerum fructuumque comestibilium species, non dicam, infinitam prope hominum multitudinem, & stomacho valentium robustissimo, suffecerint, sed ne quidem innumerabili, & prodigiosæ animantium multiplicationi suffecerint; ergo præter dicta carnium esus necessarius fuit.

II. *Ratio Secunda.* Si carnium esus non fuit in usu, necessariò sequitur, animalia dum in nutrimentum non cederent mortalibus, libertati suæ commissa, in tantam crevisse multitudinem, ut dum herbæ iis non sufficerent, unum alterum confecisse, neque hominibus pepercisse certum sit: & quemadmodum Ovidius canit:

At vetus illa ætas, non polluit ora cruore,
Tunc & aves tutè tranabant aera pennis,
Et Lepus impavidus mediis erravit in agris,
Nec sua credulitas piscem suspenderat hamo,
Cuncta sine insidiis, nullamq; timentia fraudem,
Plenaque pacis erant.

Si

Multitudo infinita hominum requisivit esum carnium.

Si itaque animalium carnes in cibum non cederent, certè illa in tantam brevi tempore multitudinem, in fœcundo illo primævi Mundi tempore, multiplicata fuisse censemus, ut & montes, sylvas, valles, campos agrosque multitudine sua facilè opplêrint; volucrum quoque non fuerit numerus; pisces ob multitudinem, & mare, lacus, flumina exuberare facerent; quæ omnia otiosa fuissent, & omni emolumento carentia, si in alimentum, tunc infinitæ pœnè hominum multitudini non cessissent. Quis non videt, fieri non potuisse, ut & homines, & animalia solo herbarum frugumque alimento sine usu carnium victitârint? Ad quid *Abel* pastor Ovium greges suos nisi ad victum vestitumque pascebat, utpote quæ homini lanam ad operimentum, Lac verò Caseum, Butyrum & Carnes earundem veluti ad vitam sustentandam necessarias præbebant, nisi forsan aliquis frustrà hæc à natura instituta fuisse insipientiùs asserat. Hinc enim sequeretur, DEUM *Opt. Max.* qui tantâ providentiâ Mundum disposuit, illum non in emolumentum aut commodum hominum, sed solummodò ob decorem universi condidisse; quod quàm *Sacræ Geneseos paginæ* repugnet, quis non videt? Frustrà DEUS dixisset: *Crescite & multiplicamini, & replete Terram; Dominamini volucribus cœli, & bestiis terræ*, cum dominium illud non in oblectamentum oculorum solummodò, sed & in usum, & esum, id est, in victum vestitumque, ad vitam sustentandam necessarium, hominibus dederit. Carnium itaque usus necessarius fuit, præsertim comestibilium, ut sunt mundorum animalium; reliqua verò animalia immunda tam alitilia, quàm quadrupedia, etsi in cibum non cederent, homini tamen innumera commoda & emolumenta præstabant, tum ad varium usum pellium, cornuum, aliarumque rerum, tum ad medicas facultates, quibus pollebant, aliasque occultas naturæ vires, quas etsi non cognoscamus, in nostrum tamen usum ea nobis continuò prodesse, solus ille novit, qui ea tam sapienter condidit.

III. Longævæ vitæ, & robustissimi homines carnis esum requirebant.

Ratio Tertia est: quod infinitam hominum, hominum, inquam, longævæ vitæ, validissimorum, & magno nutrimento indigentium multitudinem intra 16. secula solo herbarum, frugum, fructuumque alimento victitasse, minime rationi convenire videatur, præsertim cum infinitam pœnè multitudinem animalium herbivororum greges comestores habuerint, ut proindè nesciam, utrùm illa majores agris, arborumque fructibus strages ediderint? Itaque in tanta voracitate animalium, vel unico die eam depascebantur herbarum frugumque copiam, quæ vel integro anno repullulare non poterant; depastis autem agris, quid, nisi fames restabat? quâ stimulante, ad quid non edendum homines adigebantur? Profectò veritati haud incongruum assero, si vera esse credimus, quæ in *Primo Libro* hujus Operis, ex *Libro Enoch*, & *Beroso* authore Chaldæo pervetusto adduximus: Gigantæam illorum temporum progeniem, non dicam ab omnibus tam mundorum, quàm immundorum animalium carnibus, sed & ne quidem ab anthropophagia, sive ab humana carne abstinuisse. Quæ pulchrè sanè & scitè Dominicus de Soto *lib. 5. de Jure & Just.* confirmat. Sic igitur argumentatur: *Si esus carnium non erat in usu, id accidisse, necesse est, aut quia prohibitus, aut quia esus carnium id temporis non erat utilis homini, aut quia vis carnium nutritiva hominis non fuit eo tempore cognita, aut quia propter abundantiam & præstantiam alimenti, quod plantæ suppeditabant homini, esus carnium supervacaneus esset, & non necessarius; sed nihil horum ad fidem adstruendam opinioni eorum, qui carnium esum in usu non fuisse ante* Diluvium *asserunt, conducit:* Ergò, *siquidem nulla lege* prohibitum usum carnium, non quidem

Multis rationibus probatur carnium Esum in usu fuisse ante Diluvium.

dem naturali, ut patet, neque positivâ; talis enim nuspiam in *Sacris Literis* reperitur; nec quidem probabilis causa esse potuit, cur eo tempore esus carnium non esset conveniens, & utilis homini, cum *Philosophorum* omnium, *Medicorumque* concessu, & quod caput est, experientiæ documento meliorem esse constet, ad alendum & roborandum hominem, carnium esum, quàm plantarum; cum ex illis alamur, ex quibus sumus, utique ab Orbis conditu semper cibus carnium magis proportionatus fuit homini, ob similitudinem, quà faciliùs istiusmodi nutrimentum in substantiam aliti convertitur, quemadmodum vini potus in sanguinem. Illud porrò minimè fit credibile, toto eo tempore quod præcessit *Diluvium*, id est, per annos 1656. vim carnium ad alendum hominem accommodatissimam, nec speculando fuisse homini cognitam, nec experiendo compertam. Posito autem, non concesso, id temporis plantæ sufficiens homini alimentum præbuerint, nec opus fuerit esu carnium, id tamen non probat, apud homines carnium esum in usu non fuisse. Quàm multis etiamnum vescimur non necessariis, sed quia melius, delicatius, & jucundius alimentum habeant? neque enim homines contenti sunt necessariis vel ad victum, vel ad vestitum, sed & alia multa curiosè avidéque sectantur, si meliora & suaviora ea esse putant. His accedit, omnia animalia à DEO producta ob usum hominum; sunt autem multa quæ præter escam cibumque vestitumque ignores, cui usui esse possint hominibus; ut sunt ovillum genus & pisces, volucrumque variæ, uti Perdicum, Turdorum, similiumque species, quarum carnes in nullum alium usum præterquam in palati irritamentum cedunt siquidem igne tostæ, vel odore suo grato statim appetitum ad eas comedendum sollicitant: imò quantum odore suo ad gulam sollicitent, experientia quotidiana sat superque docet. Quis rogo sibi persuadeat, homines istos primævos, nulli legi subjectos, incredibili corporum robore, & fortitudine præditos, qui veluti pondere quodam ferebantur eò, quò eos naturæ impetus impellebat, id detrectasse, quo & vires suas augeri experiebantur, & ad quod eos gula prorsus effrænis, deliciosusque carnium victus trahebat. Accedit, quod credi non possit, eos olera solummodò sine ullo condimento devorasse, sed pinguedine, quam iis copiosissimam natura præbebat, id est, ex Lacte, Butyro, Oleo, similibusque quamoptimè unà carnibus mista præparasse; fuit enim semper eadem hominum, est, eritque conditio, sive victum, sive vestitum spectes, qui uno & eodem cibo minimè contenti, nova semper, & nova gulæ irritamenta investigant; & experientia docet, in ultimo hoc gratiæ seculo, quo homines ne quidem rigido Ecclesiæ præcepto à prohibitis hujusmodi, potissimum Quadragesimæ tempore carnium victu contineri queant; quantò magis primævi isti homines, qui nullæ legi adstricti, suis confisi viribus, nil non ciborum ad vegetosissimos stomachos replendos, detrectabant. Quis denique neget, illos præter carnes, piscium, quibus flumina, lacus, mare exuberabant, frequentissimum usum habuisse, nisi, ut *suprà* diximus, eos quis dicat, præter decorem universi, nullum alium usum habuisse; quod & naturæ, & *Sacris Literis* expressè repugnat *cap.* I. *Genes.* ubi, *dominamini Piscibus maris*, pisces expressè subjicit potestati & dominio hominis; quodnam verò dominium homines in pisces habere possunt, nisi, ut iis retibus, aut quocunque alio modo captis, homini in cibum cederent? cum alius usus in piscibus concipi non queat; non enim hominem vestiunt, non defendunt, neque jumentorum more in laboribus conficiendis subsidio esse possunt, ergò ad solum cibum producti sunt.

CA-

CAPUT IV.

Cur Esum Carnium post Diluvium *expreßè, non item suffocatorum, aut sanguinis eorum* Deus *concesserit.*

SIc igitur dicit *Moses* cap. 6. verſ. 3. *Omne quod movetur & vivit, erit vobis in cibum, quaſi olera, viventia tradidi vobis omnia.* Hoc loco DEUS videtur primùm carnium uſum præſcripſiſſe poſteris *Noë*; Sed qui exactiori trutina rem ponderârit, videbit, non indè concludi, eſum carnium ante *Diluvium* non in uſu fuiſſe, ſed quod multa ſcelera in eſu carnium committerentur, quæ ne iterum committerentur à poſteris, eſum carnium quidem permiſit, ſed cum ea exceptione, quam *paulò poſt* exponemus; minimè enim ex carnium eſu modò à DEO permiſſo, ſequitur, eum ante *Diluvium* non fuiſſe in uſu, & luculenter patet, ex Iride, quam DEUS ad propitiandum Orbi aſſumpſit in ſymbolum gratiæ & favoris, non quod tum primùm Iris nata ſit, ſed quod tunc temporis primùm DEUS illam, tanquam ſignum ſuæ in genus humanum fidei propitiationiſque aſſumpſerit: cum itaque Iris nihil aliud ſit, quàm roſcida nubes, quæ radiis ſolaribus in eam incidentibus multiplici colorum varietate in viſum noſtrum reflectitur; quis eam ante *Diluvium* non fuiſſe inſcitiùs aſſeverabit? Certè nullus alius, niſi inſenſatæ mentis homo: cum enim illa originem ſuam ex nube jam in guttas reſoluta ducat, certè is conſequenter ante *Diluvium* non pluiſſe, aſſerere cogetur; quod quàm abſurdum ſit, quis non videt? Sicuti igitur Iris ante *Diluvium* fuit, etſi primò poſt *Diluvium* in ſignum propitiationis ceſſerit, ita & carnium eſus, etſi poſt *Diluvium* immediatè primùm à DEO conceſſus ſit, non tamen indè ſequitur, ante *Diluvium* in uſu non fuiſſe. Jam verò cauſas & rationes exponamus, cur DEUS poſt *Diluvium*, uſum carnium ſingulari præcepto conceſſerit? & cur ſuffocata, & ſanguinem animalium prohibuerit.

Cur DEUS ſanguinis eſum prohibuerit.

Notandum itaque, quemadmodùm in *Primo Libro* de vita & moribus primævorum hominum oſtendimus, ſceleratiſſimam eorum fuiſſe vitam, & immanem peccandi licentiam. Humani generis hoſtis Satanas nihil non attentabat, quàm ut humanam progeniem omni vitiorum peccatorumque vix credibilium genere, omni lege Divina proſcriptâ contaminaret, quod tribus præcipuè laqueis executus eſt.

Satanæ retia ad illaqueandos homines.

Qualis primævorum hominum vita fuerit ante *Diluvium*, quàm ſcelerata, quàm immanis, quàm omni lege naturæ proſcriptâ, ad effrænem quandam peccandi licentiam effuſâ, ſuprà in *Primo Libro* hujus Operis oſtendimus; non enim animalium quorumcunque tandem eſu contenti, ſed & ne ab humanorum quidem corporum comeſtione abſtinebant, ſanguinem calidum ebibebant ad vitam animamque beſtiarum in ſe transfundendam; undè cædis hominum animaliumque nullus modus; ex quibus ob horrendas, quibus Satanas animas eorum excæcare non ceſſabat; ſuperſtitionis primùm porta ad omnem ſpurciſſimæ libidinis execrandæ Idololatriam aperta fuit; Nam ut rectè in fragmento *Henoch* legitur: Ὁ δὲ Φάρμαρος κακοδαίμων ἐδίδαξε φαρμακείας, ἐπαοιδίας, σοφίας καὶ ἐπαοιδῶν λυτήρια. ὁ, θ, ἐδίδαξεν ἀστεροσκοπίαν. ὁ δὲ, η. ἐδίδαξε ἀεροσκοπίαν· ὁ δὲ, γ. ἐδίδαξε τὰ σημεῖα τῆς γῆς. ὁ δὲ, ζ. ἐδίδαξε τὰ σημεῖα τῆς σελλώνης. Πάντες οὗτοι ἤρξαντο ἀνακαλύπτειν τὰ μυστήρια ταῖς γυναιξὶν

αὐταῖς,

αὐταῖς, καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῶν. μετὰ δὲ ταῦτα ἤρξαντο οἱ γίγαντες κατεσθίειν τὰς σάρκας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι ἐλαττοῦσθαι ἐπὶ τῆς γῆς· οἱ δὲ λοιποὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανὸν περὶ τῆς κακώσεως αὐτῶν· καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ταῖς γυναιξὶν καὶ θυγατράσιν αὐτῶν καὶ παρέβησαν· καὶ ἐπλάνησαν ἔτι τοὺς ἁγίους, καὶ ἐγένετο ἀσέβεια πολλὴ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἠφάνισαν τὰς ὁδοὺς αὐτῶν.

Quænam docuerint dæmones homines, ad perditionem.

Pharmarus *itaque ex viginti* Egregoræis, *id est, malignis spiritibus undecimus docuit Magiam, & Artem incantatricem; (id est, varia pharmaca philtrica ex herbis, & sanguine hominum animaliumque mistis) præstigiatorumque expiatoria sacra; Nonus autem docuit artem deducendi stellas, id est, artem, quâ stellarum virtutes in statuas & simulacra se infundere posse credebant. Quartus Astrologiam divinatricem (quâ ei sortes, de fortuna status vitæ consultabant.) Octavus docuit artem divinandi per aërem. Tertius docuit Geometriam, id est, per signa Terræ. Omnes hi inceperunt uxoribus suis, & filiis eorum dicta revelare mysteria. Post hæc inceperunt* Gigantes *vesci carnibus humanis, repereruntque impio hoc exterminio homines decrescere super terram, & eò usque progressi sunt, ut vel ipsos sanctos prævaricari, & errare facerent, atque adeò magna extitit impietas super terram, & corruptæ sunt universæ viæ mortalium.*

Magicæ artes ante *Diluvium.*

Certum est, Magicas artes ante *Diluvium* valdè in usu fuisse, utique Satanâ magistro, qui omnes suas machinas in eum potissimum finem scopumque dirigebat, ut Mundum universum impietate, actionum perversissimarum enormitate, & veri, & unius DEI neglecto cultu, Mundum Idololatriâ perderet; quæ & *Josephus* scitè ostendit; quibus ait & *Chamum* imbutum unà secum in *Arcam* tabulas, quibus dictæ artes continebantur, attulisse, ut post *Diluvium* illa postero Mundo propalaret; *Ægyptusque* ea, quæ ipsi post *Diluvium* in sortem ceciderat, primævum omnium superstitiosarum artium seminarium fuisse, sat docet: Nam, ut Berosus scribit: *Illis*, inquit, *temporibus circa* Libanum *fuisse* Enos *urbem maximam* Gigantum; *hi vastitate corporis, ac robore confisi, inventis armis omnes opprimebant, libidinique inservientes, invenerunt papiliones, & instrumenta Musica, & delitias. Manducabant homines, & procurabant, abortusque in edulium præparabant veluti ova, & commiscebantur matribus, filiabus, sororibus, masculis & brutis.* Quæ omnia *fragmentum Arabicum*, quod in *Chronico Abulhassen* reperitur confirmat:

Abenhassen in Chronico Arabum.

وكانوا الجبابرة في الارض مشتغلين
باللهو واللعب والمزمار والعسق وغيره
وكانوا يجتمعون علي الامراة ويزنون بها
وكانت الشيا طين يزنون لهم اعما لهم
وهم يزنون بالامهات وكانوا قد اتخذوا
خمسة اصنام يتمثل لهم الشيطان علي
صور اولاد قبيل وهم ود وسواع ويغوث
ويعوق ونسر ——————— ۞

Erant autem in diebus illis Gigantes *in Terra, homines pessimæ vitæ; indulgentes ludis, jocis, Musicæ, aliisque incitamentis luxuriæ, & coibant cum mulieribus fornicatione pessima, miscentibusque se operibus eorum pessimis dæmonibus, nunc incubos, nunc succubos sese illi præstabant, miscebanturque etiam, sine ullo pudore ipsis matribus, & sororibus. Idololatriæ impensè operam dantes, conficiebant opera fascinationis ex instructione dæmonum; quinque idola ad similitudinem filiorum* Cain. *Tunc* Dumasbal *Rex errare fecit universam terram, impiis suis machinis corrumpendo non solùm suæ sibi ditionis subjectos, sed & impietatem divulgando cæteras quoque Regiones horrendis abominationum monstris*, id est, *abusu humani sanguinis, coituque animalium contaminavit.* Atque hisce tametsi apocryphis, valdè tamen Sacræ Historiæ, Sanctorumque Patrum traditionibus consenta-

ſentaneis, luculenter patet, cur poſt *Diluvium* DEUS cibum carnium partim permiſerit, partim vetuerit; hoc enim factum veriſimile cenſeo, non quod ante *Diluvium* carnium uſus non fuerit, ſed quod propter abominandos abuſus ſanguinis, tùm hominum, tum animalium, homines non in eadem vitia corruerent poſt *Diluvium*: quaſi DEUS ad *Noë* filioſque diceret: Noſtis, quanta ante *Diluvium* carnis perverſitas fuerit? Vidiſtis, quàm horrenda luxuriæ confuſio genus humanum contaminaverit; quàm temerario auſu ſanguinem humanum ſine cauſa effuderint; quantus in potu ſanguinis humani animaliumque in omni ſuperſtitionum genere abuſus; quomodò ſanguinis potu animas hominum animaliumque in ſe trahere poſſe credebant, per execrandas faſcini philtrorumque magicas operationes; Ne itaque idem in poſtero mundo contingat, dico vobis: *Omne quod vivit & movetur ſuper terram, erit vobis in cibum, veruntamen carnem cum ſanguine non comedetis, uti ante* Diluvium *faciebant, ſanguinem enim animarum veſtrarum requiram de manu cunctarum beſtiarum, & de manu hominis, & de manu viri, & de manu fratris ejus requiram animam hominis: quicunque effuderit humanum ſanguinem, fundatur ſanguis ejus*. Quis enim neſcit, uſum quoque apud veteres, uti *Porphyrius lib. de Abſtinentia* teſtatur, prohibitum fuiſſe, eò quod putarent, animas tam hominum, quàm animalium in ſanguine ſitas eſſe? malignos quoque ſpiritus ſanguine illo delectari? & ſub ſanguine latentes homines miris modis in omne vitiorum genus præcipitare? Alii per ſanguinis humani potum, occiſi animam per metempſychoſin in ſe attrahere ſtolidè putârunt; ita *Pythagorici*, & plerique *Rabbini* in hunc locum. Atque hæc opinio adeò altè ab origine Mundi, in hunc uſque præſentis temporis ſtatum, animis hominum inſedit, ut exſtirpari hucuſque non potuerit; unde & *Brachmanes Indiæ* animalium carnes non comedere, nec ſanguinem attingere audent. Quæ omnia ex dicta prohibitione poſt *Diluvium* à DEO facta, & deinde à *Moſe* lege præſcripta confirmata, originem ſuam acceperunt, & quàm expreſsiſſimis verbis *cap.17. Levitici* proponitur his verbis: *Hinc quilibet de domo* Iſraël, *& advenæ, qui peregrinantur inter vos, ſi comederit ſanguinem, obfirmabo faciem meam contra animam illius, & diſperdam eum de populo ſuo, quia anima carnis in ſanguine eſt, & ego eum dedi vobis, ut ſuper altare meum expietis pro animabus veſtris, & ſanguis pro animæ piaculo ſit; ſi quis itaque venatione, aut aucupio ceperit feram, vel avem, quibus veſci licitum eſt, fundat ſanguinem ejus & operiat illum terra*. Cùm enim vita conſiſtat in calido, & humido, talis autem proprie ſanguis ſit, neque vita ſine alimento conſtare poſſit, ultimum verò alimentum ſanguis ſit, vel ſpiritus vitalis, purioris ſanguinis portio, idem foret, comedere ſanguinem, comedere vitam ipſam animalis, vel animal vivum comedere, quod naturæ repugnat: hinc ſanguis immolatorum ponebatur in vaſe ſupra altare, aut ad baſin ejus fundebatur; eò quod propter admiſſa crimina debuiſſet ſanguis & vita hominum profundi, perdique, benigniſſimus DEUS, & juſtus pro vita & anima hominis juſſit vitam, & ſanguinem animalium ſibi offerri. *Divus Thomas* verò addit alias cauſas, quarum prima eſt, quod fugiendæ Idololatriæ, ad quam *Hebræi* quàm proniſſimi erant, cauſâ prohibuiſſet DEUS eſum ſanguinis: Nam Idolorum cultores libabant de ſanguine victimarum; altera verò in odium & deteſtationem homicidii, ut tantò magis horrerent humani ſanguinis effuſionem, quibus eſus ſanguinis animalium ſevere interdictus fuiſſet. Certe ob rationes ſupradictas, eſus ſanguinis etiam tempore Legis Euangelicæ, in primo Eccleſiæ Concilio, & *Apoſtolorum* Decreto, non tantùm apud *Hebræos* firmatus

Cur ſanguinis potus prohibitus fuerit.

tus fuit, verùm etiam omnibus ex gentilismo ad *Christum* conversis indictus; sic enim dicitur cap. 15. Actor. *Visum est Spiritui Sancto, & nobis nil ultra imponere vobis oneris, quàm hæc necessaria, ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione, à quibus custodientes vos, benè agetis, valete.* Hujus prohibitionis alia ratio dari non potest, nisi quod cum istarum rerum abstinentia apud plerosque *Latinos*, & in Ecclesia Occidentali jam cessasset; multi tamen præsertim ex *Græcis* in Ecclesia Orientali hujus observantiæ, vel propter inveteratam ejus consuetudinem, vel propter Apostolicæ authoritatis & sententiæ reverentiam, tenaciores fuerint; Abstinentiam harum rerum haudquaquam ad Legis Mosaicæ observantiam confirmandam; sed ad *Judæorum, Gentiliumque* animos faciliùs in unionem fidei conglutinandos ab *Apostolis* decretum fuisse existimamus. Cùm enim *Judæi* ex antiquissima consuetudine, sanguinis esum incredibili aversione horrentes, summo odio testarentur; esus autem eorum, quæ simulacris immolata erant, magnum eis scandalum afferebat, suspicantibus id esse argumentum reditus *Gentilium* ad Idololatriam; cessante autem tali causâ, cessant & effectus; prohibitionem itaque illam solummodò in principio nascentis Ecclesiæ ad *Judæos* cum *Gentibus* faciliùs in unum corpus uniendos, *Apostolos* vim suam obtinere, non posterioribus seculis voluisse, ex eo patet, quod Mosaicæ legis cerimoniæ posteris temporibus in Ecclesia Catholica penitùs abolitæ sint. Sed hæc de carnium esu dicta sufficiant.

Quomodo Apostolorum Decretum de abstinentia à sanguine & immolatis suffocatisque intelligendum sit.

CAPUT V.

Vtrum ante Diluvium *fuerit Pluvia*, & Iris, & *quid sit signum illud, quod* Deus *assumpsit post* Diluvium, *placationis suæ erga genus humanum.*

AD faciliorem rerum captum, adducam verba *Sacri Textus*; uti sequitur: Arcum *meum ponam in nubibus, & erit signum inter me & inter Terram, cumque obduxero nubibus cœlum, apparebit arcus meus in nubibus cœli, & recordabor fœderis, quod pepigi vobiscum, & non erunt amplius aquæ* Diluvii *ad delendam universam terram.* Ex hisce verbis nonnulli *Interpretes*, audaciâ plusquam temerariâ, neque pluvias, neque iridem ante *Diluvium* fuisse, quàm absurdissimè opinati sunt, & pluvias quidem non fuisse, ex illo 2. Genesis: *Nondum enim pluerat Dominus* DEUS *super terram, neque homo erat, qui operaretur eam*; Id se probare posse putant. Quis rogo ex hoc versiculo tale quid colligat? cum tantum abest, ut indè quidpiam περὶ τῆς ἀνωμερίας, ante *Diluvium* inferri, ut potius pluvias ante *Diluvium* fuisse, ex iisdem verbis quàm luculentissimè demonstrari possit. Nondum enim in Mundi primordio ante hominis productionem Dominus pluerat super terram, ergo nunquam pluet? O lepidam & ridiculam illationem! necdum ortus est sol, ergò nunquam orietur? Dixerat *Christus* ante suam passionem, *Nondum venit hora mea*: Ergò passio & mors Servatoris, sine quo Mundus redimi non poterat, suo tempore non consequetur? Sic loquuntur homines omni judicii mica destituti: Quis nescit Adverbium, *Nondum*, eum qui fieri debet, eventum minimè tollere, in rebus naturæ necessitati subjectis? Est itaque hæc opinio non minus absurda, quàm præsumptuosa & temeraria. Natura rerum, à quo tempore sapientissimus Opifex

Genes. 9. vers. 13.

Perperam sentiunt qui pluvias ante *Diluvium* negant.

Opifex eam rebus omnibus insevit, tota, integra, & invariabilis mansit, & ad consummationem seculi semper manebit. Quis rogo, tam stupidæ, & insensatæ mentis est, qui 1656. annis ab Orbe condito usque ad *Diluvium* nunquam pluisse sibi persuadere poterit? præsertim cum ad inferioris mundi œconomiam conservandam pluviâ nil magis necessarium concipi possit. An non universa Terreni Mundi machina, tanto annorum decursu, nimio solis æstu in pulverem abiisset? An non universa plantarum, herbarum, arborumque genera, calore solis siccata exaruissent? imò omnia flumina, lacus, fossæ, fontes, infallibili hominum animantiumque interitu, omni humore exhausta cessasse dici possent? cum quotidiana experientia doceat, quantò vel ex semestri pluviæ defectu mortalium animi, metu annonæ caritatis secuturæ consternantur? Certè Divina justitia ob peccata mortalium; non aliis pœnis, quàm fame, bello, peste, quæ tamen semper pluviæ suspensionem consequuntur, admonere solet, & ex *Historia Regum* Septennis pluviarum apud *Samaritanos* suspensio clarè docet. Sed hæc de absurda ἀνωμβρίας ante *Diluvium* sententia sufficiant.

Mala quæ pluviarum defectum sequuntur.

Cum itaque nemo tam insensatæ, & insulsæ mentis, & naturalium effectuum adeò ignarus sit, qui pluvias ante *Diluvium* non fuisse, asseverare audeat, imò à *Diluvio* usque ad præsentis temporis statum, & hinc usque ad consummationem seculi, & pluviam semper & effectus ejus perstitisse, necesse est; Effectus autem præ innumeris aliis admiratione sanè dignissimis apud omnes semper fuit *Arcus Cœlestis*, sive *Iris*; quam DEUS post *Diluvium* in signum placati Numinis, *Noë* posteris dedit. Si ergò pluviam ante *Diluvium* fuisse verum est, & salvâ naturæ integritate, nemo negare potest? *Iris* autem nil aliud sit, quàm roscidæ nubis à sole illuminatæ & ad nos dum in guttas resolvitur, reflexæ effectus, fieri non potest, ut ante *Diluvium* non comparuerit. Quæ omnia fusiùs hic ex *Iridis* genesi demonstrari possent, si argumenti institutum permitteret, qui verò *Iridis* generationem, colorum varietatem, & alia accidentia & proprietates verè admirandas nosse desiderat, is *Librum nostrum*, cui titulus est, *Ars Magna Lucis & Umbræ* consulat, ubi quàm amplissimè cuncta ad *Iridem* spectantia exposuimus. Nihil igitur modò restat, nisi ut modò exponamus, cur DEUS post *Diluvium* placati Numinis erga genus humanum, veluti signum *Iridem* assumpserit.

Iris signum fœderis inter DEUM & homines.

Naturale est Soli, ex aquis & Terra vapores extrahere, & in mediam aëris regionem extollere; naturale est, ex densis nubibus imbres gigni, & in terras delabi; denique naturæ effectus est, in nubibus modicè densis atque humidis, & diverso solis fulgore percussis *Iridem* generari, hunc igitur naturalem & perpetuum naturæ processum atque ordinem toto eo tempore, quod præcessit *Diluvium*, non fuisse, amens est, qui credit. Cur enim DEUS hunc Naturæ ordinem toto eo tempore impedivisset? quorsum tam magno atque diuturno miraculo naturalem pluviæ generationem prohibuisset? Deindè si tanto tempore nulli fuissent imbres, omnia profectò, uti *paulò antè* diximus, in Terris nimiâ siccitate in ariditatem redacta interiissent. Quis nescit, hoc nostro seculo, & in superiorum temporum *Sacra Regum Historia*, ex trienni imbrium penuriâ tum homines, animalia, stirpesque, tum fame magnam orbis partem interiisse. Sed dicent fortassis, Terras, uti in *Nilo* observatur, statis temporibus inundatas, fœcundatasque fuisse. Quæro ego ab iis hujus inundationis Niloticæ causam, quam si invenerint, unà quoque, eos fateri necesse est, hujus inundationis causam aliam non esse, nisi pluvias, quæ in interioris *Æthiopiæ*, Lunæ montibus, dum

Insipienter *philosophantur* qui *Iridem* ante *Diluvium* non fuisse dicunt.

dum statuto tempore, immodico imbrium delapsu, niviumque resolutione omnes campos, fluminumque alveos replent, *Nilum* immensâ aquarum mole aggravatum, & in humilem *Ægypti* regionem per catadupa devolutum, in ea inundationem efficere necesse est. Sine pluvia itaque nulla in Orbe Terrarum inundatio contingit. Etsi enim in *Ægypto* non pluat; pluit tamen immodicè in *Æthiopia*, uti dixi, statis temporibus, unde magno suo emolumento suam sortitur inundationem *Ægyptus*. Frivolam igitur, & nullius momenti objectionem hanc esse, quis non videt? cum itaque & pluviæ, & *Iris* non secus ac hodiè semper acciderit, quæri solummodò hoc loco potest, cur DEUS *Iridem* pro Symbolo propitiationis suæ post *Diluvium* assumpserit? Ad hoc itaque respondemus, *Iridem* à DEO non fuisse assumptam, tanquam signum naturale *Diluvii* non venturi; sed tantùm ex pura DEI voluntate. Cum enim post *Diluvium*, cum promissi sui de non futuro *Diluvio* signum aliquod dare vellet hominibus, possetque quodlibet aliud assumere, præ cæteris tamen ad id elegit *Iridem*. *Iris* igitur non est ex natura, sed ex DEI voluntate ac decreto, vim habet significandi nunquam futurum *Diluvium* universale; Et hoc pacto probatur: Si *Iris* est naturale signum *Diluvii*, aut esset signum futuri *Diluvii*, aut non futuri, aut futuri & non futuri, aut neque futuri, neque non futuri; Non potest esse signum naturale futuri *Diluvii*, tum quia generatio *Diluvii* non potest fieri ex causis naturalibus, quemadmodùm *suprà* demonstravimus, sed tantùm Omnipotentis DEI virtute; *Iris* ergò non potest esse naturale signum ejus: tum quia DEUS promisit nunquam deinceps futurum *Diluvium*, ejusque promissi sui *Iridem* voluit esse signum. Secundò, neque *Iris* est naturale signum non futuri *Diluvii*, tum quod ea sæpissimè fuerit ante *Diluvium*, non obstante, quòd posteà venit *Diluvium*; tum etiam, quod si secundum suam naturam signum esset non futuri *Diluvii*, supervacaneum & incongruum fuisset eam à DEO constitui tanquam novum quoddam signum non futuri *Diluvii*. His accedit, quod *Diluvium* generale effectus naturalis, uti *paulò antè* diximus, minimè dici possit, sed purè supernaturalis, ut proindè fieri, aut non fieri *Diluvium*, solummodò ex DEI voluntate pendeat; Non igitur ejus rei naturale signum *Iris* esse potest. Dicere autem *Iridem* esse signum *Diluvii* & futuri, & non futuri, non modò falsum, sed & prorsùs absurdum & impossibile est; *Idem enim manens idem*, uti Scholæ loquuntur, *non potest aut facere, aut significate contraria*. Restat itaque *Iridem* nec futuri *Diluvii*, neque non futuri *Diluvii* esse signum naturale, sed merè voluntarium & ad placitum. Quamvis enim *Iris* ante *Diluvium* extiterit; non tamen tunc signum fuit, sed post; siquidem DEI promissum, & pactum de non futuro *Diluvio*, cujus ipse voluit esse *Iridem*, non ante, sed post *Diluvium* factum est; neque quispiam mirari debet, *Iridem*, qui est effectus naturalis ab origine Mundi à natura productus, signum fieri rei novæ, & voluntariæ, quale est promissum & pactum DEI, id enim frequenter usu venit in rebus humanis: Verbi gratia, saxum, quod alicubi longo tempore immobile jacuit, ab hominibus tanquam signum assumitur divisionis agrorum & possessionum; sic aqua naturalis in Baptismo assumitur à DEO ad conferendam gratiam ei, qui juxta consuetam sacramenti administrationem aqua tingitur. Pari pacto *Iridem* DEUS præ cæteris elegit in signum non futuri *Diluvii*, eò quod nullus esset in natura rerum pulchrior sublimiorque effectus *Iride*, utpote in quam exortam mox oculi omnium convertantur, & promissi à DEO, de non futuro ampliùs *Diluvio* memores, ad Divini Numinis benignitatem & misericordiam concelebrandam fiducialiter animentur.

Iris non est signum naturale non venturi amplius *Diluvii*, sed ex voluntate DEI assumptum.

PARS

PARS II.

De gestis *Noë* post *Diluvium*.

CAPUT I.

An Noë *aliquanto tempore in montanis* Ararat *regionibus commoratus sit.*

NOëmo cum filiis suis *Sem*, *Cham*, *Japhet*, ex *Arca* unà cum animantibus egresso, non est verisimile, eum statim in planitiem adhuc aquis madidam, & immensi limi copiâ undiquaque oppletam, in qua neque herbæ adhuc eruperant, neque arbores discoopertæ adhuc germinâ-rant, neque fontes in sinuosa fluminum diverticula, se diffuderant, descendisse; sed in vastissimis montis *Ararat* campis, vallibusque constitisse, donec universi planitiei campi, jam ad agriculturam apti redderentur. Itaque, uti dixi, *Noëmum* ad nonnullos annos in medio montanæ habitationis districtu, jam à defluxu limi libero, fontiumque scatebris saluberrimo commoratum, prima agriculturæ exordia instituisse, rationi consonum esse quis non videt? In vastissimis itaque montis *Ararat* recessibus, & agriculturam exercuisse & per filios, propagationi humani generis institisse, dubium nulli esse debet, qui quæ *suprà* de planitiebus, *Diluvio* oppletis adduximus, ritè conceperit. Nam cum *suprà* in *primo libro* ostenderimus, *Noëmum* cum filiis in *Arcam* ingressum fuisse, mense *Nisan*, qui partim *Aprili*, partim *Maio* correspondet, uti ex *Hebræorum* computu constat, *Diluvium* verò unà integro anno duraverit, certum est, illum egressum extra *Arcam* fuisse eo ipso tempore, quo ingressus fuerat, quandò jam in montana habitatione arbores, pascua, plantæ, verno temporis calore, in copiosissimos germinum fœtus erumperent, Agrorum campi fœcundo seminum jactu imprægnarentur; Animalium ergò universa multitudo, fœcundis congressibus, præceptum Domini complerent; Non est, inquam, dubium, quin *Noë* prudenti consilio, & providentiâ, tuguria casasque ad commodiùs habitandum, exstruxerit; filios suos agrorum colendorum artem docuerit, & quæcunque tandem ad vitam humanam, necessariarum rerum copiâ sustentandam, modos, rationes dictando, instruxerit, quin & ad immensæ bonitatis & misericordiæ Divinæ beneficium, quo à perditi Mundi interitu eruti fuerant, recognoscendum, DEI cultum per Sacrificia, aliasque cerimonias sacras præscripserit; verbo, nihil eorum, quæ ad politicæ moralisque vitæ transactionem, necessaria videbantur, eum intermisisse, credibile est. Montes enim primævos post *Diluvium* homines amasse, jam in *præcedentibus* dictum fuit, eas ob causas; primò quod tum inferiorem terræ planitiem necdum in fluminum alveos divisum, sed alta limi congerie, oppressa cuncta squalerent, tum quòd vaporum noxiorum ex tot hominum, animalium, serpentumque cadaveribus, exhalationum miscellam, quâ terrestres quisquiliæ inficiebantur, oppidò hominum animaliumque saluti noxiam cognoscerent; satiùs itaque judicabant, in altioribus montium locis, ob defæcatum jam aërem, ventorum salubritate

britate purgatorum, unà cum ſalubrium aquarum ſcatebris, conſiſtere uſque dum multiplicato genere humano, novas ſemper & novas habitationes ad planitiem uſque conſtruerent, donec jam nonnullorum annorum decurſu, vi ſolis ſiderumque influxu habitationi hominum idonea aptaque reddetur, quæ apud *Commentatores in libro Micra haggadol* appellato confirmantur. Beroſus quoque, ſi tamen ei fides habenda, plurima noſtris conformia de iis rebus, à *Noë* poſt *Diluvium* geſtis, narrat. *Finito* Diluvio, *cum Arca in* Gordiæo *monte* Armeniæ *conſediſſet*, Noë *paulatim in loca plana & brevi multiplicata progenie (perpetuo enim gemellos edebant, maſculum & fœminam) adeò completa eſſe hominibus ea loca, ut neceſſe fuerit, multos indè recedere, ſed* Noë *diù ibi manſit, ſuoſque filios primùm docuit agriculturam, arteſque colendi vites, & conficiendi vinum, tum ſacros ritus, & ceremonias colendi* DEUM, *multa quoque naturalium arcana mandavit literis, quæ apud* Scythas, Armenos, *ſolos Sacerdotes legere, docere, & diſcere fas eſt; docuit quoque curſus cœlorum, & menſes duodecim ad motum Lunæ accommodatos, multaque impoſterùm ventura Aſtronomiæ ſcientiâ prædicebat; quamobrem quaſi* DEUM *quendam venerabantur, eumque* Solem & Cœlum *cognominabant; adhortabatur autem homines Familiarum principes, ut novas ſedes quærerent.*

CAPUT II.

De Plantatione Vineæ à Noë *facta, & utrum ante* Diluvium *uſus plantationis vitium, & vini fuerit?*

SAcer Textus cap. 9. de *Noë* ſic habet: *Cœpit* Noë *vir agricola exercere terram & plantavit vineam, bibenſque vinum inebriatus eſt.* Cui Hebræa Lectio conſonat:

Geneſ. 9. verſ. 20.

ויחל נח איש האדמה ויטע כרם וישת מן היין וישכר:

Et cœpit Noë *vir terræ, & plantavit vineam, & cum bibiſſet vinum, inebriatus eſt.* Chaldæa ſic habet:

ושרי נח גבר פלח בארעא ונצב כרמא ושתי מן חמרא ורוי:

Et cœpit Noë *vir operans terram, & plantavit vineam, & bibit ex vino, & inebriatus eſt;* Hiſce, conformibus verbis reſpondet *Græca* & *Arabica.*

His præmiſſis, jam videndum reſtat, undenam *Noë* ad agriculturam, & plantationem vineæ, triticum ſimiliaque frumentacea ſemina, undenam racemos vitium acceperit; certum enim eſt, neque ſemina immediatè poſt *Diluvium*, neque vites, neque fructiferarum arborum radices illum obtinere potuiſſe, cum omnia profundi & limoſi ſedimenti aggregatione, jam ſepulta ſqualerent, neque, etiamſi ſemina jam in gramen aſſurgerent, ad multos tamen menſes matureſcere non poterant; & conſequenter fame enecari eos neceſſe erat, ſi aliundè copioſam frumenti, aut racemorum proviſionem paratam non habuiſſent. Ego itaque ex hujuſmodi actionibus concludo; *Noëmum* non uti nonnulli *Interpretes* hujus loci imperitè exponunt, ex emergentibus derepente poſt *Diluvium* germinibus ſegetum, & recentibus uvarum racemis, & agros conſitos coluiſſe, & vineas plantare cœpiſſe; Hoc enim falſum eſse, ex dictis *paulò ante* rationibus luculenter patuit: ſequeretur enim, ſegetes ſtatim poſt *Diluvium* non tantum ex ſeminio frumentaceo, aut vitibus infra fæces limoſas relictis ſtatim refloruiſſe; ſed & jam ad meſſem quoque colligendam, vindemiamque inſtituendam, opportunas aptaſque fuiſſe, quod & climati montis *Ararat*, præſertim verno tempore prorſus

ſus contrarium eſſe, quis non videt? imò idipſum vel ipſi naturæ repugnare indè patet, quod frumentaceæ ſpecies terreſtrium quiſquiliarum immenſa congerie & miſcellâ corrupta & oppreſſa, non niſi multorum annorum decurſu inſtaurari potuerit, & ex hodierni temporis, quibus campi oblimantur, inundationibus, experientiâ magiſtrâ conſtat; Non igitur *Noë* ex ſeminibus poſt *Diluvium* immediatè productis, aut ex vitibus jam uvis gravidis; ſed quemadmodùm in *præcedenti Libro*, ubi *de Commeatu Arcæ* ageremus, ante *Diluvium* ſecum quicquid ad agrorum culturam, & fructiferarum arborum plantationem neceſſarium erat, ne poſt *Diluvium* in tanta terreni globi confuſione, & transformatione, deficientibus & ſeminibus, & fructibus, fame & ærumnis enecarentur, ſecum, uti prudentem & ſagacem œconomum decet, in *Arcam* detuliſſe. Qui verò hoc loco mihi objiciunt, ante *Diluvium* neque frumentum, neque vites in uſu fuiſſe, illi uti naturalium rerum peritiâ deſtituuntur, ita quoque turpiſſimè hallucinantur, idque ſequentibus rationibus demonſtro: neque enim hìc ullam neceſſitatem video, cur, ut ſuæ aſſertioni nonnullam authoritatem concilient, deſtructo totius Naturæ ſtatu, ſtatim ad miracula confugere non vereantur.

Natura rerum ab exordio Mundi à rerum omnium conditore conſtituta, ſemper eadem, & immutabilis perſtitit, & uſque ad ultimam rerum conſummationem perſtitura eſt; ſine cauſa itaque aſſeverare Naturæ operationes, alias ante *Diluvium*, alias poſt *Diluvium* fuiſſe, temerarium, ne dicam ſtolidum cenſeo; Et frumenti quidem paniſque uſum fuiſſe ante *Diluvium* nemo negat; imò *Sacer Textus* id apertè docet cap. 3. Gen. *In ſudore vultus tui veſceris pane*, fruſtrà autem hæc à DEO dicta fuiſſent, ſi *Adam* panis uſum neſciſſet, imò ſolis herbis, & fructibus, & homines & animalia victitaſſe diceretur; Verùm eorum opinionem jam *ſuprà* confutavimus. Si ergò panis in uſu fuit ante *Diluvium*, certe vini quoque uſum viguiſſe, illum fateri neceſſe eſt, qui primævorum hominum in omnem ingluviem ebrietatemque effuſorum intemperantiam non novit; neque ii audiendi ſunt, qui uvas quidem illos comediſſe, ajunt, ſed minime vinum bibiſſe: quaſi verò adeò ſtolidi fuerint, ut nobili uvarum liquore allecti, illas non in vini liquorem facillimo negotio per expreſſionem reſolverent; quaſi difficilius illis fuerit, ex uvarum expreſſione vinum, quàm ex melle hydromely, aut ex ſuccis pomorum, pyrorumque expreſſione, mulſum parare; neque enim veriſimile eſt, ſolius aquæ potu illos vixiſſe, ſed & ſuccis ex variis fructibus expreſſis potum ſibi confeciſſe; Eſt tempus, & vivendi neceſſitas adeò ingenioſa, dum ad corporis ſuſtentationem non ſolùm res neceſſarias, ſed & delicias gulæ congruas, reperire non deſiſtat, quod uti hodierna die accidit, ita quoque non video, illud naturæ beneficium cur primævis hominibus denegatum videatur.

Neque ullam vim habet illorum objectio, dum dicunt nil de eo in *Sacra Geneſis Scriptura* comperiri, ac proinde ex omnibus mortalibus primum fuiſse vineæ plantatorem *Noëmum*, primumque qui vinum guſtando inebriatus ſit: quod ſi intelligatur poſt *Diluvium*, verum eſt, ante verò *Diluvium* apud primævos homines intra 1656. annos, quis non videt, id admitti non poſſe? Erant illo tempore homines à poſteris *Diluvii*, non diſparis conditionis; certe uti robuſto corpore, & longævâ vitâ præditi erant, ita quoque in tanta atque tam multiplici rerum ad vitam ſuſtentandam neceſſariarum apparatu, vini uſum neſciſse, quis credat? cum ex ſe, & ſuâ naturâ inclinarent, non uti bruta animantia ad ſolum herbarum fructuumque uſum, ſed & ſucceſsu temporis, ex carnibus,

herbis, fructibusque, delicatissima edulia adinvenisse, quibus non dicam ad necessitatem, sed & ad delicias in conviviis, quibus ipso *Christo* Servatore nostro attestante, indulgere solebant, uterentur: siquidem apud *Matth. cap.* 24. *vers.* 37. & apud Lucam cap. 17. *Christus* sic loquitur: *Sicut enim erant in diebus ante* Diluvium *comedentes & bibentes, & nuptui tradentes usque dum* Noë *intravit in* Arcam *& non cognoverunt, donec venit* Diluvium *& tulit omnes: sic erit adventus Filii hominis;* Si itaque comedebant, & bibebant istis diebus, quis sibi persuadeat in conviviis adeò solennibus, eos solo herbarum fructuumque esu, aut solo aquæ potu consueta symposiorum festa peregisse; quin potiùs magno eduliorum ciborumque apparatu, genio indulsisse certum est, cum ante *Diluvium* hominibus ingenium esset promptius, & ad ea quæ ad gulam pertinent proclivius, quàm post *Diluvium;* Qui pronitatem hominum ad ciborum lautitias, & gulæ irritamenta, quæ nullo unquam tempore, ad ea quovis modo procuranda, norit, quod dixi, verum inveniet; nisi quis forsan primævos Mundi homines à posteris specie distulisse, amentiùs sibi persuadeat.

Primævi homines ad gulam pronissimi.

Quemadmodùm itaque isto tempore frumentum in farinam primò moleretur, & deinde in panem, quo cibarentur, coqueretur; ita etiam uvæ primò in liquorem expressæ vinum ad bibendum suppeditabant, quæ humanæ vitæ sustentandæ communis & substantialis cibus, & potus est; ut proindè *Christus*, Servator noster, hasce binas materias, panem & vinum, in corpus & sanguinem suum in Eucharistiæ Sacramento convertendas, in animarum cibum, tanquam usui humano proprias, assumere dignatus sit.

Panis & vinum ante *Diluvium.*

Ex hoc itaque longiori, quàm par erat, ratiocinio, quàm luculentissimè colligitur, ante *Diluvium* & vini potum in usu fuisse, & vineas plantatas; *Noëmumque* data opera vitium surculos intra *Arcam*, unà cum ingenti frumenti copia, fructiferarum que arborum stolonibus attulisse, ut ea subitò in plantationis negotio servire possent; unde certum est, omnibus recta judicii trutina rem ponderantibus, *Noëmum* post excultam vineam uvas non gustasse tantùm, nam ut experientia constat, uvarum esum, vim inebriandi tantam non habere, ut *Noëmum* in ebrietatem profundam cadere sineret; sed ex expresso uvarum liquore vinum confecisse, cujus suavitate allectus, dum nimium potaret, inebriatum fuisse, non quod nunquam vinum bibisset, sed quia vini & suavitatis ejus ante *Diluvium* frequenter gustatæ memor, post tot labores exanthlatos, ad confortandas vires, corque lætificandum, in tot mœroribus nihil vino salubrius, conducibiliusque esse posse censebat, sed hæc ad eos, qui vini potum ante *Diluvium* in usu non fuisse, perperam asseverant, sufficiant.

Noë vitium plantas data opera secum intra *Arcam* contulit.

Vini usus ante *Diluvium.*

Multi itaque, imò plerique *Authores* censent, *Noëmum* ex ebrietate utique involuntaria quàm ex potu vini incurrerat, non peccâsse, sed hanc notam *Mosen* memoriæ prodere voluisse, & litteris nunquam interituris posteritati consignare, & immortalitati commendare censuisse; *Primò*, ut ex hoc etiam appareat, quanta sit Sacræ Scripturæ simplicitas & sinceritas, dum nihil dissimulat, sed omnia mala æquè ac bona integrè atque incorruptè narrat: *deindè* in exemplum & documentum eorum, qui hujus loci historiam lecturi sunt, ut ex aliis periculum facerent, quod sibi ex usu foret; nimirum ut vitia & mala, in quæ sanctissimos & sapientissimos cernerent esse prolapsos, tantò ipsi majori studio & diligentiâ caverent & fugerent, quantò se illis virtute & prudentiâ inferiores cognoscerent. Nam, ut rectè *Proverb.* 20. habetur: *Luxuriosa res vinum, & tumultuosa ebrietas*, innumerabilium nempè malorum parens, simul

Ebrietas *Noë* involuntaria.

Cur DEUS permiserit *Noëmum* in ebrietatem cadere.

ſimul & altrix, uti ante *Diluvium*, ſic & poſt illud. *Moſes* itaque hoc loco non tam commemorat corripitque ebrietatem *Noë*, quàm primam originem damnationis gentis *Chananeæ*, contumeliam videlicet patris eorum *Cham*, quâ is patrem ſuum *Noë* propter ebrietatem, nudatis pudendis jacentem affecit, atque unà omnes poſteros hoc exemplo admonere voluit, quantum malum ſit immodicus vini potus, quantorum malorum cauſa ſit execrandum temulentiæ crimen. Sed jam ad alia.

CAPUT III.

De multiplicatione Animalium poſt Diluvium, *&* an Noë *poſt* Diluvium *filios genuerit.*

Egreſſus *Noë* ex *Arca* verno tempore accidit.

DIximus in *præcedenti Capitulo*, *Noëmum* eodem tempore, quo *Arcam* ingreſſus fuerat, eodem id eſt, poſt unius anni curriculum ex eadem egreſſum eſſe, videlicet verno tempore, uti in *præcedentibus* fuſè demonſtravimus, quo cuncta animalia ex benigno calore, & tepiditate terræ in fœcundos ſtimulantur motus, quod non accideret, ſi ut nonnulli *Interpretes* volunt, menſe *Novembri*, quo cuncta triſti aſpectu ad corruptionem tendunt, arbores foliis viduantur, & occluſis terræ viſceribus, omnia nivibus operiuntur. Verno itaque tempore, & ſole in fœcundo *Arietis* ſigno calido, & humido, queîs cunctorum geneſis conſtituitur, exiſtente, animalia jam ab omni tetri carceris moleſtia libera, nâturâ ſtimulante, brevi mirum in modum ſe propagâſſe, nulli dubium eſſe debet, niſi forſan ei, qui verni temporis amœniſſimam conſtitutionem, quà cunctæ herbæ, plantæ recenti & amabili effloreſcentiâ ſuâ, uberrima paſcua ad animalium nutrimentum præbent & deindè ex armentis, ovibus pecudibuſque ingens lacticiniorum ad victitandum incrementum; ita ut brevi montes & valles, & planiora loca, omnis generis animalibus, tam volatilibus, quàm quadrupedibus, tandem poſt nonnulla luſtra, vaſtos circumſitarum regionum tractus, montiumque receſſus replerent ignorârit. Verùm cùm de animalium per univerſum Orbem, Inſulaſque longè remotiſſimas in *ſequentibus* ex profeſſo dicturi ſimus, eò Lectorem curioſum remittimus.

Unum hoc loco dubium ſolvendum reſtat. *Utrùm* Noë *poſt* Diluvium *filios genuerit?* de quo magna inter *Interpretes* controverſia eſt. Nonnulli id mordicùs affirmant, quidam eâdem pertinaciâ negativam amplectuntur opinionem. Prioris ſententiæ fautorem habent *Beroſum* apud *Annium*; ait enim, *Noëmum* complures filios genuiſſe poſt *Diluvium*, eoſque Gigantes, quos ex nomine uxoris quæ *Titæa* dicebatur, *Titanas* appellavit. Verùm hæc ut fabuloſas narrationes ſapiunt, ita quoque repudianda ſunt; majorem veritatis vim obtinent, quæ ſequuntur: ait enim *Noëmum* unà cum filiis mandatum à DEO accepiſſe vacandi generationi prolis, & ſimul cum mandato fœcunditatis vim obtinuiſſe, hoc enim ſignificat *Moſes*, narrans DEUM benedixiſſe *Noë*, & filiis ejus, & dixiſſe, *Creſcite & multiplicamini, & replete terram.* Nec fas eſt, tale à DEO mandatum à *Noë* neglectum fuiſſe, viro utique juſtiſſimo, & Divinæ voluntatis obſequentiſſimo. Neceſſitatem prætereà eum propter hominum eo tempore paucitatem ad generandum impuliſſe nemo dubitare debet; nec enim illum ob 600 & ampliùs annorum ætatem, cum poſt *Diluvium* adhuc trecentorum annorum & quinquaginta, quos vixit, vires

vires ad generandum deſeruerant. Atque hæ ſunt rationes, quas *Annius* ad ſuæ ſententiæ confirmationem adducit; neque diſplicuiſſe videntur *Cajetano*: is enim ponderans illa verba: *Qui egreſſi ſunt de* Arca: dicit quod *Noë* poſt *Diluvium* alios filios genuit, niſi enim habuiſſet filios, non dixiſſet, *Sem, Cham, Japhet*, filios fuiſſe *Noë*, qui egreſſi fuerant de *Arca*; ad differentiam ſiquidem aliorum filiorum meminit illorum trium, qui cum patre de *Arca* egreſſi fuerunt, & ideò præſtiterunt aliis filiis *Noë* poſt *Diluvium* generatis, ut eorum nomina penitùs fuerint abolita, & illi tantùm nominati, & tanquam patres Mundi habiti ſunt.

Cajetani ſententia.

Secunda ſententia eſt *Pererii* aliorumque, qui uti *Noëmum* poſt *Diluvium* filios genuiſſe negant, ita quoque graviſſimis rationibus id probant, eò quod nihil de iis *Sacra Hiſtoria* commemoret, mentionem tamen facere debuiſſe, ex eo patet, quod Nil de *Noë* dicatur, quod tamen de aliis Patriarchis ſemper *Sacer Textus* dicit, poſtquam tot, ac tot annorum eſſet, genuit filios & filias; reliqua vide apud *Interpretes*, niſi fabulas *Rabbinorum* ſectari velimus, *Noëmum* à filio ſuo *Cham*, dum nudus in tentorio ſuo jaceret, faſcino magico, nonnullis verbis ſubmurmuratis, inſigni ſterilitatis notâ caſtratum fuiſſe. Sed hæc uti indigna ſunt, ita ea quoque ridiculis Poëtarum figmentis de *Cœlo*, & *Saturno* adſcribimus. Qui vero aſſerunt, *Noë* filium habuiſſe, cui nomen *Junithun*, id *Chaldæorum* dogma eſt; ego ſanè illum non *Noë* genuinum filium fuiſſe reperio, ſed unum ex filiis filiorum *Noë*: ſic enim Mor Iſaac in ſua philoſophia Syriaca:

Sententia *Pererii*.

Rabbinorum de caſtratione *Noë* per *Cham* facta fabula.

Junithun non fuit filius *Noë*, ſed unus ex nepotibus.

ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܐܬܪܐ ܗܘ ܡܕܢܚܝܐ ܐܢܫ
ܗܘ ܡܢ ܒܢܝ ܒܢܝܐ ܕܢܘܚ
ܡܬܩܪܐ ܝܘܢܝܛܘܢ ܗܢܐ ܦܝܫ
ܗܪܡܝܣ.

Fuit in illa Regione Orientali homo ex filiis filiorum Noë, *qui vocabatur* Junithun *ſive* Hermes; hic ſcientiâ inclytus, elegit ſibi locum ab omni hominum conſortio, & familiaritate remotum, & abiit in deſertum vaſtum & à vocibus & oculis hominum immune, aſſiduò intentus in firmamentum cœlorum, exploravit ſtellas, & luminaria, & conſuetudinem temporum, & maximè in luminaria majora, laudans horum creatorem ſapientiſſimum, en ſic per quietem & ſolitudinem ex continentia ſua à tumultibus & ſtrepitibus hominum liber, in cordis perpetua ſtellarumque contemplatione data eſt illi gratia cognitionis ſtellarum & zodiaci. Hunc nos in *Obeliſco Pamphilio* eundem eſſe diximus cum *Mercurio Triſmegiſto*, quem *Arabes Adris*, *Ægyptii Oſirin*, *Chaldæi Zoroaſtrem*, *Syri* ܬܠܝܬܐ ܪܒܘܬܐ *Thalitho rabuotho*, tripliciter magnum dicunt; De quibus quàm ampliſſimè in *Obeliſco Pamphilio*, *fol.* 26. à nobis actum vide. Sed hæc in *ſequentibus* fuſiùs.

CAPUT IV.

De Monte Ararat, *& utrum ex poſteris* Noë *nonnulli ad* Arcam *ſpectandam, montem aſcenderint.*

Geneſ. 8. *verſ.* 4.

EX Sacro Textu *Hebræo* ſic legitur:

ותנח התבה על הרי אררט :

Et requievit Arca *ſupra montes* Ararat. Cui *Græca* Lectio conſentit: καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ Ἀραράτ. *Et reſedit* Arca *ſupra montana* Ararat. *Chaldæa* verò Lectio ſic habet:

ונחת תיבותא על טורי קרדו:

Et requievit Arca *ſupra montes* Kardu. Quis autem ſit mons *Ararat*, nullo non ævo celebris & memorabilis, explicandum ratus ſum. *Ararat* mons eſt, ut vulgata

gata lectio habet, *Armeniæ*. *Et requievit* Arca *supra montes* Armeniæ. Super montes dicit *Armeniæ*, non quod is mons sit separatus ab aliis, sed quod in iis montanis *Ararat*, quæ longa jugorum catenatione, à *Chaldæis Kardæi* montes dicuntur, universam *Armeniam*, *Persidemque* ab occasu ad ortum determinant, *Arca* steterit. Mons est altissimus & pœnè inaccessus, & quemadmodum mihi Patres nostri ex *India* per *Persidem* in *Europam* reduces narrârunt, in tantam longitudinem extensus, ut ad octiduum semper in conspectu habuerint verticem ejus, perpetua nivium inveteratarum coacervatione coopertum. Montes hi, à *Ptolomæo* vocantur *Gordiani*, eorumque longitudinem ponit 75 grad. 39 grad. latitudinem; qui ratione variarum Regionum circumjacentium, varias appellationes sortiti sunt; Siquidem nonnulli *Caucasum*, quidam *Taurum* dicunt. *Persæ* & *Armeni Arem Noë*, id est, habitationem *Noë* appellant, ob *Arcam*, quæ in eo quievit; & mons quidem, inter altissimos Orbis montes unus, ab ortu respicit *Persidem*, ab occasu *Georgiam*, sibi *Iberiam* & *Armeniam minorem*, à Meridie *Mare Persicum*, à Borea *Mare Hircanum*, sive *Caspium*, in *Medorum Parthorumque* Regionibus ingentis hydrophylacii lacu à Natura ditatum, quod ingentibus fluminibus amnibusque, id est, *Euphrati*, *Tygri*, *Araxi* & *Hidaspi*, aliisque originem præbet. Ad hujus montis radices hodiè *Monasterium Nachsevan*, ubi Patriarcha *Armenorum* residet, existit, nobili Bibliothecâ, historiisque quà Sacris, quà profanis spectatissimum; Narrarunt mihi non semel *Armeni* hîc *Romæ* negotiantes, montem altissimum esse, & longè latéque exporrectum, neque hucusque ullum inventum esse, qui verticem ejus conscenderit; quod *Berosi* relationi repugnat. Ait enim, *Noë* posteros in tanta veneratione hunc Montem habuisse, & complures, qui illum ascenderant, bitumen ex *Arcæ* tabulis abrasum, expiationis causâ secum detulisse. Ego verò quid de eo sentiam, aperio.

Longitudo & latitudo montis *Ararat*; *Ptolomæo*.

Variæ montis *Ararat* appellationes.

Nachsevan Monasterium sedes Patriarchæ *Armenorum* ad radices montis *Ararat*.

Nihil Monte hoc & *Arca* apud posteros *Noë* celebrius frequentiusque fuisse, nemo non novit; cum enim continuò à tribus filiis *Sem*, *Cham* & *Japhet* adhuc viventibus de formidabili *Diluvio*, de cunctis animalium speciebus intra *Arcam* introductis, de nova Orbis per octo personas instauratione, stupenda narrari audissent, absque ulla ambiguitate credere par est, complures tantorum mirabilium narratione percitos, incredibili spectandæ *Arcæ*, quam in vertice montis remansisse audierant, desiderio exarsisse; neque uti est curiosorum hominum inquietudo, se continere potuisse, quin montem conscenderint, atque in perpetuam rei memoriam, ex tabulatis & assumentis bitumen abrasum, unà cum nonnullarum tabularum fragmentis, in testimonium, quod *Arcam* vidissent, secum deportasse; undè & alios haud dubiè rerum mirabilium narratione perculsos, idem tentasse, vero haud absimile est. Refert *Historia Armenorum*, fuisse olim in *Monasterio Nachsevan* virum sanctitatis opinione illustrem, qui ardentissimo semper *Arcæ* videndæ desiderio æstuabat, & ut *Arcam*, admirandum illud Divinæ providentiæ opus, quo perdito Mundo priori, totius humani generis, atq: animatæ naturæ instaurandæ seminarium constituebatur, coram videre liceret, continuis precibus, votisq; *Deum* sollicitabat. Præmissis itaq; piorum operum exercitiis, quodam die, Divino fretus auxilio, necessario victu instructus, iter in montem auspicatus est, arduum sanè, tum ob præcipitiorum passim occurrentium multitudine, valliumq; profunditatem, tum etiam ob ferocium animalium in eo stabulantium commorationem, oppidò periculosum. Triduo itaque per avia, & devia divagatus, campum à vertice montis non remotum invenit, in quo, labore, corporisq; lassitudine exhaustus cùm nonnihil quievisset, in gravissimum soporem incidit; cum posteà

Plures montem *Arcæ* spectandæ causa ascendisse verisimile est.

Historia ex Archivis *Armenorum*.

evigilasset, & hinc indè respiciens, stupendo sanè miraculo sese eodem in loco, ex quo iter in montem susceperat; deprehendit, quin & Angelum, sibi adstantem, qui eum hoc verborum tenore affatus est: DEUS *quidem tibi non permisit videre* Arcam, *Divinæ illud providentiæ instrumentum, nec alteri videre licebit; ne tamen preces tuæ vacuæ sint, eccè tabulam ex ipsa* Arca *desumptam tibi mittit, ut ea in Ecclesia ad perpetuam concessi beneficii memoriam posita conservetur*; quam & in hunc usque diem in Ecclesia Patriarchali *Monasterii Nachsevan* Residentia Patriarchæ conservari ferunt. Verùm de hac historia fides sit penes authores. Ego sanè existimo, in primis post *Diluvium* seculis, viventibus adhuc filiis *Noë*, generis humani progenitoribus, & gentium ducibus, uti recens adhuc & frequentissima de *Diluvio*, de *Arca*, supra montem deposita, rerumque gestarum narratio passim in ore hominum versaretur, ita plures quoque in apicem montis, ut tam stupendam fabricæ machinam, coram intuerentur, curiositate percitos, ascendisse; est enim curiosorum hominum insatiabilis quædam cupido, ad ea, quæ à toto mundo magnâ veneratione celebrantur, monumenta spectanda; Et quotidiana experientia docet, quantus sit in Urbe advenarum Literatorum ardor in Romanarum antiquitatum monumentis explorandis; quot suscepto per maria itinere *Ægyptum* petunt, ut Pyramidum prodigiosas structuras, reliquarumque antiquitatum reliquias explorent; quantò magis primis post *Diluvium* seculis, hujusmodi videndæ *Arcæ* desiderium in animis hominum viguisse putamus? An verò postremis temporibus fuerint, qui simile quid attentârint, nobis non constat, & omnium pœnè *Historicorum* altum sit silentium. Quæ verò ex *Historia B. Odorici* leguntur de *Arcæ* inventæ mensuratoribus, illa utiq; fabulosis potiùs, quàm verosimilibus narrationibus adscribenda duxerim.

Tabula ex *Arca* ab Angelo, Eremicolæ donata.

Posito tamen, nonnullos posterioribus seculis montem ascendisse; Dico tamen eos ex magna tot millium annorum transformatione, montis, ne quidem *Arcæ* vestigium reperire potuisse, eò quod *Arca* successu temporis magna nivium inveteratarum, glacierumque accumulatione, ita profundè obruta fuerit, ut nulla amplius eam aut reperiundi, aut spectandi spes sit; Accedit, quod tot millium annorum decursu, ligneam *Arcæ* molem, vel humiditate consumptam, vel in saxeam molem conversam fuisse, nullo *Arcæ* relicto vestigio, verius censeamus. Quas non transmutationes sola *Roma* à sui conditu usque ad hæc tempora, spacio duorum millium annorum incurrit? Quis unquam fabricam aliquam sub Regum dominio celebrem hodiè vidit? nemo sanè, dum omnia in profundissimis terræ visceribus sepulta, vel etiam in pulverem contrita; & ferè ad nihilum redacta squalescant. Capitolium sanè, quo, uti *Ammianus Marcellinus* refert, nil ambitiosius Orbis terrarum exhibuit, ità hodiè evanuit, ut præter nonnulla fundamenta, consulum tempore, ad id majori magnificentiâ construendum, jacta, ne quidem ullum hodiè, sive Templa, *Jovi* cæterisque Diis Sacra, quorum 66 fuisse feruntur, sive alia celebrium fabricarum monumenta spectes, vestigium appareat; idem de *Arca Noë*, dici velim. Erat hæc moles lignea bitumine intus & foris cooperta; verum & hæc injuriæ temporum minimè resistere poterat, quia lignum ex continua nivium liquefactione, & humido consumpto, bitumine solo in ingentes glumos coacto & condensatione rerum superjectarum, profundè sepulto, vel (uti *suprà* dixi, in saxum vivum) quemadmodum experientia in multis aliis rebus docet, converso. Montem quoq; ab ea, quam à prima post *Diluvium* constitutione, obtinebat, oppidò à posteriorum temporum forma differentem acquisivisse, solus ille negabit, qui admirandas terreni globi complu-

Cur nil nobis posteris temporibus de *Arca* constet.

rium

rium annorum transmutationes ignorat; Siquidem à tot annis verisimile est, montem paulatim imbrium, nivium, procellarumque turbinibus exesum, atque in profundissimas valles discriminatum, nudatisque limi defluxu scopulis, pœnè inaccessum ad apicem aditum præbuisse; ut proinde mirum non sit, neminem ex posteris extitisse, qui hujus inquisitionis memoriam reliquerit; vel si nonnulli eo fine montem ascenderint, illos tamen partim laborum pertæsos, partim de desperata *Arcæ* inventione, ab inquisitione destitisse, censemus. Testatur quæ hucusque diximus, Inclitus Olearius αὐτόπτης in suo Moscopersico Itinerario, hisce verbis: Mons Ararat *hodie ab* Armenis *dicitur* Messina, *à* Persis *Agri*, *ab* Arabibus Subeclhan, *omnium inter* Caucasi *juga maximum; Mons sane præaltus, quo majorem in nostro Itinere non vidimus, ex nigris & rudibus scopulis compactus, cernitur æstivo hybernoque tempore perpetuis nivibus obsitus à* Mari Caspio 15 *fere mill. Germ. distat. Tam* Persæ *verò quam* Armeni *referunt, partem adhuc* Arcæ *sed in petram conversam ibidem restare. Nonnullis ex nostris* Scamachiæ Mediæ *urbe in* Armenorum *Ecclesiam introductis crux monstrata fuit, nigro-punicei coloris; quod ex* Arca Noë *frustum esse asserebant, eamque loco reliquiarum habebant pretioso panno involutam. Verum hoc tempore tum ob circumjacentium scopulorum, rupiumque inaccessarum frequentiam, tum ob vallium immensas profunditates, quæ jam à tot millibus annorum, vel pluviarum imbriumque edacitate abraso monte, vel etiam terræ motibus abrupto dissectaque ad hujusmodi inaccessa loca, multo minus ad montis apicem* Arcæ *locum nulli mortalium aditum præbent.*

Figuram montis *Ararat*, videas in dicto *Olearii Itinerario*, *fol.* 398. Germ. edit. Sed hæc de monte *Ararat* sufficiant.

PARS III.

De Transmigratione Gentium, quâ per tres filios *Noë*, *Cham*, *Japhet*, genus humanum per universam Terræ faciem proseminatum fuit.

CAPUT I.

De facie Terreni globi post Diluvium, *comparata cum illa ante* Diluvium.

CUm *Sacra Scripturâ* teste, aqua *Diluvii* 15 cubitis supra altissimos Orbis Terrarum montium vertices exaltata, universam globi terreni superficiem cooperuerit 150 dies, non est ullum dubium, quin globus Telluris multò aliam ex hac aquarum colluvie, constitutionem, multoque differentiorem formam, quàm ante *Diluvium*, sortitus sit. Verùm cùm hæc non nisi unius cum altera facta comparatione cognosci possit; & primo quidem de statu globi Terreni ante *Diluvium*, non tamen nisi conjecturis haud incongruis fultus; deinde de illo post *Diluvium* quoque pari pacto acturus sum.

Inconstantia rerum mundanarum.

Si rerum Sublunarium in hoc infimo globi terrestris theatro stupendas mutationes penitiùs consideremus, reperiemus, nil in iis adeò stabile, nil adeò perenne, ac solidum, quod non intra breve tempus suas sustineat contrarias vicissitudinum alterationes, ac ultimo tandem in id, quod ab initio fuit, *Chaos* resolvatur.

Experientia omnium seculorum docet, Tellurem suos pati morbos & alterationes ex variis interioris œconomiæ dissidiis exortas; Nam cum, ut rectè Aristoteles: *Interiores Telluris partes perindè ut animantium plantarumque corpora juventutem & senectutem suam habeant*; rectè concludere possumus, Orbem Terrarum, nec quoad interiores, nec quoad exteriores partes, eo statu perseverare, quo fuit à rerum primordiis. *Lactantius*, fluctuantis naturæ conditionem, & mundanæ rotæ instabilitatem, quâ omnia infinitis casibus involvens, nil sub sole perpetuum, nil diuturnum esse permittit, altiùs expendens, ita exclamat: *Enumerare possem, quoties repentinis quassatæ motibus, vel hiaverint Terræ, vel descenderint in abruptum; quoties demersæ fluctibus & Urbes & Insulæ abierint in profundum, fructiferos campos paludes inundaverint, flumina & stagna siccaverint, montes etiam vel deciderint abrupti, vel planis fuerint adæquati; plurimas etiam regiones, & plurima fundamenta montium latens, & innatus ignis consumit; quam quidem instabilem naturæ vicissitudinem, summi nullo non tempore Philosophi non sine admiratione observarunt.*

Lib. 1. Meteor.

Natura morbos suos patitur subindè.

Lactantius.

Omnia (inquit Seneca) *tempus edax depascitur, omnia carpit,*
Omnia sede movet, non sinit esse diù.
Flumina deficiunt, profugum mare littora siccat:
Subsidunt montes, & juga celsa ruunt.

Ovid. Metamorph.

Ovidius Met. 1.

Vidi ego, quod fuerat quondam solidissima tellus,
Esse fretum, vidi factas ex æquore terras,
Et procul à pelago conchæ jacuère marinæ,
Et vetus inventa est in montibus anchora summis.
Quodq; fuit campus, vallem decursus aquarum
Fecit, & illuvie mons est deductus in æquor,
Atque paludosa siccis humus aret arenis,
Quæque sitim tulerant stagnata paludibus hument.

Insulæ olim Continentes erant.

Anglia Galliæ quondam amico nexus conjugio adhæsit. *Nordstrandia* Borealis Insula, quam *Cranzius Frisiam Aquilonarem* vocat, cum *Thietmarsia* continenti adnectebatur, modò à continenti avulsa, atq; in Insularum album adscripta, Amphitrioneas leges sectatur. Idem de *Freto Herculeo & Siculo* testatur Val. Flaccus:

Fretum Herculeum & Siculum.

——— *neque enim Rex* Æolus *illic*
Rector erat, Lybiam *cùm rumperet advena* Calpen
Oceanus, *cùm flens* Siculos Oenotria *fines*
Perderet, & mediis intrarent montibus undæ.

Flumina mutant alveos.

Flumina mutant alveos & solitos cursus; florentia pereunt imperia, quæ omnes horrendæ strages, uti Divinam arguunt potentiam, ita humanæ sortis incertitudinem patefaciunt, & mortales Geocosmi incolas monent, ut cum nihil stabile, nil perpetuum, sed omnia caduca, variis fortunæ casibus, variis & improvisis rerum strategematis obnoxia, cognoscant, omnem mentis conatum, omne studium, omnes animi, qui ulla re creata satiari non potest, vires ad sublimes & sempiternas supra-cœlestium bonorum possessiones elevent, Deo soli veluti centro insistant, in cujus manu sunt omnia jura regnorum & omnes fines Terræ.

Causa mutationum in Tellure.

Variis itaque modis Terrenum corpus dictas metamorphoses incurrere potest: vel enim *Primò* montes hiatu terræ absorbentur, vel etiam derepentè nascuntur, ubi priùs non erant. *Secundò* Montes, successu temporum, tempestatum injuriis consumpti deficiunt, vallibus consequenter exaltatis. *Tertiò*, Terræ, quas Peninsulas vocant *Geographi*, *Græci* Chersonesos, tenuiori illo terrestri transitu, quem Isthmum vocant, aquarum violen-

violentiâ rupto, Insulas facit, quæ priùs continentis pars erant; vel contrà Insulæ conjunguntur Terræ continenti per Isthmos, immensis arenarum acervis, quos maris violentia fluctibus adducit, constitutos. *Quartò* mare, quod ex una parte recursu suo terrestre relinquit spacium, ex altera, nescio quo naturæ scelere, violentâ quâdam invasione recuperat, tantum terrarum fluctibus invadens, quantum reliquerat ex priori statione recedens. *Quintò*, nascuntur subindè novæ nonnullæ Insulæ, aliis quæ ab immemorabili tempore constiterant, absorptis. Contrà in Terrarum meditulliis nonnullæ regiones, interioris *Vulcani* tyrannide deglutitæ, lacus post se relinquunt, in quibusdam lacubus absorptis terrestrium partium tumuli relinquuntur. *Sexto*, in partibus quibusdam flumina & lacus deficientes terram habitabilem reddunt; In aliis terra culturâ pinguis, repentina mutatione in lacum evadit.

Variæ transmutationes.

Refert *Plinius*, suo tempore *Cybotum* altissimum montem unà cum oppido *Eurite* ita terrâ devoratum, ut nulla ejus ampliùs vestigia dignoscerentur. Ejusdem fortunæ sortem obtigisse scribit *Sypilo* in *Magnesia* monti, quam præcesserat formidabilis *Tantalis* urbis terræ hiatu absorptæ interitus. Non absimilem sortem expertæ sunt *Galanis* & *Ganatus* in *Phœnicia* quondam celeberrimæ urbes, *Phlegium Æthiopiæ* jugum excelsissimum, unius noctis concussione violentâ, non ampliùs comparuit. Possumus & nos adjungere eos montes, quos nostris temporibus terrâ haustos vidimus. *Picus* mons est unus ex *Insulis Moluccis*, tantæ altitudinis, ut instar columnæ, nautis multorum dierum itinere, in remotissimis maris tractibus appareret; hic terræmotus violentiâ prostratus, nullo ampliùs vestigio, sed lacus in ejus loco exortus, basi peripheriæ montis æqualis spectatur. Idem contigit in *Sinarum* regno, anno 1556. quo integra montosa *Sinarum* regio cum universis populis & urbibus absorpta suo loco lacum ingentem reliquit, nullo præter puerum ligno innatantem, erepto. Vidimus & nostro ævo, formidabilem *Plursiæ* in finibus *Helvetiorum* sitæ civitatis, ex montis incumbentis casu, interitum. Montes *Vesuvius* & *Strongylus* Vulcanio bello media ex parte decurtati cernuntur, qui priùs cacumine cœlum ferire videbantur. Non dicam hîc de Montibus *Chiles*, quos *Andes* vocant, quorum nonnullos deesse compertum est, post maximum illum, & omnibus seculis memorandum Terræmotum, quo totum ferè regnum in vastitatem abiit anno 1646. quemadmodum *Relationes* à Patribus nostris factæ narrant. Vidimus montium absorptionem, jam eorundem renascentiam exponamus. Accedamus itaque jam propiùs ad defectum & novum incrementum montium.

Plin. lib. 2. cap. 91.

Montes absorpti.

Historia.

Montes *Chile* conciderunt.

Cacumina montium pluviis, nive, grandine, gelu longævo, cæterisque aëris injuriis tandem exedi consumique experientia docet; & jam in *præcedentibus* ex ignivomorum montium defectu satis patuit. Sunt enim nonnulli montes, ut in *Lipara*, *Melita*, & *Ilva*, quos nitrosi spiritus ex ea parte, quâ venti iis prægnantes spirant, ita exedunt, ut impendentes rupes proximè ruinam minentur, & rupium in Vallibus adhuc superstitum ruinæ olim se erectas tandem concidisse, abundè testantur. Subterranearum quoque aquarum catadupæ, fluminumque præcipitosus lapsus paulatim ita interiorem montium fabricam atterunt, ut labefactatis fundamentis vel ad primum terræ motum labantur; quam & unam causam putem defectûs nonnullorum montium. Ignes quoque subterranei mirum in modum ad montium defectum conferunt, uti *suprà* insinuavimus. Ex attritu itaque Montium, Valles & Planities ut crescant, necesse est, atque adeò decrementum illorum, in incrementum cedat

Cur montes deficiant.

Cataduparum lapsus fundamenta montium exedit.

Ignis subterraneus montes subindè in calcem resolvit.

cedat circumpositarum planitierum valliumque; ut proinde illud Jobi in hisce verificatum videatur: *Alluvione paulatim Terra consumitur.* Aquæ enim pluviarum, fluminum, torrentium, niviumque liquatarum, montium latera ita corrodunt, ut ædium fundamenta in montibus sitarum plerumque denudata spectentur; quod in *Germaniæ*, quæ vetustis rupibus imponuntur, arcibus mihi non semel observare licuit; nullibi tamen magis hujusmodi naturæ catastrophe se spectandam præbet, quàm *Romæ*, cæterisque in *Latii* partibus. Intueor ego penè quotidie, montium *Palatini* & *Capitolini* olim editas arduasque rupes, ita tamen temporum injuriâ decrevissê, ut planitiem ferè æquare videantur, immò veteris *Capitolii* fundamenta eam jam actu adæquare, ipsa fundamentorum denudatio luculenter doceat; adeò quidem, ut quos editos montes olim fuisse scribunt *Authores*, modò nisi montium vestigia quædam, tibi persuaderent, montes ibi quandoque fuisse vix crederes, planitie in tantum exsurgente, quantum montes decreverunt. Docet id cumprimis *Pantheon*, ad quod olim per gradus ascendebatur, cum ante *Alexandrum* VII. P. M. restauratum *Pantheonis* aditum per 8 gradus intra templum descenderetur. Docent innumera antiquitatum, uti Amphitheatrorum, Circorum, Arcuum, Columnarumque semisepulta cadavera. De quibus omnibus fusiùs, si DEUS vitam dederit, in nostro *de mirabilibus Latii, Opere*. Undè multi existimârunt futurum, ut post multas myriades annorum, planities montibus æquatæ universali Cataclysmo, successu temporis aditum aperiant: quod tamen neutiquam admittendum censeam, in magnis illis suprà memoratis montium catenis, sed in iis tantùm, qui vel quotidiano usu, ædificiorumque servitute premuntur, vel ex terrestri, argillaceâ, similique friabili, & tophacea materia constituuntur.

Pluviæ, nives corrodunt montium bases.

RuinæRomanæ instabilitatem rerum monstrant.

Quid dicam de peninsulis in Insulas, & de Insulis in peninsulas conversis? Verisimile prorsus est, freta quibus unum nunc mare inter angustias montium se insinuat in alterum mare, olim Isthmo conjuncta fuisse, fretaque extitisse, mari, impetuosa tyrannide fluxùs, Isthmum paulatim erodente. Hoc pacto *Plinio* teste, mare *Siciliam* avulsit *Italiæ*, *Cyprum Syriæ*, *Asiam Europæ Propontide*, & *Phosphoro Thracio*; *Eubœam Bœotiæ*; *Eubœæ Atlantem* & *Macrin*; *Besbycum Bithiniæ*, *Aphricam Hispaniæ*, *Calpes* & *Atlantis* destructo conjugio. Pari pacto *Leucosiam Syrenum* promontorio; *Sumatram Camboiæ*, *Indiæ Ceilanum*; *Gronlandiam Americæ Fretum Davids*; *Nordstrandiam maris Balthici* Insulam *Theithmarsiæ*, teste *Cranzio*; *Americæ Australi Terram ignium* Isthmo perrupto, & per *Fretum Magellanicum* ingentium Oceanorum, Orientalis, & Occidui perpetuæ allisionis assultu portus sibi ad conjugium aperiente. Sunt enim plerique Isthmi veluti pontes quidam, subter quos per occultos quosdam cuniculos, & cæcas cavernarum latebras maria, quæ utrimque Isthmos allambunt, mutua aquarum commercia ultrò citròque ut plurimùm exercent; quorum exesis successu temporum pilis, succussisque per terræ motum, pontium fundamentis, Isthmum concidere necesse est.

Metamorphosis Insularum, & Peninsularum.

Isthmi sunt veluti pontes, subter quos mare labitur.

Sed veniamus ad alteram hujus disceptationis partem. Maria interrumpunt Isthmos, & iidem subindè ab alluvione aquarum & multa arenarum coacervatione constituuntur; uti *Pharus Ægypti*, quæ olim in medio maris lumen periclitantibus præbebat, modò Terræ Isthmo conjunctam videmus, ex *Nilo* magna limi copia fretum implente constitutam. Mons *Circejus* in agro *Pometino* (uti in *Latio* nostro ostendimus) olim à continenti separatus, modò eidem adhæret, freto arenarum congerie repleto; & plerumque contingit ad marium angusta & depressiora loca, insulas

Pharus Ægypti olim Insula.

Circejus mons olim Insula.

las inter & continentem sita, ubi vel maris æstus vehemens, vel fluminum allapsu magna arenarum copia suggeritur; uti in *Batavia, Frisia, Zelandia*, in omnibus *Archipelagorum* tractibus, cæterisque arenosis argillaceisque littoribus paulatim ex planitie in altissimos montes terminantibus. Sic *Antissam* olim *Lesbo, Zephyriam Halicarnasso, Ethusam Mindo, Dromiscon* & *Parren Mileto, Pythecusam Parthenio* promontorio junctas, *Plinius lib.* 2. c. 89. docet; Imò *Hybandam*, quandam Insulam *Ioniæ*, postea ducentis stadiis à mari intra continentem distitisse, & *Syritem* in *Ephesi*, *Derasiden* & *Syphoniam* in *Magnesiæ* mediterraneis esse, quæ olim Insularum albo connumerabantur; Denique *Epidaurum* & *Oricum* Insulas esse desiisse, juxta illud Ovidii 15. Metam.

Tempus erit, rapidis olim cùm Pyramus *undis*
In sacram veniet congesto littore, Cyprum.

Diximus itaque, mare in nonnullis locis, invectis ab amnibus glebis, recessu suo Terram habitabilem summo naturæ beneficio, reliquisse; modò novam maris catastrophen ostendamus, dum pristinæ benignitatis oblitum, nescio qua naturæ violentia, vastissimas Terrarum regiones, tam duro tyrannidis jugo premit aliis funditus submersis, aliis verò utpote contumacioribus Insulis ita suppressis, ut non nisi montium apicibus eminere videantur. Prope *Dordracum* & *Dullartum* in *Frisia* Castella non ignobilia, funestâ alluvione ita submersa sunt, ut vel ipsi eminentes in hunc diem turrium apices, præteriti eventûs calamitatem posteris enarrare velle videantur. Ad littus *Thuscum* non procul *Liburno* integra urbs undis cessit, hominum habitaculis in piscium latibula conversis, quod non sine horrore anno 1634. propriis oculis observavi. Inter *Centum Cellas*, vulgò *Civita Vecchia*, & *Sanctam Severam*, frequentia sanè rudera in mari spectantur,

Urbes summersæ.

Urbes Submarinæ.

quorum nonnulla fenestris, alia portis & arcubus adhuc instructa sunt, præteritæ infelicitatis indices. E regione *Puteolorum* in ipso sinu *Bayanæ* urbis, domus unà platearum discrimine, quod mirum dictu est, luctuosissimo sanè spectaculo monstrant in fundo maris celeberrimæ quondam urbis, interitûs vestigia. Atque hæc quidem à me experientià comprobata sunt, ut innumeros alios eventus, quibus *Historicorum* monumenta referta sunt, sileam. Ex quibus quidem omnibus concludimus, omnes illas Insularum coacervatarum congeries, quas *Archipelagos* vocant, olim continenti conjunctas fuisse, Oceani ultrò citróque molientis violentiâ, mollioribus continentis partibus paulatim exesis, perfossisque; saxosioribus verò montium scopulis in eam Insularum multitudinem, quam *mappæ* nobis demonstrant, secretis, vel subindè etiam ignium subterraneorum sævitie per terræ motus diremptis. Certè *Oceanum Atlanticum*, ubi nunc *Canariæ*, & quas *Terceras* vocant, ingenti hominum multitudine habitatum fuisse, *Plato* docet in eo *Dialogo*, quem *Critiæ* nomine intitulat.

Archipelagi primò Terræ continenti juncti, tandem violentiâ maris in Insulas discreti sunt.

COROLLARIUM.

Ex hoc longiori forsan, quàm par erat, discursu, luce meridiana clariùs innotescit, Terram multò aliam modernis temporibus constitutionem habere, quàm olim ante communem Orbis cataclysmum, aut etiam post *Diluvium* immemorabilibus sæculis. Existunt itaque Insulæ, quæ priùs non erant; Terra excrevit, ubi priùs indomiti stabulabantur aquarum gurgites. Contrà, locorum tractus, qui olim terrâ opimâ & feraci rerum fruebantur, jam dominante mari in piscium evasisse latibula novimus; montium juga absorpta hîc, novis alibi crescentibus; lacus ingentes, suum *Neptunusque* dominium in *Rheæ*, seu *Vestæ* transtulerunt jurisdictionem, & contrà.

Alia hodierno die Telluris facies, quàm ea, quæ olim.

Flumina

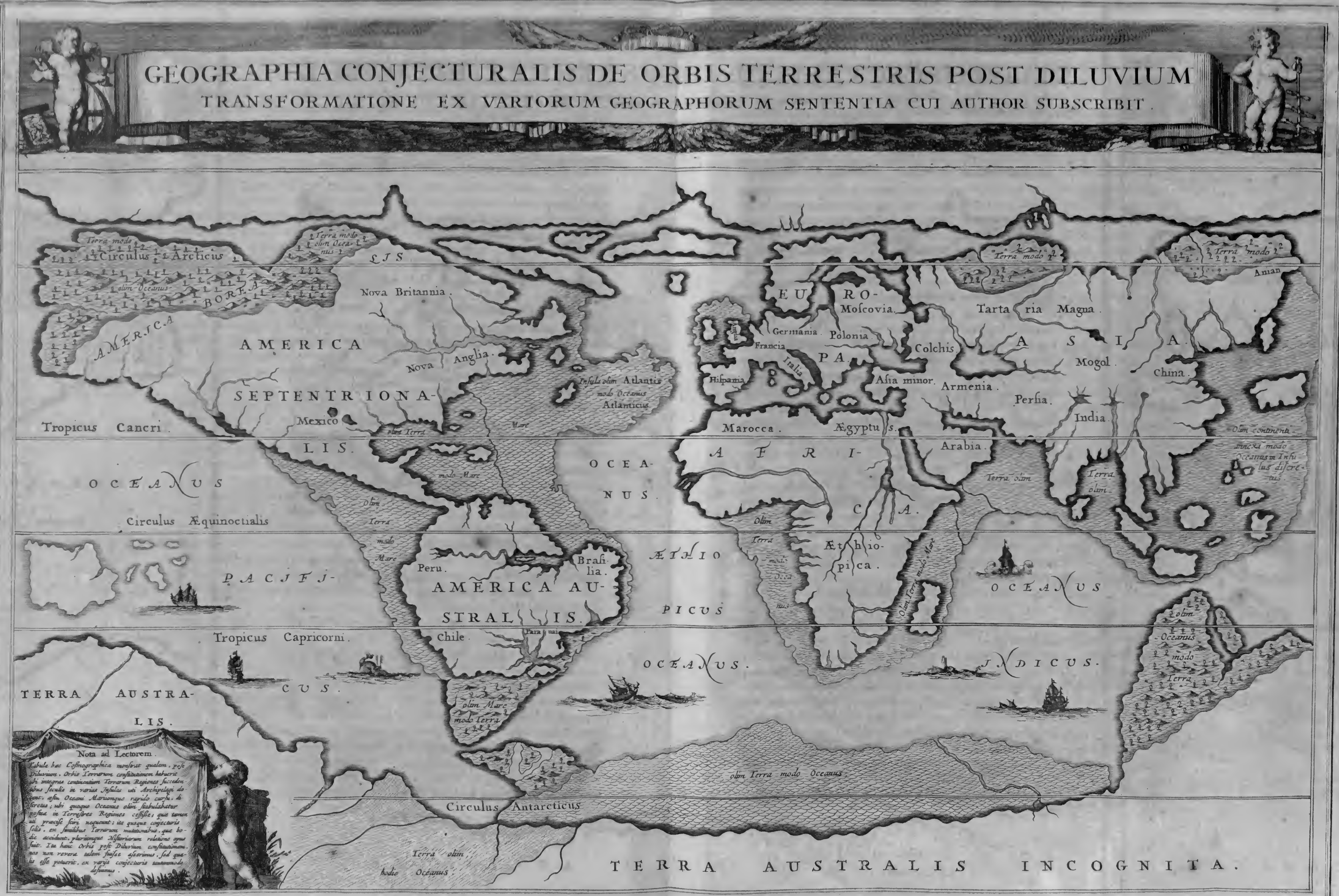
Flumina desertis nativis alveorum incunabulis alios sibi ex montium claustris exitus pararunt. Atque tales quidem & tam horribiles terreni globi conversiones, uti infinitam DEI potentiam, ita humanæ sortis incertitudinem patefaciunt, & mortales hujus Geocosmi incolas monent, ut cùm nihil perpetuum ac stabile, sed omnia caduca, variis fortunæ casibus & interitui obnoxia cognoscerent, cogitationes suas, studia, animum & mentem, quæ nulla re creatâ satiari possunt, ad sublimia & sempiterna bona elevent, DEO soli inhient, in cujus manu sunt omnia jura regnorum, & fines universæ naturæ consistunt. Sed hæc omnia quàm fusissimè in *Mundo Subterraneo* descripta reperies. Verùm jam tandem, qualis globus Terrenus ante *Diluvium* esse potuerit, ex hisce præmissis, nonnullis veluti conjecturis, exponere ordiamur.

Nemo enim jure negare potest, Naturam, uti semper à principio rerum eadem & sibi similis fuit, ita quoque eosdem effectus, quos hodiè experimur, eam & præstare, ac semper præstitisse; Pluviæ enim, grandines, nives, terræmotus, ignes subterranei, quas non mutationes mille & quinquaginta sex annorum ab Orbe condito, usque ad *Diluvium* intervallo, efficere poterant? Verùm cum hujusmodi mutationes forsan minores fuerint, quàm posteris post *Diluvium* temporibus; Certum tamen puto ossaturam globi terreni, quam nos in *Mundo Subterraneo* per catenas montium altissimorum, à polo ad polum, & ab Ortu ad Occasum transversâ montium serie ad modum sphæræ armillaris, ad totius molis firmiorem consistentiam sagacis Naturæ providentiâ constitutam asseruimus, semper integram & incorruptam mansisse; reliqua verò, uti clivos, colles, maria, flumina, diversam habuisse constitutionem, qualem autem illam esse putemus: uti à nobis comprehendi non potest, ita quoque illud negotium humano ingenio superius esse dicimus: hoc solùm dicere possumus, conditorem sapientissimum Geocosmum tanta cum perfectione constituisse, ut, sive interiorem Geocosmi fabricam, sive exteriorem spectes, nihil perfectius concipi possit: Montes miro naturæ artificio, Oceanum, cæterasque marium congregationes tantâ sapientiâ, non minori, inquam, providentiâ, quàm corporis humani interiorem membrorum œconomiam disposuit, ut nihil esset, quod non ad usum humani generis cederet: accidit tamen post *Adæ* peccatum, ut paulatim à perfecta sua dispositione admiranda hæc Geocosmi machina, à prima sui perfectione recederet, & juxta naturæ exigentiam, suas pateretur corruptiones, & consuetas vicissitudinum alterationes. Sed jam ad statum Geocosmi post *Diluvium* considerandum progrediamur.

CAPUT II.

De statu Geocosmi post Diluvium.

NUllo unquam tempore Orbem terrarum, majorem oppressionem confusionemque incurrisse, quàm immediatè post *Diluvium*, in *præcedentibus* ubertim ostendimus, dum aqua 15 cubitos super omnia totius globi terrestris altissimorum montium cacumina, exaltata, totum Geocosmum ad 150 dies & ampliùs continuò cooperuit; undè consequenter pinguem illam terrestrium glebarum substantiam, quâ non solùm omnes totius Geocosmi montes, colles, clivi, sed & universa Terræ superficies operiebatur, diuturnâ aquarum tyrannide pressam & maceratam prorsus defluxisse, credere possumus,

GEOGRAPHIA CONJECTURALIS DE ORBIS TERRESTRIS POST DILUVIUM
TRANSFORMATIONE EX VARIORUM GEOGRAPHORUM SENTENTIA CUI AUTHOR SUBSCRIBIT.
Circulus Arcticus
AMERICA BOREALIS
Nova Britannia
AMERICA SEPTENTRIONALIS
Nova Anglia
Insula olim Atlantis modo Oceanus Atlanticus
Mexico
Tropicus Cancri
OCEANUS
Circulus Æquinoctialis
PACIFICUS
OCEANUS
Peru
Brasilia
AMERICA AUSTRALIS
Chile
Tropicus Capricorni
olim Mare modo Terra
TERRA AUSTRALIS
EUROPA
Moscovia
Germania
Polonia
Francia
Italia
Hispania
Colchis
Asia minor
Armenia
Tartaria Magna
ASIA
Mogol
China
Persia
India
Anian
Terra modo
Marocca
Ægyptus
Arabia
AFRICA
Æthiopica
ÆTHIOPICUS
OCEANUS
INDICUS
olim Terra modo Oceanus
Circulus Antarcticus
TERRA AUSTRALIS INCOGNITA.
Nota ad Lectorem.
Tabula hæc Cosmographica monstrat qualem, post Diluvium, Orbis Terrarum constitutionem habuerit ubi integras continentium Terrarum Regiones succedentibus seculis in varias Insulas uti Archipelagi docent, æstu Oceani Mariumque rapido cursu, discretas; ubi quoque Oceanus olim stabulabatur postea in Terrestres Regiones cessisse; quæ tamen uti præcise sciri nequeunt; ita quoque conjecturis solis, ex similibus Terrarum mutationibus, quæ hodie accidunt, pluriumque Historiarum relatione opus fuit. Ita hanc Orbis post Diluvium constitutionem, nos non revera talem fuisse asserimus, sed qualis esse potuerit, ex varijs conjecturis tantummodo desumimus.

sumus, non nisi solis montium sceletis, & ossibus relictis; ex hoc defluxu montium & glebæ terrestris defluxu quantæ mutationes valles impletas, ipsa flumina, lacus, stagna, limoso glebarum terrestrium sedimento oppleta, quin & vicinos marium districtus, immensa terrestrium quisquiliarum ac lapidum, à montibus devolutorum coacervatione, tanto augmento increvisse verisimile est; ut in multis locis, ubi olim camporum amœnæ planities, ea posteà in mare degenerasse spectarentur, multos quoque colles, clivos, & editiores tumulos in planitiem abiisse. Contrà ubi quondam mare consistebat, ibidem ex limosæ materiæ defluentis accumulatione, id in terrestres planities mutatum fuisse: Quæ loca primò continentium terrarum nomine gaudebant, illa aquarum violentiâ distracta exesaque in Insulas, transmutata, valles montibus æquatas, & vallibus montes, nulli dubium esse debet, qui universale illud, quod Orbem universum opprimebat, *Diluvium* penitiùs consideraverit; cùm, uti olim, ita hodiè innumeras stupendasque Orbis terræ in particularibus locis transmutationes, tum terræmotibus, tum ventorum inundationumque violentiâ exortas intueamur; quasnam Geocosmo metamorphoses ex inaudita Orbis universi inundatione, accidisse censebimus? verùm, ut hoc loco specimen quoddam Lectori curioso exhibeamus, Chartam Geographicam apponendam duximus, in qua qualisnam post *Diluvium* Orbis facies relicta sit, pro nostra intellectûs imbecillitate, comparatione ad hodierni temporis statum factâ, exponamus.

Ingentes metamorphoses nullis non seculis.

Suppolares itaque Regiones uti olim, ita & hodiè Oceano circumfusas fuisse, ea de causa, ne totius Geocosmi hydragogus ex polo ad polum meatus impeditus, pericyclosin suam tantò Orbi necessariam peragere non posset, sine ulla mutatione Oceano suppolaribus punctis circumfuso, remansisse; item Oceanum, suum sub zona torrida situm ex ortu in occasum perpetuò unà cum Sole mobili, paucis circa littora Continentium mutatis, suum cursum tenuisse. Sed ea distinctiùs explicemus.

Recensio mutationum terrestrium, aquearumque.

Dico itaque *primò*, post *Diluvium* omnes planities Orbis Terræ, uti & deserta arenosa, famâ celebriora, mare occupasse, eò quod maria limo infœcundo & sabuloso impleta, in deserta, & inhospitas solitudines expulsis, extrusisque aquarum coloniis degenerârint.

Archipelagi olim Regiones fuerunt.

Secundò. Ubi modò *Archipelagi* spectantur, post *Diluvium* regiones vastissimas extitisse, vehementi tamen maris æstu impulsas, in innumeras mollis terreni glebâ abrasâ, Insulas discretas fuisse. Hoc pacto dico, *Archipelagum*, quem *S. Lazari* vocant, & omnem illam *Insularum Philippinarum* longè latéque disseminatarum congeriem, olim vel Terram continentem, vel etiam ingentem Insulam altissimis montibus instructam fuisse, accidisse tandem magnâ illâ *Oceani Australis*, quem *Pacificum* vocant, motus ex ortu in occasum à Sole rapti, vehementiâ, totum illud spatium, quod maris motui obsistebat, successive in innumeras hujusmodi, quarum hodie ad undecim millia numerantur, Insulas discretum fuisse, solo mari, veluti freto amplissimo intra Continentes Australem & Borealem ad motus fluxusque Oceani continuationem interjecto; *Zeilanum* quoque olim promontorio *Comorino* adnexam, à Continenti fluxu maris abrasam in Insulam degenerasse. Pari pacto verisimile est, *Archipelagum Græciam* inter & *Asiam minorem*, interjectum, regionem amplissimam, partim *Græciæ* & *Thraciæ* Continenti, partim ex altera parte *Asiæ minori* adnexam fuisse, ex vehementi tandem maris ex *Ponto Euxino* in *Mediterraneum* prorumpentis, impetu cum tempore, exeso molli terreno, totam eamque vastam, regionem in tot Insulas, quas videmus,

Asiæ mutationes.

 discri-

discriminasse, solo freto ad marium communicationem interjecto; Eandem metamorphosin in *Oceano Atlantico* accidisse, ubi in vastissimam Insulam, quam *Plato in Critia Atlantidem* vocat, in immensa terrarum spacia longè latéque exporrectam, uti vetustissimi *Atheniensium Annales* testantur, olim inter *Europam* & *Americam* interjectam extitisse, quam & veterum *Ægyptiorum* expeditione usitatam *Plato* refert; de qua vide *Mundum Subterraneum Tom. I.* Partem verò Mundi, quam hodiè *Europam* vocamus, haud impares transmutationes incurrisse, variis rationibus convicti dicere cogimur: qui enim recte *Angliam*, *Scotiam*, *Hyberniam* cum adjacentibus Insulis curiosiùs expenderit, ille asserere cogetur, omnes illas Insulas, post *Diluvium* unam regionem, eamque vastissimam fuisse, æstus tamen, sive fluxus & refluxus ibidem potenter dominantis vehementiâ, cum tempore ab invicem separatas.

Europæ mutationes.

Verùm ut enucleatius totius Telluris transmutationem conspiciamus, hic *Chartam* apponemus, in qua nos, haud tamen incongruâ conjecturâ, ex inaudito hoc *Diluvii* universalis prodigio, talem esse, & debuisse, & potuisse, monstramus.

Vides igitur in *præsenti Charta*, immediate post *Diluvium*, incredibilem totius Telluris transformationem accidisse, & hodiernis temporibus, ex variâ Regionum transmutatione, vel ad centum annorum decursum facta patet. Cur nobilissimæ Regiones, quæ incredibili sua feracitate, rerumque omnium abundantiâ florebant, hodie tamen ad manifestam sterilitatem, uti in nostro *Itinere Hetrusco*, demonstravimus, declinare videantur, ex *paulò* ante dictis colligitur. Quod uti *Plato* quondam de *Eubœa*, ita & nos de variis *Europæ* regionibus, quas vidimus, non sine admiratione accidisse observavimus. Nos quid de hujusmodi terrenarum portionum degeneratione sentiamus, paucis ostendemus.

Nota itaque *primò*, Terreni Globi superficiem ingentes successu temporum, uti & *suprà* diximus, alterationes subire, idque in *Mundo* nostro *Subterraneo*, multis variisque exemplis demonstravimus, adeoque non secus ac animatum quoddam corpus ex juventute quadam, virilique statu in imbecille quoddam senium viribusque paulatim fatiscentibus desinere.

Secundò. Nives, grandines, imbres & pluvias successu temporis, montium, quâ primævis temporibus operiebantur, terrenam cutem denudare, abrasâque meliori terrestris glebæ substantiâ non nisi ossa tantum, id est, saxosam scopulosamque substantiam relinquere.

Tertiò. Pingue illud terrenum initio inditum, quod agris fœcunditatem unice confert, tum Solis æstu, tum subterraneis ignibus id resolventibus, cum tempore, evaporare glebis cretaceis arenosisque relictis, quæ sunt sterilitatis mox secuturæ prodromi.

Quartò. Regionem quampiam quantumvis fœcundissimam, quantò majori fuerit constipatorum montium frequentiâ prædita, tantò majus illi infœcunditatis periculum imminere; quæ cùm quàm amplissimè in *Mundo Subterraneo*, & nostra *Hetruria*, exposita sint, eo Lectorem remittimus.

Cum itaque vel intrà centenos annos hujusmodi terrenæ substantiæ degenerationes intueamur, quantas ex universali *Diluvio* Orbem Terræ incurrisse putabimus? Certè, quemadmodum in *præcedenti Capite* demonstravimus, id terrestres regiones in maria, & maria in terrestria loca, & Insulas, ex incredibili limi, sedimentorumque coacervatione mutasse, nulli dubium esse debet. Hinc ubi olim colles & clivi erant, hi solo æquati, in planites evaserunt, & contrà, planities ibidem ex limi accumulatione

Stupendæ mutationes.

in

in clivos & colles, qui tamen successu temporis in petram indurati in montes degenerârunt; continentium exititias protuberationes, motu maris dissectas in Insulas, Insulas continentibus adnexas in terram firmam, uti vocant, aut Isthmos in Peninsulas abiisse, innumeri casus demonstrant. In *Mediterraneis* quoque partibus, si magnas catenas montium à natura in firmam Orbis ossaturam destinatas excipias, plerique argillacei colles & clivi ex limosarum quisquiliarum confluxu, constiterunt; Stagna quoque & paludes impletas alibi erupisse, is facilè crediderit, qui Terræmotuum effectus penitiùs consideraverit; quod idem de fluminibus dici velim, hæc enim multò differentiores alveos post *Diluvium*, quàm aut ante, aut hisce temporibus habuisse, *Tybris* fluvius, alveo suo sat docet, diversissimo ab illo, quem tempore *Augusti* habebat.

Omnium marium inter se & cum Oceano per subterraneos meatus commercia.

Quoniam verò omnia maria, uti *Mediterraneum*, *Euximum*, *Caspium* occultam cum *Oceano*, per subterraneos canales communicationem exercent, illa utique semper suam stationem illibatam hucusque conservarunt, non nisi aliquibus portionibus ad littora, vel per maris in humiliores camporum planities effusionem, vel per oppletionem humilioris fundi maris, ex arenaceæ, ac sedimentosæ materiæ congerie factam, immutatis.

Post *Diluvium* itaque, non nisi compluribus annis, æstuosus *Oceani* impetus, quod lutosum & terrestre erat, discissum in *Oceani* varios canales, quod saxosum scopulosumque in Insulas convertit, quod in omnibus marium partibus, quos *Archipelagos* vocamus, contigisse existimamus. Est enim ea Aquei Elementi proprietas, ut ubi molle terreum repererit, illud macerando in lutum convertat, undè camporum origo, & subindè quoque ab una parte adimit, ex altera parte adjiciat, quemadmodum innumeris exemplis in *Mundo Subterraneo I. Tomo* docuimus. Sed hisce jam propositis, nil restat, nisi, ut Chartam Geographicam intuearis, in qua, qualemnam post *Diluvium* immediatè statum Orbis terræ habere potuerit, variis conjecturis, exhibemus.

CAPUT III.

Quomodò Animalia in Universas Globi Terreni Regiones & Insulas devenerint.

Mirantur multi, & capere non possunt, quomodò Animalia in remotissimas Insulas, imò in *Americam* tam *Australem*, quam *Borealem*, toto, uti dici solet, cœlò, ab *Europa*, *Africa* & *Asia* separatam, pervenire potuerint: undè multorum ingenia, nescio qua perplexitate confusa, asserere non sunt verecundati, *Americam Diluvio* non fuisse suffusam, vel si suffusa fuerit, montes toto Orbe celsissimos, à *Diluvio* tamen fuisse immunes, & proindè animalia in ipsis se servare potuisse. Verûm cùm hanc sententiam jam *suprà* tanquam Sacro Textui contrariam confutaverimus, hisce non ampliùs immorabimur.

Cùm certum sit, & ex hac *Mappa* apposita luculenter pateat, animalia successivè omnes terræ partes tùm Continentium tum Insularum, occupare potuisse ex præcipuarum Terræ partium regionumq; continuatione; siquidem ex *Asia* in regiones *Americæ* conjunctas, id est, in *Americam Borealem* transmigrare potuerunt; cùm ibidem paulò post *Diluvium* regiones regionibus annexas fuisse putemus, id est, *Tartariam*, *Anianæ Regioni*; *Chinam*, quoq; *Coream* & *Japoniam*, & *Jessum*, quæ ultimis temporibus detecta regio, utrum

Insulæ complures olim continenti adnexæ.

utrum Insula sit, an Continens alicubi *Americæ* adnexa, necdum patuit. Ex *Europa* quoque & *Africa*, nullo negotio in utramque *Americam* pervenire potuisse, vel ex eo patet, quod in *Oceano Atlantico* Insulam vastissimam, sive Continentem fuisse, in *præcedentibus* innuerimus, eamque ex *Platone*, *Atheniensium Ægyptiorumque* expeditionibus frequentatam, in *Mundo Subterraneo*, quàm amplissimè descripserimus; Dubitant tamen plerique, quomodò in hujusmodi Insulas animalia pervenire potuerint; cùm à Continente remotiores fuerint, quàm ut natando ad eas pervenire potuerint. *Respondeo*: Duplici modo ad Insulas remotiores animalia pervenisse: *Primò* vel natando à Continenti ad Insulam vicinam, & ab hac ad aliam viciniorem, quæ in tam vasto Oceano deesse non poterant, penetrasse, vel per Isthmos, quorum post *Diluvium* haud exiguum ubique numerum, Divinâ providentiâ sic exigente, relictum fuisse, nihil dubito.

Quomodo animalia in Insulas transmigraverint.

Dico *secundò*, per homines ut plurimùm in Insulas remotiores navibus traducta fuisse, haud secùs ac hodierno tempore, quo per vastissimum *Oceanum Atlanticum* in *Americam* utramque, Animalia *Europæ* propria, ad propaginem transferuntur, præsertim cùm primos novarum coloniarum inquisitores, gentiumque Duces, non minùs ingenio industriâque pollentes, quàm ultimis hisce temporibus, aut *Hispanos, Lusitanosque*, aut *Batavos*, fuisse censeamus. Hoc pacto per *Isthmum Anian* ex *Asia* in *Americam*, ex *China* in *Japoniam* forsan post *Diluvium*, *Chinæ* & *Coreæ* adnexam, & hinc in *Archipelagi Indici*, tunc Continentem sine natatione pervenire potuerunt; in *Australem* verò nobis hodie incognitam, vel per Isthmum, vel ab hominibus illuc transportata fuerunt. Idem de *Insula Zeilano*, & *S. Laurentii* olim Continentibus *Indiæ* & *Africæ* conjuncta, & successivè per motum, æstumque Oceani dissectis dicendum judicem; ut proinde nullam in hoc concipiendo difficultatem videam. Quod verò attinet ad varietatem animalium valdè à nostris differentium, quæ in *Indiarum* regionibus reperiri multi mirantur, ii mirari desinent, si, quæ in *Secundo* hujus Operis *Libro*, de animalium primigeniæ speciei juxta variam cœli, climatumque constitutionem, transformatione docuimus, rectè perceperint.

Opinio de *Diluvio* perabsurda.

Prodiit non ita pridem Libellus Gallicè scriptus, utique fœtus illius libri, qui *de Præadamitis* inscribitur, *Romæ* anno 1650 condemnatus, in quo Author, ausu sane temerario asserere non verecundatur, *Diluvium* neque universale, neque montes altiores aquis coopertos fuisse; ut proinde & homines, & animalia facilè servari potuerint. Verùm enim verò, uti hæc apertissimè *Sacro Geneseos Textui*, & omnium *Interpretum*, *Sanctorumq; Patrum Decretis* repugnant, ita quoque is, quisquis tandem ille Author fuerit, confutatione non eget, sed inter eos connumerandus Atheos, qui uti multa in Sacra Historia occurrentia capere non possunt, ita quoque contra omne fas, doctrinam à DEO *Mosi*, cæterisque Hagiographis dictatam, imprudenter, ne dicam stolidè, propriæ phantasiæ præferentes in fabulas, summo totius Christianæ Reipublicæ detrimento, & scandalo convertunt. Sed his jam traditis, ad alia progrediamur.

CA-

TOPOGRAPHIA PARADISI TERRESTRIS JUXTA MENTEM ET CONJECTURAS AUTHORIS.
Mons
Liba-
nus
Sacrificium Kain
Sacrificium Abel
Ararat Mons
ARMENIA
ARMENIA
ASSYRIA
Henochia Civitas prima Gigantum à Kain ædificata
Desertum Pharan et SUR olim fertilissima
post Diluvium arenis oppleta
PERSIA
ÆLAMITÆ
REGIO CHUS
HEVILA REGIO
Sinai
Mons
Mare Rubrum
GEHON. Fl.
ÆTIOPIA ORIENTALIS
TERRA CHUS
MARE SIVE SINUS PERSICUS.
NOTA AD LECTOREM
Ex tot tantisque Regionibus, quas cælum suo ambitu continet, hanc præsentem Paradisi terrestris Topographiam quam et Edeniam regionem appello, tantis laudibus sacri Geographi omnes extollunt, ut communi omnium sententia, cæteras omnes bonitate terræ, ubertate frugum, omnisq; generis deliciis etiamnum longe antecellat, ut proinde Paradisus hîc a Deo plantatus nonnullas pristinæ suæ felicitatis notas reliquisse videatur, cujus situm et topographiam hîc præcise juxta Sacræ Geneseos c. 2. v. 8. et 10. verba oculis præpono curiosi Lectoris. Hortum itaq; voluptatis primò ponimus sub quadrata figura, quasi typum cælestis Paradisi seu civitatis in quadro juxta Apocalypseos descriptionem positæ; Vides hîc pariter fontem seu fluvium, qui inde in quadruplicem mundi plagam divisus post Paradisi irrigationem extra quoq; circumsitas regiones Havila, Æthiopiam orientalem, Terram Chus, Assyriam irrigat; Vides quoq; arborem vitæ in medio Paradisi plantatam; nec inde remotam arborem scientiæ boni et mali, quæ causa fuit peccati in mundum introducti. Arborum vero seriem non quod revera hunc situm habuerint; sed qualem in horto voluptatis concipere licuit, disposuimus. Extra vero Paradisum 4 Cherubim juxta paraphrasin chaldaicam (quos ipsa כרוביא Cherubaia in plurali numero vocant) ad 4 mundi partes disposito ad custodiendam viam ad lignum vitæ flammeo versatilique gladio armatos constituimus. Deniq; extra Paradisum Adæ et Evæ ex Paradiso expulsorum ærumnas et in agris excolendis labores, et ex Cain fratricidæ afflictiones exhibuimus; et similia, quæ ubi sat superq; expressa sunt, ita quoq; ulteriori expositione non indigent, unde lector omnia scitius ex descriptione Paradisi intelliget. Vale fruere.

CAPUT IV.

Utrum Paradisus Terrestris Diluvio *destructus sit*, *& ubinam locorum fuerit.*

TAnta fuit, & semper erit de *Paradiso Terrestri* inter Doctores controversia, ut cui subscribas, vix dispicias, tantisque sunt omnia involuta difficultatibus, ut *Cherub* ille flammeo, atque versatili gladio obarmatus, omnem ad eum aditum nobis interclusisse videatur. Quantum itaque ex genuino *Sacræ Genesis Textu*, variorumque *Interpretum* melioris notæ sensu colligere potuimus, hoc loco exponendum censuimus. Emittat Dominus lucem suam, & veritatem suam, ut ipse nos deducat in locum sanctum suum, & in tabernacula sua. Sed jam ad rem. Verba *Genesis* cap. 2. hæc sunt: *Plantaverat autem Dominus* DEUS Paradisum voluptatis, *à principio*, *in quo posuit hominem quem formaverat.*

Genes. 2. v. 8.

ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם.

Græca huic verbotenus congruit. Καὶ ἐφύτευσεν Κύριος ὁ Θεὸς Παράδεισον ἐν Ἐδὲν κατὰ ἀνατολάς. *Chaldæa* Onkelos dicit:

דנציב יי׳ אלהא גנתא בעדן מלקדמין.

Et plantavit Dominus DEUS Hortum *in* Eden *à principio*. Cui omnes Textus concordant: *Primò* in principio, *deinde* in *Eden Hortum* esse plantatum. Altercantur hîc *Expositores* de principio plantationis hujus *Horti*; quidam non benè fundati, ante omnia, primò videlicet die, fuisse plantatum. Sed quid *Hortus* deliciosissimus cum Chaotica massa, ex qua primo die Cœlum & Terram condiderat DEUS faciat? nemo concipere potest; qui verò post sextum diem plantatum asserunt, illi negare videntur, à principio plantatum fuisse, quod est contrarium *Textui*. Ego pro mea tenuitate dico, idem fecisse DEUM cum *Adamo*, quod cum Regibus in novum quoddam palatium introducendis fieri solet, dum illud summâ curâ & sollicitudine, omni ornamentorum genere, splendidè, & magnifico apparatu condecorare satagunt: hoc pacto DEUS *Hortum Voluptatis*, in quem à se plasmatum hominem omni bonorum deliciarumque genere uberrimum felicissimumque, à principio, antequam plasmâsset hominem, plantaverat, introduceret: cùm *à principio* denotet jam ante *Adæ* productionem *Hortum deliciarum* præparatum extitisse. Quo verò ex hexameron die? Dico non alio, quàm tertio die, quo DEUS dixit: *Germinet Terra herbam virentem & facientem semen, & lignum pomiferum faciens fructum juxta genus suum, cujus semen sit supra terram, & factum est ita.* Quis ex hisce non videt, *Paradisum* congruentiori tempore plantari non potuisse, quàm eodem die, quo totius naturæ vegetabilis œconomiam omni plantarum, arborumque fructiferarum genere *conditor* exornârat; *Hortum* itaque in principio tertii diei à DEO in *Adami* gratiam separatim plantatum fuisse, quicquid alii perperàm sentiant asserimus: & ne nos longioribus tricis involvamus, hanc nostram sententiam paucis hisce proponere voluimus.

Quo die Paradisus à DEO *plantatus sit.*

Plantaverat autem *Hortum* à principio in *Eden*, id est, *Hortum voluptatis* in *Oriente*; ubi hæc vox in *Eden*, variè accipi potest, vel pro voluptate, & pro deliciis, vel pro nomine loci. Certè singuli *suprà* allegati *Textus* dicunt בעדן *in Eden* Hebraicus, Græcus ἐν Ἐδὲν κατὰ ἀνατολάς, in *Eden* ad *Orientem*, cui consentit Chaldæus: *Be Eden*, in *Eden*, quæ nos ita

Be Eden quid propriè.

ita exponimus: Plantavit DEUS *Hortum* deliciosissimum ad *Orientem*; ita ut *Be Eden* unà significet, & nomen loci, & summam in eo deliciarum ubertatem; atque adeò in unum coincidit hoc verbum, *Be Eden*; certè ad *Orientem* conditum fuisse, respectu *Palæstinæ* & *Ægypti*, ubi *Moses* & habitabat, & conscripserat *Historiam Genesis*.

His itaque breviter præmissis, jam videamus, ubi *Regio* illa *Orientalis* constituta fuerit, in qua DEUS plantaverat *Paradisum*. Ex genuina & vera determinatione *Paradisi*, cum se evolvere non possent nonnulli *Interpretes*, maluerunt totam hanc *Paradisi* historiam ad mysticos & anagogicos sensus transferre, quàm illius veram & realem historiam ad literam intelligere, quæ perabsurda, & intolerabilis sententia est, *Sacræ Mosis Historiæ* penitus contraria: Ad quid enim *Moses* tàm scitè ipsum quoad plantarum, arborum fructuumque delicias, & quoad quatuor flumina, quibus irrigabatur, amœnitatem si ea ad literam non intelligi voluisset, descripsisset? Ergone esus fructus primis parentibus prohibiti, non realis, sed purè metaphoricus censendus est? Hæreticus id credat, & sentiat; Ego dico, DEUM in universis Bibliis nihil mysticum proferri voluisse, quod non primò sub literali sensu, & sensibilibus rebus, veluti in typo quodam expressum fuisset, cum invisibilia, teste Divo *Paulo* non nisi per ea, quæ facta sunt, cognoscantur. Ubinam igitur deliciosissimus ille *Hortus* DEI manu plantatus, fuerit, an etiamnum adhuc restet, an *Diluvio*, aut aliis de causis vastatus, exponendum restat.

Suppono itaque *primò* eo in loco fuisse *Paradisum*, in quem *Adam* à DEO, postquam ex terra Damascena plasmatus esset, ut plerique sentiunt *Interpretes*, translatus est; ut coleret, & custodiret eum, post lapsum verò *Paradiso* extorris in vicinam regionem expulsus legitur, ut semper ob oculos haberet beatas illius loci amœnissimi delicias, ex quibus suâ culpâ exciderat; *Hortum* inquam, uti *Basilius* ait, DEI manu consitum, peramœnum, ac deliciis omnifariam diffluentem, mansionem, locum omnem exuberantem creaturam, visenda pulchritudine suscipiendum & admirabilem, locum dico prælustrem & spectatu dignissimum, in quo perpetua quædam temperies, cui nulla ventorum vis, nullæ tempestates, nulla grando, nulla fulmina, nullæ procellæ, sed quicquid in singulis anni temporibus optatissimum foret; quæ omnia intelligi videntur de statu ante lapsum *Adami*, post lapsum verò omnia in pejus ruisse *inferiùs* patebit.

Descriptio Paradisi.

Cum igitur *Adam* ad plagam Orientalem è *Paradiso* expulsus habitaverit, illa verò regio, alia non fuerat, nisi *Campus Damascenus*, inter *Montem Libanum* & *Mesopotamiam* contentus, intra *Mesopotamiam Paradisum* extitisse verisimile credimus, cum *Euphrates* & *Tigris* flumina *Paradisi*, quæ & hodiè adhuc *Mesopotamiam* includunt, id expressè docent; Accedit, in hunc usque diem *Mesopotamiæ* incredibilis amœnitas, & summa rerum omnium ad vitam hominum deliciosè transigentium necessariarum copiâ & affluentiâ, quæ sunt pristinæ in *Paradiso* felicitatis reliquiæ, & vestigia.

Suppono *secundò*: Omnes Patriarchas primævos, ab *Adamo* usque ad *Noëmum* ibidem habitasse, ut Patriarcharum primo Protoplasto *Adamo* vicini essent, & ab eo tum in scientiis & artibus humano generi conservando necessariis, tùm moribus legibusque vitæ & disciplinæ instruerentur. Nam uti *Libro primo* ostendimus, *Lamechum* patrem *Noëmi* in lite cum duabus uxoribus *Adæ* & *Sellæ* dirimenda, ad *Adamum* confugisse adhuc viventem; *Kain* quoque ad Orientalem plagam *Eden* Civitatem extruxisse nomine *Enoch*; *Henochum* ibidem à DEO translatum fuisse, *Noëmum* ibidem

ibidem *Arcam* fabricasse, & *Turrim Babel* in terra *Sannaar* extra pomœria *Paradisi* extruxisse: Accedit, ipsum *Adam* ex *Agro Edenio* in vicinam terram sanctam profectum, ibidem in *monte Moria*, uti *Interpretes* tradunt, ultimum diem obiisse, ut eo in loco *Adam* primus homo moreretur, in quo secundus *Adam Christus* pro salute humani generis crucifixus, obiturus esset. Non igitur verisimile est, Patriarchas felicitatis *Paradisi* memores, cujus uti delicias ab *Adamo* recenseri audierant, ita in longinquas & remotas Regiones abiisse, sed cum *Adamo* eo in loco *Paradiso* vicino restitisse, posteris verò Nepotibus reliquas Orbis terræ regiones inhabitandas reliquisse. *Paradisus* itaque alio in loco situm non fuisse, quàm in *Mesopotamia* & circumvicinis Regionibus ex dictis patuit.

Hìc nonnullos mihi objicientes audio. In hunc usque diem nihil eorum restare, quæ *Sacra Scriptura* de fonte in eo exorto, & indè in quatuor flumina divisa enarrat. Sed verba Sacri Textus examinemus:

Genes. 2. vers. 10.

ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבע ראשים.

Et fluvius indè egrediebatur ad irrigandum Hortum, *& indè dividitur in quatuor capita: Nomen uni* Physon, *circuiens* Hevilam, *ubi est aurum optimum; Nomen secundi fluvii est* Gehon, *ipse circuit omnem terram* Æthiopiæ; *Nomen tertii fluvii* Tigris, *ipse est, qui vadit contra* Assyrios; *Fluvius autem quartus est* Euphrates. Chaldæa lectio:

פישון / 1. *Physon.* גיחון / 2. *Gehon.* חדקל / 3. *Hiddekel, Tigris.* פרת / 4. *Phrath.*

וסביב ית כל ארעא דכוש.

Qui circuit omnem terram Chus. Cum verò non nisi duo flumina *Tigris* & *Euphrates* nominentur, *Physon* verò & *Gehon*, quænam sint, ignoretur, hinc arguunt, in hoc loco *Paradisum* existere non potuisse: Ego verò contrarium hoc loco demonstrandum censui.

Suppono itaque *tertio*: *Paradisum* ante, & post *Diluvium* eundem quoad substantiam habere situm, quem habebat ante lapsum *Adami*, sed vel indignatione DEI ob peccatum *Adami*, posterorumque impietatem, vel aliis de causis *inferiùs* recensendis, cum tempore defecisse; undè profundiori mentis trutinâ, primævam *Paradisi* felicitatem, amœnitatemque expendens, tandem concludo, *Paradisum* alio in loco non extitisse, quàm in *Edenia regione*, quæ & *Campi Damasceni* partem unà cum *Mesopotamia* continebat, uti ex *Topographia Eden lib.* 1. patet.

Quæritur itaque primò. *Quomodo hodiè præter duorum fluminum nomina* Tigris & Euphratis, *nullum aliud* Paradisi *vestigium superesse comperiatur?* Respondeo; post lapsum *Adami* statim ob delictum esus pomi contra Divinum præceptum commissum, deindè ob conclamatam hominum ante *Diluvium* impietatem, scelerumque enormitatem prævisam, cum non esset, cui *Paradisus* serviret, neque unquam ullus foret, qui illum intrare posset, tandem prorsus *Diluvii* inundatione destructum, devastatumque fuisse: Ita *Salianus* & multi alii ex *SS. Patribus*, quos in suis *Annalibus* citat, sentiunt, quibus nos adstipulamur.

Quæsitum secundum, *Utrùm* Paradisus *adhuc existat, utrùm aliò translatus sit?* Respondeo, cum multi *Interpretes* eum in hunc usque diem existere existiment, ii non alio incitamento ad id asserendum inducuntur, quàm quod *Henoch* & *Elias* in *Paradisum* translati credantur; verùm uti hæc sententia oppidò debilibus insistit fundamentis, ita quoque facilè dissolvitur, vel hoc ipso quod in *Sacra Scriptura* primò nec ex *Genesi*, nec ex *lib.* 4. *Regum*, *Henochum* atque *Eliam* in *Paradisum* translatos fuisse probari possit. De *Henoch* enim translato loquitur citatus locus:

ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח אתו אלהים.

Gen. cap. 5. vers. 24.

Et ambulavit Henoch *cum* DEO, *& non apparuit, quia accepit eum* DEUS. Et de *Elia*:

Elia : Ecce currus igneus, & equi ignei diviserunt utrumque, & ascendit Elias *per turbinem in cœlum.* Ex quibus neque *Henoch*, neque *Eliam* in *Paradisum* raptum fuisse, colligi potest; quasi verò DEUS eos non alibi, quàm in *Paradiso* & potuerit, & voluerit conservare. Qua de causa multi *Authores* quàm absurdissimis sententiis in transversum acti, *Paradisum* quidem non eodem loco, quo a prima ejus plantatione extitit, superesse, sed aliò translatum fuisse sentiunt; & nonnulli quidem, uti *Armeni* in inaccessis *Armeniæ* montibus adhuc alicubi existere, ex eo sibi imaginantur, quod ibidem inter intimos solitudinis recessus subindè virum quendam ætate grandævum, & barbitio spectabilem, nec non stupendæ majestatis spectârint, quem *Eliam* esse interpretantur; sed uti hæc phantasticæ facultatis ludibria sunt, ita quoque tempus perdet, si quis ea confutanda susceperit; quonam enim modo fieri potuit, in asperrimis inaccessi montis jugis *Paradisum* cum suis fontibus & fluminibus *Paradisum* irrigantibus nec non cum eâ amœnitate arborum, fructuumque varietate consistere potuisse? Undè *Paradisum* in *Suppolarem Antarcticam Oceano* circumfluo inaccessam regionem translatum fuisse, *Brunus in suo Theatro Urbium* docet. Sed quis rogo, *Paradisum* locum voluptatis, ex temperatissima regione & omni deliciarum genere confertissima in omnium totius Mundi asperrimam & ἀκρόβατον squalidissimam Mundi faciem delatum fuisse concipiet? Unde & hæc uti absurda est, ita confutatione non indiget. Alii prætereà cum locum ei congruum non reperirent, *Paradisum* in *Zeilanum* sub Zona torrida Insulam aromaticis plantis, nec non amœnitate, rerumque ubertate, ac longinquitate vitæ hominum celeberrimam, translatum putant; sed cum in ea quadruplicis fluviorum originis nullum reperiatur vestigium, neque arbores fructusque *Paradiso* proprios *Zeilan* proferat, prætereà æstu intolerabili, æstate ferveat, hyeme pluviis continuis inundetur, unde & hanc opinionem fabulis adscribimus; uti & eorundem, qui *Paradisum* ex *Poëtarum* descriptione, aut in *Hesperidum* hortos, aut *Canarias Insulas* relegant. Deindè, cum quidam *Authores* nullam harum opinionum subsistere posse viderent, in multò aliam absurdiorem sententiam inciderunt; hi nimirum ne *Paradisum Diluvii* aquis destructum fuisse, concedere cogerentur, cum quindecim cubitis super omnium montium sub cœlo existentium vertices, Angelorum (quos ipsi illos ipsos Cherubin dicunt) gladio flammeo & versatili *Paradisum* custodientium ministerio translatum, conservatumque fuisse putant. Verùm super quos montes? & quomodo supra dictos montium vertices *Paradisus* cum suis fluminibus & amœnitate viridariorum subsistere potuerit, quis sibi imaginari poterit? Vides itaque Lector, quàm graviter hallucinentur *Authores*, qui *Paradisum* aliò translatum fuisse perperàm opinantur: vel enim *Paradisus* sub eâ prorsùs facie, quâ à DEO plantatus fuit, ex loco genuino *Eden* evulsus & eradicatus in incongruam Orbis regionem translatus fuit, vel non: Si prius, certè istius nonnulla in *Edenia Regione* evulsionis vestigia notata fuissent, quæ sicuti non observantur, & *Tigris* & *Euphrates* adhuc maneant, ita quoque aliò translatus dici non potest, vel si translatus est, is *Paradisus* dici nec debet, nec potest; Qui verò eodem adhuc loco existere quidem putant, sed ἀόρατον, sive invisibilem existimant, ii jam illis Scriptoribus adnumerandi sunt, qui omnem *Paradisi* historiam à *Mose* descriptam, non realem, & literalem, sed purè mysticam, allegoricam, tropologicamque esse arbitrantur, quod asserere in fide periculosum esse, nemo non videt. Sequeretur enim, & *Adami* & *Evæ* historiam, esumque pomi prohibiti,

Paradisus in varias Regiones ridiculè translatus.

hibiti, & indè lapsum, expulsionemque ejus ex *Paradiso* unà cum fluminibus, & arborum varietate non ad literam, sed sub allegoria intelligi debere; quod quàm absurdum sit, quis non videt? Nihil itaque probant hæc de Translatione *Paradisi* proposita argumenta, atque adeò clarè ex illis constat, *Paradisum* in principio alium situm non habuisse, quàm quem *suprà* descripsimus in *Edenia Regione*, quam ab *Adamo*, & omnibus Patriarchis, *Seth, Enos, Cainan, Mavaliel, Irad, Henoch, Mathusala, Lamech* & *Noë*, tanquam patriam regionem inhabitatam fuisse, & post *Diluvium* cum à filiis *Noë*, *Sem*, *Cham*, *Japhet*, eorumque progenie, usque ad *Abraham*, uti ex *Sacris Literis* de *Haran Mesopotamiæ*, & *Ur Chaldæorum*, *Abrahæ* patriâ ostendi potest. Nihil igitur restat, nisi ut modò, quomodò tantopere locus *Paradisi* transmutatus sit, ostendamus.

Quæsitum tertium. *Quomodò* Edenia Regio, *locus* Paradisi *tantopere transmutatus fuerit, ut fons ille, ex quo veluti quatuor alia flumina derivabantur, hodie non compareat?* Respondeo, id admirabili Divinæ providentiæ dispositione contigisse, quod ut luculentiùs pateat; Notandum est, Sapientissimum rerum *Conditorem*, *Paradisum* plantaturum voluptatis, ut in eo hominem ad sui imaginem & similitudinem conditum, felicissimâ vitâ bearet, fontem, seu uti Hebræus Textus habet:

Genes. 2. vers. 10.

ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים.

Et fluvius egrediebatur ex Eden *ad irrigandum hortum, & inde dividebatur in quatuor capita.* Flumen eduxit, qui sufficientibus aquis hortum voluptatis irrigaret, utpote sine quo fonte, seu flumine, cæterisque quatuor fluviis indè derivatis *Paradisus* amœnitatem suam, feracitatemque consequi non posset. Qui fons instar fluminis seu lacus erat; Hunc itaque fontem, quantum nos ingenii nostri imbecillitate comprehendere possumus, ex hydrophylaciis montium *Armeniæ*, aquis per subterraneos inciles derivatis in *Paradisi* medio ortum fuisse existimamus. Nam ut in *Mundo Subterraneo* demonstravi: Constituit Divina Sapientia in principio rerum, dum aquas ab aquis separaret, crateres quosdam ingentes, & præamplas concavitates in abditis montium visceribus, quæ nos *hydrophylacia* appellamus, constituit, eò quod hæc æstu motuque *Oceani* perpetuo per subterraneos meatus, ad originem fluminum lacuumque constituendam repleantur. Ex hisce itaque dictorum *Armeniæ* montium hydrophylaciis, DEUS aquas, uti dixi, per meatus, & canales subterraneos, derivatas, intra *Paradisum* oriri fecit; qui fons uti flumen referebat, ita quoque sic ordinante DEO, id indè in quatuor alia flumina divisum, non solùm *Paradisum*, juxta quadruplicem Mundi plagam, sed etiam extra illum Regiones *Hevilalh*, & *Terram Chus*, *Assyriamque*, quam affluentissimè irrigabat, ut *Topographia Paradisi* docet. Quomodò verò fons ille quadruplici fluminum diffusione uberrimus, tandem, & tam brevi tempore ita exaruerit, ut nec à Patriarchis primis ante *Diluvium* nec posteà inveniri potuerit; sic factum putem.

Post lapsum, ut dixi *Adami*, DEUS *Opt. Max.* prævisâ hominum posterorum *Adæ* impietate, scelerumque immanitate prævisâ, *Paradisum* destructurus, obserato dicto fonte eum, unde profluxerat, montium hydrophylacio restituit, ubi per alios fontes erumpens, in exteriorem Terræ superficiem, *Tigrim*, & *Euphratem*, qui destructi jam *Paradisi* locum genuinum aquis suis irrigarent, ex quibus *Tigris* per duplicem ramum, qui *Phison*, & *Gehon* dicebantur, in *Persicum Sinum* evolvuntur. Fontem igitur, qui per subterraneos Canales ex mon-

montium crateribus derivatus, in medio *Paradisi*, indè in quatuor capita divisus, oriebatur, illum posteà mutatis rebus per exteriores alveos, *Terram Edeniam* irrigare voluisse, haud incongruis conjecturis asseveramus. Atque hæc est mea quidem sententia, quam non improbabilem futuram speramus apud eos, qui rationes à me propositas rectè expenderint, nec desunt authores huic meæ sententiæ subscribentes. Sic enim *Hugo Victorinus* in hujus loci expositione, *Scimus*, inquit, Paradisum *esse quendam locum determinatum in parte Terræ, & flumina illa ortum habere in* Paradiso, *quæ è Terra ibidem absorpta, & extra* Paradisum *iterum oriri, qui secundi ortus nobis in* Tigri & Euphrate *noti sunt*. Idem sentit *Severianus* apud *Lipomanum*.

Quæritur quartò. *Quænam sint Regiones illæ* Hevilak & Chus, *quæ à fluminibus* Phison & Gehon, *irrigari dicuntur.*

Cum hæc ad verum *Paradisi* situm intelligendum, non parvi momenti sint, illa hoc loco, eâ, quâ fieri potest brevitate, exponemus. Multi *Havila*, Indiæ Regionem esse, eò quòd per *Phison*, nil aliud denotetur, quàm *Ganges Indiæ*, fluvius; *Gehon* verò *Nilum Æthiopiæ* interioris, quam irrigat, flumen esse sibi persuadent; Sed enim *Paradisum* in tantam amplitudinem se extendisse, ut vel ipsam *Indiam*, *Æthiopiamque* in se includeret, quis tam credulus est, ut id in animum suum inducere queat; hoc enim pacto universam *Africam majorem*, *Armeniam*, *Persidem*, *Majoricam*, ac denique *Chinam* ipsam ex *Oriente* & ex *Occidente* totam *Asiam minorem*, *Ægyptum*, verbo, universam *Africam* circuitus *Paradisi* continuisset; favetque hæc sententia iis, qui cum hanc amplitudinem concipere non possent, universum terrarum Orbem, *Paradisum* fuisse audaciùs asseruerunt; Verùm cùm hæc expresè *Sacro Textui* repugnant, eam non refellendam duxi, cum vel ipsa *Sacra Scriptura* determinatum locum, videlicet *Hortum* dicat, & *Adam* indè expulsum, in vicina *Regione Edenia*, cum reliquis Patriarchis habitasse, *suprà* retulerimus.

Cum itaque dicta flumina extra *Paradisum* evoluta, primus, quidem *Phison* Regionem *Havila*, *Gehon* verò secundus *Terram Chus*, seu *Æthiopiam* alluisse *Sacra Genesis* tradat. Jam explorandum restat, ut quænam illæ Regiones fluxus sui situm alveosque sortitæ sint, exponamus. Dico igitur Terram *Hevilak* neque esse, neque posse intelligi *Indiam*, quam *Ganges* irrigat, quod flumen ipsi pro *Phisone*, *Paradisi* flumine perperàm sumunt: *Hevilah* itaque regionem aliam esse non posse, quam tractum illum littoris maritimi, quem à deserto *Sur* & *Pharum* in *Topographia Paradisi* protendimus; quod quidem ex *Sacris Scripturæ* locis clarè ostenditur: siquidem Sacra Genesis c. 25. de *Ismaële* loquens: *habitavit*, inquit, *ab* Havilah *usque* Sur, *quæ respicit* Ægyptum *ad introitum* Assyriæ. Limites autem *Havilah* opponuntur, uti dixi, finibus *Sur*, undè *Havilah*, eam censemus Regionem, quam *Geographi Susianam Persidis* partem vocant, est necessariò inferior illâ *Assyriæ* parte, quæ *Sinui Persico* adjacet: id confirmat lib. 1. Regum, ubi dicitur: *Percussit* Saul Amelec *ab* Havilah, *donec venit ad* Sur, *quæ est è regione* Ægypti. Quis jam *Saulem* contra *Amalecitas Indiæ* populos, uti quidam ex *Phison*, quem *Gangem* putant, pugnasse credat? Est igitur, *Hevilah*, ut tandem concludam, illa, uti *suprà* dixi regio, quæ *Maris Persici* Ostio adjacet, in quod & hodiè *Tigris* & *Euphrates* paulò infra *Babylonem* uniti se exonerant; Olim verò *Tigrim* in duos ramos ibidem divisum, quorum unus *Phison*, alter *Gehon* dicebatur, *Sinui Persico* se commiscuisse, quos & *Phasin*, & *Phatisirin* dictos fuisse, *Plinius* in *Historia sua naturali* tradit. Sed hæc ex *Topographia* hìc apposita meliùs intelligentur, quàm egomultis verbis exponere

non

non queam. Jam verò quam Regionem extra *Paradisum Gehon* fluvium irrigasse putemus, aperiamus. Textus ita habet:

Genes. 2. vers. 13.

ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש.

Gehon quisnam fluvius.

Et nomen fluvii secundi Gehon, *ipse circuit omnem terram* Chus. Ubi Terram *Chus* passim pro *Æthiopia* sumitur, uti & *Gehon* pro *Nilo*. Sed quisnam *Nilum Æthiopiæ* flumen, tantâ terrarum *marisque Mediterranei* ab *Edenia Regione* distantiâ, inter flumina *Paradisi* numerari posse credat? Ut verò, quænam illa Terra *Æthiopiæ*, sive *Chus* sit, quam *Gihon* irrigare dicitur, explicetur; Dico duplicem hoc loco *Æthiopiam* intelligi debere; unam, *Æthiopiam* illam magnam in meditullio *Africæ* constitutam, & hanc à *Nilo* irrigatam, quam negamus esse *Æthiopiam* illam vastam, de qua hìc sermo est; Est itaque ultra *mare Rubrum* alia regio, quæ pari nomine *Æthiopia*, sive Terra *Chus* dicitur, sive *Madianitarum* incolatus fuit, & est Regio illa, quæ ab ortu montem *Sinai*, & *Arabiam desertam*, à Meridie *Felicem*, ab occasu *Ægyptum*, à Septentrione *Palæstinam* & *Assyriam* respicit, & ideò *Terra Madianitica* dicitur, quod uxor ejus *Madianitis* genere, & alio loco *Æthiopissa* quoque vocetur; cum enim *Chus*, *Chami* filius, præter *Ægyptum* non interiorem statim *Æthiopiam*, sed illam *Madianiticam* vicinam occupaverit, quod ex innumeris *Sacris profanisque Literis*, nisi Libri moles obstaret, ostendere possem. Interim Lector adeat *Cornelium*, *Pererium*, *Oleastrum*, cæterosque innumeros, qui hoc de transmigratione gentium argumentum fusiùs describunt: Atque hanc quam descripsi Regionem dico, fuisse illam *Æthiopiam*, quam *Gehon Paradisi* fluvius irrigabat, uti *Topographia* clarè monstrat.

Æthiopia Madianitica.

Cherub custos *Paradisi* quid sit?

Quæsitum quintum. *Quid per Cherubim flammeo & versatili gladio ante* Paradisum *constitutum*, *& aditum ad arborem Ligni vitæ custodiendum intelligatur?*

Multi ex hisce verbis persuasi, putant *Paradisum* in hoc usque tempus adhuc existere, eò quòd aditus ad eum per Cherubim impediatur. Duo, hoc loco expendenda occurrunt: *Primò* Arbor vitæ in medio *Paradisi*, *deindè* Cherubim, sive Angelus, qui aditum ad eam flammeo, & versatili gladio impediat; ubi sic legitur in Chaldaica Paraphrasi *Onkelos*:

ותרך ית אדם ואשריה ממדנח לגינתא דעדן ית כרוביא למטר ית ארח אילן חייא.

Et ejecit Adam, *& collocavit ad* Orientem Horti voluptatis *Cherubaia*, *& gladium acutum versatilem*, *ad custodiendam viam ad Arborem vitæ*. De utroque *Interpretes* validas ineunt velitationes. Quidam hæc puro mystico sensu accipienda esse sentiunt. Alii verò Arborem vitæ Physicas habuisse virtutes & proprietates vitæ perpetuandæ insitas, & in usum status justitiæ originalis à Deo concessas non incongruè opinantur, quibus & ego subscribo; potuit enim præpotentis Dei virtus fructui arboris implantare talem facultatem, quæ homines in statu innocentiæ ad nonnulla millia annorum tam diù conservaret, usque dum Deo placeret, ad Visionem beatificam illos admittere; Et hujusmodi Arborem in medio *Paradisi* plantatam fuisse, non mysticè, sed literaliter intelligi debet, non enim aliàs post lapsum, Cherubim ad custodiendam viam ad Arborem vitæ, posuisset Deus. Verùm de hisce qui plura desideraverit, is consulat *Pererii* in *Genesin*, *primum Tomum*, ubi totam hanc controversiam pulchrè & scitè dilucidat. Hoc tantùm infero, ex *Textu Chaldæo*, luculentissimè concludi posse, *Paradisum* non alio loco, quàm quo eum nos constituimus; in *Edenia* videlicet regione, quæ & *Agrum Damascenum*, *Assyriam* sive *Mesopotamiam* in se includit, uti *paulò* ante allegatus

 Onke-

Onkelos clarè docet ; & collocavit ex *Oriente Eden*, sive *Horti voluptatis* Cherubim, ad custodiendam viam ad Arborem vitæ.

Quæritur Sextò. *Utrùm homines in statu innocentiæ omnes in* Paradiso *victuri fuerint?* Respondeo. DEUM *Opt. Max.* in eo statu, uti Orbem Terrarum ab omni corruptionis labe immunem reliquit, ita quoque homines totum Orbem peragrare potuissent, tum ad admirandam Operum Divinorum, quæ hominum causâ produxisset, magnitudinem, copiam, varietatemque contemplandam, tum ut infinitâ DEI bonitate, & sapientia cognita, cujus amore succensi continuis laudibus, & gratiarum actionibus usque ad constitutum à DEO transitus tempus, prosequerentur. Sufficiebat iis ad perpetuandam vitam, vel semel fructus Arboris vitæ degustasse, & ex *Textu Sacro* clarè patet: quemadmodum enim post consummationem seculi præter Cœlum Empyreum propriè dictum, totum Mundum Empyreum, & hominibus jam gloria æterna beatis pervium futurum, luculenter in *Itinerario* nostro *Extatico* docuimus; pari pacto in statu innocentiæ, qui *Paradisi* cœlestis non nisi typus erat, præter *Hortum* separatim manu DEI in *Eden*, consitum, totum reliquum Orbem Terrarum, *Paradisum* fuisse, iisdem ubique naturæ dotibus instructum quibus *Hortus voluptatis* à DEO imbutus erat in *Eden*, veritate non abludit. Atque hæc de *Paradiso*, quantum propositum nobis argumentum permisit, dicta sufficiant.

CAPUT V.

Utrum ante Diluvium *de variis Artibus & Scientiis scripti fuerint libri, & utrum illi ad posterum Mundum fuerint propagati.*

NOn post *Diluvium* duntaxat, sed & ante illud Scripturæ & literarum usum fuisse, ostendit primo omnium ferè *Latinorum*, *Græcorum*, *Hebræorum*, *Chaldæorum*, *Arabum*, *Samaritanorum*, *Ægyptiorumque* consensus, & ut in hoc Opere majori sinceritate, ingenuitate & candore procederemus, singulorum verba, ea lingua & charactere, quo scripta fuerunt, adducemus. Atque ut ab *Adamo* protoplasto incipiam, fuisse illum uti literarum omnium, artium, scientiarumque inventorem & Authorem infusa à DEO scientia præditum, ita quoque & Librorum Scriptorem, apertissimè Suidas tradit his verbis:

Suidas.

Adamus Author omnium artium, & scientiarum.

Τούτου τέχναι καὶ γράμματα· τούτου ἐπιστῆμαι λογικαὶ καὶ ἄλογοι. Τούτου προφητεῖαι, ἱερουργίαι, καὶ καθαρμοὶ καὶ νόμοι γραπτοίτε καὶ ἄγραφοι· τούτου πάντα εὑρήματα. *Hujus*, inquit, *sunt Artes, & litteræ, hujus scientiæ rationales, & non rationales, hujus prophetiæ, Sacrorumque operationes, hujus leges scriptæ, & non scriptæ; hujus inventiones, &c.* Cui *Hebræi* adstipulantur, qui in hunc locum *Genes. Liber generationum* Adam commentantes; plerique librum *Adamo* à DEO dictatum interpretantur *Rabboth:*

Rabboth Commentarius in Genesim.

ואמרו ז״ל רבותינו שאדם אבינו ז״ל חבר את ספר כל מצות שמסרו אלהים בגן עדן.

Dicunt Rabbini nostri, quod Adam *Pater noster, benedictæ memoriæ, composuit librum præceptorum, quæ* DEUS *ipsi dedit in Horto* Eden. Rabbi *Tanakus Bar Haja*, *in Rabboth*, dicit fuisse librum, in quo omnia à principio Mundi usque ad consummationem ejus explicarentur, & in virtute ejus filios *Adam*, *Seth*, & *Henoch* prædixisse *Diluvium*, & in illo, uti *Zohar* quoque innuit, continebatur, quòd non venturus sit Rex *Messias*, donec omnia,

Rab. Tanakus, Bar Haja in Rabboth.

Quis liber fuerit ab *Adamo* scriptus, & quid continuerit.

omnia, quæ in mente Creatoris conceptæ erant, crearentur animæ: Verba ejus sunt:

אין מלך משיח בא עד שיבראו כל הנשמות שעלו במחשבה להבראות. אלה הנשמות האמרות כספר של אדם זה הספר תלדות אדם,

Non venturus est Rex Messias, *donec creatæ fuerint omnes animæ, quæ ascenderunt in cogitatione* DEI, *ut crearet eas, & hæ sunt animæ in libris* Adam *insinuatæ hisce verbis*: Et hic est liber generationum *Adam*: Quod si de secundo *Messiæ* adventu intelligatur, tolerari potest; ultimum tamen à *Rabbinis* in gratiam plebis Judaicæ appositum, affictumque facilè elucescit. Vide *R. Abarbanel*, *Rambam*, *Akiba*, *Ialkuth in hunc locum*. Chaldaicum Thargum Uzielidis hoc loco quoque habet: הדה ספרא דוכרונא בני אדם *hic est liber memoriæ gestorum à filiis hominum*. *Mor Isaac in Philosophia* sua *Syriaca* idem affirmat, ut paulò post videbitur. Huic adstipulatur traditio *Arabum*, ita *Abulhessan, Mahumed Abn Abdalla Elhassadi* in *Historia Saracenica*:

Thargum Chaldaicum Jonathan.

Mor Isaac in Philosophia sua Syriaca M. S.

ثم انزل الله عليه احدو عشن بن صحيفة كان فيها صورة الاحرف وهو اول كتاب انزله الله وهو اول لغة فيه من الفرايض والشرايع والسنن وتفسير الحروف والوعد والوعيد واخبار الدنيا وكان الله تعلى قد بين في ذلك اهل كال زمان وصورهم وسيرهم مع مان كهم وماجر ثون في الارض حتي الماكول والمشروب قال فالما نظر ادم غم الى ذلك كاه عرق ما يكون في اولاده كا بكا تسود با رحمة لهم ثـم امره الله ان يكتبها بقليم ونحلون الاضان تسعة وعسرين حرفـا ☼

Id est, *Deindè tradidit ipsi* DEUS 21. *paginas suis exaratas, & incisas literis; fuit hic primus liber, & prima lingua conscriptus; continebat autem præcepta & traditiones in generationes secuturas; & interpretationem literarum, pacta, statuta, & promissiones, & historias mundi totius exhibebat, & repræsentavit* DEUS *Excelsus in hisce generationes hominum singulas, & figuras eorum, & directiones eorum cum Regibus eorum, cum omnibus, & singulis, quæ in terra gererentur usque ad cibos & potiones. Deinde cùm* Adam *vidisset in hisce ea, quæ filiis suis debebant accidere, flevit planctu magno. Tunc præcepit illi* DEUS, *ut scriberet ea calamo, & accepit, pelles ex pecoribus, & præparavit ipsas, usque dum fierent albæ & scripsit in eis* 29 *literis, &c.* Porrò ab *Adamo* literarum, scriptionisque inventum ad *Sethum* devolutum est, cujus libri etsi inter apocryphos numerentur, ingens tamen horum librorum fama per omnia Authorum monumenta volans, illum aliqua jussu patris scripta reipsa tradidisse verisimile est. Scripsisse autem illum libros septem, in *primo Panarii* recitat *Epiphanius*, atque à *Gnosticis Sethianis Archonticis* falsò suppositos esse probat; Occasionem autem hujus figmenti accepisse videntur ex eo, quòd, ut refert *Josephus lib.* 1. *Antiq.* filii Seth sideralem scientiam ad cœlestium rerum cognitionem excogitarunt; & cùm scirent, prædixisse *Adamum* duos universales rerum interitus; alterum incendio, alterum *Diluvio*; veriti, nè inventa sua priùs perirent, quàm pernoscerentur, excitatis duabus columnis, utrique sua inventa inscripserunt: ut si lateritiam *Diluvio* deleri contingeret, lapidea superstes hominibus discendi copiam faceret; & illa, quæ ex lapide fuerat extructa, per ignem pereunte, lateritia restaret. Has refert *Josephus*, suis adhuc temporibus in *Asia* extitisse. Author Operis imperfecti in Matthæum exponens illud: *Vidimus stellam ejus in* Oriente, meminit cujusdam Scripturæ *Seth de stella apparitura in Ortu* Messiæ, his verbis: *Audivi aliquos referentes de quadam Scriptura gentis cujusdam sitæ in ipso principio* Orientis *juxta* Oceanum, *apud quos ferebatur*

Quid continuerint libri *Adam* ex opinione *Arabum*.

Lib. 7. *Seth* attributi.

Josep. l. 1. *Antiquit.* Filii *Seth* columnis committunt Sideralem scientiam.

Scriptura Seth *de Stella apparitura in Ortu* Messiæ.

Scriptura quædam inscripta nomine Seth, de stella apparitura in Ortu *Messiæ, quæ per generationes studiosorum hominum, patribus referentibus filiis suis, habebatur deducta.* *Cassianus* verò Collatione 8. cap. 21. introducit Serenum Abbatem Authorem antiquissimum, dicentem: *Scientiam omnium naturarum per successiones generationum, semen* Seth *ex paterna usque ab ipso* Adamo *traditione suscipiens, donec divisum à sacrilega propagine* Cham, *perduravit, quemadmodùm sanctè præceperat, ita etiam vel ad utilitatem vitæ communis exercuit. Cùm verò fuisset impiæ generationi permistum, ad res prophanas & noxias, quæ piè didicerat, instinctu quodam dæmonum derivavit, curiosasque ex ea maleficiorum artes, atque præstigias, magicasque superstitiones audacter instituit, docens posteros suos, ut sacrâ illâ culturâ Divini nominis derelictâ, vel elementa hæc, vel ignem, vel aëreos dæmones venerarentur, & colerent. Hæc igitur curiosarum rerum notitia quomodò* Diluvio *non perierit, ac supervenientibus seculis innotuerit, perstringendum breviter puto. Quantum itaque antiquæ traditiones ferunt,* Cham *filius* Noë, *qui superstitionibus illis & sacrilegis artibus infectus fuit, sciens nullum se posse super his librum in* Arcam *prorsùs inferre, in qua erat unà cum patre justo, ac sanctis fratribus ingressurus, scelestas artes, ac profana commenta diversorum metallorum laminis, quæ scilicet aquarum non corrumperentur injuriâ, & durissimis lapidibus insculpsit, quæ* Diluvio *peracto, eâdem, quâ illa celaverat, curiositate perquirens, sacrilegiorum, & perpetuæ nequitiæ seminarium transmisit in posteros. Hac itaque ratione illa opinio vulgi, quâ credunt, Angelos maleficia hominibus tradidisse, in veritate completa est.* Hæc ille. Huic congruunt, quæ *S. Augustinus lib.* 18. *de Civit. Dei,* & *Petrus Comestor* recitat de quatuordecim Columnis, septem æreis, & totidem lateritiis, artium scientiarumque Canonibus insignitis, à *Chamo,* Noë filio erectis. *Epiphanius* in *Panario* suo mentionem quoque facit certi libri intitulati *Revelatio Adæ*, quandò DEUS immisit soporem in illum; & ut *Augustinus contra Faustum* meminit certi *Libri Genealogiæ filiorum Adæ*, uti & pœnitentiæ *Adam*, qui tamen à Papa *Gelasio* sunt declarati tanquam Apocryphi.

Cassianus.

Cham impius res piè traditas ad usum profanum convertit.

D. August. l. 18. *de Civit. Dei. Petrus Comestor.* 14. Columnæ à *Chamo* erectæ, in quibus doctrinam traditam exhibuit.

Epiphan. in Pan Liber intitulatus *Revelatio Adæ.*

Enoch verò scripsisse libros adeò probabile est, ut de eo dubitare, præsumptuosum ac temerarium esse putem. Cùm & hujus mentionem faciat *S. Judas in Epistola* sua *Canonica*, imò *S. Augustinus lib.* 15. *de Civit.* id palàm fateatur; verba ejus sunt: *Scripsisse quidem nonnulla Divina* Enoch *illum septimum ab* Adamo, *negare non possumus.* Et alibi: Henoch *septimus ab* Adam *in* Canonica Apostoli Judæ *prophetasse prædicatur; cujus Scripta, ut apud* Judæos, *& apud nos in authoritate non essent, nimia fecit antiquitas, propter quam videbantur esse suspecta, nè proferrentur falsa pro veris. Nam & proferuntur quædam, quæ ipsorum esse dicuntur ab eis, qui pro suo sensu passim quod volunt, credunt; sed castitas Canonis, non recipit, non quòd eorum hominum, qui* DEO *placuerunt, reprobetur authoritas, sed quòd ista esse non credantur ipsorum.* Hæc S. Augustinus. *Tertullianus* in libro de habitu mulierum, occurrens iis, qui dicunt librum hunc, si ante *Diluvium* fuit scriptus, conservari non potuisse. *Scio,* inquit, *Scripturam* Enoch, *quæ nunc Ordinem Angelis dedit, non recipi à quibusdam; quia nec in armarium Judaicum admittitur. Opinor, non putaverunt illam ante cataclysmum editam, post eum casum orbis omnium rerum abolitorem salvam esse potuisse; si ista ratio est, recordentur pronepotem ipsius* Enoch *fuisse superstitem cataclysmo* Noë, *qui utique domestico nomine, & hæreditariâ traditione audierat, & meminerat, de proavi sui penes* DEUM *gratia, & de omnibus prædicatis ejus; cùm* Enoch *filio* Matusalæ *nihil aliud mandaverit, quàm ut notitiam eorum posteris suis traderet. Igitur sine dubio potuit* Noë *in prædicationis delegatione successisse, vel quia & aliàs non tacuisset, tam de* DEI *conservatoris sui dispositione quàm de ipsa*

Quid *S. Augustinus* de Libris *Enoch* sentiat.

Tertulliani de Libris *Enoch* judicium.

ipsa domus suæ gloria. Hoc si non tam expeditè haberet, illud quoque assertionem Scripturæ illius tueretur: proindè potuit abolefactam eam violentia cataclysmi, in spiritu rursùs reformare, quemadmodùm & Hierosolymis Babylonicâ expugnatione deletis, omne Testamentum Judaicæ literaturæ per Esdram *constat restauratum. Sed cùm* Enoch *eâdem scripturâ etiam de Domino prædicârit, à nobis quidem nihil omninò reticendum est, quod pertinet ad nos. Et legimus omnem Scripturam ædificationi habilem, divinitus inspirari, à* Judæis *posteà, jam videri rejectam, sicuti & cætera ferè quæ* Christum *sonant. Neque utique mirum hoc, si scripturas aliquas non receperunt de eo locutas, quem & ipsum corâm loquentem non erant recepturi. Ideò accidit, quòd* Enoch *apud* Judam Apostolum *testimonium possidet.* Ex quo quidem testimonio luculenter apparet, *Judæos* hosce non recipere ideò, quod nimis apertè de *Messia, Christo* videlicet, DEO & homine in carne venturo vaticinarentur, sicuti eandem ob causam *Rabbi Hakadosch* Sacrosanctam Triadem apertiùs confitentem rejiciunt. Visis igitur & recensitis libris, qui ante Cataclysmum scripti à primis Patribus memorantur, jam videndum quoque est, quod hi libri continuerint & de qua materia tractârint.

Cur Libros *Enoch* *Hebræi* non recipiant.

Quid *Libri Enoch* continuerint.

De *Libris Enoch, Origenes & Procopius,* eos continuisse ajunt multa vaticinia, videlicet de his, quæ eventura erant filiis ac nepotibus Patriarcharum, de futuris *Hebræorum* sceleribus & pœnis, de Mundi Salvatore ab eis occidendo, de eorundem eversione, captivitate, & dispersione inter gentes perpetua. *Annius in Commentariis super Berosum Apocryphum* ex *Josepho* scribit, in eodem *Enoch* volumine fuisse celebre vaticinium de geminis totius terræ cladibus, altera per inundationem, altera per incendium futuris. *Origenes* apud *Sixtum Senensem in 28 homil. lib. Num.* unà cum *Tertulliano* tradunt argumentum *Libri Enoch* fuisse præter prophetias, de numero & nominibus stellarum, & ipsarum secretis virtutibus, de descensu filiorum DEI ad filias hominum, de Gigantibus ex Angelorum coitu progenitis, de Extremo judicio DEI erga impios; de quo præsens testimonium prolatum est. Verùm hæc omnia fusiùs in *secundo Tomo Oedipi* & in 1. *lib. hujus Operis* aliquot ex *Libris Enoch Græca & Arabica fragmenta,* quæ mira continent, produximus.

Annius Pseudo-Berosus.

Origenes.

Porrò non desunt, qui ex illo *Geneseos loco,* ubi *Enos* filius *Seth* primus nomen DEI invocare cœpisse dicitur, apertè Scripturam nominis DEI tunc viguisse velint; textus enim Hebræus ita habet: אז הוחל לקרא בשם יהוה *Tunc cœpit invocare nomen* DEI *Tetragrammaton, sive quatuor literarum.* Aut ut in paraphrasi Chaldaica habetur:

Genes. 4. ult.

בכן שריאו בני אנשא לצלאה בשם ד''י:

Tunc inceperunt filii hominum orare in nomine DEI *mysterioso.* Vel ut luculentiùs adhuc *paraphrasis Chaldaica Ionathan.*

בכן שריאו בני אנשא לצלאה ולכתבה
בשמא דיהוה.

Cui consentit alius *Codex Syriacus* in hunc locum:

ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܠܡܩܪܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ.

Tunc cœperunt homines legere & scribere nomen DEI. Quasi *Enos* primus Divini cultus jecerit fundamenta, ritusque inceperit cœrimoniis colendi DEUM per signa externa, sive per imagines quasdam, aut characteres per quos Orationum devotio excitaretur; ac verisimile est, nomen illud ineffabile DEI beneficiorum Divinorum veluti mnemosynon quoddam à Sanctis Patriarchis portarum superliminaribus, aliisque locis sanctioribus fuisse inscriptum incisumvè, ut docet *citatus Codex;* Accedit hisce, quod *Iosephus lib. 2. Antiq. cap. 11.* mentionem fecit *Epistolæ cujusdam ab Alexandro Magno ad Aristotelem præceptorem suum scriptæ de sepulchro* Cainan *filii* Enos *in Civitate Persiaca invento,* cujus

Epita-

Epitaphium literis Hebraicis ſcriptum fuiſſe de *Diluvio* futuro *Alexander* teſtatur; Sed hæc uti prorſus Apocrypha, ita iis meritò reprobatis ad alia progrediamur. Atque ex hiſce adductis teſtimoniis ſat ſuperque patet, literarum ſcriptioniſque inventum ante communem orbis cataclyſmum in uſu fuiſſe, à primævis Patribus inventum, propagatumque. Cùm enim ab *Adamo* uſque ad *Diluvium* Mundus in immenſum amplificatus, & totus penè non ſecùs ac modo, *Orientis* anguſtiis tantam, tamque fœcundam humani generis propaginem minimè continentibus habitaretur, fieri certè non potuit, quin uti genus humanum, ita & artes vitæ humanæ neceſſarias maxime propagarent; maximum præterea commercium, ſine quo humana Societas conſervari minimè poſſet, vigeret; hoc vero ſine literarum invento inſtitui haud quaquam poſſet, rationi prorſus conſentaneum eſt, credere, ante *Diluvium* nullibi tam neceſſarium inventum defuiſſe. Iterum cum potentium à ſæculo Virorum, Gigantumque ambitio magna ubique locorum incrementa ſumeret, veriſimile quoque eſt, ad laudem, nominis famam, divinitatemque apud poſteros adipiſcendam, geſta ſua, inventaque ſaxis & lapidibus, uti *paulò ante* ex *Joſepho* oſtendimus, incidiſse. Imo *Camum* filium *Noëmi* centum circiter annos ante *Diluvium* natum, cum curioſiſſimus, & ſuprà quàm dici poteſt, nominis gloriam apud poſteros conſequendi cupidiſſimus eſset, normam & rationem, quam primævi iſti homines, cum in Politica vivendi ratione, tùm in artium reconditarum uſu tenerent, diligentiſſimè ſignatam, *Arcæque* illatam, ad alterius Mundi poſteros transfudiſſe, in *ſequentibus* oſtendetur. Patet igitur propoſitum.

Cham aviſſimus Arcanorum explorator.

CAPUT VI.

De Libris & Scriptoribus primis poſt Diluvium.

Literas, Scriptioniſque inventum ante *Diluvium* in uſu fuiſſe, ſatis ſuperque, ni fallor, in *præcedentibus* oſtenſum eſt, neque id aquis periiſſe, credibile eſt; ſed per *Noëmum*, ejuſque filios utriuſque Mundi ſpectatores, ad poſteros propagatum, etiam poſt *Diluvium* uſque ad *Moſen* (quem multi neſcio quibus frivolis rationibus adducti, Scripturæ primum inventorem perperàm faciunt) nullo non tempore viguiſſe, cùm Sacræ, tùm profanæ eruditionis monumenta ſatis teſtantur. *S. Clemens in libro Recognitionum* apertè ait, *Cham* poſteris reliquiſſe libros; cui adſtipulantur *Hebræi*, qui volunt, *Chamum* ſcientias, arteſque, quas ante *Diluvium* à *Kainitis* didicerat, libris commendasſe, & in *Arca* conſervatos poſteris tradidiſſe:

S. Clemens.

Libri *Chami* poſt *Diluvium.*

Pardes in Seviroth.

אמרו כ״ל כי חם בן נוח למד חכמת השמים ומדעת הטבעת מבני קין וכתבם בלוחות הנחש והביאם אל אחורונות כבול׃

Dicunt Rabbini *noſtri, quòd* Cham *filius* Noë *didicit artes, & ſcientias à filiis* Kain, *eaſque ſcripſit in tabulis æneis, tradiditque poſteris poſt* Diluvium. *Beroſus Apocryphus lib.* 5. docet: Anno quinto *Nini* literis & legibus *Germanos* formaſſe *Tuiſconem Gigantem, Sallam Samnites, & Celtiberos Tubalem.* Nonnullos quoque *Pſalmos Davidis*, diverſis ante *Moſen* Patriarchis adſcribunt, ita *centeſimum nonum* compoſitum à *Melchiſedech* volunt *Hebræi*, ab *Abrahamo* verò *Pſalmum octuageſimum octavum*. In *Libro Iob cap.* 8. *Baldad Suites* remittit *Iobum* ad generationem priſtinam & diligentem memoriæ

riæ

riæ Patrum investigationem; ubi *Rabbi Meir* expressè ait, cum ad *Annales Patrum* remissum; quasi diceret *Baldad Suites* ad *Iobum*:

תקרא ספרי ראשי אבות וזכרונות הקדמונים :

Consule libros primorum Patrum, & memoriam sive monumenta antiquorum. Moyses quoque Num. 21. *Libri bellorum Domini* meminit his verbis:

על כן יאמר בספר מלחמות יהוה :

Undè dicitur in libro bellorum Domini. Ubi paraphrastæ ita habent:

בספרא קרבין דעביד יהוה :

Ideò dicitur in libro bellorum, quæ fecit Dominus. Quod clarissimum testimonium est librorum ante *Mosen* scriptorum.

Libri Apocryphi.

Non ignoro quoque multos passim Apocryphos libros circumferri, cujusmodi sunt, *Testamentum duodecim Patriarcharum*, uti & *Pœnitentia Adam*, apud *S. Augustinum contra Faustum. Revelatio Adæ, Librique Seth* à *S. Epiphanio* damnati, quos ad authoritatem perfidiæ suæ conciliandam *Sethiani hæretici* falsò supposuerunt, quibus, inquam, fidem haberi nolim, cùm quivis judicio pollens, nescio quid adulterinum, & spurium sub iis latere facilè deprehendere possit. Hinc tamen inferri quoque nolim, libros ante aut post *Diluvium* immediatè scriptos non fuisse, cum id constanti, ut dictum est, *Authorum vetustissimorum* traditioni repugnet. Verùm ut hanc rem solidiùs adstruamus, jam alteram partem hujus materiæ aggrediamur, in qua nobis incumbit demonstrare, à *profanis* quoque *Authoribus* libros ante ipsum *Mosen* exaratos, quod dùm facimus, primò quinam proprie fuerint celebres illi tot Authorum monumentis agitati; *Zoroaster*, & *Mercurius Trismegistus*, quid & quomodò scripserint, videamus. A *Zoroastro* initium ducturi.

Zoroastres quis?

Arnobius quatuor *Zoroastres* ponit, primum *Chaldæum*, alterum *Bactrianum*, tertium *Pamphylium*, qui & *Erus* dictus, quartum *Armenium Hostanis* filium, ut & *Clemens lib. 4. Recognitionum. Suidas* quintum *Persomedum*, sextum *Proconnesium*, de quo vide *Plinium*, *Lactantium lib. 2. cap. 14. Manassem in Politicis. Sixtus Senensis* duos fuisse *Zoroastres* refert. Alterum ex *Diogene Laërtio Persam* Magorum Principem, Magiæ verum inventorem; alterum *Bactrianorum* Regem, à *Nino* in bello victum, veræ Magiæ primum corruptorem, ita *Iustinus*. His tertium adjungit *Clemens Alexandrinus Zoroastrum Erum*, qui de seipso hoc scriptum reliquit: *Conscripsi* Zoroaster Arimanius, *genere* Pamphylius, *qui in bello mortuus ad inferos descendi, & à Diis hæc didici.* Hunc *Erum Plato* refert *lib. 15. de Rep. cap. 12.* eo die, quo mortuus fuerat, supra pyram positum revixisse. Alii nullum *Zoroastrum* unquam fuisse volunt: ita *Goropius Becanus*; sed hæc opinio cùm omnibus bonis *Authoribus* contraria sit, meritò repudianda est.

Goropius Becanus.

Porrò *Iustini* ille *Zoroaster* magnam *Auctoribus* induxit perplexitatem: siquidem illum *Bactrianorum* Regem à *Nino* devictum, *Diodorus Siculus* non *Zoroastrem*, sed *Oxyartem* appellat: ita in *manuscriptis Iustini Codicibus* quoque se vidisse testatur *Ligerius* apud *Franciscum Patricium in Zoroastro.* Nos relictâ hac *Authorum* altercatione, quis ille *Zoroastres* fuerit, tùm manifestabimus, ubi priùs de Etymologia nominis quædam præmiserimus.

Etymon Zoroastris.

Zoroaster itaque nomen alii derivant à Ζῶον & ἄςρον, quasi diceres, *vivens astrum*. Quidam, ut *Laërtius*, eum Chaldaica voce, ἀςροθύτης dici vult *Sacrificatorem astrorum*; sed cum non videam, quomodò hæc vox Chaldaica esse possit, meritò ejus originem reprobandam judicavi. Nonnulli ex utraque lingua confusum derivant, à *Chaldæo* quidem, צורא *tsura*, quod figuram, signum, imaginem interpretamur, & à Græ-

ca voce ἀςὴρ, quod *ſidus* ſignificat; quaſi diceres, figura, imago, ſignum aſtrorum; alii ab aliis nominibus, & linguis falſò deductis derivarunt, de quibus vide *Goropium*. Nos dicimus Chaldaicum vocabulum eſſe, & derivari à verbo צורא, *Tſura*, vel צייר *Tſaiar*, quorum illud nomen, *figuram*, hoc verbum, *figurare* ſignificat, ex אש, & סתר, quod *ignem abſconditum* ſignificat, quaſi diceretur ציראסתר *Zairaſter*, formans idola ignis abſconditi, vel etiam צוראסתר *Tſhuraſter*, id eſt, ſignum, figura, ſimulacrum rerum ſecretarum abſconditarumque, cui congruit etymon Perſicum ·.·.·. Quæ omnia quàm aptè quadrent Zoroaſtri, in *ſequentibus* patefiet. Fuit igitur hoc nomen commune omnibus iis, qui abſtruſarum rerum ſcientiam ac magiam exercebant, & non ſecùs ac *Oſiris* omnibus iis, qui Religionem, & politicam vivendi rationem primis temporibus in *Ægypto* introduxerunt, excoluerunt-que, commune fuit, ut *poſteà* dicetur. Undè conſequenter, ſicuti plures *Oſirides*, *Saturni*, *Beli* (quæ cognomina fuerant eorum, qui præclarè & inſigniter de humano genere meruerunt) ita plures fuêre *Zoroaſtres*, id eſt omnes ii, qui magicarum artium, aliarumque ſecretiorum ſcientiarum inventores, cultoreſque primis iis ſeculis fuerunt; ut *Beroſus Euſebianus*, & *Xenophon*, quiſquis ille fuerit, in æquivocis ſuis apprimè demonſtrant, & nos fusè egimus de iis in *primo Tomo Oedipi cap. de Oſiride, & Iſide*. His igitur ita ſuppoſitis,

Vera *Zoroaſtris* derivatio ex Chaldaica lingua.

Dicimus primò, *Zoroaſtrem* illum famoſum Magiæ inventorem alium non fuiſſe, niſi *Cham* filium *Noë*; fuiſſe autem ei hoc nomen impoſitum, ob admiranda, quæ vi magicâ operabatur; quod nomen alii poſtmodum ſimile profeſſionis inſtitutum ſectantes tanquam magnificum, & quod, neſcio quid Divinum præſeferret, affectarunt; ſicuti in *Ægypto* occulta & abſtruſa revelantes ψονθονφανὴχ appellatos in *Prodromo* oſtendimus; uti & *Oſirides* quoque dicti ſunt, qui variis inventionibus rerum, religioniſque cultu homines ad meliorem vitam reduxerunt, obque id Divinos honores meriti ſunt.

Zoroaſter Cham fuit, & cur ita dictus.

Chamum igitur primum *Zoroaſtrem* fuiſſe ita probamus; *Cham* primò Chaldæus fuit natione, deindè primus poſt *Diluvium* Magiæ introductor; ut fusè alibi docuimus; Tertiò immediatè hic poſt *Diluvium* vixit, quo omnes *Authores Zoroaſtrem* vixiſſe volunt. Huic adſtipulatur Gregorius Turonenſis lib. 1. Hiſtor. Franc. *Primogenitus*, inquit, Chami *filius* Chus *fuit*, Cham *autem fuit totius artis Magicæ imbuente Diabolo, & primus Idololatriæ repertor, primuſque ſtatuam adorandam ſtatuit, ſtellas & ignem de cœlo labi magicis artibus, ei adſcribunt, vocatuſque eſt, cùm ad* Perſas *tranſiſſet*, Zoroaſter, *quod* Stellam viventem *interpretantur*, ſive ut nos derivamus, formans idolum ignis abſconditi, ſive ſignum, & figura rerum abſconditarum. Huic favet *D. Clemens lib. 4. Recognit.* Ignis enim cultum *Chamum Zoroaſtrem* primùm docuiſſe homines, *Agathias* author eſt, de quo nos pluribus *de Pyrolatria Ægyptiorum*. Boiſſardus in Apollonio Tyanæo, expreſſe hoc idem è variis *Authoribus* docet his verbis: *Audiverat* Nini *tempore* Zoroaſtrem Bactrianorum *Regem, multa de Magia docuiſſe, & ſcripſiſſe, quæ apud* Babylonios *ſervabantur. Is autem fuit* Cham *filius* Noë, *qui ante Cataclyſmum magicam artem didicerat, & poſteà exercuit, & alios docuit, ſtatimque à* Diluvio *patris ebrii Virilia contrectans, faſcino illum incantavit, nè poſſet impoſterùm gignere. Quidam* Zoroaſtrem *ſecundum fuiſſe volunt eum, qui in Sacris literis vocatur* Miſrim, *vel ejus filium* Chami *nepotem, qui artem Magicam mirabili efficacia exercuit. Aſtrorum enim peritiam noverat perfectiſſimè, & ex iis omnia humana, & inferiora corpora regi, & foveri cenſebat.* Ex

Cham primus *Zoroaſter*.

Gregorius Turonenſis.

Zoroaſter primus Magiæ, & Idololatriæ poſt *Diluvium* inventor.

Clemens lib. 4. recognit.

Boiſſardus.

Chami impudentia.

Ex astris scintillas quasdam carmine magico elicere studens, à Dæmone succensus est, & interfectus; cùmque hac violenta morte à Dæmone sublatus esset, nihilominus ejus discipuli illius disciplinæ pertinaciter adhæserunt, illumque Deorum amicum crediderunt, asserueruntque vehiculo fulminis in cælum fuisse sublatum; corpus illius in Assyria *conditum est; prædixerat enim* Assyriis, *tamdiù eos Orbi Terrarum cum summo imperio imperaturos, quamdiù suos cineres, & reliquias integras, & inviolatas conservarent.* Quæ omnia congruunt iis quæ *Plinius, Suidas*, aliique de *Zoroastre* scripserunt.

Verùm cùm de *Zoroastribus* maxima sit concertatio, nec facilè sese *Authores* ex tanta perplexitate evolvere possint. Nos cum *Latinis, Hebræis, Arabibus, Græcisque, Orientalium* comparantes *Authorum monumenta*, quid tandem de *Zoroastre* sentiendum sit, aut quisnam fuerit primus ille Magiæ inventor, intimiùs scrutari conabimur. Et ex probatis quidem probabile est, primum *Zoroastrem Chamum* fuisse; reliquos autem vel ipsi Synchronos, vel saltem non remotos ab hujus ætate fuisse. Inter cæteros autem celebris admodum habetur *Zoroastres Persomedes* sapiens apud eos, qui in Astronomia, teste *Suidâ* excelluit; Qui etiam primus nomen dedit iis Magis, qui civilia tractârunt; de quo *Authores* mira referunt, teste *Plinio*; Eum eodem die, quo natus est, risisse; eidemque cerebrum ita palpitasse, ut impositam pelleret manum, futuræ præsagio scientiæ; eundemque in deserto, caseo vixisse annos 20, ita temperatè, ut vetustatem non sentiret. Obiisse autem cœlesti igne concrematum, sicuti optaverat: ita *Suidas*: Ζωροάστρης Περσομήδης σοφὸς τοῖς ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ ὃς καὶ πρῶτος ἤρξατο τῶν παρ' αὐτοῦ πολιτευομένων ὀνόματος τῶν μάγων, ἐγένετο πρὸ τῶν τρωϊκῶν ἔτεσι φʹ: Etsi porrò *Suidas* hoc loco *Zoroastrum* sub *Nino* Rege igne concrematum, diversum à *Persomede* videatur facere, examinatis tamen *Chronologorum monumentis* gesta reperi utriusque prorsus eadem, etsi non in idem prorsus tempus videantur coincidere. Nam & *Epiphanius*, eum Astrologiæ, doctrinæ pravæ, & Magiæ inventorem *Nembrodi* Gigantis ætate fuisse asserit. Fuit enim *Ninus Nembrodi* Nepos, ex filio ejus *Belo* genitus. *Nembrod* autem fuit filius *Chus*, hic autem filius *Chami* fuit, qui etiam avus *Nembrod*, Atavus *Beli*. *Eusebius* affirmat eum iisdem temporibus cum *Semirami*, & *Abrahamo* vixisse; *Semiramin* verò nemo ignorat, *Nini* fuisse uxorem; qui *Niniven* urbem condiderit anno à *Diluvio* 291: & sequenti 292. dicitur, teste *Josepho, Abraham* natus: Consonant itaque tempora. Undè luculenter patet *Eudoxi*, & *Aristotelis* error maximus; Quorum uterque, teste *Plinio*, *Zoroastrem* 6000 annorum *Platonis* mortem præcessisse, opinatur. Hoc autem prorsus erroneum, & *Chronicis Authorum* tàm *Sacrorum*, quàm *profanorum monumentis* rectà contrarium, ita ostendo.

Zoroaster Persomedes qualis, & mira de nativitate ejus.

Dicimus itaque, verum illum, & primum *Zoroastrem* fuisse filium *Noëmi Chamum*, totius Magiæ, & Idololatriæ inventorem, qui illicitas artes, & scientias, quas ab improba *Kainitarum* propagine ante Cataclysmum didicerat, post eum posteris suis sollicitè traditas docuit, ut in *præcedentibus, variis in locis* ostensum fuit. Cùm enim mira à *Mathusala*, cum quo ante *Diluvium* pluribus convixerat annis, de patre suo *Enoch* translato audisset, artes quoque improbas *Kainitarum* sollicitè quæsisset, post *Diluvium* divinitatem raptumque ex hoc mundo affectans, eorum opera talia præstitisse traditur, ut omnes eum tanquam Numen quoddam venerarentur. *Ægypto* igitur numerosa sobole repletâ, is relicto Regno filio

Cham primus *Zoroaster*.

Chami Coloniæ quænam.

filio suo *Misraim*, alias colonias quæsiturus in *Chaldæam*, *Persiam*, *Mediam* ad *Assyriæ* populos se contulit, ubi Astrologiam, & Magicas artes professus, istiusmodi nomen apud Indigenas meruit, ut ubique Numinis loco habitus passim *Zoroaster*, hoc est, *ignis Arcani simulacrum* audiret. Apud *Persas* quoque, & *Medos*, *Chaldeæ* contiguas gentes, ignis cultum docuit, qui & in hunc usque diem permansit. Hinc factum est, ut *Authores* duos *Zoroastres*, unum *Chaldæum*, alterum *Persomedum* fuisse passim arbitrentur, perperàm tamen. Fuit enim unus *Cham*, qui primò nominis sui famam magicis artibus, & Astrologicæ divinationis peritiâ, longè latéque diffundens, substitutoque in locum suum filio *Chus*, ipse in vicinam *Persidem*, novam propaginis suæ Coloniam introducturus migravit, ubi eam nominis gloriam variis suis præstigiis apud populum adeptus est, ut mortuus inter Numina *Persidis* relatus, Μυδρὸς, hoc est, *Candefactus Lapis*, *Zuraster*; *Vivum Sidus*; *Sol*, *Ignis vivens*, Σοφὸς, *Magus*, id est, *Sapiens* vocaretur. Qui demùm prout *Persis* prædixerat, cœlesti igne consumptus in conservationem Regni, cineres suos conservari præcepit. In *Bactriam* quoque *Persidi* contiguam, coloniam introduxisse, verisimile est, undè posteà fama dimanârit *Bactrianorum* Regis Magiæ Inventoris; quamvis faciliùs crediderim, hunc Regem *Bactrianorum* non *Zoroastrem*, sed *Oxyartem*, uti *suprà* quoque ex *Iustini Codice* ostensum est, appellatum, unumque è posteris ejus Magiâ clarum fuisse, qui primi *Zoroastris* nomine, & artibus assumptis, Thaumaturgi famam apud posteros mereri affectârit.

Chaldæus & Persomedus Zoroaster unus & idem *Cham* fuit.

Μυδρὸς, quid apud *Persas*.

Secundus *Zoroaster Chus* filius *Cham*.

Secundus *Zoroaster* fuit *Chus*, filius *Cham Chaldæus*, disciplinarum paternarum sedulus investigator, imò hæres, qui & nomen patris sui *Cham* affectans, artes dæmonis ope partas docuit filium suum *Nembrod* Gigantem, qui primus ope earum Regnum *Babyloniæ* invasisse fertur, à quo, & per quem traduce manu propagatæ noxiæ disciplinæ, totam *Assyriam* sensim replevêre; *Chus* autem *Zoroastrem* fuisse dictum, *suprà* ex *Gregorio Turonensi* probatum est; *Nembrodum* autem Magum, & Idololatram fuisse, *paulò post* probabitur. Hinc postmodùm omnes ii, qui magicâ arte admiranda patrarent, *Zoroastres* sunt vocati. Quod, ut *supra* diximus, idem sonat in lingua Chaldaica (quæ toti passim *Assyriæ*, ejusque partibus *Chaldææ*, *Mediæ*, *Persiæ*, vicinisque Regionibus vernacula erat) ac *figura ignis arcani*, sive *signum absconditum*; quod nomen, ut erat grande, & magnificum, ita non nisi rerum secretissimarum, sive licitarum, sive illicitarum inventoribus indebatur, nomenque solis in *Chaldæa* competebat Magis, non secùs ac in *Ægypto* ψονζμφανὴχ, nomen de humano genere optimè, uti *supra* diximus, meritis competebat viris, arcanorum Revelatoribus. Porrò in hac Magica arte præstantes *Ninum* filium *Nembrod*, *Sarug*, *Nachor*, imò *Thare* patrem *Abrahami* fuisse, omnes ferè *Rabbini* docent, qui ignis cultum, quem *Cham* pater eorum instituerat, unà cum Magia, & Astrologia tradita, insigniter promoverunt; Undè & Urbem ignis cultui deputatam, *Ur*, id est, ab igne dictam, omnes ferè *Interpretes* sentiunt; *Abrahamum* quoque jussu DEI de *Ur Chaldæorum* eductum, ne impiis sceleratissimorum hominum sacrificiis pollueretur, præter *S. Hieronymum*, plerique alii *in hunc locum commentatores* asserunt. Verum cum hujusmodi cultus nullibi scitius, quàm à *Rabbinis* describatur, ad eos Lectorem remitto.

Nembrod filius *Chus*,

propagator Idololatriæ.

Psontomphanechi quales apud *Ægyptios*.

R. Becchai quoque eum hoc loco impium, & Idolis deditum dicit, ideoque in voce, הרן, *Nun*, inversum esse, de quo varia *Rabbinorum* contentio est. Vide quæ de hoc fusius scribunt *Baal Hatturim in Mickra Haggedolah in locum Josue*, *c. ult.*

R. Becchai in 8. *Gen.*

Baal Hatturim.

R. Manahem.

c. ult. ℞. *Manahem hoc loco in fine Perascbath. Tractatus Sopherim. Iochai in Librum Zohar*, aliique.

Ex quo tertiò patet, ignis cultum in *Babylone*, *Mesopotamia*, *Perside*, institutum, à nemine, nisi à *Chamo*, *Zoroastro* illo famosissimo, & totius Idololatricæ superstitionis inventore, & propagatore originem habuisse, quem superstitem fuisse hoc tempore, *in præcedentibus* ostendimus, quemque à *Nino* demum interfectum *profanæ* tradunt *historiæ*; Nonnulli cœlesti igne tactum periisse volunt. Quicquid sit, cum hoc eodem tempore *Chus*, alter *Zoroaster*, atque in Arte Magica singularis viveret, facile unius gesta cum alterius, à Scriptoribus confundi potuerunt: Sufficit igitur, nos hîc ostendisse, *Zoroastros* omnes *Chaldæos*, & ex familia *Chami* descendentes fuisse. Quòd verò quidam *Zoroastrem* ex familia *Semi* deducant, iis non facile assenserim; cum *Zoroastres* omnes castæ istius, ac Divinæ Religionis, quam *Semi* filii omni studio propagare solebant, corruptores fuerint, & exstirpatores.

Libri Chami, sive Zoroastris.

Dico igitur fieri non potuisse, ut *Cham* peritissimus Astrologiæ, ac universæ Naturæ consultus, ad instantiam suorum filiorum *Chus* & *Misraim* charissimorum pignorum non aliqua scripserit; cùm ut per regulas, & præcepta in Magica arte operandi, labili filiorum memoriæ, tot in primævi Mundi rebus addiscendis occupatæ consuleret; tùm ut ad nominis sui famam, & immortalitatem, cujus avidissimus erat, consequendam, posteros in admirationem raperet eorum, quæ in primo ante *Diluvium* ævo, haud dubiè à primis Patribus miranda fieri viderat, didiceratque. *Suidas* hisce consentit, imò de quibus scripserit, his verbis refert: Ζοροάστρης Περσομήδης σοφὸς περὶ ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ, ὃς καὶ πρῶτος ἤρξατο τοῦ παρ' αὐτοῖς πολιτευομένου ὀνόματος τῶν Μάγων, φέρεταί τε αὐτοῦ περὶ φύσεως βιβλία δ'. περὶ λίθων τιμίων ἓν καὶ ἀστροσκοπικὰ ἀποτελεσματικὰ βιβλία ε'. Zoroastres Persomedes *cæteros Astronomos sapientiâ superans, qui etiam primus fuit Author Magorum nominis apud ipsos recepti. Circumferuntur autem ejus libri quatuor de Natura, de Lapidibus pretiosis, unus; prædictionum ex inspectione stellarum libri quinque*. Neque interest, quod *Suidas* eum vocet *Persomedum*, quem nos passim *Chaldæum* diximus. Siquidem *Persomedus*, & *Chaldæus* unus & idem est, ut *in præcedentibus* diximus, neque etiam tunc temporis lingua Persica à Chaldæa distincta usurpabatur; sed Regiones tantum erant nomine distinctæ, *Persia* quidem dicta ob equorum in ea provenientium præstantiam; *Chaldæa* autem, sive Regio *Chasdim* à primo Duce *Chus*, quasi diceres *Chusdim*, quæ unà cum *Mesopotamia*, *Media*, sub uno nomine *Assyriæ* comprehendebantur, uti ex *Chorographia nostra primo Tomo Oedipi* proposita patebit. Linguâ igitur eum Chaldæâ maternâ, quæ toti passim *Assyriæ* vulgaris erat & vernacula, quæcunque scripsit, exarasse certum est. Consentitque meis rationibus Picus Mirandulanus in Epistola quadam ad Marsilium Ficinum datâ, in qua se Chaldaicos quosdam libros adeptum gloriatur. Verba subjungo: Chaldaici, inquit, *hi libri sunt, si libri sunt, & non thesauri. Audi inscriptiones: Patris* Ezræ, Zoroastris, & Melchiar Magorum Oracula. *In quibus, & illa quoque, quæ apud* Græcos *mendosa, & mutila circumferuntur, leguntur integra, & absoluta. Tum est in illa*, Chaldæorum *Sapientum brevis quidem, & salebrosa, sed plena mysteriis interpretatio. Est itidem & libellus de* Dogmatis *Chaldaicæ Theologiæ*, tàm Persarum, Græcorum, & Chaldæorum *in illam divina, & locupletissima enarratio*. Scripsisse quoque, *Plinio* teste, de Agricultura fertur. *Hermippus* ille, quem sæpè *Athenæus* citat, eum inter alia vicies centena millia versuum (qui tamen manifestus error est, quem

Suidas.

alibi refutamus) ſcripſiſſe tradit. *Æthiopici Authores*, hujus quoque dùm mentionem faciunt, *Libros ejus de Magia*, *& Dæmonibus* citant, quos *alibi* allegamus.

Geladdin Arabs in Hiſtoria ſua *de Viris Illuſtribus*, ſæpè meminit libri *Zoroaſtri de Somniis*, eorumque interpretatione. *Armeni* quoque hujus famoſiſſimi Magi *in ſuis Hiſtoriis* mentionem faciunt. Tempus me deficeret, ſi ſingula, quæ de hoc ſcripſerunt, aut ejus libros citaverunt Authores, hìc adducenda forent.

Porrò, cùm, ut *in præcedentibus* dictum eſt, Libri *Zoroaſtris* Chaldaicâ Linguâ ſcripti ſint, non immeritò hoc loco quæri poteſt; à quonam poſtmodum Græci facti fuerint? Certè inter alios antiquiores Scriptores *Beroſum* horum uti indefeſſum ſcrutatorem, ita & accuratum eorundem Interpretem egiſſe reperio, cui & *Joſephus* adſtipulari videtur. Quis porrò fuerit hic *Beroſus*, & qui in *Chaldæorum* Arcana penetraverit, idem *Joſephus* tradit his verbis contra *Apionem*: Λέξω δὲ νῦν ἤδη τὰ παρὰ Χαλδαίας ἀναγεγραμμένα, καὶ ἱστορούμενα περὶ ἡμῶν, ὑπερέχει πολλὴν ὁμολογίαν καὶ περὶ τῶν ἄλλων τοῖς ἡμετέροις γράμμασι· μάρτυς δὲ τούτων Βηρωσός, ἀνὴρ Χαλδαῖος μὲν τὸ γένος, γνώριμος δὲ περὶ τῶν Χαλδαίων φιλοσοφοῦμένοις αὐτὸς εἰς τοὺς ἕλληνας ἐξήνεγκε τὰς συγγραφάς. Τοῦτος τοίνυν ὁ Βερωσσὸς ταῖς ἀρχαιοτάταις ἀπακολουθῶν ἀναγραφαῖς, περὶ δὲ τοῦ γενομένου κατακλυσμοῦ, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ φθορᾶς τῶν ἀνθρώπων, καθάπερ Μωυσῆς οὕτως ἱστόρηκεν, καὶ περὶ τῆς λάρνακος ἐν ᾗ Νῶχος ὁ τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχηγὸς διεσώθη· προσενεχθήσης αὐτῆς τῶν ἀκρωρείαις τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν. εἶτα τοὺς ἀπὸ Νῶχα καταλέγων καὶ τοὺς χρόνους αὐτοῖς προστιθείς. *Nunc itaque dicenda ſunt ea, quæ apud Chaldæos noſcuntur eſſe conſcripta, & de nobis in Hiſtoria ſunt relata, quæ multam habent concordiam cum noſtris voluminibus etiam de aliis rebus. Teſtis autem horum eſt* Beroſus, *Vir genere quidem* Chaldæus, *notus autem eis, qui doctrinæ eruditionique congaudent, quoniam de Aſtronomia, & Chaldæorum Philoſophia ipſe Græcas conſcriptiones edidit. Igitur* Beroſus *antiquiſsimas ſecutus hiſtorias de facto* Diluvio, *& hominum in ea corruptione, ſicuti* Moyſes, *ita conſcripſit; ſimul & de* Arca, *in qua generis noſtri Princeps ſervatus eſt, devectâ ſcilicet eâ in ſummitatem montium* Armeniorum; *deinde ſcribens eos, qui ex* Noë *progeniti ſunt, tempus eorum adjicit.* Et paulo poſt: *Ipſam verò* Chaldæorum *conſcriptionem fide dignam exiſtimandam eſſe, quandò cum Archivis* Phœnicum *concordare videntur, quæ ex* Beroſo *conſcripta ſunt.* Meminit *Gorionides, aliique Rabbini in Libris Milchamoth Adonai* hujus *Beroſi*. Inter cæteros autem *Liber Halichoth Olam*, in quibus paſſim allegantur:

Beroſus, quo tempore vixerit, & quid ſcripſerit.

Gorionides.

בר הושיע בספר זכרונות כסדיים.

Bar Hoſea in libris hiſtoriarum Chaldæorum.

Arabes quoque eum vocant براسا *Baraſa*; ita *Abenephi*, quem *alibi* citavimus. Fuiſse autem *Beroſum Chaldæum*, ipſum nomen oſtendit; *Bar* enim Chaldaicè idem ſignificat, ac filium הושע *Hoſea* autem nomen Patris ejus eſt, quaſi diceres *Barhoſea*, filius *Hoſeæ*, ſicuti *Abenſina Arabes* vocant filium *Sina*; Fuit autem Sacerdos, quia (teſte *Diodoro lib.* 3.) eundem gradum in ſua Republica tenent *Chaldæi*, quem Sacerdotes in *Ægypto*; fuit etiam Scriba publicus, ſive Notarius, quia penes ſolos Sacerdotes erat publica fides Annalium, temporum, geſtorum Regum, ut *Metaſthenes in Libro de Judiciis temporum*; hunc ſolum *Metaſthene* teſte, *Perſæ* in Monarchiæ *Aſſyriorum* temporibus ſequuti ſunt. Floruit autem multò ante *Alexandrum Magnum*, quod inde conſtat, quòd *Metaſthenes Perſa* Sacerdos, qui frequentem facit *Beroſi*

Etymon *Beroſi*.

Metaſthenes Perſa.

Quo tempore floruerit *Beroſus*.

Berosi in suis libris mentionem, sub ipsum initium Regni *Græcorum* floruerit, quique, *Plinio* teste, apud *Athenienses* disciplinas Chaldaicas Olymp. 46. professus, statuam aureâ linguâ in Gymnasio publico constitutam, ob insignem rerum, historiarumque antiquissimarum peritiam meruit, *Græcosque* proindè æternum literarum usum credere coëgit: Ab hoc, ni fallor, sua habuit *Julianus* Chaldæus Philosophus dictus *Theurgus*; de quo ita Suidas: Ἰουλιανὸς Χαλδαῖος φιλόσοφος πατὴρ τοῦ κληθέντος θεουργοῦ Ἰουλιανοῦ ἔγραψε περὶ δαιμόνων βιβλία δ΄, ἀνθρώπων δὲ ἐστὶ φυλακτήριον πρὸς ἕκαστον μόριον, ὁποῖα τὰ τελεσιουργικὰ Χαλδαϊκά. *Scripsit de Dæmonibus libros quatuor, sunt autem ad custodiam cujuscunque hominum membri, qualia sunt* Chaldaica *illa Sacra, quæ* Telesiurgica *vocantur.* Cujus & filius quædam *Theurgica* versibus scripsisse fertur, videlicet, initiatoria & oracula, & alia quæcunque hujus Scientiæ arcana, quæ *Suidas* vocat λόγια θεουργικά, ex quibus *Proclum* sua quæque sumpsisse ipsemet fatetur, dùm ejus λόγια adducta explicat, ut suo tempore videbitur. *Librum* quoque *de zonis*, quæ quid fuerint, suo loco in *Theologia Chaldaica* declaratur. Adducuntur etiam à *Porphyrio Symbolus*, & *Pallas* quidam, qui res Magorum Græcè conscripserunt. Porrò *Chaldæorum* libros in Arabicam Linguam conversos, Author est Averroës:

Julianus Chaldæus Philosophus.

وفلسفه بزمان كلدبون هى الكمالة من

فلسفة التي بزمات ارسطلس ❂

Philosophiam apud Chaldæos *perfectiorem fuisse, eâ quæ apud* Græcos *tempore* Aristotelis. Sed hæc omnia Oracula, magicaque scripta aliundè originem non habuerunt, nisi à Zoroastro è *Chaldæo* in *Græcum*, vel à *Beroso*, vel *Juliano*, aut quovis alio traducta. Non nescio *Berosum* ab *Annio Viterbiensi* prolatum suppositititium partum, & nullius apud Eruditos auctoritatis esse; Unde quandocunque de *Beroso* loquimur, de vero illo *Beroso*, non de *Anniano* nos loqui hoc loco protestamur. Certe hi libri Zoroastræi (teste *Clemente*) in tanta fuère veneratione, ut eos *Christianos*, qui *Prodici* hæresin sequerentur, gloriari solitos, ejus se arcanos Libros possidere referat. Et *Porphyrius in Plotini Vita* narrat, *Christianos* multos ex antiqua Philosophia profectos, *Adelphii* & *Acylini* fuisse sectatores, eosque *Alexandri Lybici*, *Philocomi*, *Demostrati Lydi*, plurimos libros circumtulisse, & Revelationes quasdam *Zoroastris*, *Zostriani*, *Nicothei*, *Allogenis*, *Mesi*, aliorumque hujusmodi palàm ostendentes, multos decipientes, & ipsi ante decepti. Qui assererent *Platonem* intelligibilis essentiæ profundum minime penetrasse, eaque de causa *Plotinum* multas in ea argumentationes intulisse, atque contra eos *Librum* scripsisse, qui *contra Gnosticos* est. *Amelium* quoque Auditorem ejus libros quadraginta composuisse contra librum Zostriani, ipsumque *Porphyrium* multis argumentis ostendisse, Librum *Zoroastri* ab illis inscriptum adulterinum, novumque esse, & ab illis confictum, qui struebant hæresin, ut eorum institutiones esse *Zoroastris* Veteris crederentur. Ex quo loco apparet manifeste, in tam magna *Zoroastrùm* fuisse æstimatione, ut multi, vel rationibus, vel authoritate, quâ ejus esse crederentur, *Platonis* dogmata Theologica posse convelli, & novam in Theologia Christiana hæresin, vel constituere, vel constitutam confirmare se posse, confiderent. Dubium igitur nullum est, de Zoroastræorum monumentorum veritate, cum multis ante *Christum* annis, à diversis Authoribus, *in præcedentibus* citatis non infrequens fiat mentio. Ex quorum officina postmodùm innumera alia monumenta prodierunt: Hujus gentis videntur esse *Syriani Oracula*, quem *Suidas* decem libros in λόγια, hoc est, in *Zoroastris Oracula* scripsisse refert;

Clemens in Libris Recognitionum.

Porphyrius in vita Plotini.

Magna authoritas librorum *Zoroastris* apud veteres.

Syrianus in Zoroastris Oracula.

Juliani

Juliani quoque Chaldæi Philosophi, in quem 28 libris commentatum *Iamblichum* ejus Auditorem Damascius bis recitat, sub titulo perfectissimæ Theologiæ Chaldaicæ his verbis: ὡς ἐν τοῖς Χαλδαϊκοῖς ὁμολογούμενος ὁ Ἰάμβλιχος. *Sicuti in Chaldaicis fatetur* Iamblichus. Hujus *Zoroastris Oracula* fusis Commentariis prosecuti sunt *Psellus* & *Plethon*, qui penes nos sunt, & quos haud infrequenter citamus, ab *Opsopæo* Parisiis primùm editos anno 1608. Verùm hæc de *Zoroastre*, ejusque Origine, gestis, libris scriptis sufficiant. Nunc ad *Trismegistum* declarandum nos conferamus.

Damascius. Iamblichus in eadem.

CAPUT VII.

De Mercurio Trismegisto, *ejusque libris.*

Varii Mercurii.

MErcurios Antiquitas tres numeravit. Primus *Cœli* & *Himeræ*, hoc est DEI filius habitus est. Secundus, *Liberi Patris* & *Proserpinæ*. Tertius, *Iovis* & *Majæ*, quibus alii addunt quartum, *Iove* & *Cyllene* genitum. Quintus citatur à *C. Cotto* Pontifice, ut est apud *Ciceronem*; & hunc dicit *Argum* occidisse; Undè & Ἀργοφόντης dicitur, propter cujus cædem *Iovis* jussu factam, ut ab *Argi Actæonis* filii custodia, *Io Inachi* filiam in vaccam mutatam liberaret, relictâ *Græciâ* cum *Io* fugere coactus est. Hanc fabulosam narrationem Macrobius interpretatur. *Argum*, inquit, *esse Stellarum fixarum Orbem*, Mercurium Solem, *cujus ortu interimatur* Argos, *id est, luce sua intensa evanescant reliquæ stellæ*. *Mercurius* igitur Astronomiæ famâ ubique conspicuus in *Ægyptum* veniens ab omnibus honorificè propter eruditionem, literarumque cognitionem, & politicæ peritiam, exceptus est; Leges enim dedisse *Ægyptiis*, & modum vitæ tranquillæ, & ad conservationem Societatis, vitæque humanæ accommodatæ præscripsisse; ritus item Sacrorum literis Ægyptiacis mandâsse, Sacerdotum Collegia instituisse, quorum singuli peculiaribus cærimoniis DEOS patrios colerent, iisque pro anni temporibus Sacrificia facerent. Atque ita *Græcorum* nobis referunt monumenta, apud *Ciceronem*, *Clementem*, *Arnobium* aliosque: *Sanchoniaton Berythius*, qui paulò post *Moysen* vixit, *Phœnicumque historiam* scripsit, ut est apud *Diodorum*, eum qui apud *Phœnices Thauthus* diceretur, apud *Ægyptios Thoth* vocatum fuisse tradit; præterea eundem *Saturni* scribam fuisse, atque inter DEOS relatum, literas invenisse, multa circa *Deorum* honores, Sacra, Astrologiam, Musicam, & naturam primùm observasse; palæstram, Choræam, & Lyram reperisse, atque ob eloquentiam, quam docuit, à *Græcis* Ἑρμῆν, id est, *Interpretem* dictum. An verò *Hermes* ille, qui, ut *Diodorus* ait, *Osiridi* & *Isidi* à consiliis fuit, is idem sit, qui *Argum* occiderit, etsi nullo antiquitatis, vel indicio, vel testimonio affirmare, aut negare possimus; Si tamen *Diodoro*, aliisque fides habenda est, dicerem *Orpheum* primò, deindè alios *Græcos*, quæ *Ægyptiorum* erant, (quod & *Strabo l.* 17. fatetur) ad suos transtulisse, ac proinde literarum inventionem non *Mercurio Argi* occisori, sed *Theutho Ægyptio* cum *Platone* sentio tribuendam, ut in sequentibus fusè demonstrabimus. An autem *Theutus* hic, seu *Hermes* inventor literarum idem fuerit cum *Mercurio Trismegisto*, de quo disputamus, in dubium vocari potest. Certè *Mercurium* hunc *Osiridis* & *Isidis* temporibus fuisse, *Diodorus* ostendit hac inscriptione, *Isidis* sepulchro incisa.

Mercurius Ἀργοφόντης, quis?

Mercurius Legislator & Literarum inventor.

Sanchoniaton Berythius vetustissimus Scriptor.

Thautus quis?

Hermes, sive *Thautus*.

An *Thautus*, & *Trismegistus* idem sit.

Ἐγὼ

Εγὼ εἰμὶ ἡ βασίλισσα πάσης χώρας, ἡ παιδευθεῖσα ἀπὸ Ερμȣ̃. *Ego Isis sum Regina totius Regionis, edocta ab* Hermete. Et in *libro Sacro Hermetis*, ubi colloquium est inter *Isidem*, & *Horum* filium, multa fit de *Hermete* mentio; ubi eum sæpè appellat Mentem, fingitque aliquandò DEUM, universi Principem cum *Hermete* loquentem, eumque *animæ suæ animam* vocantem, atque ipsi hominum formationem assignantem.

Βȣλῆς δ᾽ ὁ πατὴρ πάντων καὶ καθηγητὴς ὁ Τρισμέγιστος Ερμῆς. *Consilii pater omnium, & Magister* Trismegistus Hermes. Ex quo luce clariùs videri posset, eum *Hermetem*, qui à consiliis *Isidi* fuerat, eundem fuisse *Trismegistum*; cùm verò ipse *Trismegistus* suis in *Dialogis* fateatur, alium fuisse ante se hujus nominis, certè unum & eundem dicere nequimus. Sed ut veritas per partes innotescat; quid *Hebræi*, *Chaldæi*, *Syri*, *Arabes*, *Ægyptii*, de primo & secundo *Hermete* senserint, jam tandem aperiamus.

Est *Vetus* quidam *Commentarius* hîc *Romæ* in *Collegio Neophytorum*, cui nomen, בית מלכיצדק, *Domus Melchisedech*; qui, ubi tractat de vita, moribus & origine *Melchisedech* Regis *Salem*, mentionem quoque frequentem *Hermetis* nostri facit, quem & *Idaris* vel *Adaris* vocatum, multiplicem fuisse vult: ita ut primum *Hermetem* sive *Adris* dicat *Henochum*, filium *Iared*, literarum, rerumque omnium ad humanam vitam conservandam necessariarum fuisse inventorem: Justitiæ & pietatis cultorem eximium; veræ in DEUM fidei, cultusque Divini primum Assertorem, qui ob virtutes, & DEO *Opt. Max.* beneplacita opera ante commune mortalium conditioni præfinitum tempus raptus ambulaverit cum DEO, perpetuâ admirandorum operum ab ipso in terris gestorum relictâ memoriâ, ita ut qui ex posteris *Noë* mira viderentur facere, *Adris* dicerentur. Verum verba ipsa allego:

Henoch Adaris vocatus ab Hebræis, ab Arabibus Idris.

ויש לחנוך שם אדריש ויהי אדריש אחר אחרו שמו בלעץ הכמים והוא חיה רישון שהקים המד רושורת והוא מוצא האותיות הלימדות הוא מוסר לאנשים התיכות ומצות להיות בטוב והעברת האלהות לפיכך לקח אותי אלהים ויתהלך את האלהים בגן עדן ואחלו כל מיבקי בחכמת האלהות הנא נקרא בשם אדריש:

Idest, *Fuit autem* Henoch *nomen* Adris, *& post eum alius* Adris, *cui nomen in lingua barbara* Hermes, *quoniam is primus constituit Scholas, in quibus Scientias à Protoplasto, ejusque filio* Seth *sibi traditas docuit; ipse inventor literarum, & Mathematicarum artium, is tradidit leges, & benè vivendi disciplinam, cultumque Divinum, ideò abstulit eum Dominus, & ambulavit cum* DEO *in horto* Eden; *hinc factum est, ut omnes, qui scientiis, & secretiorum artium notitiâ ex posterioribus in Mundo clarerent*, Adris, *hoc est, rerum occultarum Investigatores dicerentur*. Putat autem talem *Hermetem* fuisse *Melchisedechum* ex *Chananæorum* genere oriundum, qui ob summam sapientiam, & rerum Divinarum notitiam publicus sit factus Divinæ Legis instructor, Sacrorumque Præsul. Verba subjungo:

והיח כן אדרשין אחד מלכיצדק מבית כנען מלך שלם והו הכהן גדול ומשמש אל אילאה:

Et unus ex hujusmodi Adrisin *fuit* Melchisedech, *Rex* Salem *ex domo* Chanaan, *erat enim Sacerdos* DEI *excelsi, & juxta* Thargum Babylonicum, *Minister coram Domino* DEO *excelso*. Vel ut hoc loco pulchrè habet Syriacum exemplar:

ܘܗܘ ܡܫܡܫܢܐ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ

Et fuit religiosus Sacerdos DEI *excelsi*. Atque huc usque memoratus *Commentarius*; Quæ omnia conveniunt *Arabum* traditionibus; Nam & hi primum *Hermetem Henoch* fuisse volunt,

volunt, quem & *Idris* vocant. Clarissimè autem præ omnibus aliis, *Alkandi* apud *Gelaldinum* Author Arabs, capite de Sapientibus Ægypti:

Alkandi apud Gelaldinum. M. S.

في زمان ابوهيم كان بمصر هرمس وهو
ادريس الثنية ع م وهو مثلث لانه نبي
وملك و حكيم وهو الذي صنع الرصاص
دهبا رصاصا وكان بها ولهمن العلوم
صنعة الكيميا والنجوم والسحر وعلم
الروحنين والطلسمات البرابين والسرار
الطبيعة ✿

Tempore Abrahæ *fuit in* Ægypto Hermes *ipse* Idris *secundus*, & *ipse* Trismegistus, *quia Propheta*, & *Rex*, & *Sapiens*, *seu Philosophus*, & *is qui docuit Scientiam metallorum*, *Alchimiam practicam*, & *Astrologiam*, *Magiam*, *Scientiam Spirituum*, & *Apotelesmaticam*, *sive Amuletariam*, & *Secreta Naturæ*, *ex quo deindè* Pythagoras, Empedocles, Archilaus *Sacerdos*, Socrates *Orator*, & Plato *Philosophus*, & *Politicus*, & Aristoteles *Metaphysicus*, *reliqui denique Astrologi sua desumpserunt*. Similia hisce profert *Salamas Arabs* libro, quem *Hortum mirabilium* vocat, quem *alibi* fusè citavimus. *Henoch* itaque primus *Adris* fuit dictus; primus verò post *Diluvium Hermes*, sive secundus ab *Henoch*, qui de Deo multa sapienter pronunciavit. *Mor Isaac in Philosophia* sua *Syriaca M. S.* quæ penes me est, facit *Hermetem*, quem *Jovanithun* vocat, totius Astronomiæ Authorem, originemque ejus describit.

His igitur ita ritè præmissis, dico primò, ab *Enocho* ante *Diluvium*, omnem Sapientiam *Ægyptiorum* principium habuisse, erat enim is, qui præ omnibus aliis ante *Diluvium* à Protoplasto ipso instructus, veram rerum Divinarum notitiam hauserat, Posterisque suis tradiderat, tantique fuisse non solùm ob admirabilem Sapientiam, rerumque humano generi necessariarum inventionem, sed etiam ob impenetrabilem ex hoc mundo raptum nominis, ut multi ex posteris eum tanquam Numen quoddam colendum proponerent. Undè verisimile est, quod *Arabes* tradunt, *Chamum* rerum exoticarum, curiosissimarumque ante *Diluvium*, non tantum improbas artes à *Kanaïtis* (*ut suprà* quoque probatum est) didicisse, sed & Scientias de Deo, & Angelis, de Arcanis denique Naturæ ab ipso *Mathusala* filio *Henoch* paternarum traditionum hærede accepisse, artiumque licitarum cum illicitis commixtione à paterna traditione prorsùs degenerem legem condidisse; quam deindè *Trismegistus* quidam ex *Chananæa* stirpe *Chami* descendens, separatis ab illicitis licitis, in meliorem, & Religioni Divinæ conformiorem, quantum Ethnico Philosopho, solo naturæ lumine fulto, in tanta rerum depravatione, licuit, redegerit; quem quidem verum illum, & tantopere ab Authoribus celebratum secundum *Hermetem Trismegistum* fuisse, *infrà* probabitur. *Hermetem* autem *Trismegistum* dictum fuisse ob similitudinem, & Analogiam quandam operum primi *Hermetis Trismegisti*, verisimile est, quem *Idris Arabes*, *Hebræi Hanoch* dicunt; quem & *Trismegistum* dicunt citati *Arabes* ob tres insignes prærogativas. *Primò*, quòd Sacerdos Dei esset, & primus Vias Domini justas perversis monstraret mortalibus, *Deindè* ob summam rerum naturalium peritiam, quâ rerum humanarum necessitati omnibus modis, suis inventionibus succurrere studebat; cùm nullam Rempublicam sine legibus, & ordinationibus consistere diu posse nosset. *Tertiò*, *Maximum* quoq; dictum ob civilis vitæ cultum, legumq; conditionem, quæ sunt veluti sal quidam humanæ Societati conservandæ necessarius. Prætereà *Henochum*, primum illum *Hermetem*, primum post filios *Seth* Astronomiam excoluisse; Temporis, Annorumque rationem docuisse, ex cujus monumentis postero Mundo relictis, secundus *Adris* sive *Hermes* noster sua de divisione temporum principia deduxerit, atque ad posteros transtulerit, *Ægyptii* cum *Arabibus* volunt. Habent enim

Cham Mathusalæ filii Henoch discipulus doctrinam sacram post Diluvium propagavit.

Hanoch cur Trismegistus sit dictus.

Ægy-

Ægyptiorum arcaniores Astrologi pro certo, Annum Civilem *Ægyptiorum* fuisse divisum in tot dies, quot primus *Adris* inter homines vixerit. Nam *Sacra Scriptura*, eum expressè trecentos sexaginta quinque annos, quot videlicet annus civilis *Ægyptiorum* dies habet, vixisse ait: sic enim 23. *vers. cap.* 5. *Gen.* habet:

Genes. 5. vers. 23.

ויחי כל ימי חנוך חמש וששים שנה ושלש מאות שנה:

Tot annos vixit Henoch, quot dies in anno.

Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἐνὼχ ἔτη τριακόσια ἑξήκοντα πέντε. *Et facti sunt omnes dies* Enoch *trecenti sexaginta quinque anni, &c.* Cùm verò *Adris* secundum hanc eandem partitionis anni rationem docuerit posteros *Ægyptios*, ut *in Astronomia Ægyptiorum* fusè ostendimus, verisimile est, eum hæc habuisse ex prioris *Hermetis* monumentis per *Chamum* postero Mundo communicatis. Cùm itaque hosce *Adris* vitæ annos mysterio vacare minimè cognoscerent, hinc Arcanum illud *Ægyptiorum* hieromanticum de Mundi revolutione prodiisse probabile est, videlicet cœlestes DEOS stationes suas in Arce magna singulis centenis annis mutare, & post peractum circuitum 36500 annorum, omnia in pristinum statum restitui. Quod & *Platonem* subolfecisse, certum, dùm circulum παλιγγενεσίας, quem & in hunc usque diem *Platonicum* appellamus annum, dictorum ferè annorum numero definit. Cùm enim firmamentum singulis ferè centenis annis unum in circulo magno, hoc est, Zodiaco, minutum conficere observarent, 100 in 360 ducta dabunt 36000, quibus si quinque dies ἐπαγομένους in 100 annos ductos adjeceris, habebis 36500 annorum numerum, rerum omnium complementum, Jubilæi magni numerum, & Monadis in multitudinem abeuntis in monadem reditum, id est, in pristinum rerum omnium statum, ut *Plato* ita ab *Ægyptiis* edoctus, opinatus est, hi ex mystico annorum vitæ numero *Idris*, speculati sunt. Quem & nonnulli ex recentioribus secuti sunt in firmamenti revolutione, sed vide, quæ de hisce curiosa quævis *in Astronomia nostra Hieroglyphica* tradidimus. Cùm igitur talis, tantusque fuerit *Henoch*, verisimile est, posteros ejus exemplo excitatos operum magnitudine famam aucupantes *Osires*, seu *Idris* termaximos, id est, Summorum Sapientum nomen ambiisse, ac inter cæteros *Chamum* præ omnibus *Noëmi* filiis ambitionis labe infectum, tam speciosi nominis titulo triumphasse: Certè non desunt luculentissima hujus Assertionis vestigia. Ut proindè intrepide inferre audeam, primum omnium, antiquissimumque *Trismegistum* fuisse *Henochum*, uti *Arabes* sentiunt. *Chamum* verò, quem & cum *Zoroastre* confudimus, utroque nomine jactabundum, ambitiosum illum *Adris* titulum sibi per superbiam, vel insolentiam summam vendicasse. At *Tautum* è *Chami* progenie prodeuntem, verum scilicet *Mercurium* illum *Trismegistum*, de quo tractamus, communi omnium suffragio secundum *Hermetem*, sive *Adris*, existimatum, *Chamo* ambitioso tantum hujus nominis titulo triumphante insolescenteque. Verùm ne quicquam proprii ingenii conjectura asseruisse videar, assertionis meæ rationes ex ipsis probatis *Authoribus* comprobandas duxi. Primò, *Diodorus lib.* 1. *Biblioth.* expresse narrat; fuisse *Mercurium* Scribam, Notarium Sacrorum, seu Consiliarium *Osiridis*: Καὶ τοὺς ἕλληνας διδάξαι τοῦτον τὰ περὶ τὴν ἑρμηνείαν ὑπὲρ ὧν Ἑρμῆν αὐτὸν ὠνομάσθαι. Καθόλου δὲ τοὺς περὶ τὸν Ὄσιριν τοῦτον ἔχοντας ἱερογραμματέα ἅπαντ' αὐτῷ προσκοινωνεῖσθαι, καὶ μάλιστα χρῆσθαι τῇ τούτου συμβουλίᾳ. *Undè* Hermes, *id est, Interpres, & Enunciator vocatur;* Osiridis *denique Notarius erat Sacrorum, cum quo is omnia communicabat, & cujus maximè consilio utebatur.*

Posteri quoque Hermetis nomen Osiris & Adris ambierunt.

Diodorus.

Porrò quo tempore post *Diluvium* vixerit noster ille *Mercurius*, dubiè tradunt Authores: Recentiores quidam testantur eum floruisse annis 21. ante Legem *Moysi* datam in deserto, ita, qui *Hermetem* Synchronum *Moysis* fuisse, perperam putant; nam apud antiquos receptum est, *Mercurium* hunc ideò Termaximum dici, quod juxta vetustos *Ægyptiorum* mores à maximo Philosopho in Sacerdotium vocatus, à maximo deinde Sacerdote in Regem accitus esset, ac proindè in *Ægyptios* imperium obtinuisse, & apud eos litterarum, seu Scripturæ primordia comperisse constat. Literarum verò Author esse non poterat, quin *Moysis* tempora præcederet. *Moysen* namque in incunabulis omni *Ægyptiorum* doctrinâ, *Scripturâ* teste imbutum, quod absque literis fuisse difficilè creditur. Nec insuper *Ægyptiorum* imperium consequi: cùm hic vixerit propriè sub Dynastia *Deorum*, quæ Dynastiam *Pharaonum* & Pastorum longè præcessit, ut *paulò post* dicetur. Prætereà cùm ante, & post *Moysen* alii *Ægyptiis* imperantes in historiis enumerati sint, *Trismegistum* anteà Regnum tenuisse necessarium apparet. Non enim aliàs esset *Mercurius*, uti *suprà* probatum est, *Saturni* filius & Scriba, qualem se *cap.* 10. profitetur.

Trismegistus floruit tempore *Abrahæ*.

Dicendum igitur est, tempore *Abraham* ipsum floruisse; nam ante *Pharaonem* ipsum vixisse, *Suidas* tradit. *Pharaonem* autem illum fuisse *Ægypti* Regem, qui sequentibus nomen indidit, idem memorat *Suidas*: neque is unus ex *Pharaonibus* esse potuit, omnibus penè *Scriptorum monumentis* contradicentibus, neque post eos, nisi eum *Moyse* juniorem asserere velimus, quod etiam communi traditioni repugnat. Manet ergò, eum ante *Pharaones* fuisse, atque consequenter tempore *Abrahæ*, quo prima Pharaonici imperii fundamenta jacta sunt, ut fusius in nostra *Chronologia in Oedipo* ostendimus. Huic nostræ opinioni favent Orientalium traditiones, qui ipsum cum *Misraim* filio *Cham* passim confundunt, ita tradunt tùm *Arabes*, quos *suprà* citavimus, tùm Alkandi & Altiphasi apud Gelaldinum his verbis:

ادريس هو مصريم بن بيطير بن حم بن نوح

Idris *ipse* Misraim *filius* Beither, *filius* Cham, *filius* Noë. Et *suprà* idem Author clariùs rem exponit:

Tempore Abraham *fuit in* Ægypto Hermes, *ipse* Adris *secundus*, & reliqua quæ sequuntur; quæ confusio nata ex eo, quod singuli *Chami* posteri, hujusmodi ambitiosos titulos sibi assumerent. Si qui verò eum paulò ante *Moysen* vixisse cum *Eusebio* ponunt, non equidem facilè magnæ authoritatis Viro contradixero; potuit enim fieri, ut hoc tempore fuerit alius quidam hujus nominis *Hermes*, vel ut *Hebræi* in *Zohar* innuunt *Jethro* gener *Moysis*, Vir sapientià illustris, quem tamen verum istum *Trismegistum* primum Scientiæ Ægyptiacæ fundatorem fuisse, ut credam, induci vix possum: cùm hanc scientiam multo ante *Moysis* tempora in *Ægypto* viguisse *alibi* fusè ostendamus. Noster igitur ille *Hermes* primus Ægyptiacæ Sapientiæ fundator, alio vixisse non potuit, nisi eo, quo ostendimus tempore. Hoc enim eodem tempore verisimile est, *Chamum*, *Chusium*, *Chanaanum*, *Misraim*, cæteramque *Zoroastris* progeniem, quorum omnium nepos, pronepos, abnepos *Hermes* noster erat (videlicet tempore Regni *Deorum*, quorum ipse unus numerabatur) viguisse, præ omnibus aliis sententiis tanquàm veriorem, historiisque omnibus magis concordem amplectimur; Eundemque esse in *Ægypto Thoth*, *Theutum*, *Adris*, *Saturnum*; in *Babylonia* & *Chaldæa Zoroastres* dicti sunt, à quo omnes postmodum rerum cœlestium notitiâ clari, inventionumque gloriâ celebres, in *Chaldæa Zoroastres*, in *Ægypto* & *Phœnicia Thoth*, *Adris*, *Saturni*, *Mercurii* appellati sunt. Atque hæc unica æqui-

Hermes nepos, pronepos, abnepos *Chanaan*, *Chami*.

æquivocorum nominum varietas, & multitudo unica fuit tantarum apud *Historicos* & *Chronologos* controversiarum causa. De annis, quibus *Hermes* noster vixit, non minorem apud *Authores* controversiam reperio; sunt qui illum cum *Noë* velint conversatum, & eodem Duce in *Italiam* venisse autument; ita *Chronicum Alexandrinum*, quod in *sequentibus* adducemus. Huic sententiæ subscribunt omnes ii, qui *Noëmum* ab ortu *Abrahæ* anno quinquagesimo mortuum volunt; tametsi nos meliores Chronologos secuti, mortem *Noëmi* triginta annis *Abrahæ* ortum antevertamus; utraque sententia cum iis, quæ de *Trismegisto* tradimus, suam tueri potest authoritatem.

Suppono itaque primò illos Patriarchas Noëmidas, *Sem*, *Cham* & *Japhet*, eorumque progeniem longissimæ vitæ fuisse, adeò ut nonnullos ex *Sacris literis*, ad ipsa usque *Josephi* tempora pervenisse demonstrari possit; Quod seculum & *Hermetem* nostrum prope accessisse, ex gestis ejus luculenter ostenditur. Quem nonnulli 180 annos vixisse putant, ita *Rosselius in Trismegistum Commentator*; At eum 190 annis vixisse, in suo *Mercurio Trismegisto* opinatur *Boissardus*. Quidam *Trismegistum* cum *Zoroastre* confundentes, eum 100 annis in deserto, contemplationi rerum vacantem vixisse, & totidem humano generi erudiendo superfuisse, ita *Xanthus Lydius*. Alii eum tot annos vixisse existimant, quot prior ille ante *Diluvium Hermes*, quem *Enoch* diximus, videlicet 365 diebus. Ita *Abenvaschia* de Agricultura Ægyptiorum:

وكان خميعا الا داع هرميس الشنية ثاثما
ة وخمس رستين سنة وهو بزمان
اجياتة يتسطوي الرمان والسنة حنوخ
هو ادريس اول ۞

Et fuerunt anni dies Hermis, *ipse est* Adris *secundus*, *trecenti sexaginta quinque anni*, *quibus æquavit annos & tempus* Henoch; *ipse* Adris *primus*. Hanc sententiam utpote mysticis rationibus turgentem, idcò libentius receperunt *Ægyptii*, quòd animam prioris *Hermetis*, id est, *Hanuch*, in hunc nostrum *Hermetem* κτ̀ τὴν μετεμψύχωσιν transvolutam superstitiosius opinarentur: Nos eorum sententiæ adstipulamur, qui *Hermetem* 190 annos attigisse memorant; huic enim innixi, sive eum ante, sive post *Abrahami* ortum dicamus, semper tamen, eorum quæ de ipso retulimus, gestorum insignem cum temporibus assignatis consonantiam exhibebimus.

Libri Mercurii Trismegisti ex Seleuco & Manetho, apud Iamblichum.

Iamblichus in Libro de Mysteriis Ægyptiorum refert, *Mercurium* hunc *Trismegistum*, non tantum Philosophiæ, sed & totius Ægyptiacæ Sapientiæ, quam & linguâ Ægyptiacâ tradiderit, fuisse Authorem & Principem, producitque testimonium *Seleuci* & *Manethi* veterum Authorum asserentium, scripsisse eum de universa Ægyptiorum sapientia in Lingua Ægyptiaca; Libros triginta sex millia & quingentos viginti novem: quorum in particulari recensentur *de Diis Empyreis* Libri centum: *de Diis æthereis* libri centum: *de Diis cœlestibus* libri mille, quorum plèrique ex Lingua Ægyptiaca in Græcam translati sunt à Viris Philosophiæ non imperitis. *Clemens* 6. *Stromat.* scribit ætate sua apud *Ægyptios* extitisse infrascriptos libros, hoc est, *de Universa Ægyptiorum Philosophia*, Libros triginta sex; *de Medicina* libros sex; *de Sacerdotalibus*, decem; *de Astrologia*, libros quatuor. Nolim tamen quemquam hoc loco existimare, *Trismegistum* integra volumina triginta sex millia scripsisse; Sed per hujusmodi libros intelligi proprie in lingua Ægyptiaca Νιχὼμ, hoc est, certa quædam Systemata hieroglyphica, quibus varias artes, & scientias indigitabat, ut alibi in decursu Operis ostendetur, vel etiam Νιχὼμ subinde sumuntur pro certis conclusionibus Scientificis, seu Scientiis,

Clemens Alexand.

Libri *Hermetis* sua ætate superstites.

36000 Libri ab *Hermete* conscripti, quomodò accipiendi.

tiis, ac gnomis de qualibet materia propositis, atque ita sumendi sunt isti triginta sex mille libri, quos *Authores* referunt. Quorum deindè ex selectioribus propositionibus, seu thesibus aliquæ fusiorem dederint separatim tractandi materiam, qui commentariorum loco fuerint.

Literarum usualium inventum *Mercurii* & ante *Moysen* viguit.

Hinc falsum quoque esse patet, dicere, *Ægyptios* ante *Moysen* præter hieroglyphicas, nullas alias literas habuisse; Nam uti ostendimus, unanimis omnium Orientalium opinio, imò traditio fuit, *Trismegistum* eos libros, quos citavimus, in papyro, vulgari linguâ, hoc est, Ægyptiacâ scripsisse, & secretiora Columnis quoque inscripsisse. Cùm verò *Trismegistum* ante *Moysen* vixisse demonstraverimus, imò *Moysen* universâ *Ægyptiorum* Sapientiâ ab eodem *Trismegisto* traditâ, imbutum constet; Certè ipsum & scripsisse, saxisque insculpsisse adeò certum est, ut de eo ampliùs dubitare nemo debeat. Imò ipsemet id testatur in libro sacro, ubi Avus *Hermes* ita inducitur loquens: Οὗτοι τὰ κρυπτὰ, φησὶν Ἑρμῆς, τῶν ἐμῶν ἐπιγνώσονται γραμμάτων πάντων, καὶ διακρινοῦσι καί τινα μὲν αὐτοὶ κατέχωσιν· ἃ δὲ καὶ πρὸς εὐεργεσίας θνητῶν φθάνει, στήλαις καὶ ὀβελίσκοις χαράξουσιν. *Isti arcana*, ait Hermes, *meorum Scriptorum omnium agnoscent, & discernent, & aliqua ipsi continebunt. Quæ verò ad mortalium beneficium tendunt*, (*hoc est, quæ ad evitanda mala, & acquirenda bona Geniorum ope sapienter instituta sunt*) *columnis, & Obeliscis insculpent*. Et in eodem citato libro ita de suis libris loquitur: Ὦ ἱεραὶ βίβλοι τῶν ἀφθάρτων, αἳ τετεύχατε ἀπὸ μοῦ χείρονας τῆς ἀφθαρσίας φαρμάκῳ χορηγίας, ἐπικρατῶ ἀσαπεῖς διὰ παντὸς αἰῶνος καὶ ἄφθαρτοι διαμείνατε χρόνους καὶ ἀθεώρητοι ἀνερεύνητοι παντὶ τῷ ταύτῃ παροδεύειν μέλλοντι παιδείᾳ. *O libri sacri rerum incorruptibilium, qui sortiti estis à me deteriora dona, quàm incorruptionis pharmacum, immarcescibiles toto tempore & incorruptibiles permanete inconspicui, atque incomperti ab omni, qui hanc disciplinam transgressus fuerit*. Quibus verbis materiem, de quibus libri tractant, adeò sublimem esse innuit, ut nemo eam ingenio assequi possit, nisi vivendi præcepta in sacro sermone tradita ad amussim servaverit.

Qualis doctrina lapidibus incisa fuerit.

Atque ex his fusiùs forsan, quàm par erat, adductis, clarè patet, post *Diluvium* omnes scientias Divinas, humanas, politicas, licitas & illicitas apud posteros *Noë*, tum per *Chamum*, tum per *Hermetem*, eorumque sequaces & discipulos longe latéque disseminatas fuisse, quin & mechanicas artes tunc temporis apud *Ægyptios* potissimûm ita floruisse, ut non contenti plurimas extruxisse urbes, sed vastissimas fabricarum & sumptuosissimas moles, ad contestandam apud posteros gestarum rerum magnitudinem, quemadmodum in *Babylone Turris*, de qua *in sequenti libro*, ex professo, & post *Turrim* stupenda *Nini* & *Semiramidis* progidiosæ fabricæ; deinde quoque in *Ægypto* per *Chami* progeniem erecta pyramidum aliarumque fabricarum monumenta fide humanâ superiora, abunde testantur. Verùm qui minutiora exactioraque de hisce desiderat, is adeat *Opera nostra Hieroglyphica, Oedipum Ægyptiacum, & Obeliscum Pamphilium*, ubi cum admiratione primævorum post *Diluvium* hominum subtilissimum, ad res novas inveniendas ingenium, nec non incredibilem earum rerum, quas invenerunt, in executionem deducendarum, animi magnitudinem contuebitur. Sed hisce jam præmissis, jam ad Orbis Terrarum, quem *Noë* tribus filiis suis *Sem*, *Cham* & *Japhet*, eorumque filiis filiorum distribuerat, partitionem progrediamur.

CA-

TABULA GEOGRAPHICA DIVISIONIS GENTIUM ET POPULORUM PER TRES FILIOS NOE, SEM, CHAM, JAPHET, POSTEROSQUE EORUM, IN UNIVERSUM TERRARUM ORBEM EUROPAM, ASIAM, AFRICAM ET TANDEM IN AMERICAM FACTA.
Septentrio
Meridies
Occidens
Oriens
Benevolo Lectori Salutem.
Ne quicquam consideratione dignum in hoc Opere omisisse videremur, hic adjungo Chartam Geographicam in qua divisio Gentium et Populorum per tres filios Noe, Sem, Cham et Japheth, per orbem terrarum facta expressa spectatur; et hoc eo fine quod à nemine Interpretum id praestitum praeter Arium Montanum deprehenderim; quam et incredibili sanè labore tum ex varia Sacrarum literarum versione Latina, Graeca, Hebraea, Chaldaica, Syriaca, Arabica; tum ex complurium Interpretum melioris notae animadversionibus, in usum eorum qui Sacris literis et Geographia delectantur, collegimus. Contigit autem haec divisio Anno mundi 179 Post Diluvium 134 uti Montanus putat, ex confusione Linguarum qua dirempti ab invicem mortales, quo quemque impetus fors et fortuna rapiebat, eo se contulit. Et Japheto quidem Europam, Semo Asiam et Chamo Africam obtigisse in sortem unanimus Authorum est consensus. Quae et in hac tabula ordine exposita reperies. et ne legenti confusio nascatur semper Sedibus et Coloniis primaevorum ducum, junximus nomina regionum quae hodie in usu sunt. vale Lector.
EUROPA
REGNUM MAGNUM FILIORUM JAPHET ET POSTERORUM
SCOTIA
HIBERNIA
ANGLIA
GERMANIA
GALLIA
HISPANIA
ITALIA
GRAECIA
THRACIA
POLONIA
MOSCOVIA
ASIA
TARTARIA
REGNUM FILIORUM SEM ET POSTERORUM
JECTAN extensum usque ad ultimos terminos Asiae
ASIA MINOR
COLCHIS
ARMENIA MAJOR
ASSYRIA
PERSIA
ELAMITAE
MARE CASPIUM
PONTUS EUXINUS
MARE MAGNUM
SINUS PERSICUS
MARE RUBRUM
ARABIA PETREA
ARABIA FELIX
REGNUM CHAM
AEGYPTUS
AETHIOPIA
MAROCCA
REGNUM MAGNUM FILIORUM CHAM ET POSTERORUM
AETHIOPIA Transmarina Major.
AFRICA.
Corsica
Sardinia
Sicilia
Baleares
Melita
Creta
Cyprus
Peloponnesus

CAPUT VIII.

De Numerosa progenie filiorum Noë, Sem, Cham, Japhet.

DEcimo *Capite Geneseos*, *Moses* numerosam trium filiorum *Noë* progeniem, multiplicemque posteritatem describit, in quo tamen eos tantummodò, qui veluti Capita, principes, ducesque aliquarum gentium commemorat. Reliquis, qui eorum dominio subdebantur, consultò, ne historia in infinitum procederet, silentio suppressis. Quare filios *Japhet* solummodò septem recenset, neque eorum posteros omnes, sed duorum tantùm *Gomer* tres, & *Javan* quatuor, ita ut tota *Japhet* progenies quatuordecim viris à *Mose* circumscripta videatur. *Cham* verò quatuor filios enumerat, & de his trium tantùm posteros, omnesque qui à *Chamo* progeniti fuerunt, ad 31 numerum redegit. Denique *Sem* quinque filios enumerat, de quibus trium tantùm posteritatem exponit, ita ut omnes filiorum *Noë* posteri 72. non excedant.

Itaque *Sacra Scriptura* hanc progeniem commemorari posterorumque memoriæ perpetuæ commendari per *Mosem* voluit, ut ex illis benedictionis *Noëmo* filiisque impertitæ vis & efficacia pateret; dùm dixit: *Crescite & multiplicamini, & replete terram.* Quamvis verò earum regionum quas possidebant, nomina à *profanis Scriptoribus*, variis fabularum figmentis depravata fuerint, nonnulla tamen adhuc restant vestigia, quibus in veritatis antiquæ semitas introducamur. De hac nominum rerumque depravatione scitè sanè Josephus lib. 1. Antiq. disserit: *Post divisionem*, inquit, *linguarum, passim dispersi sunt homines, coloniis nusquàm non deductis, & quo quemque sors, &* DEUS *tulit, eam terram cum suis occupavit, ut tam maritima quàm mediterranea cultoribus replerentur; nec defuerunt, qui conscensis navibus ad insulas habitandas trajicerent. Porrò gentium quandam adhuc diu servabant derivatam à suis conditoribus appellationem, quam tamen posteris temporibus mutaverunt, nonnullæ autem in familiarem accolis notioremque vocem deflexerunt*, Græcis potissimum *talis nomenclaturæ authoribus; hi enim posterioribus seculis veterem locorum gloriam sibi vendicantes, gentes nominibus sibi notis insignierunt, & quasi sui juris essent, mores ritusque proprios in eas invexerunt.* Sed & de hisce legat, qui volet, *nostra Opera, Latium, & Hetruriam*, ubi quinam harum regionum primi coloniarum duces fuerint, reperiet.

Græci primi primæva nomina gentium corruperunt.

CAPUT IX.

De Transmigratione gentium per progeniem Japhet *filii* Noë.

JAphet septem filios habuisse, *Gomer*, *Magog*, *Madai*, *Javan*, *Thubal*, *Mosoch*, *Tiras*, *suprà* ostendimus, & *Gomer* quidem *Gallus* genuit *Aschenez*, *Riphat*, *Togorma*; *Javan* verò genuit *Elisa*, *Tharsis*, *Cethin* & *Dodanim*, omnes posteri *Japhet* quatuordecim; *ab his*, ait Moses *divisæ sunt familiæ gentium in regionibus suis*; fuitque *Japhet* adeò celebris etiam apud *profanos Scriptores*, ut *Japetum* cœlo terrâque natum finxerint, & ex Titanibus unum cum *Jove* belligerantibus fuisse memorent; verùm quid de hisce sentiendum sit, amplè deduximus in *primo* & *secundo Tomo Oedipi Ægyptiaci.* Certum est, quemadmodum *in præcedentibus* quoque insinuavimus, veteres Poëtas omnia ferè, etsi miris modis contaminata,

nata, ex *Sacra Scriptura*, occasione *Diluvii Arcæ Noë*, *Turris Babylonicæ* aliorumque mirabilium à primis illis hominibus gestorum deprompsisse.

Genealogia Japhet.

Filii *Iaphet* septem:
- *Gomer.* — *Ascenez.* *Riphath.* *Togorma.*
- *Magog.*
- *Madai.*
- *Iavan.* — *Elisa.* *Tharos.* *Cethim.* *Dodanim.*
- *Tubal.*
- *Mosoch.*
- *Thyras.*

Primus filius *Japhet* Gomer גומר.

Primus itaque filius *Japhet*, fuit *Gomer*, cujus posteri *Gomeritæ* nuncupati fuerunt, *Iosepho* teste, quorum hic primus Colonias in *Galatiam*, quam & *Gallogræciam* dici volunt, traduxisse, undè *Gomerus Gallus* dictus; ab hisce profecti ii, qui *Delphos* spoliarunt, & postea in *Asia minori* propè *Troadem* consederunt, & *Phrygiæ* partem majorem occuparunt, unanimis *Geographorum* sententia est; primùmque latera Aquilonis obtinuisse, *Ezechiel* 38. testatur: Quænam verò fuerint latera Aquilonis, *Josephus* ex vaticinio *Danielis* c. 11. videlicet *Asiam* & *Syriam* fuisse docet. Sunt enim hæ regiones respectu *Judeæ*, Aquilonares, non tamen remotæ à *Palæstina*.

Fil. II. *Magog*, מגוג.

Alter *Japheti* filius fuit *Magog*, qui in Septentrionales Regiones, ad *Getas*, *Massagetas*, *Sarmatas*, *Europæos*, posteros suos traduxisse, melioris notæ Authores, *Iosephus*, *Hieronymus*, aliique senserunt.

III. *Medai*, מדי.

Tertius *Japheti* filius fuit *Medai*, pater *Medorum*, ad quos colonias suas primò deduxisse, inter omnes convenit.

IV. *Javan*, יון.

Iavan, quartus *Iapheti* filius, *Ionum Græcorumque* parens. *Hecatæus* apud *Strabonem Iones* ex *Asia* in *Græciam* venisse ait, undè Origo sit *Atheniensium*, quos se antiquitùs *Iones* dictos, & *Atticam* eorum regionem appellatam esse, *Ioniam Plutarchus* in *Theseo* tradit.

V. *Tubal.* תובל.

Quintus filius *Iaphet*, *Tubal*, quem ferè plerique *Interpretes* & *Geographi* in *Hispaniam*, quam olim *Iberiam*, seu *Hesperiam* dicebant, colonias duxisse; qui verò dicunt *Tubulæos*, putantque fuisse *Asiaticam* gentem, iis non facilè contradixerim, cum & posteri tam in *Asiam* quâm in *Hispaniam* colonias suas traducere potuerint.

VI. *Mosoch.* משך.

Sextus *Iapheti* filius *Mosoch* dicitur, quem ego *Moschorum*, sive *Moscovitarum*, imò & *Scythiæ* vicinæ patrem fuisse autumo, tametsi *Josephus* ex nomine *Mosecha* in *Cappadocia* urbis pervetustæ, *Cappadocum* parentem fuisse existimet, cum *Mosochæorum* in *Moscoviam*, seu *Sarmatiam* sive *Scythiam*, tanquam ex primaria Sede *Mosecha* expeditionem non impediat; certum enim est, habuisse hujusmodi expeditiones semper in aliqua provincia sedem primariam, sive curiam, ex qua deindè coloniæ in remotiores provincias traductæ fuerint. Quis enim nescit accolas fuisse *Ponti Euxini Cappadoces*, ad cujus oppositum littus *Sarmatia*, sive *Scythia*, aut *Moscovia* incipiat.

VII. Filius *Japhet Tyras*, תירש.

Septimus filius *Japhet*, *Thiras*, quem ego *Thracibus* originem dedisse, non aliâ ratione ad id asserendum inductus assero, quàm ex ipso nominis etymo, quasi diceres, *Thiras*, *Tiraces*; sed de hoc *in sequentibus* pluribus.

Gomer 1. *Japheti* filius, 4 filios habuit quorum. 1. *Aschenaz.* אשכנז.

Sed jam ad *Gomeri* progeniem progrediamur, quem quatuor filios, *Sacer Textus* habuisse dicit, quorum primus *Ascanez*, quem omnia ferè *Rabbinorum monumenta Germaniæ* parentem asserunt, ita ut, vel ipsi *Rabbini* è *Germania* oriundi non alio se nomine insigniant, quàm אשכנזים *Aschenazim*, quin vel ipsam *Germaniam* אשכנז *Aschenaz*, de quo vide *Rab. Eliam Aschenazi*, quicquid alii dicant contrà.

2. *Riphath.*

Secundus filius *Gomeri Riphath*, plerique *Riphæorum* primò *Paphlagonum*, deindè

indè quoque *Scytharum* ad *Riphæos montes* accolarum patrem eſſe ſentiunt.

3. *Togorma.*

Tertius filius *Gomer*, *Togorma* nomine, *Joſephus* putat fuiſſe *Phryges*, *Rabbini Turcas*, eò quod Imperator *Turcarum Thogar* dicitur; *Chaldæus* verò interpres *Germanos* ex *cap.* 27. *Ezechielis*, fuiſſe aſſerit. Sed de his *alibi*.

Javan 4 filios habuit.

Javan filius *Japhet*, quatuor filios progenuiſſe *Sacra Geneſis* refert; quorum

1. *Eliſa.*

primus nomine *Eliſa*, quem aliqui *Æolum* in *Græcia*, quidam *Italiæ*, alii totius *Maris Mediterranei Inſularumque* patrem, haud incongruè fuiſſe putant.

2. *Tharſis.*

Alter *Tharſis* nomine filius *Javan* dicitur, à quo ortos fuiſſe *Cilices*, ex nomine Urbis celeberrimo, quam *Tarſum* dicunt, ad id credendum inducti; alii per *Tharſis* vocem, vel ipſum *Mare Mediterraneum* intelligunt; alii *Carthaginem*, alii urbem ad *Mare Rubrum*, undè novas in *Pontum* colonias trajecerint: verùm hoc dici non poſſe, vel indè patet, quod ex *Mari Rubro* in *Pontum* trajicere, non mediante *Ægypto*, impoſſibile ſit.

3. *Cethim.*

Quis porrò tertius *Javani* filius *Cethim* fuerit, exponendum eſt. *Cethim* poſteri *Iavani* triplicem ſignificationem habent. Aliqui *Cyprum* & incolas ejus Inſulæ *Cithim* vocatos fuiſſe putant; ut *Joſephus*, ex neſcio qua Urbe *Citium* perſuaſus; quidam pro *Italia*, ſive pro *Italis* & *Romanis* ſumi ex 24 Numerorum colligunt: *Venient in* Trioribus *de* Italia, ubi *Hebræa* lectio *Kittim* habet, & *Chaldæus*, *Romani* ſuperabunt *Aſſyrios*, vaſtabuntque *Hebræos*, & ad extremum ipſi peribunt. Eadem leguntur apud Danielem c. 11. *Et venient ſuper eum* Trieres *&* Romani, *& percutietur*, ubi enim *Hebræus* habet קטים : *Chaldæus* habet רומי *Romi*. *Cethim* ſanè *Italos* eſſe, unanimem *Rabbinorum* ſententiam eſſe conſtat; vide *Ioſeph*, *Ben Gorion in ſua Hiſtoria*. Qui verò per *Cethim Macedoniam* vel *Græciam* intelligunt, iis non refragamur. Fieri enim potuit, *Cethim* in *Græcia* primam habuiſſe ſedem, ex qua deindè ductæ in *Italiam* coloniæ, ibidem *Cethim* vocitatæ ſint.

4. *Dodanim.*

Quartus filius *Javani Dodanim* dictus eſt, quem plerique *Rhodiorum* parentem dicunt, quaſi diceres, D. in R. converſo, *Rhodanim* non deſunt, qui *Dardanim* poſteros *Dodonam Epiri* urbem Templo, & oraculo celebrem condidiſſe velint; Qui verò incertis incongruiſque conjecturis *Galliæ* incolas fuiſſe *Dodanim*, ob ſimilitudinem nominis *Rhodanim* ad *Rodanum* fluvium *Galliæ*, illi audiendi non ſunt. Ab his itaque diviſæ ſunt, uti *Moſes* ait, Inſulæ gentium in regionibus ſuis, unuſquiſque ſecundùm linguas ſuas, & familias ſuas in nationibus ſuis, ubi intelligas velim Inſulas gentium à *Judæis* dici omnes tranſmarinas *Mediterranei Maris* regiones, adeóque vel totam *Europam* à filiis *Japhet*, *Gomer* & *Javan* fuiſſe occupatam; quæ confirmantur ab *Hieronymo in Traditionibus Hebraicis*, *Sirmio*, *Phlegonte*, *Ario Montano*, aliiſque. Sed hæc in *appoſita Charta* exactè expreſſa luculentiùs patebunt.

De Coloniis Cham *filiorumque.*

Filii *Chamo* fuerunt quatuor: *Chus*, *Miſraim*, *Phuth*, *Canaan*. Deindè horum omnium præter *Phuth* poſteri enumerantur, uti hîc vides.

Genealogia Cham.

Cham 4 filii
- *Chus.*
  - *Seba.*
  - *Havila.*
  - *Sabatha.*
  - *Sabathaca.*
  - *Regma.*
    - *Saba.*
    - *Dadan.*
  - *Nembrod.*
- *Phuth.*
- *Miſraim*
  - *Ludim.*
  - *Laabim.*
  - *Petruſim.*
  - *Philiſtim.*
  - *Ananim.*
  - *Naphturim.*
  - *Caſlaim.*
  - *Capturim.*
- *Canaan*
  - *Sidon.*
  - *Hethæus.*
  - *Iebuſæus.*
  - *Amorrhæus.*
  - *Gergeſæus.*
  - *Havæus.*
  - *Aracæus.*
  - *Sinius.*
  - *Aradius.*
  - *Samaræus.*
  - *Hemathæus.*

Chus Æthiopum parentem omnes *Interpretes* ex omnibus *Sacræ Scripturæ* locis, ubi *Chus* nominatur, intelligunt, ut proindè de eo dubium esse non possit, sed & præter *Æthiopiam* omnium circumjacentium Regionum terminos sui juris per posteros suos fecisse, ex Originibus etymologicis facilè colligitur, uti sequitur.

Tabula Filiorum Chami, *Sediumque.*

A.	כוש	*Chus.*	*Æthiopiam* tenuit, qui כושים *Chusym*, *Æthiopes* à plerisque *Interpretibus* dicuntur.
B.	מצרים	*Misraim.*	*Ægypto*, cujus possessor fuit, nomen in hunc usque diem dedit; de quibus legatur *Tomus* I. *OEdipi Ægyptiaci.*
C.	פוט	*Phut.*	*Africam Mauritaniam*, quam & *Ptolomæus Phutæam* vocat.
D.	כנען	*Chanaan.*	Nomine retento ad multa secula, *Palæstinam* occupavit, quæ est propria *Chanaan* sedes.
E.	שבא	*Seba.*	*Sabæa* Thurifera *Arabiæ felicis* Regio est, quam possedit.
F.	סבתא	*Sabtha.*	Regio est supra *Sinum Persicum*, & quicquid à *Sinu Persico*, in *Africam* usque extenditur.
G.	רעמא	*Regma.*	Plerique ex *Ptolomæo Carmaniam* intelligunt.
H.	שבה	*Seba.*	*Arabiæ felicis* Thuriferam Myrrhiferamque Regionem intelligunt.
I.	דדן	*Dedan.*	Ex *Ptolomæo Palmyrinam* putant esse, monte præcelso *Alsadano* celebrem.
L.	בבל	*Babel.*	*Babyloniæ* regio est, cum Urbe ejusdem nominis, de qua pluribus *in sequentibus.*
M.	ארך	*Arach.*	*Chyrrestica* Regio est, in qua *Edessa* urbs, quam *D. Hieronymus Arach* vocat.
N.	אחד	*Achad.*	Regio est à *Ptolomæo Achadene* dicta, in qua *Nisibis* urbs, quæ à *D. Hieronymo Achad* dicitur.
O.	כלנה	*Chalne.*	*Chalcitis* Regio supra *Edessam Ptolomæus.*
P.	לודים	*Ludim.*	Populi sunt *Lybiæ Cirenaicæ*, sive *Lybies Ægypti.*
R.	ענמים	*Chanamim.*	*Troglodytarum* putant esse Regionem, ex *Ptolomæo*, & *Strabone.*
S.	להבים	*Lehabim.*	*Lybia* propriè dicta, Regio in *Africa.*
T.	נפתוחים	*Nephthuim.*	*Numidiam* interpretantur plerique.
V.	פתרוסים	*Pethrusim.*	*Arabiam Petræam* esse, sentiunt plerique.
X.	כסלוחים	*Chasluhim.*	Putant esse *Saracenos*, qui littus *Maris Rubri*, ubi modò *Mecha* est, inhabitabant.
Y.	פלשתים	*Phelistim.*	*Palæstinam* propriè ab ipsis sic dictam, *Sacri* intelligunt *Geographi.*
Z.	כפתורים	*Caphtorim.*	*Cappadociam* intelligunt, ex Paraphraste *Onkelos* & *Jonathan* persuasi.

Canaan verò undecim filiorum filii, *Sidoniorum*, *Hellæorum*, qui ex stirpe *Enacim*, gigantes fuerunt, reliquamque totam ferè Terram promissionis, & partem *Syriæ Damascum* usque tenuerunt, & à *Canaan* Terra *Cananæorum* dicta fuit.

Filii

ARBOR GENEALOGIÆ NOËTICÆ
Aram
Ælam
Assur
Arphaxad
SEM
Canaan
Misraim
Phuth
CHAM
fily Cham
Chus
Seba
Javan
Madai
Magog
Gomer.
fily Gomer
fily Japheth
JAPHETH
NOE
C. Decker. in. et f.

Filii Sem, *eorumque Coloniæ.*

Filii *Sem*, fuerunt, teſte *Sacra Geneſi*, *Ælam*, *Aſſur*, *Arphaſſad*, *Lud* & *Aram*; Filii *Aram*: *Hus*, *Hul*, *Gether* & *Mes*, quorum ſedes in *ſequenti Tabula* conſidera.

Filii *Sem* quinque.
- *Ælam*,
- *Aſſur*,
- *Arphaſſad* — *Selah* — *Heber*,
  - *Peleg.*
  - *Joctam.*
    - *Elmodad.*
    - *Seleph.*
    - *Hazarmaveth.*
    - *Jarah.*
    - *Hadoram.*
    - *Uzal.*
    - *Dikela.*
    - *Ebal.*
    - *Abimael.*
    - *Seba.*
    - *Ophir.*
    - *Hevila.*
    - *Jobab.*
- *Lud.*
- *Aram* —
  - *Huz.*
  - *Hul.*
  - *Gether.*
  - *Mes.*

עילם	*Elam.*	Genitor *Elamitarum*, qui propriè *Perſæ* ſunt, & ex *Daniele cap.*8. colligitur, ubi *Suſan Perſidis* urbs in *Ælam* ponitur.
אשור	*Aſſur.*	*Aſſyrii*, *Chaldæi*, *Meſapotamii.*
ארפכשד	*Arphaſſad.*	*Suſii*, ſive *Suſiana* Regio.
לוד	*Lud.*	*Lydi*, ſive *Lydia* Regio *Aſiæ minoris.*
ארם	*Aram.*	Uti ex etymo patet, *Armenia.*

Filii Aram *ſunt ſequentes.*

עוץ	*Guz.*	*Armenia minor*, *Armenii. Iberi*, hodiè *Georgiani.*
חול	*Hul.*	*Æolii.*
גתר	*Gether.*	*Ætholia*, *Mela* teſte, celebris urbibus *Aſſon*, & *Gargara.*
מש	*Mes.*	*Miſia*, ſive *Miſii*, *Thraciæ* Regio.

Filii Heber *hi ſunt.*

אלמודד	*Elmodad.*	*Theometha*, *Meta*, & *Ptolomæo* teſte, pars *Scheleph.*
שלף	*Scheleph.*	*Selebii.*
חצרמות	*Hazarmavet.*	*Sarmathæ*, *Sauromaithæ*, *Sarmatia Aſiatica.*
ירח	*Iarahh.*	*Arai*, & *Arachaſia*, circa montem *Imaum*; vide *Ptolom.*
הדורם	*Hadoram.*	Aliqui *Hircaniam* putant indicari.
אוזל	*Uzal.*	*Oxia Bactriana*, cujus cultores *Oxii Ptolom.*
דיקלה	*Dikela.*	*Scythia* intra *Imaum.*
עיבל	*Ebal.*	Populi inter *Caucaſ.* & *Parapomiſum Bolitæ* ſive *Obolitæ* dicti.
אבימאל	*Abimael.*	*Imaenſes*, ſive *montis Imai* accolæ.
שבא	*Seba.*	*Sacarum* Regio. Vide *Ptolom.* & *Melam.*
אופיר	*Ophir.*	*Populi* ad *Cherſoneſum auream Indiæ* trans *Gangem.*
חוילה	*Hevila.*	*Indiæ Orientalis* regiones.

Duo Filii *Jectam.*

{ יובב / ספר. } Putat *Arias Montanus*, *Jectan* cum suis filiis *Iobab* & *Sepher*, *Perù Americæ* parentes fuisse, incertâ utique conjecturâ ex urbe *Iuctam*, quæ ea in regione adhuc reperitur, à *Iectam* filio *Heber* sic dicta. Ego verisimiliùs crediderim, *Tartariæ*, *Chinæ*, *Iaponiæ* primò parentes fuisse, & progressu temporis per *Isthmum Tartaricum*, *Aniam* dictam, per quem aditus in *Americam Borealem* dabatur, progressos, dictas regiones temporis successu coluisse.

Atque hæc est progenies trium filiorum *Noë*, *Sem*, *Cham*, *Japhet*, per quos genus humanum per universas Orbis partes sparsum fuit. Verùm ut hæc luculentiùs pateant, hìc *Chartam Geographicam* apponam, ex qua, quam quisque ex hac numerosa progenie partem Orbis obtinuerit, patebit. Fuit autem hæc prima expeditio trium filiorum *Noë*; de secunda expeditione *in sequentibus* uberiùs agemus.

CAPUT Erotematicum.

In quo plurima dubia, quæ in Expeditionibus Noë *triumque filiorum occurrere possunt, dissolvuntur.*

EROTEMA, seu QUÆSITUM I.

Quamdiù Noë, *ejusque tres Filii post* Diluvium *vixerint?*

UT temporum & expeditionum à *Noë* filiisque peractarum ratio, series & ordo tibi constet, plurimaque indè in recta coloniarum per orbem Terræ, *Europam*, *Africam*, *Asiam* deductarum dispositione, & profanorum Authorum traditione dependeant, ordine, hoc ultimo Operis capite exponenda duxi.

Ex *Sacro* itaque *Genesis* textu habemus *cap.7.* *Noë* ante *Diluvium* vixisse sexcentis annis, sexcentesimo enim anno ejus contigisse *Diluvium.* Ab exordio Mundi, post *Adæ* creationem, usque ad *Diluvium* numerantur, teste *Sacra Genesi*, anni 1656. ipse verò Protoplastus vixit annos 930, ergò mortuus est ante *Diluvium* 726 annis: cùm verò *Noë* natus fuerit 600 annis ante *Diluvium*, clarè patet, ipsum natum esse 126 annis post obitum *Adæ* protoplasti; *Henoch* verò annis 242 ante obitum *Adæ* genuit *Mathusalem*, & post 365 annos vitæ translatus è terris ambulavit cum DEO; *Mathusalem* verò vixit annos 969, & ipse anno, quo *Diluvium* accidit, mortuus est;

Quot quisque Patriarcharum cum aliis vixerit annis.

Ergò *Noë*, qui natus est 600 annis ante *Diluvium*, ortus fuit 69 annis post translationem *Henoch*, & 369 anno avi sui *Mathusalem.* Ex quibus colligitur, *Mathusalem* versatum esse cum *Adamo* annis 242; *Noë* verò cum ipso *Mathusalem* 600 annis; Doctrinam itaque rerum naturalium & Divinarum vivæ vocis oraculo, ex ipso *Adamo Mathusalem* didicisse quis negaverit? quin & filius ejus *Sem*, 100 annis ante *Diluvium* natus, eandem rerum cognitionem commodè ab ipso *Mathusala* discere potuit.

Post *Diluvium* verò *Noë* vixit 350 annos; cùm autem à *Diluvio* usque ad ortum *Abrahæ* juxta *Hebraicæ Lectionis computum*, non plures ducentis 92 annis præterierint, luculenter patet, *Noë* post *Abrahæ* ortum vixisse adhuc annos 58, ad generis humani directionem. Quoniam verò *Sem* filius *Noë* post *Diluvium* vixit annos duos & quingentos, certum est, *Semum* ad 50[m] annum *Jacob* Patriarchæ pervenisse. Quemadmodùm igitur in primævis illis Mundi temporibus, veri DEI fides & cultus rerumque ad animæ salutem consequendam necessariarum observata, custodita & perpetuata fuit ab initio Mundi usque ad *Jacob*, per tres

tres tantùm personas, *Adamum*, *Mathusalem* & *Sem*, per annos autem 2000, & insuper 156; nulli dubium esse debet, *Jacob* Patriarcham, omnem suprà memoratam rerum cognitionem & doctrinam à *Sem* discere potuisse, quemadmodum *Sem* à *Mathusala*, & hic ab *Adamo*.

QUÆSITUM II.

Quidnam Noëmum *post* Diluvium, 350 *annis superstitem, egisse putemus?*

Respondeo, Quamvis nihil de *Noëmi* post *Diluvium* vita rebusque gestis *Sacra Scriptura* dicat, verisimile tamen est, & rectæ rationis dictamini congruum, eum otiosum minimè fuisse, sed de propagata progenie sua per Orbem summâ curâ & sollicitudine novas colonias fundasse; Orbem Terræ in tres partes, *Europam, Africam, Asiam* tribus filiis divisisse, leges præscripsisse, & si *Beroso* credimus, finito *Diluvio Arcâ* in montibus *Armeniæ* relictâ, descendisse in loca planiora, & brevi mirum in modum multiplicatâ progenie, adeò ea loca hominum multitudine repleta fuisse, ut cùm simul consistere non possent, novas sibi sedes quærere coacti fuerint; *Noëmum* verò, uti erat humani generis post *Diluvium* parens, Rector & Legislator, naturalis Mundi Hæres & Rex; ita quoque necesse fuit, nè antequam in omnes Orbis terrarum regiones dispergerentur, necessariis ad vivendum, seque propagandas, subsidiis destituerentur, ut legibus benè beatéque vivendi præscriptis rectè instituerentur; Ante omnia verò veri DEI Religionisque cultum docuisse, timorem *Dei Opt. Maximi*, ex formidabili per *Diluvium*, mundi perditi exemplo, inculcâsse, similiaque quæ ad ad Religionem pertinerent, tradidisse. Cùm verò videret, genus humanum sine necessariis ad vitam sustentandam auxiliis, propagari non posse; primò eos agrorum colendorum rationem, instrumentorum utensilium ex ferro, ære, cupro, argento, auroque, prout ipse à *Mathusala Adami* discipulo, à Patre suo *Lamech*, & à *Iabal*, qui fuit, ut habetur 4. *Genes.* v. 20. pater habitantium in tentoriis, & à *Iubal*, qui fuit pater canentium cithara & organo; & à *Tubalcain*, qui fuit malleator & faber in cuncta opera æris & ferri, didicerat; videlicet arandi, seminandi, plantandi, domus fabricandi, pastoritiæ artis modum tradidit; præterea cum hæc sine exacta temporis & Astronomicæ scientiæ subsidio confici non possent, Astrorum cursus docuit, annum in duodecim menses, annum cursum solis in duodecim domicilia distinxit; quibus apprimè instructus, homines familiarum Duces adhortatus est, ut novas sedes quærerent, civitates conderent; quin & ipsemet, uti ex profanis authoribus patet, relictâ *Armeniâ*, vel *Edeniâ Regione*, assumptis secum *Iaphet* filiisque *Gomero*, & Nepotibus *Ascenez*, *Riphat*, *Tagorma*, ac reliquis *Iavani* filiis, *primùm* in *Græciam*, quæ ab eo *Ionia* posteà dicta fuit, movit, *deindè* ulterius in Terram *Kittim*, quam omnes tum *Sacri*, tum *profani Geographi Italiam* dicunt, ubi Regionem habitatoribus adhuc expertem, incoluit, ubi primus Rex, & dominator multiplicatis per filios nepotesque posteris, prima Religionis, cultusque Divini fundamenta eos docuit, Physiologiam, sive naturalium rerum scientiam, reliquasque vitæ humanæ necessarias artes tradens, tandem apud posteros tantum nomen meruit, ut eum *Chaos*, semen mundi, Patrem *Deorum*, Animamque Mundi, *Saturnum* & *Ianum*, vocaverint, eò quod duplicem Mundum ante & post *Diluvium* viderit, duplici facie & statuas illi erexerint. Primò verò *Latium*, sive *Latinum Agrum* posteà dictum, quam & ab ejus nomine *Saturniam* dixere, incoluit, mirâ utique Divinæ providentiæ dispositione ut, ibi *Noë* primus post *Diluvium* parens, primas utique occulto DEI impulsu, ibidem

Noë post Diluvium legitimus Mundi Hæres, Rex & Dominus.

In Græciam Noëmi expeditio 1.

In Italiam Noëmi cum filiis suis expeditio 2.

dem fundaret colonias, ubi post *Romanum Imperium* toti Orbi dominaturum, nec non Dei Ecclesiæ Thronus præpararetur sine fine, usque ad consummationem seculi duraturus. Deindè regionem quæ posteà *Hetruria* dicta fuit ab *Assyria* sive *Hatturia* Noëmi patria, dictam, *Latio* conterminam, introductis coloniis, inhabitavit. Verùm cum hæc in *Opere nostro, quod Latium, sive de Latini Agri Antiquitatibus*, & in altero *Opere*, quod *Iter Hetruscum, sive Hetruriæ Universalis Descriptio* inscribitur quàm amplissimè, ex *Sacris profanisque Auctoribus*, depromptis testimoniis demonstraverimus, ad ea Lectorem remittimus.

QUÆSITUM III.

Quinam fuerint primi Urbium celebriorum fundatores Imperiorumque Erectores?

Cum jam *Noëmi* per *Iapheti* filios, expeditiones descripserimus, restat, ut quinam celebres urbium, Imperiorumque fundatores fuerint, exponamus.

Nembrod mores & ingenium.

Dico itaque, *Nembrod* è filiis *Chus* sextum, primum post eversionem *Turris Babylonii* Imperii & urbis cognominis fundatorem fuisse; erat enim naturâ audax, ac magnarum rerum peragendarum ambitione plenus, postquam sibi incredibilem nominis celebritatem comparasset, prætereà gigantæâ corporis mole præditus; quod Sacra Scriptura cap. 10. versu 8. his verbis innuit: *Porrò* Chus *filius* Cham *genuit* Nembrod, *ipse cœpit esse potens in terra, & erat robustus venator coram* Domino; ut proindè, qui sextus filiorum *Chus* fuerat, primus inter sex filios ob corporis robur, & maximam animi in rebus feliciter aggrediendis audaciam *potens in terra* nominaretur; quæ pulchrè sanè per *venatorem* significantur; Erat enim, uti *Iosephus* tradit, homo crudelis, sanguinarius cædisque hominum per potentiam, violentiamque avidissimus, & insidiosus hominum oppressor, & Tyrannus; Feras enim venando, id est, homines astu & insidiis partim per vim cepit, suoque subjecit imperio. *Coram Domino*, intelligitur in conspectu Domini, id est, sine timore Dei, & uti apud Job habetur: *In furorem erupit coram Domino.* Et quemadmodum Divus Augustin. de eo ait: *Quid autem est venator, nisi Animalium Terrigenorum deceptor, oppressor, extinctor? erigebat itaque cum suis populis Turrim coram Domino, per quam impia significatur superbia*; quamvis *Cajetanus* & *Rabi Eliezar*, contrarium dicant, eum feras, quas capiebat, in sacrificium Deo obtulisse; Verùm cùm omnes ferè *Interpretes*, eum superbissimum Tyrannum, & oppressorem hominum, ambitiosissimum Imperii affectatorem fuisse asserant, certè vel hoc ipso ostendi potest, eum nullam cultus Divini rationem habuisse, qui potius nihil non agebat, quàm ut homines à Deo diverteret, omni Divini nominis gloriâ contemptâ, suo subjugaret imperio.

Nimbrod, Belus dictus Pater Nini.

Nembrod itaque, uti author Turris ædificandæ fuisse dicitur, ita quoque Urbis *Babylonicæ* quam Imperii sui sedem constituit, ducentis ferè annis post *Diluvium*, Fundatorem dicunt, dictumque fuisse linguâ Chaldaicâ בעל *Bel*, à profanis *Belum*, sive *Iovem* filium *Saturni*, patrem *Nini*; quæ confirmantur ab omnibus ferè *Historicis*, *Iosepho*, *Eusebio*, *Augustino*, aliisque; qui verò *Semiramidem Babyloniæ*, conditricem asserunt, id intelligi debet, quod magnæ Urbis molem à *Belo* cœptam, à *Nino* filio jam auctam, *Semiramis* tandem summæ magnificentiæ operibus instruxerit. Verum cum post *Semiramin* qui consecuti sunt Reges *Assyriorum*, posthabitâ *Babylone*, coluerint *Ninive*, eamque fecerint Regiam, id est, Sedem caputque Imperii *Assyriorum*, hinc accidit, *Diodoro* teste, ut *Babylon* à Regibus deserta, & insuper *Euphratis* eluvionibus, hostiumque incursionibus vastata, diu obscura & ignobilis fuerit, donec post eversam *Niniven* Rex *Nabuchodonosor Babylonem* de integro instauravit, & latissimè amplificatam

Nimbrod, Saturnus.

tam magnificentissimis operibus adornatam, *Babyloni*, uti olim, sedem Imperii, restituit. Verùm cùm hæc ex professo, & quàm fusissimè *in sequenti libro de Turris Babyloniæ erectione* simus acturi, eo Lectorem relegamus.

Ninus conditor *Ninive* & Imperii *Assyriorum.*

Ninum autem filium *Nembrod*, sive *Beli*, *Niniven* ædificasse, Sacra Scriptura docet his verbis: *De Terra illa egressus est* Asur, *& ædificavit* Niniven, *& plateas civitatis* & Chale; Resem *quoque inter* Niniven & Chale, *hæc est Civitas magna*; Quænam verò sit illa terra, de qua egresus *Assur*, controvertitur; Dico esse Terram *Sennaar* ubi non ferentibus se *Nembrod*, & filio *Nino*, hic ambitionis œstro perculsus, uti pater ejus *Babylonem*, ita & ipse filius aliud Regnum ordiri attentans, *Niniven* ad *Euphratem* fluvium, vel ut alii volunt, ad *Tigrim*, sedem Regni *Assyriorum* ædificavit; quomodò verò *Assur* dicatur Conditor *Ninive*, cùm is non ex *Chami*, sed ex *Semi* filiis unus fuerit, undè *Assyrii*, posteà dicti sunt. *Respondeo*, *Assur* hoc loco non propriè sumi pro *Assur* filio *Sem*, sed pro Rege Asyrio; Dum itaque *Sacra Genesis* dicat, de Terra illa egresum *Assur*, intelligi *Ninum* Regem *Assyriorum*, qui non contentus *Regno Babylonio*, quod pater ejus *Belus* fundaverat, ad alias gentes subjugandas processit, & inter alia ejus præclara opera dico ædificatorem fuisse *Ninive* Civitatis magnæ, ab ejus nomine sic dictæ; vel si alicui hæc sententia non placeret, aliam subdo; fieri enim potuit, ut *Assur* filius *Sem*, ab impia *Chami* gente divulsus ex terra *Sennaar* in remotiorem Regionem recesserit, & ibidem fundamenta *Ninive* posuerit, posteà vero *Ninus* filius *Nembrod*, sive *Beli* eam jam ab *Assur* cœptam in tantam magnitudinem & magnificentiam erexerit, quantam tam *Sacri*, quàm *profani Scriptores*, summa legentium admiratione describunt: Quam itaque *Divina Scriptura* vocat *Niniven*, eandem *Herodotus*, *Strabo*, *Plinius* Ninum, *Diodorus* Nineam vocat. Meritò itaque *Ninive* & hìc, & apud *Jonam* prophetam appellatur civitas magna: si enim ejus magnitudinem ex prima ejus origine cum à *Nino* fuit perfecta, totius Orbis maximam civitatem fuisse reperies, ut nec ante, nec post habuerit parem; nam *Diodoro* teste, ambitus ejus erat 480 stadiorum, id est, 60000, sexaginta millia pasuum, continet autem stadium *Plinio* teste, unam octavam mille pasuum partem; eo quod 125 pasus nostros efficit, hoc est pedes 625. quæ mensura octies sumpta efficit mille pasus. Porrò altitudo murorum erat pedum centum; latitudo, quâ tres currus simul incederent; turres 150, singulæ altitudinis 200 pedum. *Strabo lib.* 16. aserit *Babylone* fuisse majorem. Si verò magnitudinem ejus, prout fuit tempore *Jonæ* Prophetæ, id est, plus 1200 annis, postquam à *Nino* ædificata fuit, æstimare libet, invenies, tantam ejus fuisse intra mœnia amplitudinem, ut tota vicatim obiri & lustrari non minus triduò possit; undè apud *Jonam* dicitur civitas trium dierum, atque adeò 600000, sexcentis millibus habitatorum constitise, *Diodorus* aserit. De situ hujus urbis variant *Authores*. *Herodotus* eam *Tigri* impositam vult, & ex *Libro Tobiæ* patet; alii verò *Euphrati* apponunt: Quicquid sit, ego puto, utrumque dici pose, eò quod tunc temporis ex triduani itineris amplitudine, quâ eam describit *Sacer Textus*, in utramque & *Euphratis* & *Tigris* littus in longitudinem extensa fuerit, tunc forsan dictorum fluminum alveis non ita procul dissitis, uti illa hodie describuntur; alveis fluminum succesu temporis mutatis, uti *in præcedentibus* diximus: unde *Diodorus* eam non incongruè apponit *Euphrati*, & patet ex relatione eorum, qui dicta loca quàm curiosissime inspexerunt. Referunt enim immensa & sine fine rudera ad littus *Euphratis*, tùm extra, tùm intra terram reperiri, quam omnes Indigenæ *Nínives* rudera indubiè aserunt, hodie

Ninive urbis magnæ descriptio.

Ninive hodie *Musul* dicta ad *Euphratem* fluvium sita.

hodiè verò *Musul* dicitur, & à *Babylone* seu *Bagadet* triduo distat, uno circiter gradu, unà ab altera, *Ptolomæo* teste, distante.

QUÆSITUM IV.

Quamdiù steterit Imperium Assyriorum *à* Nino *fundatum?*

Respondeo, cùm apud cunctos ferè *Scriptores & Chronologos* summa de Imperii *Assyriorum* duratione, controversia sit, & cuinam subscribere debeamus, ignoremus; combinatis tamen Auctorum inter se sententiis, securè inferimus, non uno & eodem tempore *Niniven* fuisse totaliter destructam, sed uti Regnorum Imperiorumque revolutio varia est, ita quoque diversis temporibus, à diversis vicinis Regibus vastatam, sed iterum reparatam instauratamque fuisse, quæ unica litis inter Scriptores natæ origo fuit; si tamen ultimam ejus ruinam unà cum Imperii abolitione penitiùs dispexerimus, certè tùm ex meliorum *Authorum* sententia, tùm ex ipsius *Sacræ Scripturæ* variis lectionibus colligimus, *Ninive*, Imperiique *Assyrii* eversionem fuisse eam, quam regnante *Ozia* minatus est *Jonas* Propheta, etsi ea ob *Ninivitorum* pœnitentiam aliquandiù fuerit dilata, quam tamen multis post annis, regnante *Ezechia*, quam futuram *Nahum* Propheta prædixerat, & *Tobias* paulò ante mortem suam, jam proximam denunciavit, quam nos circa quadragesimum *Manassis* Regis annum contigisse existimamus; atque adeò Imperium *Assyriorum* à *Nino*, & ab exordio Urbis *Ninive*, usque ad *Sardanapalum* ultimum Regem, ejusdemque civitatis occasum, 1290 circiter annos stetisse reperimus, id est, 250 annos post *Diluvium*, & 142 annis ante ortum *Abrahæ*, tametsi *Diodorus* 1320 annis stetisse putet: Alii aliter sentiunt, quas tamen differentias non aliundè, quàm ab incertis temporum computationibus, quibus *Authores* Regum *Assyriorum* exordia describunt, processisse putamus. Verùm cum hæc *in sequenti Libro de Turri Babylonica* uberiùs simus prosecuturi, non ultrà hisce immorabimur.

Destructio Ninive quando.

De *Noë* meritò quispiam mirari posset, cur *Divina Scriptura* vix rei alicujus ab eo post *Diluvium* gestæ, nisi egressûs ex *Arca*, Sacrificii, & plantationis uvæ, ebrietatis, maledictionisque *Chami* propter impudentiam ejus, nullam aliam mentionem faciat, cum is tamen omnium tunc viventium hominum usque ad 350 annos Pater, Rex, Director fuerit.

Cur tam exigua mentio fiat de Noë post Diluvium.

Respondeo primò, hoc Divinâ providentia factum esse, ne is tanquam Monarcha omnium unâ semper sede commoraretur, sed totus esset juxta præceptum Domini, in distribuendis Orbis Terræ partibus, filiis & nepotibus suis, totus in fundandis novis coloniis, atque in edocendis iis artibus & scientiis, sine quibus generis humani propagatio subsistere non posset.

Respondeo secundò. *Mosen* relictis omnibus iis, aut saltem obiter significatis, quæ à *Noë* tribusque filiis gesta erant, ad illud se argumentum explicandum subitò, quod Ecclesiam DEI, id est, Ortum *Abrahæ* Patriarcharumque gesta concerneret, se accinxisse.

CA-

CAPUT ULTIMUM.

De Morte Noë.

ANNO Mundi 2006, poſt *Diluvium* 350, vitæque *Noë* 950, tranſactis annis *Semi* 448. *Arphaxad* 348. *Cainan* 313. *Sabæ* 283. *Heber* 253. *Phaleg* 219. *Reu* 189. *Sarug* 157. *Nachor* 127. *Tharæ* 98. *Abrahæ* 57. *Nini* 10. Imperii *Aſſyriorum* 75. ante *Chriſtum* 2047. Ad extremam tandem Curriculi vitæ ſuæ longævæ ſanè, pervenit metam Magnus Patriarcha *Noë*, qui uti unicum hujus Operis argumentum fuit, ita quoque cum eo Operis colophonem imponimus.

Noë *typus eſt figura* Chriſti.

1. *Noë* datus eſt Mundo in ſalutem, tempore omnium corruptiſſimo, & profligatiſſimo. *Chriſtus* à Patre datus, hominibus in ſalutem, quandò cum reliquo Terrarum Orbe in Judaica gente Pietas, Juſtitia, Fides, Legis Moſaicæ diſciplina cum libertate defecerat.

2. In ortu *Noë Lamech* vaticinatur. *Ipſe conſolabitur nos ab operibus & laboribus manuum noſtrarum*. In *Chriſti* ortu Angelus vaticinatur: *Ipſe enim ſalvum faciet populum ſuum à peccatis eorum*.

3. *Noë* dicitur Requies. *Chriſtus* Salus, quia non eſt requies niſi in ſalute, & redemptione à peccatis.

4. *Noë* fuit Mediator inter DEUM & homines, tam nomine, quàm opere; nomine quia requies; Requies autem noſtra verè eſt ipſe, qui dicit: *Tollite jugum meum ſuper vos, & invenietis requiem animabus veſtris*.

5. Solus *Noë* invenitur juſtus, in illa gente, cui ſeptem homines donantur propter juſtitiam ejus. Solus *Chriſtus* juſtus eſt, atque perfectus, cui ſeptem Eccleſiæ propter ſeptemplicem ſpiritum illuminantem in una Eccleſia condonantur.

6. *Noë* fit peccatoribus præco juſtitiæ DEI, & ſuperventuri *Diluvii*. *Chriſtus* pœnitentiam prædicat, & terribilem judicii diem prænunciat; non reſipiſcentibus hominibus donec iis inopinatus ſupervenerit interitus.

7. Deplorat *Noë* Mortalium ruinam. *Chriſtus* flet ſuper Civitatem *Jeruſalem*, & populum Judaicum, horribili clade periturum.

8. *Noë* quaſi horizon Mundi præcedentis, & ſubſequentis, primum & ſecundum ejus ætatem inter ſe colligat. *Chriſtus* Lapis angularis, qui facit utraque unum.

9. *Noë* poſt *Diluvium* humani generis factus eſt Author. *Chriſtus*, Pater futuri ſeculi, Princeps pacis, & multò magis quàm *Noë* in tempore iracundiæ factus eſt reconciliatio, ille non niſi ſeptem animas ſecum eripuit à morte; *Chriſtus* omnes, qui voluerint à morte æterna.

10. *Noë* plantans vineam, & epoto largiùs vino inebriatur, nudatur, irridetur. *Chriſtus* plantans Eccleſiam meritis & laboribus ſuis, & tanquam potens crapulatus à vino amoris ſui erga homines, vel iræ furoris Domini, quo fuit potatus in Cruce, nudatur & irridetur.

11. *Noë* ex filiis unum habuit improbum in contumeliam Patris intentum, cujus maledictionem incurrit. *Chriſtus* in Apoſtolis ſuis habuit *Judam* filium perditionis, in quem fulmen vibratur illud: *Bonum erat ei, ſi non natus fuiſſet homo ille*.

12. *Sem* & *Japhet* probroſam Patris nuditatem non aſpexerunt, ſed averſis vultibus pallio operuerunt, & iidem bene-

benedictionem consecuti sunt. *Sem* & *Japhet* tanquam duo populi ex circumcisione & præputio credentes, uti *Isidorus* dicit, cognitâ nuditate Patris, quâ significabatur passio Salvatoris, mysterii rationem reddentes detractionem *Judæorum* operuit. *Sem* ipse est, ex quo Patriarchæ, Prophetæ, & Apostoli geniti sunt, *Japhet* autem Pater gentium est, cum ingenti enim multitudine dilatatus est populus ex gentibus, qui cum Prophetis, & Apostolis erat habitaturus. Benedictionem igitur *Christi* parentis nostri, quem Judaicus populus amisit, *Christianus* ex duobus populis conflatus accepit. Sed jam ad *Noëmi* vitam regrediemur.

Elogia *Noë*.

Magnus & Mirabilis; inquam, Patriarcha *Noë* fuit, quomodocunque tandem ejus vitæ tenorem consideres, multis & stupendis casibus, si quispiam ex hominibus totâ vitâ vehementer exercitus; quamvis enim subindè uberi consolationum delectamento, à DEO visitatus fuerit, multum tamen tot adversarum rerum casus, quibus ille tot annis, totque seculis jactatus est, & numero, & magnitudine præponderâsse videntur, ut proindè de eo illud Divi Pauli applicari possit: *Vas electionis est mihi ille; Ego ostendam ipsi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati*. Si porrò bona fortunæ, quibus fruebatur, consideramus; *Noëmum* totius Mundi post *Diluvium*, hæredem ac dominum fuisse eumque in filios suos jure quodam absoluto orbem distribuisse, reperiemus, quos & *Europæ*, *Asiæ*, *Africæ*, *Indorum*, omniumque marium, fluminum, Insularumque Principes & Monarchas constituit, utpotè, solum DEUM ipsis superiorem agnoscerent; Si longitudinem vitæ, quæ apud mortales tanto in pretio habetur, attendamus, is 950 vitæ annos magnâ gestarum rerum gloriâ explevit, solo *Mathusala* & *Irad* inferior. Quis nescit, nihil gloriosius esse posse, quàm cujuspiam parentis amplam filiorum, nepotumque multitudinem, uti ex benedictione *Abrahæ* patet. *Noë* sanè præ omnibus mortalibus, imò præ ipso *Adamo* majorem progeniem, incredibilemque & prorsus prodigiosam mundi propagationem, vidisse inde patet. Quod *Noë* intra 350 annos, quibus vixit à *Diluvio*, totum Terrarum Orbem potentissimis populis, coloniisque repletum vidit; vidit & Imperiorum *Babyloniæ*, & *Assyriæ* post *Turris* erectionem; Urbes omni exceptione majores & magnificentia haud pari exstructas, *Babyloniam* & *Niniven* intuitus est. Verùm hanc felicitatem non parùm interturbavit hominum perversissimorum, tum ante, tum post *Diluvium* impietas; ante *Diluvium* quidem, ad 600 annos enormes immanium gigantum mores, Satanicam *Cainitarum* improbitatem, *Sethi* progeniem ab avita disciplina longissimè aberrantem; postquam videt filios DEI cum filiabus hominum inito conjugio, belluinis moribus in conclamatum vitiorum barathrum ruere, omnem carnem corrumpere viam suam, cunctamque humani cordis cogitationem intentam esse ad malum omni tempore, omni DEI timore excluso, paterna salutis monita spernere & subsannare, atque adeò DEUM ipsum ad Orbem per *Diluvium* ob inemendabilem hominum malitiam perdendum sollicitare; quonam sensu optimum Senem tantam hominum perversitatem deplorasse arbitramur? Sed hæc nihil comparatione eorum, per quæ tempore *Diluvii* acciderunt, fuisse videntur; quo timore, quâ mentis consternatione perculsum credemus? cum aquarum *Diluvium*, tot tantasque ædificiorum ruinas, tot camporum calamitates, cunctarumque animantium interitum, & cum nocentibus stragem parvulorum secum expendit; quæ mens, qui sensus, quis animus ejus fuit, cùm inundante terram *Diluvio*, tum Virorum, Fœminarum, Fratrum propinquo-

Noë vivens adhuc totum orbem habitatum se vidit.

Labores & dolores *Noë*.

Dolor *Noë* ex malitia hominum ante *Diluvium*.

Afflictio *Noë* ex *Diluvio*.

quorumque opem frustrà implorantium, jam ab undis abreptorum, modò ex undis emergentium, innatantium, & catervatim pereuntium voces & clamores planè formidabiles audiret, quantoperè eum sensisse existimabimus illud Divinæ iracundiæ incendium, ad quod extinguendum omnes cœli cataractæ aperiri, & fontes magnæ abyssi perrumpi necesse fuit.

Noë cura de alendis intra Arcam animalibus.

Arcæ verò inclusus, quantis curis & sollicitudinibus in gubernatione animalium, de cunctis, ad ea conservanda, necessariis rebus providendis oppressus fuerit? Adde horrendos annui carceris pædores, junge tenebras & caliginem pessimis impressionibus infectam, omnes denique diuturnæ navigationis ærumnas, pericula & sexcenta tristitiæ luctusque argumenta.

Post Diluvium luctuosa terræ facies.

Nec hìc destitit animi dolor, & mœstitia, dum ex *Arca* egressus, luctuosissima spectacula mox obviam invenit; dum inanem terrarum vastitatem, squalorem, lutulentamque ubique Terræ faciem, montes marinis ostreis asperatos, valles montium ruinis oppletas, ubique solitudinem, & triste silentium, rudera domorum, murorum parietinas, humanorum cadaverum strues fluctibus congestas, cæterorumque animalium olentes acervos, denique communem totius Mundi calamitatem comperit. Accessit post novam vini paulò liberiùs gustati lætitiam, novus mœror ex ebrietate, nuditate, & indignissimi filii irrisione, quæ Patri maledictionis in genus suum, & imprecandæ servitutis necessitatem extorsit, quæ in omnium penè seculorum posteritatem redundaret.

Quid illa Filiorum Nepotumque *Noë* in DEUM pervicacia, illa superbiæ monumenta, quæ non nisi confusione linguarum castigari poterant; An non ingentem doloris intimi sensum senilis pectoris viscera commovere? dolebat is de rixis, Filiorumque dissidiis, ac ambitionis œstro, quo dominandi libidine abrepti in seipsos crudeli manu, incredibili hominum strage sæviebant. Accessit tandem hisce ultimus malorum cumulus: Apostasia à DEO, & publica servitus Idolorum, quam sub *Nini* dominio propalatam afflictissimo Seni curis, annisque confecto, præ tristitiæ magnitudine, mortem attulisse credibile est; ut proindè pro suo in DEUM amoris & reverentiæ abundantiori affectu absorptus cum Matathia dicere potuerit: *Væ mihi, ut quid natus sum, videre aversionem populi mei*; & cum Jeremia: *Duo mala fecit populus meus; dereliquerunt fontem aquæ vivæ, & foderunt sibi cisternas dissipatas, quæ continere non possunt aquas; Obstupescite cœli super hoc, & portæ ejus desolamini vehementer.* Et cum Mose: DEUM, *qui te genuit, dereliquisti, & oblitus es Domini creatoris tui, mutâsti gloriam tuam in Idolum, dixisti ligno, Pater meus es tu, & lapidi, Tu me genuisti.* Ne videam Domine, ultra insaniam istam, ne ultrà spectator sim execrandi stuporis, quid mihi prodest adhuc vivere? nimium jam, nimium incolatus meus prolongatus est; tolle animam meam, & pone eam juxta te, quia credo videre bona in Terra viventium. Dixit & mortuus est plenus dierum, & appositus ad Patres suos, ejus funus Filiorum Optimi religiosè curârunt, & sepulchro carmen in hanc sententiam inscripserunt.

Exper versa vita Filiorum Nepotumque.

Epitaphium *Noë.*

VIATOR QUISQUIS ES. HIC SITUS EST PATER TUUS, MAGNUS PATRIARCHA *NOE*; VIR JUSTUS ATQUE PERFECTUS, QUI CUM *DEO* AMBULAVIT; QUANDO OMNIS CARO CORRUPERAT VIAM SUAM. HIC JUSTITIÆ PRÆCO PERITURO MUNDO CONSTITUTUS, CUM SEPTEM DOMESTICIS IN CATACLISMO, QUI RELIQUOS MORTALES PERDIDIT, CONSERVATUS FUIT, ET IN TEMPORE IRACUNDIÆ FACTUS EST RECONCILIATIO. HIC GEMINI MUNDI SPECTATOR, ET ORBIS TERRARUM HÆRES AC DOMINUS DIVINITUS CONSTITUTUS, FILIIS SUIS TERRAS OMNES MARIAQUE AB ORTU IN OCCASUM, A SEPTENTRIONE IN MERIDIEM, ET OMNEM IN PARTEM FILIORUM AC NEPOTUM COLONIAS DIMISIT, CUMQUE DC ANNOS ANTE DILUVIUM, ET AB EODEM CCCL. VIVENDO EXPLEVISSET, QUEMQUE DEUS ILLI DEDERAT VITÆ CURSUM, MULTIS MAGNISQUE CASIBUS EXERCITUM PEREGISSET, RELIGIOSEQUE IN FIDE VENTURI SALVATORIS MORIENS, FINEM VIVENDI FECIT. ANNO AB ORBE CONDITO cIↄcIↄvi. A PRIMI PARENTIS OBITU cIↄlxxvi. A MORTE LAMECHI PATRIS SUI ccclv. MINUS v. A DILUVIO VIDIT FILIOS AC NEPOTES USQUE AD UNDECIMAM, PATRES USQUE SEXTAM GENERATIONEM. ÆTERNITATEM MEMORIÆ DIVINA ILLI MOSIS SCRIPTA CONTULERE, BEATAM IMMORTALITATEM DEUS IPSI LARGITUS EST. Ex Saliano.

Chronologia brevis &c.

CHRO-

GENEALOGIA
ab ADAM usque ad ABRAM
Thare 205
Nahor 148
Sarug 230
Rehu 239
Phaleg 339
Jectan
Elmodad
Saleph
Jobab
HEBER
464
Sale 433
Arphaxath
438
Aram
Elam
Assur
SEM
600
NOË
950
Henoch 365
Jared 962
Mahalaleel
895
Canan 910
Enos 905
KAIN
SETH
912
Silla
Ada
Noema
Jabel
Lamech
Metalael
Irad
Enoch
qui fuit Mallator et Faber etc.
qui fuit Pater Habitantium
ADAM
Vita 930
EVA

CHRONOLOGIA

Brevis & exacta omnium Patriarcharum, ab Adamo *usque ad mortem* Noë.

	Creatio Mundi.	1.		
	Adamus nascitur Mundi ——	6 die	ex limo terræ formatus, & *Eva* ex	
	ejus costa in Paradiso. Lapsus	——	utriusque, & profligatio ex Pa-	
	radiso. Generatio *Cain*, & *Abel*:	——	*Cain* occidit *Abelem*, Gen. 1. 2. 3. 4.	
	Ordo Patriarcharum.	Anni Mundi	*Ætas seu vita.*	Anni vitæ.
1	*Adam* Protoplastus oritur, à mundi die	6 die Mundi.	Vixit annis —— —— —— ——	930
2	*Seth* filius *Adæ* nascitur, anno mundi	130	*Adæ* 130. vixit annos —— —— ——	912
3	*Enos* filius *Seth* nascitur anno mundi	235	*Adæ* 235. *Sethi* 105. vixit annis ——	905
4	*Cainan* filius *Enos* nascitur anno mundi	325	*Adæ* 325. *Enos* 90. vixit annis ——	910
5	*Malaleel* filius *Cainan* nascitur an. mundi	395	*Adæ* 395. *Cainan* 70. vixit annis ——	895
6	*Jared* filius *Malaleel* nascitur anno mundi	460	*Adæ* 460. *Malaleel* 65. vixit annis ——	962
7	*Henoch* filius *Jared* nascitur —— ——	622	*Adæ* 622. *Jared* 162. vixit annis ——	365
8	*Mathusalem* filius *Henoch* nascitur ——	687	*Adæ* 687. *Henoch* 65. vixit annis ——	969
9	*Lamech* filius *Mathusalem* nascitur ——	874	*Adæ* 874. *Mathusalem* 187. vixit annis	777
	Moritur *Adam* anno mundi —— ——	930	*Mathusalem* 243. *Lamech* 56. vixit annis	930
	Moritur *Seth* anno mundi —— ——	1042	Vixit annos —— —— —— ——	912
	Translatus *Henoch* anno mundi ——	987	Vixit annos —— —— ——	365
10	*Noë* filius *Lamech* nascitur anno mundi	1056	*Lamechi* 182. vixit annis —— ——	950
	Moritur { *Enos* anno mundi —— ——	1140	*Noë* 84. vixit annis —— ——	905
	Moritur { *Cainan* anno mundi ——	1235	*Noë* 179. vixit annis —— ——	910
	Moritur { *Malaleel* anno mundi ——	1290	*Noë* 234. vixit annis —— ——	895
	Moritur { *Jared* anno mundi ——	1422	*Noë* 366. vixit annis —— ——	962
	Noë annorum 500 genuit *Sem*, *Cham*, *Japhet* anno mundi.			
11	*Sem* nascitur anno mundi —— ——	1558	*Noë* 502. vixit annis —— ——	600
12	*Japhet* nascitur anno mundi —— ——	1559	*Noë* 503.	
	Moritur *Lamech* anno mundi —— ——	1651	*Noë* 595. vixit annis —— ——	777
	Moritur *Mathusalem* anno mundi ——	1656	*Noë* 600. vixit annis —— ——	969
	Diluvium venit anno mundi ——	1657	*Noëmi* 601. 99 *Sem.*	
13	*Arphaxat Semi* filius nascitur —— ——	1658	*Noë* 602. *Semi* 101. vixit —— ——	438
14	*Sale* filius *Arphaxat* nascitur —— ——	1693	*Noë* 637. *Semi* 138. *Arphax.* 35. vix. an.	433
15	*Heber* filius *Sale* nascitur anno mundi --	1723	*Noë* 667. *Semi* 165. *Arphax.* 65. vixit	464
16	*Phaleg* filius *Heber* nascitur —— ——	1757	*Noë* 701. *Semi* 199. *Arphax.* 99. vixit	239
17	*Rehu* filius *Phaleg* nascitur —— ——	1787	*Noë* 731. *Phaleg* 30. vixit annis ——	239
	Saruch filius *Rehu* nascitur —— ——	1819	*Noë* 763. *Rehu* 32. vixit annis ——	230
	Nabor filius *Saruch* nascitur —— ——	1849	*Noë* 793. *Sarug* 30. vixit annis ——	148
	Thare filius *Nabor* nascitur —— ——	1878	*Noë* 822. *Nachor* 29. vixit annis ——	205
	Abraham filius *Thare* nascitur —— ——	1948	*Noëmi* 892. *Thare* 70. vixit annis ——	175
	Mors *Noë* —— —— —— ——	2006	Vixit annis —— —— —— ——	950

Vixit

Vixit itaque *Noë* cum		Annis.
	Enos	84
	Cainan	179
	Malaleel	234
	Jared	366
	Mathusalem	600
	Lamech	595
	Sem	448
	Arphaxat	348
	Sale	313
	Heber	283
	Phaleg	249
	Rebu	219
	Sarug	187
	Nahor	157
	Thare	128
	Abraham	58

Isaac filius *Abrahæ* nascitur anno mundi	2048	*Abrahæ* 100. Vixit annis	180
Esau & *Jacob* nascuntur anno mundi	2108	Anno *Isaac* 60. *Abrahæ* 160.	
Abraham moritur anno mundi	2108	Vixit annis	175
Sem moritur anno mundi	2158	Vixit annis 100 & 500 post *Diluvium*, qui sunt filiorum *Noë* omnium diutissimè, usque ad progeniem filiorum *Abrahæ*, *Isaac*, *Jacob*, ejusque filiorum, ante ortum *Joseph* 81.	600

Unde patet, quanta ab eo dicti Patriarchæ discere potuerint de statu Mundi ante *Diluvium*, in *Diluvio*, & post *Diluvium*; undè ponimus hunc Epilogismum.

Sem vixit annis 600. in quibus habuit coævos	Ante *Diluvium*	*Mathusalem* proavum, cum quo vixit annis	98
		Lamechum avum, cum quo vixit annis	93
		Noë parentem, cum quo vixit annis	98

Sem vixit 600 annis, in quibus habuit coævos	Post *Diluvium*	*Noë*, quocum vixit annis	350
		Arphaxat, quocum vixit annis	438
		Cainan, nepotem, quocum vixit	360
		Sale pronepotem, quocum vixit	433
		Heber abnepotem, quocum vixit	435
		Phaleg abnepotem, quocum vixit	239
		Rebu trinepotem, cum quo vixit	239
		Sarug proavum, quocum vixit	230
		Nachor avum, quocum vixit	148
		Thare patrem *Abrahæ*, cum quo vixit	205
		Abraham cum quo vixit	175
		Isaac filium *Abrahæ*, cum quo vixit	160
		Esau, *Jacob* temporibus obiit.	

Vir

Vir adeò eximiæ virtutis fuit *Sem*, ut multi eum cum *Melchisedech* confuderint, in cujus domo sola restitit pietas & reverentia versus DEI cultum, aliis omnibus penè in Idololatriam labentibus; supra omnes gloria & honore exaltatus ob benedictionem, quam ei *Noë* pater ex suæ in eum denudationis reverentia, ex Patriarchis post *Diluvium* vitâ omnium longævissimâ, & bonorum omnium copiâ confertâ remansit. Utrum verò *Melchisedech* idem fuerit cum *Semo*, controversum est inter *Authores*; plerique negativam tenent sententiam; & apertè ex *Sacro Genesis* Textu patet. Et nos huic sententiæ subscribimus, eò quod luculenter demonstret, *Semum* alium fuisse à *Melchisedech*, qui typus fuit *Christi* perfectissimus. Fuit *Melchisedech* Rex *Salem*, & nomen ipsum secum portat. מלכי־צדק / *Rex meus justus*. Fuit Sacerdos, obtulit panem & vinum, neque principium dierum, neque finem vitæ, neque prædecessorem, neque successorem habuit, sine matre, sine patre, sine genealogia. Quæ omnia *Christo* Servatori, cujus typus & figura fuit, congruunt, & sic ostenditur. Est *Christus* Rex Regum, & Dominus dominantium; Rex *Salem*, id est, pacificus, conditor cœlestis *Jerusalem*; Sacerdos & Pontifex, Sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, excelsior cœlis factus, Panem & Vinum, id est, pretiosum corpus & sanguinem æterno Patri obtulit. *Christus* non habuit neque successorem, neque prædecessorem, sine matre in cœlo, sine patre in terra. Nam & temporalis Incarnatio ineffabilis est, & æterna processio captum & facultatem, & linguam superat hominum & Angelorum. Non igitur *Melchisedech*, *Sem* fuit, sed ex gente Cananæa unus Levitici ordinis, quem *Dyonysius Areopagita* teste, ex gentibus conversum Angelorum ministerio docet, sicuti & seipsum. Idem sentit *Epiphanius*, *S. Ignatius*, qui & Virginem fuisse tradit. *Chronicum Alexandrinum* eum ex stirpe *Cham* genitum dicit, eumque à DEO è *terra Chananæa* ultra *Iordanem*, in oppidum montis *Syon* translatum fuisse; quæ Suidas confirmat hisce verbis: Melchisedec *Sacerdos* DEI, Rex Chananæorum. *Is Urbem condidit in monte* Syon *Urbem* Salem*que dixit, pacificam, in qua cum regnasset* 113 *annis, obiit vir justus, & per omnem ætatem Virgo.* Ex hisce luculenter patet, *Melchisedecum*, *Semum* dici non posse. Sed hæc de *Chronologia Patriarcharum* sufficiant.

Omnia ad Divini Nominis Gloriam & Beatissimæ Matris ejus Virginis MARIÆ honorem.

INDEX
RERUM & VERBORUM
Locupletissimus, & per omnia Ordinatus.

Ubi *a, b* paginæ Columnam *dextram, sinistram* indicat: & *c* cum numero suo Parenthesi inclusum, *e. g.* (*c.* 1.) significat *Caput*. Aliæ literæ siquando occurrunt, evolventi ultro se prodent.

A.

D.

Deser-

E.

F.

G.

H.

Jacob

Magiam

Poli-

T.

INDEX FIGURARUM,

Suis locis à Bibliopego inserendarum.

ERRATA

Quædam Typographica, quæ absentiâ Autoris irrepserunt.

Pag. 198, *columna* b, *lin.* 42. *post*, nam uti Libro primo diximus, *ponatur*, *Lamech*, hoc loco non intelligi patrem *Noë* ex stirpe *Seth*, sed *Lamech* ex stirpe *Cain*, qui duas sibi sumpsit uxores *Sella* & *Ada*, & ex illa quidem genuit *Tubalcain*, qui fuit malleator, & faber; & *Noëma* sororem; ex *Ada* vero suscepit *Jabel* qui fuit pater habitantium in tentoriis, & *Jubal* qui fuit pater canentium in organis, *&c.* quemadmodum in Genealogia videre est.

Pag. 210, *col.* a, *lin.* 16. *post hæc verba* cui congruit etymon Persicum, *ponatur* بستان الدنيا , id est, *Hortus Mundi.*

In Indice, voce *Lamech* ante *pater Noë* sic leg. *Lamechi duo*, 13, a. *alter pater* Noë, *ibid.* & 238, a. *ejus Prophet. spiritus.*

ELENCHUS LIBRORUM
A
P. ATHANASIO KIRCHERO
è Societate JESU, editorum.

1. MAgnesia sive Conclusiones experimentales de effectibus Magnetis, edita Herbipoli 1630, in 4.

2. *Gnomonica Catoptrica*, sive Horologiographia reflexa, quâ per specula totius primi Mobilis doctrina, horarumque ductus in interioribus Domuum parietibus delineati, radio reflexo demonstrantur. Avenione 1634. in 4.

3. *Specula Melitensis Encyclica*, hoc est, Syntagma novum Instrumentorum Physico-Mathematicorum. Messanæ 1638. in 8.

4. *Prodromus Coptus*, in quo tum Linguæ Coptæ sive Ægyptiacæ, quondam Pharaonicæ, origo, ætas, vicissitudo, inclinatio, tum Hieroglyphicæ literaturæ instauratio, nova methodo exhibetur. Romæ 1636. in 4.

5. *Ars Magnetica*, qua Magnetis natura, ejusque in omnibus usus explicatur, ac præterea è viribus Magneticarum motionum in Elementis, Lapidibus, Plantis, Animalibusq; elucescentium, plurima nova hucusque per varia experimenta recluduntur. Romæ primò in 4. dein Coloniæ: ultimo iterum Romæ, pluribus aucta, 1654. in fol.

6. *Lingua Ægyptiaca restituta*, qua Idiomatis primævi Ægyptiorum Pharaonici vetustate temporum pœnè collapsi, ex abstrusis Arabum monumentis instauratio continetur. Romæ 1643. in 4.

7. *Ars magna Lucis, & Umbræ*, in duos Tomos divisa, quâ Lucis & Umbræ in universa Natura vires effectusque, nova reconditorum speciminum exhibitione, ad varios rerum usus panduntur. Romæ 1646. in folio, quæ nunc multiplici novarum inventionum augmento denuo prodiit à Jansonio Amstelod. 1671. in folio.

8. 9. *Musurgia*, sive *Ars magna Consoni & Dissoni*, qua Musicæ Theoricæ & Practicæ scientia traditur: Consonique & Dissoni vires effectusque mirabiles in Natura, in omni pœnè facultate demonstrantur. Opus in duos Tomos divisum. Romæ 1650. in folio.

10. *Obeliscus Pamphilius*, in foro Agonoli (vulgò *Piazza Navona*) erectus: in quo Veterum Theologia Hieroglyphicis involuta symbolis è tenebris in lucem asseritur. Romæ 1650. in fol.

Oedipus Ægyptiacus, in quatuor Tomos divisus, quorum

11. *Primus*, dicitur *Templum Isiacum*, quo ad originis, progressus, durationis, Ægyptiacæ sapientiæ ac Hieroglyphicæ institutionis notitiam portæ reserantur. Romæ 1652. in folio.

12. *Secundus*, dicitur *Gymnasium Ægyptiacum*, quo veterum Hebræorum, cæterorumque Orientalium recondita sapientia, temporum injuriâ perdita, per contextum Sacrarum Sculpturarum demonstrata instauratur. Romæ 1653. in folio.

13. *Tertius*, Variarum Artium veteribus Ægyptiis usitatarum Classes continet, & sunt Arithmetica, Geometria, Musica, Astrologia, Mechanica, Alchimia, Magia, Theologia Ægyptiaca, unà cum Hieroglyphicis exhibita.

14. *Quartus*, dicitur Theatrum Hieroglyphicum, & continet Obeliscorum, cæterorumque Hieroglyphicorum monumentorum, quæ tum Romæ, tum in Ægypto, ac celebrioribus Europæ Museis adhuc supersunt, Interpretationem. Romæ 1654. in folio.

15. *Iter Ecstaticum Cœleste*, sive Mundi Opificium, quo Cœli Siderumq; tam errantium, quàm fixorum natura, vires, proprietates, compositio, & structura sub ficti Raptus integumento ad veritatem exponitur, Romæ 1656. in 4. Postea à P. Gaspare Schotto variis commentationibus illustratum, prostat Norimbergæ.

16. *Iter Ecstaticum Terrestre*, sive Geocosmi Opificium, quo Terrestris Globi structura, arcanarumque in ea partium constitutio, Figmento ad veritatem composito exponitur. Romæ 1654. in 4

17. *Scrutinium Physico-Medicum*, sive de Peste, quo ejusdem origo, causæ, signa, prognostica, & insolentes malignantis Naturæ effectus, & appropriata remedia demonstrantur. Romæ 1658, in 4. & Lipsiæ recusum sub forma 12.

18. *Diatribe de Crucibus Neapolitanis*, quæ ibidem, tum supra vestes hominum, tum potissimum supra lini supellectilem, paulò post ultimum Vesuvii incendium comparuerunt. Romæ 1661. in 8.

19. *Polygraphia*, sive Artificium linguarum, quo cum omnibus totius Mundi populis, & linguis unusquisque; licet non alia, quàm materna lingua instructus correspondere posse demonstratur, cum multis aliis ad Steganographiam Trithemianam pertinentibus arcanis. Romæ 1663. in folio.

20. 21. *Mundus Subterraneus*, in quo universæ Naturæ majestas, & divitiæ, summa rerum varietate, exponitur, abditorumque effectuum causæ in totius Naturæ ambitu elucescentes duobus Tomis demonstrantur. Amstelod. 1664. in folio.

22. *Historia Eustachio-Mariana*, qua Vita, Genealogia, & Locus Conversionis S. Eustachii, nec non Ecclesiæ jam in Urbe, in eodem Conversionis loco, Deiparæ, & S. Eustachio à Constantino Magno dedicatæ origo describitur. Romæ 1665. in 4.

23. *Arithmologia*, sive de occultis Numerorum mysteriis, qua origo, antiquitas, & fabrica Numerorum exponitur, eorumque abditæ proprietates demonstrantur, & fontes superstitionum hoc tempore currentium aperiuntur, & acriter confutantur. Romæ 1665. in 4.

24. *China* monumentis qua sacris, qua profanis, in qua de admirandis Artis & Naturæ in triplici ejus Regno spectaculis, aliarumque rerum memorabilium, tum de China, tum de Tartaria, vicinaque India enarrationibus fusè agitur. Opus ob incognitarum hucusque rerum novitatem, rarum & curiosum. Amstelodami 1666. in folio, lingua Latina, Gallica & Belgica editum.

25. *Obelisci Ægyptiaci* præterito anno intra rudera Templi Minervæ effossi Interpretatio Hieroglyphica, nova methodo tradita. Romæ 1666. in folio, & Obeliscus Alexandrinus dicitur.

26. *Magneticum Naturæ regnum*, sive de triplici Magnete. Romæ 1666. recusum Amstelod. in 12.

27. *Ars*

27. *Ars Combinatoria*, sive *Ars magna sciendi*, qua Ars Lulliana restituitur, & ad omnes Artes, & Scientias facili methodo addiscendas, nec non de quocumque argumento proposito, discurrendi porta aperitur. Amstelodami 1671. II Tom. in folio.

28. *Latium Priscum*, quo ejus origo, situs, natura, urbes, montes, lacus, monumenta veterum æquo cum præcedenti passu curiose describuntur. Amstelodami 1671. in folio.

29. *Archetypon Politicum* ex numismate extractum, & dicitur, Splendor domus Joanniæ, quæ est una ex perillustribus, & antiquissimis Hispaniæ familiis, 1672. in 4.

30. *Arca Noë*, qua architectura, & fabrica Arcæ exponitur in 3. libros distincta, & res ante Diluvium, in Diluvio, & post Diluvium peractas curiosis quæstionibus exponit. Amstelodami 1675. in fol.

31. *Tomus I. Turris Babel*, opus in quatuor libros digestum, quo structura Turris, nec non aliæ prodigiosarum fabricarum monumenta exponuntur. Amstelod. 1675. in folio. sub prælo.

32. *Phonurgia Nova*, qua per prodigiosos sonorum effectus, & proprietates, nec non per machinas sono animatas, reciproco corresponsu, de quacunque re occulta, manifesta, tum inter domesticos parietes, tum foris in dissitis regionum locis, sermocinatio institui potest. Campidonæ 1673. in folio.

33. *Physiologia Kircheriana* multiplici innumerabilium experimentorum varietate comprobata, quam ex vastis Ath. Kircheri operibus summa fide, & studio collectam in unum Tomum contraxit Joannes Stephanus Kestlerus Alsata, 1674.

34. *Organum Mathematicum* ad disciplinas mathematicas facili methodo addiscendas, in usum Principum primò adinventum, & deinde à P. Gaspare Scotto integro Tomo eruditè descriptum, & demonstratum. Norimbergæ apud Enteros, 1670.

35. *Pantometrum Kircherianum* ad usum Principum primò ab Authore inventum, & à P. Gaspare Scotto, integro Tomo explicatum & demonstratum.

36. *Sphynx Mystagoga*, sive *Diatribe de Mumia hieroglyphicata*, ex Ægypto in Galliam non ita pridem translata, & Hieroglyphicorum, quibus inscribitur, symbolorum interpretationem continet. Amstelodami apud Jansonium 1675.

Opera, jam prælo parata sequuntur.

37. *Turris Babel Tomus II & III. Atlas polyglossus intitulatus*, sive Confusio linguarum, in ordinem redacta, quo omnium linguarum atque idiomatum totius Orbis Terrarum disparatissima genera, & species ad 72 linguas novo ausu atque methodo, multorum annorum studio & labore collecta, orbi literario exponuntur.

38. *Musei Collegii Romani*, à P. Ath. Kirchero instituti, descriptio exactissima per Georgium de Sepibus Valesium Mathematicum, & Authoris in machinis conficiendis, executorem peracta, 1675.

39. *Ars Analogica*, quæ de quovis proposito themate, per rerum naturalium analogismos, sive symbolicos conceptus, tum expeditè scribendi, tum amplè dicendi materia subministratur. Amstelod. in fol.

40. *Iter Hetruscum*, quo Hetruriæ tum priscæ, tum tempore Reip. Rom. tum posteræ, origo, situs, natura, politica, catastrophæ, monumenta sacra, profana, nec non naturæ admiranda, triplici ratiocinio, politico-physico-geographico describuntur, & explanantur. Amstelod. in folio.

41. *Geometria practica-combinata*, in usum Principum elaborata.

42. *Ars Veterum Ægyptiorum Hieroglyphica*, qua Sacerdotum priscorum in Obeliscorum, statuarum, aliorumque monumentorum hieroglyphicis symbolis disponendis, ordinandis, & singula cum singulis combinandis, ratio, modus, & methodus. à nemine, quod sciam, hucusque tentato artificio verè, & genuinè exponitur, & Hieroglyphica sapientia tandem restituta jure dici potest.

43. *Abhenaali*, sive *Avicennæ Tomus* II. qui & *Canon dicitur*, de medicamentis simplicium mineralium, plantarum, fructuum, gummium, animaliumque, *&c.* ex Hebr. Arabic. ling. translatus.

Nota ad Lectorem.

Quicunque hæc Opera hactenus impressa desideraverit, is ea à Dom. *Joanne Janssonio à Waesberge*, Bibliopolæ Amstelædamensi & Impressori *Kircherianorum Operum* obtinere poterit.

FINIS.

[illegible] universal[illegible]